

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

65 metai

2022 m. rugsėjo 6 d.

Turinys

EUROPOS PARLAMENTAS

2021–2022 M. SESIJA

2022 m. vasario 14–17 d. posėdžiai

PRIIMTI TEKSTAI

I Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės

REZOLIUCIJOS

Europos Parlamentas

2022 m. vasario 15 d., antradienis

2022/C 342/01	2022 m. vasario 15 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl miestų teritorijų iššūkių pasibaigus COVID-19 pandemijai (2021/2075(INI))	2
2022/C 342/02	2022 m. vasario 15 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl nacionalinių mokesčių reformų poveikio ES ekonomikai (2021/2074(INI))	14
2022/C 342/03	2022 m. vasario 15 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų GMB151 (BCS-GM151-6), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (D075506/01 – 2021/2947(RSP))	22
2022/C 342/04	2022 m. vasario 15 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotos medvilnės GHB614 (BCS-GHØØ2-5), kurie iš jos sudaryti arba kurie iš jos pagaminti, projekto (D076839/01 – 2021/3006(RSP))	29

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

2022/C 342/05	2022 m. vasario 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos Centrinio Banko 2021 m. metinės ataskaitos (2021/2063(INI))	35
2022/C 342/06	2022 m. vasario 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl ūkinių gyvūnų gerovės įgyvendinimo ataskaitos (2020/2085(INI))	45
2022/C 342/07	2022 m. vasario 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl metinio pranešimo apie Europos ombudsmeno 2020 m. veiklą (2021/2167(INI))	58
2022/C 342/08	2022 m. vasario 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos strategijos (2021/2012(INI))	66
2022/C 342/09	2022 m. vasario 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl ES sutarties 50 straipsnio įgyvendinimo vertinimo (2020/2136(INI))	78
2022/C 342/10	2022 m. vasario 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Šeštosios PVM direktyvos įgyvendinimo. Ko trūksta, kad būtų sumažintas PVM surinkimo atotrūkis ES? (2020/2263(INI))	88
2022/C 342/11	2022 m. vasario 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/48/EB dėl žaislų saugos (Žaislų saugos direktyva) įgyvendinimo (2021/2040(INI))	99
2022/C 342/12	2022 m. vasario 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos stiprinimo kovojant su vėžiu – išsamios ir suderintos strategijos link (2020/2267(INI))	109

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

2022/C 342/13	2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl 2021 m. metinio pranešimo dėl bendros užsienio ir saugumo politikos įgyvendinimo (2021/2182(INI))	148
2022/C 342/14	2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl 2021 m. metinio pranešimo dėl bendros saugumo ir gynybos politikos įgyvendinimo (2021/2183(INI))	167
2022/C 342/15	2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl 2021 m. metinės ataskaitos dėl žmogaus teisių ir demokratijos pasaulyje ir Europos Sąjungos politikos šioje srityje (2021/2181(INI))	191
2022/C 342/16	2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl netarifinių ir nemokestinių kliūčių šalinimo bendrojoje rinkoje (2021/2043(INI))	212
2022/C 342/17	2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento rezoliucija su rekomendacijomis Komisijai dėl Europos tarpvalstybinių asociacijų ir ne pelno organizacijų statuto (2020/2026(INL))	225
2022/C 342/18	2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento rezoliucija „Europos jaunimo įgalinimas: užimtumas ir socialinis atsigavimas po pandemijos“ (2021/2952(RSP))	265
2022/C 342/19	2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl ES prioritetų 66-ojoje Jungtinių Tautų Moterų padėties komisijos sesijoje (2022/2536(RSP))	276
2022/C 342/20	2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl pastarojo meto žmogaus teisių pokyčių Filipinuose (2022/2540(RSP))	281
2022/C 342/21	2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl mirties bausmės Irane (2022/2541(RSP))	286
2022/C 342/22	2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl politinės krizės Burkina Faso (2022/2542(RSP))	290

REKOMENDACIJOS

Europos Parlamentas

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

2022/C 342/23	2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento rekomendacija Tarybai ir Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai dėl korupcijos ir žmogaus teisių (2021/2066(INI))	295
---------------	---	-----

II Komunikatai

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRIIMTI KOMUNIKATAI

Europos Parlamentas

2022 m. vasario 15 d., antradienis

2022/C 342/24	2022 m. vasario 15 d. Europos Parlamento sprendimas dėl prašymo atšaukti Elenos Yonchevos (Elena Yoncheva) imunitetą (2019/2155(IMM))	307
2022/C 342/25	2022 m. vasario 15 d. Europos Parlamento sprendimas dėl prašymo ginti Mario Borghezio privilegijas ir imunitetus (2021/2159(IMM))	310
2022/C 342/26	2022 m. vasario 15 d. Europos Parlamento sprendimas dėl prašymo atšaukti Jörgo Meutheno (Jörg Meuthen) imunitetą (2021/2160(IMM))	311
2022/C 342/27	2022 m. vasario 15 d. Europos Parlamento sprendimas dėl prašymo atšaukti Álvaro Amaro imunitetą (2021/2082(IMM))	313

III Parengiamieji aktai

Europos Parlamentas

2022 m. vasario 15 d., antradienis

2022/C 342/28	2022 m. vasario 15 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliucija dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos prisijungimo prie Konvencijos dėl atvirosios jūros žvejybos išteklių išsaugojimo ir valdymo šiaurės Ramiajame vandenyne projekto (12617/2021 – C9-0420/2021 – 2021/0184(NLE))	315
2022/C 342/29	2022 m. vasario 15 d. Europos Parlamento sprendimas dėl tarpparlamentinių delegacijų narių skaičiaus (2022/2547(RSO))	316
2022/C 342/30	2022 m. vasario 15 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl 2021 m. lapkričio 5 d. Komisijos deleguotojo reglamento, kuriuo dėl paramos paraiškų nepriimtino laiko tarpio ir jų datų papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1139 dėl Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo (C(2021)7701 – 2021/2961(DEA))	319

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

2022/C 342/31	2022 m. vasario 16 d. priimti Europos Parlamento pakeitimai dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma paprastųjų tunų (<i>Thunnus thynnus</i>) laimikio dokumentavimo programa ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 640/2010 (COM(2020)0670 – C9-0336/2020 – 2020/0302(COD))	320
---------------	---	-----

2022/C 342/32	<p>2022 m. vasario 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo dėl Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo atleistiems darbuotojams lėšų mobilizavimo pagal Prancūzijos paraišką „GF/2021/005 FR/Airbus“ (COM(2021)0698 – C9-0011/2022 – 2021/0363(BUD)) . . . . .</p>	324
2022/C 342/33	<p>P9_TA(2022)0035</p> <p>Geležinkeliai: laikinųjų priemonių taikymo trukmės pratęsimas – COVID-19 ***I</p> <p>2022 m. vasario 16 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliucija dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamos Reglamento (ES) 2020/1429 nuostatos dėl laikinųjų priemonių, susijusių su mokesčių už naudojimąsi geležinkelių infrastruktūra ėmimu, taikymo trukmės (COM(2021)0832 – C9-0001/2022 – 2021/0437(COD))</p> <p>P9_TC1-COD(2021)0437</p> <p>Europos Parlamento pozicija, priimta 2022 m. vasario 16 d. per pirmąjį svarstymą, siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2022/..., kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2020/1429, kiek tai susiję su aptariamojo laikotarpio, kuriuo taikomos laikinosios priemonės, susijusios su mokesčių už naudojimąsi geležinkelių infrastruktūra ėmimu, trukme . . . . .</p>	328
2022/C 342/34	<p>P9_TA(2022)0036</p> <p>Makrofinansinė pagalba Ukrainai ***I</p> <p>2022 m. vasario 16 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliucija dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo dėl makrofinansinės paramos teikimo Ukrainai (COM(2022)0037 – C9-0028/2022 – 2022/0026(COD))</p> <p>P9_TC1-COD(2022)0026</p> <p>Europos Parlamento pozicija, priimta 2022 m. vasario 16 d. per pirmąjį svarstymą, siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą (ES) 2022/... dėl makrofinansinės pagalbos teikimo Ukrainai . . . . .</p>	329
2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis		
2022/C 342/35	<p>P9_TA(2022)0046</p> <p>Darbuotojų apsauga nuo rizikos, susijusios su kancerogenų, mutagenų ir reprotoksinų medžiagų poveikiu darbe ***I</p> <p>2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliucija dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2004/37/EB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su kancerogenų arba mutagenų poveikiu darbe (COM(2020)0571 – C9-0301/2020 – 2020/0262(COD))</p> <p>P9_TC1-COD(2020)0262</p> <p>Europos Parlamento pozicija, priimta 2022 m. vasario 17 d. per pirmąjį svarstymą, siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2022/..., kuria iš dalies keičiama Direktyva 2004/37/EB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su kancerogenų arba mutagenų poveikiu darbe . . . . .</p>	330
2022/C 342/36	<p>2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliucija dėl per pirmąjį svarstymą priimamos Tarybos pozicijos, siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 1999/62/EB, 1999/37/EB ir (ES) 2019/520, kiek tai susiję su transporto priemonių apmokestinimu už naudojimąsi tam tikra infrastruktūra (10542/1/2021 – C9-0423/2021 – 2017/0114(COD)) . . . . .</p>	332

Simbolių paaiškinimai

- * Konsultavimosi procedūra
- *** Pritarimo procedūra
- ***I Įprasta teisėkūros procedūra: pirmasis svarstymas
- ***II Įprasta teisėkūros procedūra: antrasis svarstymas
- ***III Įprasta teisėkūros procedūra: trečiasis svarstymas

(Procedūra pasirenkama atsižvelgiant į teisės akto projekte pasiūlytą teisinį pagrindą.)

Parlamento pakeitimai

Naujos teksto dalys žymimos ***pusjuodžiu kursyvu***. Išbrauktos teksto dalys nurodomos simboliu ■ arba perbraukiamos. Pakeistos teksto dalys nurodomos naują tekstą pažymint ***pusjuodžiu kursyvu***, o ankstesnį nereikalingą tekstą išbraukiant arba perbraukiant.

EUROPOS PARLAMENTAS

2021–2022 M. SESIJA

2022 m. vasario 14–17 d. posėdžiai

PRIIMTI TEKSTAI

2022 m. vasario 15 d., antradienis

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REZOLIUCIJOS

EUROPOS PARLAMENTAS

P9_TA(2022)0022

Miesto teritorijų iššūkiai pasibaigus COVID-19 pandemijai

2022 m. vasario 15 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl miestų teritorijų iššūkių pasibaigus COVID-19 pandemijai (2021/2075(INI))

(2022/C 342/01)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV), ypač į jos XVIII antraštinę dalį,
- atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2020/2221, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kiek tai susiję su papildomais ištekliais ir įgyvendinimo taisyklėmis, siekiant suteikti paramą COVID-19 pandemijos sukeltai krizei ir jos socialiniams padariniams įveikti skirtingiems veiksams skatinti ir pasirengti žaliajam, skaitmeniniam ir atspariam ekonomikos atgaivinimui (REACT-EU) ⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės ⁽²⁾ (Bendrųjų nuostatų reglamentas),
- atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1058 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo ⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1059 dėl konkrečių nuostatų, taikomų siekiant Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo (INTERREG), kuris remiamas Europos regioninės plėtros fondo ir išorės finansavimo priemonių lėšomis ⁽⁴⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1056, kuriuo įsteigiamas Teisingos pertvarkos fondas ⁽⁵⁾,
- atsižvelgdamas į Amsterdamo paktą, kuriuo nustatoma ES miestų darbotvarkė ir dėl kurio 2016 m. gegužės 30 d. susitarė už miestų reikalus atsakingi ES ministrai,

⁽¹⁾ OL L 437, 2020 12 28, p. 30.

⁽²⁾ OL L 231, 2021 6 30, p. 159.

⁽³⁾ OL L 231, 2021 6 30, p. 60.

⁽⁴⁾ OL L 231, 2021 6 30, p. 94.

⁽⁵⁾ OL L 231, 2021 6 30, p. 1.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

- atsižvelgdamas į 2015 m. gruodžio 12 d. Paryžiuje vykusioje 21-ojoje UNFCCC šalių konferencijoje (COP 21) priimtą susitarimą (Paryžiaus susitarimas),
- atsižvelgdamas į JT Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m., ypač į 11-ąją darnaus vystymosi tikslą (DVT) dėl tvarių miestų ir bendruomenių,
- atsižvelgdamas į savo 2015 m. rugsėjo 9 d. rezoliuciją dėl įvairių sričių ES politikos miestų dimensijos ⁽⁶⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2018 m. kovo 13 d. rezoliuciją dėl ES regionų ir miestų vaidmens įgyvendinant Paryžiaus susitarimą dėl klimato kaitos (COP 21) ⁽⁷⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2018 m. liepos 3 d. rezoliuciją dėl miestų vaidmens Sąjungos institucinėje sistemoje ⁽⁸⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. rugsėjo 17 d. rezoliuciją dėl 2022-ųjų – Europos žalesnių miestų metų ⁽⁹⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. sausio 21 d. rezoliuciją dėl galimybės visiems turėti prieigą prie deramo būsto už prieinamą kainą ⁽¹⁰⁾,
- atsižvelgdamas į Deklaraciją „ES miestų darbotvarkės rengimas“, dėl kurios 2015 m. birželio 10 d. susitarė už teritorinę sanglaudą ir miestų reikalus atsakingi ministrai,
- atsižvelgdamas į 2016 m. birželio 24 d. Tarybos išvadas dėl ES miestų darbotvarkės,
- atsižvelgdamas į 2019 m. gruodžio 11 d. Komisijos komunikatą dėl Europos žaliojo kurso (COM(2019)0640),
- atsižvelgdamas į 2014 m. liepos 18 d. Komisijos komunikatą „Įvairių sričių ES politikos miestų dimensija. Pagrindiniai ES miestų darbotvarkės ypatumai“ (COM(2014)0490),
- atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 30 d. Komisijos komunikatą „Ilgalaikė ES kaimo vietovių vizija: stipresnės, sujungtos, atsparios ir klestinčios kaimo vietovės iki 2040 m.“ (COM(2021)0345),
- atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 3 d. Komisijos komunikatą „Lygybės sąjunga. 2021–2030 m. neįgalųjų teisių strategija“ (COM(2021)0101),
- atsižvelgdamas į 2020 m. spalio 7 d. Komisijos komunikatą „Lygybės Sąjunga. ES romų lygybės, įtraukties ir dalyvavimo strateginis planas“ (COM(2020)0620),
- atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 12 d. Komisijos komunikatą „Lygybės sąjunga. 2020–2025 m. LGBTIQ asmenų lygybės strategija“ (COM(2020)0698),
- atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 30 d. neoficialiame ministrų susitikime priimtą dokumentą „Naujoji Leipcigo chartija. Siekti bendrojo gėrio pasitelkiant miestų galią skatinti pokyčius“,
- atsižvelgdamas į Naująją miestų darbotvarkę, priimtą JT konferencijoje dėl būsto ir tvarios miestų plėtros (Habitat III), surengtoje Kite (Ekvadoras) 2016 m. spalio 20 d.,
- atsižvelgdamas į 2016 m. Komisijos Europos miestų padėties ataskaitą,
- atsižvelgdamas į JT pasaulinę pavyzdinę moterų iniciatyvą „Saugūs miestai ir saugios viešosios erdvės moterims ir mergaitėms“,
- atsižvelgdamas į Europos Tarybos konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo, kuri buvo pateikta pasirašyti 2011 m. gegužės 11 d. Stambule (Stambulo konvencija),

⁽⁶⁾ OL C 316, 2017 9 22, p. 124.

⁽⁷⁾ OL C 162, 2019 5 10, p. 31.

⁽⁸⁾ OL C 118, 2020 4 8, p. 2.

⁽⁹⁾ OL C 385, 2021 9 22, p. 167.

⁽¹⁰⁾ OL C 456, 2021 11 10, p. 145.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto ir Transporto ir turizmo komiteto nuomones,
  - atsižvelgdamas į Regioninės plėtros komiteto pranešimą (A9-0352/2021),
- A. kadangi miestai tebėra pirmosiose gretose kovojant su COVID-19 pandemija: jų ekonominė veikla mažėja, užsikrėtimo lygis yra didelis, vakcinacijos apimtis – maža, o išteklių dažnai nepakankami; kadangi pandemija išryškino vyraujančius miestų teritorijų trūkumus ir atskleidė jų pažeidžiamumą;
- B. kadangi dėl pandemijos padidėjo ilgalaikė nelygybė miestuose ir miesteliuose; kadangi pažeidžiamoje padėtyje esantys asmenys tapo dar labiau pažeidžiami; kadangi miestai susiduria su tokiais iššūkiais kaip galimybė gauti įperkama būstą, benamystė, socialinė atskirtis, skurdas ir galimybių naudotis viešosiomis, sveikatos priežiūros ir kitomis pagrindinėmis paslaugomis stoka;
- C. kadangi 72 proc. ES gyventojų gyvena miestuose ir miesteliuose; kadangi miestai ir miesteliai turi būti tiesiogiai įtraukti į atsigavimą po COVID-19; kadangi ekonomikos gaivinimo pastangos turi būti dedamos siekiant spręsti ilgalaikio pažeidžiamumo problemas ir ne tik šalinti COVID-19 poveikį sveikatai, bet ir spręsti nuolatinės nelygybės problemą;
- D. kadangi pandemija padarė poveikį lytims, į kurį miestuose, miesteliuose bei funkcinėse miestų zonose reikės atsižvelgti; kadangi dėl karantino ir reikalavimų riboti socialinius kontaktus moterims kyla didesnė smurto dėl lyties rizika ir tuo pat metu sumažėjo moterų galimybių naudotis paramos tinklais, socialinėmis paslaugomis ir lytinės bei reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugomis;
- E. kadangi didmiesčių vietovėse nelygybė yra didžiausia, turint omenyje galimybes naudotis pagrindiniais ištekliais, tokiais kaip sveikatos priežiūra, švietimas ar skaitmeninimas, visų pirma pažeidžiamoje padėtyje esantiems asmenims; kadangi reikia dėti daugiau pastangų kovojant su įvairiomis diskriminacijos ir nelygybės formomis;
- F. kadangi skaitmeninė atskirtis yra tarpsektorinė ir apima visas kategorijas, įskaitant lyčių, kartų ir socialinės padėties skirtumus, ir per COVID-19 pandemiją dar labiau sustiprėjo; kadangi daugelyje namų ūkių ir švietimo įstaigų nėra galimybių naudotis tinkama, naujausia skaitmenine įranga;
- G. kadangi apskaičiuota, kad dideliuose miestuose prarandama daugiau darbo vietų nei kitur, ir nuo to ypač stipriai kenčia žemos kvalifikacijos, savarankiškai dirbantys darbuotojai ir darbuotojai migrantai, taip pat žmonės, dirbantys pagal mažų garantijų sutartis; kadangi nedarbo rizika yra didžiausia tarp jaunuolių, kurių švietimo, mokymo ir asmeninio tobulėjimo procesas buvo sutrikdytas ir daugelis iš jų negalėjo atlikti stažuotės ar pameistrystės, reikalingos studijoms užbaigti;
- H. kadangi COVID-19 pandemija padarė didelį poveikį kultūros ir sporto sektoriams, o tai lėmė ekonomikos nuosmukį ir darbo vietų praradimą; kadangi miestų teritorijose, ypač didmiesčių vietovėse, turi būti skiriama pakankamai išteklių kultūros ir kūrybos sektoriams, kad jų gyventojai galėtų asmeniškai tobulėti;
- I. kadangi miestai, miesteliai ir miestų funkcinės zonos, pvz., didmiesčių teritorijos, yra pagrindiniai ekonomikos ramsčiai siekiant skatinti ekonomikos augimą, kurti darbo vietas ir didinti Sąjungos konkurencingumą globalizuotoje ekonomikoje; kadangi miestų funkcinės zonos ir vidutinio dydžio miestai, nepaisant didelių miesto ir kaimo vietovių teikiamų paslaugų kokybės skirtumų, gali tapti kaimo traukos ir plėtros veiksniais ir suteikti aplinkinėms kaimo vietovėms bei vietovėms, kuriose mažėja gyventojų, galimybę naudotis įvairiomis paslaugomis;
- J. kadangi miestų teritorijos, be jau esamų iššūkių, susiduria ir su ekstremaliaisiais klimato reiškiniais bei demografinėmis problemomis; kadangi dėl daugybės iššūkių galiausiai reikia imtis veiksmų, kurie būtų grindžiami integruotu požiūriu, apimančiu skirtingus sektorius ir ieškant sprendimų, kurie atitiktų sektorių poreikius;

2022 m. vasario 15 d., antradienis

- K. kadangi fizinio atstumo išlaikymo reikalavimai parodė, kad miestų funkcinėse zonose ir aplink jas trūksta tinkamų parkų, žaliųjų zonų ir lauko laisvalaikio infrastruktūros, taip pat tinkamos transporto ir alternatyvaus transporto infrastruktūros;
- L. kadangi COVID-19 krizė paaštrino tokius iššūkius, kaip maisto produktų ir vaistų vežimas ir sveikatos priežiūros paslaugų teikimas, ir išryškino didelius trūkumus, susijusius su medicinos infrastruktūra ir sveikatos priežiūros darbuotojų profesiniu mokymu, kaip reaguoti į pandemijas ar kitas ekstremaliąsias sveikatos situacijas;
- M. kadangi teisė į būstą yra visuotinė teisė ir todėl valstybės narės turėtų parengti konkrečias strategijas ir atitinkamas priemones, skirtas teisės į būstą kliūtims įveikti; kadangi reikalingos investicijos į įperkamą būstą;
- N. kadangi miestuose suvartojama daugiausia energijos ir išmetama daugiausia šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir jie yra labai svarbūs Sąjungai kovojant su klimato kaita; kadangi miestams, miesteliams ir miestų funkcinėms zonoms bus reikalingos didelio masto miestų statybos ir žiedinės ekonomikos įgyvendinimas, siekiant padėti sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, apriboti visuotinį atšilimą, mažinti spūstis, perdirbti atliekas ir užtikrinti ekonomikos tvarumą;
- O. kadangi numatoma, kad iki 2050 m. pasaulio miestų gyventojų padaugės iki trijų milijardų ir du trečdaliai pasaulio gyventojų gyvens miestuose, sunaudos 75 proc. pasaulio gamtos išteklių, sukurs 50 proc. pasaulio atliekų ir daugiau kaip 60 proc. šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio;
- P. kadangi viešasis transportas atlieka svarbų vaidmenį kovojant su transporto galimybių trūkumu; kadangi būtina skubiai didinti investicijas į tvarų viešąjį transportą ir gerinti galimybes juo naudotis, taip pat į geresnę pėsčiųjų ir dviračių infrastruktūrą kelių eismo dalyvių, ypač riboto judumo ir kitą negalią turinčių asmenų, saugumui užtikrinti;
- Q. kadangi visi Europos miestai susiduria su rekordiniu energijos kainų šuoliu, kuris gali paveikti ekonomikos atsigavimą po pandemijos;
- R. kadangi daugiapakopis valdymas, įskaitant aktyvų miestų valdžios institucijų dalyvavimą, grindžiamas koordinuotais ES, valstybių narių ir regionų bei vietos valdžios institucijų veiksmais ir vykdomas laikantis Bendrųjų nuostatų reglamente nustatyto partnerystės principo, yra esminiai visų ES programų kūrimo ir įgyvendinimo elementai; kadangi miestų valdžios institucijos turi jurisdikciją atrinkti projektus, finansuojamus iš Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) lėšų, skirtų tvariai miestų plėtrai, ir pagal naująją Europos miestų iniciatyvą, kuri pakeičia inovatyvius miestų sprendimus naujuoju programavimo laikotarpiu ir suteikia daugiau galimybių išbandyti naujus sprendimus ir metodus, įskaitant tuos, kuriais remiamos miestų teritorijos pasibaigus COVID-19 pandemijai;

Įtraukūs miestai

1. pripažįsta socialinę, ekonominę, teritorinę, kultūrinę ir istorinę miestų teritorijų įvairovę visoje Sąjungoje ir pabrėžia poreikį spręsti tokias problemas kaip segregacija ir skurdas;
2. pabrėžia, kad, nors gyventojų tankumas miestuose turi daug privalumų tvaraus gyvenimo atžvilgiu, didelė gyventojų koncentracija tam tikrose miesto teritorijose taip pat gali turėti padarinių būsto įperkamumui, taršos lygiui, gyvenimo kokybei ir diskriminacijos, skurdo, nelygybės bei socialinės atskirties rizikai;
3. pabrėžia, kad COVID-19 pandemija išryškino gyventojų skaičiaus mažėjimo tendenciją neišsivysčiusiose miesto vietovėse, kuriose dažnai trūksta pakankamai nuosavų pajamų, kad gyventojams būtų galima teikti kokybiškas viešąsias paslaugas; ragina Komisiją pateikti rekomendacijas ir skatinti valstybių narių keitimąsi geriausia patirtimi, susijusia su administraciniu ir teritoriniu organizavimu ir reformomis;
4. ragina valstybes nares plėtoti pozityvių veiksmų priemones, kuriomis skatinama marginalizuotų bendruomenių, pvz., neįgaliųjų, labiau izoliuotų vyresnio amžiaus žmonių, benamių, migrantų bei pabėgėlių ir etninių mažumų, pvz., romų, įtrauktis; ragina užtikrinti, kad finansavimas būtų skiriamas vietos lygmeniu, įskaitant miestų teritorijas, ypač didmiesčių zonas, taip pat regionų, nacionaliniu ir ES lygmenimis, siekiant tvariai remti šias marginalizuotas bendruomenes; primena,

2022 m. vasario 15 d., antradienis

kad greta pakankamų nacionalinių išteklių labai svarbūs yra struktūriniai fondai siekiant sėkmingai įgyvendinti ES romų lygybės, įtraukties ir dalyvavimo strateginėje programoje numatytas politikos priemones; pabrėžia miestų valdžios institucijų vaidmenį užtikrinant, kad šios priemonės atspindėtų tikruosius romų bendruomenių poreikius;

5. pabrėžia labai svarbų miestų prieinamumo vaidmenį, siekiant užtikrinti neįgaliesiems visapusišką teisę judėti, mokytis ir dirbti; ragina Komisiją skatinti visapusišką įtraukumą ir suteikti galimybę gauti finansavimą miestų plėtrai, kad būtų užtikrintas prieinamumas neįgaliesiems;

6. pabrėžia, jog siekiant, kad miestų ekonomika atsigauntų, nė vieno nepaliekant nuošalyje, investicijos ir reformos turėtų lemti stabilias ir kokybiškas darbo vietas, sustiprintą viešąją infrastruktūrą ir paslaugas, tvirtesnę socialinį dialogą ir paramą nepalankioje padėtyje esančių grupių įtraukčiai ir integracijai, be kita ko, stiprinant socialinės apsaugos ir gerovės sistemas;

7. pabrėžia, kad reikalinga ES sistema, kuria remiamos vietos ir nacionalinės kovos su benamyste strategijos ir užtikrinamos vienodos galimybės gauti deramą būstą visiems, skatinant integruotą požiūrį, pagal kurį parama būstui derinama su socialine rūpyba, sveikatos priežiūros paslaugomis ir aktyvia įtrauktimi;

8. ragina Komisiją, valstybes nares ir vietos bei regionų valdžios institucijas parengti konkrečias strategijas ir atitinkamas priemones, kad būtų įveiktos tokios teisės į būstą kliūtys, kaip diskriminacija, vis didesnė finansų įtaka, spekuliacija, perteklinis turizmas, skolintojų piktnaudžiavimas ir priverstiniai iškeldinimai;

9. pabrėžia, kad visuotinės ekonominės svarbos paslaugos būsto srityje iš esmės turėtų būti teikiamos vadovaujantis konkrečiais reikalavimais, kuriuos nustato nacionalinės, regioninės ar vietos valdžios institucijos, nes jos gali nustatyti ir tenkinti įvairių grupių būsto poreikius ir vertinti gyvenimo sąlygas, kurios gali labai skirtis kaimo ir miesto vietovėse, ir kadangi šios valdžios institucijos atlieka itin svarbų vaidmenį priimančios tikslinius sprendimus; primygtinai ragina Komisiją pritaikyti tikslinių grupių apibrėžtį „socialinis ir valstybės finansuojamas būstas“ visuotinės ekonominės svarbos paslaugų taisyklėse, kad nacionalinės, regioninės ir vietos valdžios institucijos galėtų teikti paramą būstui visoms grupėms, kurių deramo ir įperkamo būsto poreikių neįmanoma lengvai patenkinti rinkos sąlygomis, kartu užtikrinant, kad nepalankiausioje padėtyje esantiems asmenims būtų skiriamas pakankamas finansavimas siekiant pašalinti kliūtis investicijoms ir užtikrinti įperkamą būstą, būsto valdos neutralumą ir tvarią miestų plėtrą, gyvenviečių socialinę įvairovę, taip pat stiprinti socialinę sanglaudą;

10. ragina Komisiją ir valstybes nares toliau didinti investicijas į socialinį, viešąjį, efektyviai energiją vartojantį, tinkamą ir įperkamą būstą, taip pat į benamystės ir atskirties būsto srityje problemų sprendimą ES; atsižvelgdamas į tai ragina vykdyti investicijas pasitelkiant ERPF, Teisingos pertvarkos fondą, programą „InvestEU“, ESF+, programą „Europos horizontas“, priemonę „NextGenerationEU“ ir ypač Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvą ir Išplėstinę atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvą; ragina glaudžiau bendradarbiauti įgyvendinant šias priemones; palankiai vertina socialinio ir įperkamo būsto paskolų finansavimą pagal programą „InvestEU“ ir pasitelkiant platesnę Europos investicijų banko (EIB) portfelį; ragina Komisiją ir valstybes nares į Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę kartu su žaliaja ir skaitmenine pertvarka integruoti socialinę pažangą kaip svarbiausią investavimo prioritetą, kad būtų galima apsaugoti pažeidžiamus asmenis nuo neigiamo šios krizės poveikio, ir įtraukti socialinės pažangos planus į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, taip pat nurodyti, kaip bus įgyvendinami Europos socialinių teisių ramsčio principai ir į kokias sritis bus nukreiptos socialinės investicijos, įskaitant investicijas socialinio būsto sektoriuje; ragina Komisiją nedelsiant užtikrinti, kad ES fondai ir EIB finansavimas būtų prieinamesni vietos ir regionų socialinio ir valstybinio įperkamo būsto teikėjams; ragina EIB mėginti padidinti atitinkamą skolinimą teikiant tikslingą techninę pagalbą ir glaudžiau bendradarbiaujant su finansų tarpininkais ir valstybėmis narėmis;

11. atkreipia dėmesį į socialinius ir ekonominius miestų centrų, ypač didmiesčių vietovių, kuriuose gyvena daug migrantų ir pabėgėlių bei kitų pažeidžiamoje padėtyje esančių asmenų, iššūkius; primena, kad miestai atlieka pagrindinį vaidmenį kuriant įtraukias, prieinamas ir draugiškas bendruomenes, kuriose nė vienas nepaliekamas nuošalyje;

2022 m. vasario 15 d., antradienis

12. pažymi, kad migracija daro tiesioginį poveikį miestų įtraukumui, todėl reikia imtis pritaikytų politinių veiksmų; atkreipia dėmesį į 2021–2027 m. ES integracijos ir įtraukties veiksmų plano teikiamas galimybes kurti įtraukią ir darnią visuomenę ir nukreipti programas į labiausiai nepasiturinčius rajonus; be to, atkreipia dėmesį į tai, kad bendruomenės vadovaujamos vietos plėtros strategijos yra būtina priemonė darbo vietoms kurti, skurdui mažinti ir paslaugų prieinamumui miestuose didinti;

13. atkreipia dėmesį į tai, kad nepasiturinčiose miesto vietovėse vaikai dažnai susiduria su daugybe rizikos veiksnių, tokių kaip prastas būstas, diskriminacija, smurtas ir nevienodos galimybės naudotis tokiais paslaugomis kaip vaikų priežiūra, sveikatos priežiūra ir švietimas; ragina valstybes nares remti vietines vaiko garantijų sistemas, siekiant spręsti konkrečias su vaikų skurdu miestuose susijusias problemas;

14. pabrėžia miestų vaidmenį lyčių lygybės srityje ir primena, kad pagal Bendrųjų nuostatų reglamentą įgyvendinant veiksmus pagal sanglaudos politiką visais jų rengimo, įgyvendinimo, stebėsenos, ataskaitų teikimo ir vertinimo etapais turėtų būti atsižvelgiama į lyčių lygybę kaip į pagrindinį principą; pabrėžia, kad veiksmai, kuriais siekiama panaikinti lyčių nelygybę įgyvendinant sanglaudos politiką, turėtų būti grindžiami tarpsektoriniu požiūriu, pagal kurį būtų imamasi tinkamų veiksmų siekiant užkirsti kelią bet kokiai diskriminacijai dėl religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ar lyties ir kuris būtų paremtas nacionalinėmis strateginėmis lyčių lygybės programomis; be to, pabrėžia, kad sanglaudos politikos programų naudos gavėjai neturėtų tvirtinti jokios diskriminacinės politikos ir ypač nukreiptos prieš mažumas, pvz., LGBTI bendruomenę; ragina atmesti galimų naudos gavėjų, pradedant regioninėmis ir baigiant vietos valdžios institucijomis, kurios priėmė LGBTI bendruomenės narių atžvilgiu diskriminuojančią politiką, pvz., paskelbė „zonas be LGBT asmenų“, paraišką;

15. pabrėžia, kad, be pavojaus sveikatai, moterys yra labiau pažeidžiamos dėl su COVID-19 pandemija susijusios ekonominės rizikos; pripažįsta, kad po pandemijos parama moterims oficialiame ir neoficialiame sektoriuose ir geresnis moterų integravimas planuojant regionų ir miestų plėtros politiką, sutelkiant dėmesį į lyčių požiūriu įtrauktų miestų ir bendruomenių kūrimą, yra labai svarbūs miesto ekonomikos atsigavimui;

16. atkreipia dėmesį į tai, kad daug kur trūksta pagal lytį suskirstytų duomenų sanglaudos politikos ir miestų planavimo srityje, ir ragina valstybes nares taikyti pagal lytį išskaidytus duomenų rinkimo metodus;

17. pabrėžia, kad dėl COVID-19 pandemijos padidėjo smurtas šeimoje; ragina valstybes nares skirti sanglaudos politikos finansavimą ir sutelkti miestų valdžios institucijas siekiant spręsti pasaulyje didėjančio smurto dėl lyties problemą; ragina ES miestus kurti, įgyvendinti ir įvertinti išsamius metodus, kuriais būtų galima užkirsti kelią seksualiniam priekabiavimui ir smurtui dėl lyties viešosiose erdvėse ir į jį reaguoti, išipareigojant laikytis JT pasaulinės pavyzdinės moterų iniciatyvos „Saugūs miestai ir saugios viešosios erdvės moterims ir mergaitėms“ principų;

18. ragina visas valstybes nares skubiai užbaigti Stambulo konvencijos dėl smurto prieš moteris prevencijos ir kovos su juo ratifikavimą; prašo Komisijos pasiūlyti teisės aktus, kuriais būtų kovojama su visų formų smurtu dėl lyties, ir imtis būtinų veiksmų siekiant nustatyti, kad smurtas lyties pagrindu yra nauja nusikaltimų sritis, kuri turi būti nurodyta SESV 83 straipsnio 1 dalyje;

19. pripažįsta moterims tenkančią pagrindinių prižiūriniųjų asmenų našą oficialioje ir neoficialioje aplinkoje ir tos priežiūros socialinę vertę, ypač COVID-19 krizės metu; pažymi, kad 80 proc. visos ES teikiamos priežiūros (nemokamai) teikia neformalieji prižiūrintieji asmenys, o 75 proc. jų yra moterys; atkreipia dėmesį į svarbų Europos struktūrinių fondų vaidmenį užtikrinant investicijas į priežiūros paslaugas; palankiai vertina Komisijos ketinimą pasiūlyti Europos priežiūros strategiją;

20. atkreipia dėmesį į nedarbą ir ypač jaunimo nedarbą, kurį dar labiau padidino COVID-19 pandemija; ragina valstybes nares aktyviai įtraukti miestų valdžios institucijas į programų, kurios atitiktų miestų jaunimo poreikius, rengimą, ir politikos, orientuotos į jaunuolių psichinę sveikatą ir gerovę, kuri ypač svarbi po COVID-19, kūrimą;

2022 m. vasario 15 d., antradienis

Darnūs miestai

21. pabrėžia tvarios miestų plėtros, įskaitant tvarų ir įperkamą viešąjį transportą, svarbą Sąjungos ekonominei, socialinei ir teritorinei sanglaudai ir jos piliečių gyvenimo kokybei, ir tai, kaip svarbu pasiekti poveikio klimatui neutralumą ne vėliau kaip iki 2050 m.; primena naujojo europinio bauhauzo iniciatyvos ir jos pagrindinių principų, apimančių tvarumą, daugiapakopį valdymą, estetiką ir įtrauktį, teikiamas galimybes miesto teritorijoms;

22. pripažįsta, kad turėtų būti įgyvendinta suderinta COVID-19 ir žaliosios bei skaitmeninės pertvarkos klausimų sprendimo strategija, kad atsigauananti ekonomika paspartintų tvarią pertvarką;

23. ragina Sąjungą ir valstybes nares, laikantis savo įsipareigojimų pagal Paryžiaus susitarimą ir JT darnaus vystymosi tikslų, teikti pirmenybę ir paramą žiedinės ekonomikos sistemoms, investicijoms į atsinaujinančiąją energiją, tvariam ir įperkamam judumui miestuose ir priemiesčiuose (visų pirma dviračių takų tinklams), alternatyviai transporto infrastruktūrai miestų teritorijose ir aplink jas, tinkamai esamos infrastruktūros priežiūrai ir greitoms investicijoms į žaliąją infrastruktūrą, parkus, lauko žaliuosius ir laisvalaikio įrenginius, taip pat principų „nedaryti reikšmingos žalos“ ir „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ laikymuisi; pažymi, kad tokios iniciatyvos kaip naujasis europinis bauhauzas yra galimybė miesto teritorijoms pademonstruoti „Renovacijos bangos“⁽¹⁾ teikiamas galimybes ir projektus, kuriuos įgyvendinant pirmenybė teikiama žiedinei ekonomikai, tvarumui ir biologinei įvairovei; ragina užtikrinti, kad naujasis europinis bauhauzas būtų grindžiamas dalyvaujamoju ir tarpdalykiniu požiūriais kuriant tvarią aplinką žmonėms gyventi;

24. mano, kad COVID-19 krizė parodė, jog reikia naujų miestų planavimo ir judumo sprendimų, kad miestų vietovės taptų atsparesnės ir labiau prisitaikytų prie judumo paklausos, ir kad ši krizė turėtų būti proga sumažinti transporto spūstis ir išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį; ragina investuoti į judumo mieste skatinimą naudojant aplinką tausojančias transporto sistemas; pabrėžia, kad būtina skatinti ir plėtoti tvaraus viešojo transporto sistemas miesto teritorijose ir pritaikyti viešojo transporto pajėgumus prie didėjančios kasdienių darbo kelionių į miesto centrus ar iš jų paklausos; ragina valstybes nares iš naujo įvertinti savo investicijas į judumą mieste ir pirmenybę teikti skaitmeninei infrastruktūrai, kuri bus naudinga visiems keleiviams, įskaitant riboto judumo asmenis;

25. palankiai vertina Komisijos ketinimą bendradarbiauti su miestais ir valstybėmis narėmis siekiant užtikrinti, kad visi didieji miestai ir miestų transporto mazgai transeuropiniame transporto tinkle (TEN-T) iki 2030 m. parengtų darnaus judumo mieste planus; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją ir valstybes nares glaudžiai bendradarbiauti su regionais ir miestais, ypač tarpvalstybiniu mastu, siekiant pagerinti ir užbaigti kurti atitinkamą trūkstantį paskutinio kilometro infrastruktūrą ir įvairiarūšio transporto bei tarpvalstybines jungtis visame TEN-T tinkle; atkreipia dėmesį į tai, kad daugelis Europos uostų yra netoli miestų centrų ir yra svarbūs TEN-T transporto mazgai;

26. mano, kad Komisija turėtų užtikrinti, jog galimybės pasinaudoti ES judumo mieste finansavimo programomis, pvz., ERPF, Sanglaudos fondu ir Europos infrastruktūros tinklų priemone, būtų susietos su esamais ar numatytais darnaus judumo mieste planais; pabrėžia, kad sanglaudos politika gali padėti išnaudoti dirbtinio intelekto ir pažangiųjų miestų modelio potencialą, pvz., gerinant administracinius gebėjimus ir skaitmeninius įgūdžius, ir turėtų skatinti pereiti nuo eksperimentavimo prie pažangiųjų miestų iniciatyvų didinimo teikiant finansavimą bei susijusią paramą; ragina Komisiją apsvarstyti būdus, kaip padėti miestams rengti savo darnaus judumo mieste planus pagal aukščiausius standartus; pabrėžia, kad Komisija, valstybės narės ir regionai, kai įmanoma, turėtų padėti vietos valdžios institucijoms siekti šio tikslo; be to, palankiai vertina EIB ketinimą bendradarbiauti su valdžios institucijomis remiant plataus užmojo investicijų programas, kuriomis skatinamas tvarus judumas vietos ir regionų lygmenimis, be kita ko, įgyvendinant darnaus judumo mieste planus ir viešojo transporto projektus;

27. pabrėžia, kad izoliavimo ir sanitarinės priemonės turėjo didžiulį poveikį judumo paklausai ir transporto rūšių pasirinkimui, todėl žmonės mažiau naudojo viešuoju transportu; ragina dalytis geriausia patirtimi įgyvendinant bendrą daugiarūšio transporto bilietų pardavimo sistemą, kuri leistų žmonėms patogiau ir saugiau judėti tarp ES miestų teritorijų ir jų viduje;

⁽¹⁾ COM(2020)0662.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

28. ragina Komisiją skatinti miestų teritorijų dalijimąsi geriausia patirtimi, susijusia su tvariu miestų planavimu ir infrastruktūra, žaliuoju miestų planavimu, švaria energija, energijos vartojimo efektyvumu, netaršiu viešuoju transportu, pėsčiųjų ir dviratininkų judumu, veiksmingu vandens išteklių valdymu ir tvariu bei žiediniu atliekų tvarkymu;

29. ragina persvarstyti Komisijos gaires dėl darnaus judumo mieste planų rengimo ir įgyvendinimo; ragina, kad šiais planais būtų skatinamas daugiarūšiškumas ir šalinamos dėl pernelyg didelės gyventojų koncentracijos tam tikrose miesto vietovėse atsirandančios pasekmės, kaip antai spūstys ir didėjančios transporto išlaidos, pvz., sudarant subalansuotus socialinius ir ekonominius susitarimus, siekiant užtikrinti, kad šie planai nebūtų diskriminaciniai;

30. atsižvelgdamas į būsimą Judumo mieste dokumentų rinkinio peržiūrą, prašo Komisijos skatinti saugos ir tvarumo priemonių miesto teritorijose koordinavimą; skatina įrengti automobilių stovėjimo aikšteles įvažiuojant į miestų teritorijas (pvz., persėdimo iš automobilio į viešąjį transportą (angl. *park and ride*) sistemas), kad būtų sudarytos sąlygos lengvai naudotis įvairių rūšių viešuoju transportu, siekiant gerokai sumažinti spūstis miestuose, išmetamą CO₂ kiekį ir antžeminių bei požeminių automobilių stovėjimo aikštelių skaičių miesto centre, taip pat atkurti ir didinti miestų centrų patrauklumą ir pritraukti potencialius klientus, kad būtų remiamas po pandemijos susilpnėjęs mažmeninės prekybos sektorius ir padidinta vietos vertė;

31. pabrėžia, kad didėjančios energijos kainos stabdys miestų ekonomikos atsigavimą; ragina imtis tinkamų veiksmų siekiant skatinti energetikos sąjungą ir stiprinti Europos energijos rinkos atsparumą; pabrėžia, kad pigesnė energija visiems miestuose yra būtina; todėl skatina įgyvendinti masines pastatų izoliacijos ir fotovoltinių plokščių tvirtinimo ant stogų programas; pabrėžia, kad turėtų būti įgalintos vietos atsinaujinančiųjų išteklių energijos bendrijos, kad būtų sumažintas energijos vartojimas, toliau mažinama energetikos sistemų priklausomybė nuo iškastinio kuro ir būtų galima pasinaudoti socialine vietinės energijos rinkos nauda;

32. ragina imtis veiksmų siekiant pagerinti miesto oro kokybę, kad būtų kuo labiau sumažintas pavojus žmonių sveikatai ir kovojama su aplinkos triukšmo lygiu, kuris didėja miestų teritorijose;

33. pažymi, kad nauji asmeniniai judumo prietaisai (be kita ko, e. paspirtukai ir elektriniai dviračiai) kelia nemažai saugos problemų miestų teritorijose; ragina Komisiją paskelbti valstybėms narėms skirtas šių saugos problemų valdymo gaires;

34. pažymi, kad COVID-19 pandemija lėmė pristatymo į namus paslaugų sektoriaus plėtrą, kuri paskatino naujų tipų darbo skaitmeninės platformose ir verslo modelių atsiradimą; pripažįsta, kad reikia parengti rekomendacijas dėl pristatymo paslaugą teikiančių darbuotojų saugos ir mokymų apie skaitmenines priemones, kaip antai programėles ir sąveikiąsias platformas, kurias jie naudoja;

35. primena, kad beveik 40 proc. visų žūčių Europos keliuose įvyksta miestų teritorijose; pakartoja, kad greičio viršijimas yra pagrindinis veiksnys, lemiantis maždaug 30 proc. mirtinų avarių keliuose ir yra sunkinanti aplinkybė beveik visose avarijose; ragina Komisiją pasinaudoti savo numatoma rekomendacija dėl greičio, kad būtų nustatytas didžiausias standartinis 30 km/h greitis gyvenamosiose vietovėse ir teritorijose, kuriose yra daug pėsčiųjų ir dviratininkų, paliekant galimybę nustatyti didesnes greičio ribas pagrindiniuose keliuose ir tinkamai užtikrinti pažeidžiamų eismo dalyvių apsaugą; palankiai vertina tai, kad ES dar kartą patvirtino savo ilgalaikį strateginį tikslą iki 2050 m. Europos keliuose pasiekti, kad žūčių ir sunkių sužalojimų atvejų skaičius būtų kuo arčiau nulio (visiškai saugaus eismo vizija), ir vidutinio laikotarpio tikslą iki 2030 m. 50 proc. sumažinti žūčių ir sunkių sužalojimų atvejų skaičių; todėl ragina Komisiją geriau integruoti kelių eismo saugumą į darnaus judumo mieste planų gaires ir ragina vietos valdžios institucijas skatinti kelių eismo saugumą pasitelkiant informuotumo didinimo iniciatyvas, atitinkamus veiksmus ir finansavimo galimybes;

36. išpėja, kad miestai ir miesteliai yra labai pažeidžiami dėl klimato kaitos poveikio; yra labai susirūpinęs dėl to, kad karščio bangos, kurios jau ir taip labiau juntamos dėl šilumos salos miestuose efekto, intensyvėja ir dažnėja, o gausūs krituliai ir smarkios audros gali vis dažniau sukelti didelius potvynius, kaip tai įvyko 2021 m. vasarą Europoje, arba ekstremalios sniego audras, kaip tai įvyko 2020–2021 m. žiemą, – tai rodo, kad būtina gerokai padidinti atsparumą nelaimėms miestuose; ragina Komisiją, kai tinkama, stiprinti bendradarbiavimą su vietos valdžios institucijomis, pasitelkiant esamas struktūras, pvz., ES merų paktą, Žaliojo miesto susitarimą ir Merų aljansą dėl Europos žaliojo kurso, siekiant nustatyti poreikius ir uždavinius, kurie susiję su klimato kaita ir su kuriais susiduriama miesto teritorijose, bendrai kuriant sprendimus, kad miestai taptų žalesni, o investicijos būtų nukreiptos į vietos veiksmus; primygtinai ragina nacionalines, regionines ir vietos valdžios institucijas parengti ne tik nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus, bet ir miestų prisitaikymo prie klimato kaitos strategijas, kuriomis būtų skatinamos investicijos į miestų pertvarkymą ir prisitaikymą prie klimato kaitos grėsmių;

2022 m. vasario 15 d., antradienis

37. pakartoja, kad 30 proc. daugiametės finansinės programos ir 37 proc. priemonės „NextGenerationEU“ lėšų skiriama klimato veiksams, o 20 proc. priemonės „NextGenerationEU“ lėšų skiriama skaitmeninei pertvarkai; ragina Komisiją stebėti ir teikti valstybėms narėms gaires ir rekomendacijas, siekiant užtikrinti, kad būtų ugdomi būtini įgūdžiai ir įgyvendinta dvejopa žaliaji ir skaitmeninė pertvarka; apgailestauja dėl to, kad miestų teritorijos neįtrauktos įgyvendinant priemonę „NextGenerationEU“, todėl ragina miestus, miestelius ir miestų funkcinės zonas labiau įsitraukti ir dalyvauti planuojant ir įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus;

38. pabrėžia, kad reikia sodinti daugiau medžių ir įrengti žaliuosius stogus, nes miestų žalimas suteikia svarbią rekreacinę vertę žmonėms ir mažina temperatūrą, absorbuoja perteklinį lietaus vandenį ir taip neutralizuoja klimato kaitos poveikį ir biologinės įvairovės nykimą; pabrėžia, kad pastatų modernizavimas, siekiant sumažinti energijos suvartojimą, ir miestų pertvarkymas, siekiant padidinti žaliąsias erdves ir skatinti eiti pėsčiomis bei važiuoti dviračiais, padės sutaupyti, kurti darbo vietas, kovoti su energijos nepriteklumi ir bus naudingi klimatui;

39. pabrėžia, kad įsipareigojimas prisidėti yra labai svarbus miestų teritorijose pereinant prie neutralaus poveikio klimatui visuomenės ir klestinčios, teisingos, tvarios ir konkurencingos ekonomikos; pažymi, kad kai kuriais atvejais vietos valdžios institucijoms trūksta praktinės patirties, žmogiškųjų išteklių ir prieigos prie aukštos kokybės duomenų, reikalingų veiksams pradėti ir pažangai daryti; todėl mano, kad miestų ir priemiesčių valdžios institucijoms reikia visapusiškai išnaudoti gebėjimų stiprinimą, techninę paramą ir finansavimą, kaip sutarta Bendrųjų nuostatų reglamente, kad būtų pasiekti Europos žaliojo kurso tikslai, ir mano, kad miestų valdžios institucijos ateityje turi turėti tiesiogines galimybes gauti ES finansavimą;

Inovatyvūs miestai

40. pabrėžia, kad skaitmeninimas padėjo spręsti kai kuriuos neatidėliotinus pandemijos keliamus uždavinius, ypač izoliavimo laikotarpiais, ir kad iš daugelio nelygybės išraiškų, kurias atskleidė COVID-19 pandemija, skaitmeninė atskirtis yra rimta problema; pažymi, kad pandemija paspartino skaitmenizaciją, o technologijos tapo būtinos nuotolinio darbo, mokymosi namuose, elektroninės prekybos, e. sveikatos, e. valdžios, skaitmeninės demokratijos ir skaitmeninių pramogų srityse; ragina Komisiją atidžiai stebėti šiuos pokyčius ir užtikrinti, kad būtų visapusiškai laikomasi Sąjungos *acquis*, ypač darbuotojų ir socialinių teisių; primena, kad skaitmenizacija ir skaitmeninis junglumas turi būti vietos bendruomenių atsigavimo prioritetas; pakartoja, kad svarbu turėti tinkamą konkurencijos teisę ir valstybės pagalbos sistemą, kuri suteiktų valstybėms narėms visišką lankstumą pagal valstybės pagalbos taisykles siekiant remti ekonomiką koronaviruso protrūkio metu, visų pirma visuose miestuose, neatsižvelgiant į jų dydį, diegiant sparčiojo plačiajuosčio ryšio ir 5G infrastruktūrą; ragina valstybes nares remti junglumą, teikti įrangą ir užtikrinti, kad viešosiose, socialinėse ir švietimo įstaigose būtų apmokyti darbuotojai;

41. ragina imtis veiksmų ir politikos siekiant teisingos skaitmeninės pertvarkos, kuri turėtų būti įgyvendinama įvairiais lygmenimis – nuo miestų iki pačios ES; ragina pripažinti skaitmeninę įtrauktį kaip visų kartų teisę ir aiškiai įsipareigoti užtikrinti visuotinį interneto ryšį miestuose;

42. pabrėžia, kad, siekiant sudaryti geresnes sąlygas naudotis naujomis galimybėmis, reikėtų didinti skaitmeninį raštingumą; mano, kad investicijos į švietimą ir mokymą turi būti skatinamos visapusiškais darbuotojų kvalifikacijos kėlimo, perkvalifikavimo ir mokymosi visą gyvenimą programomis tiek viešajame, tiek privačiąjame sektoriuose, kuriomis būtų reaguojama į įgūdžių paklausos pokyčius; ragina siekti pažangos moterims ir mergaitėms įgyjant išsilavinimą ir dirbant gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM) srityse;

43. primena, kad miestų turizmas atliko esminį vaidmenį formuojant miestų politiką; atkreipia dėmesį į tai, kad dauguma ES miestų nukentėjo nuo turizmo nuosmukio po pandemijos ir turėjo ieškoti naujų ir tvaresnių *modi operandi*, kad būtų atkurtas turizmas, todėl buvo dažniau naudojamos naujos skaitmeninės technologijos, kurios leido geriau valdyti miestų erdves ir miestų turistų judėjimą tam, kad būtų užkirstas kelias didelių grupių susiformavimui ir rizikingai padėčiai pandemijos sąlygomis;

44. pabrėžia, kad bibliotekos ir kultūros centrai padeda sudaryti palankesnes sąlygas skaitmeninei ir socialinei įtraukčiai, mokymuisi visą gyvenimą ir miesto bendruomenių bei nepalankioje padėtyje esančių grupių užimtumo galimybėms; be to, atkreipia dėmesį į tai, kad reikia papildomų vietų asmeniniams ir politiniams mainams;

2022 m. vasario 15 d., antradienis

45. pabrėžia, kad dirbtinis intelektas padeda kurti pažangius miesto sprendimus, įskaitant efektyvesnę energijos, vandens ir atliekų tvarkymą, mažesnę taršą, triukšmą ir eismo spūstis; yra susirūpinęs dėl to, kad vietos valdžios institucijos susidurs su daugybe skaitmeninių problemų, pvz., duomenų technologijų prieinamumu ir patikimumu, priklausomybe nuo privačių trečiųjų šalių ir įgūdžių trūkumu; pabrėžia, kad naujos technologijos, pvz., dirbtinis intelektas, turi atitikti etinius kriterijus, kad nebūtų toliau didinama esama socialinė nelygybė;

46. mano, kad reikia fiziškai ir finansiškai stiprinti esamas miesto pirminės sveikatos priežiūros struktūras; pažymi, kad keičiantis sveikatos priežiūros paslaugų teikimui taip pat turėtų didėti skaitmeninės inovacijos ir gerėti priežiūros integravimas naudojant naujausius informacijos kanalus, kad būtų galima teikti tikslingesnę, individualizuotą, veiksmingesnę ir efektyvesnę sveikatos priežiūrą; ragina valstybes nares bendradarbiauti su vietos, regionų ir ypač miesto valdžios institucijomis kuriant tinklus, kuriais siekiama šviesti žmones, kad jie mokėtų naudotis skaitmenine sveikatos priežiūra ir skaitmeniniu viešuoju administravimu, taip suteikiant visiems vienodas galimybes, kartu visapusiškai apsaugant neskelbtinus duomenis bei užkertant kelią kibernetiniams nusikaltimams; todėl pabrėžia esminį valstybių narių vaidmenį remiant miesto valdžios institucijų pastangas formuoti ir užtikrinti skaitmeninę įtrauktį, apsaugant asmens duomenis ir suteikiant žmonėms ir vietos įmonėms daugiau galių naudojantis duomenimis;

Besimokantys miestai

47. pabrėžia neigiamą COVID-19 pandemijos poveikį švietimui ir atkreipia dėmesį į poreikį užtikrinti įtrauktį ir galimybes mokytis;

48. pabrėžia, kad būtina remti kultūros sektorių, nes kultūra ir kultūros paveldas yra gyvybiškai svarbus regionų konkurencingumo ir socialinės sanglaudos turtas ir padeda formuoti miestų ir regionų tapatybę; pabrėžia, kad svarbu sukurti daugiau kultūros objektų ir užtikrinti jų atsigavimą po COVID-19, taip pat pabrėžia, kad būtina į jas pritraukti daugiau jaunimo;

49. pabrėžia kultūros ir sporto sektorių ekonominį ir socialinį indėlį bei poveikį visuomenei; ragina Komisiją ir valstybes nares bendradarbiauti ir skirti pakankamai nacionalinių ir ES lėšų, kad būtų sukurta patikima kultūros ir sporto infrastruktūra ir skatinamas švietimas ekonomikos ir poilsio sektoriuose, ypač vietos lygmens kultūra ir sportas miesto ir priemiesčių teritorijose; ragina valstybes nares parengti veiksmų planą, kaip atgaivinti ir padidinti abiejų sektorių, kaip svarbių ekonomikos dalių, atsparumą vietos, nacionaliniu ir ES lygmenimis;

50. pabrėžia, kokia svarbi vaikų ir jaunimo teisių apsauga, ir tai, kad reikia sukurti tvirtas, įtraukias ir funkcionalias švietimo ir mokymo sistemas, kurios atitiktų realius žmonių poreikius atitinkamose miesto vietovėse ir būtų pritaikytos bet kokioms sveikatos krizėms ar stichinėms nelaimėms, kurios gali įvykti ateityje;

51. susirūpinęs pažymi, kad COVID-19 krizė padarė dramatišką poveikį didelei daliai Europos jaunimo, o tai visų pirma pasireiškė nerimą keliančia izoliacija, daugybės darbo vietų praradimu ir sutrikdytu švietimu ar mokymu; pabrėžia, kad dėl šios padėties pasikeitė nesimokančio, nedirbančio ir mokymuose nedalyvaujančio jaunimo populiacijos sudėtis ir dydis, o tai reikia tinkamai įvertinti ir nustatyti, kad būtų galima spręsti konkrečias krizės sukeltas problemas ir padėti valstybėms narėms parengti veiksmingas jaunimo informavimo strategijas; siūlo Komisijai atlikti tyrimą dėl galimybes sukurti bendras Europos priemones, skirtas nesimokančiam, nedirbančiam ir mokymuose nedalyvaujančiam jaunimui nustatyti ir stebėti, kad būtų galima tinkamai politinėmis priemonėmis remti šią ypač pažeidžiamą grupę COVID-19 krizės sąlygomis;

52. pabrėžia, kad reikia iš naujo apsvaistyti sprendimus, kaip atgaivinti vidinius miesto centrus, kurie nukentėjo dėl verslo ir kultūros objektų uždarymo, nenaudojamų patalpų, prarasto patrauklumo ir internetinės prekybos masto didėjimo pandemijos metu ir po jos;

2022 m. vasario 15 d., antradienis

53. ragina valstybes nares ir regionus persvarstyti ir pertvarkyti švietimo infrastruktūrą atsižvelgiant į naujus švietimo profesijų pokyčius; ragina Komisiją ir valstybes nares skirti pakankamai lėšų švietimo įstaigų plėtrai ir visų amžiaus grupių mokytojų bei studentų mokymui siekiant ugdyti žaliuosius ir skaitmeninius įgūdžius, kad jie būtų pasirengę ateičiai; primena, kad skaitmeninimas turėtų būti įgyvendinamas ne tik suteikiant prieigą prie interneto, bet ir prie interneto naudojimui reikalingos įrangos;

54. mano, kad daug novatoriškų koncepcijų, visų pirma miesto erdvių mišraus naudojimo ir daigafunkciškumo, teisingumo žemės naudojimo srityje ir „15 minučių miesto“, atliks esminį vaidmenį įgyvendinant naują ES miestų teritorijų modelį;

Konkreiems poreikiams pritaikytos politikos iniciatyvos

55. pabrėžia, kad atsižvelgiant į COVID-19 pandemiją reikia prisitaikyti prie naujos tikrovės ir apsvarstyti naują ES miestų teritorijų modelį, kartu suteikiant daugiau erdvės kūrybiškumui, piliečių dalyvavimui ir eksperimentams; mano, kad Konferencija dėl Europos ateities yra galimybė labiau įtraukti miestus į ES sprendimų priėmimo procesus ir suteikti jiems svarbų vaidmenį kuriant stipresnę dalyvaujamaą demokratiją bei užmezgant dialogą su gyventojais, kartu laikantis principo „iš apačios į viršų“ ir pertvarkant miestų valdymą; pabrėžia, kad svarbu parengti išsamias strategijas, grindžiamas Europos žaliuoju kursu, Europos skaitmenine strategija⁽¹²⁾ ir ilgalaikę ES kaimo vietovių viziją; primena konkrečius atokiausių regionų ypatumus, nustatytus SESV 349 straipsnyje;

56. pripažįsta, kad, nors ES neturi aiškios kompetencijos miestų plėtros klausimais, daug įvairių ES iniciatyvų daro poveikį miestams, miesteliams ir miestų funkcinėms zonoms; pripažįsta, kad reikia glaudžiau bendradarbiauti ES programų ir politikos klausimais tarp miestų teritorijų ir jų viduje; yra susirūpinęs dėl to, kad, nors pastaraisiais metais pagausėjo įvairių miestų iniciatyvų, koordinavimas tebėra menkas ir išlieka dubliavimosi bei neaiškaus poveikio rizika;

57. palankiai vertina ES miestų darbotvarkę kaip naują daigiapakopio valdymo modelį; apgailestauja, kad šis procesas tebėra savanoriškas, ir primygtinai ragina valstybes nares ir Komisiją išsipareigoti įgyvendinti rekomendacijas; pabrėžia, kad reikia aktyviau įtraukti pilietinę visuomenę į sprendimų priėmimo procesą ir skatinti metodus „iš apačios į viršų“, siekiant patenkinti vietos ir regionų poreikius; pabrėžia vietos mažųjų ir vidutinių įmonių bei startuolių dalyvavimo rengiant miestų ir rajonų plėtros strategijas ir planus svarbą;

58. pripažįsta svarbų miesto teritorijų vaidmenį konkrečiai įgyvendinant programas ir projektus, pagrįstus ES teisės aktais; ragina Komisiją ir valstybes nares teikti tvirtą paramą vietos ir regionų valdžios institucijoms ir jų projektų valdymo grupėms ES programų ir finansavimo galimybių klausimais, kartu užtikrinant, kad miestuose, miesteliuose ir miestų funkcinėse zonose būtų tinkama administracinė infrastruktūra, įskaitant tinkamai apmokytus darbuotojus;

59. primygtinai teigia, kad regionų ir vietos valdžios institucijos turi atlikti pagrindinį vaidmenį visais ES sprendimų priėmimo etapais: planavimo, rengimo ir įgyvendinimo; ragina daugiau tiesioginio ES finansavimo skirti vietos ir regionų valdžios institucijoms, kad būtų padidintas efektyvumas, užtikrintas nuoseklumas ir sumažinta administracinė našta; be to, ragina Komisiją pateikti valstybėms narėms visas reikiamas gaires ir sudaryti palankesnes sąlygas gauti finansavimą, diferencijuojant miestus ir regionus pagal jų skaitmeninimo lygį;

60. pakartoja, kad ateityje miestams reikės tinkamo ir tiesiogiai prieinamo finansavimo galimybių, kad jie galėtų įgyvendinti programas vietos lygmeniu; primena, kad iš investicijų į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą išteklių 400 mln. EUR turėtų būti skiriama Europos miestų iniciatyvai, Komisijai taikant tiesioginio arba netiesioginio valdymo principą, kaip nustatyta Reglamente (ES) 2021/1058; ragina Komisiją atliekant dabartinio programavimo laikotarpio vidurio peržiūrą išnagrinėti Europos miestų iniciatyvos veiksmingumą, ypač jos biudžetą ir taikymo sritį, ir skatinti valstybes nares skirti daugiau išteklių miestų darbotvarkės įgyvendinimui remti;

61. ragina padidinti Europos miestų iniciatyvos biudžetą ir taikymo sritį, kartu užtikrinant, kad atokiausiuose regionuose esantys miestai turėtų veiksmingą ir lengvesnę prieigą prie jos; pažymi, kad turėtų būti remiamas miestų darbotvarkės įgyvendinimas dabartiniu programavimo laikotarpiu; mano, kad miestų bendruomenės yra pagrindinės

⁽¹²⁾ COM(2020)0067.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

veikėjos ir suinteresuotosios šalys, sėkmingai įgyvendinančios ES finansuojamą politiką, įtrauktą į nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus; ragina Tarybą ir valstybes nares skirti iki 15 proc. lėšų miestų teritorijoms, kad būtų sprendžiamos problemos po COVID pandemijos;

62. pabrėžia ES finansavimo svarbą įgyvendinant socialinę įtrauktį vietos lygmeniu; ragina gauti didesnę finansavimo naudą taikant bendrą valdymo ir ataskaitų teikimo sistemą;

63. pripažįsta esminį ir unikalų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį sprendžiant su COVID-19 pandemija susijusias problemas; apgailestauja, kad šiuo metu nėra galimybės užmegzti struktūrinį Komisijos ir miestų dialogą dėl Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės, kad būtų galima stebėti miesto valdžios institucijų dalyvavimą įgyvendinant nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus; ragina Komisiją atliekant peržiūrą pateikti priemonės įgyvendinimo ataskaitą siekiant išnagrinėti galimą miestų funkcinių zonų vaidmenį ir prireikus jų vaidmenį sustiprinti, kad būtų užtikrintas veiksmingas priemonės įgyvendinimas; pabrėžia, kad miestų valdžios institucijoms turėtų būti teikiama reikiama parama, kad jos galėtų tinkamai įgyvendinti nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, stiprinant jų gebėjimus, keičiantis informacija ir teikiant techninę pagalbą;

64. mano, kad sanglaudos politikos srityje fondų parama turėtų sustiprinti dalyvaujamuosius procesus siekiant išbandyti naujas koncepcijas ir dalytis patirtimi skatinant tvarią ir integruotą visų rūšių vietovių ir vietos iniciatyvų plėtrą; mano, kad miestų subjektų gebėjimų stiprinimas yra svarbus veiksnys kuriant atsparesnius ir tvaresnius miestus; ragina miestus, miestelius ir miestų funkcinės zonas remti piliečių iniciatyvas; pabrėžia, kad miestai yra miestų laboratorijos, nes juose galima išbandyti tvarias ateities koncepcijas ir politiką ir kurti pažangių bei įtraukių bendruomenių sprendimus;

65. primena kiekvienai valstybei narei, kad jos, laikydamosi partnerystės elgesio kodekso, turėtų parengti partnerystės susitarimą, kuriame būtų nustatyti būtiniausi regionų, vietos, miestų ir kitų valdžios institucijų, ekonominių ir socialinių bei kitų partnerių dalyvavimo standartai, kaip nurodyta Bendrųjų nuostatų reglamento 8 straipsnio 1 dalyje; ragina partnerius, įskaitant akademinės bendruomenės, inovacijų ir mokslinių tyrimų srities partnerius, labiau įsitraukti rengiant, įgyvendinant, stebint ir vertinant ES programas, taip pat dalyvauti stebėsenos komitetuose;

66. ragina valstybes nares ir regionus užtikrinti visapusišką partnerystę, be kita ko, su miestų valdžios institucijomis, siekiant parengti ir įgyvendinti sanglaudos politiką, ir informuoti miestų valdžios institucijas, kodėl atmetamos paraiškos dėl finansavimo; ragina Komisiją išnagrinėti suinteresuotųjų subjektų, pvz., miestų valdžios institucijų skundus, be kita ko, kai nepateikiamas tinkamas paraiškos dėl finansavimo atmetimo pagrindimas;

67. ragina Komisiją parengti miestų funkcinėms zonoms ir vidutinio dydžio miestams skirtą strategiją, įskaitant finansavimo galimybes veiksams, pvz., inovacijų partnerystėms, ES miestų bendrų viešųjų pirkimų programoms ir ES miestų bei regionų bendradarbiavimui;

o

o o

68. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybėms narėms ir jų parlamentams.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

P9_TA(2022)0023

Nacionalinių mokesčių reformų poveikis ES ekonomikai

2022 m. vasario 15 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl nacionalinių mokesčių reformų poveikio ES ekonomikai (2021/2074(INI))

(2022/C 342/02)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 110–113 straipsnius dėl teisės aktų dėl apyvartos mokesčių, akcizų ir kitų formų netiesioginio apmokestinimo suderinimo;
- atsižvelgdamas į SESV 114–118 straipsnius, kurie apima mokesčius, turinčius netiesioginį poveikį bendrosios rinkos kūrimui,
- atsižvelgdamas į Komisijos 2021 m. metinę apmokestinimo ataskaitą „ES valstybių narių mokesčių politikos peržiūra“,
- atsižvelgdamas į 2020 m. liepos 15 d. Komisijos komunikatą „Sąžiningo ir supaprastinto apmokestinimo veiksmų planas, kuriuo remiama ekonomikos atgaivinimo strategija“ (COM(2020)0312),
- atsižvelgdamas į 2021 m. gegužės 18 d. Komisijos komunikatą „21-ojo amžiaus verslo apmokestinimas“ (COM(2021)0251),
- atsižvelgdamas į 2020 m. rugsėjo 24 d. Komisijos komunikatą „Kapitalo rinkų sąjunga žmonėms ir įmonėms. Naujas veiksmų planas“ (COM(2020)0590),
- atsižvelgdamas į konkrečioms šalims skirtas Komisijos rekomendacijas, paskelbtas įgyvendinant Europos semestrą, ir jos pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę atliktus valstybių narių pateiktų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų vertinimus,
- atsižvelgdamas į 2020 m. Komisijos tyrimą „Mokesčių politika Europos Sąjungoje“,
- atsižvelgdamas į 1997 m. gruodžio 1 d. Ekonomikos ir finansų reikalų tarybos posėdžio dėl mokesčių politikos išvadas – 1997 m. gruodžio 1 d. Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybės atstovų priimtą rezoliuciją dėl verslo apmokestinimo elgesio kodekso – Palūkanų, gautų iš taupymo pajamų, apmokestinimas⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į 2015 m. rugsėjo 29 d. Komisijos ataskaitą „2015 m. Mokesčių reformos ES valstybėse narėse. Mokesčių politikos uždaviniai ekonomikos augimui ir fiskaliniam tvarumui“,
- atsižvelgdamas į lengvatinių mokesčių sistemų apžvalgą, kurią Elgesio kodekso grupė (verslo apmokestinimas) teikia nuo jos įsteigimo 1998 m. kovo mėn.,
- atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio 21 d. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) ataskaitą „2021 m. mokesčių politikos reformos. Specialusis leidinys dėl mokesčių politikos COVID-19 pandemijos metu“,

⁽¹⁾ OL C 2, 1998 1 6, p. 1.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

- atsižvelgdamas į dviejų ramsčių sprendimą siekiant spręsti mokesčių srities uždavinius, susijusius su ekonomikos skaitmeninimu, dėl kurio susitarė EBPO / G20 mokesčių bazės erozijos ir pelno perkėlimo (BEPS) įtrauki sistema,
  - atsižvelgdamas į 2020 m. gegužės 19 d. EBPO ataskaitą „Mokesčių ir fiskalinė politika reaguojant į koronaviruso krizę. Pasitikėjimo ir atsparumo didinimas“,
  - atsižvelgdamas į 2021 m. gegužės 25 d. Tarptautinio valiutos fondo politikos dokumentą „Tarptautinių įmonių apmokestinimas Europoje“,
  - atsižvelgdamas į savo pranešimą savo iniciatyva dėl ES politikos, susijusios su žalinga mokesčių praktika, reformos (įskaitant Elgesio kodekso grupės reformą),
  - atsižvelgdamas į savo 2021 m. spalio 7 d. rezoliuciją dėl ES politikos, susijusios su žalinga mokesčių praktika, reformos (įskaitant Elgesio kodekso grupės reformą) ⁽²⁾,
  - atsižvelgdamas į savo 2021 m. rugsėjo 16 d. rezoliuciją „ES reikalavimų dėl keitimosi informacija mokesčių klausimais įgyvendinimo: pažanga, įgyta patirtis ir kliūtys, kurias reikia įveikti“ ⁽³⁾,
  - atsižvelgdamas į savo 2019 m. sausio 15 d. rezoliuciją dėl lyčių lygybės ir mokesčių politikos ES ⁽⁴⁾,
  - atsižvelgdamas į savo 2021 m. spalio 21 d. rezoliuciją „Pandoros dokumentai: jų reikšmė pastangoms kovoti su pinigų plovimu, mokesčių slėpimu ir vengimu“ ⁽⁵⁾,
  - atsižvelgdamas į 2021 m. lapkričio mėn. ES mokesčių stebėjimo centro paskelbtą tyrimą „Naujos mokesčių konkurencijos formos Europos Sąjungoje: empirinis tyrimas“,
  - atsižvelgdamas į 2011 m. vasario 15 d. Tarybos direktyvą 2011/16/ES dėl administracinio bendradarbiavimo apmokestinimo srityje ir panaikinanti Direktyvą 77/799/EEB ⁽⁶⁾ (Direktyva dėl administracinio bendradarbiavimo),
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto pranešimą (A9-0348/2021),
- A. kadangi žalingos mokesčių praktikos problema buvo aptarta ir reformų pasiūlyta 2021 m. spalio 7 d. Parlamento rezoliucijoje dėl ES politikos, susijusios su žalinga mokesčių praktika, reformos (įskaitant Elgesio kodekso grupės reformą); kadangi trumpalaikis COVID-19 pandemijos poveikis ir ilgalaikė struktūrinė pertvarka, atsižvelgiant į demografinės tendencijas, skaitmeninimą ir perėjimą prie anglies dioksido neišskiriančios ekonomikos modelio, turėjo įtakos valstybių narių pasirinkimui formuojant būsimą mokesčių politiką;
- B. kadangi nepaisant to, jog mokesčių politika iš esmės priskiriama valstybių narių atsakomybei, bendrojoje rinkoje nustatant mokesčių politiką reikalingas derinimas ir koordinavimas, kad būtų galima toliau didinti bendrosios rinkos integraciją ir išvengti mokesčių bazės erozijos; kadangi nacionalinės priemonės gali daryti poveikį kitų valstybių narių mokesčių surinkimui, taip pat turėti iškreipiamąjį poveikį tiek sąžiningai konkurencijai, tiek investicijoms;
- C. kadangi vykdant suskaidytą mokesčių politiką bendrojoje rinkoje sukuriamą įvairių kliūčių piliečiams ir įmonėms, visų pirma mažoms ir vidutinėms įmonėms (MVI), įskaitant teisinį netikrumą, biurokratizmą, dvigubo apmokestinimo riziką ir sunkumus siekiant susigrąžinti mokesčius; kadangi dėl šių kliūčių nenoriai imamasi tarpvalstybinės ekonominės

⁽²⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0416.

⁽³⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0392.

⁽⁴⁾ OL C 411, 2020 11 27, p. 38.

⁽⁵⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0438.

⁽⁶⁾ OL L 64, 2011 3 11, p. 1.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

veiklos ir jos gali iškraipyti bendrąją rinką; kadangi dėl politikos susiskaidymo taip pat kyla rizika mokesčių administratoriams, pvz., visiško neapmokestinimo ir arbitražo rizika (kaip antai mokesčių planavimas ir agresyvi mokesčių vengimo praktika); kadangi dėl žalingos mokesčių praktikos, taikomos pasinaudojant valstybių narių arba valstybių narių ir trečiųjų valstybių teisės aktų spragomis, valstybės narės toliau praranda mokestines pajamas, ir kadangi skaičiuojama, jog dėl pelno mokesčio vengimo prarastų ES mokestinių pajamų suma per metus sudaro nuo 36–37 mlrd. EUR iki 160–190 mlrd. EUR; kadangi dėl politikos susiskaidymo didėja mokesčių administratorių vykdymo užtikrinimo sąnaudos;

- D. kadangi ES socialinėje rinkos ekonomikoje tinkamas mokesčių lygis, taip pat paprasti ir aiškūs mokesčių srities teisės aktai turėtų turėti kuo mažesnę iškraipomąjį poveikį; kadangi patikima mokesčių politika turėtų remti Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnyje nustatytus politikos tikslus, kuriuos įgyvendinus visuomenės taptų teisingesnės ir tvaresnės bei padidėtų ES ir jos valstybių narių konkurencingumas; kadangi ekonomikos atsigavimas ir iššūkiai, susiję su klimato krize, ekologine pertvarka ir ekonomikos skaitmeninimu, lemia didelius pokyčius ir didina poreikį iš naujo įvertinti dabartinę mokesčių politiką; kadangi fiskalinės priemonės neturėtų kliudyti privačioms iniciatyvoms, kuriomis sudaromos sąlygos ekonomikos augimui, gaivinama šalių ekonomika ir skatinama kurti darbo vietas ES;
- E. kadangi efektyvios mokesčių sistemos yra skaidrios, jų taisyklių lengva laikytis ir jos užtikrina nuoseklias mokestines pajamas; kadangi į augimą orientuotomis mokesčių reformomis mokesčių našta nukreipiama į suvartojamą ir nekilnojamojo turto mokesčius ir siekiama išplėsti mokesčių bazę;
- F. kadangi nacionalinės mokesčių politikos reformų loginis pagrindas kiekvienu atveju skiriasi, nes atspindi valstybių narių ekonomikos struktūrinius ypatumus, ir gali apimti tokius veiksnius, kaip mokesčių patikimumo ir tikrumo didinimas, ekonomikos augimo skatinimas, pajamų didinimas, paskirstymo gerinimas, elgsenos paskatų nustatymas ir neatsilikimas nuo struktūrinių ekonomikos pokyčių;
- G. kadangi bendras apmokestinimo lygis (suprantamas kaip mokesčiai ir privalomos socialinės įmokos) valstybėse narėse labai skiriasi: tai matyti iš duomenų, kad mokestinių pajamų ir BVP santykis 2019 m. sudarė nuo 22,1 proc. Airijoje iki 46,1 proc. Danijoje; kadangi apskritai mokesčių našta ES (40,1 proc.) yra didesnė nei daugelyje kitų išsivysčiusios ekonomikos šalių (2018 m. EBPO vidurkis buvo 34,3 proc.); kadangi vidutinis svertinis teisės aktais nustatytas įmonių pelno mokesčio tarifas EBPO valstybėse sumažėjo nuo 46,52 proc. 1980 m. iki 25,85 proc. 2020 m., t. y. 44 proc. per pastaruosius 40 metų;
- H. kadangi bendra mokesčių derinio sudėtis ES 2004–2019 m. laikotarpiu išliko iš esmės stabili, o bendras mokestinių pajamų lygis šiek tiek padidėjo; kadangi mokesčių derinio sudėtis (santykinė darbo jėgos, vartojimo, kapitalo, aplinkos ir kitų mokesčių dalis) ES labai skiriasi, o kai kuriose valstybėse narėse mokesčių derinys yra palankesnis augimui nei kitose;
- I. kadangi stipri mokesčių konkurencija ES, atrodo, buvo pagrindinis skatinamasis veiksnys, lėmęs staigų įmonių pelno mokesčio tarifų sumažėjimą, dėl kurio Europos vidutinis įmonių pajamų mokesčio tarifas buvo mažesnis už vidutinį tarifą EBPO šalyse;
- J. kadangi per pandemiją dauguma valstybių, siekdamas paremti ekonomiką, ėmėsi mokesčių reformų ir tik dalis šių priemonių buvo laikinos; kadangi šios mokesčių reformos apėmė neatidėliotinas įmonėms ir namų ūkiams skirtas paramos priemones, pvz., mokėjimų atidėjimą, didesnius nuostolių perkėlimus ir greitesnį mokesčių grąžinimą, taip pat į ekonomikos atgaivinimą orientuotas skatinamąsias priemones;
- K. kadangi EBPO ir G20 kovos su mokesčių bazės erozija ir pelno perkėlimu įtrauki sistema susitarė dėl tarptautinės mokesčių sistemos dviejų ramsčių reformos siekiant spręsti problemas, kylančias dėl ekonomikos skaitmeninimo, įskaitant minimalų 15 proc. efektyvųjį pelno mokesčio tarifą;

2022 m. vasario 15 d., antradienis

Bendrosios pastabos

1. primena, kad valstybės narės gali laisvai formuoti savo ekonominę politiką ir ypač mokesčių politiką, laikydamosi ES sutartyse nustatytų ribų ir jeigu ES teisės aktai yra perkelti į nacionalinę teisę ir tinkamai įgyvendinami, nors tai gali lemti politikos susiskaidymą ir nevienodas sąlygas ES valstybėse narėse; primena, kad taip sudaromos sąlygos sąžiningai konkurencijai ir apribojami ES bendrosios rinkos iškraipymai;
2. pažymi, kad ES bendroji rinka su laisvu gamybos veiksnių judėjimu ir glaudūs ekonominiai santykiai su ES nepriklausančiomis kaimyninėmis šalimis sudarė sąlygas dideliems prekybos, investicijų ir finansiniams srautams tarp Europos šalių; pažymi, kad dėl šios didelės tarpusavio priklausomybės visų šalių mokesčių bazėms ir tarifams didelį poveikį daro kitų šalių mokesčių bazės ir tarifai, ir dėl to visų pirma padidėjo įmonių pelno mokesčio šalutinis poveikis;

Poveikis MVĮ

3. pažymi, kad apskaičiuotos didelių tarptautinių įmonių mokesčių prievolių vykdymo išlaidos sudaro apie 2 proc. sumokėtų mokesčių, o mažų ir vidutinių įmonių – apie 30 proc.; primena, kad Europos įmonės, ypač MVĮ, yra pagrindinis ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo variklis; primena, kad kai kurios valstybės narės yra parengusios schemas, pagal kurias tarptautiniu mastu gautas pelnas būtų apmokestinamas mažesniu tarifu nei nacionalinis nominalus tarifas, todėl MVĮ atsidurtų nepalankioje konkurencinėje padėtyje (?); taip pat pažymi, jog empiriniai duomenys rodo, kad tarptautinių įmonių pelnas paprastai yra mažiau apmokestinamas nei atitinkamų vidaus įmonių pelnas, o tai atspindi pelno perkėlimą iš didelių mokesčius mokančių subjektų į mažus mokesčius mokančius subjektus;
4. pabrėžia, kad nacionalinių mokesčių sistemų skirtumai gali sukelti problemų MVĮ, bandančioms vykdyti tarpvalstybinę veiklą; pabrėžia, kad, palyginti su tarptautinėmis įmonėmis, MVĮ turi mažiau išteklių mokesčių prievolių vykdymui ir mokesčių optimizavimui; atkreipia dėmesį į tai, kad MVĮ mokesčių prievolių vykdymui skirta išlaidų dalis yra didesnė nei atitinkama daugiašalių įmonių išlaidų dalis;
5. pažymi, kad mokesčių bazės suderinimas, pvz., bendros pelno mokesčio bazės arba sistemos „Verslas Europoje: pajamų apmokestinimo sistema“ (BEFIT) taikymas galėtų padėti daugiau nei vienoje valstybėje narėje vykdančioms veiklą MVĮ sumažinti mokesčių prievolių vykdymo išlaidas; todėl palankiai vertina Komisijos komunikatą dėl verslo apmokestinimo XXI amžiuje, kuriame teigiama, kad „bendros pelno mokesčio sistemos nebuvimas bendrojoje rinkoje riboja konkurencingumą [...] ir sukuria nepalankią konkurencinę padėtį, palyginti su trečiųjų šalių rinkomis“; pakartoja, kad pajamų apmokestinimas valstybėje, kurioje vykdoma ekonominė veikla, leis vyriausybėms pasiūlyti vienodas sąlygas savo MVĮ; pabrėžia, kad įmonės reikia apmokestinti taikant teisingą ir veiksmingą apmokestinimo teisių paskirstymo tarp šalių formulę, pagal kurią atsižvelgiama į tokius veiksnius, kaip darbo jėga ir materialusis turtas; pažymi, kad Komisijos pasiūlymą dėl BEFIT tikimasi paskelbti tik 2023 m.; ragina Komisiją paspartinti priėmimo procesą, o valstybes nares – nedelsiant susitarti dėl plataus užmojo pasiūlymo dėl Europos įmonių pelno mokesčio taisyklių rinkinio;
6. pažymi, kad Parlamentas, palaikydamas dialogą su ekspertais, nacionaliniais parlamentais ir piliečiais, prisidės prie pagrindinių principų rengimo prieš Komisijai pateikiant BEFIT pasiūlymą 2023 m.;
7. pažymi, kad dauguma valstybių narių (taip pat ir ES) nustatė MVĮ palankias specialias sistemas, pvz., specialias PVM taisykles, kuriomis siekiama kompensuoti didesnius efektyvius mokesčių tarifus ir didesnes MVĮ mokesčių prievolių vykdymo sąnaudas; pabrėžia, kad toks specialus režimas (jei jis būtų plačiai taikomas), nors apskritai vertinamas palankiai, gali sukelti papildomų iškraipymų ir papildomų agresyvaus mokesčių planavimo galimybių, taip pat padaryti visą sistemą dar sudėtingesnę; ragina valstybes nares nustatyti mokesčių lengvatas MVĮ taip, kad jos atitiktų bendrą mokesčių sistemą ir neskatintų MVĮ likti mažomis;

(?) Komisijos pranešimas spaudai, 2019 m. rugsėjo 16 d., „State aid: Commission opens in-depth investigation into individual „excess profit“ tax rulings granted by Belgium to 39 multinational companies“.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

8. atkreipia dėmesį į tai, kad MVĮ dažnai turi mažiau galimybių padengti arba finansuoti nuostolius nei didesnės įmonės, nes jų pinigų srantai mažesni; atsižvelgdamas į tai palankiai vertina 2021 m. gegužės 18 d. Komisijos rekomendaciją dėl nuostolių apmokestinimo tvarkos COVID-19 krizės metu ⁽⁸⁾ ir ragina valstybes nares atsižvelgti į šias rekomendacijas;

Mokesčių politikos derinimas ir koordinavimas

9. pabrėžia, kad nacionalinės mokesčių politikos susiskaidymas gali turėti iškreipiamąjį poveikį ES bendrajai rinkai, o tai gali kenkti ES ekonomikai; palankiai vertina tai, kad ES taiko koordinavimo mechanizmus, pvz., tarpusavio vertinimo procedūras Elgesio kodekso grupėje (EK grupė) ir konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, rengiamas įgyvendinant Europos semestrą; mano, kad abu šiuos mechanizmus reikia patobulinti; pabrėžia, kad Elgesio kodekso grupėje valstybės narės iš naujo nagrinėja, iš dalies keičia arba panaikina savo galiojančias mokesčines priemones, kurios sukuria žalingą mokesčių konkurenciją, ir susilaiko nuo naujų tokių mokesčių įvedimo ateityje; šiomis aplinkybėmis primena 2021 m. spalio mėn. išreikštą Parlamento poziciją, kurioje raginama reformuoti EK grupės kriterijus, taikymo sritį ir valdymą, siekiant užtikrinti sąžiningą apmokestinimą ES;

10. atkreipia dėmesį į tai, kad 2020 m. konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose Komisija šešioms valstybėms narėms rekomendavo apriboti agresyvių mokesčių planavimą; pripažįsta teigiamą konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų poveikį skatinant būtinas mokesčių reformas tose valstybėse narėse, kurioms buvo pateiktos rekomendacijos dėl agresyvaus mokesčių planavimo, tačiau apgailestauja dėl to, kad kai kurios valstybės narės į tas rekomendacijas dar neatsižvelgė;

11. primena, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė ir konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos, įskaitant su mokesčiais susijusias rekomendacijas, yra glaudžiai susijusios, kaip nustatyta 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2021/241 dėl ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės sukūrimo ⁽⁹⁾;

12. atkreipia dėmesį į tai, kad nuo 2011 m. taikomos Direktyvoje dėl administracinio bendradarbiavimo (DAB) nustatytos valstybių narių mokesčių administracijų administracinio bendradarbiavimo taisyklės, siekiant užtikrinti tinkamą bendrosios rinkos veikimą; palankiai vertina tai, kad nuo 2011 m. DAB taikymo sritis nuolat plečiama įtraukiant naujas sritis, taip siekiant kovoti su mokesčiniu sukčiavimu ir mokesčių vengimu, ir kad per pastaruosius dešimtmečius padaryta reikšminga pažanga; primena 2021 m. rugsėjo mėn. priimtą Europos Parlamento įgyvendinimo ataskaitą, kurioje nurodomi veiksmingo DAB įgyvendinimo valstybėse narėse trūkumai ir pabrėžiamas poreikis stiprinti nacionalinių mokesčių administratorių keitimąsi informaciją;

13. atkreipia dėmesį į dabartinio sprendimų priėmimo proceso Taryboje trūkumus atliepiančią teisėkūros poreikius siekiant skatinti valstybių narių veiksmų koordinavimą ir kovoti su žalinga mokesčių praktika; ragina išnagrinėti visas SESV teikiamas galimybes; primena, kad tais atvejais, kai žalinga mokesčių praktika iškraipo konkurenciją bendrojoje rinkoje, gali būti taikoma SESV 116 straipsnyje nustatyta procedūra;

14. pabrėžia, kad, siekiant kuo labiau padidinti poveikį, geriausia mokesčių politiką koordinuoti tarptautiniu lygmeniu per G20 ir EBPO; vis dėlto pabrėžia, kad į derybų procesą turėtų būti visapusiškai įtrauktos ir besivystančios šalys; pažymi, kad Taryba visada buvo labiau linkusi priimti tarptautiniais susitarimais grindžiamus ES mokesčių pasiūlymus;

15. tačiau pripažįsta, kad tarptautinėse derybose apmokestinimo klausimais kartais sunku pasiekti bendrą sutarimą, todėl tarptautinės mokesčių sistemos trūkumai yra taisomi lėtai; tokiais atvejais rekomenduoja ES rodyti pavyzdį, nedarant poveikio vykstančioms tarptautinėms deryboms;

16. palankiai vertina istorinį susitarimą, pasiektą EBPO ir G20 įtraukioje sistemoje dėl tarptautinės mokesčių sistemos reformos, grindžiamos dviejų ramsčių sprendimu, kuriuo siekiama užtikrinti teisingesnį didžiausių ir pelningiausių tarptautinių bendrovių pelno ir apmokestinimo teisių paskirstymą tarp šalių ir pagal kurį siūloma tarptautinėms įmonėms taikyti 15 proc. efektyvųjį mokesčio tarifą; primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares bendradarbiauti ir užtikrinti, kad EBPO ir G20 įtraukioje sistemoje pasiektas dviejų ramsčių sprendimu paremtas susitarimas, apie kurį 2021 m. pranešime

⁽⁸⁾ OL L 179, 2021 5 20, p. 10.

⁽⁹⁾ OL L 57, 2021 2 18, p. 17.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

apie Sąjungos padėtį pranešė Komisijos pirmininkė, būtų perkeltas į ES teisę; ragina Tarybą skubiai priimti šiuos pasiūlymus, kad jie būtų pradėti taikyti nuo 2023 m.; ragina valstybes nares apsvarstyti galimybę sudaryti panašius tarptautinius susitarimus dėl tinkamų kitokio pobūdžio mokesčių;

Rekomendacijos ir reformuotinos sritys

17. atkreipia dėmesį į tai, kad bendrosios rinkos veikimui itin svarbiose srityse, pvz., mokesčių ir kapitalo rinkų sąjungai, reikalingas išsamesnis derinimas yra užtikrinamas arba valstybėms narėms vykdant geresnį koordinavimą, arba ES veiksmams;

18. pabrėžia, kad valstybės narės vis dar taiko skirtingus kriterijus rezidavimo vietos mokesčių tikslais statusui nustatyti, todėl kyla dvigubo apmokestinimo arba visiško neapmokestinimo rizika; atsižvelgdamas į tai primena iniciatyvas, nurodytas 2020 m. liepos mėn. Komisijos veiksmų plane, kuriomis siekiama 2022 arba 2023 m. pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriame būtų paaiškinta, kur mokesčių mokėtojai, veikiantys tarpvalstybiniu mastu ES, turėtų būti laikomi rezidentais mokesčių tikslais; laukia šio pasiūlymo, kuriuo turėtų būti siekiama užtikrinti nuoseklesnį rezidavimo vietos mokesčių tikslais nustatymą bendrojoje rinkoje;

19. pažymi, kad skaitmeninimas ir didelė priklausomybė nuo nematerialiojo turto, dėl kurių kyla problemų dabartinei mokesčių sistemai, reikalauja plačios apimties politikos koordinavimo ir derinimo siekiant sukurti vienodas sąlygas ir užtikrinti, kad skaitmeninės įmonės sąžiningai prisidėtų prie visuomenės, kurioje jos vykdo savo verslą, gerovės; atkreipia dėmesį į tai, kad kai kurios valstybės narės paskubėjo įvesti nacionalinius skaitmeninius mokesčius, nepaisydamos vykstančių derybų ES ir EBPO lygmenimis; pažymi, kad tai turėjo teigiamą poveikį tarptautinėms diskusijoms; pabrėžia, kad pradėjus įgyvendinti veiksmingą tarptautinį sprendimą šios nacionalinės priemonės turės būti laipsniškai panaikintos;

20. primena, kad ES sutiko nustatyti naujus skaitmeniniu mokesčiu pagrįstus nuosavus išteklius ekonomikos gaivinimo priemonei „Next Generation EU“ finansuoti, ir ragina Komisiją pateikti alternatyvių pasiūlymų, kurie būtų suderinami su tarptautiniais įsipareigojimais;

21. apgailestauja, kad išskaičiuojamojo mokesčio ir išskaičiuojamojo mokesčio grąžinimo procedūrų skirtumai tebėra didelė kliūtis tolesnei kapitalo rinkų sąjungos integracijai; palankiai vertina Komisijos pranešimą pasiūlyti teisėkūros iniciatyvą dėl bendros, standartizuotos, visoje ES taikomos išskaičiuojamojo mokesčio lengvatų sistemos prie pajamų šaltinio;

22. apgailestauja dėl įsiskolinimui palankaus mokesčio iškraipymo, kai įmonėms leidžiama taikyti mokesčių lengvatas palūkanų mokėjimams, tačiau nuosavo kapitalo finansavimo išlaidoms panašios lengvatos netaikomos; atkreipia dėmesį į struktūrinius sunkumus, su kuriais susiduria iš nuosavo kapitalo finansuojamos įmonės, ypač jei tai naujos ir mažos įmonės, turinčios menkas galimybes gauti kreditą; pažymi, kad įsiskolinimui palankus mokesstinis iškraipymas gali paskatinti įmones imti pėnelyg dideles paskolas;

23. pažymi, kad įsiskolinimui palankūs mokesčiai valstybėse narėse labai skiriasi; atkreipia dėmesį į tai, kad siekdamas spręsti šią problemą kai kurios valstybės narės pradėjo taikyti įmonių nuosavo kapitalo lengvatas; primena, kad kartais tokiomis įmonių nuosavam kapitalui taikomomis lengvatomis buvo naudojamos kaip mokesčių spragomis, sudarančiomis sąlygas tarptautinėms įmonėms dirbtinai sumažinti nacionalines dalis; pabrėžia, kad siekiant išvengti iškraipymų bendrojoje rinkoje būtų geriau laikytis bendro Europos požiūrio;

24. primena, kad tokio šališkumo problemą galima pašalinti leidžiant iš naujo atskaityti išlaidas, susijusias su nuosavo kapitalo finansavimu, arba sumažinant palūkanų atskaitymo galimybes; primena, kad Parlamentas pasiūlė apriboti viršijančių skolinimosi sąnaudų atskaitymą iki 20 proc. mokesčių mokėtojo pajamų neatskaičius palūkanų, mokesčių, nusidėvėjimo ir amortizacijos, tačiau Taryba patvirtino aukštesnę, iki 30 proc., ribą⁽¹⁰⁾; primena, kad, EBPO duomenimis, 30 proc. santykis gali būti per didelis siekiant veiksmingai užkirsti kelią mokesčių bazės erozijai ir pelno perkėlimui⁽¹¹⁾;

⁽¹⁰⁾ 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento pozicija dėl pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos, kuria nustatomos kovos su mokesčių vengimo praktika, tiesiogiai veikiančia vidaus rinkos veikimą, taisyklės (OL C 86, 2018 3 6, p. 176).

⁽¹¹⁾ EBPO, viešųjų diskusijų dokumento projektas, 4 BEPS priemonė. Palūkanų atskaitymai ir kiti finansiniai mokėjimai, 2014 m.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

25. laukia Komisijos pasiūlymo dėl išskolinimui palankių mokesčių iškraipymą mažinančios lengvatos; primygtinai ragina Komisiją atlikti nuodugnų poveikio vertinimą ir įtraukti veiksmingas kovos su mokesčių vengimu nuostatas, kad būtų išvengta bet kokio nuosavo kapitalo mažinimo, kuris būtų naudojamas kaip nauja mokesčių bazės erozijos priemonė;

26. pažymi, kad bendrovėms priimant sprendimus dėl investicijų efektyvusis ribinis mokesčio tarifas (ERMT) gali būti lemiamas veiksnys greta infrastruktūros kokybės, išsilavinimo prieinamumo, sveikos darbo jėgos ir stabilumo ⁽¹²⁾; pažymi, kad ERMT valstybėse narėse labai skiriasi; ragina Komisiją išsiaiškinti, ar kai kurios valstybės narės neiškraipo konkurencijos dirbtinai mažindamos savo ERMT, pvz., trumpindamos nusidėvėjimo grafikus arba koreguodamos tam tikrų išlaidų mokesčių atskaitos galimybes, ir pranešti tyrimo rezultatus Parlamentui;

27. pažymi, kad nors sprendimai dėl mokesčių gali užtikrinti įmonėms teisinį aiškumą, jais taip pat lengva piktnaudžiauti suteikiant lengvatinių mokesčių režimą; vis dėlto pažymi, kad paprasta mokesčių sistema yra tinkamiausias būdas teisiniui tikrumui užtikrinti;

28. palankiai vertina tai, kad Komisija yra pasirengusi išnaudoti savo konstitucinį vaidmenį kovoje su konkurencijos iškraipymais pasitelkusi konkurencijos teisę; apgailestauja, kad nacionaliniai teismai ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismas panaikino keletą neseniai priimtų Komisijos sprendimų aukšto lygio konkurencijos bylose mokesčių srityje;

29. pabrėžia, kad fiskaliniu požiūriu atsakingai taikomos mokesčių paskatos privatiems moksliniams tyrimams ir plėtrai (pvz., kaip mokesčių kreditai, didesnės išmokos arba pakoreguoti nusidėvėjimo grafikai) gali padėti padidinti bendras ekonomikos išlaidas moksliniams tyrimams ir plėtrai, kurios dažnai turi teigiamą išorinį poveikį; tačiau yra susirūpinęs dėl to, kad tam tikrų rūšių mokesčių paskatos, pvz., lengvatinis pajamų iš patentų apmokestinimas ir lengvatinis pajamų iš intelektualinės nuosavybės apmokestinimas, nedaug padidina investicijas į mokslinius tyrimus ir plėtrą ir iš tikrųjų gali iškraipyti bendrąją rinką skatindamos pelno perkėlimą ir agresyvių mokesčių planavimą; pažymi, kad mokesčių paskatomis turėtų būti siekiama pritraukti investicijas į realiąją ekonomiką, todėl jos turėtų būti grindžiamos išlaidomis, o ne pelnu, kad būtų geriau orientuotos į inovacijas; ragina Komisiją pasiūlyti gaires dėl mokesčių paskatų, kurios neiškreipia bendrosios rinkos, visų pirma pirmenybę teikiant paskatomis, kurios yra pagrįstos sąnaudomis, ribotos trukmės, reguliariai persvarstomos ir panaikinamos, jei nedaro teigiamo poveikio, taikomos ribotoje geografinėje teritorijoje ir yra veikiau dalinės, o ne visiškos išimty;

30. pabrėžia, kad gali būti pagrįsta toliau derinti mokesčių paskatas mokslinių tyrimų ir plėtros išlaidoms; pažymi, kad ši idėja buvo įtraukta į pradinį Komisijos pasiūlymą dėl bendros pelno mokesčio bazės; apgailestauja, kad šis klausimas nebuvo nagrinėjamas naujausiame komunikate „21-ojo amžiaus verslo apmokestinimas“;

31. pažymi, kad didelė biudžeto pajėgumų dalis yra skiriama mokesčių lengvatomis, t. y. atleidimui nuo mokesčių, atskaitymams, kreditams, atidėjimams ir mažesniems mokesčių tarifams; ragina Komisiją pateikti visų neveiksmingų mokesčių paskatų ir subsidijų, visų pirma tų, kurios kenkia aplinkai ir lemia neigiamus ekonomikos iškraipymus, vertinimą; ragina Komisiją nustatyti ES mokesčių paskatų tikrinimo sistemą ir įpareigoti valstybes nares skelbti fiskalines mokesčių paskatų sąnaudas; ragina valstybes nares atlikti metinę, išsamią ir viešą kiekvienos apmokestinimo nuostatos sąnaudų ir naudos analizę; laikosi nuomonės, kad su mokesčiais susijęs tikrumas būtų stipresnis, jei valstybės narės bendrai sutartų, kurios mokesčių paskatos nėra iškraipančios; ragina Komisiją parengti gaires dėl mokesčių paskatų, kurios neiškraipo bendrosios rinkos;

32. ragina valstybes nares siekti kompromiso rengiant tvirtą, suprantamą ir plataus užmojo netiesioginio apmokestinimo reformą, visų pirma dėl PVM; pabrėžia, kad siekiant išsaugoti bendrosios rinkos vientisumą labai svarbu sumažinti sudėtingumą ir biurokratiją bei tinkamai spręsti mokesčio sukčiavimo ir sukčiavimo pridėtinės vertės mokesčiu problemą;

⁽¹²⁾ Pasaulio ekonomikos forumas, 2019 m. pasaulinio konkurencingumo ataskaita.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

33. ragina valstybes nares tęsti mokesčių administravimo institucijų pertvarką, paspartinti skaitmeninimą ir pradėti taikyti strateginius metodus, padėsiančius MVI laikytis mokesčių prievolių ir nustatyti galimybes sumažinti našta; ragina valstybes nares vykdyti patikimas ir apgalvotas mokesčių sistemų sudėtingumo mažinimo reformas, siekiant sumažinti biurokratiją, administracinę našta ir reikalavimų laikymosi išlaidas; primena, kad Europos bendradarbiavimas šioje srityje ir mokesčių administratorių keitimasis geriausios patirties pavyzdžiais sukuria didelę pridėtinę vertę;
34. ragina valstybes nares geriau pasinaudoti ES programa „Fiscalis“, siekiant pagerinti mokesčių administratorių bendradarbiavimą vykdant reformas; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją sukurti „Erasmus“ mainų programą, skirtą mokesčių pareigūnams, kad būtų skatinama vadovautis geriausia patirtimi;
35. prašo Komisijos imtis tolesnių veiksmų ir stebėti naujas nacionalines mokesčių reformas ar priemones, įgyvendintas COVID-19 pandemijos metu siekiant paremti ekonomiką, ypač tas priemones, kurios nebuvo laikinos; ragina valstybes nares vykdyti mokesčių sistemų reformas ir pasinaudoti galimybėmis, kurių atveria Europos priemonės, skirtos ekonomikos atsigavimui paremti; pabrėžia, kad vykdant šias reformas turi būti laikomasi Europos mokesčių sistemos; primena, kad šios reformos turėtų būti vykdomos visapusiškai atsižvelgiant į nacionalinę kompetenciją mokesčių klausimais, tačiau pabrėžia, kad glaudus valstybių narių veiksmų koordinavimas sukurtų didelę pridėtinę vertę;
36. remia griežtus mokesčių mokėtojų teisių, ypač privatumo ir duomenų apsaugos (visų pirma asmenų apsaugos), paisymo standartus bet kuriame politiniame ir teisėkūros procese, susijusiu su apmokestinimu;
37. pažymi, kad vykdant didžiąją daugumą nacionalinių viešojo pirkimo procedūrų mažiausia kaina yra vienintelis viešojo pirkimo sutarčių sudarymo kriterijus; primena Tarybos raginimą Komisijai apsvarstyti, kaip pašalinti iškreipiamąjį poveikį, atsirandantį dėl dalyvių, vykdančių veiklą į mokesčių tikslais nebendradarbiaujančių jurisdikciją turinčių subjektų ES sąrašą įtrauktuose jurisdikciją turinčiuose subjektuose, dalyvavimo konkursuose; atsižvelgdamas į tai ragina Komisiją persvarstyti savo viešojo pirkimo strategiją;

ES mokesčių suvestinė

38. atkreipia dėmesį į Komisijos vykdomą darbą ES mokesčių suvestinės srityje; rekomenduoja išsiaiškinti, kokiais ekonominiais rodikliais, suteikiančiais galimybių iškraipyti bendrąją rinką, kaip antai tiesioginėmis užsienio investicijomis, autoriniais atlyginimais ir palūkanų mokėjimais, yra naudojamos; pabrėžia, kad tokia suvestinė turi padėti kovoti su žalinga mokesčių konkurencija; ragina Komisiją tinkamai atsižvelgti į tai, kad dėl nacionalinės mokesčių politikos, kuria sudaromos palankesnės sąlygos mokesčių vengimui, prarandama daug viešųjų pajamų; supranta, kad ši mokesčių suvestinė turi būti parengta kaip priemonė, kuria siekiama padėti valstybėms narėms vykdyti patikimas ir tvirtas mokesčių reformas; ragina nenaudoti šios suvestinės siekiant sugėdyti konkrečias valstybes nares, tačiau mano, kad ji gali paskatinti diskusijas dėl būtinų reformų; pritaria glaudžiam bendradarbiavimui su dabartinėmis Europos platformomis rengiant šią suvestinę; supranta, kad ši nauja priemonė gali būti naudinga Europos semestro procesui ir ypač rengiant konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas;

o

o o

39. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir valstybių narių vyriausybėms bei parlamentams.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

P9_TA(2022)0024

Genetiškai modifikuotos sojos GMB151 (BCS-GM151-6)

2022 m. vasario 15 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų GMB151 (BCS-GM151-6), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (D075506/01 – 2021/2947(RSP))

(2022/C 342/03)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų GMB151 (BCS-GM151-6), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (D075506/01,
- atsižvelgdamas į 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų⁽¹⁾, ypač į jo 7 straipsnio 3 dalį ir 19 straipsnio 3 dalį,
- atsižvelgdamas į tai, kad Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 35 straipsnyje nurodytas Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinis komitetas per 2022 m. vasario 4 d. vykusį balsavimą nusprendė nuomonės neteikti,
- atsižvelgdamas į 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai⁽²⁾, 11 ir 13 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) 2021 m. sausio 27 d. priimtą nuomonę, kuri paskelbta 2021 m. balandžio 19 d.⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į ankstesnę savo rezoliuciją, kuria prieštaraujama leidimui naudoti genetiškai modifikuotus organizmus (GMO)⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ OL L 268, 2003 10 18, p. 1.

⁽²⁾ OL L 55, 2011 2 28, p. 13.

⁽³⁾ EFSA genetiškai modifikuotų organizmų mokslinės grupės nuomonė dėl maiste ir pašaruose naudojamų genetiškai modifikuotų sojų GMB 151 pagal Reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 (paraiška EFSA-GMO-NL-2018.153), EFSA leidinys 2021; 19(4):6424, <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6424>.

⁽⁴⁾ Per aštuntąją kadenciją Parlamentas priėmė šias rezoliucijas:

— 2019 m. spalio 10 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MZHGOJG (SYN-ØØØJG-2), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2019)0028);

— 2019 m. spalio 10 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2019)0029);

— 2019 m. spalio 10 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, sudarytų iš dviejų, trijų arba keturių atskirų MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 ir DAS-40278-9 genetinių modifikacijų derinių, kurie iš šių kukurūzų sudaryti arba pagaminti, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2019)0030);

— 2019 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotos medvilnės LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), kurie iš jos sudaryti arba kurie iš jos pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2019)0054);

— 2019 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų MON 89788 (MON-89788-1), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2019)0055);

2022 m. vasario 15 d., antradienis

-
- 2019 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ir jų subkombinacijų MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ir NK603 × DAS-40278-9, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2019)0056);
  - 2019 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, kuriuose yra dvi, trys, keturios ar penkios modifikacijos Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 ir GA21, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2019)0057);
  - 2020 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų MON 87708 × MON 89788 × A5547-127, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2020)0069);
  - 2020 m. lapkričio 11 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, sudarytų iš dviejų arba trijų atskirų MON 87427, MON 89034, MIR162 ir NK603 genetinių modifikacijų derinių, kurie iš šių kukurūzų sudaryti arba pagaminti, ir kuriuo panaikinamas Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2018/1111, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2020)0291);
  - 2020 m. lapkričio 11 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2020)0292);
  - 2020 m. lapkričio 11 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo leidžiama teikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, sudarytų iš dviejų, trijų arba keturių atskirų MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 ir NK603 genetinių modifikacijų derinių, kurie iš šių kukurūzų sudaryti arba pagaminti, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2020)0293);
  - 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2020)0365);
  - 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama teikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, sudarytų iš dviejų arba trijų atskirų MON 87427, MON 89034, MIR162 ir MON 87411 genetinių modifikacijų derinių, kurie iš šių kukurūzų sudaryti arba pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2020)0366);
  - 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MIR604 (SYN-IR6Ø4-5), kurie iš jos sudaryti arba kurie iš jos pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2020)0367);
  - 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 88017 (MON-88Ø17-3), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti (priimti tekstai, P9_TA(2020)0368);
  - 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 89034 (MON-89Ø34-3), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti (priimti tekstai, P9_TA(2020)0369);
  - 2021 m. kovo 11 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotos medvilnės GHB614 × T304-40 × GHB119, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2021)0080);
  - 2021 m. kovo 11 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MZIR098 (SYN-ØØØ98-3), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2021)0081);

2022 m. vasario 15 d., antradienis

- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 112 straipsnio 2 ir 3 dalis,
- atsižvelgdamas į Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto pasiūlymą dėl rezoliucijos,
- A. kadangi 2018 m. spalio 9 d. Vokietijoje įsisteigusi bendrovė BASF SE JAV įsisteigusios bendrovės „BASF Agricultural Solutions Seed US LLC“ (toliau – pareiškėjas) vardu pateikė paraišką dėl maisto produktų pateikimo rinkai, maisto sudedamųjų dalių ir pašarų, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų GMB151 (toliau – genetiškai modifikuotos sojos) arba kurie iš jų sudaryti arba pagaminti, pagal Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 5 ir 17 straipsnius; kadangi paraiška taip pat apėmė produktų, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų arba kurie iš jų sudaryti, naudojimą kitais tikslais nei maistui ir pašarams, išskyrus auginimą;
- B. kadangi 2021 m. sausio 27 d. EFSA priėmė palankią nuomonę, kuri paskelbta 2021 m. balandžio 19 d.;
- C. kadangi genetiškai modifikuotos sojos buvo sukurtos siekiant jas padaryti atsparias HPPD slopinantiems herbicidams, pavyzdžiui, izoksaflutolui, mezotriionui ir tembotriioninui, ir jos gamina insekticidinį baltymą (Bt toksiną) Cry14Ab-1.b⁽⁵⁾, kuris yra toksiškas nematodams (apvaliosioms kirmėlėms);

Nepakankamas herbicidų liekanų, metabolitų ir kokteilio efektų vertinimas

- D. kadangi nemažai tyrimų parodė, jog auginant herbicidams atsparias genetiškai modifikuotas kultūras naudojama daugiau papildomų herbicidų, labiausiai dėl to, kad atsirado herbicidams atsparių piktžolių⁽⁶⁾; kadangi dėl šios priežasties tikėtina, kad genetiškai modifikuotoms sojoms bus dažniau naudojami didesni kiekiai papildomų herbicidų, o tai gali lemti didesnę liekanų kiekį nuimtame derliuje;
- E. kadangi, remiantis Sąjungoje patvirtinta klasifikavimo ir ženkinimo sistema, izoksaflutolas yra labai toksiškas vandens organizmams ir įtariama, kad jis kenkia negimusiam kūdikiui⁽⁷⁾;
- F. kadangi rizikos vertinimo tikslais auginant genetiškai modifikuotas sojas buvo naudojamas tik izoksaflutolas; tačiau kadangi HPPD slopinantys herbicidai apima daug įvairių herbicidų, įskaitant mezotrioną, kuris taip pat gali būti dideliais kiekiais naudojamas auginant šias genetiškai modifikuotas sojas;
- G. kadangi, EFSA nuomone, galima laikyti, kad mezotrionas „pasižymi endokrininę sistemą ardančiomis savybėmis“ ir „negalima atmesti“ galimo mezotriono skilimo produkto AMBA genotoksiškumo⁽⁸⁾;

-
- 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų DAS-81419-2 × DAS-44406-6, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2021)0334);
  - 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų 1507 × MIR162 × MON810 × NK603 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, sudarytų iš dviejų arba trijų atskirų 1507, MIR162, MON810 ir NK603 genetinių modifikacijų derinių, kurie iš šių kukurūzų sudaryti arba pagaminti, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2021)0335);
  - 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų Bt 11 (SYN-BT011-1), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2021)0336).

⁽⁵⁾ EFSA nuomonė, p. 6 ir 7.

⁽⁶⁾ Žr., pvz., S. Bonny „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact“, *Environmental Management*, 2016 m. sausio mėn. 57(1), p. 31–48, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738>, ir C. M. Benbrook, „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years“, *Environmental Sciences Europe*; 2012 m. rugsėjo 28 d., tomas 24(1), <https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24>.

⁽⁷⁾ <https://echa.europa.eu/substance-information/-/substanceinfo/100.114.433>

⁽⁸⁾ EFSA išvada dėl veikliosios medžiagos pesticido mezotriono rizikos vertinimo tarpusavio peržiūros, EFSA leidinys 2016; 14 (3):4419, p. 3, <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2016.4419>.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

- H. kadangi laikoma, kad herbicidų liekanų ir jų skilimo produktų (metabolitų), randamų genetiškai modifikuotuose augaluose, vertinimas nėra EFSA genetiškai modifikuotų organizmų specialistų grupės kompetencijos sritis, todėl jis nėra atliekamas vykdamas GMO autorizacijos procedūrą; kadangi tai yra problema, nes tam, kaip atitinkamas genetiškai modifikuotas augalas suskaidys papildomus herbicidus, taip pat skilimo produktų sudėčiai, taigi ir metabolitų toksiškumui gali turėti įtakos pati genetinė modifikacija;
- I. kadangi dėl specifinės žemės ūkio praktikos auginant herbicidams atsparius genetiškai modifikuotus augalus taip pat egzistuoja specifiniai herbicidų naudojimo būdai, atsiranda specifinių metabolitų kombinatorinis poveikis, ir į tai reikia atkreipti ypatingą dėmesį; kadangi EFSA į tuos būdus neatsižvelgė;
- J. kadangi dėl to negalima daryti išvados, jog genetiškai modifikuotų sojų vartojimas yra saugus žmonių ir gyvūnų sveikatai;

Neišspręsti klausimai, susiję su Bt toksinais

- K. kadangi atliekant saugumo tyrimus buvo naudojami izoliuoti Cry14Ab-1 baltymai, gauti iš rekombinantinių mikrobu sistemų⁽⁹⁾; kadangi toksikologiniams tyrimams, atliekamiems su izoliuotais baltymais, galima priskirti mažai reikšmės dėl to, kad Bt toksinai genetiškai modifikuotuose augaluose, pavyzdžiui, kukurūzuose, medvilnėje ir sojose, iš esmės yra toksiškesni nei izoliuoti Bt toksinai; kadangi taip yra todėl, kad proteazės inhibitoriai (PI), esantys augalo audinyje, gali padidinti Bt toksinų toksiškumą, atidėdami jų skaidymąsi; kadangi šis reiškinys buvo įrodytas daugelyje mokslinių tyrimų, įskaitant vieną bendrovės „Monsanto“ prieš 30 metų atliktą tyrimą, kurie parodė, kad net labai mažas PI kiekis padidino Bt toksinų toksiškumą iki 20 kartų⁽¹⁰⁾;
- L. kadangi EFSA rizikos vertinimuose niekada nebuvo atsižvelgta į šį didesnę toksiškumą, nors jis yra svarbus visiems Bt augalams, patvirtintiems importuoti į Sąjungą ar joje auginti; kadangi todėl negalima atmesti rizikos, kylančios dėl padidėjusio toksiškumo dėl PI ir Bt toksinų sąveikos, žmonėms ir gyvūnams, vartojantiems maistą ir pašarus, kurių sudėtyje yra Bt toksinų;
- M. kadangi iš įvairių tyrimų matyti, kad buvo nustatytas šalutinis poveikis imuninei sistemai, galintis pasireikšti patyrus Bt toksinų poveikį, ir kad kai kurie Bt toksinai gali turėti adjuvantinių savybių⁽¹¹⁾, t. y. dėl jų gali padidėti kitų baltymų, su kuriais šie baltymai sąveikauja, alergeniškumas;
- N. kadangi atliekant mokslinį tyrimą nustatyta, kad Bt toksinų toksiškumas taip pat gali sustiprėti sąveikaujant su liekanomis, liekančiomis po purškimo herbicidais, ir kadangi reikia atlikti daugiau tyrimų dėl sukauptų įvykių kombinatorinio poveikio (genetiškai modifikuotos kultūros, kurios buvo modifikuotos, kad būtų atsparios herbicidams ir gamintų insekticidus Bt toksinų pavidalu)⁽¹²⁾; kadangi vis dėlto laikoma, kad galimos herbicidų liekanų ir jų metabolitų sąveikos su Bt toksinais vertinimas nepatenka į EFSA GMO specialistų grupės kompetencijos sritį ir todėl nevykdomas atliekant rizikos vertinimą;

Valstybių narių kompetentingų institucijų pastabos

- O. kadangi per trijų mėnesių konsultacijų laikotarpį valstybių narių kompetentingos institucijos pateikė EFSA pastabų⁽¹³⁾; kadangi kritiškose pastabose buvo nurodyta, kad turėjo būti pateikti duomenys, siekiant įvertinti, ar genetiškai modifikuotose sojose kaupiasi herbicidų liekanos ir metabolitai, ar į Sąjungą importuojamose genetiškai modifikuotose sojose gali būti nepriimtinas tokių liekanų ir metabolitų kiekis, taip pat įvertinti poūmio toksiškumo ir toksinio poveikio vystymuisi bei reprodukcijai pasekmes, kadangi rizikos aplinkai vertinimo pagrindas yra susijęs su daugybe trūkumų, todėl išlieka neaiškumų dėl genetiškai modifikuotų sojų keliamos rizikos aplinkai, kadangi dabartinių tyrimų nepakanka, kad būtų galima padaryti išvadą, jog poveikis aplinkai, taigi ir nekontroliuojamiems organizmams bus neįreikšmingas, kadangi

⁽⁹⁾ EFSA nuomonė, p. 16.

⁽¹⁰⁾ S. C. MacIntosh, G. M. Kishore, F. J. Perlak, P. G. Marrone, T. B. Stone, S. R. Sims, R. L. Fuchs „Potentiation of *Bacillus thuringiensis* insecticidal activity by serine protease inhibitors“, *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 1990 m., Nr. 38, p. 1145–152, <https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051>

⁽¹¹⁾ Žr. N. Rubio-Infante, L. Moreno-Fierros, „An overview of the safety and biological effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in mammals“, *Journal of Applied Toxicology*, 2016 m. gegužės mėn., 36(5), p. 630–648, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252>

⁽¹²⁾ <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0278691516300722?via%3Dihub>

⁽¹³⁾ Su valstybių narių pastabomis dėl genetiškai modifikuotų sojų galima susipažinti prisijungus per EFSA klausimų registrą: <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5946>

2022 m. vasario 15 d., antradienis

reikėtų atsižvelgti į genetiškai modifikuotų sojų auginimo poveikį šalyse gamintojose ir kadangi „remiantis dokumentų rinkinyje pateiktais įrodymais, negalima daryti išvados dėl sojų GMB151 lyginamojo vertinimo ar jų saugumo“;

Nedemokratiškas sprendimų priėmimas

- P. kadangi Komisija pripažįsta, jog problemų kelia tai, kad GMO leidimo sprendimus Komisija ir toliau priima be patvirtinimo kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma, – tai yra reta išimtis suteikiant leidimus visam produktui, tačiau tapo norma priimant sprendimus dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų leidimų;
- Q. kadangi per savo aštuntąją kadenciją Parlamentas priėmė iš viso 36 rezolucijas, kuriomis nepritarė tam, kad į rinką būtų teikiamas genetiškai modifikuotas maistas ir pašarai (33 rezolucijos) ir kad Sąjungoje būtų leidžiama auginti GMO (trys rezolucijos); kadangi per devintąją kadenciją Parlamentas jau priėmė 21 prieštaravimą dėl GMO pateikimo rinkai; kadangi nė vienas iš šių GMO nebuvo patvirtintas kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma; kadangi tarp priešasčių, dėl kurių valstybės narės nepritaria leidimų išdavimui, yra mokslininkų susirūpinimą keliantys klausimai, susiję su rizikos vertinimu;
- R. kadangi, nepaisydama pačios pripažintų demokratijos trūkumų, to, kad valstybės narės jos nepalaiko, ir Parlamento prieštaravimų, Komisija ir toliau suteikia leidimus GMO;
- S. kadangi nereikia teisės aktų pakeitimų, kad Komisija galėtų nesuteikti leidimų GMO, kai apeliaciniame komitete nesama patvirtinimo kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma ⁽¹⁴⁾;

Sąjungos tarptautinių įsipareigojimų laikymasis

- T. kadangi 2017 m. Jungtinių Tautų (JT) specialiojo pranešėjo teisės į maistą klausimais paskelbtoje ataskaitoje nustatyta, kad ypač besivystančiose šalyse pavojingi pesticidai daro katastrofišką poveikį sveikatai ⁽¹⁵⁾; kadangi JT darnaus vystymosi tikslas (DVT) Nr. 3.9 – iki 2030 m. iš esmės sumažinti mirčių ir ligų, kurias sukelia pavojingos cheminės medžiagos, skaičių ir oro, vandens ir dirvožemio taršą bei užterštumą ⁽¹⁶⁾; kadangi suteikus leidimą importuoti genetiškai modifikuotas sojas padidėtų šios kultūros, kuri buvo modifikuota taip, kad ją būtų galima apdoroti HPPD slopinančiais herbicidais, pavyzdžiui, izoksaflutolu ir mezotrionu, paklausa, todėl padidėtų poveikis darbuotojams trečiojoje šalyje; kadangi ypatingą susirūpinimą kelia rizika dėl padidėjusio poveikio darbuotojams ir aplinkai, susijusio su herbicidams atspariomis genetiškai modifikuotomis kultūromis, atsižvelgiant į tai, kad naudojama daugiau herbicidų;
- U. kadangi miškų naikinimas yra pagrindinė biologinės įvairovės nykimo priežastis; kadangi naudojant žemę ir keičiant žemės naudojimo paskirtį (daugiausia dėl miškų naikinimo) išmetamųjų teršalų kiekis yra antra pagal dydį klimato kaitos priežastis po iškastinio kuro deginimo ⁽¹⁷⁾; kadangi JT DVT 15-asis tikslas yra iki 2020 m. sustabdyti miškų naikinimą ⁽¹⁸⁾; kadangi miškai atlieka daugiafunkcį vaidmenį ir padeda siekti daugumos JT DVT ⁽¹⁹⁾;

⁽¹⁴⁾ Pagal Reglamento (ES) Nr. 182/2011 6 straipsnio 3 dalį, jei apeliaciniame komitete nepasiekiamas patvirtinimas kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma, Komisija gali suteikti leidimą, bet neprivalo to daryti.

⁽¹⁵⁾ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx>.

⁽¹⁶⁾ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/>.

⁽¹⁷⁾ 2019 m. liepos 23 d. Komisijos komunikatas „ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“ (COM (2019)0352), p. 1.

⁽¹⁸⁾ Žr. 15.2 tikslą: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/biodiversity/>.

⁽¹⁹⁾ 2019 m. liepos 23 d. Komisijos komunikatas „ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“ (COM (2019)0352), p. 2.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

- V. kadangi sojų auginimas yra bene svarbiausia Pietų Amerikoje esančių Amazonės, Serado ir Gran Čako miškų naikinimo priežastis; kadangi 97 proc. Brazilijoje ir 100 proc. Argentinoje užaugintų sojų yra genetiškai modifikuotos ⁽²⁰⁾; kadangi didžiąją daugumą genetiškai modifikuotų sojų, kurias leidžiama auginti Brazilijoje ir Argentinoje, taip pat leidžiama importuoti į Sąjungą;
- W. kadangi Sąjunga yra JT biologinės įvairovės konvencijos (toliau – JT CBD), kurioje aiškiai nurodoma, kad tiek eksportuojančios, tiek importuojančios valstybės prisiima su biologine įvairove susijusius tarptautinius įsipareigojimus, šalis;
- X. kadangi Reglamente (EB) Nr. 1829/2003 nustatyta, kad genetiškai modifikuotas maistas ir pašarai turi nedaryti neigiamo poveikio žmonių ir gyvūnų sveikatai bei aplinkai, ir reikalaujama, kad Komisija, rengdama sprendimą, atsižvelgtų į visas atitinkamas Sąjungos teisės aktų nuostatas ir kitus teisėtus veiksnius, susijusius su svarstomu dalyku; kadangi tokie teisėti veiksniai turėtų apimti Sąjungos įsipareigojimus pagal JT darnaus vystymosi tikslus (toliau – DVT), Paryžiaus klimato susitarimą ir JT CBD;
1. mano, kad Komisijos įgyvendinimo sprendimo projektu viršijami Reglamente (EB) Nr. 1829/2003 numatyti įgyvendinimo įgaliojimai;
  2. mano, kad Komisijos įgyvendinimo sprendimo projektas neatitinka Sąjungos teisės, nes jis nesuderinamas su Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 tikslu, pagal kurį, remiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 178/2002 ⁽²¹⁾ nustatytais bendraisiais principais, siekiama nustatyti pagrindą, leidžiantį užtikrinti aukštą žmonių gyvybės ir sveikatos, gyvūnų sveikatos ir gerovės, taip pat aplinkos ir vartotojų interesų apsaugos lygį, kalbant apie genetiškai modifikuotą maistą ir pašarus, kartu užtikrinant veiksmingą vidaus rinkos veikimą;
  3. prašo Komisijos atsiimti savo įgyvendinimo sprendimo projektą;
  4. dar kartą ragina Komisiją nesuteikti leidimų herbicidams atspariems genetiškai modifikuotiems kultūriniais augalams, kol nebus išsamiai ištirtos grėsmės sveikatai, susijusios su herbicidų liekanomis kiekvienu konkrečiu atveju, o atliekant tokį vertinimą reikalaujama visapusiškai įvertinti visas herbicidų liekanas, atsiradusias dėl genetiškai modifikuotų kultūrinių augalų purškimo papildomais herbicidais, šių herbicidų skilimo produktus ir jų kombinatorinį poveikį, įskaitant poveikį pačiam genetiškai modifikuotam augalui;
  5. palankiai vertina tai, kad Komisija 2020 m. rugsėjo 11 d. rašte nariams pagaliau pripažino, kad priimant sprendimus dėl GMO leidimų reikia atsižvelgti į tvarumą ⁽²²⁾; vis dėlto reiškia didelį nusivylimą, kad nuo to laiko Komisija ir toliau suteikia leidimus į Sąjungą importuoti GMO, nepaisant nuolatinių Parlamento ir daugumos valstybių narių, balsavusių prieš tokius leidimus, prieštaravimų;
  6. ragina EFSA prašyti duomenų apie maisto ir pašarų, gautų iš genetiškai modifikuotų augalų, vartojimo poveikį žarnyno mikrobiomai;
  7. ragina EFSA išplėsti savo rizikos vertinimą, kad būtų visapusiškai atsižvelgta į visą Bt toksinų, genetiškai modifikuotų augalų ir jų sudedamųjų dalių sąveiką ir kombinatorinį poveikį, taip pat purškiamų papildomų herbicidų liekanas, ir įvertinti susijusį poveikį aplinkai, sveikatai bei maisto saugai;

⁽²⁰⁾ Tarptautinė žemės ūkio biotechnologijų programų įsigijimo tarnyba, „Global status of Commercialized Biotech/GM crops in 2017: Biotech Crop Adoption Surges as Economic Benefits Accumulate in 22 Years“, ISAAA informacinis pranešimas Nr. 53 (2017), p. 16 ir 21, <https://www.isaaa.org/resources/publications/briefs/53/download/isaaa-brief-53-2017.pdf>.

⁽²¹⁾ 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 178/2002, nustatantis maistui skirtų teisės aktų bendrojo principus ir reikalavimus, įsteigiantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL L 31, 2002 2 1, p. 1).

⁽²²⁾ <https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf>

2022 m. vasario 15 d., antradienis

8. ragina Komisiją nedelsiant prirėikus sustabdyti Brazilijoje ir Argentinoje auginamų genetiškai modifikuotų sojų importą pagal Reglamento (EB) Nr. 178/2002 53 straipsnį, kol bus sukurti veiksmingi teisiškai privalomi mechanizmai, kuriais būtų užkertamas kelias Sąjungos rinkai pateikti produktus, sietinus su miškų naikinimu ir susijusiais žmogaus teisių pažeidimais;
9. pakartoja savo raginimą įgyvendinti Europos augalinių baltymų gamybos ir tiekimo strategiją ⁽²³⁾, pagal kurią Sąjunga galėtų tapti mažiau priklausoma nuo genetiškai modifikuotų sojų importo ir sukurtų trumpesnes maisto grandines ir regionines rinkas;
10. dar kartą ragina Komisiją atsižvelgti į Sąjungos išipareigojimus pagal tarptautinius susitarimus, kaip antai Paryžiaus klimato susitarimą ir JT biologinės įvairovės konvenciją bei JT DVT; pakartoja savo raginimą prie įgyvendinimo aktų projektų pridėti aiškinamąjį memorandumą, kuriame būtų paaiškinta, kaip tais aktais laikomasi žalos nedarymo principo ⁽²⁴⁾;
11. pabrėžia, kad 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento priimtuose pakeitimuose dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 182/2011 ⁽²⁵⁾, kuriuos parlamentas priėmė kaip derybų su Taryba pagrindą, teigiama, kad Komisija nesuteikia leidimo naudoti GMO, kai nėra palankiai balsuojančios kvalifikuotos valstybių narių daugumos; primygtinai ragina, kad Komisija gerbtų šią poziciją, ir ragina Tarybą tęsti savo darbą ir skubiai priimti bendrą požiūrį dėl šio dokumento;
12. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai bei valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.

⁽²³⁾ 2020 m. sausio 15 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos žaliojo kurso (OL C 270, 2021 7 7, p. 2), 64 dalis.

⁽²⁴⁾ 2020 m. sausio 15 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos žaliojo kurso (OL C 270, 2021 7 7, p. 2), 102 dalis.

⁽²⁵⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2020)0364.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

P9_TA(2022)0025

Genetiškai modifikuota medvilnė GHB614 (BCS-GHØØ2-5)

2022 m. vasario 15 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotos medvilnės GHB614 (BCS-GHØØ2-5), kurie iš jos sudaryti arba kurie iš jos pagaminti, projekto (D076839/01 – 2021/3006(RSP))

(2022/C 342/04)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotos medvilnės GHB614 (BCS-GHØØ2-5), kurie iš jos sudaryti arba kurie iš jos pagaminti, projektą (D076839/01,
- atsižvelgdamas į 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų ⁽¹⁾, ypač į jo 11 straipsnio 3 dalį ir 23 straipsnio 3 dalį,
- atsižvelgdamas į tai, kad Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 35 straipsnyje nurodytas Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinis komitetas per 2021 m. gruodžio 8 d. vykusį balsavimą nusprendė nuomonės neteikti ir į tai, kad apeliacinis komitetas per 2022 m. sausio 31 d. vykusį balsavimą taip pat nusprendė nuomonės neteikti;
- atsižvelgdamas į 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai ⁽²⁾, 11 ir 13 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) 2021 m. gegužės 28 d. priimtą nuomonę, kuri paskelbta 2021 m. liepos 7 d. ⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas, kuriose prieštaraujama leidimui naudoti genetiškai modifikuotus organizmus (GMO) ⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ OL L 268, 2003 10 18, p. 1.

⁽²⁾ OL L 55, 2011 2 28, p. 13.

⁽³⁾ EFSA genetiškai modifikuotų organizmų specialistų grupės mokslinė nuomonė dėl leidimo pateikti rinkai genetiškai modifikuotą medvilnę GHB614 atnaujinimo pagal Reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 (paraiška EFSA-GMO-RX-018), EFSA leidinys, 2021 m., 19 (7):6671, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/6671>.

⁽⁴⁾ Per aštuntąją kadenciją Parlamentas priėmė 36 rezoliucijas, kuriose prieštaraujama leidimui naudoti GMO. Be to, per devintąją kadenciją Parlamentas priėmė šias rezoliucijas:

— 2019 m. spalio 10 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2019)0028);

— 2019 m. spalio 10 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2019)0029);

— 2019 m. spalio 10 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, sudarytų iš dviejų, trijų arba keturių atskirų MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 ir DAS-40278-9 genetinių modifikacijų derinių, kurie iš šių kukurūzų sudaryti arba pagaminti, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2019)0030);

2022 m. vasario 15 d., antradienis

-
- 2019 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotos medvilnės LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), kurie iš jos sudaryti arba kurie iš jos pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2019)0054);
  - 2019 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų MON 89788 (MON-89788-1), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2019)0055);
  - 2019 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ir jų subkombinacijų MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ir NK603 × DAS-40278-9, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2019)0056);
  - 2019 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, kuriuose yra dvi, trys, keturios ar penkios modifikacijos Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 ir GA21, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2019)0057);
  - 2020 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų MON 87708 × MON 89788 × A5547-127, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2020)0069);
  - 2020 m. lapkričio 11 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, sudarytų iš dviejų arba trijų atskirų MON 87427, MON 89034, MIR162 ir NK603 genetinių modifikacijų derinių, kurie iš šių kukurūzų sudaryti arba pagaminti, ir kuriuo panaikinamas Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2018/1111, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2020)0291);
  - 2020 m. lapkričio 11 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2020)0292);
  - 2020 m. lapkričio 11 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo leidžiama teikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, sudarytų iš dviejų, trijų arba keturių atskirų MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 ir NK603 genetinių modifikacijų derinių, kurie iš šių kukurūzų sudaryti arba pagaminti, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2020)0293);
  - 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2020)0365);
  - 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama teikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, sudarytų iš dviejų arba trijų atskirų MON 87427, MON 89034, MIR162 ir MON 87411 genetinių modifikacijų derinių, kurie iš šių kukurūzų sudaryti arba pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2020)0366);
  - 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MIR604 (SYN-IR6Ø4-5), kurie iš jos sudaryti arba kurie iš jos pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2020)0367);
  - 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 88017 (MON-88Ø17-3), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2020)0368);
  - 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 89034 (MON-89Ø34-3), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2020)0369);

2022 m. vasario 15 d., antradienis

- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 112 straipsnio 2 ir 3 dalis,
  - atsižvelgdamas į Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto pasiūlymą dėl rezoliucijos,
- A. kadangi Komisijos sprendimu 2011/354/ES⁽⁵⁾ buvo leista teikti rinkai maistą ir pašarus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotos medvilnės GHB614 (toliau – GM medvilnė), kurie iš jos sudaryti arba kurie iš jos pagaminti; kadangi šis leidimas apėmė ir kitų nei maistas ar pašarai produktų, kurių sudėtyje yra GM medvilnės arba kurie iš jos sudaryti, pateikimą rinkai naudoti pagal tą pačią paskirtį kaip ir bet kurią kitą medvilnę, išskyrus auginimą;
- B. kadangi 2020 m. balandžio 22 d. Vokietijoje įsikūrusi įmonė BASF SE Jungtinėse Amerikos Valstijose įsikūrusios įmonės „BASF Agricultural Solutions Seeds US LLC“ (toliau – pareiškėja) vardu pagal Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 11 ir 23 straipsnius Komisijai pateikė paraišką dėl leidimo atnaujinimo;
- C. kadangi 2021 m. gegužės 28 d. EFSA priėmė palankią nuomonę dėl leidimo naudoti GM medvilnę atnaujinimo, kuri buvo paskelbta 2021 m. liepos 7 d.; kadangi 2009 m. kovo 5 d. EFSA priėmė palankią nuomonę dėl pradinio leidimo išdavimo GM medvilnei ir ši nuomonė buvo paskelbta 2009 m. kovo 10 d.⁽⁶⁾;
- D. kadangi GM medvilnė sintetina modifikuotą kukurūzų kilmės 5-enolpiruvilsikimato-3-fosfato sintazę (2mEPSPS), kuri yra natūraliai atspari plataus spektro, po sudygimo ant lapų naudojamiems herbicidams, kuriuose yra veikliosios medžiagos glifosato⁽⁷⁾; kadangi, kitaip tariant, GM medvilnė yra atspari glifosatui, t. y. „papildomam herbicidui“;
- E. kadangi, nors žmonėms skirto vilnamedžių sėklų aliejaus vartojimas Europoje galbūt palyginti ir nedidelis, šio aliejaus galima rasti įvairiuose maisto produktuose, įskaitant padažus, majonezą, smulkius konditerijos kepinius, šokolado užtepus ir traškučius; kadangi gyvūnams medvilnė duodama daugiausia kaip vilnamedžių sėklų išspaudos ar miltai arba kaip aliejingos vilnamedžių sėklos⁽⁸⁾; kadangi medvilnę žmonės taip pat vartoja medvilnės miltų pavidalu;

— 2021 m. kovo 11 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotos medvilnės GHB614 × T304-40 × GHB119, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2021)0080);

— 2021 m. kovo 11 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MZIR098 (SYN-ØØØ98-3), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2021)0081);

— 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų DAS-81419-2 × DAS-44406-6, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2021)0334);

— 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų 1507 × MIR162 × MON810 × NK603 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, sudarytų iš dviejų arba trijų atskirų 1507, MIR162, MON810 ir NK603 genetinių modifikacijų derinių, kurie iš šių kukurūzų sudaryti arba pagaminti, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2021)0335);

— 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų Bt 11 (SYN-BTØ11-1), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2021)0336).

⁽⁵⁾ 2011 m. birželio 17 d. Komisijos sprendimas 2011/354/ES, kuriuo leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotos medvilnės GHB614 (BCS-GHØØ2-5), kuriuos ji sudaro arba kurie yra iš jos pagaminti, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 (OL L 160, 2011 6 18, p. 90).

⁽⁶⁾ Genetiškai modifikuotų organizmų specialistų grupės mokslinė nuomonė dėl paraiškos (EFSA-GMO-NL-2008-51) dėl glifosatui atsparios genetiškai modifikuotos medvilnės GHB614 teikimo rinkai, naudojimo maistui ir pašarams, jos importo ir perdirbimo, remiantis Reglamentu (EB) Nr. 1829/2003, kurią pateikė „Bayer CropScience“, EFSA leidinys, 2009 m., 7(3):985, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.2903/j.efsa.2009.985>.

⁽⁷⁾ EFSA 2009 m. nuomonė, p. 7.

⁽⁸⁾ EFSA genetiškai modifikuotų organizmų specialistų grupės mokslinė nuomonė dėl genetiškai modifikuotos medvilnės GHB614 × T304-40 × GHB119 įvertinimo dėl naudojimo maistui ir pašarams, importo ir perdirbimo pagal Reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 (paraiška EFSA-GMO-NL-2014-122), EFSA leidinys, 2018 m., 16(7):5349, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.2903/j.efsa.2018.5349>, p. 22.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

Nepakankamas papildomų herbicidų vertinimas

- F. kadangi Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) Nr. 503/2013⁽⁹⁾ reikalaujama įvertinti, ar numatoma žemės ūkio praktika daro įtaką tiriamų taškų rezultatams; kadangi pagal tą įgyvendinimo reglamentą tai ypač svarbu herbicidams atspariems augalams;
- G. kadangi nemažai tyrimų parodė, jog auginant herbicidams atsparius genetiškai modifikuotus kultūrinius augalus naudojama daugiau papildomų herbicidų, labiausiai dėl to, kad atsirado herbicidams atsparių piktžolių⁽¹⁰⁾; kadangi dėl šios priežasties tikėtina, kad GM medvilnė bus purškama didesniu glifosato kiekiu ir tai bus daroma dažniau, dėl to derliuje gali kauptis didesnis jo liekanų kiekis;
- H. kadangi 2015 m. lapkričio mėn. EFSA pateikė išvadą, kad glifosatas tikriausiai nėra kancerogeniškas, o Europos cheminių medžiagų agentūra 2017 m. kovo mėn. pateikė išvadą, kad nėra pagrindo jo priskirti prie jokios kategorijos; kadangi, priešingai, 2015 m. Tarptautinė vėžio mokslinių tyrimų agentūra – specializuota Pasaulio sveikatos organizacijos vėžio agentūra – glifosatą priskyrė prie galbūt kancerogeninių poveikį žmonėms turinčių medžiagų; kadangi keletu recenzuojamų naujausių mokslinių tyrimų patvirtinamas glifosato kancerogeninis potencialas⁽¹¹⁾;
- I. kadangi, remiantis EFSA, nėra toksikologinių duomenų, kuriais remiantis būtų galima įvertinti kelių rūšių glifosato skilimo produktų, svarbių genetiškai modifikuotų glifosatui atsparių kultūrinių augalų požiūriu, riziką vartotojams⁽¹²⁾;
- J. kadangi laikoma, jog herbicidų liekanų ir jų skilimo produktų, randamų genetiškai modifikuotuose augaluose, vertinimas nėra EFSA genetiškai modifikuotų organizmų specialistų grupės kompetencijos sritis, todėl jis nėra atliekamas vykdant GMO autorizacijos procedūrą; kadangi tai yra problema, nes tai, kaip atitinkamas genetiškai modifikuotas augalas suskaidys papildomus herbicidus, taip pat skilimo produktų (metabolitų) sudėtį, taigi ir toksiškumą gali paveikti pati genetinė modifikacija⁽¹³⁾;

Valstybės narės kompetentingos institucijos pastabos

- K. kadangi per trijų mėnesių konsultacijų laikotarpį valstybės narės pateikė EFSA daug kritinių pastabų⁽¹⁴⁾; kadangi tos kritinės pastabos apima tai, kad nesant jokios realios stebėjimo sistemos, pagal kurią būtų galima konkrečiai atsekti, kaip žmonės ar gyvūnai vartoja GMO ar jų šalutinius produktus, neįmanoma daryti jokios svarbios išvados apie GMO vartojimo saugą dešimties metų laikotarpiu, kad stebėsenos ataskaitos (2011–2019 m.) turi daug trūkumų ir neatitinka Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/18/EB⁽¹⁵⁾ ir atitinkamų gairių, taip pat 2011 m. EFSA rekomendacijų dėl genetiškai modifikuotų augalų aplinkos stebėsenos po pateikimo rinkai, kad pateikta literatūros analizė (kurią pateikė pareiškėja) buvo neoptimali ir todėl neišsami ir kad purškiant GM medvilnę didesne glifosato koncentracija, kuri, kaip rodo tyrimai, yra toksiška žmonėms ir gyvūnams, tikėtina, kad ant kultūrinių augalų, taigi ir maisto bei pašarų grandinėje, bus daugiau herbicidų liekanų ir metabolitų;

⁽⁹⁾ 2013 m. balandžio 3 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 503/2013 dėl paraiškų genetiškai modifikuotų maisto produktų ir pašarų leidimams gauti pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 ir iš dalies jį keičiančius Komisijos reglamentą (EB) Nr. 641/2004 ir Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1981/2006 (OL L 157, 2013 6 8, p. 1).

⁽¹⁰⁾ Žr., pavyzdžiui, Bonny, S., „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact“, *Environmental Management*, 2016 m. sausio mėn.; 57(1), p. 31–48, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738>, ir Benbrook, C. M., „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years“, *Environmental Sciences Europe*, 2012 m. rugsėjo 28 d., 24(1) tomas, <https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24>.

⁽¹¹⁾ Žr., pavyzdžiui: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1383574218300887>, <https://academic.oup.com/ije/advance-article/doi/10.1093/ije/dyz017/5382278>, <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0219610> ir <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6612199/>.

⁽¹²⁾ EFSA išvada dėl veikliosios medžiagos pesticido glifosato rizikos vertinimo tarpusavio peržiūros, EFSA leidinys, 2015 m., 13 (11):4302, p. 3, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4302>.

⁽¹³⁾ Taip iš tiesų yra glifosato atveju, kaip nurodyta EFSA pagrįstoje nuomonėje „Esamo didžiausio glifosato likučių kiekio peržiūra pagal Reglamento (EB) Nr. 396/2005 12 straipsnį“, EFSA leidinys, 2018 m., 16(5):5263, p. 12, <https://www.efsa.europa.eu/fr/efsajournal/pub/5263>.

⁽¹⁴⁾ Valstybių narių pastabos, su jomis galima susipažinti EFSA klausimų registre (nuoroda EFSA-Q-2014-00721), <https://www.efsa.europa.eu/en/register-of-questions>.

⁽¹⁵⁾ 2001 m. kovo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/18/EB dėl genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką ir panaikinanti Tarybos direktyvą 90/220/EEB – Komisijos deklaracija (OL L 106, 2001 4 17, p. 1).

2022 m. vasario 15 d., antradienis

Sąjungos tarptautinių įsipareigojimų laikymasis

- L. kadangi Reglamente (EB) Nr. 1829/2003 nustatyta, kad genetiškai modifikuotas maistas ir pašarai turi nedaryti neigiamo poveikio žmonių ir gyvūnų sveikatai bei aplinkai, ir reikalaujama, kad Komisija, rengdama sprendimą, atsižvelgtų į visas atitinkamas Sąjungos teisės aktų nuostatas ir kitus teisėtus veiksnius, susijusius su svarstomu dalyku; kadangi šie teisėti veiksniai turėtų apimti Sąjungos įsipareigojimus pagal Jungtinių Tautų (JT) darnaus vystymosi tikslus (DVT), Paryžiaus klimato susitarimą ir Jungtinių Tautų biologinės įvairovės konvenciją;
- M. kadangi 2017 m. JT specialiojo pranešėjo teisės į maistą klausimais paskelbtoje ataskaitoje nustatyta, kad ypač besivystančiose šalyse pavojingi pesticidai daro katastrofišką poveikį sveikatai⁽¹⁶⁾; kadangi JT DVT 3.9 uždaviniu siekiama iki 2030 m. iš esmės sumažinti mirčių ir ligų, susijusių su pavojingomis cheminėmis medžiagomis, skaičių ir oro, vandens ir dirvožemio taršą⁽¹⁷⁾; kadangi leidus importuoti GM medvilnę padidėtų šio glifosatu apdorojamo kultūrinio augalo paklausa, taigi padidėtų poveikis darbuotojams ir aplinkai trečiosiose šalyse; kadangi ypatingą susirūpinimą kelia rizika dėl padidėjusio poveikio darbuotojui, kuris turi sąlytį su herbicidams atspariais genetiškai modifikuotais kultūriniais augalais, ir aplinkai, atsižvelgiant į tai, kad naudojama daugiau herbicidų;
- N. kadangi, remiantis 2020 m. atliktu recenzuojamu tyrimu, „Roundup“, vienas plačiausiai pasaulyje naudojamų glifosato turinčių herbicidų, gali nulemti biologinės įvairovės nykimą, dėl kurio ekosistemos tampa mažiau atsparios taršai ir klimato kaitai⁽¹⁸⁾;

Nedemokratiškas sprendimų priėmimas

- O. kadangi Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 35 straipsnyje nurodytas Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinis komitetas per 2021 m. gruodžio 8 d. vykusį balsavimą nusprendė nuomonės neteikti, o tai reiškia, kad leidimas nebuvo patvirtintas kvalifikuota valstybių narių dauguma; kadangi apeliacinis komitetas per 2022 m. sausio 31 d. vykusį balsavimą taip pat nusprendė nuomonės neteikti;
- P. kadangi Komisija pripažįsta, jog problemiška tai, kad GMO leidimo sprendimus Komisija ir toliau priima be patvirtinimo kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma – tai yra reta išimtis suteikiant leidimus visam produktui, tačiau tapo norma priimanč sprendimus dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų leidimų;
- Q. kadangi per savo aštuntąją kadenciją Europos Parlamentas priėmė iš viso 36 rezolucijas, kuriomis nepritarė tam, kad rinkai būtų teikiamas genetiškai modifikuotas maistas ir pašarai (33 rezolucijos) ir kad Sąjungoje būtų leidžiama auginti GMO (trys rezolucijos); kadangi per devintąją kadenciją Europos Parlamentas jau priėmė 21 prieštaravimų dėl GMO pateikimo rinkai; kadangi nė vienas iš šių GMO nebuvo patvirtintas kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma; kadangi priešastys, dėl kurių valstybės narės nepritaria leidimams, yra atsargumo principo nesilaikymas vykdant leidimų išdavimo procedūrą ir su rizikos vertinimu susijęs mokslininkų susirūpinimas;
- R. kadangi, nepaisydama pačios pripažintų demokratijos trūkumų, to, kad valstybės narės jos nepalaiko, ir Parlamento prieštaravimų, Komisija ir toliau suteikia leidimus GMO;
- S. kadangi nereikia teisės aktų pakeitimų, kad Komisija galėtų nesuteikti leidimų GMO, kai apeliaciniame komitete nesama patvirtinimo kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma⁽¹⁹⁾;

⁽¹⁶⁾ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx>.

⁽¹⁷⁾ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/>.

⁽¹⁸⁾ <https://www.mcgill.ca/newsroom/channels/news/widely-used-weed-killer-harming-biodiversity-320906>.

⁽¹⁹⁾ Pagal Reglamento (ES) Nr. 182/2011 6 straipsnio 3 dalį, jei apeliaciniame komitete nepasiekiamas patvirtinimas kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma, Komisija gali suteikti leidimą, bet neprivalo to daryti.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

1. mano, kad Komisijos įgyvendinimo sprendimo projektas viršija Reglamente (EB) Nr. 1829/2003 numatytus įgyvendinimo įgaliojimus;
2. mano, kad Komisijos įgyvendinimo sprendimo projektas neatitinka Sąjungos teisės, nes jis nesuderinamas su Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 tikslu, pagal kurį, remiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 178/2002⁽²⁰⁾ nustatytais bendraisiais principais, siekiama nustatyti pagrindą, leidžiantį užtikrinti aukštą žmonių gyvybės ir sveikatos, gyvūnų sveikatos ir gerovės, taip pat aplinkos ir vartotojų interesų apsaugos lygį, kalbant apie genetiškai modifikuotą maistą ir pašarus, kartu užtikrinant veiksmingą vidaus rinkos veikimą;
3. prašo Komisijos atsiimti savo įgyvendinimo sprendimo projektą;
4. dar kartą ragina Komisiją nesuteikti leidimų herbicidams atspariems genetiškai modifikuotiems kultūriniais augalams, kol nebus išsamiai ištirtos grėsmės sveikatai, susijusios su herbicidų liekanomis kiekvienu konkrečiu atveju, o atliekant tokį vertinimą reikalaujama visapusiškai įvertinti visas herbicidų liekanas, atsiradusias dėl genetiškai modifikuotų kultūrinių augalų pūškimo papildomais herbicidais, šių herbicidų skilimo produktus ir jų kombinatorinį poveikį, įskaitant pačiam genetiškai modifikuotam augalui;
5. palankiai vertina tai, kad Komisija 2020 m. rugsėjo 11 d. laiške nariams pagaliau pripažino, kad priimant sprendimus dėl GMO leidimų reikia atsižvelgti į tvarumą⁽²¹⁾; vis dėlto reiškia didelį nusivylimą, kad nuo to laiko Komisija ir toliau suteikia leidimus į Sąjungą importuoti GMO, nepaisant nuolatinių Parlamento ir daugumos valstybių narių, balsavusių prieš, prieštaravimų;
6. ragina EFSA prašyti duomenų apie maisto ir pašarų, gautų iš genetiškai modifikuotų augalų, vartojimo poveikį žarnyno mikrobiomai;
7. dar kartą primygtinai ragina Komisiją atsižvelgti į Sąjungos išpareigojimus pagal tarptautinius susitarimus, kaip antai Paryžiaus klimato susitarimą ir JT biologinės įvairovės konvenciją bei JT DVT; pakartoja savo raginimą prie įgyvendinimo aktų projektų pridėti aiškinamąjį memorandumą, kuriame būtų paaiškinta, kaip tuose aktuose laikomasi žalos nedarymo principo⁽²²⁾;
8. pabrėžia, kad 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento priimtuose pakeitimuose dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 182/2011⁽²³⁾, kuriuos Parlamentas priėmė kaip derybų su Taryba pagrindą, teigiama, kad Komisija nesuteikia leidimo naudoti GMO, kai nėra palankiai balsuojančios kvalifikuotos valstybių narių daugumos; primygtinai ragina, kad Komisija gerbtų šią poziciją, ir ragina Tarybą tęsti savo darbą ir skubiai priimti bendrą požiūrį dėl šio dokumento;
9. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai bei valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.

⁽²⁰⁾ 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 178/2002, nustatantis maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL L 31, 2002 2 1, p. 1).

⁽²¹⁾ <https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf>.

⁽²²⁾ 2020 m. sausio 15 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos žaliojo kurso (OL C 270, 2021 7 7, p. 2), 102 dalis.

⁽²³⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2020)0364.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

P9_TA(2022)0029

Europos Centrinio Banko 2021 m. metinė ataskaita**2022 m. vasario 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos Centrinio Banko 2021 m. metinės ataskaitos (2021/2063(INI))**

(2022/C 342/05)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Centrinio Banko 2020 m. metinę ataskaitą,
- atsižvelgdamas į ECB komentarą dėl Europos Parlamento nuomonės, pateiktos jo rezoliucijoje dėl ECB 2019 m. metinės ataskaitos,
- atsižvelgdamas į 2020 m. sausio 23 d. pradėtą ir 2021 m. liepos 8 d. baigtą ECB strategijos peržiūrą,
- atsižvelgdamas į 2021 m. liepos 8 d. ECB paskelbtą naują pinigų politikos strategiją,
- atsižvelgdamas į 2021 m. liepos 8 d. paskelbtą ECB veiksmų planą ir gaires dėl tolesnio klimato kaitos aspektų įtraukimo į jo politikos sistemą,
- atsižvelgdamas į Europos centrinių bankų sistemos (ECBS) ir ECB statutą, ypač į jo 2 ir 15 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 123 straipsnį, 125 straipsnį, 127 straipsnio 1 ir 2 dalis, 130 straipsnį ir 284 straipsnio 3 dalį,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 3 ir 13 straipsnius,
- atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 18 d., 2021 m. birželio 21 d., 2021 m. rugsėjo 27 d. ir 2021 m. lapkričio 15 d. pokalbius pinigų politikos klausimais su Europos Centrinio Banko pirmininke Christine Lagarde,
- atsižvelgdamas į 2021 m. rugsėjo 9 d. paskelbtas ECB ekspertų makroekonominės prognozes euro zonai,
- atsižvelgdamas į 2021 m. rugsėjo mėn. ECB neperiodinius leidinius Nr. 263–280 dėl pinigų politikos strategijos peržiūros,
- atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 1 d. paskelbtą nuo 2020 m. spalio mėn. iki 2021 m. kovo mėn. vykdytą ECB apklausą dėl euro zonos įmonių galimybių gauti finansavimą (SAFE),
- atsižvelgdamas į 2020 m. spalio mėn. paskelbtą ECB ataskaitą dėl skaitmeninio euro, 2021 m. balandžio mėn. paskelbtą ECB ataskaitą dėl viešų konsultacijų dėl skaitmeninio euro ir 2021 m. liepos 14 d. pradėtą ECB skaitmeninio euro projektą,
- atsižvelgdamas į 2017 m. lapkričio mėn. ECB neperiodinį leidinį Nr. 201 „The use of cash by households in the euro area“ („Grynųjų pinigų naudojimas euro zonos namų ūkiuose“),
- atsižvelgdamas į 2021 m. rugsėjo mėn. ECB atliktą visos ekonomikos testavimą nepalankiausiomis sąlygomis klimato srityje,
- atsižvelgdamas į 2021 m. lapkričio 11 d. Komisijos paskelbtą 2021 m. rudens ekonominę prognozę,

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- atsižvelgdamas į savo 2019 m. kovo 14 d. rezoliuciją dėl lyčių pusiausvyros skiriant į ES ekonomikos ir pinigų politikos srities pareigybes ⁽¹⁾,
  - atsižvelgdamas į savo 2021 m. birželio 9 d. rezoliuciją „ES biologinės įvairovės strategija iki 2030 m. Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą“ ⁽²⁾,
  - atsižvelgdamas į JT Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. ir į darnaus vystymosi tikslus (DVT),
  - atsižvelgdamas į Paryžiaus susitarimą, priimtą vadovaujantis Jungtinių Tautų bendrąja klimato kaitos konvencija,
  - atsižvelgdamas į Tarpvyriausybinės klimato kaitos komisijos (IPCC) specialiąsias ataskaitas dėl visuotinio atšilimo 1,5 °C, dėl klimato kaitos ir žemės, ir dėl vandenynų ir kriosferos keičiantis klimatui,
  - atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 24 d. paskelbtą Finansų sistemos žalinimo tinklo ataskaitą „Centrinio banko operacijų pritaikymas karštesniam pasauliui. Kai kurių galimybių peržiūra“ (angl. „Adapting central bank operations to a hotter world: Reviewing some options“),
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnio 1 dalį,
  - atsižvelgdamas į Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto pranešimą (A9-0351/2021),
- A. kadangi, kaip matyti iš Komisijos 2021 m. rudens ekonominės prognozės, 2020 m. BVP ES sumažėjo 5,9 proc., o euro zonoje – 6,4 proc.; kadangi prognozuojama, jog 2021 m. BVP augs 5 proc., o 2022 m. – 4,3 proc. tiek visoje ES, tiek euro zonoje, tačiau tarp valstybių narių augimas išliks labai nevienodas; kadangi netikrumas ir rizika, susiję su augimo perspektyvomis, yra dideli ir priklauso nuo COVID-19 pandemijos raidos ir to, kaip greitai pasiūla prisitaikys prie sparčiai kintančios paklausos vėl atvėrus ekonomiką; kadangi 2021 m. trečiąjį ketvirtį visos ES ekonomikos gamybos lygis pasiekė prieš pandemiją buvusį lygį, nors atsigavimo tempas skirtingose valstybėse yra nevienodas; kadangi nuolat aukštas infliacijos lygis išlieka vienu iš svarbiausių neigiamų ekonomikos atsigavimo aspektų;
- B. kadangi, remiantis 2021 m. rugsėjo mėn. paskelbtomis ECB ekspertų makroekonominėmis prognozėmis, pasaulinis realusis BVP (neįskaitant euro zonos) 2021 m. padidės 6,3 proc., o vėliau sumažės iki 4,5 proc. 2022 m. ir 3,7 proc. 2023 m.; kadangi 2020 m. pabaigoje pasaulinė veikla jau viršijo lygį, buvusį iki pandemijos;
- C. kadangi, Eurostato duomenimis, nedarbo lygis 2021 m. rugsėjo mėn. ES buvo 6,7 proc., o euro zonoje – 7,4 proc., tačiau visoje ES ir valstybių narių viduje jis buvo pasiskirstęs nevienodai, o jaunimo ir moterų nedarbo lygis tebebuvo daug didesnis (atitinkamai 15,9 proc. ES ir 16 proc. euro zonoje ir 7 proc. ES ir 7,2 proc. euro zonoje); kadangi aukštas jaunimo nedarbo lygis tebėra rimta problema, kurią ES turi išspręsti;
- D. kadangi, remiantis ECB ekspertų 2021 m. rugsėjo mėn. makroekonominėmis prognozėmis, tikimasi, jog metinė infliacija euro zonoje, apskaičiuota taikant suderintą vartotojų kainų indeksą (SVKI), 2021 m. sudarys 2,2 proc., o 2022 m. vidutiniškai sumažės iki 1,7 proc. ir 2023 m. iki 1,5 proc.; kadangi infliacijos prognozės euro zonoje rodo didelius infliacijos lygio skirtumus; kadangi 2021 m. spalio mėn. infliacijos lygis euro zonoje padidėjo iki 4,1 proc., o tai yra aukščiausias lygis per pastarąjį dešimtmetį; kadangi susirūpinimą kelia didesnio infliacijos lygio laikinas ir pereinamasis pobūdis;
- E. kadangi 2020 m. pabaigoje Eurosistemos balanso dydis pasiekė didžiausią kada nors buvusį lygį – 6 979 324 mln. EUR – beveik 50 proc. (2 306 233 mln. EUR) didesnį, palyginti su 2019 m. pabaiga, dėl trečios tikslinių ilgesnės trukmės refinansavimo operacijų serijos (TLTRO III) ir vertybinių popierių, išgytų pagal specialiąją pandemine pirkimo programą (SPPP) ir Turto pirkimo programą (TPP);

⁽¹⁾ OL C 23, 2021 1 21, p. 105.

⁽²⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0277.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- F. kadangi 2020 m. ECB grynasis pelnas sudarė 1 643 mln. EUR, palyginti su 2019 m. gautu 2 366 mln. EUR pelnu; kadangi ši sumažėjimą daugiausia lėmė mažesnės grynųjų palūkanų pajamos iš užsienio rezervinio turto ir pinigų politikos tikslais laikomų vertybinių popierių, būtent reikšmingas, 50 proc. siekiantis JAV dolerių portfelio palūkanų pajamų sumažėjimas, taip pat Valdančiosios tarybos sprendimas pervesti 48 mln. EUR ECB finansinės rizikos atidėjiniams;
- G. kadangi nepažeisdamas pagrindinio kainų stabilumo tikslo ECB taip pat turėtų remti Sąjungos bendrąsias ekonominės politikos kryptis, kad padėtų siekti Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnyje nustatytą Sąjungos tikslą;
- H. kadangi mažos ir vidutinės įmonės (MVĮ) yra ES ekonomikos pagrindas, jos stiprina ekonominę ir socialinę sanglaudą ir sudaro 99 proc. visų ES įmonių, kuriose dirba apie 100 mln. darbuotojų, jos sudaro daugiau kaip pusę ES BVP ir atlieka svarbų vaidmenį kuriant pridėtinę vertę visuose ekonomikos sektoriuose; kadangi MVĮ smarkiai nukentėjo nuo ekonomikos krizės, kurią sukėlė COVID-19 pandemija; kadangi bendrų ekonominių perspektyvų pokyčiai neigiamai paveikė jų galimybes gauti finansavimą; kadangi dėl šios priežasties MVĮ reikia didesnės paramos;
- I. kadangi ECB, laikydamasis savo įgaliojimų, prisidėjo prie Paryžiaus susitarimo tikslų siekimo; kadangi klimato kaita, biologinės įvairovės nykimas ir jų sukeltos pasekmės gali sumažinti pinigų politikos veiksmingumą, daryti poveikį augimui ir didinti kainas bei makroekonominį nestabilumą; kadangi nesiekus griežtų priemonių ES BVP tenkantis poveikis galėtų būti didžiulis;
- J. kadangi būsto išlaidos sudaro beveik ketvirtadalį 27 ES valstybių narių namų ūkių išlaidų; kadangi daugiau nei du trečdaliai ES gyventojų yra savo būsto savininkai; kadangi per pastarąjį dešimtmetį ES reikšmingai padidėjo būsto kainos (daugiau negu 30 proc.), o nuomos kainų augimas siekė beveik 15 proc.;
- K. kadangi 2021 m. balandžio 23 d. paskelbtos 2020–2021 m. žiemos „Eurobarometro“ apklausos duomenys rodo, jog visuomenės parama Europos ekonominei ir pinigų sąjungai, turinčiai vieną bendrą valiutą – eurą, euro zonoje siekė 79 proc.;
- L. kadangi tik dvi iš ECB vykdomosios valdybos narių ir ECB valdančiosios tarybos narių yra moterys; kadangi visais ECB hierarchijos lygmenimis ir toliau pareigas užima pernelyg mažai moterų;

Bendroji apžvalga

1. palankiai vertina ECB vaidmenį užtikrinant euro stabilumą; pabrėžia, kad ECB teisinis nepriklausomumas yra būtina jam priskirtų įgaliojimų vykdymo sąlyga; taip pat pabrėžia, kad šio nepriklausomumo pažeisti nederėtų ir kad jis turėtų visada būti papildomas atitinkamu atskaitomybės lygiu;
2. palankiai vertina 2021 m. liepos 8 d. vienbalsiai priimtą ir paskelbtą ECB pinigų politikos strategijos peržiūrą, kurioje išdėstyta, kaip pasiekti pagrindinį tikslą – išlaikyti kainų stabilumą ir prisidėti įgyvendinant Sąjungos tikslus, kurie apima subalansuotą ir tvarų ekonomikos augimą, labai konkurencingą socialinę rinkos ekonomiką, kuria siekiama visiško užimtumo ir socialinės pažangos bei konvergencijos, aukšto lygio aplinkos apsaugos bei jos kokybės gerinimo, nedarant poveikio pirminiam kainų stabilumo tikslui; pažymi, kad tai pirmoji strategijos peržiūra per 18 metų; palankiai vertina ECB sprendimą, kurį patvirtino Pirmininkė Christine Lagarde per 2021 m. rugsėjo 27 d. vykusį dialogą pinigų politikos klausimais, periodiškai vertinti pinigų politikos strategijos tinkamumą (kitą vertinimą numatoma atlikti 2025 m.) ir tokiu būdu didinti visuomenės informuotumą ir dalyvavimą pinigų politikoje;
3. yra susirūpinęs dėl precedento neturinčios COVID-19 pandemijos ir jai pažaboti taikytų plitimo valdymo priemonių sukeltos sveikatos priežiūros, socialinės ir ekonominės krizės, dėl kurios euro zonos ekonomika ir ypač jau prieš krizę buvusių pažeidžiamų valstybių ekonomika patyrė staigų nuosmukį, labai padidėjo ekonominė ir socialinė nelygybė ir sparčiai blogėja darbo rinkos sąlygos; yra ypač susirūpinęs dėl COVID-19 pandemijos poveikio MVĮ; palankiai vertina plačiai taikomas viešosios paramos priemones, kurių ėmėsi ES; pažymi, kad euro zonos ekonominė veikla atsigauna greičiau nei tikėtasi, nors atsigavimo greitis, mastas ir vienodumas tebėra neaiškūs;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

4. pabrėžia, kad taikant visapusišką atsaką, įskaitant gerai apgalvotą pinigų politikos ir palankios ir tikslios fiskalinės politikos bei socialiniu požiūriu suderintų ir produktyvumą didinančių reformų bei investicijų derinį, gali būti užtikrintas tvarus augimas, atsparumas ir kainų stabilumas; palaiko ECB pirmininkės Ch. Lagarde raginimą sprendžiant COVID-19 krizės sukeltas problemas visapusiškai derinti fiskalinę ir pinigų politiką, kartu pabrėždamas ECB nepriklausomumą;

5. atkreipia dėmesį į ECB pirmininkės 2021 m. birželio 10 d. pareiškimą, kad ir toliau svarbu laikytis plataus užmojo ir koordinuotos fiskalinės krypties, nes pernelyg anksti atšaukus fiskalinę paramą būtų rizikuojama susilpninti ekonomikos atsigavimą ir padidinti ilgalaikį neigiamą poveikį; pripažįsta Europos ir nacionalinės fiskalinės politikos svarbą teikiant paramą namų ūkiams ir įmonėms, kuriems pandemija padarė didžiausią poveikį; atkreipia dėmesį į skirtingą euro zonos valstybių atsigavimo tempą, dėl kurio pasibaigus pandemijai gali vystytis „skirtingų greičių“ Europa; primena, kad fiskalinė parama ir pinigų politika neturėtų stabdyti reformų ir investicijų, kuriomis siekiama atgaivinti ES ekonomiką, skatinti tvarų ir integracinį augimą, spartinti žaliąją pertvarką ir stiprinti Europos savarankiškumą ir konkurencingumą;

6. atkreipia dėmesį į Pirmininkės Ch. Lagarde pareiškimą, kad centrinis fiskalinis pajėgumas galėtų padėti siekti bendros euro zonos fiskalinės politikos pozicijos ir užtikrinti tinkamesnį makroekonominės politikos kryptį derinį ir kad siekiant didinti euro zonos produktyvumą ir augimo potencialą, sumažinti struktūrinį nedarbą ir gerinti atsparumą euro zonos valstybėse svarbu vykdyti struktūrines reformas; pabrėžia, kad svarbu užtikrinti anticiklinio stabilizavimo funkciją ir laiku teikti tinkamą paramą ekonominių sukrėtimų atveju, taip pat finansuoti žaliąją pertvarką; pabrėžia, kokia svarbi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (EGADP) įveikiant ekonominių ir socialinių sukrėtimą, kurį sukėlė COVID-19 krizė;

7. palankiai vertina tai, kad jau pradėtos diskusijos dėl ES ekonomikos valdymo sistemos ateities;

P pinigų politika

8. palankiai vertina greitą ir esminį ECB pinigų politikos atsaką į COVID-19 krizę ekstremaliosios situacijos sąlygomis; atkreipia dėmesį į šio atsako (kuris apima SPPP įvedimą, tinkamumo ir užstato kriterijų sušvelninimą, atnaujintų tikslinių ilgesnės trukmės refinansavimo operacijų (TLTRO III) ir pandeminių ilgesnės trukmės refinansavimo operacijų (PELTRO) taikymą) teigiamą poveikį euro zonos ekonominei padėčiai; primena ECB ketinimą teikti paramą tol, kol, jo nuomone, tai būtina jo įgaliojimams vykdyti; taip pat palankiai vertina ECB sprendimą, kaip neatskiriama jo priemonių rinkinio dalį, išlaikyti tokias priemones, kaip ateities gairės, turto pirkimas ir ilgesnės trukmės refinansavimo operacijos; ragina ECB ir toliau užtikrinti ir stebėti savo pinigų politikos priemonių būtinumą, tinkamumą ir proporcingumą;

9. atkreipia dėmesį į ECB sprendimą padidinti SPPP apimtį nuo pradinių 750 mlrd. EUR iki 1 850 mlrd. EUR; pažymi, kad ECB iki COVID-19 krizės pabaigos ir bet kokių atveju bent iki 2022 m. kovo mėn. pabaigos toliau vykdys grynojo turto pirkimą pagal SPPP; pažymi, kad pastaruoju metu ECB sumažino grynojo turto pirkimo pagal SPPP apimtį, remdamasis valdančiosios tarybos pozicija, kad palankios finansavimo sąlygos gali būti išlaikytos vykdant šiek tiek mažesnės apimties pirkimą; atkreipia dėmesį į Pirmininkės Ch. Lagarde 2021 m. birželio 10 d. pareiškimą, kad „bet kokios diskusijos dėl SPPP [...] atsisakymo būtų pernelyg ankstyvos, ir dėl jų reikia spręsti tinkamu laiku“; ragina ECB tęsti grynojo turto pirkimą pagal SPPP tol, kol, jo nuomone, tai būtina jo įgaliojimams vykdyti; atkreipia dėmesį į ECB ketinimą išnagrinėti tolesnį turto pirkimo kalibravimą; taip pat atkreipia dėmesį į pirmininkės Ch. Lagarde pareiškimą, kad net ir pasibaigus ekstremaliajai situacijai dėl pandemijos tebebus svarbu, kad pinigų politika, įskaitant tinkamą turto pirkimo kalibravimą, remtų atsigavimą visoje euro zonoje ir tvarų infliacijos lygio sugrąžinimą iki 2 proc. tikslo;

10. atkreipia dėmesį į ECB sprendimą vykdyti lankstų pirkimą pagal SPPP, siekiant užkirsti kelią griežtesnėms finansavimo sąlygoms, kurios yra nesuderinamos su pastangomis pašalinti neigiamą pandemijos poveikį, sykiu skatinant sklandų pinigų politikos operacijų perdavimą;

11. pažymi, kad tęsiamas grynasis pirkimas pagal TPP už 20 mlrd. EUR per mėnesį sumą; taip pat pažymi, kad grynojo turto pirkimas pagal TPP bus vykdomas tol, kol reikės stiprinti skatinamąjį jo oficialių palūkanų normų poveikį, ir bus baigtas vykdyti prieš pradėdamas kilti bazinėms palūkanų normoms; primena, kad TPP, ikipandeminė programa, bus nuosekliai vykdoma ir toliau;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

12. palankiai vertina tai, kad į SPPP įtrauktos Graikijos obligacijos; tačiau pažymi, kad, nepaisant didelės pažangos, jos vis dar neatitinka reikalavimų pagal viešojo sektoriaus pirkimo programą (VSPP); ragina ECB iš naujo įvertinti Graikijos obligacijų tinkamumą pagal VSPP ir gerokai anksčiau nei bus baigta vykdyti SPPP pateikti konkrečias rekomendacijas dėl jų įtraukimo į VSPP;

13. atkreipia dėmesį į ECB sprendimą ir toliau reinvestuoti iš vertybinių popierių, išgytų pagal TPP, terminui suėjus gaunamas sumas bent iki 2024 m. pabaigos ir toliau reinvestuoti visas iš vertybinių popierių, išgytų pagal TPP, terminui suėjus gaunamas sumas ilgesnį laikotarpį po to, kai bus pradėtos didinti bazinės ECB palūkanų normos, ir bet kokių atveju tokių laikotarpį, kokio prireiks, kad būtų palaikomos palankios likvidumo sąlygos ir pakankamas skatinamosios pinigų politikos apribojimo laipsnis;

14. pažymi, kad Eurosistemos refinansavimo operacijų suma 2020 m. pabaigoje padidėjo iki 1 850 mlrd. EUR, daugiausia dėl TITRO III; be to, pažymi, kad vidutinis svertinis neapmokėtų Eurosistemos refinansavimo operacijų terminas 2020 m. pabaigoje padidėjo iki maždaug 2,4 metų;

15. palankiai vertina ECB sprendimą toliau užtikrinti likvidumą vykdant savo refinansavimo operacijas; pripažįsta, kad naudojant TLTRO III gautas finansavimas atlieka lemiamą vaidmenį remiant bankų skolinimą įmonėms ir namų ūkiams; vis dėlto pabrėžia, kad kai kuriais atvejais tik labai maža šių likvidumo injekcijų dalis padidino bankų skolinimą realiajai ekonomikai, ypač MVĮ; ragina ECB užtikrinti, kad tokiais priemonėmis iš tikrųjų būtų palengvintas realiosios ekonomikos finansavimas;

16. atkreipia dėmesį į ECB sprendimą dėl naujo simetriško 2 proc. infliacijos tikslo vidutinės trukmės laikotarpiu ir jo įsipareigojimą laikytis skatinamosios pinigų politikos pozicijos, kad būtų pasiektas infliacijos tikslas; mano, kad aritmetinės nuorodos nebuvimas apsunkina nukrypimų nuo tikslo aiškinimą; pažymi, kad pinigų politikos strategijos orientacija į vidutinės trukmės laikotarpį sudaro sąlygas neišvengiamiems trumpalaikiams infliacijos nukrypimams nuo tikslo; ragina ECB prireikus apsvarstyti, kokią poveikį padidėjusi infliacija galėtų turėti pinigų politikos pozicijai;

17. yra susirūpinęs dėl infliacijos lygio euro zonoje, kuris 2022 m. sausio mėn. pasiekė aukščiausią per 10 metų lygį (5,1 proc.), o įvairiose valstybėse narėse svyruoja nuo 3,3 proc. iki 12,2 proc., ir kurį lėmė daugybė veiksnių, pvz., energijos kainų bazės efektas, tiekimo grandinės kliūtys ir atsigavimas po dramatiško nuosmukio; pabrėžia, kad apibrėžtą lygį viršijanti infliacija gali ypač pakenkti skurdžiausioms gyventojų grupėms ir dėl to gali padidėti ekonominė bei socialinė nelygybė; primena, kad pastarąjį dešimtmetį laikėsi gerokai už 2 proc. tikslą mažesnė infliacija; ragina ECB atidžiai stebėti šias tendencijas ir jų padarinius, ir, jei prireiks, imtis veiksmų kainų stabilumui užtikrinti; pakartoja Pirmininkės Ch. Lagarde raginimą pinigų politiką ir toliau sutelkti į tai, kaip saugiai valdyti ekonomiką po pandemijos; pažymi, kad, remiantis ECB profesionalių prognozuotojų apklausa, vidutinės trukmės infliacijos lūkesčiai ir toliau tvirtai susiję su tuo tikslu, nors tam tikros rinkos priemonės leidžia numanyti vidutinio laikotarpio infliacijos lūkesčių augimą;

18. mano, kad ECB galėtų nagrinėti alternatyvias pinigų politikos priemones, kurios galėtų paskatinti viešąsias ir privačiąsias investicijas;

19. atkreipia dėmesį į tai, kad ECB tikisi, jog pagrindinės palūkanų normos išliks esamos arba žemesnės, kol infliacija pasieks du procentus gerokai prieš projekcijos laikotarpio pabaigą ir išliks stabili likusį projekcijos laikotarpį; pažymi, kad mažos palūkanų normos suteikia galimybių vartotojams, įmonėms, įskaitant MVĮ, darbuotojams ir paskolų gavėjams, kuriems gali būti naudingas tvirtesnis ekonominis postūmis, mažesnis nedarbas ir mažesnės skolinimosi išlaidos; vis dėlto yra susirūpinęs dėl galimo mažų palūkanų normų poveikio daugeliui neperspektyvių ir labai išsiskolinusių įmonių, paskatoms vykdyti augimą ir tvarumą skatinančias reformas ir investicijas, taip pat pensijų ir draudimo sistemoms;

20. palankiai vertina ECB sprendimą rekomenduoti parengti veiksnių planą ir įsuderintą vartotojų kainų indeksą (SVKI) įtraukti savininkų užimtų būstų kainų indeksą, kad būtų geriau atspindėtas palyginamas ir namų ūkiams aktualus infliacijos lygis, nes būsto išlaidos nuolat didėjo, taip pat sukurti labiau informacija pagrįstas pinigų politikos operacijas; vis dėlto mano, kad SVKI, kaip jis apibrėžtas dabar, atspindi faktinių namų ūkių išlaidų prekėms ar paslaugoms raidą; mano, kad metodika, kuria siekiama atskirti investicinį komponentą nuo vartojimo komponento, turėtų būti užtikrinta, kad būtų tinkamai atsižvelgiama į faktinį didelio būsto kainų šuolio poveikį vartotojų išlaidoms; pripažįsta, kad šių išlaidų įtraukimas yra daugiametis projektas; pabrėžia, kad dėl tokio įtraukimo gali padidėti kainų indeksai, infliacija (bent laikinai) pakilti virš vidutinės trukmės tikslo, o tai sumažintų ECB veiksmų laisvę; ragina ECB pasirengti tokiai rizikai ir veiksmingai ją šalinti;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

21. pripažįsta, kad reikia geriau suderinti SVKI kokybės koregavimo metodus ir užtikrinti didesnę su kokybės koregavimu valstybėse narėse susijusį skaidrumą;

Kovos su klimato kaita veiksmai

22. primena, kad ECB, kaip ES institucija, privalo laikytis ES įsipareigojimų pagal Paryžiaus susitarimą; primena, kad klimato ir biologinės įvairovės krizei įveikti reikalingas ECB integruotas požiūris, atsispindintis jo visų sričių politikoje, sprendimuose ir veiksmuose, ir kad jis sykiu turi laikytis savo įgaliojimų remti bendrą Sąjungos ekonominę politiką, visų pirma siekiant tikslo iki 2050 m. sukurti neutralaus poveikio klimatui ekonomiką, kaip numatyta ES klimato teisės akte; mano, kad ECB turi naudoti visas turimas priemones kovodamas su klimatui kylančia rizika ir ją mažindamas;

23. laikosi nuomonės, kad kainų stabilumo išlaikymas galėtų padėti sukurti sąlygas įgyvendinti Paryžiaus susitarimą;

24. atkreipia dėmesį į pirmą ECB visos ekonomikos klimato srities testavimą nepalankiausiomis sąlygomis; pažymi, kad šio testavimo rezultatai rodo, jog nesiėmus griežtų priemonių ES BVP galėtų būti padarytas didžiulis poveikis; todėl palankiai vertina ECB įsipareigojimą reguliariai vykdyti su klimatu susijusį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis tiek visos ekonomikos, tiek pavienių bankų mastu;

25. atkreipia dėmesį į tai, kad ECB parengs finansų įstaigų per jų portfelius su klimato srities patiriama fizine rizika susijusius rodiklius, įskaitant anglies pėdsako rodiklius, taip pat makroekonominį modeliavimą ir scenarijų analizes, siekiant įtraukti klimato riziką į ECB modelius ir įvertinti jos poveikį galimam augimui; palankiai vertina tai, kad ECB atliks pertvarkos politikos scenarijų analizę;

26. palankiai vertina ECB naują klimato srities veiksmų planą ir išsamias gaires, kad formuojant jo politikos sistemą ir modelius būtų ir toliau paisoma klimato kaitos aspektų; tačiau pažymi jo su klimatu susijusiai rizikai skiriamą dėmesį ir pabrėžia dvigubo reikšmingumo principą, kuris yra ES tvaraus finansavimo sistemos esmė;

27. pažymi, kad nors rinkos neutralumo sąvoka yra susijusi su „atviros rinkos ekonomikos esant laisvai konkurencijai principu“; ragina ECB, gerbdamas jo nepriklausomumą, spręsti rinkos nepakankamumo problemas ir užtikrinti veiksmingą išteklių paskirstymą ilguoju laikotarpiu, ir kiek įmanoma išlikti apolitiška bei vadovautis rinkos neutralumo principu; pažymi, kad ECB jau ne vienu atveju nukrypo nuo rinkos neutralumo principo;

28. palankiai vertina tai, kad žaliųjų obligacijų pirkimas ir jų dalis ECB portfelyje toliau didėja; vis dėlto mano, kad turint omenyje žaliosios pertvarkos poreikius ši dalis yra labai maža; ragina ECB paspartinti savo darbą didinant žaliųjų obligacijų dalį savo portfelyje; palankiai vertina ES žaliųjų obligacijų standarto sukūrimą ir ECB paramą šiuo klausimu; šiomis aplinkybėmis atkreipia dėmesį į ECB sprendimą dalį savo nuosavų lėšų portfelio investuoti į centriniam bankams skirtą eurais išreikštų žaliųjų obligacijų investicinį fondą (EUR BISIP G2); ragina ECB sykiu nagrinėti galimą žaliųjų obligacijų poveikį kainų stabilumui;

29. pažymi, kad obligacijos su kuponų struktūromis, susietomis su tam tikrais tvarumo veiklos tikslais, apimančiais vieną ar daugiau ES taksonomijos reglamente^(?) nustatytų aplinkosaugos tikslų ir (arba) vieną ar daugiau JT DVT, susijusių su klimato kaita ar aplinkos būklės blogėjimu, pradėtos naudoti nuo 2021 m. sausio 1 d. kaip užstatas Eurosistemos kredito operacijoms ir Eurosistemos tiesioginiam pirkimui pinigų politikos tikslais, jeigu jos atitinka visus kitus tinkamumo kriterijus;

30. pažymi, kad ECB imasi veiksmų su klimatu susijusiai rizikai įtraukti į užstato sistemą, tačiau išpėja dėl vėlavimo ją įgyvendinti; palankiai vertina ECB įsipareigojimą išnagrinėti kredito reitingų agentūrų metodiką ir informacijos atskleidimą bei įvertinti, kaip jos įtraukia klimato kaitos riziką į kredito reitingus; vis dėlto yra susirūpinęs dėl to, kad vertindamas riziką ECB ir toliau pernelyg kliaujasi vien privačiomis išorinėmis kredito reitingų agentūromis (KRA); ragina ECB išplėsti savo vidaus pajėgumus su klimatu ir biologine įvairove susijusios rizikos vertinimo srityje;

(?) 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (OL L 198, 2020 6 22, p. 13).

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

31. susirūpinęs pažymi, kad kai kuriomis ECB refinansavimo ir turto pirkimo programomis buvo netiesiogiai remiama veikla, kurią vykdant išskiriama daug anglies dioksido;
32. palankiai vertina tai, kad siekdamas sumažinti savo portfelio taršos anglies dioksidu intensyvumą ECB ruošiasi suderinti savo įmonių turto pirkimo programas su Paryžiaus susitarimu, tačiau išspėja, kad nereikėtų vėluoti;
33. ragina ECB, kaip Finansų sistemos žalinimo tinklo narį, pasinaudoti devyniomis Finansų sistemos žalinimo tinklo įvertintomis galimybėmis centriniams bankams įtraukti su klimatu susijusią riziką į jų kredito operacijų, užstato ir turto pirkimo operacinę sistemą; ragina ECB stiprinti bendradarbiavimą klimato kaitos klausimais ir su kitais tarptautiniais tinklais, ne tik su Finansų sistemos žalinimo tinklu, taip pat pagerinti dialogą su pilietine visuomene, siekiant sustiprinti ES, kaip pasaulinės tvarių finansų ir klimato srities veiksmų lyderės, vaidmenį;
34. palankiai vertina ECB pastangas stebėti ir mažinti savo aplinkosauginį pėdsaką; palankiai vertina tai, kad buvo įsteigtas klimato kaitos centras, kuris apjungia įvairiose ECB institucijose vykdomą darbą klimato klausimais; tikisi, kad ECB aktyviau dirbs siekdamas į savo įprastą veiklą veiksmingai įtraukti klimato klausimus;

Kiti aspektai

35. pabrėžia svarbų labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių (MVĮ) vaidmenį, nes jos yra ES ekonomikos, ekonominės ir socialinės konvergencijos bei užimtumo pagrindas; pabrėžia, kad šios įmonės labai nukentėjo nuo COVID-19 pandemijos sukeltos ekonominės krizės, dėl kurios labai pablogėjo jų ekonominė apyvarta ir konkurencingumas, pastangos sėkmingai veikti žaliosios pertvaros sąlygomis ir galimybės gauti finansavimą; atkreipia dėmesį į tai, kad reikia skatinti viešojo ir privačiojo sektorių investicijas ES, todėl ragina ECB toliau dėti pastangas siekiant suteikti daugiau galimybių MVĮ gauti finansavimą;
36. palankiai vertina ilgalaikę ECB paramą bankų sąjungos kūrimo užbaigimui ir atkreipia dėmesį į riziką, kurią sukelia didelis vėlavimas; atkreipia dėmesį į ECB paramą kuriant visavertę Europos indėlių draudimo sistemą (EIDS); pripažįsta, kad rizikos pasidalijimas ir rizikos mažinimas yra tarpusavyje susiję ir kad institucinės užtikrinimo sistemos atlieka svarbų vaidmenį apsaugant ir stabilizuojant institucijas nares;
37. palankiai vertina iki šiol pasiektą pažangą mažinant neveiksnių paskolų skaičių; ragina ES lygmeniu nustatyti tinkamą hipotekos paskolų turėtojų teisinę apsaugą nuo teisės naudotis turtu atėmimo;
38. ragina ECB išnagrinėti būdus, kaip stiprinti tarptautinį euro vaidmenį; pažymi, kad sustiprinus euro kaip atsargų valiutos patrauklumą dar labiau padidėtų jo naudojimas tarptautiniu mastu ir ES gebėjimas savo politiką formuoti nepriklausomai, o tai yra viena iš svarbiausių Europos ekonomikos suverenumo užtikrinimo sudėtinių dalių; pabrėžia, kad tinkamai suformuoto Europos saugaus turto sukūrimas galėtų palengvinti finansinę integraciją ir padėti išsivaduoti iš užburto rato, į kurį patenka valstybės ir vietinis bankų sektorius; pabrėžia, kad norint sustiprinti euro vaidmenį reikia stiprinti ir baigti kurti Europos ekonominę ir pinigų sąjungą;
39. palankiai vertina tai, kad 2020 m. padirbtų eurų banknotų skaičius sumažėjo iki žemiausio lygio nuo 2003 m. (17 milijoninių dalių); ragina ECB stiprinti kovą su padirbinėjimu ir siekiant šio tikslo bendradarbiauti su Europolu, Interpolu ir Europos Komisija; ragina ECB, nedarant poveikio valstybių narių prerogatyvoms, sukurti geresnę didelių sandorių stebėsenos sistemą siekiant kovoti su pinigų plovimu, mokesčių slėpimu ir terorizmo bei organizuoto nusikalstamumo finansavimu;
40. palankiai vertina ECB sprendimą pradėti 24 mėnesių trukmės skaitmeninio euro projekto tyrimo etapą; ragina ECB veiksmingai atliepti lūkesčius ir problemas, išsakytus per viešas konsultacijas dėl skaitmeninio euro, kurie apima privatumo, saugumo, prieinamumo, galimybės mokėti visoje euro zonoje, papildomų išlaidų vengimo ir naudojimosi neprisijungus prie interneto klausimus; pažymi, kad šis tyrimo etapas neturės poveikio sprendimui dėl galimo skaitmeninio euro išleidimo; pakartoja, kad skaitmeninis euras nėra kriptoturtas; pažymi, kad skaitmeninis euras turėtų skatinti finansinę įtrauktį ir užtikrinti papildomą duomenų privatumą bei teisinį saugumą vartotojams ir įmonėms; pritaria ECB, kad dėl šių priežasčių skaitmeninis euras turėtų atitikti tam tikrus minimalius reikalavimus, įskaitant tvirtumą, saugos, veiksmingumo ir privatumo apsaugos reikalavimus; ragina ECB tyrimo etapu glaudžiai derinti savo poziciją ir reguliariai informuoti Parlamentą apie padarytą pažangą;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

41. pakartoja, kad yra labai susirūpinęs dėl privačių stabilizuotųjų virtualiųjų valiutų keliamo pavojaus finansiniam stabilumui, pinigų politikai ir vartotojų apsaugai;
42. primena, kad mokėjimas grynaisiais pinigais ES piliečiams yra labai svarbi mokėjimo priemonė ir kad skaitmeninis euras jam neturėtų kelti pavojaus; pažymi, kad apyvartoje esančių euro banknotų skaičius ir vertė 2020 m. padidėjo maždaug 10 proc.; atkreipia dėmesį į Eurosistemos grynųjų pinigų strategiją iki 2030 m., kuria siekiama užtikrinti, kad visi euro zonos piliečiai ir įmonės toliau galėtų tinkamai naudotis grynųjų pinigų paslaugomis ir kad gryniesi pinigai išliktų visuotinai priimta mokėjimo priemone, sykiu sprendžiant euro ekologinio pėdsako mažinimo problemas ir kuriant naujoviškus bei saugius banknotus; yra susirūpinęs dėl bankininkystės tinklo mažinimo kai kuriose valstybėse narėse; mano, kad tokia praktika gali reikšmingai apriboti vienodas galimybes naudotis esminėmis finansinėmis paslaugomis ir produktais;
43. pabrėžia, kad finansų sektoriuje vyksta didelė pertvarka, kurią skatina inovacijos ir skaitmeninimas; pabrėžia, kad ši pertvarka kelia didesnę išorinių trikdžių, pvz., kibernetinių išpuolių, riziką finansų ir bankų sektoriuje; palankiai vertina nuolatinės ECB pastangas stiprinti savo reagavimo ir atsigavimo pajėgumus kibernetinių išpuolių atveju, vadovaujantis nauja Europos kibernetinės gynybos politika; pakartoja, kad yra susirūpinęs dėl paslaugų nutraukimo atveju, kurie 2020 m. padarė didelį poveikį sistemoms TARGET2 ir TARGET2-Securities; palankiai vertina nepriklausomą šių incidentų peržiūrą ir pažymi, kad kai kurios pastabos buvo įvertintos kaip „rimtos“; palankiai vertina tai, kad Eurosistema pritarė bendrosioms išvadoms ir įsipareigojo įgyvendinti peržiūros rekomendacijas; ragina ECB užtikrinti ilgalaikį jautrios infrastruktūros, tokios kaip sistema TARGET2, stabilumą ir toliau dėti pastangas kibernetinio saugumo srityje bei skatinti finansų rinkų infrastruktūros kibernetinį atsparumą;
44. atkreipia dėmesį į nuolat didėjančius TARGET2 balanso skirtumus Europos centrinių bankų sistemoje; pažymi, kad kyla abejonių dėl tų skirtumų aiškinimo;
45. ragina ECB užtikrinti tinkamą pusiausvyrą tarp inovacijų reguliavimo finansinių technologijų srityje ir finansinio stabilumo užtikrinimo; taip pat ragina ECB sustiprinti kriptoturto raidos stebėseną siekiant užkirsti kelią neigiamam poveikiui ir susijusiai rizikai, visų pirma finansinio stabilumo, pinigų politikos ir rinkos infrastruktūros bei mokėjimų veikimo ir saugos srityse; pabrėžia, kad kriptoturto raida gali kelti papildomą susirūpinimą dėl kibernetinio saugumo, pinigų plovimo, terorizmo finansavimo ir kitos nusikalstamos veiklos, turint omenyje kriptoturto teikiamą anonimiškumą; pažymi, kad šią riziką galima sumažinti priėmus atitinkamus teisės aktus, pvz., būsimą reglamentą dėl kriptoturto rinkų (MiCA); atkreipia dėmesį į ECB ketinimą parengti ir įgyvendinti politikos atsaką, siekiant švelninti galimą neigiamą stabilizuotųjų virtualiųjų valiutų poveikį ES mokėjimams ir finansinei aplinkai;
46. primena ECB paramą įgyvendinant susitarimą „Bazelis III“, nes tai padėtų sumažinti bankų krizės riziką ir atitinkamai padidinti finansinį stabilumą Europos Sąjungoje;
47. yra susirūpinęs dėl nesąžiningų sąlygų ir praktikos, kurias bankų sektorius tam tikrose valstybėse narėse taiko sudarydamas sutartis su vartotojais, ir pabrėžia, kad visos valstybės narės turi veiksmingai ir greitai įgyvendinti Direktyvą 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais⁽⁴⁾; ragina ECB aktyviai prisidėti prie šių veiksmų pasitelkiant visas turimas priemones, kad būtų užtikrinta sąžininga konkurencija;
48. pažymi, kad Bulgarija ir Kroatija 2020 m. prisijungė prie bendro priežiūros mechanizmo (BPM) ir tapo pirmosiomis prie šio mechanizmo prisijungusiomis euro zonai nepriklausančiomis šalimis; atkreipia dėmesį į vienodą jų nacionalinių bankų atstovavimą ECB priežiūros valdyboje; taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad Bulgarijos levo ir Kroatijos kunos įtraukimas į valiutų kurso mechanizmą (VKM II) yra viena iš išankstinių euro įsivedimo sąlygų;
49. palankiai vertina ECB pastangas užtikrinti finansų rinkų stabilumą visais galimais nenumatytais atvejais ir esant neigiamoms pasekmėms, susijusioms su Jungtinės Karalystės išstojimu iš ES, ypač regionams ir šalims, kurioms tai turi tiesioginį poveikį;

Skaidrumas, atskaitomybė ir lyčių lygybė

50. palankiai vertina išsamų ir plačios apimties ECB atsakymą į Parlamento rezoliuciją dėl ECB 2019 m. metinės ataskaitos; ragina ECB ir toliau vykdyti šį atskaitomybės įsipareigojimą ir kasmet skelbti rašytinį komentarą dėl Parlamento rezoliucijų ECB metinių ataskaitų klausimu;

⁽⁴⁾ 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyva 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (OL L 95, 1993 4 21, p. 29).

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

51. pabrėžia, kad reikia dar labiau stiprinti ECB atskaitomybės ir skaidrumo užtikrinimo tvarką; primygtinai ragina ECB skubiai imtis veiksmų ir kuo greičiau pradėti derybas dėl oficialaus tarpinstitucinio susitarimo, taip užtikrinant, kad ECB nepriklausomumas būtų neatsiejamas nuo jo atskaitomybės; ragina ECB stiprinti bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija su Europos Parlamentu ir pilietine visuomene bei didinti skaidrumą pasitelkiant visomis ES kalbomis skelbiamas ataskaitas ir įgyvendinant iniciatyvą „ECB Listens“;

52. atkreipia dėmesį į galiojančias ECB personalo taisykles dėl galimų darbuotojų interesų konfliktų ir skatina jas plačiai taikyti; pripažįsta, kad ECB ėmėsi veiksmų šioje srityje, pvz., priėmė bendrą aukšto lygio ECB pareigūnų elgesio kodeksą ir sprendimą skelbti Etikos komiteto nuomones, skirtas dabartiniams vykdomosios valdybos, valdančiosios tarybos ir priežiūros valdybos nariams, kurios buvo pateiktos įsigaliojus bendram elgesio kodeksui;

53. palankiai vertina tai, kad ECB paskelbė bendrus duomenis apie amortizuota savikaina pagal turtu užtikrintų vertybinių popierių (ABSPP) ir padengtųjų obligacijų (CBPP3) pirkimo programas turimą turtą ir duomenis apie turtą, įsigytą pirminėse ir antrinėse rinkose, taip pat bendrus statistinius duomenis apie pagal šias programas įsigytą turtą;

54. palankiai vertina tai, kad ECB atskleidė, kokį pelną Eurosystema gavo pagal Vertybinių popierių rinkų programą (VPRP), ir pateikė pagal VPRP Eurosystemos turimo turto duomenis pagal emitento šalis (Airija, Graikija, Ispanija, Italija ir Portugalija); ragina valstybes nares sekti šiuo pavyzdžiu sudarant susitarimus dėl grynojo finansinio turto;

55. primena savo raginimą ECB užtikrinti Audito komiteto ir jo etikos komiteto narių nepriklausomumą; primygtinai ragina ECB persvarstyti etikos komiteto darbą siekiant užkirsti kelią interesų konfliktams; ragina ECB persvarstyti kadenciją baigiančių narių veiklos pertraukos laikotarpį;

56. pažymi, kad daugiau kaip 90 proc. ECB patariamųjų grupių narių sudaro privačiojo sektoriaus atstovai, o tai politikos formavimo procese gali sukelti šališkumą, interesų konfliktus ir reguliavimo užvaldymą;

57. palankiai vertina ECB vidaus informavimo apie pažeidimus sistemos patobulinimą; ragina ECB užtikrinti naujos vidinės priemonės principingumą ir veiksmingumą, kad būtų iš tikrųjų lengviau paprastai ir saugiai pranešti apie galimus profesinių pareigų pažeidimus, netinkamą elgesį ar kitus pažeidimus, o pranešėjams ir liudytojams užtikrinti veiksmingą apsaugą, kaip nurodyta Pranešėjų apsaugos direktyvoje⁽⁵⁾;

58. pripažįsta nuolatinės ECB pastangas gerinti bendravimą su Parlamentu; taip pat pritaria ECB Pirmininkės Ch. Lagarde nuomonei, kad reikia modernizuoti komunikaciją su piliečiais apie ECB politiką ir jos poveikį; pažymi, kad, remiantis atitinkamos „Eurobarometro“ apklausos duomenimis, tik 40 proc. euro zonos respondentų linkę pasitikėti ECB; ragina ECB toliau vesti konstruktyvų dialogą su piliečiais, aiškinti savo sprendimus ir išklausti į piliečiams rūpimas problemas; šiomis aplinkybėmis palankiai vertina Pirmininkės Ch. Lagarde pareiškimą per 2021 m. rugsėjo 27 d. vykusį dialogą pinigų politikos klausimais, kad priimtas sprendimas informavimo renginius laikyti struktūrine ECB bendravimo su visuomene dalimi;

59. atkreipia dėmesį į Europos ombudsmeno sprendimą dėl ECB pirmininko ir jo sprendimų priėmimo organų narių dalyvavimo organizacijoje „Group of Thirty“ (byla Nr. 1697/2016/ANA), siekiant užtikrinti visišką skaidrumą ir visuomenės pasitikėjimą ECB nepriklausomumu;

60. apgailestauja ir reiškia didžiulį susirūpinimą dėl to, kad tik dvi iš ECB vykdomosios valdybos narių ir dvi (iš 25) ECB valdančiosios tarybos narių yra moterys; primena, kad Vykdomosios valdybos narių kandidatūros turėtų būti atrinktos kruopščiai ir laikantis lyčių pusiausvyros principo, užtikrinant visišką skaidrumą ir kartu su Parlamentu, laikantis Sutarčių; primena, kad atsižvelgdamas į savo 2019 m. kovo 14 d. rezoliucijos dėl lyčių pusiausvyros skiriant į ES ekonomikos ir pinigų politikos srities pareigynes 4 punktą Parlamentas išipareigoja neatsižvelgti į galutinius sąrašus, kuriuose nesilaikoma lyčių pusiausvyros principo; ragina ECB padaryti didesnę pažangą šioje srityje; ragina euro zonos valstybes nares

⁽⁵⁾ 2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos (OL L 305, 2019 11 26, p. 17).

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

visapusiškai įtraukti lyčių lygybės principą į skyrimo į pareigas procesą ir užtikrinti lygias galimybes abiejų lyčių asmenims užimti savo nacionalinių centrinių bankų valdytojo pareigas;

61. apgailestauja, kad visoje ECB organizacinėje struktūroje vyrauja lyčių nelygybė ir ypač pabrėžia, kad mažai moterų eina vyresniųjų vadovų pareigas; pažymi, kad 2019 m. pabaigoje ECB vadovaujamas pareigas einančių moterų dalis padidėjo iki 30,3 proc., o vyresniųjų vadovų pareigas einančių moterų dalis – iki 30,8 proc.; ragina ECB tęsti darbą šioje srityje; šiomis aplinkybėmis palankiai vertina naują ECB strategiją toliau gerinti personalo lyčių pusiausvyrą visais lygmenimis, įskaitant tikslą visais lygmenimis siekti, kad ne mažiau kaip pusę naujų ir laisvų pareigybių užimtų moterys, taip pat tikslą iki 2026 m. padidinti moterų, einančių pareigas skirtingais lygmenimis, dalį iki 40–51 proc.; ragina ECB ir toliau skatinti moteris dalyvauti ir ragina aktyviai siekti lyčių pusiausvyros visose pareigose ir visais hierarchijos lygmenimis;

o

o o

62. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

P9_TA(2022)0030

Ūkinių gyvūnų gerovės įgyvendinimo ataskaita**2022 m. vasario 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl ūkinių gyvūnų gerovės įgyvendinimo ataskaitos (2020/2085(INI))**

(2022/C 342/06)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į SESV 13 straipsnį, kuriame teigiama, kad „Sąjunga ir valstybės narės turi visokeriopai atsižvelgti į gyvūnų, kaip juslių gyvių, gerovės reikalavimus, taip pat gerbti valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus, papročius, ypač susijusius su religinėmis apeigomis, kultūros tradicijomis ir vietos paveldu“,
- atsižvelgdamas į savo Vidaus politikos generalinio direktorato Piliečių teisių ir konstitucinių reikalų teminio skyriaus 2020 m. lapkričio mėn. tyrimą „Gyvūnų veisimo narvuose uždraudimas. Galimos alternatyvos“ (angl. „End the Cage Age: Looking for Alternatives“), į 2021 m. birželio 10 d. rezoliuciją dėl Europos piliečių iniciatyvos dėl gyvūnų veisimo narvuose uždraudimo (angl. „End the Cage Age“) ⁽¹⁾ ir į 2021 m. birželio 30 d. Komisijos komunikatą dėl Europos piliečių iniciatyvos dėl gyvūnų veisimo narvuose uždraudimo (C(2021)4747),
- atsižvelgdamas į 1998 m. liepos 20 d. Tarybos direktyvą 98/58/EB dėl ūkinės paskirties gyvūnų apsaugos ⁽²⁾ (Bendroji direktyva),
- atsižvelgdamas į 1999 m. liepos 19 d. Tarybos direktyvą 1999/74/EB, nustatančią būtiniausias dedeklių vištų apsaugos standartus ⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į 2007 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvą 2007/43/EB, nustatančią būtiniausias broilerių apsaugos taisykles ⁽⁴⁾,
- atsižvelgdamas į 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos direktyvą 2008/119/EB, nustatančią būtiniausias veršelių apsaugos standartus ⁽⁵⁾,
- atsižvelgdamas į 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos direktyvą 2008/120/EB, nustatančią būtiniausias kiaulių apsaugos standartus ⁽⁶⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. birželio mėn. Europos Parlamento tyrimų tarnybos tyrimų dokumentą „ES teisės aktų dėl ūkinių gyvūnų gerovės įgyvendinimas: galima Europos pridėtinė vertė nustatčius su gyvūnų gerove susijusius ženklavimo reikalavimus ES lygmeniu“ (angl. „Implementation of EU legislation on 'on-farm' animal welfare: Potential EU added value from the introduction of animal welfare labelling requirements at EU level“),
- atsižvelgdamas į Komisijos 2020 m. spalio mėn. parengtą tyrimą, skirtą padėti įvertinti 2012–2015 m. ES strategiją dėl gyvūnų gerovės apsaugos,
- atsižvelgdamas į savo 2017 m. kovo 14 d. rezoliuciją dėl būtinųjų ūkinių triušių apsaugos standartų ⁽⁷⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2018 m. spalio 25 d. rezoliuciją dėl gyvūnų gerovės, antimikrobinių medžiagų naudojimo ir pramoninio broilerių auginimo poveikio aplinkai ⁽⁸⁾,

⁽¹⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0295.

⁽²⁾ OL L 221, 1998 8 8, p. 23.

⁽³⁾ OL L 203, 1999 8 3, p. 53.

⁽⁴⁾ OL L 182, 2007 7 12, p. 19.

⁽⁵⁾ OL L 10, 2009 1 15, p. 7.

⁽⁶⁾ OL L 47, 2009 2 18, p. 5.

⁽⁷⁾ OL C 263, 2018 7 25, p. 90.

⁽⁸⁾ OL C 345, 2020 10 16, p. 28.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 9 d. rezoliuciją „ES biologinės įvairovės strategija iki 2030 m. Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą“⁽⁹⁾,
  - atsižvelgdamas į 2019 m. gruodžio 16 d. Tarybos išvadas „Gyvūnų gerovė – neatsiejama tvarios gyvūninės produkcijos dalis“,
  - atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 7 d. Tarybos išvadas dėl ES masto gyvūnų gerovės ženklo,
  - atsižvelgdamas į 2018 m. lapkričio 14 d. Europos Audito Rūmų specialiąją ataskaitą Nr. 31/2018 „Gyvūnų gerovė Europos Sąjungoje: atotrūkio tarp toli siekiančių tikslų ir praktinio įgyvendinimo panaikinimas“,
  - atsižvelgdamas į šiuo metu Komisijos atliekamą ES gyvūnų gerovės teisės aktų tinkamumo patikrą,
  - atsižvelgdamas į 2018 m. gruodžio 5 d. Europos regionų komiteto nuomonę dėl BŽŪP reformos⁽¹⁰⁾,
  - atsižvelgdamas į specialųjį „Eurobarometro“ tyrimą Nr. 505 „Making our food fit for the future – Citizens’ expectations“,
  - atsižvelgdamas į penkias Pasaulinės gyvūnų sveikatos organizacijos aprašytas laisves, t. y. laisvę nepatirti bado, nebūti prastai šeriamiems ir nepatirti troškulio, laisvę nepatirti baimės ir kančių, laisvę nepatirti karščio sukkelto streso ir fizinio diskomforto, laisvę nejausti skausmo, nebūti žalojamam ir nesirgti ir laisvę elgtis taip, kaip būdinga tai rūšiai,
  - atsižvelgdamas į 2021 m. gegužės 12 d. Komisijos komunikatą „Tvaresnės ir konkurencingesnės ES akvakultūros 2021–2030 m. strateginės gairės“ (COM(2021)0236),
  - atsižvelgdamas į savo Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį ir į 2002 m. gruodžio 12 d. Pirmininkų sueigos sprendimo dėl leidimo rengti savo iniciatyva teikiamą pranešimą 1 straipsnio 1 dalies e punktą ir jo 3 priedą,
  - atsižvelgdamas į Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto nuomonę,
  - atsižvelgdamas į Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto pranešimą (A9-0296/2021),
- A. kadangi gyvūnų gerovė, kuriai ūkininkai teikia daug reikšmės, yra etikos klausimas, kuris tampa vis svarbesnis vartotojams ir mūsų visuomenei apskritai; kadangi vartotojų susidomėjimas perkamo maisto kokybe ir gyvūnų gerove yra kaip niekada didelis ir ES piliečiai, kaip vartotojai, nori turėti galimybę pasirinkti remdamiesi išsamesne informacija; kadangi maisto kokybei, susijusiai su gyvūnų gerove ir gyvūnų sveikata, tenka svarbus vaidmuo siekiant strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ tikslų;
- B. kadangi SESV 13 straipsnyje pripažįstama, kad gyvūnai yra jslūs gyviai, ir teigiama, kad, rengdamos ir įgyvendindamos Sąjungos žemės ūkio ir žuvininkystės politiką, Sąjunga ir valstybės narės turi visokeriopa atsižvelgti į gyvūnų gerovės reikalavimus ir sykiu gerbti papročius, susijusius su religinėmis apeigomis, kultūros tradicijomis ir vietos paveldu valstybėse narėse;
- C. kadangi nepaisant to, jog Europos maisto produktams taikomi vieni aukščiausių gamybos standartų pasaulyje, įskaitant gyvūnų gerovės kriterijus, juos vis dar reikia tobulinti; kadangi keletas šalių ir regionų ėmėsi papildomų veiksmų šioje srityje, pvz., uždraudė tam tikrų formų gyvūnų auginimą narvuose;
- D. kadangi vienodas gyvūnų gerovės teisės aktų formulavimas ir taikymas bei jų atnaujinimas atsižvelgiant į naujausias mokslo žinias yra būtina sąlyga siekiant pagerinti gyvūnų gerovės standartus ir užtikrinti visišką jų laikymąsi;

⁽⁹⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0277.

⁽¹⁰⁾ OL C 86, 2019 3 7, p. 173.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- E. kadangi kai kurie Europos ūkininkai pastaraisiais dešimtmečiais padarė tam tikrą pažangą, nes kritiškai įvertino savo praktiką ir pagerino bei pritaikė savo darbą; kadangi, siekdami pagerinti savo praktiką, jie kliaujasi patariamųjų ir mokslinių tyrimų įstaigų ir kelių nevyriausybinų organizacijų (NVO) parama; kadangi naudojant išmaniojo ūkininkavimo technologijas, skirtas gyvūnų sveikatos ir gerovės stebėjimui, galima toliau gerinti ligų prevenciją ir gyvūnų gerovės standartų įgyvendinimą; kadangi Europos ūkininkai nori toliau siekti pažangos šioje srityje, tačiau susiduria su techninėmis, teisėkūros ir ekonominėmis kliūtimis; kadangi gyvūnų gerovė turi būti gerinama atsižvelgiant į kiekvienai rūšiai būdingus sveikatos aspektus, o su tuo susijusios sąnaudos turi būti dengiamos ne vien augintojų lėšomis;
- F. kadangi pramoninė gyvulininkystė užima svarbią vietą ES žemės ūkyje; kadangi vos daugiau kaip per dešimtmetį dėl žemės ūkio sistemos masto ir intensyvumo didėjimo išnyko keletas milijonų ūkių, t. y. daugiau kaip trečdalis visų Europos ūkių, kurių didžioji dauguma buvo mažos šeimos įmonės;
- G. kadangi dėl ekonominės padėties kintamumo gyvūnų augintojai yra priversti įskaičiuoti ilgus amortizacijos ir investavimo laikotarpius, pvz., kai statomos didesnė gyvūnų gerovę užtikrinančios gyvūnų laikymo patalpos;
- H. kadangi šiuo metu Europos ūkininkai imasi papildomų veiksmų, susijusių su gyvūnų veisimo ir laikymo sąlygų pokyčiais, kad būtų padidinta konvergencija su Pasaulinės gyvūnų sveikatos organizacijos nustatytais penkiomis laisvėmis;
- I. kadangi gyvūnų gerovė neatsiejama nuo ūkininkų ir ūkių operatorių gerovės, todėl jiems visiems turėtų būti skiriama pakankamai išteklių ir didesnė praktinė parama ES lygmeniu;
- J. kadangi per COVID-19 pandemiją išryškėjo tiesioginis ryšys tarp gyvūnų ir žmogaus sveikatos ir gerovės; kadangi gyvūnų gerovė yra susijusi ir su aplinka, kaip geriausiai išnagrinėta remiantis bendros gerovės koncepcija;
- K. kadangi Europos gyvulininkystės ūkiuose dirba apie 4 milijonus žmonių (samdomųjų ir nesamdomųjų darbuotojų), iš kurių 80 proc. gyvena vėliau prie ES prisijungusiose valstybėse narėse ⁽¹⁾;
- L. kadangi ES vidaus prekyba žuvimis užima svarbią vietą bendroje ES žuvininkystės produktų prekyboje ir 2014 m. sudarė 86 proc. visos prekybos ES ir už jos ribų, ir bendra pardavimo apimtis buvo 5,74 mln. tonų, kurių vertė sudarė 20,6 mlrd. EUR (didžiausia nuo 2006 m. užregistruota vertė) ⁽¹²⁾;
- M. kadangi gyvūnų sveikata ir gerovė yra labai svarbūs siekiant užtikrinti maisto saugą, apsirūpinimo maistu saugumą ir visuomenės sveikatą ir prisidėti prie aukštų kokybės standartų ES;
- N. kadangi sveiki gyvuliai yra pagrindinis veiksnys siekiant tvaraus ir mažesnio anglies dioksido kiekio ūkininkavimo;
- O. kadangi dėl mokslo ir technikos pažangos pagerėjo mūsų supratimas apie gyvūnų jautrumą, elgesį ir gerovę;
- P. kadangi renkant duomenis apie gyvūnų gerovės teisės aktų įgyvendinimą susiduriama su dideliais sunkumais, susijusiais su duomenų kokybe ir prieinamumu, nes valstybėms nėra nustatyti stebėsenos ir duomenų rinkimo reikalavimai;
- Q. kadangi dabartiniai teisės aktai yra iš dalies pasenę ir neatitinka žinių apie specifinius gyvūnų poreikius atsižvelgiant į jų rūšis, amžių, dydį ir fizinę būklę, taip pat neatitinka ūkininkavimo praktikos srityje padarytos mokslo ir technikos pažangos;

⁽¹¹⁾ Komisijos atliktas tyrimas „Future of EU livestock: How to contribute to a sustainable agricultural sector?“, 2020 m. birželio mėn.

⁽¹²⁾ Europos žvejybos ir akvakultūros produktų rinkos observatorija, *The EU fish market: 2015 edition*.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- R. kadangi drauge su nacionaliniais teisės aktais taikomi dabartiniai ES teisės aktai, kurie yra atsisakymo dalyvauti nuostatų, išimčių ir neaiškių reikalavimų derinys ir pagal kuriuos nenumatytos konkrečios apsaugos priemonės ar neužtikrinami apsaugos lygiai, todėl atsiranda įvairi nepageidautina praktika, teisinis susiskaidymas ir teisinis netikrumas vidaus rinkoje ir visa tai laikoma konkurenciją iškraipiančiais veiksniais;
- S. kadangi ES gyvūnų gerovės teisės aktuose nustatyti konkrečioms rūšims skirti minimalieji gerovės standartai yra skirti tik kiaulėms, vištoms dedeklėms, broileriams ir veršeliams, bet nėra teisės aktų, skirtų kitoms konkrečioms maistinėms rūšims, būtent: vyresniems nei šešių mėnesių pieniniams ir mėsiniams galvijams, avims ir ožkoms, broilerių motininiais paukščiams ir vištoms dedeklėms, vištaitėms, kalakutams, antims ir žąsims, putpelėms, žuvims ir triušiams; kadangi šiuo metu gyvūnų gerovės teisės aktuose trūksta konkrečioms rūšims ir konkrečiam amžiui skirtų nuostatų, kurios apimtų visus gamybos ciklo etapus; kadangi daug skirtingoms rūšims priklausančių sausumos ūkinių gyvūnų ir ūkiuose auginamų žuvų šiuo metu saugoma tik pagal Bendrosios direktyvos nuostatas;
- T. kadangi prie ūkininkavimo praktikos tobulinimo prisidėta ne tik ES teisės aktais ir oficialia kontrole, bet ir kitomis iniciatyvomis; kadangi daug valstybių narių įgyvendino savo gyvūnų gerovės standartus, kurie yra griežtesni nei ES gyvūnų gerovės standartai;
- U. kadangi valstybėms narėms paliekama didelė veiksmų laisvė nustatyti reikalavimus ir vertinti, kaip jų laikomasi; kadangi valstybės narės taiko įvairius išteklių paskirstymo ir oficialios kontrolės prioritetų nustatymo metodus;
- V. kadangi valstybėse narėse teisės aktai įgyvendinami labai nenuosekliai; kadangi dėl to atsirado skirtingi atitikties lygiai ir reikalavimų besilaikantys ūkininkai atsidūrė nepalankioje padėtyje;
- W. kadangi direktyvos dėl kiaulių (paršingų paršavedžių), veršelių ir vištų dedeklių padėjo pasiekti pageidaujamą struktūrinių gyvūnų auginimo būdų pokyčių; kadangi kiaušinių, veršienos ir kaulienos sektoriuose dėl direktyvų reikėjo iš esmės rekonstruoti pastatus ir keisti įrangą ir tai lėmė tam tikrus ūkių skaičiaus ir dydžio pokyčius;
- X. kadangi apskritai manoma, kad Bendroji direktyva turėjo mažesnę poveikį nei konkrečioms rūšims skirtos direktyvos ir jos poveikis gyvūnų gerovės didinimui buvo menkas dėl neaiškių reikalavimų, plačių aiškinimo galimybių ir dėl to, kad nebuvo numatytos konkrečios apsaugos priemonės, skirtos melžiamoms karvėms, broileriams ir veislinėms vištoms, triušiams, avimis ir kalakutams;
- Y. kadangi dėl spaudimo, susijusio su gamyba, pagrindinės problemos, kurias buvo siekiama spręsti teisės aktais, tebėra plačiai paplitusios, įskaitant žalojimą ir ankštas bei stresą keliančias laikymo sąlygas; kadangi paršavedžių laikymo tikslai nebuvo pasiekti ir teisės aktų įgyvendinimas apskritai buvo nenuoseklus, nes paršavedžių tvartai vis dar per ankšti ir kelia stresą ir jų aplinka nepakankamai pagerinta;
- Z. kadangi Direktyva 1999/74/EB dėl vištų dedeklių buvo sėkminga, nes buvo gerai apibrėžtos skirtingos gamybos sistemos; kadangi ši sėkmė vis dėlto yra ribota, atsižvelgiant į tai, kad valstybės narės laikėsi labai skirtingo požiūrio į jos įgyvendinimą ir direktyvoje nėra aiškių, privalomų ir visapusiškų nuostatų, todėl bendrojoje rinkoje išliko iškraipyta konkurencija, ir atsižvelgiant į tai, kad šia direktyva padaryta nepakankama pažanga ir nepatenkinti tikrieji vištų dedeklių poreikiai, todėl palaipsniui radosi pokyčių poreikis ir dėl šios priežasties pavienėse valstybėse narėse pradėta dažniau naudoti laikymo narvuose sistemos alternatyvas⁽¹³⁾;
- AA. kadangi vienodų sąlygų vidaus rinkoje ir vienodų sąlygų produktų iš trečiųjų šalių importui užtikrinimu yra suinteresuoti ir ūkininkai, ir vartotojai;
- AB. kadangi, nors vištų dedeklių ir mėsinų veršelių auginytojų darbo sąlygos pagerėjo, tai ne visais atvejais pasakytina apie kiaulių augintojus;

⁽¹³⁾ Europos Parlamento tyrimas *End the Cage Age: Looking for Alternatives*, 2020 m. lapkričio mėn.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- AC. kadangi Komisija nusprendė baigti Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) parengto draudimo auginti narvuose poveikio vertinimą 2022 m., o gyvūnų gerovės teisės aktų, įskaitant Bendrąją direktyvą, peržiūrą – ne vėliau kaip 2023 m.;
- AD. kadangi labai svarbu atskirti tai, kad esama atsitiktinių reikalavimų nesilaikymo atvejų, kuriems skiriama pernelyg daug dėmesio, ir tai, kad didžioji dauguma gyvūnų augintojų laikosi taisyklių;
- AE. kadangi valstybių narių gyvulininkystės metodai ir gamybos sistemos skiriasi;
- AF. kadangi Europos ūkininkų skaičius mažėja nerimą keliančiu mastu; kadangi nepakankama kartų kaita galėtų turėti nepageidaujamą poveikį gyvūnų gerovės normų įgyvendinimui;
- AG. kadangi ES žemės ūkio, aplinkos ir tarptautinės prekybos strategijos ir priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti vienodas sąlygas bendrojoje rinkoje, turėtų būti nuoseklios, papildančios viena kitą ir tinkamos;
- AH. kadangi bendra žemės ūkio politika (BŽŪP) yra viena iš reguliavimo ir finansavimo priemonių, kuri gali būti naudojama siekiant paskatinti gerinti ūkinių gyvūnų sveikatą ir gerovę, pvz., taikant ekologines sistemas ir remiant investicijas, tačiau, siekiant daryti pažangą šioje srityje, reikalingas ir kitoks finansavimas, papildantis pagal BŽŪP skiriamą finansavimą; kadangi, Komisijos atlikto naujausio gyvūnų gerovės strategijos vertinimo duomenimis, valstybės narės nepasinaudojo galimybe visapusiškai panaudoti šias lėšas gyvūnų gerovės tikslais ir milijonai eurų, pagal ES kaimo plėtros finansavimą numatytų gyvūnų gerovės didinimui, šiuo metu yra nepanaudoti arba menkai naudojami; kadangi gyvulininkystei tenka daugiausiai paramos, skiriamos pagal antrąjį ramstį ūkiams, esantiems vietovėse, kuriose esama gamtinių kliūčių (jos sudaro iki 50 proc. Europos naudojamų žemės ūkio naudmenų), ir pagal agrarinės aplinkosaugos priemones, kuriomis kompensuojamos papildomos išlaidos, susijusios su nepalankia vietove arba įpareigojimu laikytis tam tikrų teisės aktų⁽¹⁴⁾;
- AI. kadangi ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas didesnės gyvūnų gerovės visais gamybos ciklo etapais užtikrinimui ir aukštesnių gyvūnų gerovės standartų vidaus ir tarptautinėse rinkose skatinimui, taip pat tam, kad dėl mūsų politinių sprendimų nesusilpnėtų Europos gyvulininkystės produkcijos sektorius ir nesumažėtų gamyba, nes tai nulemtų gamybos perkėlimą į kitas pasaulio šalis, kuriose gyvulininkystės sąlygos ir standartai yra žemesni nei Europoje, ir kitas susijusias problemas, kurios pakenktų ne tik gyvūnų gerovės standartams, bet ir Europos aplinkos tikslams;
- AJ. kadangi ženklėjimas gali būti veiksmingas tik tuo atveju, jei jis yra moksliai pagrįstas, vartotojams lengva jį suprasti ir priimti informacija pagrįstą pasirinkimą, jis skirtas integruotai bendrajai rinkai ir taikomas visiems gyvūniniams produktams, taip pat yra paremtas nuoseklia ES prekybos politika, kuria siekiama neleisti produktams, pagamintiems taikant žemesnius standartus, patekti į rinką, ir tik tuo atveju, jei jis nedaro papildomo ekonominio poveikio maisto sektoriaus subjektams, ypač ūkininkams, ir iš tiesų įmanomas mūsų gamintojams nepatiriant pernelyg didelių įgyvendinimo išlaidų ar suvaržymų; kadangi toks ženklėjimas taip pat turi padėti atverti rinką gamintojams; kadangi iš vykdant mokslinius tyrimus ir viešąsias konsultacijas nustatytų faktų matyti, kad kai kurie suinteresuotieji subjektai, ypač įmonės, nevisiškai palaiko pasiūlymą dėl privalomo ženklėjimo; kadangi savanoriškas ženklėjimas rinkoje bus naudingas dėl to, kad rinkoje nėra produktų diferenciacijos remiantis jų savybėmis; kadangi menkai nusimanoma apie iširtų ženklėjimo sistemų poveikį maisto tvarkymo įmonėms ir vartotojų pasitikėjimui bei supratimui apie gyvūnų gerovės praktiką;
- AK. kadangi taikant DNR atsekamumo technologijas, skirtas stebėti ir sekti kiekvieną sergantį gyvūną ar užkrėstus maisto produktus, būtų galima užtikrinti maisto saugą ir užkirsti kelią sukčiavimui maisto produktų srityje, kad vartotojai būtų ramūs;

⁽¹⁴⁾ Komisijos atliktas tyrimas „Future of EU livestock: How to contribute to a sustainable agricultural sector?“, 2020 m. birželio mėn.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- AL. kadangi vartotojams skirtos informavimo priemonės turi būti sukurtos taip, kad būtų išlaikomos vienodos sąlygos ir suderintas požiūris, o šiuo metu tai neįmanoma dėl gausybės privačių iniciatyvų, kai įvairuojantiems standartams apibrėžti naudojami nesaugomi gyvūnų gerovės terminai ir teiginiai; kadangi ES auga gyvūninių produktų, pagamintų naudojant benarves, laisvo laikymo ir ekologinės gamybos sistemas, ir augalinių alternatyvų rinką;
- AM. kadangi teisėkūros veiksmais turėtų būti siekiama suderinti taisyklių ir standartų įgyvendinimą ir jį patobulinti;
- AN. kadangi dauguma ženklinimo gyvūnų gerovės ženklų sistemų yra inicijuotos privačiojo sektoriaus, o likusios sistemos buvo sukurtos vykdančioms viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę arba, retesniais atvejais, yra kai kurių valstybių narių nacionalinių kompetentingų subjektų iniciatyva;
- AO. kadangi gyvūnų gerovės užtikrinimo sistemos ES yra savanoriškos; kadangi daugumoje jų yra ne tik su gyvūnų gerove susijusių, bet ir kitų aspektų, pvz., atsekamumo, tvarumo ir sveikatos; kadangi sistemų struktūra ir veikimas labai skiriasi;
- AP. kadangi nėra bendro sutarimo dėl privalomų ženklinimo gyvūnų gerovės ženklų taisyklių perspektyvų, visų pirma dėl ekonominių pasekmių, susijusių su jų įgyvendinimu, ypač ūkininkų gyvūnų augintojams; kadangi, net jeigu privalomos taisyklės galėtų panaikinti tam tikrą nevienodumą Europos rinkoje, jos turėtų slopinamąjį poveikį privatioms iniciatyvoms, kuriomis siekiama kurti diferencijuotus produktus ir naudoti gyvūnų gerovę kaip komercinį pranašumą;

Išvados ir rekomendacijos

Teisės aktų įgyvendinimas

1. palankiai vertina tai, kad Komisija ketina atlikti gyvūnų gerovės teisės aktų, įskaitant aktus dėl gyvūnų vežimo ir skerdimo, vertinimą ir peržiūrą ne vėliau kaip 2023 m., siekiant suderinti juos su naujausiais moksliniais įrodymais, išplėsti jų aprėptį, palengvinti jų vykdymo užtikrinimą ir užtikrinti aukštesnį gyvūnų gerovės lygį, kaip nurodyta strategijoje „Nuo ūkio iki stalo“;
2. pripažįsta daugelio gyvulių augintojų laimėjimus, kurių jie pasiekė savo ūkiuose, ypač didindami gyvūnų gerovę, ir kai kurių iš jų pasiryžimą ir išpareigojimą laikytis toliauregiško požiūrio ir siekti pažangos;
3. rekomenduoja pasitelkiant ES lygmens sistemą suteikti galimybę visiems gyvulių augintojams siekti pažangos remiantis objektyviais rodikliais, susijusiais su penkiomis Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacijos apibrėžtomis pagrindinėmis laisvėmis;
4. prašo, kad visi būsimi teisėkūros veiksmai (naujų teisės aktų rengimas ar esamų tekstų peržiūra), kuriais atliekami daliniai pakeitimai arba keičiama gyvulių auginimo sistema (įskaitant patalpas), būtų grindžiami patikimais naujausiais moksliniais duomenimis arba tyrimais, parengtais atliekant sisteminius mokslinius tyrimus, atsižvelgiant į visus aspektus, kad būtų užtikrintas tvarumas ir gyvūnų gerovė; ragina išlaikyti pusiausvyrą, atsižvelgti į mokslines rekomendacijas, susijusias su pakeitimų, kurie turės būti padaryti, poveikiu gyvūnams, aplinkai ir ūkininkams, ypač smulkiesiems ūkininkams, ir, vykstant teisėkūros procesui, kuo anksčiau konsultuotis su valstybių narių kompetentingomis institucijomis;
5. pabrėžia, kad prieš priimant sprendimus būtina atlikti poveikio vertinimus, o siekiant nustatyti kiekvienos rūšies gyvulių auginimui taikytinus reikalavimus – laikytis požiūrio, pagal kurį būtų atsižvelgiama į kiekvieną rūšį;
6. ragina vykdyti geresnę veterinarinės prevencijos valdymą ir aukštų gyvūnų sveikatos ir gerovės standartų skatinimą, visų pirma vakcinacijos ir perteklinio antimikrobinių medžiagų naudojimo prevencijos srityje, kad būtų užkirstas kelias zoonozinėms ligoms plisti;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

7. žino, kad, siekama atsakyti į Europos Komisijos prašymus, EFSA parengė kelias nuomones dėl su gyvuliais susijusių priemonių naudojimo rūšims, kurioms nėra taikomi specialūs teisės aktai (pieninėms karvėms ir mėsiniams galvijams); apgailestauja, kad iki šiol nėra įgyvendintos šios EFSA pasiūlytos su gyvuliais susijusios priemonės, todėl ragina Komisiją užtikrinti, kad šios su gyvuliais susijusios priemonės būtų atnaujintos atsižvelgiant į naujausias mokslo žinias ir integruotos į esamus konkrečius teisės aktus;

8. pripažįsta, kad, mokslo įstaigų nuomone, nors su gyvuliais susijusios priemonės yra pageidautinos, jas ne visada įmanoma įgyvendinti ir objektyviai patikrinti, todėl ragina Komisiją atliekant ES gyvūnų gerovės teisės aktų peržiūrą suformuluoti labai konkrečius patikrinamus reikalavimus atsižvelgiant į naujausias mokslines nuomones ir įvairias produkcijos sistemas įvairiose valstybėse narėse;

9. ragina Komisiją užtikrinti, kad būtų laikomasi galiojančių gyvūnų gerovės teisės aktų, ir prireikus atnaujinti taisykles, kad jos geriau atitiktų visuomenės poreikius, atsižvelgiant į mokslo pažangą ir mokslinių tyrimų rezultatus šioje srityje, kartu išplečiant tų taisyklių taikymo sritį ir lankstumą, kad jos būtų pritaikytos prie naujausių mokslo ir technologijų pokyčių ir žaliojo kurso tikslų;

10. primena, kad į rezultatus orientuoti kiekybiškai įvertinami pakeitimai turi būti daromi atlikus tinkamą mokslinį vertinimą ir konsultuojantis su valstybių narių kompetentingomis institucijomis ir suinteresuotaisiais subjektais, siekiant, viena vertus, išspręsti problemas, su kuriomis susiduria gyvulių augintojai, ir, kita vertus, patenkinti piliečių poreikius ir lūkesčius ir užtikrinti gyvūnų sveikatą ir gerovę, deramai atsižvelgiant į geriausią pasirinkimą vartotojams ir jų perkamąją galią; primena, kad ES maisto sistemoje turėtų būti užtikrinama prieiga prie įperkamų ir kokybiškų maisto produktų; mano, kad gamintojams turėtų būti užtikrinta teisinga maisto produktų, atitinkančių ES gyvūnų gerovės teisės aktus, kainos dalis;

11. ragina trumpinti mitybos tiekimo grandines pasikliaunant vietoje arba regione gaminamais maisto produktais, kad vartotojai galėtų lengviau tiesiogiai gauti vietinio maisto ir remti smulkiuosius ūkininkus;

12. ragina teisės aktų leidėjus susipažinti su šių pokyčių padariniais ir iki galo juos suvokti; prašo pokyčių vertinimą atlikti laikantis holistinio požiūrio, apimančio socialinius, aplinkos, gyvūnų gerovės ir ekonominius tvarumo aspektus, taip pat ūkininkų ergonomikos ir sveikatos aspektus, visų pirma atsižvelgiant į bendros sveikatos koncepciją; primena, kad gyvūnų gerovė turi būti siejama su tvarios ekonomikos požiūriu;

13. pabrėžia, kad gyvulininkystės sektoriuje reikia pagerinti ūkinių gyvūnų gerovę ir sveikatą laikantis bendros sveikatos koncepcijos; atkreipia dėmesį į tai, kad norint pasiekti šį tikslą labai svarbi geresnė gyvulininkystės praktika, nes užtikrinus didesnę gyvūnų gerovę pagerėja gyvūnų sveikata, taigi mažėja vaistų poreikis ir ribojamas zoonozijų plitimas; ragina Komisiją, peržiūrint gyvūnų gerovės teisės aktus, taip pat parengti bendros gerovės koncepciją;

14. ragina Komisiją ir valstybes nares sugriežtinti patikras siekiant stebėti antibiotikus ir kitų draudžiamų cheminių medžiagų liekanas, kurių randama iš ES nepriklausančių šalių importuojamuose produktuose, laikantis Komisijos strategijos veiksmingai spręsti nereguliuojamo antibiotikų ir pesticidų naudojimo gyvuliniuose, jūros gėrybių ir akvakultūros produktuose problemą;

15. ragina pradėti taikyti priemones, kuriomis būtų užtikrinamas ūkininkų saugumas ir neliečiamybė tuo atveju, jei būtų imamasi tam tikrų veiksmų gyvūnų atžvilgiu;

16. pabrėžia, kad visi pakeitimai turi būti svarstomi atsižvelgiant į laiką, paramą ir finansavimą, kurių gyvulių augintojams reikia, kad juos įgyvendintų, jų ekonominius ir biurokratinus padarinius ir galimą su tuo susijusią inerciją; pabrėžia, kad reikia ypač atsižvelgti į investicines sąnaudas, turint mintyje tai, kad esama pavojaus, jog dėl mažo pelno paskolų grąžinimas gali ilgai užtrukti; pažymi, kad pakeitimams, kuriais siekiama pagerinti ūkinių gyvūnų gerovę, būtinas tinkamas pereinamasis laikotarpis; pripažįsta, kad dėl naujausių gyvūnų gerovės iniciatyvų ir ilgų amortizacijos laikotarpių gyvulių augintojai yra nuolat įtraukti į investavimo ciklą;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

17. palankiai vertina Europos piliečių iniciatyvą „End the Cage Age“; atkreipia dėmesį į tai, kad darant bet kokius su auginimu narvuose susijusius pakeitimus drauge turi būti pateikiama tiksli ir nedviprasmiška narvo apibrėžtis, kad būtų galima veiksmingai pereiti prie alternatyvių laikymo sistemų, kurios jau yra perspektyvios komerciniu požiūriu ir naudojamos, pvz., vištoms skirtų laikymo tvartuose, laisvo laikymo ir ekologinio laikymo sistemų, triušiams skirtų grupinio laikymo sistemų, laikymo aptvaruose, laisvo laikymo lauke ir ekologinio laikymo sistemų, paršavedėms laikyti skirtų laisvo paršiavimosi ir grupinio laikymo sistemų, putpelėms laikyti skirtų tvartų ir paukštidžių sistemų ir veršeliams skirtų laikymo poromis ir grupėmis sistemų;

18. primygtinai ragina Komisiją įgyvendinant naujus teisės aktus tiksliai ir aiškiai apibrėžti atskirų gyvūnų rūšių veisimo sąlygas, kurias nustatant turėtų būti remiamasi alternatyvių laikymo sistemų gerosios praktikos pavyzdžiais; rekomenduoja Komisijai vykdant veiklą sutelkti dėmesį į apsirūpinimo maistu saugumo didinimą ir ES žemės ūkio rinkos stiprinimą; ragina peržiūrėti Tarybos direktyvą 1999/74/EB dėl vištų dedeklių, kad būtų sparčiai atsakyta naudoti baterinius narvus ir jie būtų uždrausti ir visos vištos dedeklės būtų pradėtos auginėti benarvėse sistemose, kad būtų nustatytos vienodos sąlygos ir pagerinta ES auginamų gyvūnų gerovė;

19. primena, kad investicijos į didesnę gyvūnų gerovę lems didesnes gamybos sąnaudas, nepriklausomai nuo gyvūnų auginimo metodo; pažymi, kad turi būti numatyta papildoma valstybės pagalba arba aiški ekonominė grąža rinkoje, nes kitaip dėl gamybos sąnaudų padidėjimo ūkininkai negalės investuoti į gyvūnų gerovę, o tai būtų nepageidautina; todėl mano, kad gyvūnų gerovės standartų griežtinimas turėtų vykti palaipsniui ir atsakingai, remiantis finansinių paskatų sistema, be kita ko, naudojant ne BŽŪP biudžeto lėšas;

20. primygtinai ragina Komisiją priimti sprendimą dėl tinkamos finansinės paramos gyvulių augintojams siekiant paskatinti juos investuoti į didesnę gyvūnų gerovę; primygtinai ragina Komisiją skubiai šalinti šiuos trūkumus ir skatinti bei įgyvendinti tvarius patobulinimus atlygio ūkininkams už pastangas srityje; ragina skirti veisėjams papildomą specialią finansinę paramą, susijusią su perėjimu prie alternatyvių gyvūnų auginimo sistemų įgyvendinant naujus auginimą narvuose draudžiančius teisės aktus, kuriuos Komisija, reaguodama į Europos Parlamento 2021 m. birželio 10 d. rezoliucijoje dėl Europos piliečių iniciatyvos „End the Cage Age“ išsakytą raginimą, įsipareigojo parengti iki 2027 m.; pripažįsta, kad tai priklauso nuo priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti būtinus papildomus išteklius ir sąžiningas rinkos kainas; pažymi, kad nors tolesnis gyvūnų gerovės standartų ir kitų reglamentavimo sričių griežtinimas visada yra sveikintinas, jis lemia papildomą našta reikalavimų besilaikantiems ūkininkams; pabrėžia, kad daugiausiai dėmesio pirmiausia turėtų būti skiriama atitiktai esamiems standartams ir nuosekliam jų laikymuisi užtikrinti, kad, prieš apkraunant pažangius ūkininkus papildoma našta, būtų užtikrinta, jog mažiausiai reikalavimų besilaikantys ūkininkai būtų paskatinti paspartinti veiksmus ir laikytis esamų standartų; pabrėžia, kad taikant priemones, kuriomis siekiama tobulinti ES gerovės teisės aktus, reikia atsižvelgti į ūkininkų pajamas ir Europos gyvulių augintojų konkurencingumą pasaulinėje žemės ūkio rinkoje remiantis abipusiškumo principu;

21. žino, kad ES gyvūnų gerovės teisės aktai ir 2014–2020 m. BŽŪP apskritai yra mažai suderinti, kad konkretūs teisės aktai yra prastai integruoti į nacionalinius kaimo plėtros planus, kad gyvūnų gerovės tikslui skiriamas finansavimas yra nepakankamas ir labai skiriasi priklausomai nuo valstybės narės; ragina valstybes nares savo nacionaliniuose strateginiuose planuose parengti gyvūnų gerovės ekologines sistemas ir ragina Komisiją užtikrinti, kad nacionaliniuose strateginiuose planuose ūkininkams būtų numatyta gyvūnų gerovės standartų didinimui skirta parama ir gairės; ragina skubiai skirti finansinę paramą gyvulių augintojams, kurie vykdys pertvarką savo ūkiuose, be kita ko, sudarys geresnes laikymo sąlygas, atitinkančias gyvūnų fizinius ir elgesio poreikius, šiuo tikslu panaudojant viešosios politikos priemones (nuosekliai derinant įvairias priemones, įskaitant BŽŪP ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondą) arba rinkos priemones, ir teikti vartotojams aiškia ir skaidrią informaciją užtikrinus, kad būtų taikomas aiškus ir patikimas gyvūninių produktų ženklavimas nurodant su gyvūnų gerove susijusius viso gamybos ciklo aspektus, įskaitant gamybos metodą; be to, ragina įgyvendinti skaidrią, pozityvią ir nestigmatizuojančią komunikacijos strategiją visų gyvūninių produktų atžvilgiu, atsižvelgiant į tam tikrų tradicinių regioninių produktų ypatumus, siekiant didinti informuotumą apie ūkininkų ir gyvūnų augintojų darbo patirtį, svarbą ir kokybę ir naujų gyvūnų gerovės teisės aktų naudą;

22. ragina Komisiją veiksmingiau informuoti apie gerąją praktiką ir didinti jos matomumą bei padėti gyvulininkystės sektoriui siekti pažangos imantis teigiamų veiksmų, teikiant paramą įgyvendinimo priemonėms, tokiu būdu gerbiant visų suinteresuotųjų subjektų pastangas sėkmingai imtis iniciatyvų, ir laikytis padrąsinančio požiūrio, kurio laikantis būtų skatinamas naujos praktikos integravimas;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

23. primygtinai ragina valstybes nares nesuteikti galimybės ūkininkams gauti BŽŪP savanorišką susietąją paramą už galvijus, kurie yra skirti parduoti veiklai, susijusiai su bulių kovomis, ir proporcingai atimti iš mokėjimų tokių galvijų skaičių;

24. ragina Komisiją investuoti į gyvulių augintojų gerovę ir į šios profesijos patrauklumą, kad padidėtų įsitvirtinusių ir būsimų ūkininkų motyvacija ir našumas ir taip būtų tiesiogiai padidinta gyvūnų gerovė;

25. siūlo plėtoti įperkama ūkininkų ir su gyvūnų priežiūra susijusių sektorių veiklos vykdytojų mokymą įtraukiant specialų pradinio ir tęstinio mokymo modulį, skirtą igūdžių tobulinimui; ragina Komisiją reguliariai tikrinti valstybių narių ir ūkininkų pastangas tobulinti švietimo ir mokymo kokybę ir atitinkamai atlyginti už ypatingą uolumą šioje srityje; rekomenduoja kaupti geriausios patirties švietimo ir mokymo srityje pavyzdžius ir dalytis jais su valstybėmis narėmis teikiant metines ataskaitas; pažymi, kad daugelis nustatytų pavojų gyvūnų gerovei kilo dėl gyvūnų prižiūrėtojų ir savininkų veiksmų ir elgesio; ragina Komisiją tikrinti, ar į nacionalinius strateginius planus įtrauktas ūkininkų ir gyvūnų prižiūrėtojų mokymas;

26. atkreipia dėmesį į tai, kad gerovės didinimo praktika gali lemti didesnes gamybos sąnaudas ir didesnę ūkininkų darbo krūvį ir kad už tai turi būti kompensuojama teikiant atitinkamą atlygį; pabrėžia, kad, pavyzdžiui, norint laipsniškai pradėti naudoti besaičius tvartus paršavimosi patalpose prireiktų ilgo pereinamojo laikotarpio, siekiant užtikrinti, kad patirtos papildomos išlaidos būtų atgautos iš rinkų, taip pat reiktų statyti naujus pastatus; reikalauja, kad atitinkamos valdžios institucijos bendradarbiautų išduodamos statybos leidimus ir mažintų administracinę našta;

27. pabrėžia, kad kai kurios tariamai gyvūnų gerovei naudingos priemonės – jei jos plėtojamos nesilaikant holistinio požiūrio – iš tiesų duoda priešingų rezultatų ir gali kirstis su kitais tvarumo aspektais, susijusiais su tokiais klausimais kaip gerovė, sveikata ir saugumas bei kova su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms, taip pat su pastangomis sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį; kaip pavyzdį nurodo ši atvejį: auginant triušius lauko sąlygomis gali padidėti gyvūnų patiriamas stresas ir mirtingumas, o bendrų narvų triušidėse naudojimas gali sukelti patelių tarpusavio agresyvumą, stresą ir sužalojimus ir nulemti mažesnę našumą⁽¹⁵⁾; pažymi, kad auginimas lauke taip pat gali lemti mažesnę išmatų ir išmetamų teršalų kontrolę ir didesnę reikiamo pašaro kiekį, todėl gali turėti didesnę poveikį anglies dioksido išmetimui; pažymi, kad esama tiesinės priklausomybės tarp aptvarų matmenų didinimo ir išmetamo amoniako kiekio⁽¹⁶⁾, todėl ūkininkai susiduria su prieštarais teisės aktais dėl gyvūnų gerovės ir aplinkos apsaugos; pažymi, kad dėl laikymo sistemų, kuriose sudaromos sąlygos visiškai laisvam paršavimuisi, arba staigaus auginimo narvuose atsisakymo galėtų atsirasti papildomų infekcijos šaltinių tarp ūkiniu gyvūnų ir padidėti stresas, kurį sukelia teritorinis dominavimas ir konkurencija; pažymi, kad jaunų veršelių ir paršelių laikymas tinkamuose garduose tam tikrais jų gyvenimo ciklo etapais gali padėti sumažinti gyvūnų ligų ir patogeninių infekcijų plitimą ir užkirsti kelią jų nusilpimui bei mirtingumui, kurio galima išvengti⁽¹⁷⁾; todėl primena, kad reikia laikytis individualaus požiūrio į kiekvieną rūšį; ragina Komisiją kruopščiai įvertinti galimą žalingą kiekvieno pasiūlymo poveikį gyvūnų sveikatai ir gerovei;

28. pabrėžia, kad kiaulininkystės sektoriuje uodegų kandžiojimas yra rimta gerovės problema ir kad ji yra daugiaveiksni; pabrėžia, kad atliekant išsamius tokių elgesį sukeliančius tyrimus ir analizę visoje ES susidurta su techniniais sunkumais; pažymi, kad dėl to iki šiol nebuvo rasta jokių patikimų sprendimų, todėl, nepaisant Komisijos ir Parlamento didelių pastangų skleisti informaciją ir geriausią praktiką, susijusias su kiaulių laikymu nekarpanč jū uodegų, ši praktika plačiai paplitusi; apgailestauja dėl to, kad iki šiol tik dvi valstybės narės uždraudė uodegų karpymą; pabrėžia, kad tinkamai pagerinus aplinką, visų pirma pasirūpinus medžiagomis, kurias galima knaisioti, suteikus pakankamai erdvės, įgyvendinant

⁽¹⁵⁾ Fortun-Lamothe, L., Savietto, D., Gidenne, T., Combes, S., Le Cren, D., Davoust, C., Warin, L., *Démarche participative pour la conception d'un système d'élevage cunicole socialement accepté*, „Colloque Bien-être animal: des valeurs à partager“, Strasbūras, 2019 m. liepos 1 ir 2 d.

⁽¹⁶⁾ Guingand, N., „Réduire la densité animale en engraissement: quelles conséquences sur l'émission d'odeurs et d'ammoniac?“, *Journées Recherche Porcine*, 39, p. 43-48, 2007.

⁽¹⁷⁾ Kollenda, E., Baldock, D., Hiller, N., Lorant, A., *Assessment of environmental and socio-economic impacts of increased animal welfare standards: transitioning towards cage-free farming in the EU*, Policy report by the Institute for European Environmental Policy, Briuselis & Londonas, 2020 m. spalio mėn.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

gerą šėrimo praktiką ir pasirūpinus kietomis grindimis, galima gerokai sumažinti uodegų kandžiojimo problemą; siūlo finansuoti ir atlikti daugiau mokslinių tyrimų siekiant nustatyti ekonominiu požiūriu tvarų būdą, kurį taikant būtų užtikrinama galimybė verslo tikslais auginti kiaules patalpose nežalojant jų uodegų; mano, kad, atsižvelgiant į esamų teisės aktų taikymo sritį, reikalingi sprendimai siekiant apsaugoti kiaulių gerovę ir sumažinti antimikrobinų medžiagų naudojimą sužeistoms kiaulėms gydyti; ragina Komisiją užtikrinti, kad visos valstybės narės laikytųsi draudimo dėl įprasto kiaulių uodegų karpymo; be to, mano, kad reikalingas aiškumas, susijęs su sankcijomis už uodegų karpymą tais atvejais, kai kiaulės auginamos vienoje valstybėje narėje ir eksportuojamos į kitą penėti⁽¹⁸⁾;

29. primena, kad visiškas dabartinių teisės aktų įgyvendinimas visose valstybėse narėse yra esminis dalykas siekiant padidinti ūkinių gyvūnų gerovę ir užtikrinti vienodas sąlygas vidaus rinkoje;

30. vertina Europos kiaulininkystės sektoriaus pastangas ieškoti alternatyvų paršelių kastravimui ir pabrėžia, kad, siekiant atsižvelgti į paršelių kastravimo alternatyvų srityje padarytą pažangą, reikia keisti kiaulių ūkiams taikomas veterinarijos taisykles;

31. ragina Komisiją užtikrinti, kad įvairios valstybės narės galėtų pasinaudoti ES lygmeniu suderintu paršelių kastravimui naudojamų analgezijos ir anestezijos produktų ir protokolų sąrašu; prašo Komisijos leisti trumpalaikį veterinarinių vaistų laikymą ūkiuose ir veterinarijos gydytojams leisti juos ten palikti laikantis griežtų reglamentavimo sistemos nuostatų;

32. pažymi, kad *foie gras* gamyba yra pagrįsta gyvūnų gerovės kriterijus atitinkančia auginimo praktika, nes tai yra ekstensyvios formos gamyba, daugiausiai vykdoma šeimos ūkiuose, kuriuose paukščiai 90 proc. savo gyvenimo praleidžia atviraime lauke, o tuginimo etapu, kuris trunka vidutiniškai 10–12 dienų ir kuriuo paukščiai šeriami du kartus per dieną, yra paisoma gyvūnų biologinių parametrų;

33. giria Komisiją už tai, kad ji 2021 m. gegužės 12 d. paskelbė naujas tvaresnės ir konkurencingesnės ES akvakultūros strategines gaires; pabrėžia, kad svarbu skatinti ES akvakultūros sektoriaus plėtrą siekiant taikyti tvaresnius metodus, pagal kuriuos ypatingas dėmesys būtų skiriamas žuvų gerovei, siekiant spręsti dabartinės per didelės priklausomybės nuo importo problemą; teigiamai vertina tai, kad Parlamento Žuvininkystės komitetas rengia pranešimą savo iniciatyva dėl šių gairių; ragina Komisiją parengti konkrečias moksliskai pagrįstas nuostatas dėl ūkiuose auginamų žuvų gerovės;

34. ragina Komisiją tobulinti vidaus rinką įtraukiant pakeitimus, atsirandančius dėl atnaujintų ES gyvūnų gerovės teisės aktų, rengiant suderintą, išsamią ir bendrą strategiją dėl gyvūnų gerovės Europos šalyse, suderintai įgyvendinant atitinkamus teisės aktus ir užtikrinant, kad nebūtų mažinami užmojai ir standartai, kuriais siekiama didinti gyvūnų gerovę, kartu stebint, ar valstybėse narėse tinkamai įgyvendinami esami teisės aktai ir ar jų laikomasi;

35. ragina Komisiją informuoti vartotojus ir didinti jų informuotumą apie realią gyvulininkystės padėtį ir realų jos poveikį aplinkai, biologinei įvairovei ir klimatui, ir apie gamybos metodų įvairovę bei kilmę, be dogmatizmo ar stigmatizavimo parodant, kaip ūkininkai prižiūri savo gyvūnus ir jais rūpinasi; ragina Komisiją ir valstybes nares gerokai padidinti visuomenės informuotumą ir supratimą apie realią gyvulininkystės ir gyvūnų gerovės padėtį, be kita ko, pasitelkiant švietimą mokyklose;

36. ragina Komisiją ir naujo parengti reguliavimo sistemą siekiant padidinti gyvūnų gerovę ES ir pasiekti, kad sistema būtų aiškesnė, išsamesnė, nuspėjamesnė ir prieinamesnė, kad būtų lengviau suprasti tikslus ir rodiklius ir taip palikti mažiau erdvės interpretacijoms, ir, prieš griežtinant taisykles ar jas papildant, sudaryti galimybes bei palankesnes sąlygas vienodam teisės aktų perkėlimui į valstybių narių teisę; siūlo atnaujinti Bendrąją direktyvą remiantis naujausiomis mokslo žiniomis, kad būtų įtraukti su ūkinių gyvūnų gerove susiję Komisijos tikslai ir piliečių lūkesčiai ir sisteminių tyrimų išvados, ir sykiu

⁽¹⁸⁾ Žr. 2021 m. spalio 5 d. Tarybos išvadas dėl krizės kiaulienos sektoriuje ir Komisijos 2017 m. spalio 9–13 d. Danijoje atlikto audito siekiant įvertinti valstybių narių veiklą, kuria siekiama užkirsti kelią uodegų kandžiojimui ir išvengti įprasto kiaulių uodegų karpymo, ataskaitos projektą.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

parengti kiekvienai rūšiai skirtas direktyvas, deramai atsižvelgiant į gyvulininkystės ypatumus, skirtingus gyvūnų gyvenimo etapus, su gyvulininkyste nesusijusią ūkininkavimo praktiką, į tradicijas ir dirvožemio bei oro sąlygų įvairovę;

37. pažymi, kad dabartiniai ES gyvūnų gerovės teisės aktai nėra išsamūs, ir ragina Komisiją įvertinti konkrečių gyvūnų gerovę reglamentuojančių teisės aktų poreikį ir poveikį atsižvelgiant į naujausias mokslines žinias apie maistinių gyvūnų rūšis, kurioms šiuo metu netaikomi konkrečiai rūšiai skirti teisės aktai; atkreipia dėmesį į tai, kad Bendrojoje direktyvoje ir Tarybos direktyvoje 2008/120/EB dėl kiaulių, 2007/43/EB dėl broilerių ir 1999/74/EB dėl vištų dedeklių nenustatyti su gyvuliais susiję gerovės rodikliai; be to, pripažįsta, kad nėra kiekybiškai įvertinamų reikalavimų, taikomų aplinkos sąlygų, pvz., oro kokybės (azoto, CO₂, dulkių), apšvietimo (trukmės, ryškumo) ir minimalaus triukšmo, sudarymui ir stebėsenai, o tai ne tik turi įtakos gyvūnų gerovei, bet ir dėl aiškinimo galimybių iškreipia konkurenciją; ragina Komisiją nustatyti tokius įgyvendinamus ir kiekybiškai įvertinamus rodiklius, kurie turėtų būti skirti konkrečioms rūšims ir atitikti naujausią mokslinį požiūrį;

38. primygtinai ragina Komisiją patikslinti valstybių narių stebėsenos sistemą ir užtikrinti, kad žalinga praktika būtų panaikinta, ir pradėti pažeidimo nagrinėjimo procedūras reikalavimų nesilaikymo atvejais; pabrėžia tiksliųjų gyvulininkystės technologijų svarbą, įskaitant galimas gyvūnų sveikatos ir gerovės ūkiuose stebėsenos priemones, kurios padėtų išvengti ligų protrūkių ūkiuose ir geriau juos kontroliuoti; pabrėžia, kad yra daug veiksmų, lemiančių gyvūnų gerovės teisės aktų nesilaikymo lygį, įskaitant neįgyvendinamus ir kiekybiškai neįvertinamus su gyvūnais susijusius rodiklius; pažymi, kad patikrinimų dažnumas valstybėse narėse siekia nuo mažiausiai 1 proc. iki daugiausiai 30 proc.; yra susirūpinęs dėl to, kad tokie dideli patikrinimų dažnumo skirtumai reiškia arba tai, kad nesilaikoma Kontrolės reglamento⁽¹⁹⁾, arba tai, kad ūkininkai patiria didelį spaudimą, todėl ragina Komisiją ir valstybes nares suderinti Kontrolės reglamento įgyvendinimą, kad būtų suvienodintas patikrinimų dažnumas valstybėse narėse ir gyvulininkystės sektoriuose; ragina Komisiją kasmet teikti ataskaitas Parlamentui apie savo ir valstybių narių veiksmus siekiant sustiprinti ES ūkiuose laikomų gyvūnų gerovę;

39. prašo Komisijos kartu su bet koku sprendimu pateikti mokslinį ir poveikio (įskaitant poveikį aplinkai, ekonominei ir socialinei poveiki) vertinimą, kuriame turėtų būti atsižvelgiama į ūkininkavimo metodų įvairovę kiekviename ES sektoriuje ir analizuojama padėtis tiek gyvūnų (pagal rūšis ir skirtingais gamybos etapais), tiek ūkininkų požiūriu, siekiant atsižvelgti į piliečių lūkesčius ir sukurti veiksmingą veisimo sistemą, siekiant užtikrinti, kad gyvūnai gyventų palankiomis sąlygomis, būtų paisoma gyvūnų gerovės ir kad ūkininkų veikla būtų ekonomiškai pelninga;

40. pabrėžia, kad valstybės narės turėtų numatyti tinkamą vykdymo užtikrinimo tvarką, kuri galėtų būti suderinta tarp valstybių narių, ir kad valstybės narės visada turi užtikrinti griežtą ES teisės aktų vykdymą; ragina Komisiją teikti Parlamentui reguliarias ataskaitas dėl ES gyvūnų gerovės teisės aktų įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo, kuriose turėtų būti nustatomi trūkumai ir į kurias turėtų būti įtraukiami pažeidimai, suskirstyti pagal valstybes nares, rūšis ir pažeidimo tipą;

41. ragina Komisiją pagerinti visų susijusių suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą ir palengvinti įvairių suinteresuotųjų subjektų valstybėse narėse dialogą, kad jie galėtų bendrai apsvarstyti gyvulininkystės sistemų raidą; ragina gyvulininkystės sektorius ir valstybes dalytis gerąja patirtimi; tikisi, kad bus nustatytos priemonės, kuriomis pažangūs gyvūnų augintojai būtų skatinami dalyvauti plėtros projektuose; prašo įtraukti gyvulių augintojus ir gyvūnų gerovę tiriančius mokslininkus į visus skirtinguose Europos regionuose atliekamų tyrimų etapus; pageidauja, kad tyrimų ir gerosios praktikos sklaidos dokumentai būtų išversti į visas Europos Sąjungos kalbas; pripažįsta programos „Europos horizontas“ teikiamas galimybes moksliniams tyrimams ir inovacijoms ir tikisi, kad projektų klausimu bus užtikrinta tinkama valstybių narių pusiausvyra; ragina Komisiją skatinti į rezultatus orientuotą požiūrį, kuris sudarytų tinkamas sąlygas suburti valstybių narių atstovus, mokslo įstaigas, suinteresuotuosius subjektus, ūkininkus ir NVO ir pasikeisti nuomonėmis bei geriausia patirtimi, kad būtų užtikrintas vienodesnis būsimų gyvūnų gerovės teisės aktų įgyvendinimas valstybėse narėse atsižvelgiant į žaliojo kurso tikslus;

⁽¹⁹⁾ 2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/625 dėl oficialios kontrolės ir kitos oficialios veiklos, kuri vykdoma siekiant užtikrinti maisto ir pašarų srities teisės aktų bei gyvūnų sveikatos ir gerovės, augalų sveikatos ir augalų apsaugos produktų taisyklių taikymą (OL L 95, 2017 4 7, p. 1).

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

42. palankiai vertina ES etaloninius centrus, kurių užduotis yra rūpintis įvairių rūšių ir kategorijų gyvūnų gerove (EURCAW), įsteigtus įgyvendinant 2012–2015 m. ES gyvūnų apsaugos ir gerovės strategiją; ragina Komisiją toliau plėtoti EURCAW tinklą, ypač tų rūšių, kurioms netaikomi konkretūs teisės aktai, atveju, nes tai yra veiksminga platforma siekiant valstybėse narėse nuosekliai ir vienodai skleisti techninę informaciją apie tai, kaip turėtų būti įgyvendinami ES teisės aktai;

43. atkreipia dėmesį į tai, kad tikslingi individualūs valdymo metodai dažnai padaro esminę įtaką gyvūnų gerovei; ragina Komisiją pradėti taikyti rezultatais grindžiamą požiūrį į būsimus projektus, remiantis moksliniais įrodymais ir ekspertų žiniomis bei ūkininkų tarpusavyje keitimusi geriausios praktikos pavyzdžiais;

44. pabrėžia, kad svarbu reguliariai keistis informacija su nacionalinių ir regioninių valdžios institucijų atstovais, žemės ūkio sektoriaus ūkininkų ir suinteresuotųjų subjektų organizacijomis, NVO, piliečiais ir ekspertais svarstant geriausios praktikos pavyzdžius ir reikalingus patobulinimus gyvūnų gerovės srityje; pabrėžia, kad žinių perdavimas šioje srityje yra itin veiksmingas, o jo sąnaudos yra mažos, todėl jį reikia dažniau taikyti praktikoje; šiuo atžvilgiu palankiai vertina tai, kad Komisija atnaujino Gyvūnų gerovės platformos įgaliojimus; mano, kad turėtų būti toliau stiprinamas ir lengvinamas keitimasis gerosios praktikos pavyzdžiais ir žinių perdavimas, siekiant padėti dalyvaujančioms šalims pagreitinti ir supaprastinti įprastą keitimosi procesą, taip pat kaupti savo informacijos šrautus ir užtikrinti jų saugumą; pažymi, kad svarbu tokius reguliarius mainus vykdyti ir su ES nepriklausančių trečiųjų šalių, importuojančių gyvūnus iš Sąjungos, atstovais;

45. primygtinai ragina Komisiją susieti įvairias savo strategijas įgyvendinant taisykles, parengtas taip, kad jos derėtų su Europos žaliuoju kursu, strategija „Nuo ūkio iki stalo“, 2030 m. ES biologinės įvairovės strategija ir žemės ūkio politika, susijusia su prekyba, komercine praktika ir pardavimo skatinimu; pabrėžia, kad šių strategijų suderinamumas yra būtina sąlyga siekiant, kad žemės ūkio sektorius būtų gyvybingas; ragina peržiūrėtus gyvūnų gerovės teisės aktus visiškai suderinti su žaliojo kurso ir strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ prioritetais, išplečiant jų aprėptį ir lankstumą, kad būtų galima prisitaikyti prie naujausios mokslo ir technologinės pažangos; ragina Komisiją suderinti prekybos politiką su ES gyvūnų apsaugos ir gerovės standartais, iš naujo įvertinant prekybos susitarimus su trečiosiomis šalimis ir įtraukiant abipusiškumo principą į naujus dvišalius ir daugiašalius prekybos susitarimus, kad būtų sudarytos vienodos sąlygos ir nebūtų pakenkta jos pačios gamintojų ekonominiam pelningumui, taip pat užtikrinti, kad trečiosios šalys taikytų ES gyvūnų gerovės ir produktų kokybės standartus;

46. ragina Komisiją susieti tarpusavyje įvairius teisinius dokumentus, susijusius su gyvūnų gerove ūkiuose, juos vežant ar skerdžiant;

Ženklimas gyvūnų gerovės ženkle

47. apgailėstauja dėl mažos investicijų grąžos ūkininkams, kurie dalyvauja savanoriškose gyvūnų gerovės nustatymo sistemose; be to, pabrėžia, kad ženklimas gyvūnų gerovės ženkle bus sėkmingas tik tuo atveju, jeigu investicijų grąža bus gauta dėl mokamos didesnės kainos ir jeigu sąnaudos ir nauda bus teisingai paskirstytos visoje žemės ūkio grandinėje, užtikrinant, kad ūkininkai gautų teisingą dalį aukštesnės kainos, kurią vartotojai moka pirkdami maisto produktus, atitinkančius ES ženklavimo gyvūnų gerovės ženkle reikalavimus;

48. ragina Komisiją daugiašaliu lygmeniu ir dvišaliuose susitarimuose derėtis dėl abipusiškumo sąlygų, susijusių su gyvūnų gerovės standartų taikymu importuojamiems produktams, be kita ko tam, kad vartotojams būtų pateikta tiksli informacija;

49. pabrėžia, kad norint įdiegti ženklimą gyvūnų gerovės ženkle reikia ankstyvu etapu nustatyti suderintas privalomas taisykles, parengtas bendradarbiaujant su visais suinteresuotaisiais subjektais ir paremtas aiškiais moksliniais rodikliais, ir drauge vykdyti didelio masto reklamines kampanijas ir šviečiamąją veiklą, kuriomis Europos vartotojams būtų siekiama suteikti informacijos;

50. ragina Komisiją taip pat užtikrinti gyvūnų gerovę visose likusios grandinės grandyse, einančiose po augintojo grandies, ir įtraukti ją į suderintas savanoriško ženklavimo nuostatas;

51. ragina Komisiją pradėti darbą siekiant parengti išsamią ES gyvūnų ženklavimo sistemą, kad būtų sukurta privaloma ES savanoriškam ženklavimui skirta sistema, kuri turėtų apimti visus gyvulininkystės ūkius, tačiau apimtų ir pripažintų kiekvienos rūšies ypatumus, kad būtų sumažinta konkurencijos iškraipymo vidaus rinkoje rizika, sykiu paliekant pakankamai erdvės privačioms iniciatyvoms, kurias vykdančios investuojama į produktų įvairovę ir laikomasi aukštesnių gyvūnų gerovės standartų, tokiu būdu panaudojant rinkos svertą;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

52. prašo Komisijos pasiūlyti suderintą ir privalomą ES sistemą su bendrais savanoriško ženklinimo gyvūnų gerovės ženklų reikalavimais, kuri būtų grindžiama ES taisyklėmis ir pagal kurią valstybės narės būtų raginamos registruoti įvairius taikomus metodus; ragina parengti sistemos specifikacijas laikantis techniškai realistiško ir moksliai patikimo požiūrio, kuris atspindėtų viso ciklo gamybos metodus, ir siekti, kad šia sistema būtų užtikrintas vertės perskirstymas gyvulių augintojams, kad būtų paskatinta rinkos veikiama pažanga gyvūnų gerovės srityje; primygtinai teigia, kad ženklinimo sistema turi būti pagrįsta aiškiais techniniais standartais, joje turi būti gerai apibrėžti terminų ir teiginių, kuriuos galima vartoti rinkodaroje, vartojimo atvejai, kad vartotojai būtų apsaugoti nuo klaidingos informacijos ir apgaulingų teiginių apie gyvūnų gerovę;

53. primena, kad, siekiant nuoseklumo, perdirbti gyvūniniai produktai ir jų sudedamosios dalys taip pat turėtų būti ženklinami; rekomenduoja siūlomoje ženklinimo gyvūnų gerovės ženklų sistemoje atsižvelgti į vis didėjantį vartotojų poreikį gauti informacijos ir į sutampančius strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ tikslus tvarumo, sveikatos ir mitybos bei gyvūnų gerovės srityse;

54. ragina Komisiją nuodugniai išnagrinėti galimą privalomos ES sistemos, kuria būtų nustatyti bendrieji ženklinimo reikalavimai, nustatymo poveikį, visų pirma gyvulių augintojams, kruopščiai įvertinant poveikį visiems maisto tiekimo grandinėje dalyvaujantiems subjektams – nuo augintojų iki vartotojų, visų pirma remiantis patirtimi, įgyta kai kuriose valstybėse narėse taikant naujas viešąsias ženklinimo sistemas; ragina Komisiją siekti, kad galimos būsimos sistemos nesikirstų su esamomis ženklinimo sistemomis, visų pirma su konkrečiose gyvūnų gerovės direktyvose nustatytais privalomais reikalavimais; yra susirūpinęs dėl ankstesnio poveikio vertinimo, kurį Komisija atliko 2012 m., rezultatų, iš kurių paaiškėjo, kad dėl ženklinimo padidėtų pramonės išlaidos, bet nebūtinai padidėtų jo teikiama nauda;

55. prašo Komisijos įgyvendinti Europos gyvulininkystės sektoriaus apsaugos politiką uždraudžiant importuoti į Europą ES gyvūnų gerovės standartų neatitinkančius gyvulius ar mėsą;

o

o o

56. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

P9_TA(2022)0031

Metinis pranešimas apie Europos ombudsmeno 2020 m. veiklą

2022 m. vasario 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl metinio pranešimo apie Europos ombudsmeno 2020 m. veiklą (2021/2167(INI))

(2022/C 342/07)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į metinį pranešimą apie Europos ombudsmeno 2020 m. veiklą,
  - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties (ES sutarties) 10 straipsnio 3 dalį,
  - atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 15 straipsnį, 24 straipsnio 3 dalį, 228 straipsnį ir 298 straipsnio 1 dalį,
  - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 11, 41, 42 ir 43 straipsnius,
  - atsižvelgdamas į JT neįgaliųjų teisių konvenciją (JT NTK),
  - atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento reglamentą (ES, Euratomas) 2021/1163, kuriuo nustatomos ombudsmeno pareigų atlikimą reglamentuojančios nuostatos ir bendrosios sąlygos (Europos ombudsmeno statusas) ir panaikinamas Sprendimas 94/262/EAPB, EB, Euratomas ⁽¹⁾,
  - atsižvelgdamas į Europos gero administracinio elgesio kodeksą, kurį Parlamentas priėmė 2001 m. rugsėjo 6 d.,
  - atsižvelgdamas į Parlamento ir Europos ombudsmeno 2006 m. kovo 15 d. sudarytą ir 2006 m. balandžio 1 d. įsigaliojusį bendrąjį susitarimą dėl bendradarbiavimo,
  - atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Europos ombudsmeno veiklos,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį ir 142 straipsnio 2 dalį,
  - atsižvelgdamas į Peticijų komiteto pranešimą (A9-0342/2021),
- A. kadangi 2021 m. rugsėjo 6 d. Parlamento pirmininkui buvo oficialiai pateiktas metinis pranešimas apie Europos ombudsmeno 2020 m. veiklą ir kadangi 2021 m. liepos 14 d. Europos ombudsmenė Emily O'Reilly pranešimą pristatė Peticijų komitetui Briuselyje;
- B. kadangi SESV 20, 24 ir 228 straipsniais ir Chartijos 43 straipsniu Europos ombudsmenas įgaliojamas priimti skundus dėl netinkamo administravimo atvejų Sąjungos institucijų ar įstaigų veikloje, išskyrus Europos Sąjungos Teisingumo Teismą, kai šis vykdo teismines funkcijas;
- C. kadangi Europos Sąjungos sutarties 10 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad „kiekvienas pilietis turi teisę dalyvauti demokratiame Sąjungos gyvenime“ ir kad „sprendimai priimami kuo atviriau ir kiek įmanoma labiau juos priartinant prie piliečių“;
- D. kadangi SESV 15 straipsnyje pažymima, kad, „siekdamos skatinti tinkamą valdymą ir užtikrinti pilietinės visuomenės dalyvavimą, Sąjungos institucijos, įstaigos ir organai veikia kiek įmanoma gerbdami atvirumo principą“ ir kad „visi Sąjungos piliečiai ir visi fiziniai ar juridiniai asmenys, gyvenantys ar turintys registruotą buveinę valstybėje narėje, turi teisę susipažinti su Sąjungos institucijų, įstaigų ir organų dokumentais“; kadangi siekiant užtikrinti, kad ES piliečiams būtų teikiamos aukštos kokybės paslaugos ir kad ES administracija atsižvelgtų į jų poreikius ir susirūpinimą keliančius klausimus, labai svarbu apsaugoti piliečių teises ir pagrindines laisves;

⁽¹⁾ OL L 253, 2021 7 16, p. 1.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- E. kadangi Chartijos 41 straipsnyje teisės į gerą administravimą, be kita ko, nustatyta, kad „kiekvienas asmuo turi teisę į tai, kad Sąjungos institucijos, įstaigos ir organai jo reikalus tvarkytų nešališkai, teisingai ir per kiek įmanomai trumpesnę laiką“;
- F. kadangi Chartijos 43 straipsnyje pažymima, kad „kiekvienas Sąjungos pilietis ir kiekvienas fizinis asmuo, kuris gyvena bet kurioje valstybėje narėje, ar juridinis asmuo, kurio registruota buveinė yra valstybėje narėje, turi teisę kreiptis į Europos ombudsmeną su skundu dėl netinkamų Sąjungos institucijų, įstaigų ar organų administravimo veiksmų, išskyrus Europos Sąjungos Teisingumo Teismo vykdomas teismo funkcijas“;
- G. kadangi SESV 298 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „Sąjungos institucijos, įstaigos ir organai, vykdydami savo užduotis, remiasi atvira, veiksminga ir nepriklausoma Europos administracija“;
- H. kadangi 2020 m. Europos ombudsmenė pradėjo 370 tyrimų, iš kurių 365 buvo pagrįsti skundais, o 5 pradėti savo iniciatyva, ir baigė 394 tyrimus (iš jų 392 buvo pagrįsti skundais, o 2 pradėti savo iniciatyva); kadangi dauguma tyrimų buvo susiję su Komisija (210 tyrimų arba 56,8 proc.), po to eina ES agentūros (34 tyrimai arba 9,2 proc.), Europos personalo atrankos tarnyba (EPSO) (30 tyrimų arba 8,1 proc.), Europos išorės veiksmų tarnyba (EIVT) (14 tyrimų arba 3,8 proc.), Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) (12 tyrimų arba 3,2 proc.), Europos Centrinis Bankas (9 tyrimai arba 2,4 proc.), Europos investicijų bankas (9 tyrimai arba 2,4 proc.) ir kitos institucijos (41 tyrimas arba 11,1 proc.);
- I. kadangi trys didžiausi susirūpinimą keliantys klausimai, susiję su tyrimais, kuriuos ombudsmenė baigė nagrinėti 2020 m., buvo skaidrumas, atskaitomybė (galimybė susipažinti su informacija ir dokumentais) (25 proc.), tarnybos kultūra (24 proc.) ir tinkamas naudojimas įgaliojimais veikti savo nuožiūra, įskaitant pažeidimų nagrinėjimo procedūras (17 proc.); kadangi kiti susirūpinimą keliantys klausimai apima etinius klausimus ES administracijoje, pagarbą pagrindinėms teisėms, patikimą finansų valdymą, informavimą apie pažeidimus, procesinių teisių paisymą, įdarbinimą ir gerą ES personalo klausimų valdymą;
- J. kadangi Europos ombudsmenas atlieka pagrindinį vaidmenį užtikrinant visišką ES sprendimų priėmimo procesų skaidrumą, demokratinę atskaitomybę ir sąžiningumą;
- K. kadangi pagrindinis Europos ombudsmeno prioritetas – užtikrinti, kad būtų visapusiškai gerbiamos piliečių teisės ir kad teisė į gerą administravimą, kurį įgyvendina ES institucijos, įstaigos, organai ar agentūros, atitiktų aukščiausius standartus;
- L. kadangi po COVID-19 pandemijos protrūkio ombudsmenė atliko didelį darbą siekdama užtikrinti, kad visos ES institucijos laikytųsi aukščiausių gero administravimo standartų, kad būtų apsaugotos piliečių teisės ir padidintas visuomenės pasitikėjimas;
- M. kadangi ombudsmenė išnagrinėjo Komisijos darbą COVID-19 krizės metu ir paprašė pateikti informaciją, be kita ko, apie Komisijos bendravimo su interesų grupių atstovais skaidrumą, sprendimų, susijusių su nepaprastosios padėties viešaisiais pirkimais, priėmimą ir mokslinių rekomendacijų dėl pandemijos skaidrumą ir nepriklausomumą;
- N. kadangi atlikus Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro (ECDC) veiklos COVID-19 krizės metu tyrimą ombudsmenė nustatė spragų ECDC skaidrumo praktikoje, įskaitant duomenis, kuriais grindžiami jo rizikos vertinimai ir bendravimas su tarptautiniais partneriais, ir pateikė pasiūlymų, kuriais siekiama pagerinti ECDC veiklos, susijusios su COVID-19 skiepais, viešąją kontrolę;
- O. kadangi viešumas ir skaidrumas yra pagrindiniai principai, kuriais grindžiamas ES teisėkūros procesas, kaip patvirtinta Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) praktikoje, kurioje pateiktos aiškios teisinės gairės, kaip užtikrinti visapusišką ir nuoseklų jų laikymąsi; kadangi ESTT pareiškė, kad skaidrumo ir informacijos trūkumas silpnina piliečių pasitikėjimą viso ES teisėkūros proceso teisėtumu; kadangi, priešingai šiems principams, Komisija nebuvo skaidri derybose dėl COVID-19 vakcinų, jas pirkdama ir skirstydama;
- P. kadangi ES piliečių teisė žinoti ir ES institucijų pareiga užtikrinti visišką skaidrumą, ypač kalbant apie ES institucijų ir farmacijos įmonių sutartis dėl COVID-19 vakcinų, yra viršesnės už bet kokią tariamą farmacijos įmonių ar ES institucijų teisę slėpti arba neatskleisti jokios ar tam tikros informacijos, susijusios su šiomis sutartimis arba vakcinomis nuo COVID-19;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- Q. kadangi ES suplanavo precedento neturintį išlaidų ir investicijų pagal priemonę „NextGenerationEU“ laikotarpį, dėl kurio taip pat bus užmegzti svarbūs ryšiai su privačiuoju sektoriumi, todėl dar svarbiau, kad ES institucijose būtų nustatytas sprendimų priėmimo procesas, grindžiamas visišku skaidrumu ir griežčiausiomis etikos taisyklėmis, siekiant užkirsti kelią interesų konfliktams ir korupcijos atvejams;
- R. kadangi Taryba nesilaikė galutinių ombudsmenės rekomendacijų, atsisakydama suteikti galimybę visuomenei laiku susipažinti su teisėkūros dokumentais, susijusiais su metinių taisyklių, kuriomis nustatomos žvejybos kvotos, priėmimu, kuriuose buvo pateikta esminė informacija apie aplinką, kaip apibrėžta Orhuso reglamente, taip pakenkdama jos sprendimų priėmimo proceso skaidrumui; kadangi ombudsmenė nustatė, kad Tarybos sprendimas yra netinkamas administravimas, ir pabrėžė, kad ji vis dar nevisiškai supranta kritinį ryšį tarp demokratijos ir sprendimų priėmimo skaidrumo;
- S. kadangi ombudsmenė pradėjo tyrimą dėl Tarybos atsisakymo spręsti ES Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės įmonių rėmimo klausimą; kadangi ombudsmenė nustatė, kad Tarybos neveiklumas, susijęs su reputacijos rizikos, kurią toks komercinis rėmimas kelia jai pirmininkaujančios valstybės narės nešališkumui ir visos ES įvaizdžiui, pašalinimu, yra netinkamas administravimas;
- T. kadangi ombudsmenė išreiškė susirūpinimą dėl dabartinės Komisijos praktikos tvirtinant pesticiduose naudojamas veikliąsias medžiagas ir dėl to, kad pagal Komisijos interesų konfliktų tikrinimo sistemą nepriklausomi mokslo ekspertai, kurie pataria jai, neprivalo deklaruoti finansinių interesų, neviršijančių 10 000 EUR ribos;
- U. kadangi ombudsmenė nustatė, kad Komisija, prieš skirdama sutartį dėl aplinkos apsaugos, socialinių ir valdymo tikslų įtraukimo į ES bankininkystės taisykles bendrovei „BlackRock Investment Management“ – įmonei, valdančiai investicijas į iškastinio kuro ir bankininkystės sektorius, patenkančius į naujų aplinkos apsaugos, socialinių ir valdymo taisyklių taikymo sritį, turėjo kritiškiau išnagrinėti visą interesų konfliktų riziką; kadangi ombudsmenė pabrėžė, kad ES viešųjų pirkimų taisyklės nėra pakankamai griežtos ir aiškios, kad būtų išvengta interesų konfliktų;
- V. kadangi buvęs Europos investicijų banko (EIB) pirmininko pavaduotojas 2020 m. lapkričio mėn. paliko EIB valdymo komitetą ir po mažiau nei trijų mėnesių prisijungė prie Ispanijos tarptautinės komunalinių paslaugų įmonės „Iberdrola“ valdybos; kadangi buvęs EIB pirmininko pavaduotojas buvo atsakingas už EIB skolinimo operacijų Ispanijoje, įskaitant „Iberdrola“, priežiūrą; kadangi nuo 2019 m. „Iberdrola“ gavo didžiules paskolas, kurių bendra vertė – 1,39 mlrd. EUR, todėl ji pastaraisiais metais buvo viena iš didžiausių EIB klientų; kadangi šis atvejis rodo neišspręstą prieštarinę EIB praktiką leisti jo pirmininko pavaduotojams, kuriuos paskyrė valstybės narės, būti atsakingiems už EIB skolinimo jų kilmės šalyse priežiūrą ir taip kelti interesų konfliktų riziką;
- W. kadangi, anot ombudsmenės, tai, kad Komisija neužbaigė poveikio tvarumui vertinimo prieš užbaigiant derybas dėl ES ir MERCOSUR prekybos susitarimo, yra netinkamas administravimas; kadangi ombudsmenės išvadose pabrėžiama, kad Komisija nesilaikė savo pačios gairių dėl poveikio tvarumui vertinimo naudojimo prieš baigiant derybas dėl prekybos susitarimo;
- X. kadangi ombudsmenė nustatė netinkamo administravimo atvejų Europos bankininkystės institucijos (EBI) sprendime patvirtinti jos tuometinio vykdomojo direktoriaus perėjimą eiti Europos finansų rinkų asociacijos (AFME) – finansų sektoriaus lobistinės organizacijos – vykdomojo direktoriaus pareigas, nesumažinant interesų konfliktų rizikos ir toliau suteikiant jam prieigą prie konfidencialios informacijos; kadangi EBI pradėjo įgyvendinti ombudsmenės rekomendacijas ir ombudsmenė galėjo užbaigti bylą;
- Y. kadangi Komisijos peticijų nagrinėjimo strategijoje daroma nuoroda į jos 2016 m. komunikatą „ES teisė. Geresnis taikymas – geresni rezultatai“, kurio taisyklėmis nenustatoma su peticijomis susijusi administracinė procedūra ar praktika; kadangi Komisijos požiūris, dėl kurio ji sistemingai atsisako imtis veiksmų dėl atskirų peticijų klausimų ir peticijų, susijusių su SESV 6 straipsnyje nurodytomis sritimis, prieštarauja SESV 227 straipsnio nuostatomis ir kelia piliečių nepasitenkinimą ir nusivylimą, kartu trukdydamas nustatyti sistemingus ES teisės trūkumus valstybėse narėse;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- Z. kadangi daugelis Peticijų komiteto gautų peticijų susijusios su Komisijos skaidrumo trūkumu ir jose prašoma paskelbti išsamią informaciją apie Komisijos, valstybių narių ir farmacijos pramonės sudarytas sutartis dėl vakcinų nuo COVID-19, taip pat paciento lygmens klinikinių tyrimų duomenis;
- AA. kadangi ombudsmenas – tai piliečių, kurie susiduria su problemomis norėdami susipažinti su ES institucijų turimais dokumentais, teisių gynimo mechanizmas; kadangi po daugelio 2020 m. ombudsmenės atliktų tyrimų buvo leista susipažinti su platesnio viešojo intereso dokumentais, nepaisant to, kad taikomi ES teisės aktai yra struktūriškai netinkami, nes jie yra pasenę ir nebeatitinka dabartinės ES institucijų praktikos;
- AB. kadangi ombudsmenė ėmėsi veiksmų, kuriais siekiama skatinti geresnę ir nuoseklesnę JT neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimą visoje ES administracijoje, ir pradėjo strateginę iniciatyvą dėl to, kaip Komisija, reaguodama į COVID-19 ekstremaliąją situaciją, atsižvelgė į specialius neįgaliųjų darbuotojų poreikius;
- AC. kadangi ombudsmenė pradėjo tyrimą dėl to, kaip Komisija užtikrina, kad Vengrijos ir Portugalijos naudojimas Europos struktūriniais ir investicijų fondais (ESI fondais) neįgaliųjų priežiūros įstaigoms atitiktų teisinius išpareigojimus, kylančius iš Chartijos, ESI fondų reglamento ir JT neįgaliųjų teisių konvencijos;
1. patvirtina Europos ombudsmenės pristatytą 2020 m. metinį pranešimą ir teigiamai vertina tai, kad jame puikiai išdėstyti svarbiausi faktai ir skaičiai, susiję su ombudsmenės darbu 2020 m.;
  2. sveikina Emily O'Reilly už jos puikų darbą didinant ES institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų atvirumą, atskaitomybę ir sąžiningumą ir taip apsaugant piliečių pagrindines teises, ypač tokiais tragiškais metais, kuriuos pažymėjo pražūtingos COVID-19 pandemijos protrūkio pasekmės; primena, kad skaidrumas yra vienas teisinės valstybės principo elementų ir yra pagrindinis dalyvaujamosios demokratijos principas;
  3. primena, kad Europos ombudsmenas gali teikti rekomendacijas, pasiūlymus dėl sprendimų ir pasiūlymus dėl patobulinimų siekiant išspręsti problemą netinkamo administravimo atvejais; pažymi, kad tais atvejais, kai skundas nepatenka į Europos ombudsmeno įgaliojimų sritį, ombudsmenas gali patarti skundo pateikėjui kreiptis į kitą instituciją arba Peticijų komitetą; pažymi, kad 2020 m. ombudsmenė gavo daugiau kaip 1 400 skundų, kurių jos įgaliojimai neapima, daugiausia dėl to, kad tie skundai nebuvo susiję su ES administracijos veikla;
  4. sveikina ombudsmenę už tai, kad ji stebi, kaip ES pagrindinės institucijos atlieka savo darbą pandemijos metu, ir kad pabrėžia jų pareigą užtikrinti skaidrumą; palankiai vertina ombudsmenės Komisijai pateiktą klausimą dėl Komisijos gautų mokslinių rekomendacijų skaidrumo, jos susitikimų su interesų grupių atstovais ir sprendimų, susijusių su skubiais viešaisiais pirkimais;
  5. reiškia padėką ombudsmenei už konstruktyvų bendradarbiavimą su Parlamentu, ypač su Peticijų komitetu, ir su kitomis ES institucijomis; teigiamai vertina ombudsmenės gebėjimą gerinti piliečiams teikiamų paslaugų kokybę ir prieinamumą ir tai, kad, nepaisant pandemijos aplinkybių, jos pagrindinis darbas nenutrūko ir nebuvo sutrikdytas skundų nagrinėjimas;
  6. pažymi, kad ombudsmenės darbas lėmė teigiamus pokyčius ES institucijose ir įstaigose;
  7. pabrėžia esminį skaidrumo ir gero administravimo vaidmenį ES institucijų darbe; apgailestauja dėl to, kad Komisija nepateikė tinkamų paaiškinimų ombudsmenės prašymams dėl pagrindinių jos darbo per COVID-19 krizę elementų; ragina Komisiją paaiškinti savo sprendimų dėl skubių viešųjų pirkimų, įskaitant įvairių komitetų narių skyrimo procedūras, priėmimą, kad būtų užtikrintas visiškas proceso skaidrumas;
  8. pažymi, kad Komisija pripažino, jog vakcinų rinka yra konkurencinga; mano, kad Europos piliečiams naudinga, kad išankstinės pirkimo sutartys ir pirkimo sutartys, susijusios su COVID-19 vakcinomis, būtų aiškios ir skaidrios ir kad tai turi būti viršesnė sąlyga už gamintojų prašymą nustatyti informacijos neatskleidimo sąlygas; pabrėžia, kad piliečių ir institucijų

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

tarpusavio pasitikėjimas yra itin svarbus, ypač COVID-19 krizės aplinkybėmis; ragina ombudsmenę tęsti savo tyrimus ir paprašyti Komisijos paskelbti neredaguotas tokių išankstinių pirkimo sutarčių ir pirkimo sutarčių versijas; primygtinai ragina Komisiją užtikrinti visišką visų vakcinų nuo COVID-19 mokslinių tyrimų, kūrimo, pirkimo ir platinimo duomenų skaidrumą paskelbiant neredaguotas išankstinio pirkimo sutarčių ir pirkimo sutarčių versijas ir nustatant, kad išankstinė būsimų derybų su farmacijos bendrovėmis sąlyga yra visos informacijos atkleidimas būsimose sutartyse dėl COVID-19 vakcinų; pabrėžia, kad bet koks skaidrumo trūkumas COVID-19 pandemijos kontekste prieštarauja piliečių teisei į informaciją ir skatina dezinformaciją bei nepasitikėjimą;

9. pabrėžia, kad nepaprastai svarbu užtikrinti visapusišką ir nuoseklų ombudsmenės pasiūlymų, pateiktų atlikus jos strateginį tyrimą dėl Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro (ECDC) skaidrumo praktikos ir viso darbo gerinimo, nes jo vaidmuo yra itin svarbus renkant ir skelbiant pagrindinę informaciją apie vakcinas nuo COVID-19 ir didinant visuomenės pasitikėjimą ES skiepijimo nuo COVID-19 strategija, įgyvendinimą;

10. remia ombudsmenę jai siekiant užtikrinti, kad piliečiai galėtų visapusiškai naudotis savo demokratinėmis teisėmis, *inter alia*, tiesiogiai dalyvaujant ES institucijų sprendimų priėmimo procese ir išsamiai stebint jo eigą, taip pat suteikiant priegabą prie visos svarbios informacijos, kaip nustatyta ir ESTT praktikoje;

11. palankiai vertina ombudsmenės veiksmus, susijusius su Komisijai skirtais prašymais suteikti visuomenei galimybę susipažinti su dokumentais, susijusiais su valstybių narių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planais, kurie yra svarbūs viešajam interesui ir yra susiję su precedento neturinčia suma, kuri bus skirta pagal priemonę „Next Generation EU“; palankiai vertina tai, kad Komisija jau pateikė daug medžiagos apie Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę; pabrėžia, kad šiuo atžvilgiu reikia daugiau skaidrumo ir griežtesnės atitinkamų valdžios institucijų priežiūros, įskaitant griežtesnę ombudsmenės vykdomą administracinių procedūrų, susijusių su ES fondais, priežiūrą; ragina ombudsmenę kartu su Europos ombudsmenų tinklo nariais išnagrinėti kitus galimus veiksmus pagal jų kompetenciją prižiūrinti ES lėšų skyrimą ir naudojimą siekiant apsaugoti Sąjungos piliečių teises nuo galimų interesų konfliktų ir korupcijos atvejų, taip pat teisinės valstybės principo pažeidimų, taip prisidedant prie ES institucijų sąžiningumo, visiško skaidrumo ir demokratinės atskaitomybės užtikrinimo;

12. pabrėžia, kad teisėkūros proceso skaidrumas yra pagrindinė bet kokios atstovaujamosios demokratijos sudedamoji dalis; apgailestauja dėl to, kad dabartinė Tarybos praktika, susijusi su jos sprendimų priėmimo procesu, vis dar yra nepakankamai skaidri; apgailestauja dėl to, kad Taryba ir toliau trukdo piliečiams tiesiogiai ir laiku susipažinti su jos teisėkūros dokumentais, kol vyksta teisėkūros procesas, taip pažeisdama piliečių teisę veiksmingai dalyvauti sprendimų priėmimo procese;

13. mano, kad ombudsmenės ryžtas siekti visiško skaidrumo vykstant ES sprendimų priėmimo procesui yra pagirtinas; primena, kad savo 2019 m. sausio 17 d. rezoliucijoje dėl Ombudsmeno strateginio tyrimo OI/2/2017 dėl skaidrumo ES Tarybos parengiamuosiuose organuose svarstant teisėkūros procedūra priimamų aktų projektus (?) Parlamentas pritarė ombudsmenės pasiūlymams dėl teisėkūros skaidrumo; pabrėžia, kad būtina stebėti, kaip įgyvendinamos ombudsmenės rekomendacijos užtikrinti skaidrumą vykstant trišaliams dialogams; ragina Tarybą dėti daugiau pastangų skaidrumo srityje, visų pirma registruojant ir skelbiant valstybių narių pozicijas ir leidžiant susipažinti su daugiau trišalio dialogo dokumentų, kad būtų gerbiamos piliečių demokratinės teisės;

14. palankiai vertina tai, kad, atsižvelgdama į platesnį strateginį darbą, susijusį su ES administracijos reagavimu į COVID-19 krizę, ombudsmenė taip pat pradėjo tyrimą savo iniciatyva dėl Tarybos nustatytų ypatingų sprendimų priėmimo procedūrų; ragina Tarybą atsižvelgti į ombudsmenės pateiktus pasiūlymus dėl jos darbo gerinimo;

15. primygtinai ragina Komisiją nepritarti pesticiduose naudojamoms veikliosioms medžiagoms tais atvejais, kai nustatomos svarbiausios susirūpinimą keliančios sritys arba saugaus naudojimo atvejai, arba kai reikia papildomų duomenų, patvirtinančių jų saugą, atsižvelgiant į jau ir taip sunkias pesticidų naudojimo pasekmes žmonių sveikatai ir aplinkai;

(?) OL C 411, 2020 11 27, p. 149.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

16. ragina Komisiją užtikrinti, kad pesticidų sudėtyje esančių veikliųjų medžiagų patvirtinimo procesas būtų visiškai skaidrus ir be interesų konfliktų; pažymi, kad Europos piliečių iniciatyva „Saugokime bites ir ūkininkus“ surinko daugiau kaip milijoną parašų visoje ES ir kad šia iniciatyva raginama palaipsniui atsisakyti sintetinių pesticidų ES, imtis priemonių biologinei įvairovei atkurti ir remti ūkininkus, kad jie pereitų prie tvaraus žemės ūkio; prašo ombudsmenės toliau tirti ES lygmeniu taikomas sistemas siekiant užtikrinti, kad dabartinė šios srities politika ir procedūrinės apsaugos priemonės garantuotų aukščiausią žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos lygį ir kad mokslinių įrodymų rinkimas ir nagrinėjimas būtų visiškai skaidrus, tikslus ir kad nekiltų interesų konfliktų;

17. primena, kad 2020 m. kovo mėn. ombudsmenė baigė tyrimą dėl to, kaip Komisija užtikrina, kad ją konsultuojantys mokslo ekspertai neturėtų interesų konfliktų; ragina Komisiją pagerinti savo mokslinių ekspertų, kurie pataria jai, nepriklausomumo vertinimo procesus, be kita ko, visapusiškai įgyvendinant ombudsmenės pasiūlymus, pateiktus jai atlikus tyrimą šiuo klausimu, užtikrinant, kad atitinkami ekspertai neturėtų jokio interesų konflikto;

18. ragina ombudsmenę pradėti tyrimą dėl Komisijos strateginio požiūrio nagrinėjant peticijas, nes jos veiksmai, kurie apsiriboja tik klausimais, kurie, jos nuomone, yra strategiškai svarbūs arba atspindi struktūrines problemas, ir kurie dėl to neapima atskirų atvejų, gali turėti įtakos piliečių teisėms teikti peticijas ir užtikrinti gerą administravimą;

19. kritikuoja Komisiją dėl to, kad ji neužbaigė poveikio tvarumui vertinimo prieš užbaigiant ES ir MERCOSUR prekybos derybas; primena Parlamento poziciją, kad prieš užbaigiant prekybos derybas reikia nuodugniai įvertinti laisvosios prekybos susitarimų poveikį aplinkai ir socialinį poveikį;

20. kritikuoja tų valstybių narių, kurios pirmininkavo Tarybai, sprendimą naudoti įmonių rėmimą, nes tai padarė didelę žalą ES įvaizdžiui, pabrėždamas, kad svarbu ateityje susilaikyti nuo bet kokio rėmimo; mano, kad itin svarbu priimti griežčiausias taisykles, kuriomis užkertamas kelias tokiai praktikai, siekiant apsaugoti Tarybos ir visos ES reputaciją ir sąžiningumą; ragina valstybes nares laikytis savo įsipareigojimo visiškai skaidriai bendradarbiauti su ombudsmene;

21. palankiai vertina ombudsmenės darbą siekiant apsaugoti ES piliečių teisę susipažinti su ES institucijų turimais dokumentais ir suteikti piliečiams dokumentus visomis oficialiosiomis ES kalbomis; palankiai vertina ombudsmenės iniciatyvą dėl pagreitinotos procedūros, susijusios su galimybe susipažinti su dokumentais, siekiant per 40 darbo dienų priimti sprendimą dėl prašomų dokumentų; pabrėžia, kad 2020 m. vidutinė skundų dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais nagrinėjimo trukmė yra trečdalis laiko, buvusio iki 2018 m., kai buvo pradėta taikyti ši procedūra; mano, kad visiško skaidrumo ir visuomenės galimybės susipažinti su ES institucijų turimais dokumentais užtikrinimas yra itin svarbus siekiant užtikrinti aukščiausią piliečių demokratiškos teisės apsaugos lygį ir jų pasitikėjimą ES institucijomis; mano, kad pirmenybė turi būti teikiama Reglamento (EB) Nr. 1049/2001⁽³⁾ peržiūrai; apgailestauja dėl to, kad ES teisės aktai dėl galimybės susipažinti su dokumentais yra labai pasenę ir dėl to taip pat varžoma ombudsmenės veikla šiuo klausimu;

22. pritaria pakartotiniam ombudsmenės įsipareigojimui kovoti su „sukamųjų durų“ reiškiniu, įskaitant susijusį su EBI, nes tai įtikino ją sutikti su ombudsmenės rekomendacijomis ir patvirtinti naują apribojimų ir draudimų darbuotojams, pasibaigus tarnybos laikui, vertinimo politiką, taip pat naujas procedūras, pagal kurias išeinantiems darbuotojams būtų nedelsiant sustabdyta prieiga prie konfidencialios informacijos;

23. ragina ombudsmenę tęsti savo darbą siekiant užtikrinti, kad būtų laiku skelbiami visų ES pareigūnų, susijusių su „sukamųjų durų“ reiškinio atvejais, vardai ir pavardės, ir užtikrinti visišką visos susijusios informacijos skaidrumą;

24. palankiai vertina ombudsmenės pradėtą tyrimą dėl to, kaip EIB nagrinėjo buvusio pirmininko pavaduotojo prašymą užimti aukštas pareigas Ispanijos įmonėje „Iberdrola“, kuri gavo didžiulę sumą paskolų iš EIB; kritiškai vertina tai, kad EIB nesiėmė veiksmų dėl Parlamento prašymo į EIB Valdymo komiteto elgesio kodeksą įtraukti nuostatas, kad jo nariai negalėtų

⁽³⁾ 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais (OL L 145, 2001 5 31, p. 43).

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

prižiūrėti skolinimo ar projektų įgyvendinimo savo kilmės šalyse; ragina EIB visapusiškai ir nuosekliai laikytis Parlamento prašymo ir sugriežtinti savo sąžiningumo taisykles ir jų vykdymo užtikrinimą, kad būtų išvengta interesų konfliktų ir žalos reputacijai;

25. palankiai vertina ombudsmenės tyrimus dėl pabėgėlių pagrindinių teisių apsaugos, įskaitant jos tyrimą dėl to, kaip Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX) nagrinėja pagrindinių teisių pažeidimus, ir jos įgaliojimų išplėtimą, skundų nagrinėjimo mechanizmo skaidrumą ir veiksmingumą, taip pat pagrindinių teisių pareigūno vaidmenį ir nepriklausomumą; ragina ombudsmenę imtis tolesnių veiksmų atsižvelgiant į būsimus Komisijos veiksmus ir iširti, kaip jos sukurtu stebėsenos mechanizmu tikrinamas ES finansuojamų sienų valdymo operacijų veiksmingumas; pabrėžia, kad svarbu, jog ombudsmenė tirtų, kaip Komisija užtikrina, kad valstybių narių valdžios institucijos, vykdydamos sienų valdymo operacijas, gerbtų pagrindines teises;

26. prašo Komisijos visapusiškai ir laiku laikytis ombudsmenės rekomendacijų, pateiktų atlikus tyrimą dėl bendrovės „BlackRock“ atvejo, priimant griežtesnes ir aiškesnes taisykles, be kita ko, atsižvelgiant į jos vidaus gaires, kuriomis siekiama užkirsti kelią bet kokiems interesų konfliktams visose procedūrose, susijusiose su viešaisiais pirkimais, siekiant, be kita ko, užtikrinti sprendimų priėmimo procesų, susijusių su naujų taisyklių dėl aplinkos apsaugos, socialinių ir valdymo klausimų priėmimu ES lygmeniu, vientisumą;

27. remia ombudsmenės veiklą, kuria siekiama užtikrinti, kad ES administracija visapusiškai ir nuosekliai įgyvendintų JT neigaliųjų teisių konvenciją, įskaitant geriausios praktikos pavyzdžių, nustatytų siekiant skatinti nuoseklų požiūrį į neigaliųjų darbuotojų specialiųjų poreikių patenkinimą atsižvelgiant į COVID-19 ekstremaliąją situaciją, sąrašą visoje ES administracijoje; palankiai vertina ombudsmenės tyrimus gavus neigaliųjų skundus ir ragina ją aktyviai dalyvauti ES sistemoje, skirtoje JT neigaliųjų teisių konvencijai; atsižvelgdamas į tai primena, kad 2020 m. ombudsmenė pirmininkavo JT neigaliųjų teisių konvencijos ES sistemai;

28. palankiai vertina tai, kad toliau teikiamas apdovanojimas už gerą administravimą, kuriuo siekiama pripažinti ES viešosios tarnybos veiksmus, kurie daro teigiamą poveikį ES piliečių gyvenimui; mano, kad šis apdovanojimas turėtų būti geriau viešinamas siekiant parodyti ES piliečiams, kad ES institucijos imasi konkrečių veiksmų;

29. primygtinai ragina Komisiją iširti ESI fondų, kurie buvo skirti neigaliesiems skirtų institucinės priežiūros įstaigų statybai Vengrijoje ir Portugalijoje, panaudojimą;

30. pabrėžia, kad ESI fondai buvo skirti neigaliųjų teisėms gyventi nepriklausomai ir būti įtrauktiems į bendruomenę skatinti; pabrėžia, kad labai svarbu stebėti skiriamas ES lėšas, kurios turėtų būti naudojamos deinstitutionalizavimui valstybėse narėse remti;

31. pažymi, kad pastaraisiais metais šiek tiek padaugėjo Europos ombudsmeniui teikiamų skundų, o tai rodo, kad daugiau piliečių žino apie institucijos egzistavimą ir labai naudingą darbą ginant viešuosius interesus;

32. pabrėžia, kad turėtų būti laikomasi valstybių narių išpareigojimų, susijusių su nediskriminavimo principu, įskaitant ypatingą dėmesį neigaliųjų dalyvavimo užtikrinimui rengiant ir įgyvendinant projektus;

33. palankiai vertina tai, kad 2020 m. vidutinė ombudsmenės baigtų bylų tyrimų trukmė buvo penki mėnesiai, t. y. padėtis pagerėjo, palyginti su ankstesniais metais, kai ji buvo septyni mėnesiai;

34. su pasitenkinimu pažymi, kad 2020 m. 57 proc. bylų buvo baigtos nagrinėti per mažiau nei tris mėnesius ir kad bylos, kurios turi būti išnagrinėtos per 18 mėnesių, sudarė tik 1 proc., palyginti su 10 proc. ankstesniais metais ir 27 proc. 2013 m.; todėl palankiai vertina pastangas išspręsti piliečių iškeltus klausimus ir ragina visas susijusias institucijas laiku reaguoti į Europos ombudsmeno tarnybos prašymus;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

35. pažymi, kad skundų, kurie nepatenka į Europos ombudsmeno įgaliojimų sritį, skaičius per kelerius metus išliko palyginti stabilus (2020 m. – 1 420 skundų; 2019 m. – 1 330 skundų; 2018 – 1 300 skundų); pažymi, kad, remiantis 2020 m. ataskaita, dauguma šių skundų nebuvo susiję su ES administracija; palankiai vertina tarnybos pastangas geriau informuoti piliečius apie Europos ombudsmeno įgaliojimus; taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad reikia gerinti komunikaciją ir informuotumą apie įvairius skundų, kuriuos piliečiai gali pateikti nacionaliniu ir Europos lygmenimis, formas; pabrėžia vaidmenį, kurį šiuo atžvilgiu taip pat turėtų atlikti Parlamentas ir jo nariai;
36. pažymi, kad ES institucijų pritarimo ombudsmenės pasiūlymams lygis 2020 m. buvo 79 proc., t. y. šiek tiek pagerėjo, palyginti su ankstesniais metais; yra tvirtai įsitikinęs, kad Sąjungos institucijos, agentūros ir įstaigos turi visapusiškai ir nuosekliai laikytis ombudsmenės sprendimų, rekomendacijų ir pasiūlymų;
37. pabrėžia Europos ombudsmenų tinklo ir metinių susitikimų su nacionaliniais ir regioniniais ombudsmenais per šį tinklą svarbą siekiant toliau didinti informuotumą apie tai, ką Europos ombudsmeno tarnyba gali padaryti ES piliečių labui; palankiai vertina ombudsmenės veiksmus pandemijos metu siekiant palaikyti reguliarius ryšius su kolegomis iš nacionalinių institucijų ir 2020 m. organizuoti ir rengti internetinius seminarus tokiomis temomis kaip pandemijos padariniai, skatinimas ir dalijimasis geriausia patirtimi reagavimo į krizes srityje ir dirbtinio intelekto poveikis; pripažįsta svarbų Europos ombudsmenų tinklo indėlį teikiant informaciją apie savo narių atsakomybę ir kompetenciją ir apie tinkamą ES teisės įgyvendinimą; ragina šį tinklą svarstyti, kokį vaidmenį nacionaliniai ir regioniniai ombudsmenai galėtų atlikti skatindami ES piliečius dalyvauti ES sprendimų priėmimo procese; ragina Europos ombudsmenų tinklo narius toliau bendradarbiauti, be kita ko, skatinant būsimus lygiagrečius tyrimus;
38. giria ombudsmenę už jos veiklą skaitmeninėse platformose, didinant ES piliečių informuotumą apie savo darbą; pažymi, kad 2020 m. sparčiausiai augo „Instagram“ kanalas, kurio auditorija per metus išaugo 71 proc. (1 068 nauji sekėjai); „LinkedIn“ platformoje sekėjų skaičius padidėjo 34 proc. (iki 1 237), o „Twitter“, kur ombudsmenė turi didžiausią auditoriją, 2020 m. gruodžio mėn. pasiekė 29 200 sekėjų skaičių, t. y. 11 proc. (2 870 sekėjų) daugiau;
39. sveikina ombudsmenę 25-ųjų šios pareigybės įsteigimo metinių progų ir pabrėžia, kad nuo 1995 m. biuras išnagrinėjo daugiau kaip 57 000 skundų ir atliko daugiau kaip 7 300 tyrimų, o tai labai padėjo pagerinti ES institucijų etikos ir atskaitomybės standartus įvairiose srityse; pritaria ombudsmenės strategijai iki 2024 m. „Towards 2024“, kuria siekiama didinti Europos ombudsmeno tarnybos poveikį, matomumą ir aktualumą, nustatant jos tikslus ir prioritetus dabartinei kadencijai, įskaitant piliečių informuotumą apie ombudsmenės darbą didinimą;
40. palankiai vertina tai, kad priimtas naujas Europos ombudsmeno statusas, kurio nustatomas aiškesnis Europos ombudsmeno vaidmuo ir papildoma kompetencija srityse, susijusiose su informavimu apie pažeidimus, priekabiavimu ir interesų konfliktais ES institucijose, įstaigose ir agentūrose; mano, kad itin svarbu ombudsmenei skirti didesnę biudžetą, kad ji turėtų reikiamų išteklių, kad galėtų veiksmingai susidoroti su bendru darbo krūviu;
41. palankiai vertina ombudsmenės praktines rekomendacijas ES administracijai dėl 24 oficialiųjų kalbų vartojimo bendraujant su visuomene; pabrėžia, kad šios rekomendacijos yra gyvybiškai svarbios siekiant išsaugoti turtingą kalbų įvairovę Europoje; primena, kad ES institucijos turėtų geriau užtikrinti kalbų lygybę; pažymi, kad ES institucijų interneto svetainėse turėtų būti geriau parodyta visų 24 oficialiųjų ES kalbų lygybė, ir apgailestauja dėl to, kad daugelis ES institucijų interneto svetainių vis dar yra prieinamos tik tam tikromis kalbomis;
42. palankiai vertina ombudsmenės pastangas pagerinti visuomenės dalyvavimą ES sprendimų priėmimo procese;
43. palankiai vertina naują Europos ombudsmeno interneto svetainės versiją, kuri yra dinamiškesnė ir kuria lengviau naudotis Europos piliečiams; ragina ombudsmenę išversti daugiau savo leidinių į visas oficialiąsias ES kalbas;
44. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją ir Peticijų komiteto pranešimą Tarybai, Komisijai, Europos ombudsmenei, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams bei jų ombudsmenams arba lygiavertėms kompetentingoms tarnyboms.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

P9_TA(2022)0032

Europos jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos strategija

2022 m. vasario 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos strategijos (2021/2012(INI))

(2022/C 342/08)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 194 straipsnį,
- atsižvelgdamas į 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB, nustatančią šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičiančią Tarybos direktyvą 96/61/EB ⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/89/ES, kuria nustatoma jūrinių teritorijų planavimo sistema ⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją ⁽³⁾ (toliau – Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyva),
- atsižvelgdamas į 2013 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 347/2013 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 1364/2006/EB ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 713/2009, (EB) Nr. 714/2009 ir (EB) Nr. 715/2009 ⁽⁴⁾ (TEN-E reglamentas),
- atsižvelgdamas į šiuo metu persvarstomą 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1316/2013, kuriuo sukuriamas Europos infrastruktūros tinklų priemonė ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 913/2010 bei panaikinami reglamentai (EB) Nr. 680/2007 ir (EB) Nr. 67/2010 ⁽⁵⁾,
- atsižvelgdamas į 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 ⁽⁶⁾,
- atsižvelgdamas į 2018 m. vasario 6 d. rezoliuciją dėl spartesnio švarios energetikos inovacijų kūrimo ir diegimo ⁽⁷⁾,
- atsižvelgdamas į 2019 m. kovo 14 d. rezoliuciją „Klimato kaita. Europos strateginė ilgalaikė vizija siekiant klestinčios, modernios ir konkurencingos neutralaus poveikio klimatui ekonomikos pagal Paryžiaus susitarimą“ ⁽⁸⁾,

⁽¹⁾ OL L 275, 2003 10 25, p. 32.

⁽²⁾ OL L 257, 2014 8 28, p. 135.

⁽³⁾ OL L 328, 2018 12 21, p. 82.

⁽⁴⁾ OL L 115, 2013 4 25, p. 39.

⁽⁵⁾ OL L 348, 2013 12 20, p. 129.

⁽⁶⁾ OL L 328, 2018 12 21, p. 1.

⁽⁷⁾ OL C 463, 2018 12 21, p. 10.

⁽⁸⁾ OL C 23, 2021 1 21, p. 116.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- atsižvelgdamas į savo 2020 m. sausio 15 d. rezoliuciją dėl Europos žaliojo kurso ⁽⁹⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. liepos 10 d. rezoliuciją dėl visapusiško Europos požiūrio į energijos kaupimą ⁽¹⁰⁾,
- atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 25 d. rezoliuciją dėl naujos Europos pramonės strategijos ⁽¹¹⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. gegužės 19 d. rezoliuciją dėl Europos strategijos dėl vandenilio ⁽¹²⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. gegužės 19 d. rezoliuciją dėl Europos energetikos sistemų integracijos strategijos ⁽¹³⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. liepos 7 d. rezoliuciją dėl jūrinių elektrinių parkų ir kitų atsinaujinančiųjų išteklių energijos sistemų poveikio žvejybos sektoriui ⁽¹⁴⁾,
- atsižvelgdamas į 2019 m. gruodžio 11 d. Komisijos komunikatą „Europos žaliasis kursas“ (COM(2019)0640),
- atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 10 d. Komisijos komunikatą „Nauja Europos pramonės strategija“ (COM(2020)0102),
- atsižvelgdamas į 2020 m. gegužės 20 d. Komisijos komunikatą „ES biologinės įvairovės strategija iki 2030 m. Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą“ (COM(2020)0380) ir su juo susijusią 2021 m. birželio 9 d. rezoliuciją tuo pačiu pavadinimu ⁽¹⁵⁾,
- atsižvelgdamas į 2020 m. liepos 8 d. Komisijos komunikatą „Neutralaus poveikio klimatui Europos vandenilio strategija“ (COM(2020)0301),
- atsižvelgdamas į 2020 m. liepos 8 d. Komisijos komunikatą „Neutralaus poveikio klimatui ekonomikos stimuliacija: ES energetikos sistemos integravimo strategija“ (COM(2020)0299),
- atsižvelgdamas į 2020 m. rugsėjo 17 d. Komisijos komunikatą „Platesnis Europos 2030 m. klimato srities užmojis. Investavimas į neutralaus poveikio klimatui ateitį žmonių labui“ (COM(2020)0562),
- atsižvelgdamas į 2020 m. spalio 14 d. Komisijos ataskaitą „2020 m. energetikos sąjungos būklės ataskaita, parengta pagal Reglamentą (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo“ (COM(2020)0950),
- atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 19 d. Komisijos komunikatą „ES jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos potencialo išnaudojimo žengiant į neutralaus poveikio klimatui ateitį strategija“ (COM(2020)0741),
- atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 15 d. Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 347/2013 (COM(2020)0824),
- atsižvelgdamas į 2015 m. spalio 1 d. Europos aplinkos agentūros ataskaitą Nr. 3/2015 „Saugomos jūrinės teritorijos Europos jūrose. Ateities apžvalga ir perspektyvos“ ir jos 2020 m. spalio 6 d. informacinį pranešimą „ES saugomų teritorijų tinklo „Natura 2000“ valdymas“,
- atsižvelgdamas į 2015 m. gruodžio 12 d. Paryžiuje vykusioje 21-ojoje JT bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferencijoje (COP 21) priimtą susitarimą (Paryžiaus susitarimas),

⁽⁹⁾ OL C 270, 2021 7 7, p. 2.

⁽¹⁰⁾ OL C 371, 2021 9 15, p. 58.

⁽¹¹⁾ OL C 425, 2021 10 20, p. 43.

⁽¹²⁾ OL C 15, 2022 1 12, p. 56.

⁽¹³⁾ OL C 15, 2022 1 12, p. 45.

⁽¹⁴⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0338.

⁽¹⁵⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0277.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Transporto ir turizmo komiteto ir Žuvininkystės komiteto nuomones,
  - atsižvelgdamas į Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komiteto pranešimą (A9-0339/2021),
- A. kadangi ES ratifikavo Paryžiaus susitarimą, taip pat Europos žaliąjį kursą ir neseniai priimtą Europos klimato teisės aktą, kuriuose nustatytas ES tikslas iki 2030 m. sumažinti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekį bent 55 proc. ir ne vėliau kaip iki 2050 m. pasiekti neutralaus poveikio klimatui tikslą, taip pat papildomi tikslai, siekiant kovoti su pasaulinės klimato kaitos poveikiu;
- B. kadangi pereinant prie nulinio grynojo ŠESD kiekio labai efektyviai energiją vartojančios ir didelės atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalimi grindžiamos ekonomikos reikia greitai pereiti prie švarios energijos, kad būtų užtikrintas tvarumas, tiekimo saugumas ir energijos įperkamumas, taip pat plėtoti būtiną energetikos infrastruktūrą;
- C. kadangi dėl reikšmingo elektros iš jūrų atsinaujinančiųjų energijos išteklių kainų sumažėjimo ji tapo vienu iš konkurencingiausių energijos šaltinių, pasaulinė jūros vėjo energijos vidutinė svartinė kaina nuo 2010 m. iki 2020 m. sumažėjo 48 proc., t. y. nuo 0,14 iki 0,071 EUR už kWh 2020 m., taigi – esminiu žaliosios pertvarkos elementu, sudarančiu sąlygas sukurti modernią, efektyviai išteklius naudojančią ir konkurencingą ekonomiką, ir taip pat tapo vienu iš svarbiausių ES klimato politikos užmojų ramsčių; kadangi jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energija (angl. ORE) gali būti gaunama iš milžiniškų energijos šaltinių siekiant apsaugoti namų ūkius nuo energijos nepritekliaus;
- D. kadangi ES jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos strategijoje turėtų būti atsižvelgiama į skirtingus ES jūrų baseinų geografinius ypatumus, dėl kurių sudėtinga parengti universalaus sprendimo principą;
- E. kadangi ES jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos sektorius pirmąją technologijų srityje ir turi didelį potencialą skatinti ES ekonomiką remiant švarios energijos gamybą Europoje ir visame pasaulyje;
- F. kadangi bendra ES mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros (MTTP) programoms, susijusioms su jūros vėjo energija, skirta suma per pastaruosius 10 metų sudarė 496 mln. EUR; kadangi viešosios investicijos į mokslinius tyrimus ir plėtrą plėtojant vėjo energijos vertės grandinę jau atliko lemiamą vaidmenį, sudarydamos sąlygos sektoriaus augimui; kadangi apskaičiuota, kad investicijos, kurių reikia norint iki 2050 m. dideliu mastu diegti jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energiją, siekia beveik 800 mlrd. EUR – maždaug du trečdalius skiriant susijusiai tinklo infrastruktūrai finansuoti ir maždaug trečdalį – elektros energijos gamybai jūroje; kadangi priemonės „Next Generation EU“ ekonomikos gaivinimo planas suteikia unikalią galimybę be privačiojo sektoriaus investicijų sutelkti reikšmingas viešojo sektoriaus kapitalo sumas;
- G. kadangi darbuotojų įgūdžiai ir kvalifikacija yra pagrindinis veiksnys, užtikrinantis jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos strategijos sėkmę;
- H. kadangi ES uostai atlieka esminį vaidmenį užtikrinant, kad jūros vėjo energija būtų ekonomiškai efektyvi, ir veikia kaip vietos plėtros varantai pakrančių bendruomenėse;
- I. kadangi šiuo metu Šiaurės jūra yra pirmaujantis regionas pasaulyje pagal diegiamus jūros vėjo energijos pajėgumus; kadangi kiti jūros baseinai Europoje, pvz., Atlanto vandenynas, Viduržemio jūra, Baltijos jūra ir Juodoji jūra yra perspektyvūs kalbant apie jūros vėjo energijos gamybos ir naudojimo ES didinimą; kadangi prie Atlanto vandenyno esančios vakarinės ES valstybės narės turi didelį gamtinį potencialą tiek prie jūros dugno pritvirtintų, tiek plūduriuojančių jūros vėjo elektrinių srityje; kadangi Viduržemio jūros regiono pietinės ES valstybės narės turi didelį potencialą, daugiausia plūduriuojančių jūros vėjo elektrinių srityje; kadangi prie Baltijos jūros esančios ES valstybės narės turi didelį gamtinį potencialą prie jūros dugno pritvirtintų jūros vėjo elektrinių srityje; kadangi prie Juodosios jūros esančios rytinės ES valstybės narės turi didelį gamtinį potencialą tiek prie jūros dugno pritvirtintų, tiek plūduriuojančių jūros vėjo elektrinių srityje;
- J. kadangi reikia atlikti papildomus mokslinius tyrimus dėl įvairių jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologijų ir infrastruktūros poveikio jūrų ekosistemoms, jūrų biologinei įvairovei ir saugomoms jūrinėms teritorijoms;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- K. kadangi perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos turėtų būti vykdomas kartu atkuriant gamtą, nepakenkiant esamiems 2030 m. ES biologinės įvairovės strategijoje nustatytiems gamtos atkūrimo tikslams ir nieko nepalikant nuošalyje, kaip nurodyta Europos žaliajame kurse; kadangi energetikos pertvarka turėtų būti teisinga ir įtrauki;
- L. kadangi jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektai ir jų poveikio aplinkai vertinimai turi atitikti poveikio švelninimo hierarchijos metodą; kadangi tuo atveju, kai išvengti neįmanoma arba labai sunku, turėtų būti priimtos ir veiksmingai įgyvendinamos poveikio mažinimo priemonės visais etapais – pradedant vietos parinkimu ir baigiant eksploatacija ir eksploataavimo nutraukimu; kadangi šios poveikio švelninimo priemonės apima poveikio aplinkai vertinimuose nustatytas kovos su povandeniniu triukšmu priemones;
- M. kadangi Komisija turėtų įvertinti, ar įmanoma sukurti bendriems Europos interesams svarbų projektą, kuris apimtų didelio masto plūduriuojantį vėjo elektrinių parką ir susijusį elektrolizerių projektą;
- N. kadangi esama galimybės pasinaudoti jūros erdvės reikalavimų suderinamumu siekiant užtikrinti, kad jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energija atitiktų 2030 m. ES biologinės įvairovės strategiją; kadangi jūros vėjo elektrinių parkai gali būti naudingi jūrų biologinei įvairovei, jei jie tvariai suprojektuoti ir pastatyti; kadangi norint dideliu mastu plėsti jūros vėjo energijos gamybą reikia vadovautis pažangiu požiūriu, siekiant užtikrinti jos sambūvį su veikla, kuri jau vykdoma atitinkamose vietovėse, ir kuo mažiau pakenkti aplinkai; kadangi vėjo elektrinių parkų statybos ir eksploataavimo keliami akustinė tarša, o ypač jūrų transporto keliami akustinė tarša daro poveikį jūrų ekosistemai ir į ją turėtų būti atsižvelgiama aplinkos teisės aktuose; kadangi atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtotojų įtraukimas ankstyvuju proceso etapu, be abejo, prisidės prie sėkmingo jūrinių teritorijų paskirstymo; kadangi teritorijų paskirstymas turėtų būti bendro jūrinių teritorijų planavimo ir integruoto pakrančių zonų valdymo rezultatas, neapsiribojant valstybinėmis sienomis; kadangi jūros vėjo jėgainėse gaunama daugiau elektros energijos nei sausumos turbinose ir labiau tikėtina, kad joms pritaris netoliese gyvenantys žmonės;
- O. kadangi jokia žmogaus veikla, įskaitant atsinaujinančiąją energiją, neturėtų būti leidžiama ES teritorijose, kurios pagal 2030 m. ES biologinės įvairovės strategiją pripažintos griežtai saugomomis;
- P. kadangi strategija siekiama sukurti ilgalaikę sistemą, kuri skatintų tinkamą jūrinės infrastruktūros ir kitų jūrinių teritorijų naudojimo būdų sambūvį, prisidėtų prie aplinkos apsaugos ir sudarytų žvejų bendruomenėms sąlygas klestėti;
- Q. kadangi teisingas naftos ir dujų sektoriaus darbuotojų perkėlimas į jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos sektorių turėtų būti paremtas lengvesniu jų įgūdžių ir kvalifikacijos pripažinimu; kadangi svarbu laikytis aukščiausių socialinių ir aplinkos apsaugos standartų;
- R. kadangi jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos panaudojimas priklauso nuo viešojo ir privačiojo sektorių pastangų; kadangi valstybinės įmonės gali atlikti tam tikrą vaidmenį kartu su privačiomis jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos sektoriaus įmonėmis; kadangi valstybės pagalbos ir viešųjų pirkimų taisyklių peržiūra turėtų suteikti daugiau lankstumo įgyvendinant žaliąją pertvarką, įskaitant jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektus;
1. mano, kad būtina kovoti su klimato kaita, plėtojant jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energiją norint įvykdyti Paryžiaus susitarimo tikslus ir laikytis ES įsipareigojimo vėliausiai iki 2050 m. pasiekti nulinio išmetamo šESD kiekio tikslą, remiantis naujausiais moksliniais įrodymais, kaip patvirtinta Europos žaliajame kurse ir ekonomikos gaivinimo plane „Next Generation EU“; pabrėžia, kad nulinio išmetamųjų teršalų kiekio ekonomikai pasiekti reikia, kad atsinaujinanti energija būtų naudojama precedentu neturintiu mastu; pabrėžia, kad daugelis valstybių narių atsilieka diegiant būtiną atsinaujinančiųjų išteklių energiją ir infrastruktūrą; taip pat pabrėžia, kad visos valstybės narės turėtų reikšmingas pastangas, kad išnaudotų visas atsinaujinančiųjų išteklių energijos teikiamas galimybes; pabrėžia, kad ES negalės įvykdyti savo įsipareigojimų klimato srityje, jei nebus imtasi tolesnių veiksmų jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos diegimui paspartinti;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

2. ragina Komisiją jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energiją ir kitas susijusias energetikos technologijas laikyti pagrindinėmis iki 2050 m. pasiektinos Europos energetikos sistemos sudedamosiomis dalimis;

3. pabrėžia, kad energijos taupymas ir energijos vartojimo efektyvumas ir atsinaujinančioji energija yra pagrindiniai veiksniai siekiant nulinio grynojo išmetamųjų teršalų kiekio ekonomikos; primena Sąjungos išpareigojimą laikytis principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ ir pabrėžia, kaip svarbu įgyvendinti šį principą visuose susijusiuose teisės aktuose ir iniciatyvose;

4. pabrėžia, kad, kaip nurodyta Komisijos komunikate COM(2020)0741, jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos tikslai visuose ES jūrų baseinuose yra bent 60 GW iki 2030 m. ir 340 GW iki 2050 m.; primena, kad pagal Komisijos poveikio vertinimą, pridėdamo prie komunikato COM(2020)0562 ⁽¹⁶⁾, įrengtoji jūros vėjo elektrinių galia turėtų būti 70–79 GW, kad būtų užtikrinta konkurencija išlaidų srityje, siekiant tikslo 55 proc. sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį iki 2030 m.; ragina valstybes nares ir viešąjį bei privatųjį sektorius iki 2030 m. viršyti teršalų kiekio sumažinimo 55 proc. tikslą; ragina Komisiją persvarstyti viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos taisykles, kad būtų užtikrinta sąnaudų atžvilgiu konkurencinga pertvarka, grindžiama gerai veikiančia rinka, kurioje skatinamas jūrų vėjo energijos naudojimas; pažymi, kad yra teritorijų, kuriose didžiąja dalimi neišnaudotas jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos potencialas, pvz., Atlanto vandenyno, Viduržemio jūros, Baltijos jūros ir Juodosios jūros; pabrėžia, kad sprendimas iki 2030 m. rasti vietą šioms papildomiems jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos pajėgumams yra nepaprastai svarbus ir turėtų būti laikomas prioritetiniu ir nustatytu ES iki 2023 / 2024 m., kad būtų galima pradėti statybas iki 2030 m.; pabrėžia, kad jūros ir vandenynų vėjo energijos, kaip energijos šaltinio, konkurencingumas ir toliau didės, o kartu su jos plėtra ir diegimu kainos ir toliau mažės; pabrėžia, kad jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energija yra perspektyvus energijos šaltinis ir kad tvari ir patikima energetikos sistema turi derinti jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energiją su kitomis energetikos technologijomis, kaupimo galimybėmis ir lanksčiu energijos vartojimu;

5. mano, kad jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energija turi būti tvari visoje vertės grandinėje ir turėti nedidelį neigiamą poveikį aplinkai ir ekonominei, socialinei ir teritorinei sanglaudai; primena pažadą pagal Europos žaliąjį kursą, kad niekas neturi būti paliktas nuošalyje; pabrėžia, kad žaliosios pertvarkos pagrindas turėtų būti žmonių gerovė;

6. pažymi ES bendrovių ir technologijų konkurencinį pranašumą jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos sektoriuje; ragina Komisiją užtikrinti, kad ES išlaikytų lyderystę technologijų srityje, išsaugotų talentus ir teiktų įperkama, saugią ir tvarią energiją, sykiu atsižvelgdama į galimą poveikį, įskaitant poveikį, susijusį su klimato kaita, ir poveikį jūrų aplinkai; pabrėžia, kad svarbu išlaikyti šį konkurencinį pranašumą; pabrėžia reikšmingą sektoriaus augimo potencialą ir jo indėlį į ES ekonomiką, įskaitant technologijų ir sistemų eksportą; pabrėžia, kad svarbu remti investicijas į mokslinius tyrimus ir plėtrą bei remtis novatoriška jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologijų pramonės sistema, vykdančią tarpvalstybinį bendradarbiavimą ir įgyvendinant partnerystę pagal programą „Europos horizontas“, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas tvirtoms Europos vertės grandinėms ir jas paremti, nes jos yra nepaprastai svarbios dvejopai pertvarkai, kartu užtikrinant spartų šioje srityje sukurtų inovacijų taikymą; pabrėžia aukštos kokybės pramoninių darbo vietų svarbą sudarant palankesnes sąlygas teisingam perėjimui;

7. pabrėžia, kad reikia išlaikyti švarią, konkurencingą ir tvarią jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos tiekimo grandinę Europos Sąjungoje; todėl pabrėžia, jog reikia, kad tiekėjai taikytų aukščiausius kokybės sveikatos, saugos ir aplinkosaugos standartus pagal Europos sertifikatus ir standartus, nustatytus dialogo su visais suinteresuotaisiais subjektais procese; be to, pabrėžia, kad būtina kuo labiau sumažinti transporto išlaidas tiekimo grandinėje; mano, kad viešuosiuose konkursuose turėtų būti atsižvelgiama į šiuos aspektus;

8. pabrėžia, kad jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimas yra puiki galimybė atokiausiems regionams ir saloms sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir smarkiai sumažinti savo priklausomybę nuo iškastinio kuro importo; ragina sustiprinti iniciatyvą „Svari energija ES saloms“, ypač daug dėmesio skiriant jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijai; primena, kad jūros lygio kilimas daro ypač didelį poveikį saloms;

9. ragina Komisiją kuo greičiau atlikti poveikio vertinimą, kuriame būtų paaiškintas jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos ekonominis ir socialinis poveikis, ypatingą dėmesį skiriant esamoms darbo vietoms ir darbo vietų kūrimui naudojant 300–450 GW pajėgumus iki 2050 m.;

⁽¹⁶⁾ SWD(2020)0176.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

10. ragina kompetentingas vietos valdžios institucijas įvertinti iniciatyvas, kuriomis skatinama vietos ekonomika, tvarus vietos užimtumas ir ekonominė veikla diegiant jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energiją; ragina nustatyti sektorių, kurie gali geriausiai paremti dvejopą žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir padėti užtikrinti perspektyvią ekonomikos atsigavimą, sinergiją, taip pat plėtoti sinergiją su veiksmis, kuriais sudaromos sąlygos tvariai mėlynajai ekonomikai;

Infrastruktūra ir tinklai

Investicijos į infrastruktūrą

11. pabrėžia, kad reikia skubiai tobulinti ir plėsti esamą infrastruktūrą, nepažeidžiant 2030 m. ES biologinės įvairovės strategijos ir ES gamtos srities teisės aktų, kad būtų sudarytos sąlygos daugiau naudoti elektros energiją iš atsinaujinančiųjų išteklių; apgailestauja dėl to, kad kelios valstybės narės iki 2020 m. dar nepasiekė elektros energijos tinklų jungiamųjų linijų pralaidumo 10 proc. tikslio rodiklio, ir ragina valstybes nares užtikrinti tinkamą infrastruktūrą, pvz., perdavimo linijas jūroje pagamintos elektros energijai integruoti ir transportuoti; primena ES 2030 m. elektros tinklų sujungimo tikslą pasiekti 15 proc. iki 2030 m., nustatyta Reglamento (ES) 2018/1999 2 straipsnyje; ragina Komisiją pateikti pasiūlymą, kuris galėtų paspartinti tinklų sujungimo tikslo įgyvendinimą; mano, kad Sąjunga ir jos valstybės narės turėtų sudaryti susitarimus dėl jūrų energetikos infrastruktūros su kaimyniniais geografiniais regionais;

12. ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti tinkamą infrastruktūrą ES, kad būtų galima ekonomiškai efektyviai naudoti jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energiją;

13. pabrėžia, kad svarbu užtikrinti tvarų ir atsakingą jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos sektoriaus vystymąsi, atsižvelgiant į svarbų jūrų transporto ir jūrų uostų vaidmenį; pabrėžia, kad plėtojant jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energetiką turėtų būti atsižvelgiama į poreikį užtikrinti saugius jūrų laivybos prieigos kelius ir koridorius, taip pat laivybos inkaravimo zonas ir būsimą jūrų laivybos prieigos kelių į uostus plėtrą; pabrėžia modernių, tvarių ir novatoriškų jūrų uostų svarbą jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energiją gaminančios įrangos surinkimui, gamybai ir aptarnavimui ir reikšmingas investicijas, kurių reikia uostų infrastruktūrai, įskaitant transporto terminalus, ir laivams, kad būtų galima teikti šias paslaugas, atnaujinti; atkreipia dėmesį į jūrų uostų, kaip atsinaujinančiosios jūroje gaminamos energijos transportavimo ir krantų ir su tuo susijusios logistikos taškų ir kaip jūros elektros tinklų jungčių ir tarpvalstybinių jungčių vaidmenį;

14. pabrėžia, kad galimybė gauti jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos taip pat prisidės prie uostų žalinimo, įskaitant sausumos energijos tiekimą prisišvartavusiems laivams, ir jų, kaip žiedinės pramonės centrų, plėtojimą; pabrėžia, kad valstybių narių jūrinių teritorijų planai turėtų būti pritaikyti prie būsimų tendencijų, įskaitant naujus transporto srautus, naujus laivybos maršrutus ir didesnius laivus, ir turėtų užtikrinti, kad jūrų energijos infrastruktūra būtų suderinta su jūrų transporto maršrutais, žuvininkystės pramone, eismo atskyrimo schemomis, inkaravimo zonomis, jūrų prieiga ir veikla bei uostų plėtra; yra tvirtai įsitikinęs, kad turi būti užtikrintas aukščiausias laivų, plaukiojančių netoli jūrų atsinaujinančiosios energijos infrastruktūros, saugos lygis, įskaitant pakankamą laivų eismo paslaugų aprėptį ir skubios pagalbos teikimą laivams rajone;

15. palankiai vertina Komisijos pasiūlymą persvarstyti TEN-E reglamentą siekiant Europos žaliuoju kurso tikslų įvykdymo ir pritaikyti teisės aktus prie 1,5 °C tikslo, taip pat palankiai vertina tai, kad jame dėmesys skiriamas atsinaujinančiųjų išteklių energijos sektoriaus poreikiams ir prioritetams; pabrėžia, kad siekiant plėtoti tvarius ir veiksmingus hibridinius ir radialinius jūros vėjo elektrinių įrenginius gamybai, jungtims ir perdavimui reikia į ateitį orientuoto viešojo ir privačiojo sektorių planavimo ir investicijų; yra tvirtai įsitikinęs, kad reguliavimo sistemomis turėtų būti palengvintos išankstinės investicijos; pabrėžia, kad būtina užtikrinti koordinavimą ir derinimą tarp sausumos ir jūros tinklų plėtros planų, be kita ko, nustatant priplaukimo prie kranto vietas jūrinių jungčių ir sausumos tinklų naudojimo atveju; ragina valstybes nares paspartinti reikiamą tinklo infrastruktūrą, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos žaliajai pertvarkai, kuriai labai svarbi elektrifikacija; pripažįsta, kad įvykdytoms didžiulėms investicijoms, kurios dažnai įgyvendinamos vienu metu, reikės kruopštaus ir tikslaus planavimo;

16. pabrėžia, kad svarbu bendrai apibrėžti ir susitarti bendradarbiauti dėl jūrų atsinaujinančiosios energijos gamybos kiekio, kurį 2030 m., 2040 m. ir 2050 m. valstybės narės turės naudoti kiekviename jūros baseine, užtikrinant investicijų saugumą ir siekiant klimato bei energetikos politikos tikslų įgyvendinimo;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

17. pripažįsta jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos potencialą visuose Europos jūrų baseinuose ir ragina Komisiją bei valstybes nares toliau tobulinti pagrindines technologijas, kurios naudos šią energiją;
18. ypač palankiai vertina Komisijos išsipareigojimą įgyvendinant strategiją sudaryti palankesnes sąlygas dialogui dėl jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos ekologinio, ekonominio ir socialinio tvarumo ir skatinti vadinamąją praktikos bendruomenę, kurioje visi suinteresuotieji subjektai, įskaitant pramonę, NVO, žvejus ir mokslininkus, galėtų keistis nuomonėmis, dalytis patirtimi ir dirbti įgyvendindami bendrus projektus ankstyvuju etapu;
19. atkreipia dėmesį į galimus jūrinių elektrinių ir perdavimo išteklių derinimo vykdant konkursus pranašumus; ragina Komisiją ir valstybes nares išnagrinėti tokių bendrų konkursų metodo potencialą ir galimus sunkumus bei įvertinti jo taikymo galimybes skirtingoms sąrankoms; pabrėžia, kad atliekant šią analizę reikia atsižvelgti į galimus iššūkius, susijusius su jūroje ir sausumoje esančių perdavimo tinklų paskatų ir optimalaus planavimo užtikrinimu;
20. primena, kad elektros energijos gamyba iš jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos taip pat suteikia galimybę gaminti vandenilį iš atsinaujinančiųjų išteklių, kaip nurodyta Komisijos komunikatuose COM(2020)0741, COM(2020)0299 ir COM(2020)0301;
21. atkreipia dėmesį į tai, kad įvairios atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologijos savaime papildo viena kitą kalbant apie bendrą infrastruktūrą, tiekimo grandinės sąveiką ir patikimesnę bendros elektros energijos gamybą;
22. pabrėžia, kad investicijomis į infrastruktūrą reikia remti jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos sektoriaus plėtrą, visų pirma investuojant į uostus, kad būtų galima įrengti didesnes jėgaines ir sudedamąsias dalis, pritaikyti veiklą ir techninę priežiūrą (įskaitant mokymo infrastruktūrą) ir pastatyti prie jūros dugno pritvirtintų ir plūduriuojančių jūros vėjo elektrinių eksploatavimo nutraukimo ir gamybos centrus; pabrėžia tai, kad jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energija taps labai svarbi energijos tiekimo saugumui ir kad reikia imtis būtinų priemonių, kad infrastruktūra būtų apsaugota nuo kibernetinių išpuolių;

Valstybių narių bendradarbiavimas

23. pabrėžia, kad valstybių narių bendradarbiavimas yra labai svarbus siekiant kuo veiksmingiau panaudoti jūrų energijos išteklius, atsižvelgiant į kiekvienos teritorijos ypatumus; pabrėžia Šiaurės jūros bendradarbiavimo energetikos srityje svarbą ir būtinybę vėl įtraukti Jungtinę Karalystę; pažymi, kad dabartinė teisinė sistema turėtų būti patobulinta siekiant palengvinti sudaryti sąlygas tokiam bendradarbiavimui reikiamu mastu; yra tvirtai įsitikinęs, kad neišplėtus valstybių narių ir tarpusavyje susijusių ES nepriklausančių šalių bendradarbiavimo bus trukdoma plėtoti jūrų energiją; primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares nebedelsiant imtis reikiamų veiksmų; ragina valstybes nares nedelsiant koordinuoti ir pateikti jūrų energijos pajėgumų plėtojimo planus;
24. pabrėžia, kad turėtų būti skatinamas regioninis valstybių narių ir kaimyninių valstybių bendradarbiavimas jūros baseino lygmeniu bendrai planuojant ir panaikinant reguliavimo kliūtis, taip pat kuriant regioninius jūrinių teritorijų naudojimo žemėlapius, kurie būtų prieinami visiems suinteresuotiesiems subjektams ir reguliariai peržiūrimi taikant bendrą stebėsenos sistemą;
25. palankiai vertina Komisijos ketinimą koordinuoti veiksmus su valstybėmis narėmis remiant bent 100 MW potvynių ir atoslūgių energijos naudojimą iki 2025 m. ir bent 1 GW iki 2030 m.;
26. palankiai vertina Komisijos pasiūlymą dėl reglamento dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 347/2013 ir pritaria tam, kad kiekvienam prioritetiniam jūros jėgainių tinklo koridoriui būtų įsteigta po vieną kontaktinį centrą, tai turėtų palengvinti valstybių narių koordinavimą ir leidimų vykdyti bendro intereso jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektus suteikimo procesą;

Centralizuotas šilumos ir vėsumos tiekimas

27. pažymi, kad elektros energija ir tiesioginis šildymas ir vėsinimas, gaunami naudojant jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energiją, gali prisidėti prie bet kokių galutinio elektros energijos naudojimo būdų, pvz., šildymo siurblių, ekologiškumo didinimo, dėl ko būtų galima sumažinti išmetamą ŠESD kiekį ir galiausiai jį sumažinti iki nulio; atkreipia dėmesį į galimybes įtraukti jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energiją į centralizuotą šildymą naudojant švrią elektros energiją ir šilumos siurblius;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

28. ragina Komisiją išanalizuoti brandžių centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo rinkų geriausios patirties pavyzdžius, kurie būtų naudingi besiformuojančioms rinkoms; pabrėžia, kad valstybės narės gali stiprinti šildymo ir vėsinimo kaupimo pajėgumus ir taip skatinti diegti didelius kintančius jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos išteklius; pabrėžia, kad duomenų trūkumas ir atsiejimas nuo pastatų renovacijos strategijų savivaldybės lygmeniu stabdo tolesnę atsinaujinančiųjų energijos išteklių integraciją į centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo rinkas;

29. pabrėžia nacionalinių ir vietos valdžios institucijų vaidmenį strategiškai planuojant šilumos ir vėsumos tiekimą ir remiant rajono energetikos operatorius, mažinant investicijų riziką ir palengvinant galimybes gauti tiesioginį viešojo sektoriaus finansavimą;

Moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra

30. yra tvirtai įsitikinęs, kad ES ir valstybės narės turėtų remti daugiatikslių jungiamųjų linijų mokslinius tyrimus ir plėtrą; pabrėžia, kad reikia sukurti ilgalaikę daugiatikslių jungiamųjų linijų sistemą, kuria būtų galima veiksmingai integruoti jūrų ir sausumos rinkas; ragina Komisiją padėti įvairios įrangos gamintojams parengti bendrą standartą, kuriuo būtų galima užtikrinti jungiamųjų linijų suderinamumą ir sąveikumą; pabrėžia, kad siekiant paspartinti patekimą į rinką, reikia kurti, tikrinti, demonstruoti naujas technologijas, pvz., daugiatiksles jungiamąsias linijas, ir mažinti su jomis susijusią riziką; ragina sukurti tinkamas pagrindines sąlygas, kad būtų užtikrinta sparti šių technologijų plėtra;

31. primygtinai ragina Komisiją, valstybes nares ir privatųjį sektorių didinti investicijas į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą, susijusią su žiediniu ir į gamtą orientuotu jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos įrenginių projektavimu, taip pat į jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos ga, ybos įrenginių perdirbimo ir išmontavimo technologijas;

32. pabrėžia, kad ES jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos sektorius grindžiamas importuojamomis žaliavomis ir sudedamosiomis dalimis ir kad turėtų būti apsaugota šių medžiagų tiekimo grandinė; pakartoja, kad tiekėjai turi taikyti aukščiausius kokybės, sveikatos, saugos ir aplinkos apsaugos standartus pagal Europos sertifikavimą ir standartus;

33. yra tvirtai įsitikinęs, kad ES ir valstybės narės turėtų remti plūduriuojančias jūros vėjo, potvynių ir atoslūgių, bangų ir srovių jėgaines, kurios gali būti pritaikytos prie įvairių jūros dugno sąlygų Europoje, mokslinius tyrimus ir plėtrą; atsižvelgdamas į tai, taip pat pabrėžia, kad reikia remti visos jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos vertės grandinės ir technologijų, naudojančių atsinaujinančiuosius energijos išteklius, pvz., jūros vėjo jėgainių, priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo mokslinius tyrimus, plėtrą, išplėtimą ir komercializaciją, siekiant sumažinti kitų sektorių priklausomybę nuo iškastinio kuro ir skatinti sektorių susiejimą;

34. pabrėžia, kad jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energiją reikia eksploatuoti jūrų gelmėse; pabrėžia, kad plūduriuojančios technologijos suteikia galimybę pasiekti didesnę ir pastovesnę vėjo greitį, kuris taip pat gali sumažinti jėgainės poveikį aplinkai ir sumažinti su pakrančių planavimu susijusį spaudimą; ragina Komisiją ir valstybes nares remti mokslinius tyrimus, plėtrą, stebėseną ir inovacijas, susijusias su technologijomis, pvz., plūduriuojančiosiomis platformomis; pabrėžia, kad ES turi puikią galimybę pirmauti jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologijų srityje, kuri bus pagrindinė priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo priemonė;

35. mano, kad labai svarbu Europoje turėti pagrindinius atsinaujinančiosios energijos vertės grandinių segmentus, kad būtų pasiekti ES kovos su klimato kaita tikslai ir užtikrinta didelė ekonominė nauda gyventojams; ragina imtis tinkamų priemonių, kuriomis būtų remiamas vietos europinio turinio vaidmuo atsinaujinančiosios energijos strategijos tiekimo grandinėje ir teisės aktuose;

36. palankiai vertina tai, kad Komisija ir Europos investicijų bankas yra įsipareigoję bendradarbiauti su kitomis finansų įstaigomis, kad pagal programą „InvestEU“ būtų remiamos strateginės ir didesnės rizikos investicijos į jūrų energetiką, kartu užtikrinant, kad ES išliktų lydere technologijų požiūriu;

37. ragina Komisiją ir valstybes nares įgyvendinant Europos žaliąjį kursą geriau panaudoti Sąjungos lėšas ir remti jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtrą atokiausiose teritorijose bei salose, siekiant veiksmingai sumažinti jų priklausomybę nuo iškastinio kuro;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

38. pabrėžia, kad norint plėsti jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energiją reikės daug labai specializuotos ir kvalifikuotos darbo jėgos, ir ragina Komisiją ir valstybes nares imtis reikiamų veiksmų siekiant užkirsti kelią kvalifikuotų darbuotojų trūkumui užtikrinant patrauklias darbo sąlygas, atsižvelgiant į sveikatą ir saugą; pritaria Komisijos užmojams remti kompetentingas nacionalines ir regionines valdžios institucijas kuriant ir įgyvendinant jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijai skirtas švietimo ir mokymo programas ir poreikiui plėtoti įgūdžių kaupimą jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje; ragina Komisiją įtraukti jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos sritį į kitą Europos įgūdžių darbotvarkę, siekiant padėti asmenims, tarptautinėms įmonėms ir mažosioms ir vidutinėms įmonėms išsiugdyti reikiamus įgūdžius jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos sektoriuje; pabrėžia moterų užimtumo svarbą itin techninėje jūrų energijos sektoriaus aplinkoje;

39. mano, kad per visą projekto ciklą labai svarbu projektuoti, plėtoti ir naudoti jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energiją žiediniu ir atsinaujinančiu būdu; ypač pabrėžia, kad didelis metalų ir naudingųjų iškasenų kiekis, reikalingas atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologijų plėtrai remti, turi būti gaunamas atsakingai ir žiediška;

40. pabrėžia reikšmingą galimybę plėtoti vandenilio gamybą iš jūrų atsinaujinančiųjų energijos išteklių, kuri gali padėti atverti kelią platesnei vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių rinkos plėtrai; ragina Komisiją įvertinti, kaip jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos šaltiniai galėtų atverti kelią plėtoti atsinaujinančiųjų išteklių vandenilio gamybą;

41. pabrėžia, kokios privačiojo ir viešojo sektorių investicijų į jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos sektorių svarbą diegiant plataus masto jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologijas; pakartoja savo raginimą Komisijai pritaikyti programą „Europos horizontas“ prie proveržio technologijų ir inovacijų kūrimo, didinimo ir komercializacijos Sąjungoje, kad būtų panaikintas atotrūkis tarp inovacijų kūrimo ir jų diegimo rinkoje, teikiant rizikos finansavimą ankstyvosioms technologijoms ir parodomiesiems projektams bei ankstyvųjų vertės grandinių plėtojimui, siekiant paremti mokslinių tyrimų infrastruktūros plėtrą, taip pat sumažinti esamus skirtumus tarp valstybių narių;

42. pabrėžia, kad patobulinti įgūdžiai jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje ir konkretaus sektoriaus specifikos išmanymas yra išteklius, kuris gali būti eksportuojamas į ES nepriklausančias šalis ir tokiu būdu gali padėti vykdyti ES paslaugų eksportą bei prisidėti prie klimato kaitos švelninimo pasauliniu lygmeniu;

Leidimai ir jūrinių teritorijų planai

Leidimų išdavimo supaprastinimas

43. pabrėžia, kad siekiant įgyvendinti 2030 m. ir 2050 m. tikslus reikia paspartinti jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos diegimą; pabrėžia, kad norint išnaudoti jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos potencialą, reikia darnesnio jūrų erdvės ir pakrančių valdymo; yra tvirtai įsitikinęs, kad deramą jūrinių teritorijų planavimo procesą lydėtų tvirtas požiūris į visuomenės dalyvavimą, kad būtų atsižvelgta į visų suinteresuotųjų subjektų ir pakrančių bendruomenių nuomonę; pažymi, kad didžiulis susidomėjimas jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energija lems vis didėjančią pateikiamų prašymų išduoti leidimus skaičių; ragina valstybes nares skubiai supaprastinti atitinkamas procedūras ir koordinuoti savo pastangas; ragina valstybes nares pritari bendrų kontaktinių centrų steigimui;

44. atkreipia dėmesį į šiuo metu ilgai trunkantį jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektų įgyvendinimo procesą ir tai, kad reikia jį skubiai paspartinti, kad būtų pasiekti 2030 ir 2050 m. tikslai; pažymi, kad supaprastinus valstybių narių procedūras ir techninius standartus bus sudarytos sąlygos spartesniam diegimui; ragina valstybes nares nustatyti skaidrų leidimų išdavimo procesą bei apsvaistyti galimybę nustatyti leidimų išdavimo terminus, įskaitant būtinus poveikio aplinkai vertinimus ir tyrimus, taip pat konsultacijas su suinteresuotaisiais subjektais, ir nustatyti leidimų išdavimo laikotarpį, kai pateikiami išsamūs dokumentų rinkiniai, su terminu, per kurį turi būti priimtas sprendimas; pabrėžia, kad svarbu prireikus sutrumpinti procedūras ir imtis priemonių siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi terminų;

45. pabrėžia iš anksto patvirtintų licencijų svarbą ir potencialą jūrų energijos teritorijų plėtrai, taip pat prijungimo ir perdavimo linijų išdėstymo svarbą, siekiant pašalinti projektų neapibrėžtumą ir sutrumpinti jų įgyvendinimo laiką;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

46. mano, kad nepaprastai svarbu pasiekti platų visuomenės pritarimą jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektams, įtraukiant vietos subjektus, kad visuomenė labiau pritarėtų jūros vėjo energijai ir jai reikalingai stambiai infrastruktūrai; ragina į projektus skaidriai ir prasmingai įtraukti pakrančių bendruomenes, įskaitant atokiausiuose regionuose ir salose esančias bendruomenes, taip pat kitus suinteresuotuosius subjektus; pabrėžia, kad svarbu didinti plačiosios visuomenės pasitikėjimą atsinaujinančiosios energijos teikiamomis galimybėmis pasiekti energetinę nepriklausomybę ir užtikrinti energijos tiekimą; ragina Komisiją ir valstybes nares sukurti ragina Komisiją ir valstybes nares sukurti vieno langelio principu veikiančius kontaktinius centrus, kuriuose būtų teikiama supaprastinta informacija apie perversminių jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologijų demonstracinių projektų finansavimo galimybes;

Jūrinių teritorijų planų ir nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų derinimas

47. pažymi, kad manoma, kad bendra teritorija, kurios reikia siekiant užtikrinti, kad jūrų vėjo energijos pajėgumai pasiektų 2050 m. tikslus, siekia 2,8 proc.; yra tvirtai įsitikinęs, kad jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtojimą įtraukimas ankstyvuoją proceso etapu prisidės prie sėkmingo jūrinių teritorijų paskirstymo; pabrėžia, kad teritorinis paskirstymas turėtų būti bendro jūrinių teritorijų planavimo ir integruoto pakrančių zonų valdymo rezultatas, neapsiribojant nacionalinėmis teritorijomis; ragina vykdyti skaidrų procesą ir užtikrinti galimybę susipažinti su regioniniais jūrų erdvės planais siekiant sudaryti sąlygas visiems suinteresuotiesiems subjektams priimti ankstyvą ir įtraukų požiūrį;

48. atkreipia dėmesį į pagal programą „Horizontas 2020“ finansuojamo projekto dėl daugiafunkcio Europos jūrų panaudojimo, kuriame tiriamos daugiafunkcio Europos jūrų panaudojimo galimybės penkiuose ES jūrų baseinuose, rekomendacijas; primena savo rekomendacijas, kad tvari vandenynų plėtra nebegali priklausyti nuo vieno sektoriaus valdymo, bet tam reikia visapusiškesnio, integruoto požiūrio, ir kad daugiafunkcis naudojimas neapsiriboja dalijimusi „ta pačia“ jūrų erdve, o turėtų apimti bendrą įrenginių ir kito turto naudojimą bei bendrą veiklą;

49. pabrėžia, kad būtina skubiai užtikrinti pakankamą teritoriją jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtrai, ir mano, kad daugiafunkcis naudojimas turėtų būti aktyviai propaguojamas ir skatinamas pasitelkiant viešojo reguliavimo įstaigas ir taikant atitinkamas paramos programas, kurios būtų kur kas platesnės už vien tik teritorijų planavimo sprendimus; pažymi, kad rengiant jūrų erdvės planus valstybių narių buvo paprašyta ieškoti ne tik geriausių turimų duomenų ir siekti plataus visuomenės dalyvavimo, bet ir galimybių bendrai koordinuoti jūrų veiklą;

50. pažymi, kad pagal Reglamentą (ES) 2018/1999 valstybės narės savo nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus (NEKSVP) turėjo pateikti iki 2019 m. gruodžio 31 d. ir privalo kas dvejus metus pateikti pažangos ataskaitą; pažymi, kad pagal Direktyvą 2014/89/ES valstybės narės iki 2021 m. kovo 31 d. turėjo parengti jūrų erdvės planus; apgailestauja dėl to, kad dar ne visos valstybės narės pateikė savo jūrų erdvės planus, ir ragina Komisiją imtis veiksmų; atkreipia dėmesį į riziką, kad nacionaliniai energetikos ir klimato srities veiksmų planai ir jūrų erdvės planai gali būti nesuderinami teritorijų paskirstymo aspektu; pabrėžia, kad reikia skubiai suderinti Direktyvą dėl jūrinių teritorijų planavimo ir Reglamentą dėl nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų, taip pat kitus susijusius ES teisės aktus; primygtinai ragina valstybes nares nedelsiant koordinuoti ir parengti planus dėl jūrų energijos pajėgumų plėtojimo iki 2030 m ir po 2030 m. planus;

51. atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina strategijos tikslą sukurti ilgalaikę sistemą, kuri skatintų tinkamą jūrinės infrastruktūros ir kitų jūrinių teritorijų naudojimo būdų sambūvį ir prisidėtų prie aplinkos apsaugos;

52. ragina Komisiją ir valstybes nares iki 2050 m. planuojant ir diegiant 300–450 GW jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos pajėgumus laikytis visa apimančio požiūrio, grindžiamo visu gyvavimo ciklu;

53. ragina Komisiją atlikti jūrinių įrenginių eksploatavimo nutraukimo poveikio analizę ir prirėkus priimti ES tvaraus jūrinės infrastruktūros eksploatavimo nutraukimo strategiją, siekiant kuo labiau sumažinti poveikį aplinkai, saugai ir ekonomikai; pabrėžia, kad tokia strategija turėtų įtraukti esamos infrastruktūros išmontavimą ir apimti būsimą eksploatavimo nutraukimo veiklą; pabrėžia, kad būsimą ES masto teisinė sistema bus reikalinga tik tuo atveju, jei analizė rodo, jog dabartinė teisinė sistema ir priemonės ES valstybėse narėse turi reikšmingų trūkumų; primygtinai ragina Komisiją sukurti paprastą stebėsenos sistemą, kuria būtų užtikrintas skaidrus ir veiksmingas ataskaitų apie jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos diegimo pažangą teikimas, parodančią, ar valstybės narės galės pasiekti 2030 m. ir 2050 m. GW nustatytus tikslus; mano, kad Komisija, laikydamasi Atsinaujinančių išteklių energijos direktyvoje nustatytų ataskaitų teikimo reikalavimų, turėtų pranešti Parlamentui, ar jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energija diegiama tinkamai;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

54. ragina visoje ES uždrausti neeksplloatuojamų vėjo jėgainių menčių šalinimą sąvartynuose iki 2025 m., kad būtų užtikrintas žiedžiškumas, kuo labiau sumažintas neigiamas poveikis dirvožemiui ir vandenynams bei padidintas dirvožemio apsaugos lygis;

Rinkos modelis

55. pabrėžia, kad jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos įsisavinimas priklauso nuo tinkamo gerai parengtų rinkos taisyklių įgyvendinimo ir stabilios reglamentavimo sistemos, atsižvelgiant į ilgą tokių investicijų trukmę; pabrėžia, kad jūros vėjo energijos kaina per pastaruosius du dešimtmečius smarkiai nukrito, todėl ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti kuo geresnes pagrindines sąlygas į rinką orientuotai jūros vėjo jėgainių plėtrai; pabrėžia, kad jeigu nebus palaipsniui atsisakyta iškastinio kuro ir subsidijų iškastiniam kurui, kai tik tai bus įmanoma, ir nebus gerokai padidinta jūros vėjo energijos gamyba, bus neįmanoma įgyvendinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslų ir užtikrinti, kad visuotinis atšilimas pasaulyje iki amžiaus pabaigos neviršytų 1,5 °C;

56. ragina įvertinti jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos sąnaudų ir naudos paskirstymą tarp gamybos ir perdavimo, kad ji būtų tvari ir socialiniu bei ekonominiu požiūriu perspektyvi, užtikrinant plėtotojams tinkamas paskatas ir stabilią reguliavimo sistemą; pabrėžia, kad netikrumas dėl sąnaudų ir naudos paskirstymo atgraso įmones nuo jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektų įgyvendinimo; ragina Komisiją paspartinti ES gairių dėl jūrų hibridinių projektų sąnaudų ir naudos pasidalijimo paskelbimą;

57. pabrėžia, kad esamos ES finansavimo priemonės, tokios kaip Europos infrastruktūros tinklų priemonė, gali padėti sutelkti reikalingą finansavimą, kad būtų skatinami tarpvalstybiniai atsinaujinančiosios energijos sprendimai ir bendri projektai ES; pažymi, kad Europos infrastruktūros tinklų priemonė gali būti naudojama potencialioms jūrų energijos gamybos plėtros vietoms nustatyti ir reikiamiems tyrimams bei statybos darbams finansuoti, kai vykdomi dviejų ar daugiau ES valstybių narių projektai;

58. ragina Komisiją atitinkamais atvejais skatinti valstybes nares įtraukti jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektus į savo nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus bei kitas nacionalines programas, finansuojamas ES lėšomis;

59. ragina persvarstyti esamą reguliavimo sistemą, reglamentuojančią ES elektros energijos rinkas, siekiant palengvinti jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos įsisavinimą ir panaikinti dirbtines prekybos kliūtis, fiksuotas kainas, subsidijas ir kitus rinką iškraipiančius mechanizmus, kurie neleidžia toliau sėkmingai integruoti jūrų atsinaujinančiuosius išteklius; ragina Komisiją ir valstybes nares atidžiai išanalizuoti galimybę sukurti specialias jūrų prekybos zonas bei ištirti esamas prekybos zonas ir jų tinkamumą didėjantiems atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos pajėgumams integruoti; ragina Komisiją nustatyti esamus reguliavimo mechanizmus, kuriais būtų sėkmingai skatinama į gerai veikiančią energijos rinką integruoti jūrų atsinaujinančiuosius išteklius, kaip į ateitį orientuoto modelio dalį, įskaitant hibridinių projektų ir naujų formų bendradarbiavimo palengvinimą; ragina Komisiją išnagrinėti geresnes hibridinių projektų plėtros sąlygas siekiant užtikrinti geresnį ir spartesnį hibridinių projektų įgyvendinimą jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje ir lankstesnes sąlygas inovacijoms skatinti, įskaitant naujas turto kategorijas, visų pirma jūros vėjo elektrinių parkams, jungtimis prijungtiems prie dviejų ar daugiau rinkų; pripažįsta, kad taikant tarifus turėtų būti atsižvelgiama į riziką, kylančią pirmajam pramonės investuotojui, kuris investuoja į naujos technologijos diegimą;

60. pabrėžia, kad rinkos struktūrą reikia visiškai suderinti su jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energija, taip pat reikia užtikrinti optimalią jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos pasiūlymų teikimo zonos konfigūraciją; mano, kad jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos infrastruktūra perdavimo lygmeniu turėtų būti reglamentuojama remiantis atsiejimo taisyklėmis, taikant aiškiai apibrėžtas funkcijas ir atsakomybę sistemų atsakomybės, trečiųjų šalių prieigos, ir skaidrių tarifų bei sąlygų atžvilgiu, taip prisidedant prie bendrosios rinkos ir energetikos sąjungos;

61. pripažįsta, jog vykdant perėjimą prie švarios energijos būtina, kad naudojant jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energiją ir kitas energijos technologijas būtų atsižvelgiama į tvarumą ir anglies pėdsaką visoje vertės grandinėje; pabrėžia, kad į konkursų dėl jūrų energijos procesus turėtų būti įtraukti tvarumo kriterijai;

62. pripažįsta, kad vandenilis iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių atliks pagrindinį vaidmenį ES siekiant anglies dioksido poveikio neutralumo iki 2050 m.; pabrėžia, kad jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energija dėl didelio projektų masto ir didelių pajėgumų atliks svarbų vaidmenį spartinant vandenilio gamybą iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių; mano, kad reikalinga parama moksliniams tyrimams ir plėtrai, siekiant paskatinti pramonę naudoti vandenilį iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių rinkoje, įgyvendinant didelius komercinius projektus, ir taip sukurti realią tvarią paklausą sunkiai prisitaikančiuose sektoriuose;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

o

o o

63. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.
-

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

P9_TA(2022)0033

ES sutarties 50 straipsnio įgyvendinimo vertinimas

2022 m. vasario 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl ES sutarties 50 straipsnio įgyvendinimo vertinimo (2020/2136(INI))

(2022/C 342/09)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutartį (ES sutartį), visų pirma į jos 50 straipsnį ir 8 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV), ypač į jos 218 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją,
- atsižvelgdamas į 2017 m. kovo 29 d. Jungtinės Karalystės (JK) pranešimą Europos Vadovų Tarybai apie jos ketinimą išstoti iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos pagal Europos Sąjungos sutarties 50 straipsnio 2 dalį ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties 106a straipsnį,
- atsižvelgdamas į 2017 m. balandžio 29 d. Europos Vadovų Tarybos (50 straipsnio) gaires po JK pranešimo pagal ES sutarties 50 straipsnį, 2017 m. gruodžio 15 d. gaires dėl derybų dėl „Brexit’o“ antrojo etapo ir 2018 m. kovo 23 d. gaires dėl pagrindinių būsimų ES ir Jungtinės karalystės santykių principų,
- atsižvelgdamas į 2017 m. gegužės 22 d. Tarybos sprendimą, kuriuo nustatomi derybiniai nurodymai dėl susitarimo su Jungtine Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalyste, kuriuo nustatoma jos išstojimo iš Europos Sąjungos tvarka, ir į 2018 m. sausio 29 d. Tarybos sprendimą, kuriuo papildomas 2017 m. gegužės 22 d. Tarybos sprendimas, kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas su Jungtine Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalyste dėl susitarimo, kuriuo nustatoma jos išstojimo iš Europos Sąjungos tvarka, ir nustatomi papildomi derybiniai nurodymai,
- atsižvelgdamas į 2020 m. vasario 25 d. Tarybos sprendimą (ES, Euratomas) 2020/266, kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas su Jungtine Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalyste dėl naujo partnerystės susitarimo ⁽¹⁾, ir šio dokumento papildyme pateiktus derybinius nurodymus dėl naujos partnerystės su Jungtine Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalyste, kurie paskelbti viešai,
- atsižvelgdamas į savo 2017 m. balandžio 5 d. rezoliuciją dėl derybų su Jungtine Karalyste gavus jos pranešimą dėl ketinimo išstoti iš Europos Sąjungos ⁽²⁾, 2017 m. spalio 3 d. rezoliuciją dėl derybų su Jungtine Karalyste padėties ⁽³⁾, 2017 m. gruodžio 13 d. rezoliuciją dėl derybų su Jungtine Karalyste padėties ⁽⁴⁾, 2018 m. kovo 14 d. rezoliuciją dėl pagrindinių būsimų ES ir Jungtinės Karalystės santykių principų ⁽⁵⁾, 2019 m. rugsėjo 18 d. rezoliuciją dėl Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos dabartinės padėties ⁽⁶⁾, 2020 m. sausio 15 d. rezoliuciją dėl Susitarimo dėl išstojimo iš ES nuostatų dėl piliečių teisių įgyvendinimo ir stebėsenos ⁽⁷⁾ ir 2020 m. vasario 12 d. rezoliuciją dėl siūlomų derybų įgaliojimų dėl naujos partnerystės su Jungtine Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalyste ⁽⁸⁾,
- atsižvelgdamas į Europos Parlamento 2020 m. birželio 18 d. rekomendaciją dėl derybų dėl naujos partnerystės su Jungtine Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalyste ⁽⁹⁾,

⁽¹⁾ OL L 58, 2020 2 27, p. 53.

⁽²⁾ OL C 298, 2018 8 23, p. 24.

⁽³⁾ OL C 346, 2018 9 27, p. 2.

⁽⁴⁾ OL C 369, 2018 10 11, p. 32.

⁽⁵⁾ OL C 162, 2019 5 10, p. 40.

⁽⁶⁾ OL C 171, 2021 5 6, p. 2.

⁽⁷⁾ OL C 270, 2021 7 7, p. 21.

⁽⁸⁾ OL C 294, 2021 7 23, p. 18.

⁽⁹⁾ OL C 362, 2021 9 8, p. 90.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- atsižvelgdamas į savo 2020 m. sausio 29 d. teisėkūros rezoliuciją dėl Tarybos sprendimo dėl Susitarimo dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos sudarymo projekto ⁽¹⁰⁾,
  - atsižvelgdamas į 2019 m. balandžio 16 d. Komisijos pareiškimą Europos Parlamento plenariniame posėdyje,
  - atsižvelgdamas į Susitarimą dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos ⁽¹¹⁾ (toliau – Susitarimas dėl išstojimo) ir Politinę deklaraciją, kuria nustatomi Europos Sąjungos ir Jungtinės Karalystės būsimų santykių pagrindiniai principai ⁽¹²⁾ (toliau – Politinė deklaracija),
  - atsižvelgdamas į 2018 m. birželio 28 d. Europos Vadovų Tarybos sprendimą (ES) 2018/937, kuriuo nustatoma Europos Parlamento sudėtis ⁽¹³⁾,
  - atsižvelgdamas į 2018 m. gruodžio 10 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) sprendimą *Andy Wightman ir kiti / išstojimo iš Europos Sąjungos reikalų ministras*, C-621/18, ECLI:EU:C:2018:999,
  - atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio mėn. Europos Parlamento tyrimų tarnybos išsamią analizę „ES sutarties 50 straipsnis. Kaip ES taikė „išstojimo“ sąlygą“,
  - atsižvelgdamas į 2021 m. kovo mėn. Europos Parlamento Piliečių teisių ir konstitucinių reikalų teminio skyriaus užsakytą tyrimą „ES sutarties 50 straipsnio aiškinimas ir įgyvendinimas. Teisinis ir institucinis vertinimas“,
  - atsižvelgdamas į 1998 m. balandžio 10 d. Belfasto susitarimą, kurį pasirašė Jungtinės Karalystės vyriausybė, Airijos vyriausybė ir kiti daugiašalių derybų dalyviai (toliau – Didžiojo penktadienio susitarimas),
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį ir į 2002 m. gruodžio 12 d. Pirmininkų sueigos sprendimo dėl leidimo rengti pranešimus savo iniciatyva suteikimo tvarkos 1 straipsnio 1 dalies e punktą ir 3 priedą,
  - atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto nuomonę,
  - atsižvelgdamas į Tarptautinės prekybos komiteto laišką,
  - atsižvelgdamas į Konstitucinių reikalų komiteto pranešimą (A9-0357/2021),
- A. kadangi šio pranešimo tikslas – išanalizuoti, kaip buvo aiškinamos ir taikomos ES sutarties 50 straipsnio nuostatos ir kaip buvo organizuojama ir vykdoma Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES procedūra pagal tą straipsnį, įskaitant įgytą patirtį, susijusią su ES teise ir Europos Sąjungos veikimu;
- B. kadangi svarstymai dėl 50 straipsnio įgyvendinimo padeda geriau suprasti pagrindinius ES konstitucinio tapatumo komponentus, principus, kuriais grindžiama Europos integracija, sprendimų priėmimo autonomiškumo svarbą ir teisę reguliuoti – į tai bus atsižvelgta ateityje keičiant sutartis;
- C. kadangi ES sutarties 50 straipsniu sprendžiamas anksčiau dėl teisės išstoti iš ES tvyrojės netikrumas ir dviprasmiškumas, aiškiai suteikiant valstybėms narėms vienašalę teisę pasitraukti be jokių kitų sąlygų, išskyrus savo nacionalinių konstitucinių reikalavimų laikymąsi;
- D. kadangi ES sutarties 50 straipsnyje, kuriame aiškiai numatytas išstojimas pagal ES teisę, nustatyta vienintelė procedūra, pagal kurią valstybė narė gali teisėtai išstoti iš ES;

⁽¹⁰⁾ OL C 331, 2021 8 17, p. 38.

⁽¹¹⁾ OL L 29, 2020 1 31, p. 7.

⁽¹²⁾ OL C 34, 2020 1 31, p. 1.

⁽¹³⁾ OL L 165 I, 2018 7 2, p. 1.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- E. kadangi ES sutarties 50 straipsnyje nieko nepasakyta dėl daugelio procedūros aspektų, kurie atsirado Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos proceso metu, arba jie nepakankamai aiškūs;
- F. kadangi ES sutarties 50 straipsnyje nenustatoma jokių formalių reikalavimų dėl pranešimo apie ketinimą išstoti iš Sąjungos arba dėl to pranešimo termino ar atšaukimo; kadangi 50 straipsnyje nėra aiškiai numatyta pereinamojo laikotarpio priemonių galimybė;
- G. kadangi ES sutarties 50 straipsnyje nenurodomi konkretūs reikalavimai dėl galimo ES sutarties 50 straipsnio 3 dalyje nustatyto dvejų metų laikotarpio pratęsimo, todėl derybų procesas gali būti lankstus;
- H. kadangi ES sutarties 50 straipsnyje patvirtinama, kad narystė ES yra savanoriška, o tai reiškia, kad valstybė narė negali būti priversta likti narė arba išstoti; kadangi sprendimas išstoti iš Sąjungos yra suverenus valstybės narės sprendimas, priimtas laikantis tos išstojančios valstybės vidaus konstitucinės tvarkos;
- I. kadangi pagal lojalaus bendradarbiavimo principą reikalaujama, kad pranešimas būtų pateiktas iš karto po to, kai priimamas sprendimas išstoti;
- J. kadangi ESTT savo 2018 m. gruodžio 10 d. sprendime byloje *Andy Wightman ir kiti / išstojimo iš Europos Sąjungos reikalų ministras* išaiškino, kad išstojanti valstybė narė gali vienašališkai atšaukti pranešimą apie savo ketinimą išstoti iš Sąjungos, kol tai valstybei narei vis dar taikomos Sutartys;
- K. kadangi ES sutarties 50 straipsnyje nėra aiškiai nurodyta, kaip taikomos SESV 218 straipsnio dalys, išskyrus jo 3 dalį;
- L. kadangi Jungtinės Karalystės žmonių išreikšta valia išstoti iš ES, nepaisant to, kad dauguma Škotijos ir Šiaurės Airijos piliečių balsavo už tai, kad šalis liktų ES, buvo gerbiama laikantis laisvės ir demokratijos vertybių, kaip nurodyta ES sutarties 2 straipsnyje;
- M. kadangi ruošiantis referendumui Jungtinėje Karalystėje nebuvo surengta pakankamai informuotumo didinimo kampanijų, nes piliečiams niekada nebuvo pateiktas aiškus jų šalies santykių su ES, kai ji išstos, vaizdas ir jie dažnai buvo klaidinami dėl išstojimo pasekmių, ypač Šiaurės Airijos atžvilgiu, o tai atskleidė su klaidinančia informacija susijusią riziką ir problemas;
- N. kadangi ES sutarties 50 straipsniu Sąjungos institucijoms suteikiama išimtinė horizontalioji kompetencija derėtis dėl susitarimo, apimančio visus klausimus, būtinus siekiant pasirengti valstybės narės išstojimui;
- O. kadangi visų ES institucijų vaidmuo išstojimo procedūroje buvo labai svarbus aiškinant ir įgyvendinant ES sutarties 50 straipsnio nuostatas ir mažinant institucijų veiklos trikdymą, apsaugant valstybių narių vienybę ir užtikrinant tvarkingą išstojimą;
- P. kadangi dvejų etapų metodas, kurį Komisijos vardu patvirtino vyriausiasis derybininkas Michel Barnier, pasitvirtino kaip teisingas;
- Q. kadangi pagal ES sutartį piliečiams Sąjungos lygiu yra tiesiogiai atstovaujama Europos Parlamente; kadangi Parlamentas dalyvauja sprendimų priėmimo procedūroje pagal ES sutarties 50 straipsnį ir vykdo bendrą politinę kontrolę, kaip numatyta ES sutarties 14 straipsnyje, todėl turėtų aktyviai dalyvauti derybose dėl išstojimo, kad galėtų duoti savo pritarimą pagal ES sutarties 50 straipsnį;
- R. kadangi pagal ES sutarties 50 straipsnyje numatytą procedūrą ir kaip visais tarptautinių susitarimų, dėl kurių deramasi taikant SESV 218 straipsnio 3 dalyje nustatytą procedūrą, atvejais Parlamento vaidmuo yra nežymus ir apsiriboja galimo susitarimo dėl išstojimo patvirtinimu; kadangi, nepaisant šių apribojimų, Parlamentas nuo pat pradžių aktyviai dalyvavo išstojimo procese ir įsipareigojo ginti ES piliečių interesus ir užtikrinti Europos Sąjungos vientisumą viso proceso metu;
- S. kadangi Parlamentas šiame procese atliko labai svarbų vaidmenį atstovaudamas visiems ES piliečiams – tiek 27 ES valstybių narių, tiek Jungtinės Karalystės;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- T. kadangi JK išstojimas turėjo įtakos Europos Parlamento sudėčiai, kaip numatyta Europos Vadovų Tarybos sprendimo (ES) 2018/937 3 straipsnio 2 dalyje;
- U. kadangi išstojimo procesas lėmė nenuspėjamumą ir iškėlė iššūkių ne tik ES ir išstojančiai valstybei narei, bet ir ypač tiesiogiai paveiktiems piliečiams ir subjektams; kadangi šio netikrumo ekonominės ir socialinės sąnaudos pasirodė esančios labai didelės ir dėl to taip pat buvo daromas spaudimas politiniams ES ir išstojančios valstybės narės santykiams; kadangi atsiskyrimo proceso metu būtų galima užtikrinti didesnę tikrumą, be kita ko, reikalaujant, kad kartu su pranešimu apie sprendimą išstoti būtų pateiktas būsimų santykių, kuriuos išstojanti valstybė narė norėtų plėtoti, projektas;
- V. kadangi Sąjungos institucijos dėjo visas pastangas, kad išstojimo procesas nebūtų politizuojamas, tačiau išstojimas pagal ES sutarties 50 straipsnį iš esmės yra politinis klausimas, nes jis grindžiamas esminiais pasirinkimais, susijusiais su naryste ES ir (arba) santykiais su ES, ir daro jiems įtaką;
- W. kadangi valstybės narės išstojimas iš Europos Sąjungos prilygsta didžiuliam politiniam, ekonominiam ir socialiniam šokui, kurio neigiamus padarinius galima iš dalies sušvelninti tik kruopščiai suplanuotu ir tvarkingai suderėtu susitarimu dėl išstojimo;
- X. kadangi Politinėje deklaracijoje, kurioje išdėstomi ES ir JK būsimų santykių pagrindiniai principai, nustatomi plataus užmojo, visapusiškos, glaudžios ir lanksčios partnerystės, apimančios užsienio politikos, saugumo ir gynybos klausimus, bei platesnių bendradarbiavimo sričių parametrai;
- Y. kadangi įsigaliojus Susitarimui dėl išstojimo vienintelis teisėtas pakartotinio stojimo į ES kelias yra grindžiamas ES sutarties 49 straipsniu;
- Z. kadangi ES sutarties 8 straipsnyje pabrėžiami ypatingi ES ir jos kaimyninių šalių santykiai;
- AA. kadangi pagal Parlamento darbo tvarkos taisykles Konstitucinių reikalų komitetas yra atsakingas už institucines išstojimo iš Sąjungos pasekmes;

Precedento neturintis procesas

1. pabrėžia, kad vienos iš valstybių narių išstojimas yra precedento neturintis ir itin kritinis Europos Sąjungai procesas;
2. pripažįsta Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos, tačiau vis dėlto apgailestauja dėl to;
3. pabrėžia, kad istoriniu požiūriu narystei ES reikšmingas Jungtinės Karalystės išstojimas nebuvo ir nėra priežastis Sąjungai nukrypti nuo savo integracijos proceso, nes ES sutarties 50 straipsniu suteikiamos garantijos ES teisei tvarkai ir apsaugomi pagrindiniai Europos integracijos tikslai;
4. pabrėžia, kad ES sutarties 50 straipsnio nuostatos ir tai, kaip jos aiškinamos ir įgyvendinamos, atspindi ir puoselėja bendras vertybes ir tikslus, kurie yra Sąjungos pagrindas, visų pirma laisvę, demokratiją ir teisinę valstybę;
5. įsitikinęs, kad ES sutarties 50 straipsniu pasiektas tikslas išsaugoti valstybės narės suverenią teisę išstoti iš Europos Sąjungos, taip aiškiai patvirtinant savanorišką narystės ES pobūdį, ir tikslas užtikrinti tvarkingą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Sąjungos, kartu sudarant sąlygas vėliau stiprinti glaudžius ES ir Jungtinės Karalystės, kaip trečiosios šalies, santykius;

ES prioritetai

6. mano, kad apskritai paėmus buvo pasiekti ES sutarties 50 straipsnio ir derybų dėl išstojimo su Jungtine Karalyste tikslai – užtikrinus tvarkingą išstojimą užtikrintas atsiskyrimas nuo Sąjungos, sukurtas teisinis stabilumas ir sumažintas trikdymas, taip pat pateikta aiški ateities vizija piliečiams ir juridiniams asmenims, kartu apsaugant Europos Sąjungos, jos piliečių ir valstybių narių vientisumą ir interesus;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

7. mano, kad buvo itin svarbu skubiai ir tvirtai nustatyti prioritetus atsižvelgiant į Jungtinės Karalystės išstojimą iš Sąjungos, visų pirma tai milijonų ES piliečių Jungtinėje Karalystėje ir JK piliečių Sąjungoje, nukentėjusių dėl išstojimo, teisių apsauga, ypatingos Airijos salos atžvilgiu susidariusios aplinkybės ir bendras finansinis susitarimas, kad būtų galima struktūrizuoti procesą ir stabilizuoti jo poveikį Sąjungoje; vis dėlto mano, kad derybų metu turėjo būti daugiau aiškumo dėl to, kaip spręsti ginčus, galinčius kilti taikant susitarimą dėl išstojimo, visų pirma atsižvelgiant į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo vaidmenį;

8. mano, kad aiškus užduočių pasidalijimas tarp institucijų ir precedento neturintis įtraukus ir skaidrus Komisijos bei jos vyriausiojo derybininko požiūris, be kita ko, Parlamento atžvilgiu, buvo itin svarbūs siekiant išlaikyti nuoseklumą ir vienybę ES viduje ir tarp jos valstybių narių, propaguoti ES prioritetus bei interesus derybose ir užtikrinti Sąjungos teisinės sistemos vientisumą;

9. giria pagrindinius institucinius subjektus už tai, kad jie išsaugojo vienybę tarp 27 valstybių narių, taip pat Sąjungos institucijų viduje ir tarp jų, kurios pripažino išstojimo, kaip Sąjungos lygmens proceso, pobūdį;

10. mano, kad Sąjungos interesai buvo apsaugoti pasitelkus strateginį organizavimą ir taikant sąlygas įvairiais šios procedūros etapais; visų pirma primena derybų eigą – jos prasidėjo sudarius susitarimą dėl išstojimo tvarkos, vėliau buvo svarstomos pereinamojo laikotarpio priemonės, o tada buvo užbaigtos sudarius susitarimą pasiekus bendrą supratimą dėl naujos ir glaudžios ES ir Jungtinės Karalystės partnerystės remiantis esmine pažanga derybose dėl piliečių teisių, Airijos ir Šiaurės Airijos klausimo, finansinio susitarimo ir pagrįsto bei prasmingo ES sutarties 50 straipsnio 3 dalyje nurodyto laikotarpio pratęsimo taikymo;

11. palankiai vertina tai, kad derybose su Jungtine Karalyste pirmenybė buvo teikiama piliečių teisių klausimui, kuris kelia ir ateityje kels didelį susirūpinimą, ir kad dėl šio išstojimo tvarkos skyriaus derybose buvo susitarta gana anksti, nes 2018 m. kovo 19 d. paskelbtoje pirminėje Susitarimo dėl išstojimo projekto redakcijoje buvo pateikta visiškai sutarta antra dalis dėl piliečių teisių, be kita ko, dėl jo nuostatų tiesioginio taikymo ir dėl ESTT jurisdikcijos atitinkamų nuostatų dėl piliečių teisių atžvilgiu;

12. pabrėžia, kad Sąjunga nuo pat proceso pradžios aiškiai nustatė, kad specifinės Airijos salos aplinkybės ir poreikis apsaugoti Didžiojo penktadienio susitarimą bei sušvelninti Jungtinės Karalystės išstojimo poveikį Airijai – tai klausimai, kurie yra svarbūs visai ES;

13. mano, kad ribotos trukmės pereinamasis laikotarpis, kuriuo po išstojimo buvo toliau taikomos esamos ES reguliavimo, biudžeto, priežiūros, teisminės ir vykdymo užtikrinimo priemonės ir struktūros, atitiko abiejų šalių interesus ir sudarė palankesnes sąlygas deryboms dėl būsimų santykių ir pereinant prie jų;

14. primena, kad ES ir JK būsimų santykių pagrindiniai principai yra išdėstyti Politinėje deklaracijoje, pridėtoje prie Susitarimo dėl išstojimo, kuri apima aiškias abiejų šalių apibrėžtas nuostatas dėl bendradarbiavimo užsienio politikos, saugumo ir gynybos srityse;

15. apgailestauja, kad Politinė deklaracija yra teisiškai neprivaloma, o tai suteikia JK teisinį pagrindą nedalyvauti įgyvendinant kritiškai svarbias jos turinio dalis, pirmiausia susijusias su užsienio ir saugumo politika, kuri, savo ruožtu, nebuvo įtraukta į derybas;

Išstojanti valstybė narė

16. vis dėlto mano, kad vykstant išstojimo procesui Jungtinės Karalystės pusėje nuo pat pradžių iki derybų pabaigos buvo juntamas užsitęsęs netikrumas, kurį, be kita ko, atspindi laiko tarpas tarp referendumo ir pranešimo apie išstojimą pateikimo pagal ES sutarties 50 straipsnį; mano, kad šis netikrumas turėjo įtakos piliečiams ir ekonominės veiklos vykdytojams, ypač esantiems Airijos saloje; mano, kad didėjant nuogąstavimams dėl išstojimo be susitarimo iškilo pavojus tvarkingo išstojimo perspektyvai;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

17. atsižvelgdamas į tai, mano, kad sprendimo išstoti iš Sąjungos politinės ir ekonominės pasekmės yra didelės; yra įsitikinęs, kad Jungtinė Karalystė prieš priimdama sprendimą išstoti iš ES iš tikrųjų ir visapusiškai neįvertino pasekmių, todėl nebuvo pasirengusi šiai procedūrai; mano, kad Jungtinės Karalystės piliečiai turėjo mažai žinių apie Europos Sąjungą ir nebuvo tinkamai informuoti apie plataus masto sprendimo išstoti iš Sąjungos padarinius;

18. laikosi nuomonės, kad ES sutarties 50 straipsnio nuostatos dėl pranešimo ir termino pratęsimo pagal ES sutarties 50 straipsnio 3 dalį buvo taikomos pakankamai lanksčiai, kad būtų galima reaguoti į besikeičiančių Jungtinės Karalystės vyriausybių politinį nepastovumą ir nenuoseklumą, kartu išsaugant išstojimo proceso vientisumą ir palaikant Sąjungos teisinę tvarką;

19. primena, kad sprendimas išstoti yra suvereni valstybės narės teisė ir kad Sąjunga privalo pripažinti tos valstybės ketinimą; pabrėžia, kad ES sutarties 50 straipsnyje konkrečiai nenurodoma pranešimo apie ketinimą išstoti forma, todėl jai netaikomi jokie apribojimai; atsižvelgdamas į tai mano, kad tais atvejais, kai valstybė narė nesilaiko ES teisės ir (arba) pareiškia savo ketinimą atsisakyti taikyti Sutartis arba pripažinti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikciją ir laikytis jo sprendimų, tai yra aiškus su naryste ES susijusių įsipareigojimų atmetimas;

20. atkreipia dėmesį į tai, kad išstojimas iš Europos Sąjungos iš esmės yra sudėtingas procesas ir kad išstojančios valstybės narės politiniai pasirinkimai būsimų savo santykių su Sąjunga atžvilgiu šį procesą gali dar labiau apsunkinti;

Tvarkingo išstojimo svarba

21. yra įsitikinęs, kad, nors norint išstoti nebūtinas išstojančios valstybės narės ir Sąjungos susitarimas, tačiau iš JK išstojimo proceso matyti, kad svarbu sudaryti susitarimą dėl išstojimo tvarkos, visų pirma siekiant apsaugoti piliečių, kuriems išstojimas daro poveikį, teises ir teisėtus lūkesčius;

22. mano, kad ES institucijos padarė viską, ką galėjo, ir įvykdė savo įsipareigojimą užtikrinti susitarimo sudarymą; palankiai vertina pastangas, įdėtas siekiant išvengti išstojimo be susitarimo scenarijaus; atsižvelgdamas į tai pažymi, kad pagal ES sutarties 50 straipsnio 3 dalį, jei susitarimas nepasiekiamas, išstojimas įsigalioja praėjus dvejiems metams nuo pranešimo Tarybai dienos; pabrėžia, kad ES sutartyje nėra nuostatų, kurias būtų galima taikyti išstojimo be susitarimo scenarijaus ir netvarkingo išstojimo atveju;

23. pabrėžia, kad, atsižvelgiant į tai, jog ES bendroji rinka yra labai integruota, valstybės narės išstojimas daro poveikį visoms ekonominės veiklos sritims, ir yra būtini teisiniai ir administraciniai pakeitimai visais ES, valstybių narių ir vietos lygmenimis; pakartoja, koks svarbus Komisijos ir valstybių narių atliekamas darbas visais viešojo administravimo lygmenimis, taip pat didinant informuotumą ir tam parengiant piliečius bei privatųjį sektorių, skelbiant daug konkrečių suinteresuotųjų subjektų pranešimų apie pasirengimą ir laiku priimant vienašales ir laikinas nenumatytų atvejų priemones, kuriomis būtų sprendžiama galimo išstojimo be susitarimo ir netvarkingo išstojimo problema;

24. pažymi, kad ES sutartyje konkrečiai nenurodyti jokie esminiai reikalavimai, susiję su pagrindiniais išstojančios valstybės narės ir Sąjungos būsimų santykių principais ir jų sąsaja su išstojimo tvarka; vis dėlto primena, kad, remiantis ES sutarties 50 straipsnio 2 dalimi, susitarime dėl išstojimo turi būti atsižvelgiama į pagrindinius būsimų išstojančios valstybės santykių su Sąjunga principus;

25. pažymi, kad Jungtinės Karalystės išstojimo atveju ES sutarties 50 straipsnio 3 dalyje nustatytas dvejų metų laikotarpis, skaičiuojamas nuo momento, kai išstojanti valstybė narė praneša apie išstojimą, po kurio jai nustoja galioti Sutartis, pasirodė esąs per trumpas tvarkingam išstojimui užtikrinti, nes buvo būtini trys šio laikotarpio pratęsimai ir vėliau – pereinamasis laikotarpis; primena, kad šį laikotarpį galima pailginti jį pratęsiant pagal ES sutarties 50 straipsnio 3 dalį; mano, kad toks pratęsimas suteikia galimybę tęsti derybas, kad būtų išvengta skardžio efekto; vis dėlto primena, kad per visą dvejų metų laikotarpį ir vėlesnius jo pratęsimus piliečiams, ekonominės veiklos vykdytojams, valstybėms narėms bei trečiųjų šalių prekybos partneriams teko susidurti su beprecedenčio masto ir užsitęsusių teisiniu netikrumu;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

26. pažymi, kad dėl valstybės narės išstojimo susidurta su beprecedenčiais teisiniais padariniais ES tarptautinių įsipareigojimų požiūriu, pirmiausia kalbant apie būtinybę iš naujo derėtis dėl tarifinių kvotų, dėl kurių buvo susitarta Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) lygmeniu, siekiant atsižvelgti į išstojančios valstybės narės naudotą kvotos dalį, taip sudarant galimybę trečiosioms šalims kelti papildomus reikalavimus dėl patekimo į rinką; mano, kad, išstojant JK, ES tarifinių kvotų klausimas iš principo išspręstas gerai, iš pradžių patvirtinus vidinį teisėkūros procedūra priimamą aktą, kuriuo buvo nustatytos naujai paskirstytos ES kvotos dalys (konkrečiai – Reglamentą (ES) 2019/216⁽¹⁴⁾), o tada – įsitraukiant į derybas su trečiosiomis šalimis PPO lygmeniu, nors teisinių to lygmens nuostatų klausimui dėl muitų sąjungos iširimo spręsti nėra;

Lankstumas pagal ES sutarties 50 straipsnį

27. mano, kad ES sutarties 50 straipsniu išlaikoma tinkama pusiausvyra užtikrinant išstojimo procesą ir išsaugant politinį lankstumą, reikalingą prisitaikyti prie konkrečių proceso aplinkybių; vis dėlto pažymi, kad ES sutarties 50 straipsnio nuostatose trūksta išsamios informacijos apie šiuos aspektus:

- formalius pranešimo apie ketinimą išstoti reikalavimus ir aiškią galimybę jį atšaukti,
- tinkamą pagrindą pratęsti ES sutarties 50 straipsnio 3 dalyje nustatytą dvejų metų laikotarpį, sudarant sąlygas veikti lanksčiai derybose, kartu laikantis lojalaus bendradarbiavimo principo,
- su pareiga atsižvelgti į būsimų santykių pagrindinius principus susijusias pasekmes,
- SESV 218 straipsnio nuostatų taikymą, visų pirma dėl Europos Parlamento ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo vaidmens,
- galimas pereinamojo laikotarpio nuostatas;

28. apgailestauja, kad dėl Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos turėjo pasitraukti visa ES piliečių bendruomenė; primena, kad Europos Parlamentas ypač aktyviai propagavo ir palaikė aktyvų dialogą su piliečiais ir jiems atstovaujančiomis organizacijomis rengdamas konsultacijas, klausymus ir susitikimus, organizuojamus Parlamento komitetų ir „Brexito“ iniciatyvinės grupės, kurie dėjo pastangas, kad būtų išgirsti piliečiams rūpimi klausimai ir jų lūkesčiai išstojimo proceso metu; vis dėlto mano, kad ES institucijos galėjo padaryti daugiau, kad piliečiams būtų teikiama informacija įvairiais išstojimo proceso etapais;

29. mano, kad, atsižvelgiant į išstojimo proceso nenuspėjamumą, ES sutarties nuostatomis dėl išstojimo turėtų būti užtikrintas teisinis tikrumas daugeliui ES piliečių ir išstojančios valstybės narės piliečių, nukentėjusių dėl išstojimo, apsaugant jų teises, įgytas remiantis Sąjungos teise, ir užtikrinant veiksmingą vykdymo užtikrinimo sistemą, neatmetant galimybės parengti tolesnių veiksnių mechanizmus ir informavimo kampanijas; pabrėžia, kad būtina laiku ir tinkamai informuoti nukentėjusius piliečius, ypač pažeidžiamus piliečius, apie jų teises ir pareigas, susijusias su išstojimu;

30. mano, kad, atsižvelgiant į sprendimo išstoti iš Sąjungos pobūdį ir jo esminį poveikį išstojančios valstybės narės piliečiams, referendumas siekiant patvirtinti galutinį sprendimą dėl išstojimo gali būti svarbi demokratinė garantija; mano, kad taip pat labai svarbu, jog piliečiai patvirtintų šį galutinį pasirinkimą tuo atveju, jei derybos dėl susitarimo dėl išstojimo nebūtų baigtos, taip atveriant kelią išstojimo be susitarimo scenarijui; mano, kad šio proceso metu reikėtų imtis visų įmanomų priemonių, kad būtų išvengta dezinformacijos, užsienio šalių kišimosi ir pažeidimų finansavimo srityje;

Institucijų vaidmuo išstojimo procese

31. mano, kad ES institucijos ir valstybės narės veikė kolektyviai ir laikėsi nuoseklaus bei vienodo požiūrio laiku, aiškiai ir struktūriškai apibrėžiant išstojimo proceso aspektus, įskaitant tuos, kurie nėra aiškiai nurodyti ES sutarties 50 straipsnyje, visų pirma derybų tikslus ir bendruosius principus, ES kompetencijos sritis su išstojimu susijusiais klausimais, derybų seką, Susitarimo dėl išstojimo taikymo sritį, pereinamojo laikotarpio tvarką ir būsimų santykių principus;

⁽¹⁴⁾ OL L 38, 2019 2 8, p. 1.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

32. pabrėžia, kad Parlamentas atliko lemiamą vaidmenį viso išstojimo proceso metu ir aktyviai prisidėjo nustatant strategijas ir apsaugant ES bei jos piliečių interesus ir prioritetus, priimdamas tinkamai pagrįstas rezoliucijas nuo pat pasirengimo JK referendumui dėl narystės ES pradžios; atsižvelgdamas į tai primena, kad Parlamento indėlis buvo struktūrizuotas daugiausia per „Brexit'o“ iniciatyvinę grupę, kurią 2017 m. balandžio 6 d. įsteigė Pirmininkų sueiga, padedant ir aktyviai dalyvaujant Parlamento komitetams ir Pirmininkų sueigai;

33. pabrėžia, kad buvo sutelktas visas Parlamentas bendrai stebėti išstojimo procesą, pasitelkiant jo politinius organus ir komitetus, kurie nuo pat pradžių buvo raginami nustatyti Jungtinės Karalystės išstojimo poveikį politikos sritims ir teisės aktams pagal savo atitinkamas atsakomybės sritis; pakartoja, kad svarbu, jog derybose nuolat dalyvautų už sektorių politiką atsakingi komitetai; palankiai vertina ilgą ir išsamų parengiamąjį darbą, kurį komitetai atliko rinkdami įrodymus, patarimus ir ekspertines žinias per klausymus, praktinius seminarus ir tyrimus visais klausimais, susijusiais su išstojimu ar būsimais ES ir JK santykiais;

34. mano, kad Europos Vadovų Taryba atliko suburiantį ir stabilizuojantį vaidmenį šiame procese, be kita ko, pasitelkdama savo gaires pagal ES sutarties 50 straipsnio 2 dalį, aiškindama ir taikydama ES sutarties 50 straipsnio nuostatas, įskaitant nuostatas, susijusias su aspektais, apie kuriuos nieko nesakoma, ir nustatydamą aiškia politinę kryptį, atitinkančią Sąjungos interesus, apibrėžiant derybų sąlygas ir paskiriant Komisiją Sąjungos derybininke;

35. pabrėžia, kad pagal ES sutarties 50 straipsnio 4 dalį Europos Vadovų Tarybos arba Tarybos narys, atstovaujantis išstojančiai valstybei narei, negali dalyvauti Europos Vadovų Tarybos ar Tarybos diskusijose arba priimant sprendimus dėl išstojimo proceso, tuo tarpu išstojančioje valstybėje narėje išrinkti Europos Parlamento nariai ir toliau naudojami visomis savo teisėmis ir pareigomis iki išstojimo įsigaliojimo;

36. pripažįsta precedento neturintį tarpinstitucinio bendradarbiavimo ir skaidrumo įgyvendinant ES sutarties 50 straipsnį pobūdį, įskaitant su derybomis susijusius darbo metodus ir struktūras, informavimo kanalus, derybų dokumentų skelbimą ir dalyvavimą posėdžiuose, visų pirma techniniuose susitikimuose (vadinamieji šerpų susitikimai) ir Bendrųjų reikalų tarybos posėdžiuose;

37. pripažįsta, kokie svarbūs yra Europos Parlamento pasiūlyti ir Europos Vadovų Tarybos vėlesnėse derybų gairėse nustatyti pagrindiniai principai, kurie vėliau buvo įgyvendinti derybose ir kuriais siekiama:

- apsaugoti piliečių teises, susijusias su jų, kaip ES piliečių, statusu;
- veikti Sąjungos interesų labai ir išlaikyti jos konstitucinį vientisumą bei sprendimų priėmimo autonomiškumą;
- apsaugoti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo vaidmenį;
- išsaugoti Sąjungos finansinį stabilumą;
- užtikrinti, kad išstojanti valstybė galėtų naudotis visomis teisėmis ir vykdyti visas iš Sutarčių kylančias pareigas, įskaitant lojalaus bendradarbiavimo principą;
- pripažinti aiškiai skirtingą valstybių narių ir trečiųjų valstybių statusą, nes iš Sąjungos išstojusi valstybė negali turėti tokių pačių teisių ir pareigų kaip valstybė narė;

38. toliau visapusiškai remia šiuos principus;

39. mano, kad šie principai aprėpia daugiau nei ES sutarties 50 straipsnis, nes jais grindžiama Europos integracija ir jie tapo pagrindiniais ES konstitucinės tapatybės ir teisinės tvarkos elementais, nors ir nėra ES sutarties dalis;

40. pažymi, kad šiuo atžvilgiu ES sutarties 50 straipsnyje numatyta išstojimo procedūra paskatino ES ir jos valstybes nares dar kartą patvirtinti Sąjungos konstitucinį identitetą;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

ES ir išstojančios valstybės narės teisės ir pareigos

41. pakartoja, kad kol įsigalioja susitarimas dėl išstojimo arba, jei jo nėra, kol baigiasi dvejų metų laikotarpis arba pratęstas laikotarpis, nurodytas ES sutarties 50 straipsnio 3 dalyje, išstojanti valstybė išlieka valstybe nare, be išimčių naudojasi visomis išplaukiančiomis teisėmis ir iš Sutarčių kylančiomis pareigomis, įskaitant lojalaus bendradarbiavimo principą, nustatytą ES sutarties 4 straipsnio 3 dalyje, ir pareigą surengti rinkimus į Europos Parlamentą, paskirti savo atstovus į Sąjungos institucijas ir organus, užtikrinti visapusišką piliečių teisių apsaugą ir laikytis savo finansinių įsipareigojimų;

Parlamento atliekamas tikrinimas

42. pabrėžia, kad Europos Parlamento politinės priežiūros vaidmuo parlamentinėje demokratinėje sistemoje yra privalomas ir juo užtikrinamas skaidrumas ir politinė atskaitomybė; atsižvelgdamas į tai, primygtinai tvirtina, kad parlamentiniai įgaliojimai, susiję su tikrinimo etapu, turėtų būti užtikrinti ir jais turėtų būti naudojamosi, suteikiant tam pakankamai laiko, sudarant visus tarptautinius susitarimus, įskaitant laikino taikymo atvejus, ypač jei jie sudaromi išstojimo iš Europos Sąjungos kontekste; atsižvelgdamas į tai pažymi, jog Parlamento prerogatyvų, susijusių su išstojimu, atžvilgiu svarbu visapusiškai taikyti SESV 218 straipsnio 10 dalį, kurioje nustatyta, kad Europos Parlamentas turi būti informuojamas visais Sąjungos ir trečiųjų šalių derybų procedūros etapais; pabrėžia, kad Komisija turi informuoti Parlamentą taip pat, kaip ir Tarybą;

43. mano, kad tiek „Brexit“o“ iniciatyvinės grupės, tiek Jungtinės Karalystės koordinavimo grupės struktūros, kurias Europos Parlamentas sukūrė kiekvienu derybų su Jungtine Karalyste etapu, buvo itin svarbios užtikrinant tolesnius veiksmus ir Parlamento dalyvavimą, taip pat užtikrinant derybų skaidrumą; mano, kad ES sutarties 50 straipsnio įgyvendinimas yra geras institucijų kolektyvinio koordinavimo ginant Sąjungos interesus pavyzdys, kuris turėtų būti taikomas visoms deryboms dėl tarptautinių susitarimų;

44. atsižvelgdamas į tai, mano, kad Parlamento vaidmuo yra nepaprastai svarbus užtikrinant parlamentinį ir demokratinį procedūros, kuri turi tokią konstitucinę ir institucinę poveikį Sąjungai ir ES piliečių teisėms, aspektą; mano, kad jo vaidmuo vykdant politinę priežiūrą turėtų būti išsaugotas ir sustiprintas, kad į visus susijusius proceso aspektus būtų įtrauktas būtinas partnerimas;

45. atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad, nors 50 straipsnio procesas baigtas ir išstojimas iš ES jau įsigaliojo, faktinis narystės ES panaikinimas ir Susitarimo dėl išstojimo įgyvendinimas yra ilgalaikis procesas; atsižvelgdamas į tai, dar kartą patvirtina, kad Parlamentas visapusiškai dalyvaus stebint Susitarimo dėl išstojimo įgyvendinimą;

Svarstylini klausimai

46. mano, kad ES sutarties 50 straipsnyje numatomas procedūrinis valstybės narės išstojimo iš ES aspektas ir sudaromos sąlygos jį išaiškinti, tačiau neišsprendžiami reikšmingi politiniai, socialiniai ir ekonominiai valstybės narės išstojimo iš ES klausimai, susiję su pasekmėmis ir trikdančiu poveikiu valstybių narių viduje ir tarp jų bei tarptautiniu mastu;

47. pakartoja savo raginimą nuodugniai apsvarstyti Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos ir jo poveikį ES ateičiai; mano, kad tokie svarstymai turėtų užtikrinti atvirą ir platesnį dialogą dėl reformų, kurių Sąjungai reikia siekiant stiprinti demokratiją ir gebėjimą patenkinti piliečių poreikius ir lūkesčius; šiuo tikslu primena precedento neturintį Sąjungos svarstymų apie savo ateitį procesą vykstant Konferencijai dėl Europos ateities; pabrėžia, kad šiuose svarstymuose dalyvauja pilietinė visuomenė ir piliečių teisių organizacijų atstovai;

48. mano, kad Sąjungos ir jos valstybių narių atsakomybė ir užduotis – dėti daugiau pastangų siekiant išsaugoti Europos integracijos procesą, apsaugoti Europos vertybes ir principus, įskaitant lojalus bendradarbiavimo principą, ir imtis prevencijos priemonių, kad išstojimas iš ES nepasikartotų; atsižvelgdamas į tai, apgailestauja dėl Europos Parlamento ir jo komitetų nuosaikumo ir nepakankamo dalyvavimo rengiantis Jungtinės Karalystės referendumui, – dėl to Jungtinės Karalystės piliečiai (tuo metu – ES piliečiai) negalėjo visapusiškai susipažinti su informacija apie ES veikimą ir išstojimo pasekmes; pabrėžia, kad turėtų būti nustatytos apsaugos priemonės siekiant užtikrinti, kad prieš valstybei narei pasinaudojant ES sutarties 50 straipsniu vykstančios viešos diskusijos sudarytų sąlygas atitinkamiems piliečiams priimti informacija pagrįstą sprendimą; ragina valstybes nares ir ES nuosekliai ir plačiai informuoti ES piliečius apie Europos

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

Sąjungos veikimą, jos veiklos sritis, sprendimų priėmimo procesus, ES piliečių teises ir išstojimo iš ES pasekmes; mano, kad šiuo tikslu Konferencija dėl Europos ateities suteikia galimybę stiprinti dialogą su piliečiais ir pilietine visuomene Europos Sąjungos ir jos raidos klausimais; ragina Komisiją pateikti pasiūlymą, pagal kurį Europos politinėms partijoms būtų leidžiama finansuoti referendumų kampanijas, susijusias su ES sutarties arba SESV įgyvendinimu;

o

o o

49. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir valstybių narių vyriausybėms bei parlamentams.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

P9_TA(2022)0034

Šeštosios PVM direktyvos įgyvendinimas

2022 m. vasario 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Šeštosios PVM direktyvos įgyvendinimo. Ko trūksta, kad būtų sumažintas PVM surinkimo atotrūkis ES? (2020/2263(INI))

(2022/C 342/10)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 4 ir 14 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 113 straipsnį,
- atsižvelgdamas į 1977 m. gegužės 17 d. Šeštąją Tarybos direktyvą 77/388/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas ⁽¹⁾, (6-oji PVM direktyva),
- atsižvelgdamas į 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvą 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos ⁽²⁾ (PVM direktyva),
- atsižvelgdamas į 2017 m. gruodžio 5 d. Tarybos direktyvą (ES) 2017/2455, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2006/112/EB ir Direktyvos 2009/132/EB nuostatos, susijusios su tam tikromis pridėtinės vertės mokesčio prievolėmis, taikomomis paslaugų teikimui ir nuotolinei prekybai prekėmis ⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į 2018 m. gruodžio 4 d. Tarybos direktyvą (ES) 2018/1910, kuria dėl tam tikrų pridėtinės vertės mokesčio sistemos taisyklių suderinimo ir supaprastinimo, susijusio su valstybių narių tarpusavio prekybos apmokestinimu, iš dalies keičiama Direktyva 2006/112/EB ⁽⁴⁾,
- atsižvelgdamas į 2019 m. lapkričio 21 d. Tarybos direktyvą (ES) 2019/1995, kuria dėl tam tikrų reikalavimų mokėjimo paslaugų teikėjams nustatymo iš dalies keičiama Direktyva 2006/112/EB ⁽⁵⁾,
- atsižvelgdamas į 2020 m. vasario 18 d. Tarybos direktyvą (ES) 2020/285, kuria iš dalies keičiami Direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos, kiek tai susiję su specialia mažosioms įmonėms skirta schema, ir Reglamentas (ES) Nr. 904/2010, kiek tai susiję su administraciniu bendradarbiavimu ir keitimusi informacija tinkamo specialios mažosioms įmonėms skirtos schemos taikymo stebėsenos tikslais ⁽⁶⁾,
- atsižvelgdamas į 2020 m. vasario 18 d. Tarybos direktyvą (ES) 2020/284, kuria dėl tam tikrų reikalavimų mokėjimo paslaugų teikėjams nustatymo iš dalies keičiama Direktyva 2006/112/EB ⁽⁷⁾,
- atsižvelgdamas į 2011 m. kovo 15 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentą (ES) Nr. 282/2011, kuriuo nustatomos Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos įgyvendinimo priemonės ⁽⁸⁾,
- atsižvelgdamas į 2017 m. gruodžio 5 d. Tarybos reglamentą (ES) 2017/2454, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 904/2010 dėl administracinio bendradarbiavimo ir kovos su sukčiavimu pridėtinės vertės mokesčio srityje ⁽⁹⁾,

⁽¹⁾ OL L 145, 1977 6 13, p. 1.

⁽²⁾ OL L 347, 2006 12 11, p. 1.

⁽³⁾ OL L 348, 2017 12 29, p. 7.

⁽⁴⁾ OL L 311, 2018 12 7, p. 3.

⁽⁵⁾ OL L 310, 2019 12 2, p. 1.

⁽⁶⁾ OL L 62, 2020 3 2, p. 13.

⁽⁷⁾ OL L 62, 2020 3 2, p. 7.

⁽⁸⁾ OL L 77, 2011 3 23, p. 1.

⁽⁹⁾ OL L 348, 2017 12 29, p. 1.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- atsižvelgdamas į 2017 m. gruodžio 5 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2017/2459, kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 282/2011, kuriuo nustatomos Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos įgyvendinimo priemonės ⁽¹⁰⁾,
- atsižvelgdamas į 2018 m. spalio 2 d. Tarybos reglamentą (ES) 2018/1541, kuriuo iš dalies keičiamos reglamentų (ES) Nr. 904/2010 ir (ES) 2017/2454 nuostatos dėl administracinio bendradarbiavimo pridėtinės vertės mokesčio srityje stiprinimo priemonių ⁽¹¹⁾,
- atsižvelgdamas į 2019 m. lapkričio 21 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2019/2026, kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 282/2011 nuostatos dėl prekių tiekimo ar paslaugų teikimo naudojant elektronines sąsajas ir specialių schemų, skirtų apmokestinamiesiems asmenims, teikiantiems paslaugas neapmokestinamiesiems asmenims, vykdančioms nuotolinę prekybą prekėmis ir tam tikromis šalies viduje tiekiamomis prekėmis ⁽¹²⁾,
- atsižvelgdamas į 2020 m. vasario 12 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2020/194, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (ES) Nr. 904/2010 nuostatų, susijusių su specialiomis schemomis, skirtomis apmokestinamiesiems asmenims, teikiantiems paslaugas neapmokestinamiesiems asmenims, vykdančioms nuotolinę prekybą prekėmis ir tiekiantiems tam tikras prekes šalies viduje, taikymo taisyklės ⁽¹³⁾, susijusių su dokumentų rinkiniu dėl e. prekybos taikomo PVM,
- atsižvelgdamas į 2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/847, kuriuo nustatoma bendradarbiavimo mokesčių srityje programa „Fiscalis“ ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1286/2013 ⁽¹⁴⁾,
- atsižvelgdamas į pasiūlymą dėl Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2006/112/EB nuostatos dėl pridėtinės vertės mokesčio tarifų (COM(2018)0020),
- atsižvelgdamas į pasiūlymą dėl Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos nuostatos, susijusios su specialia mažosioms įmonėms skirta schema (COM(2018)0021),
- atsižvelgdamas į pasiūlymą dėl Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2006/112/EB nuostatos dėl galutinės valstybių narių tarpusavio prekybos apmokestinimo PVM sistemos veikimui skirtų išsamių techninių priemonių nustatymo (COM(2018)0329) ⁽¹⁵⁾,
- atsižvelgdamas į 2011 m. gruodžio 6 d. Komisijos komunikatą „Dėl PVM ateities. Paprastesnės, patikimesnės bei veiksmingesnės PVM sistemos kūrimas ir pritaikymas prie bendrosios rinkos“ (COM(2011)0851),
- atsižvelgdamas į 2017 m. spalio 4 d. Komisijos komunikatą dėl tolesnių PVM veiksmų plano veiksmų „Bendros ES PVM erdvės kūrimas. Laikas veikti“ (COM(2017)0566),
- atsižvelgdamas į 2016 m. balandžio 7 d. Komisijos veiksmų planą „Bendros ES PVM erdvės kūrimas. Laikas spręsti“ (COM(2016)0148),
- atsižvelgdamas į savo 2019 m. vasario 12 d. poziciją dėl pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2006/112/EB nuostatos dėl galutinės valstybių narių tarpusavio prekybos apmokestinimo PVM sistemos veikimui skirtų išsamių techninių priemonių nustatymo ⁽¹⁶⁾,

⁽¹⁰⁾ OL L 348, 2017 12 29, p. 32.

⁽¹¹⁾ OL L 259, 2018 10 16, p. 1.

⁽¹²⁾ OL L 313, 2019 12 4, p. 14.

⁽¹³⁾ OL L 40, 2020 2 13, p. 114.

⁽¹⁴⁾ OL L 188, 2021 5 28, p. 1.

⁽¹⁵⁾ Įsigaliojimo data nukelta iki 2022 m. liepos 1 d.

⁽¹⁶⁾ OL C 449, 2020 12 23, p. 295.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- atsižvelgdamas į savo 2021 m. kovo 10 d. poziciją dėl pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/16/ES dėl administracinio bendradarbiavimo apmokestinimo srityje ⁽¹⁷⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. gegužės 19 d. poziciją dėl per pirmąjį svarstymą priimtos Tarybos pozicijos siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą, kuriuo nustatoma bendradarbiavimo mokesčių srityje programa „Fiscalis“ ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1286/2013 (06116/1/2021 – C9-0179/2021 – 2018/0233(COD)) ⁽¹⁸⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2011 m. spalio 13 d. rezoliuciją dėl PVM ateities ⁽¹⁹⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2016 m. lapkričio 24 d. rezoliuciją „Galutinės PVM sistemos kūrimas ir kova su sukčiavimu PVM“ ⁽²⁰⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2019 m. kovo 26 d. rezoliuciją dėl finansinių nusikaltimų, mokesčių slėpimo ir mokesčių vengimo ⁽²¹⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. gegužės 20 d. rezoliuciją „Europos skaitmeninės ateities kūrimas: kliūčių bendrajai skaitmeninei rinkai šalinimas ir dirbtinio intelekto (DI) naudojimo gerinimas siekiant naudoti vartotojams ES“ ⁽²²⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. rugsėjo 16 d. rezoliuciją „ES reikalavimų dėl keitimosi informacija mokesčių klausimais įgyvendinimas: pažanga, įgyta patirtis ir kliūtys, kurias reikia įveikti“ ⁽²³⁾,
- atsižvelgdamas į įmonės DIW ECON atliktą ir Parlamento Parlamentinių tyrimų paslaugų generalinio direktorato paskelbtą 2021 m. rugpjūčio 30 d. tyrimą „PVM surinkimo atotrūkis, lengvatiniai PVM tarifai ir jų poveikis įmonių ir vartotojų reikalavimų laikymosi išlaidoms“,
- atsižvelgdamas į Audito Rūmų 2020 m. gruodžio 11 d. nuomonę Nr. 11/2020 (pateiktą pagal SESV 287 straipsnio 4 dalį ir 322 straipsnio 2 dalį) dėl pasiūlymo dėl Tarybos reglamento (ES, Euratomas), kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EEB, Euratomas) Nr. 1553/89 dėl galutinių vienodų nuosavų išteklių, kaupiamų iš pridėtinės vertės mokesčio, surinkimo priemonių,
- atsižvelgdamas į Europos Audito Rūmų 2019 m. liepos 16 d. specialiąją ataskaitą Nr. 12/2019 „Elektroninė prekyba: vis dar reikia įveikti nemažai su PVM ir maitų surinkimu susijusių iššūkių“,
- atsižvelgdamas į 2021 m. vasario 8 d. – gegužės 3 d. surengtas viešas konsultacijas „Finansinėms ir draudimo paslaugoms taikomos PVM taisyklės. Peržiūra“,
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį ir 2002 m. gruodžio 12 d. Pirmininkų sueigos sprendimo dėl leidimo rengti pranešimus savo iniciatyva suteikimo tvarkos 1 straipsnio 1 dalies e punktą ir 3 priedą,
- atsižvelgdamas į Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto pranešimą (A9-0355/2021),

⁽¹⁷⁾ OL C 474, 2021 11 24, p. 182.

⁽¹⁸⁾ OL C 15, 2022 1 12, p. 270.

⁽¹⁹⁾ OL C 94 E, 2013 4 3, p. 5.

⁽²⁰⁾ OL C 224, 2018 6 27, p. 107.

⁽²¹⁾ OL C 108, 2021 3 26, p. 8.

⁽²²⁾ OL C 15, 2022 1 12, p. 204.

⁽²³⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0392.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- A. kadangi 1977 m. Taryba priėmė Šeštąją PVM direktyvą, kurios tikslas buvo sukurti vienodą mokesčių bazę, kuriai būtų taikomi suderinti tarifai; kadangi tuo metu visos valstybės narės jau buvo priėmusios pridėtinės vertės mokesčio sistemą pagal 1967 m. balandžio 11 d. Pirmąją⁽²⁴⁾ ir Antrąją⁽²⁵⁾ Tarybos direktyvas dėl valstybių narių teisės aktų, susijusių su apyvartos mokesčiais, suderinimo; kadangi valstybės narės nusprendė tai padaryti nustatydamos pereinamąjį laikotarpį, kuris vėliau buvo pratęstas;
- B. kadangi siekiant aiškumo Šeštoji PVM direktyva buvo panaikinta ir išdėstius nauja redakcija priimta PVM direktyva; kadangi joje numatoma, jog pereinamojo laikotarpio taisyklės turi būti pakeistos galutine sistema, grindžiama apmokestinimo kilmės valstybėje narėje principu; kadangi pereinamojo laikotarpio sistema yra sudėtinga, joje yra spragų ir ji struktūriškai neapsaugota nuo sukčiavimo;
- C. kadangi už PVM surinkimą visų pirma atsako valstybės narės;
- D. kadangi 2013 m. buvo pradėta esminė peržiūra siekiant nustatyti galutinę sistemą, grindžiamą paskirties šalies principu, kuri būtų atsparesnė sukčiavimui⁽²⁶⁾; kadangi paskirties šalies principas reiškia, jog PVM mokamas galutinio vartojimo valstybėje narėje;
- E. kadangi 2018 m. gegužės 25 d. buvo priimtas pasiūlymas dėl direktyvos, kuria nustatomos išsamios galutinės PVM sistemos, taikomos Sąjungos įmonių tarpusavio prekybai prekėmis, priemonės ir panaikinama pereinamojo laikotarpio tvarka⁽²⁷⁾; kadangi Parlamentas 2019 m. vasario 12 d. šiuo klausimu priėmė savo poziciją; kadangi Taryba savo pozicijos dar nepriėmė; kadangi dėl šio sprendimų blokavimo vėluojama priimti svarbius sprendimus dėl PVM pritaikymo atsižvelgiant į problemas, su kuriomis susiduriame gaivindami Europos ekonomiką, ir kadangi nesiėmus veiksmų išliks spragos, dėl kurių gali didėti PVM surinkimo atotrūkis;
- F. kadangi PVM surinkimo atotrūkis ES sumažėjo nuo 20 proc. 2009 m. iki 10 proc. 2019 m., o, remiantis preliminariais skaičiavimais, vertinama, kad atotrūkis galėtų sumažėti iki mažesnės kaip 130 mlrd. EUR sumos; kadangi dėl pandemijos ir jos socialinio bei ekonominio poveikio ši tendencija 2020 m. pakrypo priešinga linkme; kadangi skaičiuojama, jog prarandamos pajamos siekia 164 mlrd. EUR, iš kurių trečdalis atitenka sukčiautojams ir organizuoto nusikalstamumo tinklams; kadangi šie nuostoliai gali sudaryti 13,7 proc. PVM surinkimo atotrūkį; kadangi dėl šios padėties reikia imtis strateginių politikos sprendimų;
- G. kadangi, kaip teigiama Komisijos užsakyму parengtoje 2020 m. rugsėjo 10 d. 2020 m. galutinėje ataskaitoje „28 ES valstybių narių PVM nepriemokos tyrimas ir ataskaitos“, PVM surinkimo atotrūkis valstybėse narėse labai skiriasi, nuo mažiau kaip 1 proc. iki daugiau kaip 33 proc.;
- H. kadangi dėl šių prarandamų pajamų labai nukenčia ES biudžetas (PVM yra antras pagal dydį ES nuosavas išteklius), nacionaliniai biudžetai, verslas ir ES piliečiai;
- I. kadangi 2021–2027 m. vykdant programą „Fiscalis“, kurios biudžetas yra 269 mln. EUR, siekiama kovoti su neteisybe mokesčių srityje, padedant nacionaliniams mokesčių administratoriams geriau bendradarbiauti kovojant su mokesčiniu sukčiavimu, mokesčių slėpimu ir agresyviu mokesčių planavimu; kadangi įgyvendinant ankstesnę programą ES biudžetas pasipildė 591 mln. EUR;
- J. kadangi norint užtikrinti 2010 m. įsteigto ES kovos su sukčiavimu ekspertų tinklo „Eurofisc“ veiksmingumą jis turi būti stiprinamas ir pakankamai finansuojamas, kad galėtų vykdyti bendras rizikos analizes, koordinuoti tyrimus ir bendradarbiauti su Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF), Europolu ir Europos prokuratūra, visų pirma sukčiavimo PVM tyrimo srityje; kadangi diferencijuotų PVM tarifų sistema ir didelės reikalavimų laikymosi išlaidos gali skatinti sukčiavimą;

⁽²⁴⁾ OL 71, 1967 4 14, p. 1301.

⁽²⁵⁾ OL 71, 1967 4 14, p. 1303.

⁽²⁶⁾ Kaip aprašyta veiksmų plane dėl bendros ES PVM erdvės.

⁽²⁷⁾ COM(2018)0329.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- K. kadangi Audito Rūmų nuomonėje Nr. 11/2020 pagrindinis dėmesys skiriamas siūlomam naujam PVM grindžiamų nuosavų išteklių apskaičiavimo metodui; kadangi šioje nuomonėje teigiama, jog pasiūlymu „gerokai supaprastinama valstybių narių PVM pagrįstų nuosavų išteklių apskaičiavimo tvarka, palyginti su dabartine sistema“, tačiau „nustatyta rizika, kad galutinis daugiametis svertinis PVM tarifo vidurkis gali neatspindėti tikrosios padėties visose valstybėse narėse“;
- L. kadangi COVID-19 pandemijos sukelta socialinė ir ekonominė krizė iš valstybių narių vyriausybių pareikalavo didžiulių fiskalinių ir biudžetinių pastangų, be kita ko, pagalbos įmonėms pavidalu;
- M. kadangi PVM pagrįsti nuosavi ištekliai 2019 m. sudarė 11 proc. ES biudžeto, o jų bendra suma siekė 17,8 mlrd. EUR;
- N. kadangi Komisijos „Sąžiningo ir supaprastinto apmokestinimo veiksmų planas, kuriuo remiama ekonomikos atgaivinimo strategija“, yra naujosios ES strategijos, kuria siekiama supaprastinti ir pritaikyti apmokestinimą atsižvelgiant į ekonomikos skaitmeninimą ir ekologinę pertvarką, ir kovos su mokesčiniu sukčiavimu bei mokesčių slėpimu dalis; kadangi šiame veiksmų plane su PVM susiję klausimai laikomi prioritetu, daugiausia dėmesio skiriant kovai su sukčiavimu PVM ir finansinėms paslaugoms taikomo PVM modernizavimui, atsižvelgiant į ekonomikos skaitmeninimą;
- O. kadangi nuo tada, kai buvo priimta PVM direktyva, finansinėms paslaugoms, išskyrus tam tikras išimtis, PVM netaikomas remiantis tuo, kad jos apmokestinamos kitais mokesčiais (pvz., draudimo įmokų mokesčiu);
- P. kadangi PVM, kaip netiesioginis mokestis, kurį renka visos 27 valstybės narės, yra renkamas pagal kelis skirtingus nacionalinius modelius ir kadangi visuose juose galima rasti gerosios patirties elementų, kuriuos galima pritaikyti vykdamas visos ES reformą; kadangi nacionaliniai pavyzdžiai turėtų būti laikomi modeliais, į kuriuos reikia atsižvelgti, o Komisija turi veikti kaip platforma keičiantis tokia gerąja patirtimi; kadangi vienos valstybės narės atlikti nacionalinės teisės aktų pakeitimai, kuriais numatomos paskatos vartotojams prašyti sąskaitų faktūrų sektoriuose, kuriuos apmokestinti sudėtinga, yra vienas iš tokių gerosios patirties pavyzdžių;
- Q. kadangi pasiekus bendrąjį apmokestinimo skaitmeninimo tikslą bus galima užtikrinti skaidrumą, paprastumą, atskaitomybę ir automatizuotą ataskaitų teikimą, o tai būtina rengiant galutinę, supaprastintą ir ateities iššūkiams atsparią PVM taikymo tvarką; kadangi COVID-19 pandemija paskatino visų sandorių skaitmeninimo sprendimų plėtrą; kadangi šis skaitmeninimo procesas visų pirma aktualus mažoms ir vidutinėms įmonėms (MVI), todėl joms reikėtų teikti paramą naujausių technologijų ir praktinės patirties įsigijimui;
- R. kadangi PVM ES lygmeniu yra plačiai suderintas, jis yra ES biudžeto nuosavas išteklius, todėl reikalingas platus ES masto bendradarbiavimas;
- S. kadangi Parlamentas visapusiškai laikosi nacionalinio mokesčių suverenumo principo;

Tarifai, mokesčių bazės ir PVM surinkimo atotrūkis valstybėse narėse

1. palankiai vertina tai, kad bendra tendencija yra teigiama, nes PVM surinkimo atotrūkis valstybėse narėse sumažėjo nuo 20 proc. 2009 m. iki 10 proc. 2019 m., o tai rodo, kad sukčiavimas PVM ES mažėja, o bendrąjį vidaus produktą sudarančių PVM pajamų dalis didėja;
2. ragina Komisiją ir valstybes nares analizuoti ir keistis geriausia tų valstybių narių, kurioms pavyksta išvengti didelio PVM surinkimo atotrūkio, patirtimi; remia tikslą ieškoti novatoriškų mokesčių sprendimų, atitinkančių naujas ekonomines, socialines ir aplinkosaugos realijas;
3. atkreipia dėmesį į tai, kad, remiantis tam tikrais skaičiavimais, pritaikius pajamų atžvilgiu neutralią mokesčių reformą standartinis PVM tarifas 27 ES šalyse galėtų vidutiniškai sumažėti septyniais procentiniais punktais, be to, sumažėtų reikalavimų laikymosi išlaidos; pabrėžia, kad, remiantis šiais skaičiavimais, sumažinimo dydis ES valstybėse narėse varijuoja nuo 2 (Estijoje) iki 13 (Graikijoje) procentinių punktų; pažymi, kad tai nėra vienintelis būdas išspręsti mokesčių sistemos sudėtingumo problemą; atkreipia dėmesį į tai, kad mažesnis standartinis PVM tarifas galėtų būti naudingas vartotojams, visų pirma mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams; ragina suteikti valstybėms narėms galimybę išnagrinėti, kokią naudą bendras lengvatinis standartinis tarifas turėtų sąžiningai konkurencijai jų rinkose;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

4. mano, kad daugelio lengvatinių tarifų taikymas turi teisėtą tikslą visuomenėje, visų pirma siekiant sumažinti PVM sistemos regresyvumą ir padėti pasiekti tam tikrus nacionalinės politikos tikslus, kaip antai priegą prie pagrindinių prekių ir sektorių, pavyzdžiui, sveikatos ir maisto sektoriaus, tačiau jis taip pat prisideda prie mokesčių sistemos sudėtingumo ir neskaidrumo, didina reikalavimų laikymosi išlaidas ir gali palengvinti sukčiavimą; supranta, kad taikant lengvatinius tarifus gali sumažėti kaina vartotojui, tačiau tai priklauso nuo daugelio kitų veiksnių; todėl pažymi, kad reikia atlikti nuodugnią analizę ir poveikio vertinimą;
5. atkreipia dėmesį į reikšmingus valstybių narių taikomų standartinių tarifų skirtumus ir dėl to atsirandantį sistemos sudėtingumą, net jei tai pateisinama skirtingomis nacionalinėmis ekonomikos sistemomis; pabrėžia, kad skirtingi lengvatinių tarifų taikymo būdai, kurie yra teisėti siekiant socialinių ir aplinkosaugos tikslų, dar labiau didina šį sudėtingumą; primena, kad galimybė taikyti ypač mažus lengvatinius tarifus (penkiose valstybėse narėse) ir „stovėjimo“ tarifus (penkiose valstybėse narėse) yra papildoma kliūtis suderinti ir visiškai sąveikiai bendrai sistemai;
6. supranta, kad sistema tampa vis sudėtingesnė ne tik dėl tarifų įvairovės, bet ir dėl atleidimų nuo mokesčių ir nukrypti leidžiančių nuostatų, kurios turi būti pripažintos išlygomis; primena konkrečią situaciją dėl nevienodo požiūrio į valstybes nares, prisijungusias iki 1992 m. ir vėliau, nes joms taikomos skirtingos taisyklės; ragina Komisiją spręsti šį klausimą būsimuose pasiūlymuose dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų;
7. pažymi, kad per pastaruosius du dešimtmečius Komisija pradėjo beveik 200 su PVM susijusių pažeidimų nagrinėjimo procedūrų; ragina ją pateikti šių procedūrų pagrindinių išvadų santrauką kaip būsimų pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, susijusių su lengvatiniais tarifais, atleidimu nuo mokesčių ir neperkėlimu į nacionalinę teisę, pagrindą;
8. pažymi, kad COVID-19 pandemija pateisino su PVM susijusias išimtis, nes susidūrus su skubiomis ar netikėtomis aplinkybėmis reikia tam tikro lankstumo; primygtinai ragina Komisiją į tai atsižvelgti rengiant būsimus pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl PVM;
9. pažymi, kad PVM surinkimo atotrūkis svyruoja priklausomai nuo ekonomikos sąlygų, ir kad menkas mokesčių prievolių vykdymas kartais siejamas su aukštais standartiniais PVM tarifais, mažesniu teisminiu ir teisiniu veiksmingumu, silpnesnėmis teisminėmis institucijomis, pastebėtu didesniu korupcijos lygiu ir bendra šešėlinės ekonomikos dalimi bendrojoje ekonomikoje;
10. pažymi, kad kai kurios valstybės narės paprastai neatleidžia nuo PVM dovanų natūra, todėl įmonės sunaikina vartojimo prekes, visų pirma grąžinamas prekes, nors toks atleidimas yra įmanomas pagal galiojančią PVM direktyvą; ragina Komisiją parengti gaires valstybėms narėms ir paaiškinti, kad atleidimas nuo PVM dovanoms natūra yra suderinamas su galiojančiais Sąjungos teisės aktais dėl PVM iki tol, kol valstybės narės priims Tarybos pasiūlymą (COM(2018)0020, 98 straipsnio 2 dalis);
11. apgailestauja, kad nėra duomenų apie regioninius skirtumus, kurie gali būti pagrindinė PVM surinkimo atotrūkio matavimo kliūtis; ragina Komisiją patikrinti, ar regionų PVM atotrūkio matavimų rengimas ir skelbimas viešai galėtų būti vertinga priemonė siekiant padidinti skaidrumą ir sumažinti PVM atotrūkį;

Lengvatinių tarifų įvairovės poveikis įmonėms

12. laikosi nuomonės, kad dėl dabartinės lengvatinių tarifų įvairovės įmonės patiria papildomą administracinę naštą; pažymi, kad bendros PVM reikalavimų laikymosi išlaidos valstybėse narėse sudaro nuo 1 iki 4 proc. įmonių apyvartos; pažymi, kad skaitmeninimas gali labai prisidėti prie reikalavimų laikymosi išlaidų mažinimo įmonėms;
13. pažymi, kad MVĮ reikalavimų laikymosi išlaidos proporcingai didesnės, nes jos yra fiksuotos ir nepriklauso nuo įmonės dydžio, ir kad didelės reikalavimų laikymosi išlaidos sudaro kliūčių patekti į ES vidaus rinką; todėl mano, kad skirtingos PVM sistemos ES valstybėse gali būti viena iš ES vidaus prekybos kliūčių visoms įmonėms, bet ypač MVĮ; vis dėlto pažymi, kad empiriniai įrodymai, susiję su diferencijuotų PVM sistemų poveikiu tarptautinei prekybai, yra neįtikinami, ir nėra nustatyta, ar jos galėtų sukurti nevienodas sąlygas tokiai prekybai, visų pirma dėl didelių reikalavimų laikymosi išlaidų, atleidimo nuo mokesčių ir netobulų grąžinimo sistemų;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

14. atkreipia dėmesį į skaitmeninimo potencialą siekiant mažinti reikalavimų laikymosi išlaidas, tačiau pažymi, kad šią naudą dažnai galima pajusti tik po ilgesnio laiko; tvirtina, kad skaitmeninės inovacijos⁽²⁸⁾ turėtų sumažinti reikalavimų laikymosi išlaidas, prisidėti prie komercinių sandorių skaidrumo ir sumažinti biurokratizmą; pabrėžia, kad reikia užtikrinti duomenų saugumą, asmenų privatumą ir įmonių konfidencialumą; primygtinai teigia, kad įmonės reikia papildomai remti⁽²⁹⁾ įgyvendinant ES programas, o MVĮ ir kitiems pažeidžiamiems ekonomikos subjektams visų pirma reikėtų teikti paramą ES organizuojant mokymus skaitmeninės pertvarkos srityje, kad jie galėtų ja pasinaudoti ir prie jos prisidėti; pabrėžia, kad toks bendras požiūris į MVĮ praktinės patirties ir veiklos vietoje skaitmeninimo spartinimą galiausiai būtų naudingas surenkant PVM; pabrėžia paskirstytojo registro technologijos naudojimo potencialą siekiant užkirsti kelią sukčiavimui PVM, pvz., dingusio prekiautojo sukčiavimui Bendrijoje, ir laukia pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl PVM ataskaitų teikimo pareigos modernizavimo; taip pat ragina Komisiją parengti iniciatyvą, sutelkiant dėmesį į tai, kad prekybininkams būtų lengva taikyti paskirstytojo registro technologiją ir kad mažėtų biurokratizmas;

15. laikosi nuomonės, kad siekdama sudaryti palankesnes sąlygas prekybai ir padidinti teisinį tikrumą vidaus rinkoje Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, turėtų patobulinti Europos mokesčių duomenų bazę (ES PVM informacinį portalą įmonėms); pabrėžia, kad tame portale turėtų būti suteikiama greita, atnaujinama ir tiksli prieiga prie aktualios informacijos apie PVM sistemos įgyvendinimą skirtingose valstybėse narėse ir ypač apie skirtingose valstybėse narėse skirtingoms prekėms ir paslaugoms taikomus galiojančius PVM tarifus ir nulinio tarifo sąlygas; pažymi, kad toks portalas taip pat galėtų padėti spręsti esamo PVM atotrūkio problemą; siūlo ES PVM informacijos portale įdiegti ES vieno langelio sistemą;

16. pateikia ES vieno langelio principą kaip skaitmeninių inovacijų, leidžiančių ES įmonėms supaprastinti PVM sąskaitas, taigi ir reikalavimų laikymosi išlaidas elektroninės prekybos pardavimo srityje ES, pavyzdį; pažymi, kad toks reikalavimų laikymosi išlaidų sumažinimas yra ypač naudingas MVĮ; atkreipia dėmesį į Komisijos ketinimą 2022–2023 m. pasiūlyti PVM direktyvos pakeitimą siekiant dar labiau išplėsti PVM vieno langelio sistemos taikymo sritį; ragina Komisiją išnagrinėti, kaip būtų galima išplėsti vieno langelio principo taikymo sritį;

17. ragina valstybes nares plėsti ir gerinti tarpusavio bendradarbiavimą ir visapusiškai taikyti 2020 m. vasario mėn. priimtas taisykles dėl keitimosi PVM mokėjimo duomenimis, kad būtų lengviau nustatyti mokesstinį sukčiavimą tarpvalstybiniuose elektroninės prekybos sandoriuose;

18. pažymi, kad valstybės narės jau taiko naujas technologijas, siekdamos pagerinti vidaus pirkimo kontrolės efektyvumą mokesčių tikslais; supranta, kad atliekant bet kokią PVM sistemos reformą turi būti atsižvelgta į šias nacionalines priemones, nes tai yra geroji patirtis, kurią reikia apsarstyti; pageidautų didesnio valstybių narių tarpusavio koordinavimo šiuo klausimu, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos tarpvalstybiniam sandoriams, ekonominės veiklos vykdytojams ir vartotojams nepatiriant pernelyg didelių išlaidų; ragina Komisiją pateikti konkrečių pasiūlymų, kaip skatinti greitesnę keitimosi informacija apie PVM sandorius ES viduje sistemą ir padaryti ją sąveikią su nacionaliniais mechanizmais; pritaria platesniam elektroninių sąskaitų faktūrų naudojimui ir ragina nustatyti ES e. sąskaitų faktūrų standartą, kuriuo visų pirma būtų suderinta e. sąskaitoje faktūroje pateikta informacija, siekiant padidinti tarpvalstybinį sąveikumą, užtikrinti teisinę atitiktį, padidinti komercinių sandorių skaidrumą ir tokiu būdu sumažinti sukčiavimo ir klaidų atvejus;

19. pabrėžia, kad reikia skubiai kovoti su tarpvalstybinio PVM sukčiavimu ir karuseliniu sukčiavimu, tinkamai įgyvendinant veiksmingus keitimosi informacija mechanizmus ir atitinkamas priemones (tiek žmogiškąsias, tiek finansines, technines ir technologines) nacionalinėms ir kitoms institucijoms, pvz., OLAF; pabrėžia vertingą tokių tinklų kaip „Eurofisc“ indėlį; primena mokėjimo paslaugų teikėjų vaidmenį ir poreikį užtikrinti aukštus PVM ataskaitų teikimo standartus; laikosi nuomonės, kad būtina gauti Komisijos poveikio tyrimą siekiant įvertinti bendrojo atvirkštinio apmokestinimo mechanizmo

⁽²⁸⁾ Pavyzdžiui, dirbtinis intelektas, didieji duomenys ir blokų grandinės technologija.

⁽²⁹⁾ Tai reiškia, kad paramą pirmiausia skiria valstybės narės, o po to ES.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

taikymą keliose valstybėse narėse įgyvendinus Tarybos direktyvą dėl bendrojo atvirkštinio apmokestinimo mechanizmo laikino taikymo tiekiamoms prekėms ir teikiamoms paslaugoms, kurių vertė viršija tam tikrą ribą⁽³⁰⁾, siekiant kovoti su dingusio prekiautojo sukčiavimu Bendrijoje, ir visų pirma įvertinti jo poveikį kovojant su visų rūšių sukčiavimu PVM ir pasekmes įmonių reikalavimų laikymosi išlaidoms;

20. pažymi, kad tarifų įvairovė gali prisidėti prie kainų iškraipymo vidaus rinkoje ir sudaryti paskatų pirkti kitoje valstybėje; pažymi, kad ypač skirtingi PVM tarifai skatina išnaudoti kainų skirtumus įvairiose šalyse, perkeltiant vartojimą į valstybes nares, kuriose taikomi mažesni PVM tarifai, ir iškreipia vyriausybės surenkamas pajamas;

21. primena, kad įmonėms turi būti suteikta paprasta ir centralizuota prieiga prie informacijos apie skirtingose valstybėse narėse skirtingoms prekėms ir paslaugoms taikomus galiojančius PVM tarifus, nulinio PVM tarifo taikymo sąlygas, taip pat turi būti nustatytos aiškios ir nedviprasmiškos PVM taisyklės, kad būtų skatinama tarpvalstybinė veikla ir mažinama jų administracinė našta; šiomis aplinkybėmis palankiai vertina supaprastintą ir suskaitmenintą metodą (naudojant internetinį portalą), kuris taikomas tarpvalstybine veikla užsiimančioms mažoms įmonėms registruojantis dėl apmokestinimo PVM tvarkos, nes taip sumažinamos išlaidos ir administracinė našta; pažymi, kad 26 iš 27 valstybių narių taiko lengvatinius tarifus kaip neatskiriama mokesčių ir socialinės politikos dalį; primena, kad naudojant vieną bendrą informacinį portalą apie PVM sistemų įgyvendinimą skirtingose valstybėse narėse būtų skatinama tarpvalstybinė veikla ir mažinama įmonių administracinė našta;

22. palankiai vertina teigiamą reikalavimų laikymosi išlaidų mažinimo tendenciją toliau skaitmeninant įmones ir viešąjį administravimą; pažymi, kad EBPO šalyse mokesčių prievolių vykdymui reikalingas laikas sumažėjo nuo 230 valandų 2006 m. iki 162 valandų 2020 m., daugiausia dėl to, kad buvo įdiegtos elektroninės pateikimo ir mokėjimo sistemos⁽³¹⁾;

23. pabrėžia, kad gerai parengta PVM sistema yra neutrali ir neturėtų daryti poveikio prekybai, tačiau praktiškai ši principą sunku patikrinti pasauliniu mastu, nes taikoma atleidimo nuo PVM praktika, grąžinimo sistemos yra neefektyvios, taikomi labai skirtingi tarifai ir dėl to didėja reikalavimų laikymosi išlaidos; primena, kad veiksminga PVM sistema padeda kovoti su mokesčių slėpimu ir mokesčių optimizavimu; pabrėžia, kad vis daugiau MVĮ nori prekiauti visoje ES, ypač vykdydamos sandorius internetu, ir kad ES PVM sistema turėtų būti siekiama palengvinti tokį tarpvalstybinį augimą;

24. pažymi, kad iš empirinių įrodymų matyti, jog dabartinė įvairių PVM tarifų sistema valstybėse narėse yra regresinė, kai ji vertinama kaip disponuojamųjų pajamų procentinė dalis, tačiau daugumoje valstybių narių ji yra proporcinga arba šiek tiek progresinė, kai vertinama kaip išlaidų procentinė dalis; be to, pažymi, kad vertinant pagal išlaidas esami lengvatiniai ir nuliniai PVM tarifai padeda didinti PVM progresyvumą, palyginti su vieno tarifo PVM sistemomis; be to, duomenys taip pat rodo, kad tik taikant PVM tarifus, kurie yra sumažinti siekiant paremti mažas pajamas gaunančius namų ūkius (pvz., lengvatiniai tarifai maistui), PVM tampa labiau progresyvis; ragina valstybes nares, taikančias lengvatinius PVM tarifus, tai daryti siekiant konkretaus tikslo – remti mažesnes pajamas gaunančius namų ūkius;

25. pabrėžia, kad valstybėms narėms turėtų būti leidžiama taikyti nulinį PVM tarifą būtiniausioms prekėms;

Lengvatinių tarifų poveikis vartotojams ir socialiniams bei aplinkos tikslams

26. pažymi, kad lengvatinių tarifų taikymas sisteminiu požiūriu neskatina nuolat mažinti kainų vartotojams ir kad lengvatinių tarifų veiksmingumas priklauso nuo kelių veiksnių, pavyzdžiui, nuo to, kokių mastu įmonės juos perkelia vartotojams, jų trukmės, sumažinimo masto ir tarifų sistemos sudėtingumo; pabrėžia, kad visiškas lengvatinių tarifų perkėlimas yra sudėtingas procesas ir neturėtų būti vykdomas neatlikus patikimo poveikio vertinimo; pažymi, kad nors dabartiniai lengvatiniai ir nuliniai PVM tarifai yra proporcingiau naudingesni mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams ES (matuojant kaip išlaidų dalį), jie paprastai yra naudingesni dideles pajamas gaunantiems namų ūkiams absoliučia (pinigine) verte; todėl pažymi, kad reikia atlikti išsamią analizę ir poveikio vertinimą siekiant užtikrinti, kad lengvatos būtų taikomos tik tada, kai jos gali būti naudingos mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams;

⁽³⁰⁾ 2018 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyva (ES) 2018/2057, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos nuostatos dėl bendrojo atvirkštinio apmokestinimo mechanizmo laikino taikymo tiekiamoms prekėms ir teikiamoms paslaugoms, kurių vertė viršija tam tikrą ribą (OL L 329, 2018 12 27, p. 3).

⁽³¹⁾ 2019 m. lapkričio 26 d. PWC ir Pasaulio banko grupės tyrimas „Paying Taxes 2020: The changing landscape of tax policy and administration across 190 economies“, p. 27.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

27. pabrėžia, kad lengvatinais tarifais paprastai siekiama teisėto tikslo – užtikrinti, kad būtiniausias prekės būtų prieinamos visiems; akcentuoja, kad pritaikius lengvatinius PVM tarifus būtiniausioms prekėms (pvz., maistui) PVM tampa labiau progresinis; pabrėžia, kad lengvatiniai tarifai gali būti veiksmingesni visuomenėse, kuriose egzistuoja dideli pajamų skirtumai ir didelė socialinė ir ekonominė nelygybė; pažymi, kad empirinių lengvatinių PVM tarifų veiksmingumo skatinant socialiniu požiūriu pageidaujamas ar ekologiškas prekes įrodymų nėra daug ir jie yra nevienareikšmiški;

28. yra labai susirūpinęs dėl regresinio vartojimo mokesčių pobūdžio; pabrėžia, kad PVM tarifas turėtų būti nedidelis, nes juo neproporcingai apsunkinami mažesnes pajamas gaunantys namų ūkiai ir padidinama turto paskirstymo nelygybė;

29. pažymi, kad vis dar sunku įvertinti lengvatinių tarifų veiksmingumą skatinant aplinką tausojančių prekių naudojimą, nes trūksta empirinių įrodymų, nors remiantis tam tikrais atvejų tyrimais ir tam tikrais modeliais galima matyti teigiamą poveikį; vis dėlto pabrėžia, kad siekiant skatinti aplinką tausojantį vartojimą valstybėms narėms itin svarbu laipsniškai panaikinti visus nulinius ir lengvatinius tarifus, taikomus aplinkai kenksmingoms prekėms ir paslaugoms; ragina valstybes nares iki 2030 m. laipsniškai panaikinti lengvatinius tarifus labai taršioms prekėms ir paslaugoms, kad būtų pasiekti Europos žaliajame kurse nustatyti ES klimato tikslai; ragina valstybes nares išnagrinėti, kokius kompensavimo mechanizmus būtų galima taikyti siekiant padėti mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams susidoroti su disponuojamųjų pajamų sumažėjimu pradėjus taikyti didesnius PVM tarifus taršioms prekėms ir paslaugoms;

30. atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad taikant lengvatinius tarifus turi būti galvojama apie viešųjų finansų tvarumą; pažymi, kad racionalizavimas siekiant pereiti prie vienodos PVM sistemos turėtų būti vykdomas atsižvelgiant į istorinį ir laikiną lengvatinių tarifų taikymą, jei vykdomos visos kitos sąlygos;

31. pabrėžia, kad iš įrodymų matyti, jog lengvatiniai PVM tarifai dažnai yra gana neveiksminga priemonė socialiniams ar aplinkos tikslams pasiekti, nes dėl jų vyriausybės patiria dideles išlaidas, susidarancias dėl didelių tarifų skirtumų, mažesnių mokesčių pajamų, didesnių administracinių išlaidų, kontrolės ir tikrinimo išlaidų, socialinių ir ekonominių atstovų spaudimo, reikalavimų laikymosi išlaidų, ekonominių iškraipymų ar net mokesčių slėpimo ir sunkumų norint pasiekti tikslines grupes;

32. pažymi, kad siekiant visapusiškai įvertinti nestandartinių PVM tarifų veiksmingumą ir efektyvumą būtina juos palyginti su alternatyviomis politikos priemonėmis; laikosi nuomonės, kad vyriausybėms tinkamai naudojant šias priemones jos gali būti veiksmingesnis, lankstesnis, matomesnis ir ekonomiškai efektyvesnis būdas šiems socialiniams ir aplinkos tikslams pasiekti; tačiau pažymi, kad šios priemonės yra nacionalinio mokesčių suverenumo pagrindas ir priklauso nacionalinei kompetencijai, nes nėra jas suderinančių ES teisės aktų; vis dėlto pabrėžia, kad jos vis tiek turi atitikti ES konkurencijos politiką;

33. pabrėžia, kad vienoda PVM sistema kartu su alternatyviomis politikos priemonėmis ir socialinių reformų paketu bei aplinkosaugos mokesčių priemonėmis yra galimybės, kurias verta išnagrinėti kuriant veiksmingą ekonominę, socialinę ir žaliąją holistinę mokesčių sistemą, jei jomis nesukuriama nepagrįsta našta mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams; pažymi, kad Naujoji Zelandija taiko vienodą 15 proc. PVM tarifo sistemą ir mokesčių kreditus mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams; pažymi, kad siekiant supaprastinti arba suderinti PVM sistemą ES nebus didinami standartiniai PVM tarifai; mano, kad siekiant skatinti viešąsias gėrybes būtų galima naudoti fiksuoto dydžio dotacijas ir informavimo kampanijas;

Išvada

34. primena, kad PVM pajamos yra vienas iš svarbiausių viešųjų pajamų šaltinių; jos vidutiniškai sudaro apie 21 proc. visų ES mokesčių pajamų; pažymi, kad PVM surinkimo atotrūkis ES vidutiniškai sudaro 10 proc. ir kad PVM taip pat yra ES biudžeto nuosavi ištekliai; pabrėžia, kad bet koks PVM bazės sumažinimas gali lemti viešųjų finansų pajamų praradimą; ragina nacionalinius mokesčių administratorius imtis iniciatyvų siekiant sumažinti PVM surinkimo atotrūkį ir taip pagerinti viešuosius finansus, visų pirma turint omenyje COVID-19 pandemijos sukeltą socialinę ir ekonominę krizę, ir padidinti ES nuosavus išteklius;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

35. šiomis aplinkybėmis palankiai vertina tai, kad per pastarąjį dešimtmetį padaryta reikšminga pažanga valstybių narių mokesčių administratorių bendradarbiavimo srityje; remia tolesnes valstybių narių diskusijas siekiant stiprinti administracinį bendradarbiavimą;

36. atkreipia dėmesį į įmonės DIW ECON tyrimo išvadas, kuriose pabrėžiama, kad 2019 m. standartinis tarifas vidutiniškai buvo taikomas 71 proc. visos mokesčio bazės valstybėse narėse; pažymi, kad diversifikuotų PVM sistemų reikalavimų laikymosi išlaidos gali būti reikšmingai sumažintos toliau skaitmeninant įmones ir viešojo administravimo institucijas; pažymi, kad siekiant ES sukurti darnią, teisingą ir veiksmingą PVM sistemą reikia atidžiai įvertinti diversifikuotų PVM sistemų sukeltas išlaidas įmonėms, ypač MVI, vidaus rinkos ir prekybos iškreipimus, kuriuos jos gali sukelti, ir jų poveikį vyriausybės prarandamų pajamų aspektu; pažymi, kad taikant lengvatinius tarifus būtiniams prekėms (pavyzdžiui, maistui) PVM tampa labiau progresinis ir kad mažas pajamas gaunantys namų ūkiai iš tiesų gauna naudos dėl lengvatinių PVM tarifų, net jei tai ir nėra pati veiksmingiausia pajamų paskirstymo ar aplinkos tikslų siekimo priemonė;

37. pažymi, kad tarp valstybių narių esančio PVM surinkimo atotrūkio mažinimo sunkumus lemia daugelis priežasčių, pavyzdžiui, poreikis išlaikyti PVM lengvatas tam tikroms prekėms ir paslaugoms ir valstybių narių pageidavimas ir toliau taikyti lengvatinius, bent 5 proc., tarifus; pripažįsta, kad valstybėms narėms reikalingas tam tikras lankstumas nustatant taikytiną PVM, turint omenyje jo, kaip biudžeto priemonės, svarbą;

38. ragina įdiegti supaprastintą ir atnaujintą PVM sistemą, kuria, siekiant skatinti sąžiningą ir veiksmingą įmonių konkurencingumą vidaus rinkoje, mažinti reikalavimų laikymosi išlaidas ir gerinti savanorišką reikalavimų laikymąsi, būtų ribojamos išimties ir nestandartiniai tarifai; pažymi, kad tokia supaprastinta PVM sistema vis tiek būtų naudinga taikyti vieno langelio principą, siekiant sumažinti reikalavimų laikymosi išlaidas ES įmonėms ir paskatinti prekybą ES viduje; atkreipia dėmesį į Tarybai pirmininkavusios Portugalijos ir dabar Tarybai pirmininkaujančios Slovėnijos pasiūlymą valstybių narių lygmeniu palaipsniui panaikinti visus nulinius ir lengvatinius tarifus aplinkai kenksmingoms prekėms ir paslaugoms, pavyzdžiui, iškastiniams kurui, cheminiams pesticidams ir cheminėms trąšoms; ragina išsiaiškinti, kokių socialinių veiksmų būtų galima imtis siekiant kompensuoti didesnių PVM tarifų taršioms prekėms ir paslaugoms nulemtą disponuojamųjų pajamų sumažėjimą mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams; primygtinai ragina valstybes nares greitai priimti pasiūlymą dėl persvarstytos direktyvos dėl PVM tarifų ⁽³²⁾;

39. pabrėžia, kad PVM surinkimo atotrūkis iš esmės priklauso nuo daugelio veiksnių kiekvienoje valstybėje narėje, pavyzdžiui, teisės aktų spragų, išteklių ir skaitmeninio veiksmingumo trūkumo mokesčių administravimo institucijose, PVM įgyvendinimo ir kontrolės priemonių veiksmingumo, ypač mokestinio sukčiavimo, mokesčių slėpimo ir agresyvaus mokesčių planavimo srityse; atsižvelgdamas į tai ragina valstybes nares gerinti administracinį bendradarbiavimą ir nacionalinių mokesčių administratorių veiklą; palankiai vertina sandorių tinklų analizės priemonę ir pritaria glaudesniai „Eurofisc“ narių bendradarbiavimui siekiant greitai nustatyti karuselinio tipo sukčiavimą; ragina Konferenciją dėl Europos ateities spręsti šį klausimą ES finansinių interesų apsaugos kontekste;

40. mano, kad reikėtų ieškoti labiau suderintos galimybės visose valstybėse narėse įdiegti elektroninių sąskaitų faktūrų išrašymą greta dabartinio privalomo naudojimo viešojo pirkimo konkursuose visoje ES, nes tai pasirodė esanti veiksminga priemonė kovojant su sukčiavimu ir mokesčių slėpimu tose šalyse, kuriose jis buvo įdiegtas kitiems sandoriams, taip pat padėjo supaprastinti procedūras ir sumažinti reikalavimų laikymosi išlaidas;

41. primena Europos mokesčių observatorijos, kuri buvo įsteigta Parlamento iniciatyva, nepriklausomumo ir nešališkumo svarbą; pabrėžia, kad 2021–2027 m. programa „Fiscalis“ yra pagrindinė priemonė, užtikrinanti greitą ir konstruktyvų mokesčių administratorių bendradarbiavimą;

42. primena, kad lengvatinių tarifų, kaip politikos priemonės, veiksmingumas visada turi būti vertinamas atsižvelgiant į konkrečias kitų esamų politikos priemonių aplinkybes; pažymi, kad lengvatiniai tarifai dažnai papildo esamas socialinės ir aplinkos politikos priemones ir kad tiesioginės mokesčių paskatos yra priemonės, kurios geriau tinka mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams (pavyzdžiui, neapmokestinama riba ir progresiniai mokesčių tarifai) ir paprastai yra pigesnės, jei tenkinamos kitos sąlygos;

⁽³²⁾ COM(2018)0020.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

43. primygtinai teigia, kad reikia pereiti prie galutinės PVM sistemos, grindžiamos apmokestinimo paskirties šalyje principu; primygtinai ragina Tarybą kuo greičiau priimti 2018 m. gegužės 25 d. pasiūlymą dėl direktyvos (COM(2018)0329), atsižvelgiant į nacionalinių ir ES biudžeto išteklių nuostolių mastą taikant dabartinę tvarką; šiomis aplinkybėmis atkreipia dėmesį į pagrindinius būsimos galutinės PVM sistemos principus, taikomus tarpvalstybinės prekybos apmokestinimui ES viduje tiekiamų prekių paskirties vietoje ir apmokestinimui PVM bei jo surinkimui, kuriuos atlieka tiekėjas, paskirties valstybėje narėje;
44. ragina Komisiją remiantis šiuo pranešimu pateikti konkrečių pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, skirtų konkrečioms anksčiau minėtiems klausimams nagrinėti; ragina Tarybą labiau vertinti dialogą ir bendradarbiavimą su Parlamentu įgyvendinant tinkamą PVM sistemos reformą, atsižvelgiant į šiuos pasiūlymus ir esminį poreikį užtikrinti ES mokesčių politikos pokyčių demokratinį pobūdį;
45. pritaria Audito Rūmų pasiūlymui⁽³³⁾ apsvarstyti galimybę sukurti daugiametės finansinės programos laikotarpio daugiamečio svertinio PVM tarifo vidurkio peržiūros mechanizmą siekiant išvengti įmokų, pagrįstų PVM, lygmens iškraipymų, jei valstybė narė šiuo periodu nusprendžia pakeisti savo PVM politiką;
46. pažymi, kad PVM direktyva turi būti vienbalsiai patvirtinta Taryboje pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 113 straipsnį;
47. primena mokesčių mokėtojo identifikacinio numerio, kaip naudingos priemonės, skirtos mokesčių prievolių vykdymui ir laikymuisi užtikrinti, privalumus; ragina Komisiją ir valstybes nares išnagrinėti visas mokesčių mokėtojo identifikacinio numerio, kaip mechanizmo, leidžiančio užtikrinti aukštus ataskaitų teikimo veiksmingumo standartus, galimybes;
48. remia idėją išplėsti PVM vieno langelio principo, kuris nuo 2015 m. taikomas PVM deklaravimui ir mokėjimui, taikymo sritį; pabrėžia, kad visų pirma reikia spręsti vieno langelio principo pritaikymo prie nuolat didėjančios e. prekybos rinkos klausimą;
49. ragina Komisiją įvertinti galiojančią sistemą ir pateikti konkrečių pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl tarptautinių sandorių tikrinimo, kuris turi būti sugriežtintas siekiant užtikrinti PVM surinkimą; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad reikia ypač atsižvelgti į galimybes, kurių teikia naujų skaitmeninių technologijų naudojimas, laikantis aukštų duomenų apsaugos ir privatumo standartų, nes tai yra mokesčių mokėtojų teisė;
50. primena, kad svarbu užtikrinti visapusišką dokumentų rinkinio dėl e. prekybai taikomo PVM perkėlimą į nacionalinę teisę ir tinkamą jo įgyvendinimą; ragina Komisiją įvertinti dabartinę padėtį šioje srityje ir prireikus pateikti konkrečių pasiūlymų dėl taisyklių pritaikymo, atsižvelgiant į tai, kad e. prekyba nuolat didėja; pažymi, kad e. prekybos sektoriuje yra didelis PVM surinkimo atotrūkis; ragina Komisiją išnagrinėti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos išvadas šiuo klausimu, siekiant panaikinti PVM surinkimo atotrūkį;
51. primena, kad svarbu palaikyti glaudesnę dialogą dėl PVM su tarptautiniais partneriais, visų pirma su svarbiausiais prekybos partneriais; mano, kad šis bendradarbiavimas turi prasidėti ir būti grindžiamas administracinio bendradarbiavimo principu, siekiant užtikrinti sklandų keitimąsi informacija, kuris gali sustiprinti kovą su schemomis, naudojamomis sukčiaujant arba slepiant mokesčius;
52. pažymi Komisijos ketinimą pakeisti PVM komiteto pobūdį ir tikslus, susijusius su būsimu komitologijos komitetu; pabrėžia, kad reikia atsižvelgti į Parlamento poziciją šiuo klausimu; primena, kad reikia užtikrinti visapusišką ES institucinės mokesčių sistemos laikymąsi ir netiesioginio apmokestinimo kompetencijos paskirstymą;

o

o o

53. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.

⁽³³⁾ Nuomonė Nr. 11/2020.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

P9_TA(2022)0037

Žaislų saugos direktyvos įgyvendinimas

2022 m. vasario 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/48/EB dėl žaislų saugos (Žaislų saugos direktyva) įgyvendinimo (2021/2040(INI))

(2022/C 342/11)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/48/EB dėl žaislų saugos ⁽¹⁾ (Žaislų saugos direktyva),
- atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 19 d. Komisijos atliktą Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/48/EB dėl žaislų saugos vertinimą (SWD(2020)0287),
- atsižvelgdamas į 2001 m. gruodžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2001/95/EB dėl bendros gaminių saugos ⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 765/2008, nustatantį su gaminių prekyba susijusius akreditavimo ir rinkos priežiūros reikalavimus ir panaikinantį Reglamentą (EEB) Nr. 339/93 ⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 768/2008/EB dėl bendrosios gaminių pardavimo sistemos ir panaikinantį Sprendimą 93/465/EEB ⁽⁴⁾,
- atsižvelgdamas į 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1025/2012 dėl Europos standartizacijos, kuriuo iš dalies keičiamos Tarybos direktyvos 89/686/EEB ir 93/15/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/9/EB, 94/25/EB, 95/16/EB, 97/23/EB, 98/34/EB, 2004/22/EB, 2007/23/EB, 2009/23/EB ir 2009/105/EB ir panaikinamas Tarybos sprendimas 87/95/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1673/2006/EB ⁽⁵⁾,
- atsižvelgdamas į 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/1020 dėl rinkos priežiūros ir gaminių atitikties, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2004/42/EB ir reglamentai (EB) Nr. 765/2008 ir (ES) Nr. 305/2011 ⁽⁶⁾,
- atsižvelgdamas į 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/881 dėl ENISA (Europos Sąjungos kibernetinio saugumo agentūros) ir ryšių technologijų kibernetinio saugumo sertifikavimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 526/2013 (Kibernetinio saugumo aktas) ⁽⁷⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/690, kuriuo nustatoma vidaus rinkos, įmonių, įskaitant mažąsias ir vidutines įmones, konkurencingumo, augalų, gyvūnų, maisto ir pašarų bei Europos statistikos programa (Bendrosios rinkos programa) ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 99/2013, (ES) Nr. 1287/2013, (ES) Nr. 254/2014 ir (ES) Nr. 652/2014 ⁽⁸⁾,

⁽¹⁾ OL L 170, 2009 6 30, p. 1.

⁽²⁾ OL L 11, 2002 1 15, p. 4.

⁽³⁾ OL L 218, 2008 8 13, p. 30.

⁽⁴⁾ OL L 218, 2008 8 13, p. 82.

⁽⁵⁾ OL L 316, 2012 11 14, p. 12.

⁽⁶⁾ OL L 169, 2019 6 25, p. 1.

⁽⁷⁾ OL L 151, 2019 6 7, p. 15.

⁽⁸⁾ OL L 153, 2021 5 3, p. 1.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- atsižvelgdamas į 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantį Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiantį Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinantį Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB⁽⁹⁾,
- atsižvelgdamas į 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1223/2009 dėl kosmetikos gaminių⁽¹⁰⁾,
- atsižvelgdamas į 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklavimo ir pakavimo (CLP reglamentas), iš dalies keičiantį ir panaikinantį direktyvas 67/548/EEB bei 1999/45/EB ir iš dalies keičiantį Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006⁽¹¹⁾,
- atsižvelgdamas į 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/53/ES dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su radijo įrenginių tiekimu rinkai, suderinimo, kuria panaikinama Direktyva 1999/5/EB⁽¹²⁾,
- atsižvelgdamas į 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas)⁽¹³⁾,
- atsižvelgdamas į 1985 m. liepos 25 d. Tarybos direktyvą 85/374/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių atsakomybę už gaminius su trūkumais, derinimo⁽¹⁴⁾ (Atsakomybės už gaminius direktyva),
- atsižvelgdamas į 2011 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2011/65/ES dėl tam tikrų pavojingų medžiagų naudojimo elektros ir elektroninėje įrangoje apribojimo⁽¹⁵⁾ (Pavojingų medžiagų naudojimo apribojimo direktyva),
- atsižvelgdamas į 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1223/2009 dėl kosmetikos gaminių⁽¹⁶⁾ (Kosmetikos gaminių reglamentas),
- atsižvelgdama į 2004 m. spalio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1935/2004 dėl žaliavų ir gaminių, skirtų liestis su maistu, ir panaikinantį Direktyvas 80/590/EEB ir 89/109/EEB⁽¹⁷⁾ (Su maistu besiliečiančių medžiagų reglamentas),
- atsižvelgdamas į 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2006/66/EB dėl baterijų ir akumuliatorių bei baterijų ir akumuliatorių atliekų ir Direktyvos 91/157/EEB panaikinimo⁽¹⁸⁾ (Baterijų direktyva),
- atsižvelgdamas į 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklavimo ir pakavimo, iš dalies keičiantį ir panaikinantį direktyvas 67/548/EEB bei 1999/45/EB ir iš dalies keičiantį Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006⁽¹⁹⁾ (CLP reglamentas),

⁽⁹⁾ OL L 396, 2006 12 30, p. 1.

⁽¹⁰⁾ OL L 342, 2009 12 22, p. 59.

⁽¹¹⁾ OL L 353, 2008 12 31, p. 1.

⁽¹²⁾ OL L 153, 2014 5 22, p. 62.

⁽¹³⁾ OL L 119, 2016 5 4, p. 1.

⁽¹⁴⁾ OL L 210, 1985 8 7, p. 29.

⁽¹⁵⁾ OL L 174, 2011 7 1, p. 88.

⁽¹⁶⁾ OL L 342, 2009 12 22, p. 59.

⁽¹⁷⁾ OL L 338, 2004 11 13, p. 4.

⁽¹⁸⁾ OL L 266, 2006 9 26, p. 1.

⁽¹⁹⁾ OL L 353, 2008 12 31, p. 1.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- atsižvelgdamas į 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/1021 dėl patvariųjų organinių teršalų ⁽²⁰⁾ (Patvariųjų organinių teršalų reglamentas),
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. lapkričio 25 d. rezoliuciją dėl produktų saugos bendrojoje rinkoje klausimo sprendimo ⁽²¹⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. lapkričio 25 d. rezoliuciją dėl tvaresnės bendros rinkos verslui ir vartotojams kūrimo ⁽²²⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. vasario 12 d. rezoliuciją „Automatizuoti sprendimų priėmimo procesai. Vartotojų apsaugos ir laisvo prekių ir paslaugų judėjimo užtikrinimas“ ⁽²³⁾,
- atsižvelgdamas į 2018 m. gruodžio 12 d. savo rezoliuciją dėl bendrosios rinkos dokumentų rinkinio ⁽²⁴⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2017 m. liepos 4 d. rezoliuciją dėl XXI amžiaus Europos standartų ⁽²⁵⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2017 m. liepos 4 d. rezoliuciją „Ilgesnė produktų naudojimo trukmė: nauda vartotojams ir įmonėms“ ⁽²⁶⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2016 m. gegužės 26 d. rezoliuciją dėl bendrosios rinkos strategijos ⁽²⁷⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. spalio 20 d. rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai „Skaitmeninių paslaugų aktas: bendrosios rinkos veikimo gerinimas“ ⁽²⁸⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. spalio 20 d. rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai dėl dirbtinio intelekto, robotikos ir susijusių technologijų etinių aspektų sistemos ⁽²⁹⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2019 m. balandžio 18 d. rezoliuciją dėl visapusiškos Europos Sąjungos politikos dėl endokrininę sistemą ardančių medžiagų kūrimo ⁽³⁰⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. liepos 10 d. rezoliuciją dėl cheminių medžiagų strategijos tvarumui užtikrinti ⁽³¹⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio mėn. Europos Parlamento tyrimų tarnybos (EPRS) informacinį pranešimą „ES žaislų saugos direktyva“,
- atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos (Skaitmeninių paslaugų aktas), kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB (COM(2020)0825),
- atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės (Dirbtinio intelekto aktas) ir iš dalies keičiami tam tikri Sąjungos teisėkūros procedūra priimti aktai (COM(2021)0206),
- atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 10 d. Komisijos komunikatą „Ilgalaikis geresnio bendrosios rinkos taisyklių įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo veiksmų planas“ (COM(2020)0094),
- atsižvelgdamas į 2020 m. spalio 14 d. Komisijos komunikatą „Cheminių medžiagų strategija tvarumui užtikrinti. Aplinkos be toksinių medžiagų kūrimas“ (COM(2020)0667),
- atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio 21 d. Komisijos komunikatą „Europos požiūrio į dirbtinį intelektą skatinimas“ (COM(2021)0205),

⁽²⁰⁾ OL L 169, 2019 6 25, p. 45.

⁽²¹⁾ OL C 425, 2021 10 20, p. 19.

⁽²²⁾ OL C 425, 2021 10 20, p. 10.

⁽²³⁾ OL C 294, 2021 7 23, p. 14.

⁽²⁴⁾ OL C 388, 2020 11 13, p. 39.

⁽²⁵⁾ OL C 334, 2018 9 19, p. 2.

⁽²⁶⁾ OL C 334, 2018 9 19, p. 60.

⁽²⁷⁾ OL C 76, 2018 2 28, p. 112.

⁽²⁸⁾ OL C 404, 2021 10 6, p. 2.

⁽²⁹⁾ OL C 404, 2021 10 6, p. 63.

⁽³⁰⁾ OL C 158, 2021 4 30, p. 18.

⁽³¹⁾ OL C 371, 2021 9 15, p. 75.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 13 d. Komisijos komunikatą „Naujoji vartotojų darbotvarkė. Siekiant tvaraus atsigavimo didinamas vartotojų atsparumas“ (COM(2020)0696),
  - atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 24 d. Komisijos komunikatą „ES strategija dėl vaiko teisių“ (COM(2021)0142),
  - atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 15 d. Tarybos išvada „Sąjungos tvarių cheminių medžiagų strategija: metas veikti“,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį ir į 2002 m. gruodžio 12 d. Pirmininkų sueigos sprendimo dėl leidimo rengti pranešimus savo iniciatyva suteikimo tvarkos 1 straipsnio 1 dalies e punktą ir 3 priedą,
  - atsižvelgdamas į Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto pranešimą (A9-0349/2021),
- A. kadangi 2009 m. buvo priimta Žaislų saugos direktyva, kuria siekiama užtikrinti aukštą vaikų sveikatos ir saugos lygį ir pagerinti žaislų vidaus rinkos veikimą, pašalinant kliūtis tarp valstybių narių prekiauti žaislais;
- B. kadangi griežta ES žaislų saugos sistema yra sukurta tam, kad vaikai galėtų mėgautis kuo saugesne žaidimo patirtimi, ir plačiai laikoma pasaulinėmis gairėmis;
- C. kadangi Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijoje, kurią pasirašė visos ES valstybės narės, žaidimas pripažįstamas kiekvieno vaiko teise; kadangi žaidimas prisideda prie vaikų vystymosi, sveikatos ir gerovės bei yra būtina jų augimo dalis; kadangi tyrimai rodo, kad žaislai gali praturtinti žaidimą ir užtikrinti, kad jie žaistų ilgiau;
- D. kadangi Žaislų saugos direktyva yra didžiausio suderinimo direktyva, o tai reiškia, kad valstybėms narėms neleidžiama nustatyti jokių kitų reikalavimų, nei nustatyti šioje direktyvoje; kadangi žaislams taikomos taisyklės ir reikalavimai daugeliu atvejų yra griežtesni nei kitiems gaminiams dėl vartotojų, kuriems jie skirti, pažeidžiamumo;
- E. kadangi ES Žaislų saugos direktyvos taikymo veiksmingumui pernelyg dažnai neigiamą poveikį daro nesąžiningų prekybininkų veiksmai ir prekyba reikalavimų neatitinkančiais produktais internetu;
- F. kadangi, nepaisant to, kad trūksta išsamių duomenų apie tikrą direktyvos poveikį, Žaislų saugos direktyva vis dar yra gana veiksminga užtikrinant laisvą žaislų judėjimą bendrojoje rinkoje, ir kadangi nuo 2013 m. iki 2017 m. rinkoje veikiančių įmonių skaičius nuo tada, kai visapusiškai pradėta taikyti Žaislų saugos direktyvą, išaugo 10 proc., o ES žaislų pramonės apyvarta nuo direktyvos įsigaliojimo nuolat didėjo; kadangi 99 proc. sektoriaus įmonių yra MVĮ ir dauguma šių įmonių yra labai mažos įmonės;
- G. kadangi Žaislų saugos direktyvoje reikalaujama, kad ES rinkai tiekiami žaislai būtų saugūs ir užtikrintų aukšto lygio vaikų apsaugą nuo žaisluose esančių cheminių medžiagų keliamo pavojaus; kadangi gali prireikti greitai pritaikyti konkrečius reikalavimus ir standartus, jei mokslo ir technologijų pažanga parodys, kad atsirado anksčiau nežinomos rizikos ir iššūkių, susijusių su žaislais;
- H. kadangi Cheminių medžiagų strategijoje tvarumui užtikrinti Komisija pabrėžė, kad būtina nustatyti ar sugriežtinti nuostatas, kuriomis atsižvelgiama į sudėtinį cheminių medžiagų poveikį, įskaitant poveikį žaislams, ir išplėsti bendrąjį rizikos valdymo metodą, kuriuo siekiama užtikrinti, kad plataus vartojimo prekėse, įskaitant žaislus, nebūtų cheminių medžiagų, kurios sukelia vėžį, genų mutacijas, daro poveikį reprodukcinei ar endokrininei sistemai arba yra patvarios ir bioakumuliacinės; kadangi Cheminių medžiagų strategijoje tvarumui užtikrinti Komisija įpareigojama įvertinti, kaip ir kada toliau plėsti šio bendrojo metodo taikymo sritį, kad vartojimo prekėse nebūtų ir kitų kenksmingų cheminių medžiagų, pavyzdžiui, veikiančių imuninę, nervų ar kvėpavimo sistemas, taip pat konkrečiam organui toksiškų cheminių medžiagų;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- I. kadangi svarbu pagerinti tvarumą, bet pirmenybė visada turėtų būti teikiama žaislų saugai; kadangi tvarumo gerinimo reikalavimai neturėtų kelti pavojaus saugai;
  1. pritaria Komisijos parengtai Žaislų saugos direktyvos vertinimo ataskaitai, kuria siekiama įvertinti direktyvos veikimą nuo jos įsigaliojimo pradžios;
  2. pripažįsta Žaislų saugos direktyvos pridėtinę vertę gerinant vaikų saugumą ir užtikrinant vienodai aukštą apsaugos lygį visoje bendrojoje rinkoje, palyginti su ankstesne direktyva, ir direktyvos vaidmenį nustatant teisinį tikrumą ir vienodas sąlygas įmonėms; apgailestauja dėl to, kad kai kurie ne iš ES šalių gamintojų, kurie parduoda savo produktus bendrojoje rinkoje, ypač elektroninėse prekyvietėse, nesilaiko ES teisės aktų, ir daugelis ES parduodamų žaislų vis dar kelia reikšmingą pavojų vaikams;
  3. pripažįsta pagrindinį standartų vaidmenį sudarant sąlygas gamintojams veiksmingai ir lanksčiai taikyti direktyvą, taip pat notifikuojamų įstaigų vaidmenį užtikrinant atitiktį, kai standartų nėra arba jie netaikomi; pabrėžia, kad kai kuriuose regionuose reikia didinti notifikuojamų įstaigų skaičių; pabrėžia, kad valstybės narės turėtų nustatyti atvirus, įtraukius, tvarius, skaidrius ir aukštos kokybės standartus; pabrėžia, kad standartai taip pat turėtų būti neutralūs technologijų atžvilgiu ir pagrįsti našumu, užtikrinant vienodas konkurencijos sąlygas tarp ekonominės veiklos vykdytojų, visų pirma MVĮ;
  4. pabrėžia, kad reikia parengti plataus užmojo adaptyviųjų žaislų standartus, kurie suteiktų galimybę neįgaliams vaikams žaisti ir mėgautis žaislais, kuriais jie kitaip negalėtų naudotis;
  5. pažymi, kad kai kurios rinkos priežiūros institucijos susiduria su problemomis įgyvendindamos Žaislų saugos direktyvos 11 straipsnio nuostatas, pagal kurias gamintojai įpareigojami uždėti išpėjimus ant žaislų aiškiai matoma, lengvai įskaitoma, suprantama ir tikslia forma; pabrėžia, kad tokias problemas kelia nustatytų reikalavimų ir susijusių standartų trūkumas; todėl ragina Komisiją nustatyti specialius žaislų išpėjimų matomumo ir įskaitomumo reikalavimus, kad valstybės narės galėtų vienodai įgyvendinti šiuos reikalavimus;
  6. pripažįsta, kad Žaislų saugos direktyvos įgyvendinimas ir pasirengimas tinkamai ją taikyti yra sunkus procesas, trunkantis daugelį metų ir reikalaujantis didelių finansinių Europos žaislų gamintojų investicijų; pabrėžia, koks svarbus teisinis stabilumas stabiliai plėtojant vidaus verslą, ypač mažąsias ir vidutines šeimos įmones;
  7. vis dėlto atkreipia dėmesį į tai, kad neatitikimai išlieka, dėl kurių būtina peržiūrėti Žaislų saugos direktyvą; todėl prašo Komisijos tęsti vertinimo procesą ir atlikti išsamų poveikio vertinimą siekiant patikrinti, ar ir kaip tuos neatitikimus spręsti; pabrėžia, kad reikia tolesnių pastangų, ypač teisėsaugos institucijų, siekiant užtikrinti, kad visi ekonominės veiklos vykdytojai, teikiantys žaislus ES rinkai, taikytų griežtus saugos reikalavimus; pabrėžia, kad reikia atsižvelgti į sunkumus, konkrečią riziką ir neigiamą poveikį įmonėms, kurios gamina reikalavimus atitinkančius žaislus, atsirandantį dėl reikalavimų neatitinkančių, nesaugių ir suklastotų žaislų pardavimo, daugiausia iš ES nepriklausančių šalių, ir spręsti rizikos, kylančios dėl naujų technologijų naudojimo, klausimą;

Cheminės medžiagos

8. pripažįsta Žaislų saugos direktyvos lankstumą ir jos gan ateičiai tinkamą pobūdį atsižvelgiant į tai, kad per 2012–2019 m. laikotarpį ji buvo iš dalies pakeista 14 kartų, siekiant ją pritaikyti prie naujų mokslinių įrodymų, kuriais atkreipiamas dėmesys į seniau nežinomą riziką, kylančią vaikams, ypač cheminių medžiagų srityje; vis dėlto yra susirūpinęs dėl to, kad tebėra problemų, kurios gali kelti pavojų vaikų saugai ir kurias galima tik iš dalies išspręsti įgyvendinimo aktais;
9. pabrėžia, kad ES rinkai pateikiami žaislai turi atitikti Žaislų saugos direktyvą, taip pat atitinkamus ES teisės aktus dėl cheminių medžiagų, visų pirma REACH reglamentą, Kosmetikos gaminių reglamentą, Su maistu besiliečiančių medžiagų reglamentą, Baterijų direktyvą, CLP reglamentą ir Patvariųjų organinių teršalų reglamentą, nepriklausomai, kur tie žaislai buvo pagaminti;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

10. pabrėžia, kad reikalavimų išskirstymas keliuose teisės aktuose ir skirtingų ribinių verčių nustatymas gali apsunkinti, ypač MVĮ, ir kai kuriais atvejais gali prirėkti dubliuoti medžiagų matavimą, pvz., išsiskyrimo ir kiekio ribinių verčių atveju; todėl ragina Komisiją apsvarstyti galimybę sujungti visas žaislams taikomas bendras ribines vertes į vieną teisės aktą, pagrindžiant tolesniu įvertinimu, siekiant suvienodinti atitikties vertinimą ir užtikrinti lengvesnį ir mažiau apsunkinantį reikalavimų laikymąsi; be to, ragina Komisiją apsvarstyti galimybę suvienodinti priegą prie informacijos, be kita ko, naudojantis interneto portalu, siekiant paaiškinti, prie kokių aplinkybių, kas yra būtina, ir sudaryti palankesnes sąlygas ekonominės veiklos vykdytojams ir vartotojams taikyti šiuos skirtingus teisės aktus rinkos priežiūrai;

11. yra susirūpinęs dėl to, kad Žaislų saugos direktyvoje nustatyta nuo draudimo leidžianti nukrypti nuostata, taikoma kancerogeninėms, mutageninėms arba toksiškoms reprodukcijai cheminėms medžiagoms, tam tikrais atvejais sudaro sąlygas, kad tų cheminių medžiagų koncentracija gali atrodyti per didelės vaikų apsaugai užtikrinti; ragina Komisiją atlikti poveikio vertinimą siekiant išnagrinėti, ar Žaislų saugos direktyvoje turėtų būti sumažintos bendrosios kancerogeninių, mutageninių ir toksiškų reprodukcijai medžiagų, kurioms taikoma išimtis, ribos, atsižvelgiant į atitinkamo mokslinio komiteto rekomendacijas, ir išnagrinėti, ar, laikantis Cheminių medžiagų tvarumo strategijos, reikėtų panaikinti galimybę nukrypti nuo taisyklių dėl kancerogeninių, mutageninių, mutageninių ir toksiškų reprodukcijai medžiagų, kurios vaikams neprieinamos žaisluose, buvimo ir ar reikėtų numatyti tinkamas nuostatas, kad vaikams nebūtų daromas pavojingų, toksiškų, kenksmingų, ėsdinančių ir dirginančių medžiagų poveikis; ragina Komisiją atsižvelgti į bendrą cheminių medžiagų poveikį vaikams ir galimą mažų dozių poveikį;

12. pabrėžia, kad nacionaliniu lygmeniu nustatytos mažesnės vertės žaislams, skirtiems vaikams iki 36 mėnesių amžiaus, ar žaislams, skirtiems dėti į burną, pvz., nitrozoaminių ir nitrojunginių, ribinės vertės, palyginti su Žaislų saugos direktyvoje nustatytomis ribinėmis vertėmis, sukuria nenuoseklumą, net jei Komisija tai pagrindžia; tačiau pažymi, kad visiems ES vaikams turėtų būti taikoma vienoda aukšto lygio apsauga; pripažįsta, kad ši ribinė vertė negali būti keičiama įgyvendinimo aktu; šiam keitimui reikėtų teisėkūros procedūros; todėl ragina Komisiją atliekant Žaislų saugos direktyvos peržiūrą įvertinti poreikį pritaikyti ribinę vertę prie griežčiausios nacionaliniu lygmeniu galiojančios vertės, atlikus išsamų poveikio vertinimą, ir numatyti lankstų mechanizmą, kurį taikant būtų galima greitai koreguoti pavojingų cheminių medžiagų ribines vertes ir išvengti situacijos, kai nacionaliniu lygmeniu nustatomos skirtingos vertės, taip vartotojų ir ekonominės veiklos vykdytojų naudai vidaus rinkoje užtikrinant vienodas sąlygas; pabrėžia, kad Parlamentas turi ir toliau nuodugniai tikrinti įgyvendinimo aktus, kurie turi būti priimti šiuo tikslu;

13. palankiai vertina Komisijos išipareigojamą Žaislų saugos direktyvoje numatytą bendrąjį rizikos metodą, pagrįsta PSO apibrėžtimi, susijusį su kancerogeninėmis, mutageninėmis arba toksiškoms reprodukcijai medžiagomis, ir poveikio vertinime išnagrinėti, ar taikyti jį atityje persvarstant Žaislų saugos direktyvą, siekiant užtikrinti, kad endokrininę sistemą ardančios medžiagos būtų uždraustos žaisluose, vos tik šios medžiagos yra nustatomos, taip pat apsvarstyti galimybę šiuo tikslu priimti horizontaluosius teisės aktus, kaip to ne kartą prašė Parlamentas ir Taryba, kartu laikantis principo „viena medžiaga – vienas vertinimas“, įtvirtinto Cheminių medžiagų strategijoje siekiant tvarumo; Todėl šiuo klausimus palankiai vertina išipareigojamą įvertinti šio metodo taikymą ir cheminėms medžiagoms, turinčioms įtakos imuninei, neurologinėi ar kvėpavimo sistemoms, taip pat cheminėms medžiagoms, kurios yra toksiškos konkrečiam organui, kad būtų užtikrinta aukšto lygio apsauga nuo šių cheminių medžiagų, taip pat užtikrinti ateičiai tinkamas reguliavimo priemonės dėl jų naudojimo žaisluose, atitinkančias Komisijos ketinimą nustatyti visų šių cheminių medžiagų naudojimo prioritetus taikant REACH reglamento apribojimus;

14. yra susirūpinęs, kad griežtesnėse nuostatose dėl cheminių medžiagų, naudojamų žaisluose, skirtuose vaikams iki 36 mėnesių, neatsižvelgiama į tai, kad vyresnio amžiaus vaikai taip pat yra pažeidžiami dėl šių pavojingų medžiagų; pažymi, kad dėl šio skirtumo gamintojai gali apeiti nuostatas, nurodydami, kad žaislas skirtas vyresniems nei 36 mėnesių vaikams, nors taip akivaizdžiai nėra; pabrėžia, kad keli suinteresuotieji subjektai, Komisija ir valstybės narės nurodė, kad šis skirtumas yra akivaizdžiai netinkamas, nes dėl to gali atsirasti spragų ir gali būti apribotas Žaislų saugos direktyvos veiksmingumas, ir paprašė jį panaikinti; todėl ragina Komisiją išnagrinėti šį klausimą atliekant Žaislų saugos direktyvos peržiūros poveikio vertinimą ir visapusiškai atsižvelgiant į naujausius mokslinius įrodymus, nuspręsti, ar šį skirtumą reikia panaikinti, ir nustatyti konkrečias žaisluose esančių cheminių medžiagų ribines vertes; mano, kad tuo atveju, kai atsiranda įrodymų, kad tam tikra cheminė medžiaga yra pavojinga vaikams, jos naudojimas turėtų būti ribojamas visuose žaisluose ir vaikams skirtuose gaminiuose;

Rinkos priežiūra ir naujos technologijos

15. pažymi, kad Žaislų saugos direktyvoje valstybių narių kompetentinga institucija įpareigojama vykdyti rinkos priežiūrą, tinkamai atsižvelgiant į atsargumo principą, tirti rinkoje esančius žaislus ir tikrinti gamintojų dokumentus, siekiant pašalinti iš rinkos nesaugius žaislus ir imtis veiksmų prieš asmenis, atsakingus už jų pateikimą rinkai; yra

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

susirūpinęs dėl to, kad rinkos priežiūros pagal Žaislų saugos direktyvą veiksmingumas yra ribotas, nors tai išlieka esminiu dalyku apsaugant nuo rizikos vaikų sveikatai ir saugai, ir kad tai kenkia sudaryti vienodas sąlygas ir skatinti konkurenciją tarp teisės aktų besilaikančių ekonominės veiklos vykdytojų ir teikia naudą nesąžiningiems prekybininkams, kurie nesilaiko ES reikalavimų; pažymi, kad vis dar pranešama apie sunkumus gauti informaciją ir dokumentus iš kai kurių ekonominės veiklos vykdytojų;

16. palankiai vertina tai, kad priimtas Reglamentas (ES) 2019/1020, kuriuo siekiama pagerinti rinkos priežiūrą stiprinant ir suvienodinant nacionalinių institucijų vykdomą kontrolę siekiant užtikrinti, kad į bendrąją rinką patenkantys produktai, įskaitant žaislus, būtų saugūs ir atitiktų taisykles; ragina valstybes nares jį skubiai įgyvendinti, taip pat aprūpinti muitinės ir rinkos priežiūros institucijas reikalingais žmogiškaisiais, finansiniais ir techniniais ištekliais, kad būtų padidintas patikrinimų skaičius ir veiksmingumas, siekiant užtikrinti veiksmingą Žaislų saugos direktyvos taikymą ir sustabdyti nesaugių ir neatitinkančių reikalavimų žaislų platinimą ES;

17. ragina Komisiją įvertinti, kaip valstybės narės įgyvendina ir taiko Reglamentą (ES) 2019/1020 ir aktyviai teikti paramą valstybėms narėms, vykdant nacionalines rinkos priežiūros strategijas; primygtinai ragina Komisiją priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomi kriterijai ir patikrinimų metodai, remiantis Sąjungos lygmens bendrąja rizikos analize, siekiant užtikrinti nuoseklų ES teisės įgyvendinimą, sustiprinti į ES rinką patenkančių gaminių kontrolę ir vengti nukrypimų bei pasiekti veiksmingą ir bendrą tokios kontrolės lygį; ragina Komisiją priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos ES gaminių bandymų įstaigų paskyrimo procedūros pagal Reglamento (ES) 2019/1020 21 straipsnį;

18. ragina Komisiją išnagrinėti galimybes naudoti naujas technologijas, pvz., e. ženklimą, blokų grandinę ir dirbtinį intelektą, siekiant aptikti nesaugius gaminius, mažinti riziką ir gerinti Žaislų saugos direktyvos laikymąsi, taip pat sudaryti palankias sąlygas rinkos priežiūros institucijų darbui, suteikiant lengvai prieinamą, atnaujintą, struktūrizuotą ir, jei įmanoma, skaitmeninę informaciją apie gaminius ir jų atsekamumą tiekimo grandinėje;

19. dar kartą pakartoja, kad ribotas finansavimas ir žmogiškieji ištekliai pastaraisiais metais nulėmė daugelio rinkos priežiūros institucijų veiksmingumo ir prieinamumo sumažėjimą; dėl to palankiai vertina tai, kad priimta Bendrosios rinkos programa ir nustatytas konkretus tikslas su specialia biudžeto eilute bei rinkos priežiūrai skirti ištekliai, kurie padės remti valstybių narių veiksmus užtikrinant, kad į ES rinką patektų tik saugūs ir reikalavimus atitinkantys žaislai;

20. pabrėžia, kad veiksminga rinkos priežiūra yra labai svarbi siekiant aptikti nesaugius žaislus ir užtikrinti tinkamą Žaislų saugos direktyvos taikymą; todėl ragina valstybes nares geriau koordinuoti savo veiklą rinkos priežiūros srityje, taip pat keisti pažangiąja patirtimi ir skaitmeninti savo sistemas, bei stiprinti rinkos priežiūros institucijų ir kitų institucijų, pvz., muitinės, telekomunikacijų ir duomenų apsaugos institucijų, bendradarbiavimą; todėl ragina rinkos priežiūros institucijas ir muitines aktyviai dalytis patirtimi ir stiprinti tarpusavio koordinavimą ir bendradarbiavimą, taip pat ir tarpvalstybinio lygmeniu, kad būtų galima greitai perduoti informaciją apie nesaugius žaislus ir veiksmingai sustabdyti nesaugių žaislų importą; pabrėžia, kad labai svarbu išlaikyti nuolatinį veiksmingą žaislų, tiekiamų vidaus rinkai, patikrinimų visoje ES lygį, siekiant užtikrinti, kad jie atitiktų ES reikalavimus; ragina Komisiją organizuoti ir finansuoti bendrus rinkos priežiūros veiksmus, įskaitant mokymo veiklą, siekiant sustiprinti Sąjungos teisės aktų dėl žaislų vykdymą ir bendradarbiauti su ES nepriklausančių šalių kompetentingomis institucijomis siekiant keistis informacija apie nesaugius žaislus; be to, ragina valstybes nares nustatyti minimalius mėginių ėmimo lygius arba patikrinimus, kad būtų pagerintas vykdymo užtikrinimas;

21. pabrėžia, kad, siekdamas veiksmingiau aptikti nesaugius žaislus, rinkos priežiūros institucijos turėtų reguliariai ir bent kartą per metus vykdyti kontrolinius pirkimus, be kita ko, elektroninėse prekyvietėse, visų pirma dėl to, kad žaislai yra gaminiai, apie kuriuos daugiausia pranešama per skubių pranešimų sistemą „Saugos vartai“;

22. yra susirūpinęs naujo tipo pažeidžiamumu ir rizika, kurią kelia susietieji žaislai vaiko saugai, saugumui, privatumui ir psichinei sveikatai; pabrėžia, kad naudojant susietuosius žaislus svarbu užtikrinti vaikų privatumą; yra susirūpinęs dėl to, kad kai kurie iš šių žaislų, kurie jau pateikti ES rinkai, pasirodė esą nepakankamai saugūs, taip pat turi ribotas apsaugos priemones arba visiškai neapsaugo nuo kibernetinių grėsmių; ragina susietųjų žaislų gamintojus savo gaminamuose žaisluose integruoti pritaikytuosius saugos ir saugumo mechanizmus; ragina Komisiją išnagrinėti įvairias galimybes imtis veiksmų, susijusių su rizikos lygiu ir proporcingumo principu, pvz., išplėsti Žaislų saugos direktyvos taikymo sritį, kad ji

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

apimtų nuostatas dėl privatumo ir informacijos saugumo, priimti horizontaliuosius teisės aktus dėl kibernetinio saugumo reikalavimų susietiesiems produktams ir susijusioms paslaugoms, pvz., Europos kibernetinio saugumo atsparumo aktą, arba sugriežtinti atitinkamus horizontaliuosius teisės aktus, pvz., Radijo įrenginių direktyvą, taip pat Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą, kartu įtraukiant Parlamentą į savo pasirinkimo procesą;

23. yra susirūpinęs dėl to, kad vartotojai prastai reaguoja į atšaukimus ir vaikai toliau naudoja nesaugius žaislus, nors jie buvo atšaukti; todėl prašo Komisijos paskelbti atšaukimo procedūrų gaires, įskaitant kontrolinį sąrašą su konkrečiais reikalavimais, ir prašo elektroninių prekyviečių nustatyti veiksmingus mechanizmus, kuriais užtikrinama, kad jais galėtų naudotis vartotojai, pirkėjai ir pardavėjai, siekiant kuo greičiau juos informuoti apie atšaukimų būtinybę, ir būtų padidintas vartotojų, kuriuos pasiekia tokie atšaukimai, skaičius;

Elektroninė prekyba

24. pripažįsta teigiamą elektroninės prekybos vaidmenį, įskaitant elektroninių prekyviečių, kurios suteikė galimybę plėstis ES žaislų gamintojams, vaidmenį; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia šių įmonių veiklos augimą tiek Europos Sąjungoje, tiek už jos ribų; pabrėžia, kad elektroninės prekybos plėtra yra naudinga vartotojams, tačiau ji taip pat kelia sunkumų rinkos priežiūros institucijoms užtikrinant internetu parduodamų gaminių atitiktį; pažymi, kad daugelis internetu perkamų gaminių neatitinka ES saugos reikalavimų ir yra susirūpinęs dėl didelio internetu sukčiaujančių pardavėjų parduodamų pavojingų žaislų skaičiaus; mano, kad būtina panaikinti reikalavimų neatitinkančių ir pavojingų žaislų pardavimą internetu;

25. pritaria Komisijos gairėms dėl Reglamento (ES) 2019/1020 4 straipsnio, kuriose išaiškinamos ekonominės veiklos vykdytojų užduotys, ypač susijusios su internetu parduodamais ir į ES rinką iš trečiųjų šalių patenkančiais gaminiais; pabrėžia, kad reikia spręsti reikalavimų neatitinkančių produktų, tiesiogiai vartotojams iš ES nepriklausančių šalių parduodamų per elektronines prekyvietes, problemą; primena, kad ekonominės veiklos vykdytojai gali pateikti į ES rinką tik saugius gaminius; pabrėžia, kad siekiant užtikrinti vaikų saugą ir sudaryti vienodas sąlygas įmonėms labai svarbu, kad visi ekonominės veiklos vykdytojai laikytųsi ES taisyklių; ragina rinkos priežiūros institucijas ir muitines aktyviau bendradarbiauti, įskaitant keitimąsi informacija apie nustatytus neatitikties atvejus, ir imtis griežtų vykdymo užtikrinimo veiksmų, kad nesąžiningi prekiautojai negalėtų naudotis ES rinka;

26. pabrėžia principo „pažink savo verslo klientą“ pridėtinę vertę siekiant pagerinti internetu parduodamų žaislų atitiktį ir atsekamumą; atkreipia dėmesį į savanorišką išsipareigojimo dėl produktų saugos pobūdį ir ribotą rinkos dalyvių dalyvavimą jame; apgailestauja, kad iki šiol išsipareigojimų dėl produktų saugos poveikis buvo ribotas;

27. pabrėžia, kad elektroninės prekyvietės gali atlikti didžiulį vaidmenį ribojant nesaugių žaislų judėjimą; todėl mano, kad jos turėtų būti įpareigosotos priimti didesnę atsakomybę užtikrinant jų platformose parduodamų žaislų saugą ir atitiktį, visų pirma nustatant ir pašalinant reikalavimų neatitinkančius žaislus, taip pat konsultuojantis su sistema „Saugos vartai“ ir veiksmingai bendradarbiaujant su rinkos priežiūros institucijomis šalinant reikalavimų neatitinkančius žaislus ir užkirsti kelią pakartotiniam nesaugių žaislų tiekimui; šiuo požiūriu primygtinai reikalauja, kad būtų užtikrintas įvairių priemonių, pvz., Skaitmeninių paslaugų akto, Dirbtinio intelekto akto, Reglamento dėl bendros produktų saugos ir būsimo teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo persvarstoma Direktyva dėl atsakomybės už gaminius, veiksmingas ir nuspėjamas vykdymas ir visiškas nuoseklumas, siekiant užtikrinti aukščiausius saugos ir pagrindinių teisių standartus; ragina priimti sprendimus, pagal kuriuos vartotojų organizacijos ir patikimi pranešėjai galėtų pranešti apie reikalavimų neatitinkančius žaislus;

28. pabrėžia, kad reikia stiprinti bendradarbiavimą su ES nepriklausančiomis šalimis, siekiant užkirsti kelią nesaugiems ir reikalavimų neatitinkantiems žaislams patekti į ES rinką, kartu užtikrinant vienodas sąlygas įmonėms; ragina Komisiją skelbti informaciją apie savo stebėsenos veiklą;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

Teisinė priemonė ir tolesni veiksmai

29. ragina Komisiją, kadangi Žaislų saugos direktyva veikia kaip de facto reglamentas, apsvarstyti, ar jos peržiūra galėtų suteikti galimybę paversti ją reglamentu, siekiant padidinti jos veiksmingumą ir efektyvumą ir išvengti įgyvendinimo nenuoseklumo valstybėse narėse ir rinkos susiskaidymo;

30. ragina Komisiją būsimos peržiūros metu įvertinti, ar atliekant būsimą Žaislų saugos direktyvos peržiūrą reikėtų platesnio pobūdžio pakeitimų dėl to, ar įtraukti mechaninius ir fizinius reikalavimus, kancerogenines, mutagenines arba toksiškas reprodukcijai medžiagas, nitrozaminų ir nitrojunginių ribines vertes, taip pat alerginių kvapiųjų medžiagų ir pavojingų cheminių medžiagų ženklavimo nuostatas, ir kaip tai būtų galima padaryti, siekiant sudaryti sąlygas lengvai ir lanksčiai atlikti pakeitimus;

31. yra susirūpinęs, kad kai kurie gamintojai vengia laikytis Žaislų saugos direktyvos teigdami, kad jų gaminiai nėra žaislai, nors jie akivaizdžiai naudojami kaip žaislai; pabrėžia, kad Komisijos rekomendaciniai dokumentai yra naudingi siekiant paaiškinti, ar gaminyje yra žaislas, ar ne, ir užtikrinti suderintą Žaislų saugos direktyvos įgyvendinimą, kuris būtų naudingas ir rinkos priežiūros institucijoms, ir ekonominės veiklos vykdytojams; visgi pabrėžia, kad vis dar yra produktų „pilkojoje zonoje“, todėl ragina Komisiją būsimoje Žaislų saugos direktyvos peržiūroje spręsti šią problemą patikslinant žaislų apibrėžtį; pabrėžia, kad šiuo tikslu reikia atviro ir konstruktyvaus dialogo su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais;

32. pabrėžia svarbų žaislų vaidmenį vaikų ugdyme ir įgūdžių ugdymui ir pedagoginę paramą, kurią jie teikia naujų užduočių vykdymui ir įgūdžių tobulinimui bei mokymuisi nuo labai ankstyvo amžiaus; ragina Komisiją persvarstyti žaislų direktyvą, siekiant pagerinti žaislų saugą ir kartu sumažinant našta bei administracines ir teisines išlaidas gamintojams, kad būtų galima užtikrinti aiškias sąlygas, kuriomis visi vaikai Europos Sąjungoje galėtų naudotis saugiais ir įperkama žaislais;

33. mano, kad vartotojams ir vertės grandinių dalyviams reikia informacijos, kad jie galėtų skatinti tvaresnę elgesį; todėl ragina Komisiją poveikio vertinime išanalizuoti, ar žaislų patvarumas ir pataisomumas gali turėti įtakos jų saugai, ir, jei toks poveikis įrodytas, išnagrinėti, ar į ženklavimo nuostatas būtų galima proporcingai ir neribojamai įtraukti geresnę informaciją apie žaislų patvarumą ir pataisomumą; atsižvelgdamas į tai mano, kad būtų galima naudoti novatoriškus ir skaitmeninius sprendimus, kad ši informacija būtų prieinama vartotojams, užtikrinant, kad saugos informacija būtų aiškiai atpažįstama, kartu vengiant pernelyg didelės naštos įmonėms ir kuo labiau sumažinant pakavimo medžiagų kiekį;

34. mano, kad išpėjimai ir informacija apie saugą yra svarbūs vartotojams; pažymi, kad papildomi ženklavimo reikalavimai turėtų būti apriboti iki būtinausiųjų, kad nuo jų nebūtų nukreiptas dėmesys; ragina Komisiją įvertinti galimybę elektroniniu būdu nurodyti galutiniam vartotojui neskirtą atitikties informaciją;

Duomenys

35. pabrėžia, kad nuoseklių ES masto statistinių duomenų apie nelaimingus atsitikimus, kuriuos sukėlė žaislai, stoka sukėlė sunkumų kiekybiškai įvertinti Žaislų saugos direktyva suteiktą apsaugos lygį ir panaudoti šiuos duomenis atliekant su žaislais susijusį standartizavimo darbą; mano, kad koordinavimo ir finansavimo nepakankamumas ES lygmeniu yra pagrindinė priežastis, dėl kurios trūksta nuoseklių duomenų, ir ragina Komisiją ateityje atliekant direktyvos peržiūrą spręsti šį klausimą; ragina Komisiją įvertinti galimybę sukurti visos Europos nelaimingų atsitikimų ir sužalojimų duomenų bazę, kurioje būtų speciali žaislams skirta skiltis, kuri būtų vieša, patogi naudoti ir prieinama valdžios institucijoms, vartotojams ir gamintojams, ir kurioje būtų galima įvesti ir rinkti informaciją apie nelaimingus atsitikimus ir sužalojimus, kurie įvyksta dėl pavojingų žaislų, įskaitant internetu parduodamus žaislus; be to, mano, kad papildoma galimybė būtų naudoti rodiklius ir duomenis, pvz., surinktus iš Rinkos priežiūros informacinė ir ryšių sistemos, „Saugos vartų“ ir bendrų veiksmų, siekiant įvertinti Žaislų saugos direktyvos veiksmingumą, ir ragina Komisiją įvertinti galimybę sukurti skaitmeninius sprendimus, kurie galėtų pagerinti atsekamumą tiekimo grandinėje ir prisidėti prie aukštesnio žaislų saugos lygio;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

36. ragina valstybes nares aktyviau rinkti duomenis apie Žaislų saugos direktyvą, nes šiuo metu duomenys yra netolygūs, nereprezentatyvūs ir neišsamūs, taip pat keistis informacija dėl su žaislų sauga susijusios rizikos ir pažeidžiamumo; ragina įmones sustiprinti bendradarbiavimą su valstybėmis narėmis, dalytis daugiau duomenų apie su žaislais susijusius nelaimingus atsitikimus, kad būtų padidinta vaikų sauga ir pasitikėjimas vidaus rinkai pateikiamais žaislais;

37. ragina Komisiją pasinaudoti Žaislų saugos direktyvos peržiūros suteikta galimybe ir sukurti rodiklius, pagal kuriuos būtų stebimas tinkamas valstybių narių vykdomas direktyvos įgyvendinimas ir jos bendras veiksmingumas; ragina Komisiją gerinti duomenų, kuriuos turi reguliariai teikti valstybės narės, rinkos priežiūros institucijos ir notifikuotosios įstaigos, rinkimą; rekomenduoja, kad Komisija, remdamasi nacionalinėmis ataskaitomis, parengtų bendrą ES lygmens ataskaitą ir, kad jos būtų viešai ir lengvai prieinamas visoms suinteresuotosioms šalims;

o

o o

38. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

P9_TA(2022)0038

Europos stiprinimas kovojant su vėžiu**2022 m. vasario 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos stiprinimo kovojant su vėžiu – išsamios ir suderintos strategijos link (2020/2267(INI))**

(2022/C 342/12)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo 2020 m. birželio 18 d. sprendimą dėl Specialiojo kovos su vėžiu komiteto sudarymo ir įgaliojimų, narių skaičiaus ir įgaliojimų trukmės nustatymo ⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į 2020 m. spalio 27 d. Specialiojo kovos su vėžiu komiteto darbo dokumentą „Specialiojo kovos su vėžiu komiteto (BECA) indėlis siekiant daryti įtaką būsimam Europos kovos su vėžiu planui“ ⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. vasario 3 d. Komisijos komunikatą „Europos kovos su vėžiu planas“ (COM(2021)0044),
- atsižvelgdamas į ES 2021–2027 m. bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą ⁽³⁾ („Europos horizontas“) ir specialiąją „Europos horizonto“ kovos su vėžiu misiją ⁽⁴⁾,
- atsižvelgdamas į 2019 m. gruodžio 11 d. Komisijos komunikatą „Europos žaliasis kursas“ (COM(2019)0640),
- atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 15 d. Tarybos išvadas dėl prieigos prie vaistų ir medicinos priemonių siekiant, kad ES būtų stipresnė ir atsparesnė ⁽⁵⁾,
- atsižvelgdamas į gaires, parengtas įgyvendinant bendrus veiksmus dėl vėžio (EPAAC, CANCON, iPAAC), ir Retų vėžio formų darbotvarkę iki 2030 m., parengtą įgyvendinant bendrą veiksmą dėl retų vėžio formų (angl. „Joint Action on Rare Cancers – JARC“),
- atsižvelgdamas į 2020 m. rugsėjo 30 d. Komisijos komunikatą „Nauja Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų erdvė (EMTE)“ (COM(2020)0628),
- atsižvelgdamas į 2003 m. gruodžio 2 d. Tarybos rekomendaciją 2003/878/EB dėl vėžio tyrimų ⁽⁶⁾,
- atsižvelgdamas į 2017 m. gegužės mėn. Tarptautinės vėžio tyrimų agentūros (IARC) ataskaitą dėl Tarybos rekomendacijos dėl vėžio atrankinės patikros įgyvendinimo ⁽⁷⁾,
- atsižvelgdamas į Europos gaires dėl krūties, gimdos kaklelio ir kolorektalinio vėžio atrankinės patikros ir diagnostikos kokybės užtikrinimo,
- atsižvelgdamas į 2020 m. gegužės 20 d. Komisijos komunikatą „Sąžininga, sveika ir aplinkai palanki maisto sistema pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“ (COM(2020)0381),

⁽¹⁾ OL C 362, 2021 9 8, p. 182.

⁽²⁾ 2020 m. spalio 27 d. darbo dokumentas.

⁽³⁾ 2021 m. balandžio 28 d. reglamentas (ES) 2021/695, kuriuo sukuriama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“ ir nustatomos su ja susijusios dalyvavimo ir sklaidos taisyklės (OL L 170, 2021 5 12, p. 1).

⁽⁴⁾ Kovos su vėžiu misijos valdybos tarpinė ataskaita „Nugalėti vėžį: misija įmanoma“.

⁽⁵⁾ OL C 269 I, 2021 7 7, p. 3.

⁽⁶⁾ OL L 327, 2003 12 16, p. 34.

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/health/sites/default/files/major_chronic_diseases/docs/2017_cancerscreening_2ndreportimplementation_en.pdf

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 28 d. Komisijos komunikatą dėl 2021–2027 m. ES darbuotojų saugos ir sveikatos strateginės programos (COM(2021)0323),
- atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 25 d. Komisijos komunikatą „ES vaistų strategija“ (COM(2020)0761),
- atsižvelgdamas į 2020 m. spalio 14 d. Komisijos komunikatą „Cheminių medžiagų strategija tvarumui užtikrinti. Aplinkos be toksinių medžiagų kūrimas“ (COM(2020)0667),
- atsižvelgdamas į 2021 m. gegužės 12 d. Komisijos komunikatą „Kuriame sveiką planetą visiems. ES veiksmų planas „Siekiant nulinės oro, vandens ir dirvožemio taršos“ (COM(2021)0400),
- atsižvelgdamas į 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2004/37/EB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su kancerogenų arba mutagenų poveikiu darbe (Kancerogenų ir mutagenų direktyva) ⁽⁸⁾ (Kancerogenų ir mutagenų direktyva), įskaitant tris iš dalies keičiančias direktyvas ir Komisijos pasiūlymą dėl ketvirtosios iš dalies keičiančios direktyvos (COM(2020)0571),
- atsižvelgdamas į 1998 m. balandžio 7 d. Tarybos direktyvą 98/24/EB dėl darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos nuo rizikos, susijusios su cheminiais veiksniais darbe ⁽⁹⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio 19 d. Specialiojo kovos su vėžiu komiteto viešų konsultacijų apibendrinamąją ataskaitą „COVID-19 pandemijos poveikis vėžio prevencijai, sveikatos priežiūros paslaugoms, vėžiu sergantiems pacientams ir moksliniams tyrimams: visuomenės sveikatos krizės pamokos“,
- atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 11 d. Komisijos komunikatą „Europos sveikatos sąjungos kūrimas: pasirengimas ir atsparumas“ (COM(2020)0724) ir į susijusius Komisijos pasiūlymus ir preliminarius susitarimus dėl 2020 m. lapkričio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentų dėl didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai (COM(2020)0727), dėl didesnio Europos vaistų agentūros vaidmens pasirengimo vaistų ir medicinos priemonių krizei ir jos valdymo srityje (COM(2020)0725) ir reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 851/2004, steigiantis Europos ligų prevencijos ir kontrolės centrą (COM(2020)0726),
- atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/522, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. laikotarpio Sąjungos veiksmų sveikatos srityje programa ⁽¹⁰⁾ (programa „ES – sveikatos labui“),
- atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą ir preliminarų susitarimą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl sveikatos technologijų vertinimo, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2011/24/ES (COM(2018)0051),
- atsižvelgdamas į 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 536/2014 dėl žmonėms skirtų vaistų klinikinių tyrimų, kuriuo panaikinama Direktyva 2001/20/EB ⁽¹¹⁾ (Klinikinių tyrimų reglamentas) ir į Klinikinių tyrimų informacinę sistemą, sukurtą pagal tą reglamentą,
- atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/694, kuriuo nustatoma Skaitmeninės Europos programa ⁽¹²⁾,

⁽⁸⁾ OL L 158, 2004 4 30, p. 50.

⁽⁹⁾ OL L 131, 1998 5 5, p. 11.

⁽¹⁰⁾ OL L 107, 2021 3 26, p. 1.

⁽¹¹⁾ OL L 158, 2014 5 27, p. 1.

⁽¹²⁾ OL L 166, 2021 5 11, p. 1.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- atsižvelgdamas į Europos aplinkos agentūros (EAA) ataskaitą Nr. 21/2019 „Sveika aplinka, sveikas gyvenimas. Kaip aplinka daro įtaką sveikatai ir gerovei Europoje“⁽¹³⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 9 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę dėl Europos kovos su vėžiu plano⁽¹⁴⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. liepos mėn. savo Mokslo ir technologijų ateities komisijai (STOA) parengto tyrimo dėl 5G ryšio poveikio sveikatai išvadas ir rekomendacijas⁽¹⁵⁾,
- atsižvelgdamas į JT darnaus vystymosi tikslus (DVT), ypač į 3-ąjį DVT dėl geros sveikatos ir gerovės,
- atsižvelgdamas į ketvirtąjį Europos kovos su vėžiu kodekso leidimą⁽¹⁶⁾,
- atsižvelgdamas į Europos kovos su vėžiu kodeksą⁽¹⁷⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 24 d. Komisijos komunikatą „ES vaiko teisių strategija“ (COM(2021)0142),
- atsižvelgdamas į 2018 m. liepos 19 d. Komisijos tarnybų darbinį dokumentą dėl dabartinės padėties, politikos priemonių ir gerosios patirties kovojant su ŽIV/ AIDS, virusiniu hepatitu ir tuberkulioze Europos Sąjungoje ir kaimyninėse šalyse (SWD(2018)0387),
- atsižvelgdamas į 2020 m. Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) pranešimą „Alkoholis ir vėžys PSO Europos regione: raginimas vykdyti stipresnę prevenciją“⁽¹⁸⁾ (angl. „Alcohol and cancer in the WHO European Region: An appeal for better prevention“),
- atsižvelgdamas į tarpfrakcinės grupės „Europarlamentarai prieš vėžį“ (angl. MAC) veiklą ir išvadas,
- atsižvelgdamas į 2020 m. sausio 15 d. rezoliuciją dėl Europos žaliojo kurso⁽¹⁹⁾,
- atsižvelgdamas į 2017 m. kovo 2 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl ES galimybių pagerinti prieigą prie vaistų⁽²⁰⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. liepos 10 d. rezoliuciją dėl cheminių medžiagų strategijos tvarumui užtikrinti⁽²¹⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2019 m. vasario 12 d. rezoliuciją dėl Tarpvalstybinės sveikatos priežiūros paslaugų direktyvos įgyvendinimo⁽²²⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2019 m. sausio 16 d. rezoliuciją dėl Sąjungos pesticidų autorizacijos procedūros⁽²³⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. liepos 10 d. rezoliuciją dėl ES visuomenės sveikatos strategijos po COVID-19⁽²⁴⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. rugsėjo 17 d. rezoliuciją „Vaistų stygius: kaip spręsti kylančią problemą“⁽²⁵⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2016 m. gruodžio 15 d. rezoliuciją dėl Reglamento dėl pediatrijoje naudojamų vaistų⁽²⁶⁾ ir į Komisijos įžanginį poveikio vertinimą, susijusį su vykdoma ES teisės aktu dėl vaikams skirtų vaistų ir vaistų retosioms ligoms gydyti peržiūra,

⁽¹³⁾ <https://www.eea.europa.eu/publications/healthy-environment-healthy-lives>

⁽¹⁴⁾ OL C 341, 2021 8 24, p. 76.

⁽¹⁵⁾ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/690012/EPRS_STU\(2021\)690012_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/690012/EPRS_STU(2021)690012_EN.pdf)

⁽¹⁶⁾ <https://cancer-code-europe.iarc.fr/index.php/en/>

⁽¹⁷⁾ <https://www.european-cancer.org/2-standard/66-european-code-of-cancer-practice>

⁽¹⁸⁾ <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/336595/WHO-EURO-2020-1435-41185-56004-eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

⁽¹⁹⁾ OL C 270, 2021 7 7, p. 2.

⁽²⁰⁾ OL C 263, 2018 7 25, p. 4.

⁽²¹⁾ OL C 371, 2021 9 15, p. 75.

⁽²²⁾ OL C 449, 2020 12 23, p. 71.

⁽²³⁾ OL C 411, 2020 11 27, p. 48.

⁽²⁴⁾ OL C 371, 2021 9 15, p. 102.

⁽²⁵⁾ OL C 385, 2021 9 22, p. 83.

⁽²⁶⁾ OL C 238, 2018 7 6, p. 128.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,

  - atsižvelgdamas į Specialiojo kovos su vėžiu komiteto pranešimą (A9-0001/2022),
- A. kadangi Europos kovos su vėžiu planu (toliau – Planas) turėtų būti veiksmingai reaguojama į 1,3 mln. kasmet Europoje nuo vėžio mirstančių žmonių, įskaitant 6 000 vaikų ir jaunuolių, šeimų ir sveikatos priežiūros specialistų raginimą daryti pažangą, esminius pacientų, kuriems šiuo metu reikalinga savalaikė diagnostika, efektyvus, novatoriškas, prieinamas ir įperkamas vėžio ir su juo susijusių komplikacijų bei gretutinių ligų gydymas ir priežiūra, poreikius, pagrįstus daugiau nei 12 mln. vėžį įveikusių asmenų ir jų šeimų, susiduriančių su sunkumais grįžtant į normalų gyvenimą, lūkesčius, aiškų būsimų kartų norą būti apsaugotiems nuo grėsmių sveikatai bei rizikos veiksnių ir vyriausybės susirūpinimą didėjančia ekonomine ir socialine vėžio ir su juo susijusių gydymo priemonių našta; kadangi Sąjungos kovos su vėžiu veiksmais turėtų būti siekiama padidinti vėžio pacientų penkerių metų išgyvenamumo rodiklį;
- B. kadangi Europoje gyvena mažiau nei 10 proc. pasaulio gyventojų, bet taip pat joje yra ketvirtadalis visų sergančiųjų vėžiu, ir kadangi vėžys yra antra pagrindinė mirties priežastis Europoje po širdies ir kraujagyslių ligų ir pagrindinė vyresnių nei vienu metų vaikų mirties dėl ligos priežastis; kadangi specifiniams vėžiu sergančių vaikų ir paauglių poreikiams būtinas nuolatinis dėmesys ir parama visame pasaulyje, o vaikų onkologija turėtų būti atskirta nuo suaugusiųjų vėžio gydymo; kadangi, nors dėl atrankinės sveikatos patikros kampanijų, geresnės diagnostikos ir terapinių inovacijų tiek sumažėjo mirtingumas, žmonių, kuriems diagnozuotas vėžys, skaičius vis tiek didėja, visų pirma dėl ilgesnės tikėtinos gyvenimo trukmės, dėl kurios visuomenė senėja; kadangi beveik trys ketvirtadaliai visų vėžio diagnozių ES nustatomi 60 metų ir vyresniems žmonėms;
- C. kadangi vėžys rodo socialinę neteisybę ir nelygybę sveikatos priežiūros srityje, nes išgyvenamumo sergant vėžiu lygio skirtumai ES valstybėse narėse viršija 25 proc.; kadangi ES piliečiai patiria nelygybę, kalbant apie prevenciją, ir yra nevienodai apsaugoti nuo rizikos veiksnių, nevienodai informuoti apie sveiką gyvenseną ir nevienodai pasirengę kovoti su klaidinga informacija; kadangi ES piliečiai nėra lygūs, kalbant apie galimybę laiku gauti įperkama ir kokybišką gydymą ir priežiūrą įvairiose valstybėse narėse ir įvairiuose šalies regionuose; kadangi visoje Europoje labai skiriasi galimybės gauti visapusiškų skirtingų disciplinų ir specialybių medicinos specialistų komandų paslaugas; kadangi pasveikę arba remisijoje esantys ES piliečiai neturi lygių galimybių grįžti į darbą, būti finansiškai nepriklausomi ir grįžti į darnų šeimos, socialinį ir emocinį gyvenimą; kadangi visomis ligos stadijomis klasė ir lytis yra svarbus nelygybės ir skirtumų matas ir veiksnys;
- D. kadangi daugumoje valstybių narių, kurių misijos, pajėgumas ir biudžetas nevienalyčiai, buvo nustatyta konkreti nacionalinė ar regioninė vėžio politika; kadangi kai kurie regionai tapo kovos su vėžiu centrais, kurių praktinėmis žiniomis būtų galima dalytis visoje Sąjungoje;
- E. kadangi įgyvendinant Planą turėtų būti ne tik siekiama kovoti su svarbia visuomenės sveikatos problema ir padėti pacientams gyventi ilgiau ir geriau, bet taip pat turėtų būti siekiama sumažinti sveikatos priežiūros skirtumus ir nelygybę, taip pat sumažinti socialinę ir ekonominę ligos naštą; kadangi Komisija turėtų skatinti į pacientą orientuotą ir piliečių teisėmis grindžiamą požiūrį, įtraukdama teisingumo, tvarumo, lygybės, solidarumo, naujovių ir bendradarbiavimo aspektus į patį Plano pagrindą, įskaitant jos iniciatyvą dėl pagalbos vėžiu sergantiems vaikams;
- F. kadangi dėl COVID-19 pandemijos buvo sutrikdytos ir vis dar trikdomos vėžio atrankinės patikros tyrimų programos, gydymas, moksliniai tyrimai ir ligą įveikusių asmenų priežiūros bei tolesnio tikrinimo paslaugos, todėl nukenčia vėžiu sergantys pacientai, jų šeimos ir sveikatos priežiūros specialistai; kadangi dėl pandemijos būtina skubiai atkurti su vėžiu susijusias paslaugas visoje Europos šalyse bei panaikinti labai didelį susirūpinimą keliantį prevencinių

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

veiksmų, taip pat ankstyvojo ligų aptikimo ir diagnozavimo vėlavimą; kadangi per pandemiją Europoje buvo neatlikta apytiksliai 100 milijonų atrankinės patikros tyrimų ir nediagnozuotas 1 milijonas vėžio atvejų; kadangi 1 iš 5 vėžio sergančių pacientų laiku negavo jiems reikiamo chirurginio arba chemoterapijos gydymo⁽²⁷⁾; kadangi sveikatos priežiūros specialistams teko prisiimti pandemijos naštą ir jie dirbo labai sudėtingomis sąlygomis su nuolatine įtampa;

- G. kadangi sveikatos raštingumas apima žinių ir įgūdžių įgijimą, informuotumą apie teises ir pasitikėjimą savimi imtis veiksmų siekiant pagerinti asmens ir bendruomenės sveikatą; kadangi veiksmams, skirtais skatinti sveikatos raštingumą pagal planą, daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama tam, kad pacientams ir piliečiams būtų suteikta daugiau galių, be kita ko, naudojantis pažangiausiomis komunikacijos priemonėmis ir pacientų organizacijų ir kitų NVO, kurios jau daug metų dirba skleisdamos žinias ir gerindamos sveikatos raštingumą, praktine patirtimi bei su jomis bendradarbiaujant; kadangi, norint pacientams suteikti daugiau galių, būtina jiems padėti suprasti savo teises; kadangi siekiant gerinti sveikatos raštingumą, įskaitant skaitmeninį raštingumą, turėtų būti atsižvelgiama į atskirtą patiriančius žmones ir mokymosi sutrikimų turinčių asmenų poreikius; kadangi reikėtų atsižvelgti į nevienodą išmanymą apie IT technologijas, nevienodas galimybes jas gauti ir jomis naudotis, taip pat į regioninius, nacionalinius, socialinius ir ekonominius skirtumus; kadangi būtina informacija būtų prieinama dažniausiai vartojamomis ne ES kalbomis, kad būtų galima pasiekti migrantus, naujai atvykstančius asmenis ir kitas pažeidžiamas grupes bei mažumų bendruomenes; kadangi pastangos didinti sveikatos raštingumą turėtų apimti ir pareigą padėti piliečiams atpažinti klaidingą informaciją, atkreipiant dėmesį į žalingą poveikį, kurį ji gali turėti visose onkologinės priežiūros srityse, įskaitant prevenciją, vakcinaciją ir gydymą;
- H. kadangi maždaug 40 proc. vėžio atvejų ES galima išvengti; kadangi prevencija yra veiksmingesnė už bet kokį gydymą bei yra ekonomiškai efektyviausia ilgalaikė vėžio kontrolės strategija; kadangi Plane turėtų būti atsižvelgta į visus pagrindinius vėžio rizikos veiksnius ir socialinius jų lemiančius veiksnius; kadangi ES lygmens veiksmai yra labai svarbūs vėžio prevencijai, nes čia sukaupta svarbios kompetencijos, ir tai turi poveikį didžiausiems vėžio rizikos veiksniams;
- I. kadangi, vadovaujantis EAA ataskaita Nr. 21/2019, vėžys yra pagrindinė nuo aplinkos priklausanti neužkrečiama liga ir 2016 m. 32-ose didelių pajamų Europos šalyse daugiau kaip 250 000 mirties nuo vėžio atvejų buvo priskirti aplinkos poveikiui; kadangi EAA nustatė, kad vėžio rizikos veiksniai yra aplinkos oro tarša, cheminės medžiagos, kuro deginimas patalpose ir spinduliuotė;
- J. kadangi oro tarša yra pagrindinis mirtingumą lemiantis veiksnys, nes teršalai iš įvairių šaltinių, įskaitant energetiką, transportą, žemės ūkį ir pramonę, lemia 400 000 ankstyvų mirčių per metus, be kita ko nuo plaučių vėžio, širdies ligų ir insulto;
- K. kadangi Komisijos komunikate dėl sustiprinto bendradarbiavimo kovojant su ligomis, kurių galima išvengti skiepijantis (COM(2018)0245), rekomenduojama parengti ES gaires dėl visapusiškų elektroninių imunizacijos informacinių sistemų sukūrimo nacionaliniu lygmeniu siekiant veiksmingai kontroliuoti imunizacijos programas; kadangi tai turėtų būti daroma visapusiškai laikantis duomenų apsaugos taisyklių; kadangi žmogaus papildomos virusas (ŽPV) yra lytiškai plintanti infekcija, susijusi su beveik 5 proc. visų moterų ir vyrų vėžio atvejų visame pasaulyje, t. y. gimdos kaklelio, burnos ir ryklės, taip pat išangės, varpos, makšties ir vulvos vėžiu; kadangi, norint pasiekti 2030 m. PSO tikslus panaikinti gimdos kaklelio vėžį kaip visuomenės sveikatos problemą, būtina pasiekti tiek mergaičių vakcinacijos nuo ŽPV aprėpties tikslus, tiek nustatyti aukštos kokybės organizuotą gimdos kaklelio vėžio atrankinę patikrą; kadangi kyla nerimas dėl žemo vakcinacijos nuo ŽPV lygio valstybėse narėse; kadangi, deja, vakcinacijos aprėptis valstybėse narėse labai skiriasi ir svyruoja nuo mažiau nei 30 proc. iki daugiau nei 70 proc. (reikalingas kolektyvinio imuniteto lygis yra 70 proc.); kadangi visame pasaulyje *Helicobacter pylori* yra pagrindinė infekcinė vėžio (daugiausia – nekardialinės skrandžio adenokarcinomos) priežastis;
- L. kadangi daugėja tam tikrų endokrininės sistemos vėžio (pvz., skydliaukės, krūties ir kiaušidžių vėžio) atvejų; kadangi endokrininiai gydymo būdai, taikomi nuo hormonų priklausančiam vėžiui, gali turėti šalutinį endokrininį poveikį; kadangi vėžio gydymas gali turėti ilgalaikį šalutinį poveikį, pvz., vėžį įveikusių asmenų sergamumą gretutinėmis endokrininėmis ligomis; kadangi daugumos vėžio rūšių, įskaitant endokrininės sistemos vėžį, žinomas rizikos veiksnys yra nutukimas; kadangi žinoma, kad endokrininę sistemą ardančios medžiagos turi įtakos nutukimo ir vėžio

⁽²⁷⁾ <https://www.europecancer.org/resources/201:time-to-act.html>
<https://www.europecancer.org/timetoact/impact/data-intelligence>

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

vystymuisi; kadangi kasmet valstybėms narėms endokrininę sistemą ardančios medžiagos kainuoja nuo 157 iki 270 milijardų eurų (iki 2 proc. ES BVP) ⁽²⁸⁾ sveikatos priežiūros išlaidų ir galimai prarastų pajamų, daugiausiai dėl nervų sistemos vystymosi ir metabolizmo sutrikimų ir vėžio;

- M. kadangi dėl pavojingų medžiagų poveikio darbe kasmet vėžiu suserga apie 120 000 žmonių, iš kurių kasmet miršta apie 80 000 žmonių, o tai sudaro 8 proc. visų mirčių nuo vėžio (12 proc. vyrų mirčių ir 7 proc. moterų mirčių nuo vėžio); kadangi vis dėlto dėl ilgo latentinio laikotarpio gali būti sunku nustatyti priežastinį ryšį; kadangi PSO IARC nustatė 50 prioritetinių kancerogenų ir įrodė, kad darbuotojai Europoje patiria didelį jų poveikį; kadangi atrodo, kad daugumos vėžinių susirgimų, kuriuos sukelia su profesija susiję kancerogenai darbe, galima išvengti kancerogenus atitinkamai reglamentuojant, tačiau pagal Direktyvą 2004/37/EB tik 27 iš jų nustatytos privalomos profesinės poveikio ribinės vertės; kadangi būtina imtis papildomų veiksmų, kad būtų užkirstas kelias profesiniam vėžiui, susijusiam su naktiniu darbu ir ultravioletine spinduliuote (pvz., lauke dirbantiems darbuotojams), kad jis būtų aptinkamas ir geriau atpažįstamas;
- N. kadangi besikeičianti darbo rinka, kurioje vyksta demografiniai pokyčiai, atsiranda naujų technologijų ir naujo pobūdžio darbų, gali turėti poveikį darbuotojų profesiniai saugai ir sveikatai; kadangi daugiau darbuotojų pradeda dirbti platformų darbą, netradicinį arba netipinį darbą; kadangi buvo nustatyta, kad visi tokie veiksniai, kaip spinduliuotė, stresas, darbo organizavimas ir darbo sąlygos, yra susiję su profesiniu vėžiu ⁽²⁹⁾; kadangi šiuo metu nėra patikimų ir palyginamų ES lygmens duomenų apie vėžio rizikos veiksnių poveikį darbe ⁽³⁰⁾;
- O. kadangi, skirtingai nei nelaimingų atsitikimų darbe atveju, kai traumas galima lengviau įvertinti ir nustatyti už jas kompensaciją, gali prireikti daugybės metų ar net dešimtmečių, kol bus diagnozuotas profesinis vėžys ir bus tinkamai nustatyta jo priežastis; kadangi Komisijos rekomendacijoje dėl profesinių ligų ⁽³¹⁾ valstybėms narėms rekomenduojama kuo skubiau į savo nacionalinius teisės aktus, reglamentus ar administracines nuostatas dėl profesinių ligų, už kurias turi būti skiriama kompensacija, įtraukti pirmiau minėtos rekomendacijos I priede nustatytą Europos profesinių ligų sąrašą; kadangi dėl šiuo metu esančių valstybių narių skirtumų, susijusių su profesinių ligų pripažinimu, daugumai darbuotojų taip ir nebuvo pripažinta jų profesinė liga;
- P. kadangi radonas yra radioaktyviosios dujos, neturinčios spalvos ar kvapo, ir radonui yrant ore skleidžiama radiacija, kuri gali pažeisti kūne esančių ląstelių DNR; kadangi skirtinguose regionuose ar netgi gyvenamosiose vietovėse radono lygis smarkiai skiriasi ir jo gali būti randama tiek lauke, tiek viduje;
- Q. kadangi 2011 m. IARC radijo dažnio elektromagnetinius laukus priskyrė galimo kancerogeninio poveikio žmonėms kategorijai, atsižvelgiant į didesnę gliomos riziką, siejamą su mobiliųjų telefonų naudojimu; kadangi 2015 ir 2018 m. atlikti tyrimai rodo, kad per 20 metų (1995–2015 m.) visose amžiaus grupėse smarkiai padaugėjo (daugiau nei dvigubai) glioblastomos auglių atvejų, o kiti tyrimai rodo didesnę glioblastomos grėsmę 18–80 m. asmenims, siejamą su mobiliaisiais ir belaidžiais telefonais; kadangi šiai susijusiai rizikai nustatyti reikia daugiau tyrimų;
- R. kadangi 24 proc. visų naujai diagnozuojamų vėžio atvejų, įskaitant visus vaikų vėžio atvejus, Europoje kasmet sudaro retų vėžio formų atvejai ir tai savaime yra visuomenės sveikatos problema; kadangi reta vėžio forma sergantys pacientai patiria sunkumų, nes jų liga diagnozuojama vėlai arba netinkamai, nėra pritaikytų gydymo būdų ir trūksta žinių, nesuprantami jos moksliniai pagrindai, nėra komerciškai pelninga kurti naujus gydymo būdus, mažai audinių bankų, sunku atlikti tinkamo pajėgumo klinikinius tyrimus, be to, pacientai patiria atskirties jausmą;

⁽²⁸⁾ <https://www.endocrine.org/news-and-advocacy/news-room/2015/estimated-costs-of-endocrine-disrupting-chemical-exposure-exceed-150-billion-annually-in-eu>

⁽²⁹⁾ EU-OSHA: <https://osha.europa.eu/en/themes/work-related-diseases/work-related-cancer>

⁽³⁰⁾ EU-OSHA: <https://osha.europa.eu/en/publications/worker-survey-exposure-cancer-risk-factors/view>

⁽³¹⁾ 2003 m. rugsėjo 19 d. Komisijos rekomendacija dėl Europos profesinių ligų sąrašo (OL L 238, 2003 9 25, p. 28).

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- S. kadangi Planas turėtų būti įgyvendinamas kartu su Tarptautinės vėžio tyrimų agentūros (IARC) rekomendacijomis ir veiksmis, JT visuotinės sveikatos darnaus vystymosi tikslais, įskaitant tikslą užtikrinti visuotinę sveikatos apsaugą, Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) rekomendacijomis ir gairėmis bei tarptautiniais sveikatos srities susitarimais, įskaitant PSO Tabako kontrolės pagrindų konvenciją ir pasaulinę PSO iniciatyvą dėl vaikų vėžio, ES bendrais veiksmais dėl vėžio ir specialistų bei pacientų asociacijų rekomendacijomis ir gairėmis; kadangi Plane ES solidarumas ir partnerystė su mažų ir vidutinių pajamų šalimis, įskaitant šalis platesniame PSO Europos regione, turi būti laikomi prioritetu;
- T. kadangi Austrijos, Suomijos ir Švedijos Stojimo akto sąlygomis Švedijai suteikiama išimtis netaikyti visoje ES galiojančio draudimo parduoti tam tikrų rūšių oraliniam vartojimui skirtą tabaką;
- U. kadangi Viduržemio jūros regiono mityba laikoma sveika ir subalansuota, kuri atlieka apsauginį vaidmenį vykdant pirminę ir antrinę pagrindinių lėtinių degeneracinių ligų prevenciją;
- V. kadangi, nors Plane daug dėmesio skiriama įvairiems priemonių poreikiams, susijusiems su atrankine vėžio patikra, mažiau iniciatyvų imamasi ankstyvo vėžio formų, kurioms netaikomos atrankinės patikros programos, aptikimo srityje; kadangi dėl šios priežasties būtina imtis tikslinių veiksmų siekiant geriau informuoti piliečius ir sveikatos priežiūros specialistus apie įspėjamuosius vėžio požymius;
- W. kadangi vaistų nuo vėžio kainos didėja labiau už bendras vėžio gydymui skiriamas išlaidas, ir labai didelės naujų rinkai pateikiamų vaistų nuo vėžio kainos buvo nurodytos kaip pagrindinis didėjančių vėžio gydymo išlaidų veiksnys; kadangi 2018 m. PSO techninėje ataskaitoje dėl vaistų nuo vėžio kainų ⁽³²⁾ ir jų poveikio buvo pripažinta, kad vaistai nuo vėžio buvo brangesni už kitoms indikacijoms skirtus vaistus ir jų kainos didėjo greičiau, todėl visame pasaulyje daug pacientų negali pasinaudoti gydymu ir vyriausybės negali užtikrinti įperkamo gydymo visiems;
- X. kadangi Komisijos pateikta išsami kovos su vėžiu strategija Europos kovos su vėžiu planas gali būti naudojama kaip kovos su kitomis neužkrečiamomis ligomis pavyzdys ir kadangi pacientai, sergantys kitomis lėtinėmis ligomis, taip pat turėtų gauti naudos iš šio Plano laimėjimų ir principų, taip pat būtų galima rengti panašius planus kitoms didelio mirtingumo patologijoms;
- Y. kadangi Europos šalių tarpusavio veiksmų koordinavimas, Europos lygmeniu vykdoma bendra politika ir tarpvalstybinis dalijimasis žiniomis yra neabejotinai būtini siekiant pažangos vėžio gydymo srityje; kadangi pagrindinė atsakomybė už sveikatos apsaugą ir sveikatos priežiūros sistemas tenka valstybėms narėms;
- Z. kadangi regioniniu, nacionaliniu ir Europos lygmenimis reikia išsamaus, įvairias sritis apimančio ir koordinuoto požiūrio į su elgsena susijusius, biologinius, aplinkos, darbo, socialinius ekonominius ir komercinius sveikatą lemiančius veiksnius, siekiant remti veiksmus, skirtus visiems vėžio aspektams (prevencijai, aptikimui, gydymui, palaiikomajai slaugai, tolesnei ligą įveikusių asmenų priežiūrai ir reintegracijai), veiksmingai sutelkiant pagrindines priemones, tokias kaip tinkami išteklių ir finansavimas, teisės aktai, moksliniai tyrimai ir dalijimasis žiniomis; kadangi įrodyta, kad į pacientą orientuoti gydymo būdai gerina gyvenimo kokybę ir bendrą pacientų išgyvenimo tikimybę; kadangi naujos technologijos ir dirbtinis intelektas turi daug potencialo tobulinti vėžio mokslinius tyrimus, gydymo procesus ir priežiūrą;
- AA. kadangi vienintelė viltis vieną dieną galutinai įveikti vėžį yra moksliniai tyrimai ir naujovės; kadangi plačių užmojų projektams reikalingas nuolatinis ir veiksmingas finansavimas, o vėžio srityje dirbantiems tyrėjams – geros ir stabilios darbo sąlygos; kadangi farmacijos įmonės, įskaitant MVL, yra pagrindiniai inovacijų vėžio srityje suinteresuotieji subjektai;
- AB. kadangi turėtų būti toliau skatinamas „sveikatos aspektų integravimo į visų sričių politiką“ požiūris ir bendros sveikatos koncepcija, o pastangos kovoti su vėžiu turėtų būti integruotos į visas ES politikos sritis;

⁽³²⁾ <https://www.who.int/publications/m/item/technical-report-on-pricing-of-cancer-medicines-and-its-impacts>

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

AC. kadangi ES ir jos valstybės narės turėtų sutelkti savo jėgas ir numatyti tinkamas paskatas bei tvarius biudžetus, kad būtų pasiektas plataus užmojo tikslas – įveikti vėžio našta ir sumažinti mirštamumą nuo vėžio Europoje;

AD. kadangi Planas gali būti svarbus žingsnis link tikros Europos sveikatos sąjungos ir viešas įrodymas piliečiams, kokią sėkmę galima pasiekti ES bendradarbiaujant sveikatos srityje;

1. palankiai vertina Planą ir ragina Komisiją siekti naujos šio Plano sąveikos su programa „ES – sveikatos labui“, ES vaistų strategija, Cheminių medžiagų strategija ir atnaujinta ES pramonės strategija; mano, kad toks visapusiškas vėžio gydymo pagrindas padėtų užkirsti kelią vėžiui, anksti jį aptikti ir gydyti; ragina Komisiją parengti bendrą kovos su vėžiu politiką, į kurią prireikus būtų įtraukti pasiūlymai dėl teisės aktų projektų;

A. Veiklos sritys

I. Vėžio prevencija visose Europos politikos srityse

2. yra tvirtai įsitikinęs, kad visapusiški prevenciniai kovos su vėžiu veiksmai, papildyti priemonėmis, padedančiomis pašalinti arba sumažinti žalą, susijusią su įmanomais pakeisti rizikos veiksniais, turėtų būti įgyvendinami visose Europos politikos srityse ir finansavimo programose; ragina Komisiją ir valstybes nares į visas susijusias politikos sritis įtraukti visuomenės informuotumo apie vėžio prevenciją didinimo kampanijas; ragina Komisiją integruoti Plano tikslus į visas susijusias sektorių politikos sritis; yra tvirtai įsitikinęs, kad prevenciniai veiksmai turėtų būti pagrįsti įrodymais; todėl ragina Komisiją ir valstybes nares daugiau investuoti į vėžio priežasčių mokslinius tyrimus ir vėžio prevencijos priemonių veiksmingumą ir įgyvendinimą;

3. ragina Komisiją ir valstybes nares nacionaliniu ir ES lygmenimis sukurti ir įgyvendinti veiksmingas prevencines priemones, pagrįstas nepriklausomomis mokslinėmis profesinėmis žiniomis, geriausia praktika ir įgyta patirtimi, taip pat klinikinėmis rekomendacijomis; atsižvelgdamas į tai, visų pirma ragina įgyvendinti Europos kovos su vėžiu kodeksą, kad remiantis naujausiais moksliniais įrodymais būtų sumažinta vėžio rizika, ir reguliariai jį atnaujinti pagal nuolatinės stebėsenos ir vertinimo ciklą;

4. pažymi, kad daugiau nei 40 proc. visų vėžio atvejų galima išvengti koordinuotais veiksmais, nukreiptais į su elgsena susijusius, biologinius, aplinkos, darbo, socialinius ekonominius ir komercinius sveikatą lemiančius veiksnius; ragina daugiau dėmesio skirti sveikos gyvensenos palaikymui, siekiant užkirsti kelią vėžiui ir sumažinti tam tikrų vėžinių susirgimų atsinaujinimą;

5. remia programos „Europos horizontas“ kovos su vėžiu misijos tikslą 2021–2030 m. laikotarpiu užkirsti kelią daugiau nei 3 mln. papildomų ankstyvų mirčių, spartinant vėžio prevencijos ir kontrolės programų, kuriomis siekiama užtikrinti lygias galimybes jose dalyvauti, pažangą; ragina Komisiją skirti tinkamą finansavimą programos „Europos horizontas“ kovos su vėžiu misijai ir kitoms susijusioms programoms (pvz., „Science and Policy for a Healthy Future“ – HBM4EU), kad būtų pasiektas šis tikslas;

6. apgailestauja dėl didelių sveikatos skirtumų ir nelygybės vėžio prevencija srityje ES; primygtinai tvirtina, kad reikia identifikuoti pažeidžiamas, marginalizuotas ir socialiai atskirtas gyventojų grupes ir atokiose vietovėse (pvz., kaimo, izoliuotuose ar atokiuose regionuose, toli nuo medicinos centrų) gyvenančius žmones ir jiems skirti ypatingą dėmesį sudarant galimybes naudotis vėžio prevencijos paslaugomis; šiuo atžvilgiu mano, kad vėžio prevenciją reikėtų vykdyti ir atsižvelgiant į socialinį teisingumą, įskaitant būtinybę vykdyti sistemines permainas įgyvendinant visą visuomenę apimančią viešąją politiką, o ne tik bandant keisti individualų elgesį;

7. pažymi, kad tabako vartojimas yra pati svarbiausia vėžio priežastis ES, kurios galima išvengti, kuri sukelia 15–20 proc. vėžio atvejų Europoje ir yra pagrindinis mirties nuo vėžio rizikos veiksnys Europoje (27 proc. mirčių nuo vėžio, o tai yra 700 000 kasmetinių mirčių nuo vėžio ES); primena, kad visoje ES yra didelių skirtumų, nes rūkančiųjų dalis skirtingose šalyse skiriasi daugiau nei penkis kartus;

8. tvirtai remia „kartos be tabako“ tikslą, kaip nustatyta Plane, kad iki 2040 m. mažiau nei 5 proc. gyventojų vartotų tabaką, palyginti su šiandieniniais 25 proc.; primygtinai ragina Komisiją nustatyti tarpinius tikslus, kurie būtų nuolat kontroliuojami ir remiami, taip pat nacionaliniu lygmeniu, ir apie kuriuos būtų pranešama per Su vėžiu susijusios nelygybės duomenų registrą, kad būtų tiksliausiai nukreipiamos pastangos bendram tikslui pasiekti; ragina Komisiją finansuoti

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

programas, kuriomis skatinama mesti rūkyti; ragina Komisiją remti valstybių narių tarpusavio bendradarbiavimą dalijantis geriausia ir veiksmingiausia patirtimi rūkymo mažinimo srityje;

9. palankiai vertina Komisijos ketinimą peržiūrėti Tabako gaminių direktyvą⁽³³⁾, Tabako gaminių apmokestinimo direktyvą⁽³⁴⁾ ir privačių asmenų tarpvalstybinio tabako pirkimo teisinę sistemą ir primygtinai ragina Komisiją imtis tinkamų priemonių ir pateikti pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kad būtų įvesti šie pakeitimai:

- a) minimalių akcizų visiems tabako gaminiams ir jų galutinės rinkos kainos padidinimas ir aukštynkryptė konvergencija, dėl kurių būtų sustiprinta prevencija, nes būtų sumažintas tabako paplitimas ir vartojimas, ypač tarp dabartinių rūkančių asmenų, ir būtų užkirstas kelias jaunimui pradėti rūkyti;
- b) reikalavimas naudoti standartinę paprastą pakuotę ir įpareigojimas ant 80 proc. tabako gaminių pakuočių priekinės ir galinės pusės ploto pateikti išpėjimus apie grėsmę sveikatai, įskaitant vaizdinius išpėjimus;
- c) griežtas pridėtinio kvapo ar skonio visuose tabako gaminiuose draudimo įgyvendinimas, kad šie produktai atrodytų mažiau patrauklūs rūkantiems, nerūkantiems asmenims ir jaunuoliams;

10. ragina atlikti šiuo metu naudojamų dervų, nikotino ir anglies monoksido tabako ir susijusiuose gaminiuose matavimo metodų vertinimą ir peržiūrą remiantis nepriklausomais ir naujausiais moksliniais tyrimais;

11. ragina valstybes nares visapusiškai įgyvendinti išpareigojimus pagal Vienkartinių plastikinių gaminių direktyvą (ES) 2019/904⁽³⁵⁾ dėl filtrų tabako gaminiuose, kuriuose yra plastiko, kad būtų sprendžiami su šiais filtrais susiję aplinkos ir sveikatos klausimai;

12. ragina Komisiją imtis tolesnių veiksmų, kuriais būtų siekiama moksliskai įvertinti sveikatos sutrikimo riziką, susijusią su elektroninėmis cigaretėmis, kaitinamaisiais tabako gaminiiais ir naujoviškais tabako gaminiiais, įskaitant šių gaminių vartojimo rizikos vertinimą, palyginti su kitų tabako gaminių vartojimu, ir Europos lygmeniu parengti medžiagų, kurių yra šiuose produktuose ir kurias jie išskiria, sąrašą; mano, kad elektroninės cigaretės galėtų padėti kai kuriems rūkantiems asmenims palaipsniui mesti rūkyti; taip pat mano, kad elektroninės cigaretės neturėtų būti patrauklios nepilnamečiams ir nerūkantiems asmenims; todėl ragina Komisiją pagal Tabako gaminių direktyvą įvertinti, koks elektroninių cigarečių kvapas ir skonis yra ypač patrauklus nepilnamečiams ir nerūkantiems asmenims, ir pasiūlyti juos uždrausti, be to, pasiūlyti uždrausti visus būdingus kvapus ir skonių kaitinamuosiuose ir naujuose tabako gaminiuose;

13. ragina greitai ir visiškai įgyvendinti PSO Tabako kontrolės pagrindų konvenciją (TKPK)⁽³⁶⁾ ir PSO Protokolą dėl neteisėtos prekybos tabako gaminiiais panaikinimo⁽³⁷⁾, ypatingą dėmesį skiriant TKPK 5 straipsnio 3 daliai ir jos gairėms dėl visuomenės sveikatos politikos apsaugos nuo tabako pramonės interesų; primygtinai ragina Komisiją įgyvendinti specialias elgesio taisykles visiems savo pareigūnams ir kitiems tarnautojams, kai šie bendrauja su tabako pramonės atstovais, kaip numatyta Europos ombudsmeno sprendime dėl bylos 852/2014/LP⁽³⁸⁾;

14. remia Komisijos pasiūlymą atnaujinti 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos rekomendaciją dėl aplinkos be dūmų⁽³⁹⁾, kad būtų išplėsta jos aprėptis, įtraukiant naujai atsirandančius produktus, pavyzdžiui, elektronines cigaretes ir kaitinamuosius tabako gaminius, ir plėsti aplinką be dūmų, įskaitant viešąsias erdves lauke;

⁽³³⁾ 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/40/ES dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių tabako ir susijusių gaminių gamybą, pateikimą ir pardavimą, suderinimo (OL L 127, 2014 4 29, p. 1).

⁽³⁴⁾ 2011 m. birželio 21 d. Tarybos direktyva 2011/64/ES dėl akcizų, taikomų apdorotam tabakui, struktūros ir tarifų (OL L 176, 2011 7 5, p. 24).

⁽³⁵⁾ 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/904 dėl tam tikrų plastikinių gaminių poveikio aplinkai mažinimo (OL L 155, 2019 6 12, p. 1).

⁽³⁶⁾ <https://fctc.who.int/who-fctc/overview>

⁽³⁷⁾ <https://fctc.who.int/protocol/overview>

⁽³⁸⁾ <https://www.ombudsman.europa.eu/lt/decision/en/73774>

⁽³⁹⁾ OL C 296, 2009 12 5, p. 4.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

15. primena, kad alkoholiniuose gėrimuose iš etanolio metabolizmo susidarantį etanolį ir acetaldehidą IARC priskyrė kancerogeninį poveikį žmonėms darančioms medžiagoms ir kad Europoje maždaug 10 proc. visų vėžių sergančių vyrų ir 3 proc. vėžių sergančių moterų atvejų yra susiję su alkoholio vartojimu⁽⁴⁰⁾; pabrėžia, kad kuo mažesnis suvartojamo alkoholio kiekis, tuo mažesnė rizika susirgti vėžiu; pabrėžia, kad žalingas alkoholio vartojimas yra daugelio skirtingų vėžio rūšių, įskaitant burnos ertmės, ryklės, gerklų, stemplės, kepenų, kolorektalinį ir moterų krūties vėžį, rizikos veiksnys; primena PSO nurodytą tyrimą⁽⁴¹⁾, kuriame pripažįstama, kad vėžio prevencijos srityje saugiausias alkoholio vartojimo lygis yra nulinis, ir pabrėžia, kad būtina į tai atsižvelgti rengiant ir įgyvendinant vėžio prevencijos politiką⁽⁴²⁾;

16. palankiai vertina Komisijos tikslą iki 2025 m. sumažinti kenksmingą alkoholio vartojimą bent 10 proc.; ragina Komisiją ir valstybes nares remti veiksmus, kuriais siekiama sumažinti su alkoholiu susijusią žalą ir užkirsti jai kelią įgyvendinant peržiūrėtą ES alkoholio strategiją⁽⁴³⁾, įskaitant Europos strategiją dėl nulinio nepilnamečių suvartojamo alkoholio kiekio, prireikus priimant pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kartu laikantis subsidiarumo principo ir esamų nacionalinės teisės aktų dėl alkoholio vartojimo amžiaus ribų; remia geresnės informacijos vartotojams teikimą, tobulinant alkoholinių gėrimų ženklinimą, įtraukiant informaciją apie saikingą ir atsakingą vartojimą ir nustatant privalomą sudedamųjų dalių sąrašą ir informacijos apie maistingumą pateikimą, taip pat įvedant skaitmeninį ženklinimą; prašo Komisijos imtis konkrečių veiksmų, kuriais būtų siekiama kovoti su sunkiu ir pavojingu girtavimu⁽⁴⁴⁾; mano, kad svarbu apsaugoti nepilnamečius nuo komercinių pranešimų apie alkoholio vartojimą, taip pat nuo gaminių rodymo ir rėmimo iniciatyvų, kuriose rodomi alkoholio prekių ženklai, be kita ko, skaitmeninėje aplinkoje, nes reklama neturi būti konkrečiai skirta nepilnamečiams ir ja neturi būti skatinamas alkoholio vartojimas; ragina uždrausti alkoholio reklamą ir rėmimo iniciatyvas sporto renginiuose, kuriuose daugiausiai lankosi nepilnamečiai; ragina atidžiai stebėti, kaip įgyvendinama peržiūrėta Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva⁽⁴⁵⁾; ragina siūlomą Skaitmeninių paslaugų aktu stiprinti valstybių narių gebėjimą laikytis teisės aktų, kuriais siekiama nepilnamečius ir kitas pažeidžiamas gyventojų grupes apsaugoti nuo komercinių pranešimų apie alkoholinius gėrimus, ir užtikrinti jų vykdymą; ragina skirti viešąsias lėšas nacionalinėms ir Europos visuomenės informavimo kampanijoms; remia planuojamą ES teisės aktų dėl alkoholio apmokestinimo ir dėl privačių asmenų tarpvalstybinio alkoholio pirkimo peržiūrą, taip pat alkoholio kainų politikos peržiūrą, be kita ko, apsvaustant galimybę padidinti mokesčius už alkoholinius gėrimus;

17. pabrėžia, kad maistas daro didelę įtaką asmenų sveikatai ir kad iš mokslinių įrodymų matyti, kad netinkamo dydžio maisto porcijų vartojimas neigiamai veikia sveikatą ir gali padidinti riziką susirgti vėžiu; ragina parengti išsamias mitybos kampanijas, suderintas su Europos Sąjungos strategija „Nuo ūkio iki stalo“;

18. ragina valstybes nares apsvaustyti galimybę teikti konsultacijas mitybos klausimais, kurios būtų prieinamos naudojantis pirminės sveikatos priežiūros paslaugomis;

19. pabrėžia sveikos mitybos svarbą sergamumui vėžiu ir jo atsinaujinimui ir tai, kad individualią riziką susirgti vėžiu galima sumažinti vartojant daugiau tvariai užaugintų daržovių ir tvariai pagamintų augalinių maisto produktų, pvz., šviežių vaisių ir daržovių, neskaldytų grūdų ir ankštinių kultūrų; be to, pabrėžia, kad reikia spręsti pernelyg didelio mėsos ir itin perdirbtų produktų bei produktų, kuriuose yra daug cukraus, druskos ir riebalų, vartojimo problemą; todėl palankiai vertina būsimą ES vaisių, daržovių ir pieno vartojimo skatinimo mokyklose programos ir ES žemės ūkio produktų skatinimo politikos peržiūrą; prašo Komisijos ir valstybių narių drąsinti vartotojus ir padėti jiems priimti informacija

⁽⁴⁰⁾ Scoccianti C., Cecchini M., Anderson A. S. ir kt., „Europos kovos su vėžiu kodeksas, 4 leidimas: Alkoholio vartojimas ir vėžys“, *Cancer Epidemiol.* 2016 gruodis; 45: p. 181–188. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/27816465/>

⁽⁴¹⁾ <https://www.euro.who.int/en/health-topics/disease-prevention/alcohol-use/news/news/2018/09/there-is-no-safe-level-of-alcohol-new-study-confirms>

⁽⁴²⁾ <https://www.thelancet.com/action/showPdf?pii=S0140-6736%2818%2931310-2>

⁽⁴³⁾ 2006 m. spalio 24 d. Komisijos komunikatas dėl ES strategijos remti valstybes nares mažinant alkoholio daromą žalą (COM(2006)0625).

⁽⁴⁴⁾ [https://www.thelancet.com/journals/lanonc/article/PIIS1470-2045\(21\)00279-5/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lanonc/article/PIIS1470-2045(21)00279-5/fulltext)

⁽⁴⁵⁾ 2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/1808, kuria, atsižvelgiant į kintančias rinkos realijas, iš dalies keičiama Direktyva 2010/13/ES dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų tam tikrų nuostatų, susijusių su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimu, derinimo (Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva) (OL L 303, 2018 11 28, p. 69).

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

pagrįstus, sveikus bei tvarius sprendimus, susijusius su maisto produktais, priimant privalomą ir suderintą ES maistingumo ženklinių pakuotės priekinėje dalyje, kuris būtų parengtas remiantis patikimais ir nepriklausomais moksliniais įrodymais; palankiai vertina tai, kad ES vaiko garantijų sistemoje daugiausia dėmesio skiriama sveikai mitybai⁽⁴⁶⁾ ir ragina parengti naują ES kovos su vaikų nutukimu veiksmų planą; remia fiskalines priemones, kuriomis siekiama šviežius maisto produktus (tokius kaip vaisiai ir daržovės, ankštinės kultūros ir neskaldyti grūdai) padaryti įperkamesnius ir prieinamesnius nacionaliniu lygmeniu, ypač mažas pajamas gaunantiems žmonėms; ragina valstybes nares taikyti kainų politikos priemones, tokias kaip pridėtinės vertės mokesčio diferenciaciją ir rinkodaros kontrolę, siekiant padaryti įtaką maisto produktų ir gėrimų, kuriuose yra mažai sočiųjų riebalų, riebalų rūgščių transizomerų, druskos ir cukraus, paklausai, prieinamumui ir įperkamumui; pritaria tam, kad valstybės narės persvarstytų atitinkamas nuostatas, kuriomis būtų ribojama saldintų gėrimų ir perdirbtų maisto produktų, kurių sudėtyje yra daug riebalų, druskos ir cukraus, reklama, įskaitant reklamą socialiniuose tinkluose, ir ragina Komisiją pateikti pasiūlymą dėl visuotinio ES masto reglamento, kuriuo būtų uždrausta tokia reklama nepilnamečiams;

20. pripažįsta, kad nutukimas yra laikomas daugelio vėžio tipų, pvz., kolorektalinio, inkstų ar krūties vėžio, rizikos veiksniumi; ragina valstybes nares aktyviai kovoti su nutukimu užtikrinant sveikos mitybos pasirinkimo ir sportinės veiklos pasiūlą, ne tik šviečiant piliečius ir skatinant juos tinkamai rinktis, bet ir į pirminę sveikatos priežiūrą įtraukiant integruotas programas, kurios nutukusiems pacientams padėtų sveikai numesti svorio; ragina Komisiją ir valstybes nares remti mokslinius tyrimus ir inovacijas, susijusius su nutukimu, siekiant aprašyti, be kita ko, genetinių veiksmų, žmogaus mikrobiotos ar psichologinio statuso poveikį kūno svoriui ir išnagrinėti veiksmingiausias intervencines priemones;

21. palankiai vertina Komisijos ketinimą kovoti su kancerogeninių teršalų kiekiu maiste; primena Komisijai 2020 m. spalio 8 d. Parlamento rezoliuciją⁽⁴⁷⁾, kurioje raginama nustatyti griežtas teisėtas akrilamido koncentracijos maiste ribas, kad vartotojai, visų pirma pažeidžiamiausi vartotojai, kaip antai kūdikiai ir vaikai, būtų tinkamai apsaugoti; primygtinai ragina Komisiją nedelsiant parengti pasiūlymus dėl reguliavimo;

22. ragina Komisiją atsižvelgti į įvairius Parlamento raginimus 2019 m. sausio 16 d. rezoliucijoje pagerinti Sąjungos pesticidų autorizacijos procedūrą;

23. ragina valstybes nares, regionų ir vietos valdžios institucijas, taip pat pilietinės visuomenės atstovus ir darbdavius skatinti fizinę veiklą ir sportą visą gyvenimą bei sudaryti tam palankesnes sąlygas, nes žinoma, kad fizine veikla ribojamas vėžio atsiradimas ir atsinaujinimas, taip pat sprendžiamos psichinės sveikatos problemos ir skatinama socialinė įtrauktis; pabrėžia, jog svarbu, kad fizinis aktyvumas ir sporto veikla būtų prieinama ir įtrauki nuo pat mažų dienų, visų pirma pažeidžiamų piliečių grupėms, finansuojant visuomeninę infrastruktūrą, įrangą ir programas; ragina valstybes nares, remiantis klinikinėmis rekomendacijomis, sudaryti geresnes sąlygas hospitalizuotų pacientų fiziniam aktyvumui;

24. palankiai vertina tai, kad pradėta ES kampanija „HealthyLifestyle4All“, į kurią, be kita ko, įtraukti kiti pagrindiniai sektoriai, skatinantys sportą, fizinį aktyvumą ir sveiką mitybą; rekomenduoja mokykloms į mokymo programas įtraukti sveikatos ugdymą, siekiant užtikrinti, kad nepilnamečiai ir paaugliai išmoktų, kaip gyventi sveikai, ir būtų informuojami apie Europos kovos su vėžiu kodeksą, ir ragina sveikatos ugdymą įtraukti į socialinės paramos švietimo politiką;

25. atkreipia dėmesį į tai, kad saulės spinduliuose yra nematomos ultravioletinės (UV) spinduliuotės, galinčios sukelti odos vėžį; todėl ragina Komisiją peržiūrėti Direktyvą 2006/25/EB dėl fizikinių veiksnių (dirbtinės optinės spinduliuotės) keliamos rizikos darbuotojams⁽⁴⁸⁾ ir į jos taikymo sritį įtraukti saulės spinduliuotę; remia apsaugos nuo UV spinduliuotės poveikio stiprinimą ES lygmeniu, ypač laikantis lauke dirbančių darbuotojų profesinės sveikatos ir saugos teisės aktų; palankiai vertina Komisijos išpareigojimą išnagrinėti priemones dėl UV spinduliuotės, taip pat ir dirbtinio įdegio įrenginių

⁽⁴⁶⁾ 2021 m. kovo 24 d. Komisijos pasiūlymas dėl Tarybos rekomendacijos, kuria nustatoma Europos vaiko garantijų sistema (COM(2021)0137).

⁽⁴⁷⁾ OL C 395, 2021 9 29, p. 32.

⁽⁴⁸⁾ OL L 114, 2006 4 27, p. 38.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

(soliariumų), poveikio ⁽⁴⁹⁾; nurodo, kokios svarbios yra informavimo kampanijos, kad žmonės žinotų apie riziką, susijusią su pernelyg dideliu saulės poveikiu, ir būtų mokomi, kaip atpažinti galimus išpėjamuosius ženklus; ragina imtis konkrečių priemonių siekiant sumažinti UV spinduliuotės poveikį nepilnamečiams ir paaugliams; ragina priimti griežtesnius teisės aktus dėl soliariumų naudojimo kosmetikos tikslais ir uždrausti juos naudoti nepilnamečiams; ragina valstybes nares į nacionalinius vėžio registrus įtraukti pranešimus apie odos vėžį – melanomą;

26. pažymi, kad maždaug 2 proc. Europos vėžio naštos galimai atsiranda dėl jonizuojančios spinduliuotės ir kad radono ir jo skilimo produktų apšvita patalpose yra antra pagrindinė plaučių vėžio priežastis Europoje; laukia Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programos ⁽⁵⁰⁾ rezultatų, kurie pagerins žinias apie radono poveikį, ir tikisi, kad bus pasiūlytos atsakomosios priemonės, siekiant sumažinti jo kaupimąsi būstuose; primena, kad jonizuojančios spinduliuotės gali būti ir privačiuose namų ūkiuose; todėl ragina Komisiją ir valstybes nares sudaryti esamų ir galimų ypatingos svarbos teritorijų žemėlapi, kad būtų veiksmingai reaguojama į šią grėsmę; ragina Komisiją skirti lėšų tokiam prognozių žemėlapiui ir skatinti visuomenės informavimo kampanijas, kuriomis būtų siekiama didinti sąmoningumą šiuo klausimu; ragina valstybes nares reguliariai atnaujinti savo nacionalinius planus sumažinti radono poveikį, kaip reikalaujama Direktyvoje dėl radioaktyviųjų šaltinių poveikio ⁽⁵¹⁾, ir atnaujinti gaires dėl radono poveikio mažinimo statant naujus pastatus; ragina Komisiją įvertinti, ar įgyvendinamos ir veiksmingos dabartinės priemonės, skirtos apsaugoti jonizuojančiosios spinduliuotės veikiamus darbuotojus, pvz., kaip oro linijų igulas, atominų elektrinių ir atitinkamų pramonės sektorių darbuotojus, mokslininkus ir sveikatos priežiūros specialistus bei veterinarus, dirbančius radiologijos, radioterapijos ar branduolinės medicinos sektoriuose, ir, jei reikia ir proporcinga, persvarstyti šias priemones;

27. ragina Komisiją skatinti elektromagnetinių laukų, įskaitant G5, ir vėžio sąsajos nustatymo daugiadalykius mokslinius tyrimus, kad būtų surinkti ilgalaikio elektromagnetinių laukų poveikio moksliniai duomenys, ir laiku informuoti visuomenę apie šių tyrimų rezultatus; ragina skatinti mokslinius tyrimus technologijų, mažinančių radijo dažnių poveikį, kūrimo srityje;

28. mano, kad Europos žaliasis kursas yra veiksnys, smarkiai padedantis išvengti vėžio Europoje mažinant oro, maisto, vandens ir dirvožemio taršą bei cheminių medžiagų poveikį; ragina, kad politikos poveikio vėžio atsiradimui vertinimas būtų įtrauktas į strategiją „Nuo ūkio iki stalo“, Cheminių medžiagų strategiją tvarumui užtikrinti, nulinės taršos ir aplinkos be toksinių medžiagų strategijas; palankiai vertina būsimą ES oro kokybės standartų peržiūrą ir ragina Komisiją juos suderinti su PSO gairėmis, kaip nurodyta 2021 m. kovo 25 d. Parlamento rezoliucijoje dėl aplinkos oro kokybės direktyvų įgyvendinimo ⁽⁵²⁾; ragina Komisiją užtikrinti, kad bendra žemės ūkio politika būtų padedama ūkininkams mažinti pesticidų naudojimą; skatina mokslinius tyrimus aplinkai saugesnių vaistų naudojimo ir kūrimo srityje ir ragina įgyvendinti veiksmingus atliekų šalinimo mechanizmus, kuriais būtų vengiama teršti aplinką, laikantis Europos vaistų strategijos tikslų;

29. pabrėžia, kad reikia visapusiškai įgyvendinti peržiūrėtą Geriamojo vandens direktyvą ⁽⁵³⁾ ir įgyvendinti ir vykdyti Vandens pagrindų direktyvą ⁽⁵⁴⁾, pagal kurią bus sumažinti tam tikrų teršalų, kurie gali prisidėti prie vėžio atsiradimo, koncentracijos ribiniai dydžiai paviršiniame ir požeminiame vandenyje;

⁽⁴⁹⁾ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/35/ES dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su tam tikrose įtampos ribose skirtų naudoti elektros įrenginių tiekimu rinkai, suderinimo (OL L 96, 2014 3 29, p. 357).

⁽⁵⁰⁾ 2021 m. gegužės 10 d. Tarybos reglamentas (Euratomas) 2021/765, kuriuo sukuriama 2021–2025 m. laikotarpio Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programa, papildanti bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Europos horizontas“, ir panaikinamas Reglamentas (Euratomas) 2018/1563 (OL L 167 I, 2021 5 12, p. 81).

⁽⁵¹⁾ 2013 m. gruodžio 5 d. Tarybos direktyva 2013/59/Euratomas, kuria nustatomi pagrindiniai saugos standartai siekiant užtikrinti apsaugą nuo jonizuojančiosios spinduliuotės apšvitos keliamų pavojų ir panaikinamos direktyvos 89/618/Euratomas, 90/641/Euratomas, 96/29/Euratomas, 97/43/Euratomas ir 2003/122/Euratomas (OL L 13, 2014 1 17, p. 1).

⁽⁵²⁾ OL C 494, 2021 12 8, p. 64.

⁽⁵³⁾ 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2020/2184 dėl žmoniems vartoti skirto vandens kokybės (OL L 435, 2020 12 23, p. 1).

⁽⁵⁴⁾ 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000 12 22, p. 1).

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

30. visų pirma ragina stiprinti reikalavimus dėl informacijos apie kancerogeniškumą pagal Cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų reglamentą (REACH) ⁽⁵⁵⁾, kad būtų galima nustatyti visas pagamintas ar importuojamas kancerogenines medžiagas, neatsižvelgiant į jų kiekį, laikantis Cheminių medžiagų strategijos tvarumui užtikrinti, ir taip pat ragina, kad cheminių medžiagų, įskaitant endokrininę sistemą ardančias medžiagas, registracija, įvertinimas, autorizacija ir apribojimas pagal REACH reglamentą būtų atliekami kartu su IARC ir PSO vertinimais; palankiai vertina Cheminių medžiagų strategijoje tvarumui užtikrinti nustatytą išipareigojimą išplėsti bendrąjį rizikos valdymo metodą, kuriuo siekiama užtikrinti, kad plataus vartojimo prekėse nebūtų cheminių medžiagų, kurios sukelia vėžį, genų mutacijas, daro poveikį reprodukcinei ar endokrininei sistemai, arba yra patvarios ir bioakumuliacinės ir toksiškos; ragina Komisiją nedelsiant įgyvendinti Cheminių medžiagų strategijoje tvarumui užtikrinti suplanuotas priemones, siekiant sumažinti kancerogeninių medžiagų ir endokrininę sistemą ardančių cheminių medžiagų poveikį piliečiams visais poveikio būdais; ragina Komisiją ypatingą dėmesį skirti gyventojų grupėms, kurioms kenksmingos cheminės medžiagos yra itin pavojingos, ir į šias pažeidžiamas gyventojų grupes labiau atsižvelgti atliekant cheminių medžiagų rizikos vertinimus; pabrėžia, kad informacija vartotojams apie poveikio būdus kasdieniame gyvenime yra svarbi siekiant stiprinti prevenciją, ir palankiai vertina tai, kad surašyta produktuose esančių susirūpinimą keliančių medžiagų duomenų bazė; ragina EAA kartu su Europos cheminių medžiagų agentūra parengti ataskaitą apie Europos aplinkoje esančias chemines medžiagas; ragina, kad šioje ataskaitoje būtų įvertintas sisteminis kancerogeninių ir endokrininę sistemą ardančių cheminių medžiagų pobūdis Europos gamybos ir vartojimo sistemose, jų naudojimas produktuose, paplitimas Europos aplinkoje ir žala žmogaus sveikatai, ypač susijusi su vėžiu;

31. mano, kad kitą kartą redaguojant Europos kovos su vėžiu kodeksą reikės atsižvelgti į naujausias žinias apie aplinkos kancerogenus; ragina Komisiją nedelsiant pasiūlyti peržiūrėti REACH reglamento 68 straipsnio 2 dalį, Reglamentą dėl žaliavų, skirtų liestis su maistu ⁽⁵⁶⁾, Reglamentą dėl kosmetikos gaminių ⁽⁵⁷⁾, Direktyvą dėl žaislų saugos ⁽⁵⁸⁾ ir kitus susijusius vartotojų produktų teisės aktus, siekiant užtikrinti, kad vartotojų produktuose nebūtų vėžį sukeliančių cheminių medžiagų, laikantis Cheminių medžiagų strategijos tvarumui užtikrinti; be to, ragina reguliariai persvarstyti šiuos teisės aktus siekiant atsižvelgti į naujų medžiagų, tendencijų ir produktų kūrimą; pabrėžia, kad maisto produktuose, su maistu besiliečiančiose medžiagose, kosmetikos priemonėse, vartotojų prekėse, žaisluose, taip pat geriamajame vandenyje esama endokrininę sistemą ardančių medžiagų ir kad net ir mažų jų dozių poveikis gali turėti neigiamų trumpalaikių ir ilgalaikių padarinių, įskaitant vėžį ⁽⁵⁹⁾; pabrėžia, kad, atsižvelgiant į plačiai paplitusį daugelio įtariamų ir žinomų endokrininę sistemą ardančių medžiagų poveikį ES gyventojams ir į tai, kad bendras keleto endokrininę sistemą ardančių medžiagų, veikiančių panašiais ar skirtingais būdais, poveikis gali turėti bendrą poveikį, reikia sumažinti šių medžiagų poveikį ir užtikrinti nuoseklesnę ES reglamentavimą įvairiuose sektoriuose; ragina atlikti papildomus mokslinius tyrimus, kad būtų nustatyta, ar cheminės medžiagos tikrai ardo endokrininę sistemą;

32. visapusiškai remia Komisijos išipareigojimą pagal Cheminių medžiagų strategiją tvarumui užtikrinti iš dalies pakeisti Reglamentą dėl cheminių medžiagų klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo (Reglamentas (EB) Nr. 1272/2008 ⁽⁶⁰⁾) ir į jį, be kita ko, įtraukti naujas endokrininę sistemą ardančių medžiagų, įskaitant įtariamą endokrininę sistemą ardančias medžiagas, pavojingumo klases, taip pat atnaujinti visų susijusių teisės aktų informacijos reikalavimus, kad būtų galima jas nustatyti;

33. ragina Komisiją į reguliavimo reglamentus, susijusius su cheminių medžiagų ir vaistų gamyba, įtraukti „pritaikytojo nekenksmingumo“ požiūrį, kad iš tiesų būtų laikomasi atsargumo požiūrio mažinant riziką mūsų sveikatai, visuomenei ir aplinkai;

⁽⁵⁵⁾ 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą (OL L 396, 2006 12 30, p. 1).

⁽⁵⁶⁾ 2004 m. spalio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1935/2004 dėl žaliavų ir gaminių, skirtų liestis su maistu (OL L 338, 2004 11 13, p. 4).

⁽⁵⁷⁾ 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1223/2009 dėl kosmetikos gaminių (OL L 342, 2009 12 22, p. 59).

⁽⁵⁸⁾ 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/48/EB dėl žaislų saugos (OL L 170, 2009 6 30, p. 1).

⁽⁵⁹⁾ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/608866/IPOL_STU\(2019\)608866_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/608866/IPOL_STU(2019)608866_EN.pdf)

⁽⁶⁰⁾ OL L 353, 2008 12 31, p. 1.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

34. palankiai vertina naują 2021–2027 m. ES darbuotojų sveikatos ir saugos strateginę programą, visų pirma visiškai saugaus eismo viziją, pagal kurią siekiama, kad su darbu susijusių mirčių išvis nebūtų, taip pat planuojamą 2023 m. darbuotojų saugos ir sveikatos apžvalgos aukščiausio lygio susitikimą, kuriame bus siekiama įvertinti visiškai saugaus eismo vizijos pažangą; pabrėžia, kad į šią strateginę programą reikia aktyviai ir reguliariai įtraukti socialinius partnerius ir suinteresuotuosius subjektus; vis dėlto apgailestauja, kad strateginėje programoje nagrinėjamas ribotas cheminių medžiagų skaičius; ragina nuolat atlikti naujų medžiagų, kurios, kaip įtariama, yra kancerogeninės, mutageninės ir (arba) toksiškos reprodukcijai, analizes ir mokslinius tyrimus, tų cheminių medžiagų profesinio poveikio ribinį dydį, kurioms jis dar nenustatytas, ir periodines peržiūras, kai tai tampa būtina, atsižvelgiant į naujausius mokslinius ir techninius duomenis; palankiai vertina Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūros (EU-OSHA) parengtą darbuotojų tyrimą dėl vėžio rizikos veiksnių poveikio; pabrėžia, kad sistemingesnės žmonių biologinės stebėsenos programos, visapusiškai laikantis duomenų apsaugos priemonių, tiek profesinėje, tiek neprofesinėje aplinkoje gali būti vienas iš kelių svarbių informacijos apie bendrą cheminių medžiagų poveikio padarinius ir poveikį sveikatai šaltinių; todėl ragina Komisiją kuo skubiau siekti didesnių užmojų, vykdant ambicingus ir reguliarius Direktyvos 2004/37/EB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su kancerogenų arba mutagenų poveikiu darbe, atnaujinimus; ragina Komisiją, pasikonsultavus su Darbuotojų saugos ir sveikatos patariamuoju komitetu, pateikti veiksmų planą, kuriuo iki 2024 m. būtų nustatytos bent 25 papildomų medžiagų, medžiagų grupių ar procesų metu susidarantių medžiagų ribinės vertės darbo aplinkoje; šiuo atžvilgiu pabrėžia, kad Komisija turi skirti daugiau pajėgų tam, kad būtų peržiūrėtos ribinės vertės darbo aplinkoje ir įtrauktos naujos, be kita ko, didindama atitinkamų skyrių ir valdžios institucijų darbuotojų skaičių; atsižvelgdamas į tai, primena, kad vykstančios derybos dėl ketvirtosios Direktyvos 2004/37/EB peržiūros taip pat suteikia galimybę į 1 priedą įtraukti darbą su pavojingais vaistais, atitinkančiais Reglamento (EB) Nr. 1272/2008 I priede nustatytus 1A arba 1B kategorijos kancerogeninių, mutageninių ir (arba) toksiškų reprodukcijai medžiagų klasifikavimo kriterijus, siekiant užtikrinti, kad šiuos produktus tvarkantiems darbuotojams būtų taikomos kuo geresnės bendros ir individualios apsaugos priemonės; pakartoja savo raginimą sukurti naują nuoseklią, skaidrią ir rizika pagrįstą sistemą, skirtą poveikio ribinėms vertėms nustatyti ir labiau atsižvelgti į įvairių medžiagų mišinio poveikį darbuotojams; palankiai vertina Komisijos išsipareigojimą endokrininę sistemą ardančias medžiagas įtraukti į labai didelį susirūpinimą keliančių medžiagų kategoriją pagal Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 (REACH reglamentas), taip pat juos klasifikuoti pagal Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008; pabrėžia, kad darbuotojai turėtų būti apsaugoti nuo endokrininę sistemą ardančių medžiagų poveikio; palankiai vertina Komisijos išsipareigojimą pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo būtų siekiama 2022 m. toliau mažinti asbesto, patvirtinto 1 grupės kancerogeno pagal IARC, poveikį darbuotojams, kuris vis dar yra beveik pusės visų profesinio vėžio susirgimų priežastis; atsižvelgdamas į tai, pakartoja savo raginimus 2021 m. spalio 20 d. rezoliucijoje dėl darbuotojų apsaugos nuo asbesto⁽⁶¹⁾, visų pirma savo raginimą parengti Europos strategiją dėl viso asbesto pašalinimo ir savo pasiūlymus geriau įvertinti riziką, kylančią dėl asbesto poveikio ne darbe; prašo valstybių narių palengvinti patvirtintų su darbu susijusių vėžio atvejų pripažinimą ir jų kompensavimą ir stiprinti darbo inspekcijų vykdomą su darbu susijusio poveikio stebėseną;

35. ragina Komisiją ir valstybes nares siekti JT DVT, susijusių su užkrečiamosiomis ligomis, skatinant vėžinių susirgimų, susijusių su infekcinėmis ligomis, prevenciją; palankiai vertina vakcinacijos programas kovojant su ŽPV plitimu; primygtinai ragina valstybėse narėse įgyvendinti lycių požiūriu neutralią ir viešosiomis lėšomis finansuojamą vakcinacijos nuo ŽPV programą, kad būtų išnaikinti visi su ŽPV susiję vėžiniai susirgimai, ir ragina iki 2030 m. vakcina nuo ŽPV visiškai paskiepyti 90 proc. mergaičių ir gerokai padidinti berniukų iki 15 metų amžiaus skiepijimą; primygtinai ragina su vėžiu susijusios nelygybės duomenų registre pranešti apie pažangą įgyvendinant Europos kovos su vėžiu plano tikslus dėl ŽPV vakcinacijos; ragina valstybes nares įgyvendinti 2018 m. gruodžio 7 d. Tarybos rekomendaciją dėl sustiprinto bendradarbiavimo kovojant su ligomis, kurių galima išvengti skiepijant⁽⁶²⁾, siekiant sumažinti pažeidžiamų grupių imunizacijos nelygybę ir pagerinti imunizaciją vaikystėje; palankiai vertina Komisijos ketinimą pateikti pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos dėl vėžio, kurio galima išvengti skiepijant; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad reikia imtis koordinuotų veiksmų dėl kancerogeninių virusų, pvz., ŽPV ir hepatito B viruso (HBV), kad jų plitimas būtų pažabotas; ragina valstybių narių nacionalinėse programose labiau suderinti ŽPV ir HBV vakcinaciją, kartu užtikrinant informacijos apie vakcinaciją teikimą ir skatinant vienodas galimybes pažeidžiamiems ir rizikos grupėms priskiriamiems suaugusiesiems; ragina ES lygmeniu reguliariai stebėti dabartinį skiepijimą nuo ŽPV ir HBV, naudojant sekimo sistemą, panašią į Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro (ECDC) sukurtą COVID-19 vakcinų sekiklį, kuri taip pat paskatintų valstybes nares taikyti geriausią praktiką ir išlaikyti tempą; ragina valstybes nares derinti duomenis, užtikrinti sąveikumą ir labiau plėtoti

⁽⁶¹⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0427.

⁽⁶²⁾ OL C 466, 2018 12 28, p. 1.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

nacionalines imunizacijos duomenų sistemas; pabrėžia, kad ECDC turėtų atlikti pagrindinį vaidmenį stebint valstybių narių pažangą; remia tolesnius mokslinius tyrimus dėl vakcinų kūrimo nuo tokių virusų kaip hepatito C viruso ir žmogaus imunodeficitinio viruso (ŽIV); mano, kad iki to laiko reikia plačiu mastu taikyti gydymo sprendimus, kad iki 2030 m. būtų pasiektas PSO tikslas panaikinti hepatitą C, ir ragina Komisiją Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo fondo finansinius išteklius panaudoti šiems tikslams pasiekti, finansuojant atrankinį sveikatos tikrinimą; ragina bendradarbiauti su valstybėmis narėmis ir tarptautinėmis organizacijomis siekiant kovoti su klaidingos informacijos apie vakcinaciją poveikiu ir spręsti abejones dėl skiepijimo; ragina šiuo tikslu pasinaudoti Sąjungos veiksmų sveikatos srityje programa ir kitais ES finansavimo šaltiniais, be kita ko, siekiant remti piliečių, švietimo paslaugų teikėjų ir sveikatos priežiūros specialistų informuotumo didinimo priemones, taip pat remti pagal programą „Europos horizontas“ vykdomus elgsenos mokslinius tyrimus; rekomenduoja griežčiau taikyti ES dezinformacijos elgsenos kodeksą, ypač dėl klaidingos informacijos apie vakcinas;

36. nurodo, kad naujausi duomenys rodo, jog lėtiniu uždegimu, įskaitant reumatines ir raumenų bei kaulų sistemos ligas, sergantiems asmenims kyla didesnė rizika susirgti vėžiu ir kitomis piktybinėmis ligomis; ragina Komisiją ir valstybes nares stiprinti mokslinius tyrimus, skirtus lėtinio uždegimo, vėžio ir reumatinių ir raumenų bei kaulų sistemos ligų sąsajoms tirti;

37. ragina Komisiją ir valstybes nares papildomai investuoti į saugusiųjų, taip pat vaikų ir paauglių vėžio mokslinius tyrimus;

38. pabrėžia, kad svarbu skirti tinkamą finansavimą mokslo ir socialinių humanitarinių mokslų tyrimams, siekiant įvertinti nevienodas galimybes naudotis priežiūros ir inovacijų standartais, susijusiais su vaikų vėžiu visoje Europoje, dėl kurių vaikų vėžiu sergančių pacientų išgyvenimo koeficientas skiriasi iki 20 proc. valstybėse narėse, ir parengti poveikio mažinimo priemones, kad visiems vaikams ir jaunuoliams, sergantiems vėžiu, Europoje būtų užtikrintos vienodos teisės ir galimybė gauti gydymą; šiuo atžvilgiu apgailestauja dėl nevienodų galimybių gauti kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas valstybėse narėse ir skirtinguose valstybių narių regionuose ir prašo Komisijos panaikinti šiuos skirtumus taikant tinkamas teisėkūros priemones, kad būtų užtikrintos vienodos teisės ES;

39. rekomenduoja skatinti žindymą, kad informuojant ir šviečiant motinas apie žindymo naudą būtų sumažinta moterų krūties vėžio rizika;

40. pažymi, kad įrodyta, jog genetinis polinkis susirgti vėžiu yra susijęs su konkrečių genų mutacijomis; atkreipia dėmesį į tai, kad yra būdų šias mutacijas nustatyti arba gimus, siekiant aptikti tam tikras vaikų vėžio formas, arba vėlesniame gyvenimo etape, ypač krūties, kiaušidžių ir kolorektalinio vėžio atveju, ir kad šių mutacijų nustatymas gali padėti pažaboti ar aptikti ankstyvosios stadijos vėžį ir pasirinkti gydymo metodus; todėl rekomenduoja valstybėms narėms sudaryti daugiau galimybių visų amžiaus grupių pacientams atlikti genetinius tyrimus, susietus su medicininėmis konsultacijomis ir pažangia sekos nustatymo diagnostika, skiriant finansavimą ir sukuriant aiškius greito ir veiksmingo kompensavimo būdus, ir didinti informuotumą apie tai, kokių mastu piliečiai gali naudotis tokiomis paslaugomis Sąjungoje; rekomenduoja daugiau investuoti į DNR sekoskaitos platformų infrastruktūrą ir įgūdžius bei specializuotų genetikos konsultantų mokymą konkrečiuose padaliniuose, pvz., jau veikiančiuose kai kuriuose centruose; ragina Komisiją remti mokslinius tyrimus genetikos srityje, kad būtų nustatyti tam tikrų vėžio tipų vystymuisi jautresni genotipai, įskaitant vaikų vėžį, kai susergama nepatyrus ilgo išorės veiksmų poveikio;

41. pabrėžia, kad tokie metodai kaip molekulinė epidemiologija gali suteikti genų ir aplinkos sąveikos išvalgų, susijusių su vėžiu, palyginti su įprasta epidemiologija; nurodo, kad šios išvalgos kartu su papildomais epigenetikos srities tyrimais gali būti naudojamos tam, kad rizikos veiksniai, prisidedantys prie vėžio priežasčių, būtų geriau suprantami ir kad pagerėtų ankstyvas diagnostavimas;

42. tvirtai remia planuojamą Europos kovos su vėžiu kodeksas peržiūrą siekiant plėtoti geriausią vėžio prevencijos programų patirtį, ja dalytis ir ją įgyvendinti, ypatingą dėmesį skiriant palankių sąlygų neturinčioms grupėms, ir sukurti patogią naudoti ES mobiliąją programėlę, kuri padėtų žmonėms ir apimtų vėžio prevenciją, švietimą ir priežiūrą, kaip paskelbta Plane; pabrėžia, kad visa naujausia informacija turėtų būti prieinama ne tik mobiliosiose programėlėse, bet ir neskaitmeniniu formatu, kad būtų užtikrintas įtraukumas; pabrėžia, kad Europos kovos su vėžiu kodeksas turėtų būti sistemingai vertinamas IARC ir kad vertinimo darbą turėtų koordinuoti Komisija;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

43. ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti sveikatos raštingumą, susijusį su vėžio rizika ir jį lemiančiais veiksniais, taip pat su tuo susijusį skaitmeninį raštingumą, kurti mokymo priemones prevencijai ir remti e. mokymosi platformų ir taikomųjų programų kūrimą; ragina ypatingą dėmesį skirti palankių sąlygų neturintiems, pažeidžiamiems, socialiai atskirtiems ir marginalizuotiems asmenims ir pabrėžia, kad būtinos specialios informuotumo didinimo kampanijos, skirtos grupėms, turinčioms ypatingų sveikatos raštingumo poreikių; pabrėžia, kad svarbu didinti raštingumą sveikatos srityje atsižvelgiant į kancerogenines medžiagas darbe, ir ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad darbdaviai pasirūpintų tinkamu mokymu; pabrėžia, kad pirminės sveikatos priežiūros paslaugų teikėjai atlieka svarbų vaidmenį gerinant įvairių gyventojų grupių sveikatą, nes jie gali pritaikyti sveikatos gerinimo veiksmus prie pacientų poreikių, atsižvelgdami į pacientų skaitmeninius įgūdžius ir net jei jie tokių įgūdžių neturi; mano, kad vėžio prevencija yra pirmas žingsnis kuriant Europos visuomenės sveikatos švietimo politiką;

44. nuolat stiprinti Onkologijos žinių centrą, kuriam turėtų būti pavesta parengti Europos veiksmų gaires, skirtas plataus masto prevencijos kampanijoms parengti ir koordinuoti, užtikrinant sinergiją su nacionalinėmis programomis, ir veiksmingoms informavimo apie sveikatinimą kampanijoms švietimo programose (susijusioms su nekenksmingu elgesiu, sveika mityba, fiziniu aktyvumu, kancerogeninių virusų perdavimo būdais ir vakcinacija ir tokių infekcijų gydymo galimybėmis ir t. t.) parengti, ypatingą dėmesį skiriant jaunuoliams ir nepalankioje padėtyje esančioms grupėms; pabrėžia, kad svarbu bendradarbiauti su nacionalinėmis ir vietos pilietinės visuomenės organizacijomis rengiant tokių kampanijų pranešimus;

45. pabrėžia, kad tabako vartojimas ir žalingas alkoholio vartojimas, netinkama mityba, didelis kūno masės indeksas, nejudri gyvensena ir aplinkos tarša yra rizikos veiksniai, būdingi kitoms lėtinėms ligoms; todėl mano, kad vėžio prevencija ir rizikos mažinimo priemonės turi būti įgyvendinamos atsižvelgiant į integruotą lėtinių ligų prevencijos programą, glaudžiai bendradarbiaujant su Sveikatos skatinimo, ligų prevencijos ir neužkrečiamųjų ligų valdymo iniciatyvine grupe; ragina surengti aukščiausio lygio susitikimą padėties įvertinimo ir prevencijos klausimais, į kurį susirinktų ES institucijos, valstybės narės, pacientų asociacijos ir pilietinės visuomenės organizacijos, veikiančios sveikatos srityje, kad aptartų komercinius vėžio ir kitų lėtinių ligų veiksnius;

46. ragina, kad prevencijos programos visais sprendimų priėmimo proceso etapais būtų įgyvendinamos įtraukiant regionus ir savivaldybes, piliečius, socialinius partnerius, pilietinę visuomenę ir pacientų asociacijas, ypač per konferenciją dėl Europos ateities;

II. Įtrauki vėžio atrankinė patikra ir aptikimas

47. apgailestauja dėl to, kad dažnai vėluojama laiku diagnozuoti vėžinio simptomus dėl sistemos trūkumų ir dėl tokių priežasčių kaip informacijos trūkumas ar vėžio atrankinės patikros ir aptikimo procesų nesilaikymas; pripažįsta, kad reikia skirti ypatingą dėmesį tam, kad sveikatos krizės (tokios kaip COVID-19 krizė) metu arba tais atvejais, kai sumažėja sveikatos priežiūros sistemų pajėgumas būtų tęsiamos atrankinės patikros programos ir būtų vykdomas ankstyvas aptikimas bei teikiamos sergančiųjų vėžiu priežiūros paslaugos; ragina Komisiją ir valstybes nares kartu su vėžio srities suinteresuotaisiais subjektais surengti visuomenės sveikatos kampanijas, siekiant pašalinti bet kokius vėlavimus atliekant atrankinę patikrą, ankstyvą aptikimą ir priežiūrą, kurie galėtų atsirasti dėl sveikatos krizės; pabrėžia, kad, siekiant sudaryti sąlygas sparčiai reaguoti ir imtis veiksmų sutrikus įprastiems atrankinės patikros pajėgumams, svarbu greitai gauti naujausius duomenis apie atrankinės vėžio patikros programas, ir taip sumažinti atidėtų patikrų skaičių iki absoliutaus minimumo;

48. apgailestauja, kad vėžio atrankinės patikros skirtumai valstybėse narėse lemia mažesnes galimybes išgyventi dėl pavėluoto vėžio diagnozavimo, kuris atspindi nepriimtina ES piliečių diskriminaciją dėl jų gyvenamosios vietos šalies; pabrėžia, kad, Eurostato duomenimis, atrankinės patikros dėl krūties vėžio aprėptis visoje ES skiriasi bent dešimt kartų; atkreipia dėmesį į tai, kad leidinyje „Apie sveikatą glaustai. Europa 2018 m.“ pažymima, kad gimdos kaklelio vėžio atrankinės patikros tikslinės gyventojų grupės aprėptis valstybėse narėse skiriasi nuo 25 proc. iki 80 proc.; pažymi, kad, pavyzdžiui, tik 18 valstybių narių pranešė, kad jos turi nacionalines ar regionines gyventojų atrankinės patikros programas, skirtas krūties, gimdos kaklelio ir kolorektaliniam vėžiui, kaip nurodyta naujausioje IARC pažangos įgyvendinant 2003 m. Tarybos rekomendacijas dėl atrankinės patikros atskaitoje; ragina Komisiją remti projektus, pvz., programą „ES – sveikatos labui“, programos „Europos horizontas“ kovos su vėžiu misiją ir kitas susijusias programas, siekiant išnagrinėti kliūtis, trukdančias anksti aptikti ir diagnozuoti vėžį Europoje;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

49. ragina valstybes nares bendradarbiauti, ypač pasienio regionuose ir izoliuotose vietovėse (įskaitant kalnuotas vietoves ir miestų teritorijas, nutolusias nuo atrankinės patikros centrų), siekiant sumažinti socialinę ir geografinę nelygybę vėžio atrankinės patikros ir ankstyvosios diagnostikos paslaugų srityje;

50. remia tai, kad sukurta nauja ES remiama vėžio atrankinės patikros sistema, paskelbta Plane, siekiant padėti valstybėms narėms užtikrinti, kad 90 proc. ES gyventojų, kurie atitinka krūties, gimdos kaklelio ir kolorektalinio vėžio atrankinės patikros reikalavimus, būtų patikrinti iki 2025 m.; ragina Komisiją, remiantis naujausiais moksliniais įrodymais, į programą įtraukti kitus vėžinius susirgimus ir nustatyti aiškius tikslus dėl kiekvienos rūšies vėžio; remia kitų rūšių vėžio, kurių galima veiksmingai aptikti per atrankines patikras, mokslinius tyrimus; ragina Komisiją kas dvejus metus įvertinti vėžio atrankinės patikros sistemos rezultatus, susijusius su vienoda tikslinės populiacijos prieiga, stebėti skirtumus valstybėse narėse ir regionuose, pasiūlyti naujas tinkamas priemones, susieti atrankinės patikros programas su naujausiais vėžio atrankinės patikros mokslinių tyrimų rezultatais ir prireikus pateikti priemones, kuriomis valstybėse narėse būtų didinama atrankinės patikros ir prevencijos paslaugų aprėptis; primygtinai ragina valstybes nares ir Komisiją per Su vėžiu susijusios nelygybės duomenų registrą pranešti ir stebėti atrankinės patikros rezultatus;

51. ragina valstybes nares skatinti organizuoti krūties, gimdos kaklelio ir kolorektalinio vėžio atrankines patikras pagal organizuotas nacionalines ir regionines gyventojų programas, įskaitant atokiose vietovėse ir atokiausiuose regionuose, ir tam skirti tinkamus išteklius; pakartoja, kad kartu pagal Planą daugiau dėmesio reikėtų skirti tų vėžio rūšių, kurių išvengti neįmanoma, atrankinės patikros, diagnozavimo ir gydymo iniciatyvoms; ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti tikslingą didelės rizikos grupių atrankinę patikrą; ypač rekomenduoja valstybėms narėms parengti išsamią atrankinės patikros politiką, kuria būtų sudarytos sąlygos nustačius vėžio paveldimumo požymius laiku atlikti atrankinę patikrą; rekomenduoja valstybėms narėms parengti mokslinių tyrimų programas ir kurti veiksmingus, tikslus, neinvazinius ir naujoviškus įvairių vėžio rūšių ankstyvosios diagnostikos metodus, pvz., biologinius žymenis;

52. ragina Komisiją ir valstybes nares visapusiškai įgyvendinti krūties, gimdos kaklelio ir kolorektalinio vėžio atrankinės patikros ir ankstyvo aptikimo paslaugų kokybės užtikrinimo Europos gaires, kad šie vėžiniai susirgimai būtų kuo greičiau diagnozuojami; rekomenduoja valstybėse narėse šalinti skirtumus, susijusius su atrankine patikra, galimai griežtinant mokslškai pagrįstus vėžio atrankinės patikros kriterijus, teisinę sistemą, valdymo ir kokybės užtikrinimo struktūras; mano, kad, siekiant pašalinti vėžio atrankinės patikros skirtumus, ES lygmeniu reikia bendrų standartizuotų atrankinės patikros protokolų, neapsiribojant geriausios praktikos gairėmis, o žvelgiant plačiau, pvz., į atrankinės patikros programų organizavimo algoritmus ir kokybės vertinimo rodiklius;

53. ragina tobulinti ir suderinti vėžio atrankinės patikros duomenų rinkimą, kad būtų galima rengti metinę Europos ataskaitą; taip pat ragina reguliariai stebėti dabartines atrankinės patikros programas ES lygmeniu; atkreipia dėmesį į poreikį susieti duomenų rinkinius iš atrankinės patikros programų apie vėžio atsiradimą su profesinėmis kategorijomis, nes tai gali padėti nustatyti tinkamas prevencines priemones; mano, kad viešųjų sveikatos paslaugų teikimas (įskaitant finansavimą, infrastruktūrą ir su sveikatos priežiūros specialistais susijusius aspektus) yra labai svarbus gerinant vėžio prevenciją, atrankinę patikrą ir diagnostiką; pabrėžia, kad svarbu atlikti atrankinę patikrą ir rinkti duomenis apie dažniausiai pasitaikančias gretutines vėžio ligas, kad būtų galima kuo geriau jas numatyti iš anksto; pabrėžia, kad mokslo pažanga prognozuojant vėžio riziką turėtų leisti kurti tinkamos rizikos atrankinės patikros programas;

54. pabrėžia, kad reikia atidžiai stebėti dabartinius ir buvusius hepatitu B ir C sergančius ar sirgusius pacientus, siekiant užkirsti kelią vėžio vystymuisi;

55. ragina Komisiją apsvarstyti galimybę Tarpvalstybinės sveikatos priežiūros direktyvoje ⁽⁶³⁾ palengvinti „antros išvados“ dėl sudėtingų arba netipinių vėžio atvejų pateikimo tvarką, ir rekomenduoja valstybėms narėms nustatyti pacientų teisę prašyti, kad vienos valstybės narės specialistai galėtų kreiptis dėl konsultacijos į kitos valstybės narės specialistus, pasinaudodami viena nuoseklia sistema;

56. palankiai vertina Komisijos vyriausiųjų patarėjų moksliniais klausimais ir pagal mokslinių konsultacijų mechanizmą pradėtą procesą dėl būsimo 2003 m. Tarybos rekomendacijos dėl krūties, gimdos kaklelio ir kolorektalinio vėžio atrankinės patikros atnaujinimo, kuriuo bus atsižvelgta į naujus atrankinės patikros tyrimus ir naujausius duomenis apie geriausius

⁽⁶³⁾ 2011 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/24/ES dėl pacientų teisių į tarpvalstybines sveikatos priežiūros paslaugas įgyvendinimo (OL L 88, 2011 4 4, p. 45).

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

atrankinės patikros protokolus (magnetinio rezonanso vaizdą, ŽPV tyrimus, pagal riziką suskirstytus metodus ir rizikos skaičiuokles); pabrėžia, kad informacija apie šias atrankinės patikros programas turėtų būti perduodama Jungtinio tyrimų centro Onkologijos žinių centrui (amžius tyrimo pradžioje ir vėlesnio taikymo laikotarpis, poveikis išgyvenimui, ekonominis efektyvumas ir t. t.) ir kad kompetingos nacionalinės institucijos turėtų jas reguliariai vertinti; ragina Komisiją, glaudžiai bendradarbiaujant su IARC, PSO, sveikatos priežiūros specialistais ir pacientų organizacijomis, parengti ES rekomendacijas dėl mokslinių tyrimų pastangų skatinimo siekiant įvertinti, ar 2022 m. atnaujinant Tarybos rekomendaciją į ją galima įtraukti naujas mokslškai pagrįstas vėžio atrankines patikros programas (įskaitant plaučių, prostatos, skrandžio ir kiaušidžių vėžį) ir koks yra dirbtinio intelekto vaidmuo; ragina pripažinti įrodymus, kuriais patvirtinamas teigiamas tikslingos atrankinės plaučių vėžio patikros poveikis mirtingumo mažėjimui; ragina Tarybą, remiantis pirmiau minėto vertinimo rezultatais, apsvarstyti galimybę į 2022 m. atnaujintą Tarybos rekomendaciją įtraukti plaučių ir prostatos vėžio atrankinę patikrą; atsižvelgdamas į Komisijos vyriausiųjų mokslinių patarėjų grupės nuomonę ir 2022 m. atnaujintą Tarybos rekomendaciją dėl atrankinės vėžio patikros, ragina nustatyti aiškius ir apčiuopiamus tikslus, susijusius su bet kokios naujos formos vėžio gydymu;

57. pritaria tam, kad Komisija ir valstybės narės sukurtų ES platformą, skirtą nacionaliniams atrankinės patikros centrams, remiantis panašių keitimosi informacija ir bendradarbiavimo platformų patirtimi, pvz., Europos sveikatos technologijų vertinimo tinklo ir Vaistų agentūrų vadovų; rekomenduoja, kad šiai platformai būtų patikėta dalytis patirtimi ir įgyvendinti geriausios praktikos pavyzdžius, aptarti bendrus iššūkius, skatinti bendradarbiavimą, mokymą ir gebėjimų stiprinimą ir taip pagerinti atrankinės patikros programų kokybę, ir ji veiktų kaip ES remiamų su vėžio atrankine patikra susijusių projektų ir iniciatyvų centras ir ilguoju laikotarpiu tvarkytų duomenų, reikalingų įgyvendinti IARC atskaitą apie vėžio atrankinę patikrą, teikėjų tinklą;

58. pabrėžia, kad svarbu didinti ES gyventojų informuotumą apie vėžio atrankinę patikrą ir ankstyvą aptikimą ir plėsti šios veiklos apimtį, Sąjungos lygmeniu rengiant informuotumo didinimo kampanijas, skelbiant Europos informavimo dienas, atliekant motyvacijos tyrimus ir geriau įgyvendinant esamas komunikacijos kampanijas; ragina Komisiją ir valstybes nares remti, finansuoti ir įgyvendinti tolesnius veiksmus, kuriais siekiama didinti informuotumą apie vėžio atrankinę patikrą ir siunčiant tiesioginius pranešimus skatinti plačiąją visuomenę ir reikalavimus atitinkančius gyventojus joje dalyvauti; ragina valstybes nares aktyviai dirbti rengiant švietimo strategijas pirminės sveikatos priežiūros centruose; ragina tirti elgesį lemiančius veiksnius ir kliūtis, kurios trukdo anksti nustatyti ir diagnozuoti vėžį, siekiant skatinti dalyvavimą atrankinės patikros programose, kurios remiamos ES lėšomis, pvz., pagal mokslinių tyrimų programą „Europos horizontas“;

59. ragina stiprinti bendradarbiavimą su ES nepriklausančiomis šalimis, ypač platesniame Europos regione, siekiant skatinti organizuoti atrankinės patikros kampanijas ir ankstyvosios diagnostikos programas, visų pirma susijusias su moterų vėžiniais susirgimais ir ypač mažų ir vidutinių pajamų šalyse ir mažumų bendruomenėse, kartu atsižvelgiant į moterų vėžio ypatumus tose šalyse; pabrėžia, kad tai gali būti svarbus ES indėlis siekiant su vėžiu susijusių tarptautinių tikslų, pvz., PSO tikslo panaikinti gimdos kaklelio vėžį kaip visuomenės sveikatos problemą;

60. pripažįsta tarpininkų sveikatos srityje, pacientų padėjėjų ir nevyriausybinių organizacijų svarbą ir ragina juos įtraukti į sprendimų priėmimo procesus ir išteklių paskirstymo strategijas; pripažįsta gyvybiškai svarbų vaidmenį, kurį jie atlieka prevencijos ir vakcinavimo kampanijose padėdami šalinti kliūtis tarp institucijų ir visuomenės, įskaitant pažeidžiamas grupes;

61. ragina ES ir valstybes nares sustiprinti bendradarbiavimą su PSO ir dirbti siekiant įgyvendinti PSO politines rekomendacijas ir gaires;

IIIa. Vienodos galimybės gauti sergančiųjų vėžiu priežiūros paslaugas: aukščiausios kokybės priežiūros paslaugų kūrimas

62. apgailestauja dėl to, kad ES pacientai vis dar susiduria su sunkumais siekdami gauti sveikatos priežiūros paslaugas ir dalyvauti klinikinuose tyrimuose kitose valstybėse narėse ir kad tik mažuma pacientų ir ne visi sveikatos priežiūros specialistai žino apie pacientų teisę gauti tarpvalstybines sveikatos priežiūros paslaugas pagal dvi esamas sistemas;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

Tarpvalstybinių sveikatos priežiūros paslaugų direktyvą ir Socialinės apsaugos reglamentą⁽⁶⁴⁾; ragina atlikti esminę Tarpvalstybinių sveikatos priežiūros paslaugų direktyvos reformą, kad būtų sudarytos sąlygos judumui ir gauti itin specializuotą įrangą bei priežiūrą stiprinant nacionalinius informacijos centrus, suteikiant jiems daugiau biudžeto išteklių, ir sudaryti sąlygas parengti Komisijos gaires, kuriose būtų nustatyti priimtini ir suderinti peržiūros ir patvirtinimo terminai, siekiant sutrumpinti laiką iki gydymo ES pagal Socialinės saugos reglamentą; ragina rengti daugiau informavimo kampanijų apie pacientų teises į tarpvalstybines sveikatos priežiūros paslaugas, įskaitant sveikatos priežiūros specialistams skirtas kampanijas, taip pat sukurti vieno langelio principu veikiančią centrą, kuris teiktų informaciją apie būdus, kaip pasinaudoti ES tarpvalstybinėmis paslaugomis; pabrėžia, kad reikia sumažinti logistines ir kalbines kliūtis, su kuriomis susiduria pacientai gaudami sveikatos priežiūros paslaugas kitoje ES valstybėje narėje; pabrėžia, kad pacientams reikia suteikti aiškią informaciją apie tam tikroms valstybėms narėms taikomus išankstinio leidimo reikalavimus; pabrėžia, kad reikia teikti ypatingą finansinę paramą mažas pajamas gaunantiems tėvams, lydintiems vaikus į užsienį gydymo tikslais; pabrėžia, kad reikia palengvinti procesą pacientams, atsižvelgiant į nepatenkintus poreikius ir galimą naudą, keliaujantiems į užsienį klinikinių tyrimų ir susiduriantiems su tokiomis problemomis kaip neaiškumas dėl tolesnių veiksmų protokolų grįžus namo ir išlaidų, susijusių su jų dalyvavimu klinikiniuose tyrimuose, padengimo iš nacionalinių draudimo kasų, tuo tikslu išsamiai peržiūrint tarpvalstybines sveikatos priežiūros sistemas vienodai atsižvelgiant į Tarpvalstybinių sveikatos priežiūros paslaugų direktyvą ir Socialinės apsaugos reglamentą; pabrėžia, kad reikia paaiškinti galimybę naudotis tarptautiniais klinikiniais tyrimais, nes ji nėra aiškiai apibrėžta Tarpvalstybinės sveikatos priežiūros paslaugų direktyvoje; pažymi, kad visos su gydymu susijusios išlaidos turėtų būti finansuojamos prieš gydymo pradžią, siekiant išvengti mažas pajamas gaunančių pacientų atskirties; ragina Komisiją, atliekant kitą esamų sistemų peržiūrą, apsvarstyti galimybę nustatyti bendrą leidimų naudotis tarpvalstybinėmis sveikatos priežiūros paslaugomis išdavimo ir kompensavimo taisyklių rinkinį, įskaitant teisę gauti antrą išvadą; ragina Komisiją ir valstybes nares bendradarbiauti reguliariai vertinant Komisijos 2018 m. e. sveikatos strategiją, siekiant užtikrinti susietus elektroninius sveikatos įrašus, geresnį sąveikumą ir geresnę vėžiu sergančių pacientų duomenų kokybę, privatumą ir saugumą regioniniu, nacionaliniu ir Europos lygmenimis, kartu užtikrinant griežtą pacientų sveikatos duomenų privatumo ir saugumo taisyklių laikymąsi; atkreipia dėmesį į Su vėžiu susijusios nelygybės duomenų registro, kaip priemonės pranešti ir vertinti pažangą šiose srityse, potencialą;

63. atkreipia dėmesį į operatyviai administruojamo gydymo svarbą ir laiku pateikiamus atitinkamo vėžiu sergančių pacientų medicininio gydymo rezultatus, nes kuo daugiau laiko praeina, tuo sparčiau progresuoja liga taip sukeldama pavojų pacientų išgyvenimui; apgailestauja, kad tam tikrose valstybėse narėse nepakanka viešųjų išteklių ligos aptikimui laiku ir gydymui, todėl nuo valstybės finansuojamo socialinio draudimo priklausančių pacientų išgyvenimo galimybės yra mažesnės ir jiems nelieka jokios kitos galimybės, išskyrus gydymą privačiame sektoriuje;

64. ragina apsvarstyti galimybę visoje ES abipusiai pripažinti sveikatos priežiūros specialisto kvalifikaciją sergančiųjų vėžiu priežiūros srityje ir įgyvendinti bendrą pripažinimo schemą, taikomą ES nepriklausančioms šalims, kaip reikalaujama Direktyvoje 2005/36/EB⁽⁶⁵⁾, užtikrinant, kad tai sudarytų palankesnes sąlygas su onkologija susijusioms specialybėms; ragina parengti kvalifikacijos kėlimo programas, kad į onkologijos sritį norintys pereiti asmenys galėtų tai padaryti bet kuriuo savo karjeros etapu;

65. ragina visapusiškai pripažinti medicininę ir pediatrinę onkologiją kaip specializuotas disciplinas, nustatyti visos Europos kokybės standartus, taikomus administruoti ir prižiūrėti medicininiams suaugusiųjų ir vaikų vėžio gydymui, ir palengvinti pacientų galimybes patekti pas vėžio specialistus, kad jie galėtų pasinaudoti naujovėmis ir galimybėmis susipažinti su ankstyvais naujų perspektyvių vaistų, sveikatos technologijų ir sudėtingų gydymo būdų, pvz., ląstelių ir genų terapijos, klinikiniais tyrimais; pabrėžia, jog būtina užtikrinti, kad galimybė naudotis inovacijomis ankstyvuose klinikiniuose tyrimuose dėl recidyvuojančių ar sunkiai gydomų piktybinių navikų būtų įtraukta į atitinkamas nuostatas;

66. ragina stiprinti chirurgijos įgūdžius ES, pripažįstant chirurginę onkologiją kaip specializuotą discipliną, nustatyti visos Europos vėžio chirurgijos kokybės standartus, palengvinti pacientų galimybes patekti į didelės apimties vėžio chirurgijos centrus ir suteikti galimybę gauti naujoviškas chirurgines procedūras; ragina pripažinti kokybišką chirurgiją ir

⁽⁶⁴⁾ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL L 166, 2004 4 30, p. 1).

⁽⁶⁵⁾ 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (OL L 255, 2005 9 30, p. 22).

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

pabrėžia jos svarbą gydant ankstyvose stadijose aptiktą vėžį; pabrėžia, kad būtina skatinti pagrindinės chirurginės onkologijos mokymo programos rengimą ir atskirų onkologinės chirurgijos srities specialistų mokymą, ir ragina programose ES lygmeniu suderinti švietimą chirurginės onkologijos srityje; remia chirurginės onkologijos klinikinių tyrimų, kurie yra vietinio regioninio gydymo dalis, plėtrą ir skatina didesnes ES ir nacionalinių mokslinių tyrimų ir inovacijų fondų investicijas į chirurginės onkologijos mokslinius tyrimus; pažymi, kad, siekiant gerinti ilgalaikę vėžį įveikusių asmenų gyvenimo kokybę, svarbu taikyti standartizuotus chirurginio onkologinio gydymo būdus;

67. remia aukštos kokybės radioterapijos tobulinimą ir geresnę ir vienodą prieigą prie jos ES pripažįstant medicinos fiziką ir radioterapiją kaip specializuotas disciplinas, skatinant bendrus švietimo ir mokymo standartus, didesnę ES finansavimą valstybėms narėms, skirtą jų radioterapijos plėtimui, ir didesnes ES ir nacionalinių mokslinių tyrimų ir inovacijų lėšų investicijas į radioterapijos mokslinius tyrimus;

68. ragina skatinti geriatrinę onkologiją kaip šaką, kuriai reikia skirti ypatingą dėmesį ir kurią reikia papildyti moksliniais tyrimais, siekiant nustatyti geriausius gydymo ir diagnostikos metodus vyresniems pacientams; primena, kad ES daugiau nei 60 proc. naujų vėžio atvejų ir daugiau kaip 70 proc. mirties nuo vėžio atvejų yra susiję su 65 metų ir vyresniais žmonėmis; pažymi, kad tikėtina, jog senstant ES gyventojams ši dalis didės, todėl tai yra itin svarbus iššūkis sveikatos priežiūros sistemoms; ragina Komisiją ir valstybes nares skubiai spręsti šią problemą imantis konkrečių veiksmų; konkrečiai prašo Komisijos ir valstybių narių imtis veiksmų siekiant palengvinti pagyvenusių žmonių klinikinius tyrimus, įgyvendinti daugiadalykius ir visapusiškus onkologinės geriatrijos priežiūros modelius kasdieniauose klinikiniuose gydymo procesuose ir kurti kompetencijos centrus geriatrinės onkologijos srityje; ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti onkologijos srities darbuotojų mokymo ir kvalifikacijos kėlimo geriatrijos pagrindų srityje galimybes;

69. ragina Komisiją ir valstybes nares planuoti veiksmus, kuriais, atsižvelgiant į priežiūrą ir gydymą, būtų skatinama daugiau dėmesio skirti pacientų vaisingumo apsaugai, ypač vaikų ir paauglių vėžio atvejų;

70. palankiai vertina naują veiksmų planą pagal Jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimo medicinoje strateginę darbotvarkę⁽⁶⁶⁾, kuriuo bus remiamas radioaktyviųjų izotopų gamybos pajėgumų ir tiekimo saugumas pakeičiant dabartinę senstančią įrangą ir diegiant esamas technologijas, visų pirma reaktorius ir dalelių greitintuvus, pagal esamas finansines priemones, bus išvengta radioaktyviųjų izotopų trūkumo sudarant palankesnes sąlygas kirsti sienas ir taikyti vėžio išimtis, taip pat gerinama medicinos spinduliuotės technologijų kokybė ir sauga, nes šiuo metu tai nėra vienodai prieinama visose ES valstybėse narėse, vertinant radioaktyviuosius izotopus atliekant sveikatos technologijų vertinimus, suderinant patekimą į rinką, patvirtinant, kad branduolinė medicina yra visiškai nepriklausoma medicinos specializacija, propaguojant mokymo standartus ir investuojant į branduolinės medicinos mokslinius tyrimus;

71. ragina Komisiją skatinti, o valstybes nares stiprinti bendrosios praktikos gydytojų, pediatrų, slaugytojų, pirminės sveikatos priežiūros specialistų ir gydytojų specialistų vaidmenį, atsižvelgiant į jų svarbą nukreipiant pacientus diagnostinių tyrimų ir pas onkologijos specialistus, taip pat didinti mitybos specialistų ar dietologų, psichologų ir reabilitologų vaidmenį gydant vėžį ir vykdant tolesnę priežiūrą, siekiant tinkamu laiku užtikrinti prieigą prie tinkamo gydymo ir optimaliais būdais teikiamos priežiūros; ragina kurti daugiadalykes grupes, kurios vėžiu sergančius pacientus lydėtų visą gydymo kelią, ir plėtoti įvairias sritis apimančių sprendimų priėmimą rengiant specialius tarpdalykinius pasitarimus (konsiliumus), kuriuose dalyvautų įvairūs vėžio ir pirminės sveikatos priežiūros specialistai; pabrėžia, kad svarbu nuolat rengti sveikatos priežiūros specialistų mokymus, kad jie būtų informuojami apie naujas vėžio gydymo galimybes; ragina išplėsti gydymo koordinatoriaus vaidmenį siekiant užtikrinti, kad pacientų gydymas būtų tinkamai koordinuojamas, ir pacientai turėtų galimybę lengvai gauti naujausią informaciją, susijusią su vėžio diagnostika, ir konsultacijas, kaip naudotis sveikatos sistema;

72. mano, kad Direktyvos 2005/36/EB taikymo sritis turėtų būti persvarstyta, kad būtų galima abipusiai pripažinti vėžio slaugos švietimą ir kitų medicinos darbuotojų, padedančių gydymo procese, švietimą;

⁽⁶⁶⁾ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimo medicinoje strateginė darbotvarkė (SAMIRA)“ (SWD(2021)0014).

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

73. ragina valstybes nares, atsižvelgiant į savo nacionalinius vėžio kontrolės programas, parengti strategijas, kurios apimtų ir pagal kurias būtų įgyvendinamos prevencinės priemonės siekiant išvengti vėžiu sergančių ligonių priežiūros specialistų perdegimo rizikos; ragina Komisiją ir EU-OSHA skirti dėmesį šiai problemai ir pabrėžia, kad šiuo atžvilgiu jos turėtų būti laikomos svarbiomis Plano įgyvendinimo partnerėmis;

74. ragina, jei įmanoma ir saugu, naudoti ambulatorinius vėžio gydymo būdus, siekiant išsaugoti pacientų ir jų šeimų gyvenimo kokybę; mano, kad reikėtų skatinti vaikų ambulatorinį gydymą, jeigu atitinkama erdvė ir (arba) aplinka ir turimi medicinos prietaisai yra suprojektuoti taip, kad atitiktų vaikų pacientų poreikius; pabrėžia vaistininkų, onkologų ir slaugytojų vaidmenį vykdamas daugiadalykę tolesnę priežiūrą tų pacientų, kurie vartoja geriamus vaistus nuo vėžio; ragina valstybes nares diegti arba tobulinti e. sveikatos technologijas, telemedicinos ir nuotolinės sveikatos priežiūros paslaugas, siekiant užtikrinti stacionarinės ir ambulatorinės vėžio priežiūros, taip pat bendruomeninės priežiūros tęstinumą; ragina Komisiją naudoti programos „Europos horizontas“ mokslinių tyrimų finansavimą siekiant paremti telemedicinos naudojimą ir padėti parengti įrodymais pagrįstas rekomendacijas; ragina imtis veiksmų, siekiant užtikrinti vienodą prieigą prie telemedicinos paslaugų visose valstybėse narėse ir prie programos „ES – sveikatos labui“ ir Skaitmeninės Europos finansavimo paramos siekiant didinti pacientų ir sveikatos priežiūros specialistų skaitmeninį raštingumą;

75. ragina valstybes suteikti integruotą ir įvairias sritis apimančią palaikomąją slaugą vėžiu sergantiems pacientams, kad būtų palengvintas jų skausmą ir sumažintas diskomfortas, skatinant patogią priežiūrą ir užtikrinant slaugytojų arba prižiūrėtojų buvimą, išsaugant pacientų orumą ir atsižvelgiant į jų išankstinių priežiūros planavimą ir savarankiškumą; ragina Komisiją koordinuoti nuolatinį keitimąsi informacija ir geriausios praktikos pritaikymą slaugos ligoninių ir palaikomosios slaugos namuose srityje ES lygmeniu; ragina parengti vaikams pritaikytą palaikomąją slaugą, visų pirma valstybėse narėse, kuriose šios priežiūros paslaugos dar nėra teikiamos plačiu mastu; ragina valstybes nares palaikomosios slaugos klausimą įtraukti į nacionalines vėžio kontrolės programas, maksimaliai padidinti palaikomosios slaugos skyrių skaičių kiekviename regione, kad jis būtų pritaikytas prie pacientų poreikių, kuo labiau sutrumpinti laukimo laiką, užtikrinti tvarų finansavimą ir pakankamą gerai parengtų darbuotojų skaičių; mano, kad ES profesinių kvalifikacijų pripažinimo reguliavimo sistema turėtų būti išplėsta, kad būtų galima standartizuoti palaikomosios slaugos švietimą ir apibendrinti geriausią sveikatos priežiūros specialistų patirtį; pabrėžia, kad reikia kurti palaikomosios slaugos referencijos centrų tinklus ir juos visais lygmenimis integruoti į vėžio gydymą, visų pirma į specialias ligonines, pirmines sveikatos priežiūros įstaigas, slaugos ligonines ir priežiūrą namuose, taip pat į teritorines ligonines; pabrėžia, kad naudojantis Su vėžiu susijusios nelygybės duomenų registru turėtų būti vertinamos pacientų galimybės gauti pagalbinę ir palaikomąją slaugą (įskaitant psichologines ir onkologines paslaugas) visoje ES ir registru turėtų būti teikiama informacija; ragina stiprinti sveikatos priežiūros ir socialinės paramos sistemų bendradarbiavimą visose valstybėse narėse;

76. ragina Komisiją ir valstybes nares priimti specialius kokybės užtikrinimo kriterijus ir schemas (įskaitant bendrus priežiūros standartus, tinkamą organizavimą, infrastruktūrą ir kompetencijas, įvairias sritis apimančią praktiką, tęstinį specialistų mokymą, pacientų švietimą ir dalyvavimą klinikinuose tyrimuose), taip pat bendras klinikines rekomendacijas, kad akreditavimo standartai būtų taikomi valstybinėms ir privačioms ligoninėms, kuriose gydomi vėžiu sergantys pacientai, siekiant užtikrinti veiksmingą, saugų ir vienodą vėžio valdymą visoje ES; tvirtai mano, kad šie kriterijai turi atitikti aukščiausius prieinamus įrodymais pagrįstus mokslo standartus, paskelbtus recenzuojamoje mokslinėje literatūroje; primygtinai reikalauja, kad tiek viešosios, tiek privačiosios įstaigos, atitinkančios kokybės užtikrinimo kriterijus, būtų įtrauktos į nacionalines vėžio kontrolės programas, kurios yra Plano dalis, siekiant visoje ES užtikrinti aukščiausios kokybės vėžio gydymą visiems pacientams; ragina valstybes nares parengti sveikatos poreikių onkologijos srityje žemėlapius, susiejant juos su tikrais žemėlapiiais ir esamos onkologinės infrastruktūros sąrašais; mano, kad šis planavimas leis valstybėms narėms geriau planuoti prieigą prie esamos medicinos infrastruktūros, nustatyti aiškias veiksmų sritis ir išteklių paskirstymo prioritetus, taip pat planuoti tarpvalstybinį onkologinių informacijos centrų bendradarbiavimą;

77. palankiai vertina tai, kad, kaip skelbta Europos kovos su vėžiu plane, planuojama įsteigti ES tinklą, kuris apjungs pripažintus nacionalinius vėžio centrus (informacijos centrus) kiekvienoje valstybėje narėje, siekiant taikyti užtikrintos kokybės diagnostiką ir gydymą, be kita ko, pasitelkiant klinikiniam tyrimams skirtą mokymą ir mokslinius tyrimus bei klininkinių tyrimų skatinimą visoje ES; ragina valstybes nares ir Komisiją remti tokių centrų, skirtų retiems vėžiniams susirgimams ir vėžiniams susirgimams, kuriems reikalingas sudėtingas gydymas, steigimą; ragina Komisiją nustatyti esamus tokio tipo ES centrus, skatinti bent vieno vėžio centro įsteigimą kiekvienoje valstybėje narėje ir remti šių centrų tinklo koordinavimą; pabrėžia, kad to tinklo tikslai turėtų apimti nelygybės mažinimą ir perkeliamųjų, klininkinių bei rezultatų mokslinius tyrimus; pabrėžia, kad transliacinių mokslinių tyrimų skatinimas ir plėtra turėtų būti laikomi svarbiu

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

pagrindiniu ES nacionalinių vėžio centrų tinklo tikslu; mano, kad kurdama ši ES tinklą Komisija turėtų atsižvelgti į būtinybę investuoti į moderniausias įrangą ir gerai parengtus gydytojus bei kitus įvairių specialybių sveikatos priežiūros specialistus, ir rekomenduoja į numatomo ES nacionalinių vėžio centrų tinklo veiklą nuo pat pradžių įtraukti įvairias gerai išplėtotas vėžio srities specialybes ir medicinos disciplinas, siekiant sustiprinti daugiadalykį bendradarbiavimą ir taip pagerinti pacientų gydymo rezultatus; ragina Komisiją ir valstybes nares remti esamo tarpvalstybinio bendradarbiavimo, pvz., Europos referencijos centrų tinklų ir vaikų vėžio srityje vykdomo bendradarbiavimo, tvarumą; ragina Komisiją remti valstybes nares, skiriant dalį sanglaudos ir regioninių fondų biudžeto lėšų šių centrų steigimui remti, kad būtų užtikrinta visiška gyventojų aprėptis;

78. ragina kiekvienoje valstybėje narėje laikantis PSO gairių dėl nacionalinių vėžio kontrolės planų (NVKP) nustatyti, sustiprinti ar sukurti NVKP, kurių tikslu turėtų būti įsteigta viena įstaiga, galbūt nacionalinis vėžio institutas, atsakingas už atitinkamų NVKP įgyvendinimą ir tolesnius veiksmus, turintis atitinkamus tikslus ir išteklius; ragina NVKP turinį kuo labiau suderinti su Planu, kad būtų galima sudaryti palankias sąlygas sėkmingam Plano įgyvendinimui; rekomenduoja NVKP diegti laikantis Europos nacionalinių vėžio kontrolės programų kokybės užtikrinimo vadovo, inicijuoto pagal Europos kovos su vėžiu partnerystę (EKVP), ir ragina į visus NVKP įtraukti specialų vaikų vėžio ir retųjų vėžio rūšių komponentą, siekiant užtikrinti, kad konkretiems šių pacientų poreikiams tenkinti būtų skiriami atitinkami išteklių ir taikomos įgyvendinimo programos; palankiai vertina tai, kad buvo įsteigtas šių organizacijų tinklas; pabrėžia, kad į NVKP turėtų būti įtrauktos nuostatos dėl pakankamų personalo pajėgumų, kad kiekvienoje valstybėje narėje būtų užtikrintas pakankamas onkologijos medicinos darbuotojų skaičius, proporcingas bendram gyventojų skaičiui;

IIIb. Vienodos galimybės gauti onkologinės priežiūros paslaugas ir onkologinių vaistų ES

79. ragina Komisiją stiprinti ES vaistų rinką, kad būtų užtikrintos vienodos galimybės gauti gydymą, įskaitant novatoriško gydymo ir individualizuotosios medicinos paslaugas, sumažintas vaistų trūkumas, įveikta novatoriškų technologijų ir novatoriško gydymo aukštų kainų problema, paskatintas generinių ir biologiškai panašių vaistų vartojimas ir pagerintas suaugusiųjų ir vaikų vėžio gydymas; ragina Komisiją ir nacionalines konkurencijos institucijas įvertinti ES vaistų rinką, atkreipiant dėmesį į tai, kad didelės farmacijos įmonės išsivija MVĮ ir kad tai kenkia sąžiningai konkurencijai; ragina palaikyti daugiašalį suinteresuotųjų subjektų dialogą dėl galimybės gauti vaistų ir pasinaudoti inovacijomis, remiantis tokiais modeliais kaip ACCELERATE⁽⁶⁷⁾ vaikų vėžio sektoriuje ir įtraukiant visus atitinkamus subjektus, įskaitant akademinės bendruomenės narius, sveikatos priežiūros specialistus, pramonės ir pacientų atstovus;

80. ragina valstybes nares stiprinti nacionalinius vaistų ir kitų sveikatos produktų mokslinių tyrimų ir gamybos pajėgumus, be kita ko, steigiant nacionalines vaistų laboratorijas, kad būtų užtikrintos vienodos galimybės gauti gydymą, sumažintas vaistų trūkumas ir priklausomybė nuo farmacijos pramonės, užtikrinta galimybė nemokamai naudotis naujoviškais gydymo būdais ir pagerintas suaugusiųjų ir vaikų vėžio gydymas; be to, ragina valstybes nares suteikti galimybę nemokamai gauti vėžiu sergantiems pacientams taikomą gydymą ir vaistus, naudojantis visuomenės sveikatos priežiūros paslaugomis, ir apsvarstyti vaistų politiką, pagal kurią vyresniems nei 65 metų amžiaus vartotojams, lėtinėmis ligomis sergantiems asmenims ir ekonominių nepriteklių patiriančioms šeimoms būtų suteikta galimybė nemokamai gauti vaistų;

81. ragina Komisiją peržiūrėti 2001 m. lapkričio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2001/83/EB dėl Bendrijos kodekso, reglamentuojančio žmonėms skirtus vaistus⁽⁶⁸⁾, ir 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 726/2004, kuriuo nustatoma žmonėms skirtų vaistų Sąjungos leidimų išdavimo ir priežiūros tvarka ir įsteigiama Europos vaistų agentūra⁽⁶⁹⁾, siekiant stiprinti rinkodaros leidimų išdavimo sistemą, gerinti vaistų prieinamumą ir didinti konkurenciją generinių ir biologiškai panašių vaistų srityje;

82. pažymi, kad vėžiu sergantiems pacientams dažnai trūksta vaistų ir kad rimti onkologinių vaistų tiekimo sutrikimai daro didelę žalą jiems, jų slaugytojams ir šeimoms; ragina Komisiją ir valstybes nares bendradarbiauti siekiant užkirsti kelią

⁽⁶⁷⁾ <https://www.accelerate-platform.org/>

⁽⁶⁸⁾ OL L 311, 2001 11 28, p. 67.

⁽⁶⁹⁾ OL L 136, 2004 4 30, p. 1.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

visų vaistų ir medicinos reikmenų, ypač onkologinių, stygiui, įskaitant nebrangių būtinųjų vaistų nuo vėžio stygiui, ir jį valdyti; pritaria tam, kad būtų parengtas bendras vaistų nuo vėžio, kurių gali trūkti, krepšelis, siekiant užtikrinti, kad pacientai galėtų nepertraukiamai gauti tinkamą gydymą, pagrįstą skaidriai ir tinkamai apibrėžtais pacientų poreikiais;

83. ragina stiprinti ir įvairinti tiekimo grandinę ES, ypač vaistų nuo vėžio tiekimo grandinę, atidžiai stebėti įtemptą su vaistų tiekimu susijusią padėtį ir jų stygių ir sukaupti strateginį tokių ypatingos svarbos vaistų, veikliųjų medžiagų ir žaliavų rezervą, ypač tais atvejais, kai tiekėjų skaičius ribotas; ragina ES farmacijos srities teisės aktuose nustatyti teisinę pareigą farmacijos įmonėms pranešti EMA informaciją apie tai, ar turima pakankamai būtinausių vaistų nuo vėžio atsargų, užtikrinančių atitinkamą saugumą; pabrėžia tvarios viešųjų pirkimų praktikos svarbą užkertant kelią vaistų stygiui; atsižvelgdamas į Direktyvą dėl viešųjų pirkimų ES ⁽⁷⁰⁾, primygtinai ragina Komisiją parengti gaires, kuriomis būtų remiama farmacijos srities viešųjų pirkimų, skirtų vaistams nuo vėžio pirkti, praktika, visų pirma nustatant, kaip įgyvendinti ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijus, siekiant užtikrinti ilgalaikį tiekimo tvarumą, konkurencingumą ir patikimumą ir skatinti investicijas į gamybą;

84. pažymi, kad generiniai ir biologiškai panašūs vaistai gali sudaryti sąlygas veiksmingai ir saugiai onkologinei priežiūrai, didesnei konkurencijai, inovacijoms ir sveikatos priežiūros sistemų lėšų taupymui ir taip pagerinti prieigą prie vaistų; ragina į Planą ir į NVKP įtraukti strateginį tikslą aktyviai skatinti vartoti patento nesaugomus vaistus, jei jie yra tinkami ir naudingi pacientams; pabrėžia, kad jų patekimui į rinką neturėtų būti trukdoma arba jis neturėtų būti atidėtas, o jų kūrimo procesas turėtų būti skatinamas ir finansuojamas; ragina Komisiją skubiai užtikrinti sveiką konkurenciją baigus galioti intelektinės nuosavybės teisėms, užtikrinant galimybę gauti biologiškai panašių vaistų nuo pat pirmos dienos ir pašalinant visas kliūtis, trukdančias konkurencijai, pvz., pasitelkiant patentų susiejimą, uždraudžiant nuolatinio intelektinės nuosavybės teisių tęsimo praktiką, dėl kurios nepagrįstai vilkinama prieiga prie vaistų, ir sudarant sąlygas bendrai pasaulinei plėtrai;

85. mano, kad valstybės narės turėtų kartu vertinti medicinos technologijas; todėl palankiai vertina 2021 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos pasiektą susitarimą dėl Reglamento dėl sveikatos technologijų vertinimo, kuriuo siekiama remti suderintą novatoriškų vėžio diagnostikos ir gydymo priemonių vertinimą ir greitesnę prieigą prie jų, ir mano, kad, be kita ko, veiksmingesnis sprendimų priėmimo procesas galėtų padėti tai palengvinti; palankiai vertina tai, kad vaistai nuo vėžio yra pirmoji vaistų grupė, kuri bus bendrai vertinama pagal Reglamento dėl sveikatos technologijų vertinimo; ragina Komisiją ir valstybes nares imtis tolesnių priemonių, kuriomis būtų skatinama perimti ir naudoti bendrus klinikinius vertinimus, kurie turi būti atliekami pagal reglamentą; atkreipia dėmesį į esamas priemones, kurias PSO naudoja siekdama įtraukti vaistus nuo vėžio į PSO pavyzdinį būtinųjų vaistų sąrašą;

86. primena, kad visi pacientai turi teisę į optimalų gydymą, neatsižvelgiant į jų finansinius išteklius, lytį, amžių ar pilietybę; susirūpinęs atkreipia dėmesį į tai, kad labai skiriasi įvairių vėžio gydymo būdų prieinamumas ir galimybės jais naudotis, o viena iš pagrindinių to priežasčių – jų neįperkamumas; todėl primygtinai ragina Europos Sąjungoje užtikrinti vienodas galimybes gauti saugių, veiksmingų ir įperkamų vaistų, ypač vaistų nuo vėžio; ragina apsvarstyti galimybę rengti bendras derybas dėl kainų su farmacijos pramone pagal „BeNeLuxA“ iniciatyvą dėl vaistų politikos ir Valetos deklaraciją; ragina Komisiją užtikrinti, kad sąžininga naujų gydymo būdų kainodara ir prieinamumas būtų pagrindinis Plano ir ES vaistų strategijos elementas, visų pirma susiejant ES viešąjį finansavimą (pvz., pagal programą „Europos horizontas“, Novatoriškų sveikatos sprendimų iniciatyvą) su sąlygomis, ir užtikrinti, kad būtų įskaičiuojamos viešosios investicijos į MTP ir kad vaistus, sukurtus vykdant valstybės finansuojamus mokslinius tyrimus, būtų galima įsigyti už teisingą ir priimtina kainą; pabrėžia, kad tai taip pat turėtų būti taikoma vaistams, kuriems taikoma speciali reguliavimo ar rinkos apsauga, pvz., vaistams, sukurtiems retų rūšių ar vaikų vėžiui gydyti; ragina užtikrinti didesnę visos farmacijos sistemos skaidrumą, ypač kalbant apie kainodaros sudedamąsias dalis, kompensavimo kriterijus ir faktines (grynąsias) vaistų kainas įvairiose valstybėse narėse, siekiant užtikrinti sąžiningesnes kainas ir viešąją atskaitomybę farmacijos sektoriuje;

87. tvirtai pasisako už tai, kad būtų išplėtos bendrų viešųjų pirkimų, ypač vaistų nuo (labai) retų rūšių ir vaikų vėžio, naujų vaistų nuo vėžio ir vėžio gydymo priemonių, diagnostikos procedūrų, atrankinės diagnostikos tyrimų ir vėžio prevencijai skirtų vakcinų, pvz., vakcinų nuo ŽPV ir hepatito B, procedūros, siekiant įveikti stygiaus problemą ir padidinti

⁽⁷⁰⁾ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų (OL L 94, 2014 3 28, p. 65).

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

vėžio gydymo įperkamumą ir prieinamumą ES lygmeniu; atkreipia dėmesį į tai, kad taikant šias bendrų viešųjų pirkimų procedūras turėtų sutrumpėti reagavimo trukmė ir jos turėtų būti skaidrios; pabrėžia, kad bendri viešieji pirkimai neturėtų kenkti pacientų prieigai ir medicinos inovacijoms;

88. ragina Komisiją remti reguliavimo sistemą, kuria būtų stiprinamos paskatos gydyti retų rūšių vėžį ES, kad būtų veiksmingai šalinami esami trūkumai; pabrėžia, kad patentų sistemos visame pasaulyje yra rengiamos taip, kad tam tikrą laikotarpį, t. y. tik tol, kol galioja patentas, išradėjai turi teisę komerciniais tikslais naudoti savo patentą, o vėliau atitinkamu išradimu laisvai gali naudotis bet kas; ragina Komisiją sukurti naujas tikslines paskatas, kuriomis būtų siekiama užtikrinti vienodas galimybes gauti vaistų nuo vėžio, taip pat tose srityse, kuriose priešingu atveju produktų kūrimas neapsimokėtų;

89. ragina Komisiją pateikti pasiūlymą dėl Tarybos direktyvos 89/105/EEB dėl priemonių, reglamentuojančių vaistų kainų nustatymą, skaidrumo ⁽⁷¹⁾, siekiant valstybėse narėse užtikrinti procedūrų, naudojamų nustatant vaistų, ypač vaistų nuo vėžio, kainą ir jų kompensavimo sumą, veiksmingą kontrolę ir visišką skaidrumą; ragina kompetentingas institucijas reikalauti, kad farmacijos įmonės, prieš suteikiant joms rinkodaros leidimą, pateiktų informaciją apie mokslinių tyrimų ir plėtros išlaidas, finansavimą iš viešųjų išteklių ir apie gautas mokesčių lengvatas bei subsidijas; ragina apskaičiuojant vaistų išlaidas atsižvelgti į viešųjų lėšų naudojimą; ragina EMA padidinti auditų skaičių, kad būtų galima įvertinti, ar farmacijos įmonės laikosi skaidrumo reikalavimų;

90. pažymi, jog didžiulė pažanga biologijos srityje atskleidė, kad vėžys yra bendras terminas, apimantis daugiau nei 200 ligų, ir kad tikslią arba individualizuotąją mediciną galima taikyti naudojant konkrečiai įvairioms mutacijoms skirtus vaistus; mano, kad tiksloji arba individualizuotoji medicina, kurios esmė yra tai, kad gydymas parenkamas atsižvelgiant į individualius naviko biologinius žymenis, atspindinčius genotipus ar fenotipus, yra perspektyvus būdas pagerinti vėžio gydymą; todėl ragina valstybes nares visoje ES plėtoti individualizuotąją mediciną vykdant tarpusavio bendradarbiavimą ir skatinti įgyvendinti regionines molekulinės genetikos platformas bei sudaryti vienodas sąlygas pacientams greitai gauti pažangiosios diagnostikos paslaugas ir individualizuotą gydymą, visapusiškai paisant duomenų privatumo ir užtikrinant, kad pacientai būtų informuoti ir sutiktų, kad jų sveikatos duomenys būtų naudojami mokslinių tyrimų tikslais; atkreipia dėmesį į tai, kad dėl to, jog vėžiniai susirgimai skaidomi ir klasifikuojami pagal konkrečius genotipus, jie neturėtų būti apibrėžiami kaip dirbtinės retosios ligos siekiant padidinti finansines kompensacijas;

91. primena, kad individualizuotosios medicinos srityje medicina ir gydymas, taikomi atsižvelgiant į lytis, laikomi veiksminga vėžio gydymo strategija, turint mintyje vyrų ir moterų biologinius, genetinius ir kaulų bei raumenų sistemos skirtumus; ragina Komisiją ir valstybes nares sudaryti palankesnes sąlygas vėžio gydymo pagal lytis plėtrai, atsižvelgiant į gydytojų terapeutų ir vidaus ligų gydytojų nurodymus;

92. palankiai vertina projektą „Genomika visuomenės sveikatai“ ir Plane numatytas individualizuotos prevencijos veiksmų gaires siekiant nustatyti mokslinių tyrimų ir inovacijų spragas ir paremti požiūrį, pagal kurį nustatomos visos žinomos biologinės anomalijos, lemiančios imlumą vėžiui, įskaitant paveldimas vėžio rūšis, kurios sudaro 5–10 proc. vėžio atvejų;

93. ragina visapusiškai ir skubiai taikyti 2014 m. balandžio 16 d. Reglamentą (ES) Nr. 536/2014 dėl žmonėms skirtų vaistų klinikinių tyrimų ⁽⁷²⁾; mano, kad reglamento taikymas sudarytų palankesnes sąlygas pradėti didelius klinikinius tyrimus, kurie būtų atliekami suderintai, veiksmingai ir koordinuotai Europos lygmeniu, siekiant palengvinti vaistų nuo vėžio mokslinius tyrimus ir pagerinti vėžiu sergančių pacientų ir jų šeimų gyvenimo kokybę; be to, mano, kad reglamentas turėtų būti nuosekliai taikomas visose ES valstybėse narėse, siekiant racionalizuoti klinikinių tyrimų atlikimo procedūras; pabrėžia, kad svarbu iš naujo apsvarstyti galimybes sumažinti administracinę naštą, susijusią su klinikiniais tyrimais; ragina pasimokyti iš COVID-19 pandemijos ir išvystyti ilgalaikę perspektyvą, kaip ateityje vykdyti tarptautinį bendradarbiavimą klinikinių tyrimų ir keitimosi informacija srityje;

94. pažymi, kad PRIME programa, kurią pradėjo įgyvendinti EMA, gali tapti itin veiksminga priemone, padedančia padidinti paramą naujoviškų onkologinių vaistų kūrimui, kad jie greičiau pasiektų pacientus;

⁽⁷¹⁾ 1988 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyva 89/105/EEB dėl priemonių, reglamentuojančių žmonėms skirtų vaistų kainų nustatymą ir šių vaistų įtraukimą į nacionalinių sveikatos draudimo sistemų sritį, skaidrumo (OL L 40, 1989 2 11, p. 8).

⁽⁷²⁾ OL L 158, 2014 5 27, p. 1.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

95. ragina sukurti tvaresnę aplinką, be kita ko, susijusią su finansine parama, teikiama siekiant atlikti mokslinius tyrimus ir analizuoti esamus mokslinius tyrimus vaistų paskirties keitimo vėžio gydymo tikslais srityje, ypač tokius, kuriuos atlieka komercinių ketinimų neturinčios trečiosios šalys, ir sukurti papildomą projektą, kuriame būtų naudojama našioji kompiuterija, kad būtų galima greitai iširti esamas molekules ir naujus vaistų derinius, pradedant didelių nepatenkintų poreikių tenkinimu, pvz., vėžio, kurio raidos prognozės blogos, metastazinio vėžio ir retų rūšių vėžio gydymu;

96. pabrėžia, kad svarbu spręsti ne pagal indikacijas vartojamų vaistų, įskaitant nebrangius vaistus ir retų rūšių vėžiu gydyti skirtus vaistus, problemą; ragina Komisiją išanalizuoti esamą padėtį, susijusią su vaistų vartojimu ne pagal indikacijas;

97. pripažįsta, kad daugeliui būsimų technologijų (pvz., ląstelių ir genų terapijai) reikės sudėtingo reglamentavimo; mano, kad Sąjunga turėtų finansuoti, skatinti ir užtikrinti reguliavimo procesą, kuriam vykstant būtų aktyviai skatinama vykdyti mokslinius tyrimus ir diegti inovacijas, numatomi akademinės bendruomenės, pramonės ir klinikų tyrėjų poreikiai, tyrėjai būtų aktyviai informuojami ir konsultuojami reguliavimo procesų klausimais, būtų rengiama dirva ateities technologijoms, jos būtų palaipsniui vertinamos ir būtų skatinamas saugių ir veiksmingų naujų gydymo būdų pateikimas į rinką;

98. pakartoja, kad svarbu surinkti ir pateikti patikimus įrodymus apie vaistų veiksmingumą ir saugumą atliekant ir klinikinius tyrimus, ir stebėjimo po pateikimo rinkai tyrimus; remia suaugusiesiems ir vaikams vartoti skirtų naujų ir įperkamų vaistų nuo vėžio naudojimo klinikinius tyrimų plėtrą; remia visoje Europoje atliekamų daugiacentrių klinikinių tyrimų, kuriais siekiama atrasti geresnes pacientų, įskaitant vaikus ir vyresnio amžiaus pacientus, gydymo ir priežiūros formas, plėtrą; pabrėžia, kad valdžios institucijos turi užtikrinti skaidrumą, tyrimų vykdymo reikalavimų laikymąsi ir ankstyvą atitinkamų duomenų pateikimą EMA ir plačiajai visuomenei;

99. atkreipia dėmesį į Komisijos pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl Pasirengimo ekstremaliosioms sveikatos situacijoms ir reagavimo į jas institucijos (HERA) įsteigimo; pažymi, kad ne vėliau kaip 2023 m., o vėliau kas dvejus metus Komisija turėtų atlikti išsamią HERA veiklos, įskaitant jos struktūrą, valdymą, finansavimą ir žmogiškuosius išteklius, vykdymo peržiūrą; pažymi, kad atliekant šias peržiūras visų pirma turi būti sprendžiamas klausimas, ar reikia keisti HERA struktūrą, be kita ko, svarstant galimybę pakelti jos statusą taip, kad ji būtų savarankiška agentūra, peržiūrėjus jos įgaliojimus ir žinant, kokių finansinių padarinių turės tokie pakeitimai; pažymi, Komisija turėtų pateikti peržiūrų išvadas Europos Parlamentui ir Tarybai ir kad šios išvados turėtų būti skelbiamos viešai; pažymi, kad atitinkamais atvejais drauge su šiomis išvadomis turėtų būti pateikiami pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais būtų siekiama spręsti nurodytus klausimus, visapusiškai atsižvelgiant į Europos Parlamento, kaip vienos iš teisėkūros institucijų, vaidmenį; mano, kad tuo atveju, jei HERA statusas būtų pakeistas taip, kad ji būtų savarankiška agentūra, ji galėtų numatyti, skatinti, bendrai plėtoti ir palengvinti vienodą ir tvarią vėžiu sergančių pacientų prieigą prie vėžio gydymo naujovių, įskaitant diagnostikos procedūras ir papildomus diagnostinius tyrimus; mano, kad ilgai HERA galėtų glaudžiai bendradarbiauti su viešaisiais ir privačiais subjektais, siekiant planuoti, koordinuoti ir kurti privačiųjų ir viešųjų pajėgumų ekosistemą, kad būtų sukurtos tinkamos ekstremaliosioms situacijoms skirtos sistemos, kurias taikant būtų užtikrinta ES prieiga prie svarbių žaliavų, jei pasaulyje sutriktų tiekimas;

100. pabrėžia, kad reikia skatinti gyvybę gelbstinčių vėžio gydymo būdų inovacijas; todėl ragina Komisiją sukurti onkologiniams vaistams ir gydymo būdams skirtą farmacijos srities teisės aktų sistemą, pagal kurią būtų skatinamos tikros proveržio inovacijos, o ne vadinamieji vaistai analogai, kurie yra tik dar viena tuo pačiu tikslu naudojama medžiaga, nesuteikianti didelės naudos, arba labai brangūs vaistai, kurie tik nežymiai pagerina pacientų padėtį; ragina, kad didelis valdžios institucijų, privačių įmonių ir NVO, įskaitant pacientų ir vėžį įveikusį asmenų asociacijas ir akademinę bendruomenę, konsorciumas bendradarbiautų, siekiant užtikrinti vėžio gydymo būdų, kuriems reikalingos sudėtingos technologijos, pvz., ląstelių (CAR T ląstelių) terapijos, genų terapijos, adoptyvinės imunoterapijos išskiriant naviko genomą (informaciją RNR) ir nanotechnologijų, prieinamumą ir įperkamumą; pabrėžia, kad ES ir valstybės narės, norėdamos sudaryti palankesnes sąlygas plačiau taikyti naujoviškus gydymo būdus, turi ne tik stengtis finansuoti šiuo metu taikomus gydymo būdus, bet ir remti ekonomiškai efektyvesnių metodų kūrimą; mano, kad sumažinus novatoriškiausių ir veiksmingiausių gydymo būdų kainas padidės jų prieinamumas pacientams ES ir už jos ribų; ragina užtikrinti vienodas galimybes naudotis naujoviškais gydymo būdais tiek tankiai apgyvendintuose miestų regionuose, tiek mažesnėse kaimo ar atokiose vietovėse;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

IIIc. Vienodos galimybės naudotis daugiadalyke ir kokybiška onkologine priežiūra. Siekis geriau reaguoti į sveikatos krizių poveikį vėžiu sergantiems pacientams

101. pabrėžia, kad COVID-19 krizė turėjo ir tebeturi didelę įtaką vėžiu sergančių pacientų išgyvenamumui ir gyvenimo kokybei visais ligos etapais, nes vėluojama atlikti prevencinius veiksmus, pvz., vakcinaciją, atidedamos prevencijos programos, klinikiniai tyrimai, atrankinis sveikatos tikrinimas, chirurginės procedūros ir gydymas, trinka vaistų ir kitų medicinos atsargų tiekimas, trūksta specializuotos darbo jėgos, mažiau bendraujama su sveikatos priežiūros specialistais ir pacientai bijo užsikrėsti; atkreipia dėmesį į įrodymus, iš kurių matyti, kad pirmaisiais pandemijos metais Europoje pas gydytojus apsilankė 1,5 mln. mažiau vėžiu sergančių pacientų ir buvo atlikta apie 100 mln. mažiau vėžio atrankinės patikros tyrimų nei įprastai, todėl dėl COVID-19 pandemijos 1 mln. ES piliečių šiuo metu gali būti nedidžiuojuotus vėžys⁽⁷³⁾;

102. mano, kad COVID-19 pandemija buvo tikras ES sveikatos sistemų testavimas nepalankiausiomis sąlygomis; pabrėžia, kad pagrindinė išmokta pamoka turėtų būti būtinybė investuoti į visuomenės sveikatos sektorių ir sukurti ekstremaliųjų situacijų strategiją, kad valstybės narės galėtų koordinuotai reaguoti į bet kokias būsimas sveikatos krizes; pabrėžia, kad pažeidžiamos grupės, įskaitant vėžiu sergančius pacientus, yra ypač pažeidžiamos per sveikatos krizę; pabrėžia, kad pagal ekstremaliųjų situacijų strategiją taikomomis konkrečiomis priemonėmis turėtų būti siekiama apsaugoti pažeidžiamas grupes, įskaitant vėžiu sergančius pacientus, kurie negali laukti, kol krizė baigsis; pabrėžia, kad šiomis konkrečiomis priemonėmis turėtų būti remiamas produktų kūrimas, gamyba ir atsargų kaupimas siekiant apsaugoti šias pažeidžiamas grupes;

103. ragina Komisiją ir valstybes nares uoliai rinkti duomenis naudojantis tinkamais registrais, kad būtų galima stebėti vakcinų nuo COVID-19 poveikį pažeidžiamiems gyventojams, įskaitant vėžiu sergančius pacientus, ir paskesnę imuninę atsaką į jas;

104. susirūpinęs pažymi, kad dėl COVID-19 pandemijos padidėjo jau iki jos buvusi sveikatos sektoriaus darbuotojų trūkumo problema; pažymi, kad būtina nedelsiant užtikrinti pakankamą sveikatos priežiūros specialistų, kurių specializacija yra onkologinė priežiūra, skaičių; pakartoja, kad konkrečiomis ekstremaliųjų situacijų strategijos priemonėmis turėtų būti siekiama sumažinti darbo jėgos trūkumą įdarbinant tiek pirminės, tiek specializuotos sveikatos priežiūros specialistus ir juos perkvalifikuojant, jei jie būtų kitų sričių specialistai; teigia, kad su vėžiu susijusios nelygybės duomenų registras gali būti naudojamas kaip priemonė vertinant jau anksčiau buvusį darbo jėgos trūkumą ir teikiant ataskaitas apie jį; pabrėžia, kad norint visiems užtikrinti galimybę naudotis diagnostikos, gydymo ir kokybiškais visuomenės sveikatos priežiūros paslaugomis, reikia naujų žmogų orientuotų sveikatos priežiūros metodų; pabrėžia, kad reikia dėti pastangas įgūdžių derinio srityje, kad būtų optimaliai reaguojama į personalo poreikius sveikatos sektoriuje; atsižvelgdamas į tai remia valstybių narių keitimasi geriausios praktikos pavyzdžiais; ragina Komisiją ir valstybes nares sukurti internetines sveikatos priežiūros specialistų, pvz., slaugytojų, mokymo platformas ir terapines priežiūros programas, pagal kurias būtų suteikiama kvalifikacija ir pripažįstama jų kompetencija;

105. apgailestauja, kad pacientai vis dar susiduria su daugybe sunkumų siekdami gauti kokybiškas viešąsias sveikatos priežiūros paslaugas, nes daugelyje valstybinių ligoninių onkologijos skyrių trūksta darbo jėgos ir pajėgumų; todėl ragina valstybinėse ligoninėse steigti aukštos kokybės radioterapijos skyrius ir modernius onkologijos centrus, remiantis Europos gairėmis ir naujausiais moksliniais įrodymais;

106. ragina valstybes nares ir atitinkamas valdžios institucijas pripažinti esminę neformaliųjų slaugytojų vaidmenį, integruoti juos į sveikatos priežiūros ir slaugos grupes ir suteikti jiems galimybę su sveikatos priežiūros specialistų pagalba priimti informaciją pagrįstus sprendimus dėl esamų paramos priemonių; pripažįsta, kad dėl pandemijos dar labiau sustiprėjo svarbus neformaliųjų slaugytojų, kurie kasdien rūpinasi vėžiu sergančiais pacientais ir kuriems akivaizdžiai trūksta praktinės ir politinės paramos, be kita ko, susijusios su socialinėmis teisėmis, mokymu, psichologine pagalba, informacija ir pripažinimu, vaidmenį; atkreipia dėmesį į tai, kad tarp Europos gyventojų yra daug neformaliųjų slaugytojų, taip pat į tai, kad jų paramos ir jų teisių pripažinimo būdai įvairiose valstybėse skiriasi; ragina Komisiją apsvaistyti galimybę oficialiai pripažinti neformaliąją slaugą, nes taip būtų užtikrintas tam tikras minimalus teisių standartas, ypač tiems, kurie teikia ilgalaikę priežiūrą;

⁽⁷³⁾ Europos kovos su vėžiu organizacija, „Cancer Will Not Wait for the Covid-19 Pandemic to End. It is Time to Act.“, 2021 m. gegužės 11 d., žiūrėta 2021 m. gruodžio 21 d.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

107. pasisako už tai, kad būtų sukurtas skaitmeninis komunikacijos sveikatos klausimais kanalas, siekiant stebėti simptomus ir užtikrinti tęstinį vėžio gydymą vykdant nestacionariąją sveikatos priežiūrą; ragina užtikrinti nuolatinę prieigą prie medicininių konsultacijų ir psichosocialinių paslaugų, taip pat paciento bei sveikatos priežiūros specialisto ir gydančio sveikatos priežiūros specialisto bei paciento šeimos ryšį, naudojantis telemedicina ir nuotoline medicinos priežiūra ir integruojant jas į sveikatos priežiūros sistemas, arba ligoninių erdvėse, kuriose nėra grėsmės sveikatai, arba, kai įmanoma ir saugu, vaistinėse; ragina skatinti kurti terapinius vaistus, kurie padėtų pereiti prie priežiūros namuose;

108. prašo užtikrinti geresnę sveikatos priežiūros specialistų, pacientų, vėžį įveikusių asmenų, prižiūrinčiųjų asmenų, tėvų ir valdžios institucijų komunikaciją sveikatos intervencinių priemonių, visų pirma vėžio atrankinės patikros, diagnozavimo ir gydymo srityje, veiksmingumo ir saugumo klausimu ir vykdyti daugiau informavimo apie prevenciją kampanijų krizių metu;

109. ragina Komisiją ir valstybes nares priimti Europos prevencijos ir valdymo planus, kurie būtų nuoseklūs ir holistinės strategijos, kuri būtų taikoma susiklosčius nenumatytoms aplinkybėms ir kuria būtų siekiama užkirsti kelią vaistų, priemonių, produktų ir darbuotojų trūkumui, dalis; pabrėžia rinkodaros leidimų turėtojų ir didmeninių platintojų atsakomybę atitinkamų ES teisės aktų atžvilgiu;

IV. Tvirta parama vėžiu sergantiems pacientams, vėžį įveikusiems asmenims ir slaugytojams

110. pabrėžia, kad vėžiu sergantys pacientai neturėtų būti tarsi dvigubai baudžiami kasdieniame gyvenime; ragina priimti kovos su diskriminacija direktyvą ir sąžiningai bei vienodai įgyvendinti finansinių paslaugų direktyvas, tokias kaip Direktyvą dėl vartojimo kredito sutarčių⁽⁷⁴⁾, nediskriminuojant vėžiu sergančių pacientų ir vėžį įveikusių asmenų;

111. pažymi, kad reikia skirti dėmesį lėtiniu vėžiu sergančių pacientų, kurių vis daugėja ir kurių ligos negali būti išgydytos, tačiau jų eiga gali būti stabilizuota keleriems metams, gyvenimo kokybei; pabrėžia, kad svarbu parengti konkrečias ES rekomendacijas, kaip pagerinti pacientų ir vėžį įveikusių asmenų gyvenimo kokybę, be kita ko, pasitelkiant pagalbinę priežiūrą, įeinančią į onkologinę priežiūrą, kuri būtų pradėta nustatius diagnozę ir tęsiama visą ligos eigą (įskaitant skausmo malšinimą, psichologines paslaugas, pritaikytą fizinį aktyvumą, moksliniais įrodymais pagrįstas papildomas terapijas, prieigą prie švietimo, pagalbą mitybos klausimais, socialinę paramą, apimančią visas kasdienes užduotis, pvz., pagalbą namų ūkyje ar vaikų priežiūrą, galimybę naudotis reprodukcinės sveikatos paslaugomis ir estetinio vientisumo atkūrimą); prašo valstybių narių pripažinti pasekmes (fizinę ar protinę negalią) ir socialinę diskriminaciją, be kita ko, darbo vietoje; prašo Komisijos pasiūlyti valstybėms narėms skirtas gaires, kuriose būtų atkreiptas dėmesys į tai, kaip svarbu sukurti išsamias draudimo sistemas, kuriomis būtų užtikrinta, kad šie poreikiai bus patenkinti; pripažįsta, kad vėžys yra finansiškai apsunkinanti liga, net jei neskaiciuotume vėžio gydymo; ragina Komisiją sukurti platformą, skirtą keistis geriausios palaikomosios slaugos praktikos pavyzdžiais, ir remti palaikomosios slaugos mokslinius tyrimus;

112. ragina Komisiją apsvarstyti galimybę parengti ES priežiūros ir slaugos strategiją, kuria būtų siekiama užtikrinti tinkamą, prieinamą ir kokybišką ilgalaikę priežiūrą;

113. pabrėžia, kad visuomenės sveikatos institucijų patvirtinta moksliskai pripažinta integratyvioji medicina gali būti naudinga pacientams, turint mityje įvairių ligų, pvz., vėžinių susirgimų, šalutinį poveikį ir jų gydymą; pabrėžia, kad svarbu plėtoti holistinį, integracinį ir į pacientą orientuotą požiūrį ir atitinkamais atvejais skatinti papildomai naudoti šiuos gydymo būdus prižiūrint sveikatos priežiūros specialistams;

114. pabrėžia, kad dėl netinkamos mitybos gali pablogėti vėžio gydymo rezultatai, todėl mitybos priežiūra yra labai svarbi onkologinės priežiūros dalis; ragina valstybes nares parengti rekomendacijas dėl klinikinės mitybos įtraukimo į visas onkologinės priežiūros, įskaitant gydymą, paramą ir mokslinius tyrimus, sritis; mano, kad visais atvejais, kai tikslinga, dietologai, kurie turėtų būti įtraukti į įvairių sričių specialistų komandą, turėtų teikti vėžiu sergantiems pacientams pagalbą mitybos klausimais; todėl palankiai vertina planuojamą įvairių specialybių specialistų mokymą pagalbos mitybos klausimais srityje ir ragina Komisiją ir valstybes nares parengti minimaliuosius įvairių sričių darbuotojams skirto tęstinio mokymo mitybos priežiūros srityje standartus; rekomenduoja pasiekti, kad mitybos valdymas būtų neatsiejama etinė visų klinikinių tyrimų, kuriuose dalyvauja vėžiu sergantys pacientai, dalis; be to, rekomenduoja į vėžiu sergančių pacientų teisių chartiją įtraukti nuostatą dėl tinkamos pagalbos mitybos klausimais;

⁽⁷⁴⁾ OL L 133, 2008 5 22, p. 66.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

115. pirmą kartą ragina valstybes nares užtikrinti, kad visi vėžiu sergantys pacientai, prieš pradėdami aktyvų gydymą, būtų išsamiai informuojami apie galimybę pasinaudoti vaisingumo išsaugojimo procedūromis; ragina ES lygmeniu parengti sveikatos priežiūros specialistams skirtas gaires, kuriose būtų apibrėžta, nuo kokio amžiaus vėžiu sergantys pacientai turėtų būti informuojami apie galimybę pasinaudoti reprodukcinei sveikatos procedūromis; be to, skatina valstybes nares numatyti, kad visiems vėžiu sergantiems pacientams, apdraustiems privalomuoju nacionaliniu sveikatos draudimu, tokios paslaugos būtų kompensuojamos nacionalinių sveikatos draudimo sistemų lėšomis;

116. ragina valstybes nares atsižvelgti į dažną vėžiu sergančių pacientų šeimų ir artimųjų išsekimą ir suteikti jiems psichologinę ir socialinę bei ekonominę pagalbą, ypač pažeidžiamiausiems asmenims, taip pat numatyti poilsio laiką darbo vietoje visą ligos laikotarpį ir paramą gedintiesiems; be to, ragina kurti integruotas, tinkamas ir prieinamas paramos vėžiu sergantiems pacientams ir jų šeimoms sistemas, kuriose būtų atsižvelgiama į sveikatos priežiūros, bendruomenės ir socialines paslaugas;

117. primena, kad pacientų įgalėjimas ir sveikatos raštingumas yra nepaprastai svarbūs įgyvendinant Europos kovos su vėžiu strategiją ir kad į pacientą orientuotas ir dalyvaujantis sprendimų priėmimas turi būti gydymo ir priežiūros plėtojimo procesų pagrindas; ragina remti gerai informuotus pacientus, kurie aktyviai dalyvauja savo gydyme, ir priežiūros programose numatyti slaugytojų ir pacientų terapinį švietimą ir įgalėjimą; mano, kad, atsižvelgiant į pediatrijos pacientų ypatumus ir poreikius, jų mokymo ir įgalėjimo procesui turėtų būti taikoma specialiai pritaikyta metodika; ragina vykdyti dalyvaujantį sprendimų priėmimą ir teikti pacientams individualizuotą ir suprantamą įrodymais pagrįstą informaciją, kuri būtų neatsiejama NKKP, remiamų pagal Planą, dalis; ragina remti tokias iniciatyvas ir veiksmus, kuriais siekiama įgalinti vėžiu sergančius pacientus, pasitelkiant ES finansavimą, ypač programą „ES – sveikatos labui“;

118. pripažįsta esminį nepriklausomų pacientų ir slaugytojų asociacijų vaidmenį palaikant vėžiu sergančius pacientus ir slaugytojus ir jiems padedant, teikiant jiems paslaugas, skleidžiant sveikatos raštingumą, didinant informuotumą ir teikiant nuolatinę paramą tiek ES, tiek nacionaliniu lygmeniu; ragina Komisiją ir valstybes nares, rengiant su vėžiu susijusią politiką ir teisės aktus, atsižvelgti į šių asociacijų oficialų dalyvavimą ir prašymus bei rekomendacijas ir teikti joms viešąją paramą tiek dotacijų veiklai, tiek su projektais susijusių dotacijų forma, siekiant užtikrinti, kad jos būtų nepriklausomos nuo privataus finansavimo; ragina Komisiją nustatyti aiškius kriterijus, pagal kuriuos būtų galima skirti viešąją finansinę paramą; mano, kad pediatrijos pacientai turėtų tiek individualiai, tiek kolektyviai prisidėti prie visų pacientų sveikatos priežiūros ir mokslinių tyrimų procedūrų gerinimo, pasidalydami savo konkrečia patirtimi; todėl laikosi nuomonės, kad reikėtų sukurti atitinkamas mokymo ir švietimo priemones ir jas tinkamai finansuoti, kad būtų galima planuoti ir užtikrinti vaikų dalyvavimą;

119. pabrėžia, jog svarbu užtikrinti, kad darbuotojai, susirgę profesiniu vėžiu, turėtų tinkamas galimybes reikalauti kompensacijos; ragina valstybes nares visapusiškai įgyvendinti 2003 m. rugsėjo 19 d. Komisijos rekomendaciją dėl profesinių ligų ir užtikrinti, kad darbuotojai, susirgę profesiniu vėžiu, turėtų tinkamas galimybes reikalauti kompensacijos, nes taip kiekvienam darbuotojui būtų užtikrinta galimybė gauti tinkamą kompensaciją, jei jis buvo veikiamas kenksmingųjų medžiagų arba susirgo vėžiu dėl darbo; ragina Komisiją sudaryti minimalų Europos profesinių ligų sąrašą, kuriame būtų nustatyti visoje ES palyginami pripažinimo kriterijai;

120. ragina valstybes nares pagerinti vėžį įveikusių asmenų reintegraciją į socialinę veiklą ir darbo rinką, padedant jiems pereiti prie naujų profesinių funkcijų vykdymo, jei ligos pasekmės trukdo toliau dirbti tą patį darbą, ir palengvinti vaikų vėžį įveikusių asmenų grįžimą į mokyklą ar aukštojo mokslo įstaigas; atkreipia dėmesį į tai, kad vėlesnė priežiūra apskritai vertinama nepakankamai, palyginti su tokia pat svarbia vėžio prevencija; primena rekomendacijas ir priemones, parengtas pagal bendrų veiksmų programą CHRODIS+, kuria siekiama skatinti pacientų išsilaikymą darbe, gebėjimą grįžti į darbą ir jų reintegraciją į darbo rinką, ir ragina Komisiją remti šių rekomendacijų ir priemonių įgyvendinimą valstybėse narėse; pritaria konkrečioms ES rekomendacijoms dėl priemonių vėžį įveikusiems asmenims, siekiant užkirsti kelią pirminio vėžio atsiradimui ir naujų vėžio rūšių formavimuisi, ir priemonėms, skirtoms jų rehabilitacijai, įskaitant konkrečias nuostatas dėl vaikų vėžį įveikusių asmenų ilgalaikės tolesnės priežiūros jiems tampant suaugusiaisiais; pabrėžia, kad vėžį įveikusiems asmenims būtina vėlesnė medicininė ir psichologinė priežiūra;

121. mano, kad Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra (EU-OSHA) turėtų būti įpareigota atlikti didesnę vaidmenį valstybėse narėse skatinant gerąją praktiką vėžiu sergančių pacientų ir vėžį įveikusių asmenų integracijos darbo vietoje ir jų apsaugos nuo diskriminacijos srityje; laukia naujo tyrimo, apie kurį paskelbtą Plane, skirto vėžį įveikusių asmenų grįžimo į darbą klausimui, kuriame bus aptarta valstybių narių užimtumo ir socialinės apsaugos politika ir nustatytos kliūtys bei išliekančios problemos;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

122. pabrėžia, kad darbo inspekcijos atlieka esminį vaidmenį užtikrinant, kad būtų laikomasi teisės aktų darbuotojų sveikatos ir saugos srityje, ir užkertant profesiniams vėžio susirgimams; ragina valstybes nares stiprinti darbo inspekcijas ir užtikrinti tinkamą jų finansavimą; pabrėžia, kad stebėseną ir kontrolę ypač svarbios mobiliųjų darbuotojų atveju; ragina kuo greičiau įgyvendinti Europos darbo instituciją (EDI) ir užtikrinti, kad ji kuo greičiau pradėtų veikti, ir ragina EDI vykdyti iš tiesų veiksmingą darbo inspekciją tarpvalstybiniais atvejais ir stebėti, kaip laikomasi teisės aktų sveikatos ir saugos srityje; ragina Komisiją ir valstybes nares įtraukti EDI į tarpvalstybinių atvejų sprendimą, kad būtų užtikrintas tinkamas teisės aktų sveikatos ir saugos srityje vykdymas;

123. primygtinai ragina Komisiją atkreipti dėmesį į pokyčius ES darbo rinkoje ir užtikrinti pakankamą finansavimą tinkamam duomenų rinkimui; mano, kad visapusiškas ir išsamus informacijos ir duomenų rinkimas yra besąlygiškai svarbus ir turi būti nuolatinis Komisijos prioritetas, kad būtų galima reaguoti imantis būtinų teisėkūros ir ne teisėkūros iniciatyvų profesinių vėžio susirgimų prevencijos srityje; pabrėžia, kad reikia sukurti išsamius visų valstybių narių nacionalinius registrus, nes taip būtų galima ES mastu rinkti duomenis apie kancerogenų poveikį, ir pabrėžia, kad šie registrai turėtų apimti visus atitinkamus kancerogenus; ragina vykdyti tvirtą ES institucijų, valstybių narių, EU-OSHA ir atitinkamų suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą, sykiu plačiai įtraukiant socialinius partnerius; ragina naudotis surinktais duomenimis, kad būtų vykdomi tolesni veiksmai nustatant teisėkūros ir ne teisėkūros priemones, reikalingas siekiant kovoti su profesiniu vėžiu;

124. remia būsimą vėžį įveikusio asmens lustinės kortelės diegimą, kaip paskelbta Plane; ji bus skirta visiems vėžį įveikusiems asmenims, ypač įveikusiems vaikų ir paauglių vėžį, kurių atveju kaip pagrindas gali būti naudojamas ligą įveikusių asmenų paso modelis, joje bus apibendrinta pacientų ligos istorija, įskaitant pačių pacientų patirtį, ir ji palengvins tolesnę priežiūrą bei stebėseną; pabrėžia, kad individualūs sveikatos duomenys yra neskelbtini, todėl reikalinga lustinė kortelė, kuria būtų užtikrinta visiška apsauga pagal ES bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą (BDAR) ⁽⁷⁵⁾;

125. mano, kad draudikai ir bankai neturėtų atsižvelgti į vėžiu sirgusių asmenų ligos istoriją; ragina priimti nacionalinės teisės aktus siekiant užtikrinti, kad vėžį įveikę asmenys nebūtų diskriminuojami, palyginti su kitais vartotojais; pažymi, kad Komisija ketina bendradarbiauti su įmonėmis, kad būtų parengtas elgesio kodeksas siekiant užtikrinti, kad vėžio gydymo pokyčiai ir jų didesnis veiksmingumas atsispindėtų finansinių paslaugų teikėjų verslo praktikoje; sykiu pritaria tam, kad būtų propaguojama Prancūzijoje, Belgijoje, Liuksemburge ir Nyderlanduose padaryta pažanga, kur vėžį įveikę asmenys naudojami vadinamąja teise būti pamirštam; reikalauja, kad ne vėliau kaip 2025 m. visos valstybės narės visiems Europos pacientams užtikrintų teisę būti pamirštieiems praėjus 10 metų nuo jų gydymo pabaigos, o pacientams, kurie buvo jaunesni nei 18 metų, kai buvo nustatyta diagnozė, – praėjus ne daugiau kaip penkeriems metams po gydymo pabaigos; ragina laikantis atitinkamų Sutarties dėl Europos Sąjungos vartotojų apsaugos politikos nuostatų nustatyti bendrus teisės būti pamirštam standartus, kad būtų panaikinta nevientisa kreditingumo vertinimo srityje taikoma nacionalinė praktika, ir užtikrinti vėžį įveikusiems asmenims vienodas galimybes gauti kreditą; ragina į atitinkamus ES teisės aktus įtraukti vėžį įveikusių asmenų teisę būti pamirštam, kad būtų užkirstas kelias diskriminacijai ir pagerėtų vėžį įveikusių asmenų galimybės naudotis finansinėmis paslaugomis;

126. ragina Komisiją remti Europos kovos su vėžiu organizacijos paskelbtą Europos onkologinės priežiūros praktikos kodeksą, nes tai yra įgalinanti ir informatyvi priemonė siekiant užtikrinti, kad Europos pacientams būtų teikiama geriausia prieinama priežiūra;

127. mano, kad reikia skubiai parengti Europos vėžiu sergančių pacientų teisių chartiją; ragina šioje chartijoje atsižvelgti į kiekvieną onkologinės priežiūros etapą (t. y. į galimybes pasinaudoti prevencijos ir pradinės diagnozės nustatymo paslaugomis ir į visus gydymo etapus) ir užtikrinti, kad ji būtų vienodai taikoma visiems ES piliečiams, nesvarbu, kurioje šalyje ar regione jie gyvena;

V. Vaikų, paauglių ir jaunuolių sergant vėžiu patiriami sunkumai

128. palankiai vertina Komisijos paskelbtas iniciatyvas, kurių tikslas – skirti ypatingą dėmesį vaikų vėžiui; ragina nustatyti aiškius politikos reikalavimus, susijusius su vaikų vėžio mokslinių tyrimų poreikiais; ragina valstybes nares ir Komisiją išspręsti nevienodo su vaikų vėžiu susijusių investicijų paskirstymo problemą; mano, kad vaikų vėžio moksliniams tyrimams ir gydymui turėtų būti skirtas aiškus ir specialiai tam numatytas finansavimas ir kad atitinkami biudžeto asignavimai turėtų būti numatyti visose susijusiose ES programose; pabrėžia, kad svarbu remti tarptautines akademinės vaikų vėžio mokslinių tyrimų platformas, kurios remiasi kitų atitinkamų subjektų atliktais moksliniais tyrimais;

⁽⁷⁵⁾ OL L 119, 2016 5 4, p. 1.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

129. pažymi, kad šiuo metu biurokratinė našta, patiriama norint pradėti daugelio retųjų ligų, įskaitant vaikų vėžį, tyrimus Europoje, yra per didelė, nes tyrėjų vadovaujamiems tyrimams trūksta komercinės paramos ir daugelis nekomercinių organizacijų vis dar nenori prisiimti rėmėjo vaidmens visos Europos lygmeniu vykdamas daugiašalius tyrimus, susijusius su vaikais; todėl ragina Komisiją persvarstyti galiojančius teisės aktus ir sudaryti palankesnes sąlygas daugiašaliams tyrimams, susijusiems su vaikais;

130. ragina skatinti kaulų čiulpų donorystę valstybėse narėse, kad būtų galima išgelbėti gyvybę tūkstančiams žmonių, kuriems diagnozuota leukemija, kadangi sergančiųjų skaičius nuolat didėja ir iš jų daugelis yra vaikai, nes tai labiausiai paplitusi vaikų vėžio rūšis; pabrėžia, kad kaulų čiulpų transplantacija yra vienintelė viltis daugeliui leukemija ir kitomis kraujų ligomis sergančių asmenų, o trys iš keturių pacientų neturi tinkamo šeimos nario, todėl jiems reikalingas donoras;

131. ragina Komisiją ir valstybes nares sutelkti dėmesį į vienodų ir geografiniu požiūriu subalansuotų galimybių naudotis geriausia specializuota diagnostika ir daugiadalykiu gydymu užtikrinimą vėžiu sergantiems vaikams ir pagerinti vėžio gydymo rezultatus visose valstybėse narėse; mano, kad pediatro onkologo akademinė kvalifikacija ir profesija turėtų būti pripažinti visose valstybėse narėse; mano, kad kiekvienam pacientui, vaikystėje ar paauglystėje sirgusiam vėžiu, net ir sulaukus pilnametystės turėtų būti teikiama nuolatinė medicininė priežiūra ir jis turėtų būti stebimas, todėl ragina imtis priemonių, kad vaikų ir suaugusiųjų sveikatos priežiūros specialistų bendradarbiavimas būtų lankstesnis; skatina vaikų ir paauglių keitimąsi žiniomis apie vėžio eigą;

132. pabrėžia, kad reikia sudaryti išsamius vaikų vėžio gyventojų registrus, paremtus tarptautiniu mastu sutartomis vaikų vėžio klasifikavimo sistemomis, siekiant užtikrinti, kad visoje Europoje būtų palyginamų aukštos kokybės duomenų; kartoja, kad reikia bent kasmet skelbti vaikų ir paauglių vėžio atvejų skaičių Sąjungoje ir kiekvienoje valstybėje narėje;

133. ragina vėžiu sergančius paauglius ir jaunuolius ES lygmeniu pripažinti ypatinga grupe, turinčia specialių medicininių ir psichosocialinių poreikių, ir sukurti jiems skirtas mokyklinės programas;

134. pabrėžia, kad būtina veiksmingai spręsti vėžiu sergančių ir jį įveikusių vaikų ir paauglių bei jaunuolių psichikos sveikatos problemas; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti vienodas galimybes naudotis tinkamomis psichosocialinės paramos priemonėmis ir jų prieinamumą šiai pacientų grupei;

135. pabrėžia, kad reikia sustiprinti vėžiu sergančių vaikų, paauglių ir jaunuolių teisę į tarpvalstybinę priežiūrą tais atvejais, kai jų gyvenamojoje šalyje nėra galimybės gauti geriausio gydymo, ir užtikrinti, kad galimybė naudotis inovacijomis dalyvaujant recidyvuojančių ar sunkiai gydomų piktybinių navikų klinikiniuose tyrimuose būtų įtraukta į atitinkamus teisės aktus, didinant esamo tarpvalstybinio bendradarbiavimo, įskaitant Europos referencijos centrų tinklus (ERCT), visų pirma vaikų vėžio srities ERCT, tvarumą; pabrėžia, kad reikia paaiškinti galimybę naudotis tarpvalstybiniais klinikiniais tyrimais, nes ji nėra aiškiai apibrėžta Tarpvalstybinių sveikatos priežiūros paslaugų direktyvoje;

136. pažymi, kad Reglamentas dėl pediatrijoje vartojamų vaistinių preparatų ⁽⁷⁶⁾ ir Reglamentas dėl retųjų vaistų ⁽⁷⁷⁾ paskatino vaistų kūrimą ir prieinamumą retosiomis ligomis sergantiems pacientams ir vaikams ir kad dėl jų privačiojo ir viešojo sektorių investicijos buvo nukreiptos į pirmiau apleistas sritis; ragina užsibrėžus aukštus tikslus atlikti reglamentų dėl pediatriinių vaistų ir dėl retųjų vaistų peržiūrą siekiant užtikrinti, kad būtų sudarytos galimybės naudotis naujoviškais vaistais nuo vėžio ir kad jie būtų įperkami, nustatyti svarbiausius vaistus, kurie atitiktų vėžiu sergančių vaikų, kurių ligos prognozės blogos, poreikius, sumažinti vėlavimą, kad vaikai galėtų greičiau pasinaudoti pediatriiniais vaistais ir genų bei ląstelių terapija, skatinti konkurenciją pritaikant reglamentavimo sistemą ir skatinant investicijas į patentų nesaugomus retuosius ir pediatriinius vaistus ir spręsti ribotos prieigos prie tam tikrų būtinųjų vaistų problemą, kylantį dėl vaistų stygiaus ir aukštos naujoviškų vaistų kainos; rekomenduoja iki 2027 m. 20 proc. padidinti turimų naujų pediatriinių vaistų nuo vėžio kiekį ir padidinti individualizuotosios medicinos prieinamumą; todėl mano, kad aiškus įpareigojimas įtraukti pediatrijos srities mokslinius tyrimus turėtų būti laikomas paraiškos gauti finansavimą sąlyga; ragina Komisiją, kai tikslinga, palaikant dialogą su valstybėmis narėmis, kurti sistemą, kuri vaikų vėžiu sergantiems pacientams sudarytų palankias sąlygas

⁽⁷⁶⁾ OL L 378, 2006 12 27, p. 1.

⁽⁷⁷⁾ OL L 18, 2000 1 22, p. 1.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

pasinaudoti tikromis proveržio inovacijoms; ragina Komisiją sudaryti palankesnes sąlygas keisti vaistų, kurie neveiksmingi suaugusiems ir kurių atveju tai galima logiškai paaiškinti moksliniu ir ikiklinikinių tyrimų požiūriu, paskirtį ir teikti veiksmingesnes bei konkrečioms poreikiams pritaikytas paskatas siekiant skatinti vaistų nuo vaikų vėžio kūrimą ir pirmiausia vaikams kuriamus naujus pediatriškus vaistus nuo vėžio; ragina Komisiją skatinti laiku kurti pediatriškus vaistus ir mažinti vėlavimą, pvz., skirti ankstyvą proporcingą atlyginimą, didinamą pamažu, o ne vien tik baigiant galioti papildomos apsaugos liudijimui; ragina Komisiją, atliekant būsimą Pediatrijos reglamento persvarstymą, panaikinti jo 11 straipsnio b punktą, kad vaistų nuo vaikų vėžio kūrimas būtų grindžiamas mokslu ir vaisto veikimo mechanizmu;

137. ragina įsteigti ES lygmens suinteresuotųjų subjektų patariamąją grupę, skirtą vaikų, paauglių ir jaunuolių vėžiui gydyti, kuri galėtų paremti tikslingą ir nuoseklų atitinkamų veiksmų, numatytų Europos kovos su vėžiu plane, programoje „Europos horizontas“ ir vaistų strategijoje bei programoje „ES – sveikatos labui“, įgyvendinimą;

138. pabrėžia, kad svarbu įgyvendinti Europos socialinių teisių ramstį ir vykdyti jo stebėseną, ragina valstybes nares į nacionalinę teisę visiškai perkelti 2019 m. birželio 20 d. Direktyvą (ES) 2019/1158 dėl tėvų ir prižiūrinių asmenų profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros⁽⁷⁸⁾, kuria nustatomos prižiūrintojo asmens atostogos ir galimybė prašyti lankstaus darbo grafiko, kad darbuotojai turėtų teisę į penkių darbo dienų per metus prižiūrintojo asmens atostogas, kad galėtų asmeniškai prižiūrėti giminaitį arba asmenį, kuris gyvena tame pačiame namų ūkyje kaip ir darbuotojas ir kuriam reikalinga didelė priežiūra ar pagalba dėl rimtos medicininės priežasties, kaip apibrėžta kiekvienoje valstybėje narėje;

139. palankiai vertina tai, kad Komisija paskelbė, jog sukurs ES vėžį įveikusio jaunimo tinklą;

140. pritaria Bendrųjų veiksmų dėl retų vėžio rūšių iniciatyvos rekomendacijai dėl Europos unikalios paciento identifikatoriaus įdiegimo, ligą įveikusiu asmenų paso ir gairėms dėl ilgalaikės priežiūros bei perėjimo nuo vaikų prie suaugusiųjų priežiūros siekiant užtikrinti ilgalaikių vėžį įveikusiu vaikų rezultatų stebėjimą tarpvalstybinėje aplinkoje; pabrėžia, kad teisė būti pamištam turi atitikti šios gyventojų grupės poreikius;

VI. Su retų rūšių vėžiu susiję uždaviniai

141. pripažįsta, kad retų rūšių suaugusiųjų vėžys yra visuomenės sveikatos problema; primena, kad retų rūšių suaugusiųjų vėžiu sergantis pacientai susiduria su sunkumais, susijusiais su jų ligos retumu ir neįprastu pobūdžiu, be kita ko su tuo, kad praeina daug laiko, kol nustatoma diagnozė, kartais klaidinga, ir sunkumais laiku gauti tinkamą priežiūrą ir gydymą; pažymi, kad pacientai dažnai jaučiasi vieniši, atskirti ir kenčia dėl labai pablogėjusios gyvenimo kokybės, o juos prižiūrintis asmenys taip pat patiria didelį neigiamą poveikį; ragina į Su vėžiu susijusios nelygybės duomenų registrą įtraukti informaciją apie retų rūšių vėžį, kuris sudaro apie 24 proc. naujų vėžio atvejų visose amžiaus grupėse;

142. pritaria tam, kad į Planą būtų įtraukta specialiai retų rūšių suaugusiųjų vėžiui skirta pavyzdinė iniciatyva, siekiant spręsti šiai pacientų bendruomenei kylančias konkrečias problemas ir kuo geriau panaudoti 2030 m. retų rūšių vėžio darbotvarkėje pateiktas rekomendacijas, kad būtų galima pagerinti priežiūrą kiekvienu retų rūšių vėžiu sergančio paciento gydymo etapu; pabrėžia, kad svarbu užtikrinti, kad retų rūšių suaugusiųjų vėžio atvejai būtų įtraukti į visas keturių Plano ramsčių iniciatyvas;

143. ragina skirti specialų finansavimą retų rūšių suaugusiųjų vėžio mokslinių tyrimų projektams pagal programą „Europos horizontas“, įskaitant Kovos su vėžiu misiją (pvz., vykdančią iniciatyvą, kuria siekiama geriau suprasti vėžį, UNCAN. eu), siekiant sukurti tikslius gydymo būdus ir remti duomenų bazių, registrų ir biobankų, susijusių su retų rūšių suaugusiųjų vėžiu, kūrimą;

144. pabrėžia, kad sunku laiku diagnozuoti retų rūšių suaugusiųjų vėžį, todėl rekomenduoja užtikrinti lengvesnę ir greitesnę prieigą prie molekulinio tyrimų, kurie gali padėti pacientams gauti tikslią diagnozę ir tikslingą gydymą ir prirėkus netgi pasinaudoti atitinkamais klinikiniais tyrimais; be to, pabrėžia, kad šioje srityje yra labai svarbūs biologinių žymenų tyrimai;

⁽⁷⁸⁾ OL L 188, 2019 7 12, p. 79.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

145. ragina didinti pirminės ir antrinės sveikatos priežiūros specialistų informuotumą apie retų rūšių suaugusiųjų vėžį ir užtikrinti tinkamą siuntimą į specializuotus daugiadalykius ekspertų centrus tiek nacionaliniu, tiek Europos lygmenimis;

146. ragina valstybes nares sukurti nacionalinius retų rūšių suaugusiųjų vėžio tinklus, kad būtų sudarytos optimalios sąlygos laiku nusiųsti pacientus į specializuotus centrus ir palengvinti sąveiką su ERCT, siekiant kuo geriau keistis įvairių sričių žiniomis ir teikti kokybišką priežiūrą bei skatinti klinikinius tyrimus;

147. ragina pagerinti retų rūšių suaugusiųjų vėžiu sergančių pacientų prieigą prie klinikinių tyrimų ir vilties vaistinių preparatų naudojimo programų; apgailestauja dėl to, kad daugelio šalių retų rūšių suaugusiųjų vėžiu sergantiems pacientams ir toliau labai sunku dalyvauti vilties vaistinių preparatų naudojimo programose ir užsienyje vykdomuose tyrimuose; ragina geriau įgyvendinti retų rūšių vėžiu sergantiems pacientams skirtas ES programas, pagal kurias suteikiama prieiga prie sveikatos priežiūros paslaugų užsienyje, ir mano, kad nacionalinės sveikatos priežiūros sistemos turėtų palengvinti retų rūšių vėžiu sergančių pacientų, kurių gydymo galimybės mažos, prieigą prie tyrimų ir vilties vaistinių preparatų naudojimo programų;

148. skatina taikyti naujus reglamentavimo metodus, kad retų rūšių suaugusiųjų vėžiu sergantys pacientai galėtų naudotis naujais novatoriškais gydymo būdais vykdant saugią stebėseną, sykiu sudarant palankesnes sąlygas rinkti tikruosius duomenis, papildomai prie atliekant klinikinius tyrimus surinktų duomenų;

149. pabrėžia, kad retų formų suaugusiųjų vėžį reikia įtraukti į tarpšakinę vėžio mokymo programą, įskaitant specializuotą slaugos mokymą, kartu su ERCT, skirtais retų rūšių suaugusiųjų vėžiui; be to, pabrėžia, jog būtina kartu su ERCT remti švietimo programas, skirtas retų rūšių suaugusiųjų vėžiu sergantiems pacientams, prižiūrintiesiems asmenims ir pacientų atstovams, kad būtų padidintas sveikatos raštingumo lygis ir galiausiai padedama pacientams ir jų šeimoms priimti informacija pagrįstus sprendimus dėl gydymo galimybių ir tolesnės priežiūros;

150. pripažįsta retų rūšių suaugusiųjų vėžio ypatumus programose, kuriomis siekiama pagerinti vėžiu sergančių pacientų, vėžį įveikusių asmenų ir prižiūrinčiųjų asmenų gyvenimo kokybę; ragina Komisiją ir valstybes nares vykdyti specialius mokymus, skirtus specialistams, kurie nėra sveikatos priežiūros paslaugų teikėjai (pvz., socialiniams darbuotojams, atvejų vadybininkams), kurie rūpinasi retų rūšių suaugusiųjų vėžiu sergančiais pacientais; pabrėžia, kad retų rūšių suaugusiųjų vėžiu sergantiems pacientams reikia tinkamos psichologinės pagalbos, reabilitacijos ir ilgalaikio šalutinio gydymo poveikio stebėsenos, kurią vykdytų specialistai, išmanantys jų retąją ligą ir jos ypatumus; rekomenduoja visiems pacientams, sergantiems retų rūšių suaugusiųjų vėžiu, taip pat parengti ligą įveikusių asmenų priežiūros planą; mano, kad retų rūšių suaugusiųjų vėžiu sergančius pacientus prižiūrintiems asmenims (tai dažnai yra šeimos nariai) taip pat reikia sudaryti galimybes gauti specialią psichosocialinę pagalbą, kad jie galėtų pakelti ligos sunkumą ir sudėtingumą bei didelę slaugymo našta, kurią jie prisiima;

151. ragina valstybes nares į nacionalinius vėžio kontrolės planus (NVKP) įtraukti specialų skyrių apie retų rūšių suaugusiųjų vėžio valdymą (kartu su atskiru skyriumi apie vaikų vėžį), kaip rekomenduojama 2030 m. retų formų vėžio darbotvarkėje; mano, kad šie ypatumai turėtų būti pripažįstami specialiuose visų NVKP skyriuose, įskaitant atitinkamą sąveiką su kovos su retosiomis ligomis nacionaliniais planais, siekiant skatinti mokslinius tyrimus ir pagerinti šių pacientų priežiūros valdymą ir būdus – nuo pirminės sveikatos priežiūros iki itin specializuotų daugiadalykių sveikatos priežiūros centrų, priklausančių atitinkamam ERCT arba glaudžiai su juo bendraujančių; pažymi, kad retų rūšių suaugusiųjų vėžys ir vaikų vėžys iki šiol nėra pakankamu mastu įtraukti į daugelio valstybių narių NVKP;

152. primygtinai ragina atitinkamas nacionalines valdžios institucijas įtraukti į NVKP retų rūšių suaugusiųjų vėžiu sergančių pacientų organizacijas kaip partneres, kad būtų išreikšti retų rūšių suaugusiųjų vėžiu sergančių pacientų poreikiai ir lūkesčiai, ir aktyviai dalyvauti įgyvendinant specialias priemones, skirtas retų rūšių suaugusiųjų vėžiui gydyti;

B. Veiksmų įgyvendinimo priemonės**I. Holistiniai moksliniai tyrimai ir jų poveikis**

153. pabrėžia, kad Planas turėtų būti įgyvendinamas glaudžiai bendradarbiaujant su Kovos su vėžiu misija pagal programą „Europos horizontas“ ir laikantis jos tikslų skatinti ES investicijas į vėžio mokslinius tyrimus, viešąją gamybą ir inovacijas; palankiai vertina tai, kad pagal programą „Europos horizontas“ bus finansuojama mokslinių tyrimų infrastruktūra, debesijos kompiuterija ir Europos inovacijų tarybos veiksmai; ragina Komisiją laikyti vaikų vėžį tema,

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

įtrauktina į Europos partnerystę, įgyvendinamą pagal kitą programos „Europos horizontas“ strateginę programą; rekomenduoja skirti tinkamą finansavimą pagal programą „Europos horizontas“ vykdomiems projektams, skirtiems naujiems vaistams nuo vėžio, siekiant pašalinti esamas spragas, susijusias su pediatriiniais vaistais;

154. primena, kad daugiadalykiai vėžio moksliniai tyrimai ir jų pritaikymas kasdienėje klinikinėje praktikoje yra būtini siekiant užtikrinti nuolatinį vėžio prevencijos, diagnostikos, gydymo ir tolesnės vėžį įveikusių asmenų priežiūros tobulinimą; todėl palankiai vertina tai, kad buvo pradėtos įgyvendinti programos „Europos horizontas“ partnerystės siekiant mokslines žinias paversti inovacijomis, kurios pasiektų pacientus; prašo Komisijos atidžiai stebėti pagal programą „Europos horizontas“ įgyvendinamų partnerystės veiklą ir tai, kaip moksliniams tyrimams suteikiama konkreti išraiška – reali pridėtinė vertė dabartinei medicinai praktikai;

155. palankiai vertina Komisijos komunikatą „Nauja Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų erdvė (EMTE)“, kuriame nustatomi strateginiai tikslai ir veiksmai, kurie turi būti įgyvendinti glaudžiai bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis; pritaria tikslui investuoti 3 proc. ES BVP į mokslinius tyrimus ir plėtrą, nes tai padės skatinti mokslinių tyrimų kompetenciją visoje ES ir leis mokslinių tyrimų rezultatams pasiekti mokslininkų bendruomenę, visuomenę ir realiąją ekonomiką; apgailestauja dėl didelių mokslinių tyrimų finansavimo skirtumų ES; ragina valstybes nares priimti Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų pakta, kuris apimtų išpareigojimą iki 2030 m. visoje ES koordinuotai padidinti viešąsias išlaidas moksliniams tyrimams ir inovacijoms iki 1,25 proc. BVP;

156. ragina valstybes nares skatinti ir užtikrinti patrauklią mokslinę karjerą tyrėjams Europoje, ypač daug dėmesio skiriant moterims; ragina valstybes nares sukurti gerai organizuotą mokslinių darbuotojų sistemą ir infrastruktūrą ir užtikrinti nuolatinį savo mokslinių tyrimų centrų finansavimą; palankiai vertina tai, kad siūloma Europos novatoriškų sveikatos sprendimų partnerystė padės sukurti ES masto mokslinių tyrimų ir inovacijų ekosistemą, kurioje bus skatinamas sveikatos sektoriaus, akademinės bendruomenės ir kitų suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimas, kad mokslinės žinios taptų inovacijomis, kuriomis siekiama spręsti ligų, įskaitant vėžį, prevencijos, diagnostikos, gydymo ir valdymo klausimus;

157. pakartoja savo raginimą skirti tvarų ir tinkamą finansavimą konkurencingiems Europos vėžio moksliniams tyrimams; pabrėžia, kad atliekant tokius mokslinius tyrimus dėmesys turėtų būti sutelktas į sritis, kuriose yra itin nepatenkintų poreikių, ir jie turėtų būti atliekami visais onkologinės priežiūros etapais, įskaitant visus gydymo būdus; ragina valstybes nares bent 20 proc. padidinti viešųjų mokslinių tyrimų vėžio gydymo, diagnostikos ir atrakinės patikros inovacijų srityje mastą apimant visas atitinkamas pacientų grupes; ragina pagal programą „Europos horizontas“ ir nacionalines mokslinių tyrimų programas remti pediatriinių ir retųjų vaistų tyrimus pasitelkiant inovacijų premijų fondus; mano, kad reikėtų persvarstyti priegios prie viešojo sektoriaus finansavimo sąlygas, užtikrinant viešojo ir privačiojo sektorių subjektų sudarytų sutarčių skaidrumą, ir sąlygas, susijusias su naujų inovacijų prieinamumu ir įperkamumu, kai projektai sėkmingai įgyvendinami;

158. pritaria Kovos su vėžiu misijos valdybos rekomendacijai parengti mokslinių tyrimų programą, kurios tikslas – nustatyti veiksmingas vėžio prevencijos strategijas ir metodus, susijusias su komerciniais sveikatą lemiančiais veiksniais ir profesiniu kancerogeninių medžiagų poveikiu⁽⁷⁹⁾; pritaria rekomendacijai sukurti politikos rėmimo priemonę, kuria siekiama keistis žiniomis ir remti su vėžiu susijusios prevencijos politikos įgyvendinimą ES, nacionaliniu ir vietos lygmenimis;

159. ragina valstybes nares ir Komisiją parengti programas, pagal kurias būtų teikiama reikiama parama neseniai konsoliduotai Europos ląstelių interceptyvinės medicinos bendruomenei, kuri sukurs ir integruos ląstelių ir dirbtinio intelekto proveržio technologijas, siekiant suvokti ankstyvuosius vėžinius procesus ir atsaką į gydymą bei panaudoti šias žinias, kad būtų galima pagerinti paciento gydymo rezultatus; pritaria tam, kad būtų sukurta ląstelių interceptyvinės medicinos platforma siekiant koordinuoti ir kurti mokslinių tyrimų, inovacijų ir daugiasektorės veiklos sąveiką; pabrėžia, kad būtina investuoti į mokslinių tyrimų ir inovacijų metodus, kad būtų sukurtos novatoriškos ląstelėmis pagrįsto ankstyvo vėžio aptikimo ir individualizuoto gydymo strategijos;

⁽⁷⁹⁾ Kovos su vėžiu misijos valdyba, *Conquering Cancer – Mission Possible* (liet. „Nugalėti vėžį: misija įmanoma“, Europos Komisija, 2020.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

160. pabrėžia, kad reikia atlikti nepriklausomus ir įvairias sritis apimančius vėžio mokslinius tyrimus „nuo darbastalio iki lovos“, t. y. nuo laboratorijos iki taikomųjų pacientų tyrimų, ir taip pat reguliariai iš naujo įvertinti rinkai jau pateiktų vaistų veiksmingumą; pabrėžia, kad šių mokslinių tyrimų rezultatai turi skelbiami viešai, skaidriai ir paprastu būdu; ragina nustatyti priemones, kurias taikant būtų ribojami pavojai sveikatai, kylantys dėl dezinformacijos ir klaidingos informacijos, ypač socialiniuose tinkluose, ypatingą dėmesį skiriant vaikų ir jaunimo apsaugos priemonėms; ragina remti mokslo sklaidos iniciatyvas;

161. pabrėžia investicijų į naujų mokslinių tyrimų, kuriuose nenaudojami gyvūnai, metodų, tokių kaip *in silico* ir organoidų metodai, kūrimą siekiant sutrumpinti ikiklinikinio stebėjimo laikotarpius, padidinti mokslinių tyrimų efektyvumą ir sumažinti nereikalingų ir dažnai mažiau patikimų bandymų su gyvūnais skaičių; pabrėžia, kad bandymų siekiant nustatyti aplinkoje esančių cheminių medžiagų kancerogeniškumą metodai, kuriuos taikant nenaudojami gyvūnai, pvz., bandymų strategijos, orientuotos į pagrindinius biologinius mechanizmus, sukeliančius vėžį, turėtų suteikti daugiau svarbios informacijos nei šiuo metu cheminės saugos vertinimui naudojami metodai, kuriuos taikant naudojami gyvūnai, taigi valdžios institucijos galėtų imtis greitesnių priemonių, kad apribotų kenksmingų cheminių medžiagų, kurios galėtų sukelti vėžį, poveikį;

162. ragina valstybes nares tvirtai įsipareigoti skatinti viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimą, grindžiamą visuomenės sveikatos poreikiais, ir panaikinti konkurencingumo kliūtis ES;

163. mano, kad artimiausiais metais naudojimas dirbtiniu intelektu, algoritmine didžiųjų duomenų analize ir šiuolaikinėmis technologijomis gali turėti didelį poveikį diagnozuojant vėžį ir priimant sprendimus dėl jo; pabrėžia, kad tikrųjų duomenų, matematinio modeliavimo, dirbtinio intelekto ir skaitmeninių priemonių deriniu bus gerokai prisidėta prie ekonomiškai efektyvesnio novatoriškų gydymo būdų kūrimo ir galbūt sumažės pacientų, reikalingų norint atlikti klinikinius tyrimus, skaičius ir gyvūnų naudojimams tyrimuose; ragina Komisiją ir valstybes nares propaguoti vėžio biologijos žinias diegiant genomikos ir informatikos infrastruktūras; primygtinai ragina visus įgyvendinančiuosius partnerius visada atsižvelgti į duomenų privatumo, saugumo, pasitikėjimo, skaidrumo, orientacijos į pacientą ir pacientų dalyvavimo visais etapais principus;

164. pabrėžia lemiamą klinikinių tyrimų svarbą ir ragina valstybes nares sudaryti palankesnes sąlygas pacientų priežiūros derinimui su mokslinių tyrimų ir inovacijų iniciatyvomis, visų pirma mažesniuose centruose, sumažinant darbo krūvį ir pacientų skaičių vienam sveikatos priežiūros specialistui;

165. ragina iširti galimą teigiamą dirbtinio intelekto ir šiuolaikinių technologijų poveikį vėžio diagnostikai, stebėsenai, sprendimų priėmimui ir priežiūrai; palankiai vertina tai, kad buvo pradėtas visuomenės sveikatai skirtos genomikos projektas, kuriuo bus suteikta saugi prieiga prie didelio kiekio genomikos duomenų, naudojamų vadinamojoje PPIID medicinoje (profilaktinėje, prognozuojamojoje, individualizuotojoje ir dalyvaujamojoje);

166. remia naujų skaitmeninių išteklių ir platformų, tokių kaip Europos vėžio diagnostinio vizualizavimo iniciatyva, kūrimą ir Europos informacijos apie vėžį sistemos stiprinimą, nes tai leis kompetentingoms institucijoms artimiausiais metais tinkamai panaudoti dirbtinį intelektą, taikomą didiesiems duomenims; pabrėžia, kad reikia vienodos ir skaidrios prieigos prie šiose platformose esančios informacijos;

167. palankiai vertina tai, kad pagal Planą pradėta pavyzdinė iniciatyva „Vėžio diagnostika ir gydymas visiems“, kuria siekiama pagerinti galimybę gauti novatoriškas vėžio diagnostikos ir gydymo paslaugas ir skatinti naudoti naujos kartos sekos kaitos technologiją, kad būtų galima greitai ir veiksmingai nustatyti naviko ląstelių genetinį profilį, sudarant galimybę tyrėjams ir gydytojams dalytis vėžio profiliais ir taikyti tokius pačius arba panašius diagnostikos ir gydymo modelius pacientams, kurių vėžio profiliai panašūs; pabrėžia, kad būtina apsarstyti individualizuotus gydymo būdus, pagrįstus gerai parengtais klinikiniais tyrimais, teikiančiais įrodytą pridėtinę vertę pacientams terapiniu požiūriu;

168. palankiai vertina planuojamą individualizuotosios medicinos partnerystę, apie kurią buvo paskelbta Plane ir kuri bus finansuojama pagal programą „Europos horizontas“; įgyvendinant partnerystę bus nustatyti individualizuotosios medicinos mokslinių tyrimų ir švietimo prioritetai, remiami vėžio prevencijos, diagnostikos ir gydymo mokslinių tyrimų projektai ir parengtos rekomendacijos dėl individualizuotosios medicinos metodų taikymo kasdienėje medicinos praktikoje; pabrėžia, kad reikia nustatyti gerai apibrėžtą, visuotinai taikomą nuoseklią individualizuotųjų vaistų terminologiją, kuri supaprastintų investicijas į mokslinius tyrimus ir būtų naudinga pacientų sveikatos raštingumui; pritaria tam, kad būtų

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

parengtos individualizuotos prevencijos veiksmų gairės, kad būtų galima nustatyti mokslinių tyrimų ir inovacijų spragas ir visas žinomas biologines anomalijas, lemiančias imlumą vėžiui, įskaitant paveldimus bei aplinkos veiksnius ir pediatrijos problemas; ragina užtikrinti, kad šie sprendimai galėtų būti prieinami per viešąsias sveikatos priežiūros sistemas;

169. ragina gerinti klinikinių tyrimų, kuriais nesiekama pelno, mokslinių tyrimų gebėjimų stiprinimą, infrastruktūrą, bendradarbiavimą ir finansavimą, siekiant pagerinti gydymo strategijas, daugiausia dėmesio skiriant vyresnio amžiaus žmonėms ir pažeidžiamoms bei nepakankamai atstovaujamos pacientų grupėms, įskaitant moteris ir vaikus; ragina ES remti sveikatos sistemos ir gydymo optimizavimo darbotvarkę;

170. ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti tyrimus, skirtus žmogaus ir socialiniams mokslams, ypač susijusius su nelygybe sveikatos srityje skirtingais vėžinių susirgimų etapais, ir mokslinius tyrimus, skirtus vėžio gydymo, sveikatos priežiūros paslaugų ir teikėjų finansavimo, sveikatos priežiūros paslaugų teikimo organizavimo ir valdymo institucijų veikimo optimizavimui; ragina atliekant tyrimus atkreipti dėmesį į nelygybę vėžio priežiūros srityje, susijusią su tokiais veiksniais kaip lytis, amžius ir socialinė bei ekonominė padėtis, ypač daug dėmesio skiriant marginalizuotoms ir pažeidžiamoms visuomenės grupėms;

171. ragina Komisiją ir valstybes nares remti Europos daugiacentrių klinikinių tyrimų plėtrą, visų pirma retai pasireiškiančio vėžio ir (arba) vėžio, kai gydymo galimybės yra ribotos, atvejais, ir stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą ir tarpvalstybinių klinikinių tyrimų vykdymą, prireikus remiantis esamomis struktūromis, tokiomis kaip vaikų vėžio sektoriaus Europos klinikinių tyrimų taryba, ir skatinti mažesnių valstybių dalyvavimą; be to, pabrėžia, kad visos ES vėžio politikos iniciatyvos turi būti koordinuojamos siekiant apibrėžtų ir bendrų tikslų;

172. remia klinikinius tyrimus, skirtus įvertinti su gydymu nesusijusių intervencijų, pavyzdžiui, sveikatą lemiančių veiksnių (įskaitant aplinkos veiksnius) ir gyvenimo kokybės tyrimų, galimybes, veiksmingumą ir išlaidų efektyvumą;

173. yra tvirtai įsitikinęs, kad pacientai ir pacientų asociacijos, taip pat tėvai ir prižiūrintieji asmenys turėtų dalyvauti nustatant mokslinių tyrimų prioritetus ir vertinimo kriterijus, taikomus klinikiniams tyrimams, siekiant užtikrinti, kad tyrimais būtų tenkinami nepatenkinti ES pacientų poreikiai, kaip pagrindinį vertinimo kriterijų įtraukiant gyvenimo kokybę; mano, kad galutiniai tyrimų rezultatai turėtų būti pateikti dalyvaujantiems pacientams ir visuomenei; ragina įtraukti pediatrijos pacientus nustatant nepatenkintų poreikių apibrėžtį, kad jie galėtų prisidėti prie klinikinių tyrimų protokolo rengimo, kad būtų pagerinta komunikacija su tiksline populiacija ir pagerinti išvadų sklaidos metodai; pabrėžia, kad turėtų būti nuolat stebima, koku mastu laikomasi Klinikinių tyrimų reglamento skaidrumo nuostatų, ir apie tai reguliariai pranešama;

174. pasisako už patikimesnę klinikinių tyrimų kontrolę, didesnę vėžio gydymo mokslinių tyrimų ir plėtos proceso skaidrumą, įskaitant portalą, kuris leistų pacientams gauti informaciją apie Europoje prieinamus klinikinius tyrimus, įsteigimą; ragina užtikrinti skaidrumą, susijusį su ES lygmens prieiga prie klinikinių tyrimų, įskaitant tyrimus, kurie buvo nutraukti, duomenų, ir jų naudojimą; pabrėžia, kad tai taip pat turėtų apimti vaikams ir jauniems pacientams pritaikytą informaciją;

175. rekomenduoja, kad moksliniai tyrimai būtų Su vėžiu susijusios nelygybės duomenų registro parametras, siekiant nustatyti ir stebėti nelygybę, susijusią su galimybe naudotis klinikiniais tyrimais, taip pat geriau suvokti ir reaguoti į regioninius ir nacionalinius bandymų veiklos skirtumus ir stebėti iniciatyvų, įgyvendinamų pagal Planą, pažangą, pvz., pasitelkiant ES nacionalinių vėžio centrų tinklą;

176. pabrėžia, kad ikiklinikiniu ir klinikiniu etapais reikėtų atsižvelgti į su lytimi susijusius vėžio mokslinių tyrimų skirtumus, siekiant apibūdinti, be kita ko, ligos fiziopatologijos ir susijusio sergamumo gretutinėmis ligomis bei vaistų farmakokinetikos ir farmakodinamikos skirtumus;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

177. palankiai vertina 2021 m. Porto deklaraciją dėl vėžio mokslinių tyrimų, kurioje pabrėžiamos galimybės naudoti visa apimančią transliacinių vėžio mokslinių tyrimų metodą, kurį taikant būtų galima pasiekti vėžiui būdingą dešimties metų išgyvenamumą 75 proc. pacientų, kuriems 2030 m. bus diagnozuotas vėžys ES valstybėse narėse, turinčiose gerai išvystytą sveikatos priežiūros sistemą, atveju; primygtinai ragina Komisiją aktyviai dalyvauti ir atlikti vadovaujamojo vaidmenį siekiant šio tikslo;

178. palankiai vertina tai, kad programa „Marie Skłodowskos-Curie veiksmai“ ir toliau bus naudojama šviečiant ir mokant tyrėjus vėžio prevencijos, prognozės, aptikimo, diagnostikos ir gydymo srityse;

II. Dalijimasis žiniomis

179. mano, kad norint pagerinti sveikatos priežiūros specialistų, tyrėjų ir pacientų žinias apie vėžį, reikia dalytis praktine patirtimi, duomenimis, mokymo programomis ir komunikacijos priemonėmis; pabrėžia, kad sektorių ir tarpvalstybinis bendradarbiavimas ir dalijimasis žiniomis yra itin svarbūs siekiant toliau gerinti onkologinės priežiūros kokybę ES; pažymi, kad dalijimasis duomenimis yra labai svarbus norint taikyti dirbtinį intelektą ir mašinių mokymosi priemones mokslinių tyrimų srityje, su sąlyga, kad jų priežiūrą vykdys žmogus, taip pat svarbu sudaryti sąlygas skaitmeninei sveikatos priežiūros pertvarkai, panaikinti nelygybę Europoje vėžio prevencijos, diagnostikos ir gydymo srityse ir pagerinti sveikatos priežiūros sistemų išteklių naudojimą didinant veiksmingumą, tokiu būdu sudarant sąlygas platesniam onkologinės priežiūros duomenų prieinamumui, be kita ko, mažiau urbanizuotose ir atokesnėse vietovėse; pabrėžia, kad sveikatos duomenys yra neskelbtini; ragina besąlygiškai laikytis 2016 m. balandžio 27 d. Reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas)⁽⁸⁰⁾ ir vengti nereikalingų tarpvalstybinės sveikatos priežiūros apribojimų; pabrėžia, kad reikia suderintai aiškinti ir įgyvendinti Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą (BDAR), ypač duomenų apsaugos institucijose, įskaitant jo 33 ir 157 konstatuojamąsias dalis, ir užtikrinti jo sąveiką su Klinikinių tyrimų reglamentu, kai jis bus taikomas, įskaitant 29 konstatuojamąją dalį ir 28 straipsnio 2 dalį, visoje ES, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas moksliniams tyrimams; prašo Europos duomenų apsaugos valdybos užtikrinti, kad jos sveikatos mokslinių tyrimų gairės būtų atnaujintos siekiant skatinti mokslinius tyrimus, ir ragina Komisiją iki 2022 m. pabaigos pateikti konkrečių pasiūlymų;

180. prašo Komisijos įvertinti Europos referencijos centrų tinklų (ERCT) veikimą, ypač jų vaidmenį renkant praktinės patirties ir geriausios praktikos pavyzdžius ir jais dalijantis, taip racionalizuojant pacientų siuntimą pas specialistus, kai gydomas retų rūšių vėžys, kuriuo serga maždaug 5,1 mln. pacientų visoje Europoje ir kurio atveju reikia plataus masto bendradarbiavimo; pabrėžia ERCT svarbą siekiant įveikti nelygybę sveikatos srityje ir užtikrinti saugesnį ir kokybiškesnį gydymą už ES ribų;

181. ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti tinkamą ir ilgalaikį ERCT finansavimą ir integruoti juos į nacionalines sveikatos sistemas; ragina teikti finansavimą siekiant padengti virtualių konsultacijų kompensavimo ir porinių bei švietimo programų paramos išlaidas ir prireikus veiksmingai kompensuoti pacientų keliones laikantis Tarpvalstybinių sveikatos priežiūros paslaugų direktyvos, kad būtų galima skatinti geresnius priežiūros standartus ir vienodas galimybes naudotis geriausiomis įmanomomis intervencinėmis priemonėmis visiems pacientams, kuriems jos reikalingos, visoje Europoje; taip pat ragina teikti paramą skaitmeninės infrastruktūros diegimui, modernizavimui ir sklandžiam veikimui, nes ji supaprastina ir palengvina prieigą prie ERCT, ir sukurti ES sveikatos duomenų strategiją siekiant patobulinti esamus retųjų ligų registrus bendroje ir vienodoje duomenų erdvėje; pabrėžia, kad būtina užtikrinti tęstinį ERCT veikimo finansavimą, pasitelkiant programą „ES – sveikatos labui“, programą „Europos horizontas“, Europos semestro programą bei struktūrinius fondus ir taikant Finansinio reglamento 195 straipsnį; ragina išplėsti keturių esamų ERCT (vaikų vėžio tinklo „PaedCan“, retų rūšių suaugusiųjų kietųjų navikų tinklo EURACAN, retų hematologinių ligų, įskaitant retus hematologinius piktybinius navikus, tinklo „EuroBloodNet“ ir genetinių navikų rizikos sindromų tinklą GENTURIS) veiklą, siekiant įtraukti retų, sudėtingų, sunkiai išgydomų rūšių vėžį ir vaikų vėžį, nes tai galėtų palengvinti pacientų, įskaitant vaikus ir paauglius bei jaunuolius, prieigą prie geriausios turimos priežiūros Europoje ir pagerintų ERCT funkcijas ir retų formų vėžiu sergančių pacientų grupių sveikatos būklę;

⁽⁸⁰⁾ OL L 119, 2016 5 4, p. 1.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

182. mano, kad toliau plėtojant ir optimizuojant ERCT reikės užtikrinti, kad visos valstybės narės dalyvautų esamuose ERCT, kiekvienoje valstybėje narėje kiekviename ERCT ir kiekvienoje subklinikinėje srityje ir (arba) teminiame ERCT tinkle turint bent po vieną tikrąjį ar susijusį narį, palengvinti individualią paciento kelionę, nacionaliniams informacijos centrams veiksmingai bendradarbiaujant su ERCT, įvertinti ERCT veikimą, dalijantis duomenimis apie jų veiklą ir tinklaveiką retų vėžio rūšių srityje, diegti veiksmingas telemedicinos priemones, kuriomis sudaromos sąlygos saugiai dalytis atvejų įrašais ir vaizdo rezultatais siekiant aptarti sudėtingus retų rūšių vėžio atvejus, taip pat skirti tinkamą ir ilgalaikį finansavimą tiek Sąjungos (programa „ES – sveikatos labui“), tiek nacionaliniu lygmeniu;

183. ragina valstybes nares deramai įvertinti nevyriausybių vietos, regioninių, nacionalinių organizacijų svarbą buriant onkologijos pacientus, ligą įveikusius asmenis ir jų artimuosius, kalbant apie jų dalyvavimą dalijimosi žiniomis procese ir kovoje su vėžiu, apie su teisės aktais susijusią paramą ir apie atskiro finansavimo šioms organizacijoms, ypač dalyvaujančioms kovos su vėžiu programose, teikimą;

184. ragina valstybes nares remti specialų ir pritaikytą požiūrį į retus suaugusiųjų vėžio ir vaikų vėžio atvejus, įvertinant ES iniciatyvas, ir visapusiškai integruoti ERCT į savo nacionalines sveikatos priežiūros sistemas; ragina parengti bendrus ir nuoseklius protokolus, kuriais reglamentuojamas duomenų rinkimas, ir sukurti vieną bendrą apibrėžčių rinkinį, kuriuo paaškinami surinkti duomenys; ragina vėžio pacientų organizacijas susieti su ERCT ir Europos referencijos centru;

185. primena, kad Jungtinis tyrimų centras ėmėsi aktyvaus vaidmens vėžio registrų veiklos paramos ir jų duomenų naudojimo srityse; mano, kad turėtų būti sustiprinti įgaliojimai, finansavimas ir politinė parama, kad Jungtinis tyrimų centras galėtų tęsti ir spartinti vėžio registrų koordinavimą, visų pirma turint omenyje pacientų gydymo rezultatų rinkimą, tikruosius įrodymus ir susijusių vėžio atvejų nustatymą bei jų įtraukimą į esamus vėžio registrus;

186. palankiai vertina Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros, skirtos tik pediatrijoms moksliniams tyrimams, be kita ko, onkologijos srityje, sukūrimą, nes tai padės sudaryti palankesnes sąlygas pagrindiniams, ikiklinikiniams ir tarptautiniams pediatrijoms tyrimams, kuriais remiamas klinikinių tyrimų ir vaistų prieinamumas vaikams;

187. palankiai vertina tai, kad 2021 m. įsteigtas Onkologijos žinių centras, siekiant prisidėti prie mokslinių ir techninių su vėžiu susijusių iniciatyvų koordinavimo ir keitimosi jomis ES lygmeniu; mano, kad į žinių centro veiklą turėtų būti įtraukti visi suinteresuotieji subjektai (visų NVKP atstovai, pacientų ir slaugytojų asociacijos, mokslo draugijos, atitinkamos ES institucijos ir agentūros, ekonominės veiklos vykdytojų atstovai ir kt.); mano, kad šis žinių centras turėtų būti grindžiamas duomenų patikra, ERCT ataskaitomis ir vėžio registrais; mano, kad jo užduotys turėtų būti tiksliai apibrėžtos ir apimti:

- a) visų NVKP tinklo koordinavimą;
- b) Europos veiksmų gairių, sudarančių sąlygas pradėti plataus masto prevencijos kampanijas ir švietimo programas sveikatos skatinimo klausimais, rengimą;
- c) bendrų kokybės kriterijų, kuriais būtų vadovaujama vykdančioms nacionalinėms atrankinėms patikros programoms, vėžio registrų ir sergančiųjų vėžiu priežiūros centrų akreditavimą;
- d) klinikinės praktikos gairių ir kokybės užtikrinimo sistemų rengimą remiantis naujausiais moksliniais įrodymais, siekiant pagerinti visą visų rūšių vėžio, ypač reto ir vaikų vėžio, priežiūros procesą;
- e) metinių ataskaitų rengimą ir sistemų, kuriomis siekiama pagerinti atrankinės patikros programų, vėžio registrų ir ERCT duomenų rinkimą ES lygmeniu, nustatymą;
- f) prevencijos ir diagnostikos poveikio tyrimų pristatymą, įskaitant sąmatas, susijusias su ekonominių sąnaudų, atsiradusių padidėjus investicijoms į prevenciją ir diagnostiką, šiose srityse, mažinimu;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- g) keitimosi geriausia patirtimi ir rezultatais tarp ERCT ir vėžio centrų koordinavimą;
- h) visapusiško modelio pagal Planą ir programą „Europos horizontas“ sukūrimą, siekiant nustatyti mokslinių tyrimų prioritetus ir galbūt sudaryti sąlygas koordinuotų ir veiksmingų vėžio mokslinių tyrimų Europoje pajėgų plėtrai;
- i) palankesnių sąlygų sudarymą gydytojams ir tyrėjams lengviau dalytis anoniminiais duomenimis, surinktais Europos vėžio debesijoje, taip pat viešojo ir privačiojo sektorių subjektams, kuriantiems sveikatos paslaugas ir modernius technologinius sprendimus vėžiu sergantiems pacientams;
- j) bendrų sveikatos specialistų, pacientų ir prižiūrinčiųjų asmenų mokymo programų rėmimą;
- k) atnaujintos, patvirtintos ir skaidrios informacijos apie vėžio priežastis, gydymą ir ES teisės aktus teikimą piliečiams ir specialistams;
- l) atitinkamų rekomendacijų įgyvendinimo valstybių narių NVKP lygio stebėseną, reguliariai skelbiant šios stebėsenos rezultatus;
- m) išmatuojamų ir atkuriamų pagrindinių rezultatų, nurodytų Plane, rodiklių siūlymą;

188. primena, kad mokslo tyrimų pareigūnai turi dirbti kartu, kad surastų geriausią gydymo būdą, visų pirma pacientams, sergantiems retų rūšių vėžiu, tačiau jie susiduria su rimtomis kliūtimis; todėl ragina Komisiją taikant mokslinių konsultacijų mechanizmą arba paskyrus specialųjį pasiuntinį tarpvalstybinių vėžio mokslinių tyrimų klausimais sistemingai išnagrinėti visas tarpvalstybines kliūtis tarpvalstybinių vėžio tyrimų ir bendradarbiavimo srityje, įskaitant reglamentavimą, siekiant skatinti tarpvalstybinius vėžio tyrimus;

189. rekomenduoja kiekviename ES regione, įskaitant atokiausias vietas ir atokiausius regionus, įsteigti bent vieną vėžio registrą; mano, kad labai svarbu užtikrinti sklandų vėžio registrų veikimą; pritaria tam, kad būtų didinamas nacionalinių vėžio registrų pajėgumas rinkti standartizuotus pacientų pateiktus duomenis siekiant geriau nustatyti vėžio atsiradimo, paplitimo ir išgyvenamumo skirtumų priežastis, be kita, renkant duomenis apie socialines ir ekonomines sąlygas, profesinę informaciją, duomenis apie aplinkos veiksnius ir kitus duomenis; pabrėžia, kad labai svarbu rinkti duomenis bendradarbiaujant visoms valstybėms narėms; ragina užtikrinti duomenų šaltinių palyginamumą ir regioninių bei nacionalinių vėžio registrų sąveikumą suderinant duomenų rinkimo aprėptį ir kokybę ir užtikrinti saugią prieigą prie tokių duomenų; ragina įgalioti nacionalinius vėžio centrus išnagrinėti sergamumo skirtumus ir pateikti rekomendacijas nacionalinėms vėžio kontrolės taryboms ir Jungtiniam tyrimų centrui dėl intervencijos poreikio; ragina vėžio paplitimo analizei ir priežasčių nustatymui pasitelkti šiuolaikinius epidemiologijos ir molekulinės genetikos metodus; ragina sukurti specialius vaikų piktybinių navikų registrus laikantis tarptautinės vaikų vėžio klasifikacijos (ICCC); ragina pagerinti retų rūšių suaugusiųjų vėžiu sergančių pacientų prieigą prie klinikinių tyrimų ir vilties vaistinių preparatų naudojimo programų;

190. tvirtai remia Europos lygmens Su vėžiu susijusios nelygybės duomenų registro sukūrimą, kaip paskelbta Plane, siekiant nustatyti tendencijas, neatitikimus, skirtumus ir nelygybę tarp valstybių narių ir jų viduje; mano, kad šis registras padės nustatyti sunkumus ir konkrečias veiksmų sritis, kad būtų galima nukreipti investicijas ir intervencijas ir palengvinti nelygybės tyrimus ES, nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis; ragina užtikrinti, kad registras būtų prieinamas visuomenei; pabrėžia, kad registras taip pat turi apimti socialinę nelygybę, pvz., susijusią su socialine ir ekonomine padėtimi, profesija ir lytimi;

191. ragina Komisiją skatinti skelbti mokslinius rezultatus naudojant atvirąją prieigą, kad jie būtų lengvai prieinami visiems sveikatos priežiūros specialistams ir tyrėjams;

192. remia Komisijos ketinimą vėžiu sergantiems pacientams sudaryti sąlygas saugiai naudotis ir dalytis elektroniniais sveikatos įrašais tarpvalstybiniu lygmeniu; mano, kad Komisija, kartu su projektu „Digital Health Europe“, galėtų padėti Europos sveikatos duomenų erdvės pagrindus rinkdama ir analizuodama anoniminius medicinos duomenis (vėžio registrų, ligoninių, akademinių klinikinių tyrimų ir kohortų) ir biologinius duomenis (kraujo ir navikų mėginių) bei jais keisdama Europos vėžio debesijoje; pabrėžia, kad suderintas Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (BDAR) aiškinimas visose ES valstybėse narėse yra naujų dalijimosi duomenimis iniciatyvų, tokių kaip Europos sveikatos duomenų erdvė, pagrindas; ragina sveikatos duomenis naudoti mokslinių tyrimų tikslais (duomenų altruizmas); palankiai vertina planuojamą virtualaus

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

Europos vėžio pacientų skaitmeninio centro sukūrimą pagal programos „Europos horizontas“ Misiją dėl vėžio, siekiant remti standartizuotą požiūrį į norą pareiškusių pacientų dalyvavimą teikiant savo standartizuotus ir vienodai apibrėžtus sveikatos duomenis ir jais keičiantis; rekomenduoja įtraukti pacientus į visus veiksmus, susijusius su sveikatos duomenų saugojimu ir naudojimu politikos formavimo ir mokslinių tyrimų tikslais; palankiai vertina tai, kad iki 2022 m. planuojama išplėsti Europos informacijos apie vėžį sistemą;

193. ragina gerinti sveikatos priežiūros specialistų švietimo ir mokymo standartus; skatina įgyvendinti bendras ir daugiadalykes sveikatos priežiūros specialistų mokymo programas, glaudžiai bendradarbiaujant su Europos mokslo draugijomis; palankiai vertina tai, kad pradėta įgyvendinti tarpšakinė vėžio mokymo programa, skirta visiems gydymo ir priežiūros etapams, įskaitant diagnozę, gydymą, komplikacijas ir sergamumą gretutinėmis ligomis, ligos įveikimą ir mirštančiųjų priežiūrą;

III. Europos kovos su vėžiu plano finansavimas

194. pabrėžia, kad Planą reikėtų vertinti ne tik kaip politinį išipareigojimą skatinti pokyčius, bet ir kaip konkrečių ir plataus užmojo iniciatyvų rinkinį, kuriuo bus remiamos, koordinuojamos ir papildomos valstybių narių pastangos sumažinti fizines ir psichines vėžio sukeltas kančias; ragina Komisiją optimizuoti nuoseklų plane nurodytų iniciatyvų įgyvendinimą, pateikiant valstybėms narėms aiškias gaires dėl konkrečių veiksmų, kuriais siekiama kovoti su nevienodomis galimybėmis naudotis vėžio diagnostikos ir gydymu, ir tinkamai finansuoti šias iniciatyvas, visų pirma siekiant spręsti nevienodų galimybių klausimą; tačiau pabrėžia, kad iki šiol skiriasi valstybių narių galimybės panaudoti sveikatos priežiūros programoms skirtas lėšas; ragina Komisiją pateikti valstybėms narėms gaires ir aiškiai skirtą ES išteklių apžvalgą, nurodyti konkrečiai apibrėžtus būdus, kuriais Plane išvardyti veiksmai susiejami su jame nurodytais ES finansavimo mechanizmais, ir galimą programos „ES – sveikatos labui“ sąveiką ir papildomumą su kitomis programomis, pvz., Skaitmeninės Europos programa, programa „Europos horizontas“, priemone „NextGenerationEU“ ir (arba) Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone, struktūriniais ir sanglaudos fondais, siekiant skatinti vienodas galimybes naudotis kokybiška diagnostika ir priežiūra, užtikrinti atitinkamas investicijas į vėžio prevenciją ir inovacijas ir padidinti sveikatos sistemų atsparumą; pabrėžia sanglaudos fondų svarbą siekiant užtikrinti vienodas galimybes naudotis sveikatos priežiūra, ypač mažiau išsivysčiusiose ES dalyse, įskaitant kaimo regionus, investuojant į sveikatos infrastruktūrą ir darbuotojus;

195. ragina valstybes nares užtikrinti, kad būtų skiriama pakankamai lėšų tinkamai įgyvendinti Planą ir atitinkamus jų NVKP; mano, kad NVKP įgyvendinimui turėtų būti skirta ne daugiau kaip 30 proc. Europos kovos su vėžiu plano lėšų;

196. palankiai vertina 4 mlrd. EUR vertės finansavimo planą ir atkreipia dėmesį į finansavimo šaltinių papildomumą, kaip nustatyta pačiame plane; pažymi, kad siūlomas biudžetas turėtų būti laikomas pirmuoju žingsniu įgyvendinant visus veiksmus pagal Planą; primena, kad Plano įgyvendinimui bus naudingi įvairūs finansavimo šaltiniai, pvz., programos „ES – sveikatos labui“, „Europos horizontas“ ir Skaitmeninės Europos programa, sanglaudos politikos fondai ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė; pabrėžia, kad į visus finansavimo šaltinius būtina nuosekliai ir skaidriai įtraukti kovą su vėžiu; ypač pabrėžia, kad svarbu stiprinti mokslinius vėžio tyrimus bei inovacijas ir vėžio prevenciją ir kad būtina skirti jiems daugiau lėšų; pabrėžia, kad būtina reguliariai persvarstyti siūlomą Planui iš biudžeto skiriamą asignavimą, siekiant jį padidinti, kai tai įmanoma; pabrėžia, kad valstybės narės turi sutelkti šias lėšas taip, kad jos atitiktų kiekvienos šalies nustatytus poreikius ir panaudotos viešojo intereso ir visuomenės sveikatos paslaugų naudai;

o

o o

197. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoluciją Tarybai, Komisijai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Europos regionų komitetui, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams bei Pasaulio sveikatos organizacijai.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

P9_TA(2022)0039

Bendros užsienio ir saugumo politikos įgyvendinimas. 2021 m. metinis pranešimas

2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl 2021 m. metinio pranešimo dėl bendros užsienio ir saugumo politikos įgyvendinimo (2021/2182(INI))

(2022/C 342/13)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutartį (ES sutartis), ypač į jos 21 ir 36 straipsnius,
  - atsižvelgdamas į JT Chartiją, JT jūrų teisės konvenciją, 1975 m. rugpjūčio 1 d. Helsinkio baigiamąjį aktą ir jo vėlesnius dokumentus, taip pat į 1990 m. lapkričio 19–21 d. Paryžiaus chartiją dėl naujos Europos,
  - atsižvelgdamas į Komisijos pirmininko pavaduotojo ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai 2021 m. birželio 16 d. pranešimą „BUSP ataskaita. Mūsų prioritetai 2021 m.“ (HR(2021)0094),
  - atsižvelgdamas į 2000 m. spalio 31 d. JT Saugumo Tarybos rezoliuciją 1325(2000) dėl moterų, taikos ir saugumo,
  - atsižvelgdamas į savo 2021 m. rugsėjo 16 d. rekomendaciją dėl ES ir Rusijos politinių santykių krypties ⁽¹⁾ ir į savo 2021 m. gruodžio 16 d. rezoliuciją dėl padėties prie Ukrainos sienos ir Rusijos okupuotose Ukrainos teritorijose ⁽²⁾,
  - atsižvelgdamas į 2016 m. liepos 10 d. ir 2018 m. liepos 8 d. bendras deklaracijas dėl ES ir NATO bendradarbiavimo,
  - atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl padėties Honkonge, įskaitant 2021 m. liepos 8 d. rezoliuciją dėl Honkongo, ypač laikraščio „Apply Daily“ atvejo ⁽³⁾, ir 2020 m. birželio 19 d. rezoliuciją dėl Honkongui taikomo Kinijos Liaudies Respublikos nacionalinio saugumo įstatymo ir dėl būtinybės ES ginti Honkongo aukšto lygio autonomiją ⁽⁴⁾,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą (A9-0354/2021),
- A. kadangi Parlamentas yra įpareigotas vykdyti bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP) bei bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP) demokratinę priežiūrą ir kontrolę, jis yra už tai atsakingas ir, kad galėtų visapusiškai ir tinkamai atlikti šį vaidmenį, jam turėtų būti skaidriai ir laiku suteikiama reikiama informacija, taip pat jis turi turėti veiksmingas tam būtinas priemones;
- B. kadangi pastarojo meto tarptautiniai įvykiai ir daugialypiai iššūkiai bei sparčiai kintanti geopolitinė aplinka paspartino esamas tendencijas, darančias poveikį pagrindiniams ES BUSP aspektams, atskleidė, kad ES menkai apsaugota nuo išorės įvykių ir spaudimo poveikio, pabrėžė, kad reikia imtis griežtesnių, platesnio užmojo, patikimesnių, strateginių ir vieningų ES veiksmų pasaulinėje arenoje, ir pabrėžė būtinybę, kad ES galėtų savarankiškai nustatyti savo strateginius tikslus ir plėtoti jų įgyvendinimo pajėgumus;

⁽¹⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0383.

⁽²⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0515.

⁽³⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0356.

⁽⁴⁾ OL C 362, 2021 9 8, p. 71.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- C. kadangi šie pokyčiai ir iššūkiai apima: precedento neturinčią COVID-19 pandemiją, kilusią Vuhane (Kinija), ir jos padarinius; kintantį JAV vaidmenį pasaulinėje arenoje, Rusijos pastangas sugriauti Europos saugumo struktūrą ir jos nuolatinius išpuolius prieš Ukrainą bei Sakartvelo ir Ukrainos teritorijų okupaciją, hibridinius išpuolius prieš ES valstybes nares, pvz., naudojimąsi migrantais kaip priemone, kuria siekiama griauti mūsų demokratinis pagrindus; Baltarusijos nuolat vykdomus tarptautinės teisės pažeidimus; didėjančią Kinijos komunistų partijos ir kitų autoritarinių bei totalitarinių režimų atkaklumą; neseniai įvykusį spartų Afganistano valstybinių struktūrų žlugimą ir vėliau Talibano įvykdytą šalies perėmimą; įtampą Indijos ir Ramiojo vandenynų regione, ypač Pietų ir Rytų Kinijos jūrose, taip pat Taivano sąsiauryje; masinio naikinimo ginklų platinimą; ginklų kontrolės susitarimų ginčijimą; klimato kaitą; finansinius nusikaltimus; regioninių konfliktų paastrėjimą, lėmusį gyventojų perkėlimą; varžybas dėl gamtos išteklių; energijos ir vandens trūkumą; su žlungančiomis valstybėmis susijusius pavojus; terorizmą; organizuotą tarpvalstybinį nusikalstamumą; kibernetinius išpuolius ir dezinformacijos kampanijas;
- D. kadangi šios esamos tendencijos atsirado dėl pasaulinės jėgų pusiausvyros poslinkio link daugiapolio sustiprėjusios geopolitinės konkurencijos pasaulio, o tai apsunkina pasaulinį valdymą ir tarptautinių viešųjų gėrybių tiekimą tada, kai jų reikia vis labiau;
- E. kadangi pasaulis įžengė į naują „netaikos“ erą – augančio geopolitinio netikrumo laikotarpį su didėjančiu regioninių konfliktų skaičiumi ir didele galios konkurencija, kurie turi didelį poveikį ES saugumui;
- F. kadangi Rusijos karinių pajėgų telkimas prie Ukrainos sienos ir jos neteisėtai okupuotose teritorijose, taip pat Baltarusijoje ir Kaliningrado srityje kelia tikėtiną ir rimtą grėsmę Ukrainos ir Europos saugumui; kadangi dėl bet kokių tolesnių Rusijos Federacijos karinių veiksmų ir hibridinių išpuolių turėtų būti priimtos griežtos ekonominės ir finansinės sankcijos, glaudžiai bendradarbiaujant su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, NATO ir kitais partneriais;
- G. kadangi vis labiau aiškėja žalingas klimato kaitos poveikis ES saugumui;
- H. kadangi tikimasi, jog iki 2050 m. daugiau nei pusė pasaulio gyventojų skaičiaus augimo bus užfiksuota Afrikoje, kurioje, kaip tikimasi, bus 1,3 mlrd. iš 2,4 mlrd. naujų planetos gyventojų; kadangi dėl šio augimo sutelkimo ir klimato kaitos poveikio kai kuriose skurdžiausiose šalyse kils daug naujų problemų, kurios turės itin didelį poveikį tiek šioms šalims, tiek Europos Sąjungai, jeigu nebus sprendžiamos jau dabar; kadangi 2019 m. JT prekybos ir plėtros konferencijos ataskaitoje dėl prekybos ir vystymosi ⁽⁵⁾ nurodoma, jog kasmet reikės papildomai 2,5 trln. JAV dolerių, kad būtų įvykdyti JT darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. išsipareigojimai;
- I. kadangi ES turi veikti pasaulinėje arenoje turėdama vieną suderintą nuomonę, kurios pagrindas yra bendra strateginė kultūra, kad galėtų plėtoti lyderės vaidmenį ir atgaivinti bei reformuoti daugiašališkumą, grindžiamą demokratinėmis vertybėmis, teisine valstybe, socialiniu teisingumu, pagrindinėmis teisėmis, įskaitant lyčių lygybę ir paramą laisvei pasaulyje, ir tvarios bei įtraukios ateities vizija;
- J. kadangi didžioji dauguma ES piliečių ir Konferencijos dėl Europos ateities skaitmeninėje platformoje iki šiol gautų pastabų autorių pritaria svarbesniam ES vaidmeniui ir bendram ES požiūriui užsienio ir saugumo politikos klausimais ir norėtų, kad ES užsienio ir saugumo politika būtų nuoseklesnė ir veiksmingesnė;
1. pabrėžia, kad norėdama pasiekti strateginį tikslą plėtoti savo vadovaujamąjį vaidmenį pasaulyje, ES turėtų formuoti savo BUSP remdamasi šiais šešiais veiksmiais:
- ginti taisyklėmis grindžiamą tarptautinę tvarką, grindžiamą principais ir išsipareigojimais, įtvirtintais JT chartijoje, Helsinkio baigiamajame akte ir Paryžiaus chartijoje dėl naujos Europos,

(5) JT prekybos ir plėtros konferencija. „2019 m. prekybos ir vystymosi ataskaita. Pasaulinio žaliojo kurso finansavimas“, 2019 m.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- imtis vadovaujamojo vaidmens stiprinant daugiašales partnerystes, susijusias su pasauliniais prioritetais, visų pirma partnerystę su JT, ir saugant bei skatinant demokratiją ir žmogaus teises visame pasaulyje,
- gerinti ES matomumą ir sprendimų priėmimą ir visapusiškai bei veiksmingiau pasinaudoti ES tvirtosios ir švelniosios galios priemonėmis, be kita ko, įtraukiant kvalifikuotos balsų daugumos balsaviną priimant ES užsienio politikos sprendimus,
- pasiekti Europos Sąjungos suverenumą, nuosekliai sujungiant ES išorės ir vidaus veiksmus, derinant gebėjimą prireikus veikti savarankiškai su pasirengimu siekti strateginio solidarumo su panašiai mąstančiais partneriais,
- toliau plėtoti regionines strategijas, be kita ko, diplomatinį ir ekonominių įsitraukimą bei bendradarbiavimą saugumo srityje,
- stiprinti ES BUSP demokratinę priežiūrą, tikrinimą bei atskaitomybę ir parlamentinį aspektą;

Vadovaujamojo vaidmens stiprinant daugiašales partnerystes, susijusias su pasauliniais prioritetais, visų pirma partnerystę su JT, ir saugant bei skatinant demokratiją ir žmogaus teises visame pasaulyje, ėmimasis

2. palankiai vertina didėjančius ES užmojus ir iniciatyvas imtis vadovaujamojo vaidmens skatinant pasaulines partnerystes pagrindinių prioritetų srityje ir stiprinant taisyklėmis ir vertybėmis grindžiamą daugiašalę tvarką, tuo tikslu reformuojant pagrindines institucijas ir organizacijas, siekiant pagerinti jų veiksmingumą ir padidinti jų atsparumą, taip pat geriau panaudojant esamus daugiašalio pasaulinio valdymo mechanizmus ir institucijas; pažymi, kad šios iniciatyvos sudaro galimybes tarptautinei bendruomenei, kuriai taikoma tarptautinė teisė, veiksmingai spręsti pasaulines problemas, pvz., klimato kaitos, pandemijų, energetikos krizės ir terorizmo grėsmių, ir kovoti su piktavališkų autoritarinių veikėjų įtaka; pakartoja, kad ES užsienio ir saugumo politika turi užtikrinti JT darnaus vystymosi tikslų (DVT) iki 2030 m. įgyvendinimą;

3. pabrėžia, kad reikia plėtoti tikrą strateginę ES ir JT partnerystę kovos su klimato kaita ir žmogaus teisių srityse, taip pat krizių valdymo srityje; ragina valstybes nares ir vyriausybes visame pasaulyje skirti JT organams daugiau kompetencijos, išteklių ir intervencijos pajėgumų; apgailestauja dėl to, kad Kinija ir Rusija neleidžia JT Saugumo Tarybai pasmerkti despotiškų režimų už jų veiksmus, trukdo vieningam tarptautiniam atsakui į įvairias krizes ir užkerta kelią G7 sprendimų įgyvendinimui JT lygmeniu; pakartoja, kad tvirtai remia Tarptautinį baudžiamąjį teismą (TBT), ir ragina ES ir valstybes nares teikti tinkamą finansinę paramą, kad TBT galėtų vykdyti savo užduotis;

4. pabrėžia, kad ES turi ginti ir skatinti demokratiją visame pasaulyje, rodydama pavyzdį, be kita ko, užtikrindama, kad visose valstybėse narėse būtų griežtai laikomasi demokratijos, žmogaus teisių ir teisinės valstybės principų; ragina ES skatinti demokratiškas valstybių aljansą visame pasaulyje; primygtinai tvirtina, kad reikia sutelkti išteklius, keistis geriausia patirtimi, koordinuoti bendrus veiksmus ir kurti bendras strategijas, susijusias su kova su autoritarinių valstybių ir jų įgaliotųjų atstovų, priešišku nevalstybinių subjektų bei antidemokratiškas veikėjų demokratinėse visuomenėse piktavališku kišimusi ir dezinformacija; mano, jog tam, kad tai būtų sėkminga, ES ir jos valstybės narės, be kita ko, glaudžiai bendradarbiaudamos su NATO, turėtų skatinti visą vyriausybę ir visą visuomenę apimančią požiūrį į kovą su hibridinėmis grėsmėmis, derinamą su plataus užmojo paramos demokratijai darbotvarkę, pagal kurią daugiausia dėmesio būtų skiriama žodžio laisvės ir žiniasklaidos nepriklausomumo išsaugojimui ir propagavimui; šiuo atžvilgiu išreiškia visapusišką paramą aukščiausio lygio susitikimams dėl demokratijos, kuriuos rengia JAV ir kuriuose daugiausia dėmesio skiriama konkreitiems veiksams, kuriais siekiama apginti visuotines žmogaus teises, užkirsti kelią nusigręžimui nuo demokratijos ir kovoti su korupcija;

5. ragina ES sukurti ES kovos su užsienio kišimusi, propaganda ir įtakos operacijomis priemonių rinkinį, be kita ko, kuriant naujas priemones, kuriomis būtų sudaromos sąlygos išlaidomis apkrauti nusikaltėlius, taip pat stiprinti atitinkamas struktūras, konkrečiai – Europos išorės veiksmų tarnybos (EIVT) strateginės komunikacijos darbo grupes; palankiai vertina šiuo metu vykdomą Komisijos Kovos su dezinformacija praktikos kodekso peržiūrą; pabrėžia, kad ES turi didinti savo veiksmų matomumą geriau ir strategiškiau informuodama apie savo išorės veiksmus savo piliečius ir gyventojus už ES ribų;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

6. yra labai susirūpinęs dėl besitęsiančio nusigręžimo nuo demokratijos ir trukdžių laikytis žmogaus teisių vis didesniame skaičiuje ne ES šalių, įskaitant išpuolius prieš politines teises ir rinkimų sąžiningumą; dar kartą patvirtina, jog svarbu, kad ES nuolat remtų rinkimų procesus pasaulyje, be kita ko, pasitelkdama rinkimų stebėjimo misijas, ir primena esminį Parlamento vaidmenį šiuo atžvilgiu; pabrėžia, kad svarbu užtikrinti aukščiausio lygio apsaugą šalies rinkimų stebėtojams; ragina ES toliau stiprinti bendradarbiavimą rinkimų stebėjimo srityje su visais atitinkamais partneriais, pvz., Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacija (ESBO), Europos Taryba ir organizacijomis, kurios patvirtino Tarptautinio rinkimų stebėjimo principų deklaraciją ir Tarptautinių rinkimų stebėtojų elgesio kodeksą;

7. ragina ES toliau plėtoti lyderės vaidmenį ginant ir propaguojant laisvę, demokratiją ir žmogaus teises daugiašaliuose forumuose, ypač JT; mano, kad ES turėtų užtikrinti skaidrų ir veiksmingą ES visuotinio sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimo (angl. GHRSR) (ES Magnitskio aktas) naudojimą, be kita ko, išplečiant Visuotinio sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimo taikymo sritį įtraukiant su korupcija susijusius nusikaltimus; pakartoja, kad ES turėtų geriau užtikrinti jos sudarytų tarptautinių susitarimų nuostatų dėl žmogaus teisių vykdymą; primena ES visuotinio sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimo, kuris yra integruoto ir visapusiško Sąjungos politikos požiūrio dalis, politinį pobūdį;

8. primygtinai ragina visapusiškai įgyvendinti ir sistemingai įtraukti lyčių aspekto integravimą ir Trečiąją ES lyčių lygybės veiksmų planą (LLVP III) į visus ES išorės veiksmus, visais dalyvavimo lygmenimis ir į visas atitinkamas veiklas bei koncepcijas, taip pat ir pasibaigus LLVP III vykdymo laikotarpiui; ragina ES ir valstybes nares imtis vadovaujamojo vaidmens įgyvendinant JT Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 1325 (2000) dėl moterų, taikos ir saugumo; primygtinai ragina EIVT stiprinti geografinę pusiausvyrą, kad visų valstybių narių piliečiams būtų atstovaujama tinkamai, atspindint jų įvairovę, kaip nurodyta Pareigūnų tarnybos nuostatų ⁽⁶⁾ 27 straipsnyje;

9. ragina veiksmingai įgyvendinti 2020 m. ES taikos tarpininkavimo koncepciją siekiant įtvirtinti Europos Sąjungos, kaip įtakingos pasaulinės veikėjos, investuojančios į konfliktų prevenciją ir tarpininkavimą, ir pagrindinės veikėjos skatinant ir įgyvendinant taiką tarptautiniu lygmeniu, poziciją; primena lyginamąjį ES pranašumą konfliktų prevencijos ir sprendimo srityse, palyginti su atskiromis valstybėmis narėmis; pabrėžia svarbų Parlamento vaidmenį šioje srityje vykdant parlamentinę diplomatiją; pripažįsta jaunimo organizacijų vaidmenį kuriant taikią visuomenę ir jų vaidmenį skatinant taikos kultūrą, toleranciją ir kultūrų bei religijų dialogą;

10. pakartoja savo raginimą labiau remti ES jūrų saugumo strategiją, nes laivybos laisvės išsaugojimas tampa vis didesne problema pasauliniuose ir kaimyniniuose vandenyse; pabrėžia, kad laivybos laisvė turėtų būti gerbiama visada; ragina ES daugiau dėmesio skirti laivybos laisvės užtikrinimui ir priemonėms, skirtoms ginkluotų konfliktų ir karinių incidentų jūrose deeskalavimui ir prevencijai;

11. ragina, bendradarbiaujant su pagrindiniais partneriais, parengti plataus užmojo ES darbotvarkę, pagal kurią būtų remiama religijos ar tikėjimo laisvė už ES ribų ir keliamas persekiojimo dėl religijos ar tikėjimo klausimas; pažymi, kad remiant religijos ar tikėjimo laisvę prisidedama prie ilgalaikės taikos skatinimo, taigi ir prie daugelio problemų, su kuriomis susiduria Sąjunga, įskaitant migracijos krizę, sprendimo; primygtinai ragina Europos Komisiją kuo greičiau paskirti naują ES specialųjį pasiuntinį religijos ar tikėjimo laisvės propagavimo klausimais;

12. palankiai vertina ES kaip pasaulinės lyderės kovos su klimato kaita srityje pastangas ir ragina Komisiją ir EIVT siūlyti naujas iniciatyvas, pvz., Europos žaliuojo kurso internacionalizavimą, taip pat naujas iniciatyvas, skirtas reaguoti į su klimatu susijusias saugumo rizikas, ir spręsti klimato kaitos poveikio problemas vietos lygmeniu, visų pirma tarp pažeidžiamų gyventojų ir labai paveiktose bendruomenėse; mano, kad ES turėtų remti plataus užmojo CO₂ mažinimo tikslus ES nepriklausančiose šalyse, ir pabrėžia, kad klimato diplomatijai turi tekti itin svarbus vaidmuo; tikiši, kad Europos žaliuojo kurso įgyvendinimas turės didelių geopolitinių pasekmių ir turės įtakos ES santykiams su kai kuriais jos partneriais, pvz., sprendžiant ES priklausomybės nuo Rusijos iškastinio kuro tiekimo klausimą;

13. palankiai vertina ES požiūrį ir lyderystę pasaulyje teikiant vakciną nuo COVID-19 ir sprendžiant socialines ir ekonomines pandemijos pasekmes naudojant priemonę COVAX ir Europos komandos visuotinę gaivinimo priemonių rinkinį; ragina ES pateikti tvirtą visuotinę sveikatos strategiją, į kurią įtrauktos pasaulinės ir ES pastangos, kuriomis siekiama užtikrinti geresnį visuotinį pasirengimą būsimoms krizėms ir veiksmingą reagavimą į jas, taip pat užtikrinti laisvą, sąžiningą, įperkama ir lygiateisę prieigą prie vakcinų visame pasaulyje; pakartoja, kad ES turi tapti savarankiškesne sveikatos

⁽⁶⁾ OL L 56, 1968 3 4, p. 1.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

klausimais ir įvairinti savo tiekimo grandines, kad būtų panaikinta priklausomybė nuo autoritarinių ir totalitarinių režimų; palankiai vertina ES ir JAV partnerystę vykdant pasaulinę skiepijimo nuo COVID-19 kampaniją;

14. pripažįsta, kad technologijos, sujungiamumas ir duomenų srautas yra svarbūs ES išorės santykių ir partnerystės susitarimų aspektai ir turi reikšmingą geopolitinį poveikį; primygtinai ragina ES plėtoti pasaulines partnerystes siekiant nustatyti sąžiningas, atviras ir vertybėmis pagrįstas taisyklėmis grindžiamo, etiško ir į žmogų orientuoto technologijų naudojimo normas ir standartus, užtikrinančius atskirų naudotojų privatumą, visų pirma dirbtinio intelekto ir interneto valdymo srityse, taip pat pasitelkiant kibernetinę diplomatiją kaip savo išorės veiksmų pagrindą; pabrėžia, kad ES turi užtikrinti demokratinių valstybių bendradarbiavimą ir koordinavimą šioje srityje, taip pat užtikrinti, kad sprendžiant konfliktus būtų laikomasi tarptautinės ir humanitarinės teisės; pabrėžia konkrečią grėsmę, kurią naujosios skaitmeninės technologijos kelia žmogaus teisių gynėjams ir kitiems subjektams, kontroliuojamos ir ribodamos jų veiklą bei šiai veiklai kenkdamos, kaip neseniai parodė atskleista informacija apie projektą „Pegasus“; ragina ES imtis iniciatyvos skatinti taikyti visuotinį šnipinėjimo programinės įrangos technologijų, skirtų represiniams tikslams, eksporto moratoriumą, taip pat patvirtinti tvirtą reguliavimo sistemą šioje srityje; ragina ES ir valstybes nares užtikrinti tinkamą uolumą žmogaus teisių srityje ir tinkamą Europos stebėjimo technologijų ir techninės pagalbos eksporto patikrinimą pagal Dvejopo naudojimo prekių reglamentą⁽⁷⁾; ragina ES ir valstybes nares bendradarbiauti su ne ES šalių vyriausybėmis, kad būtų nutraukta represinių kibernetinio saugumo ir kovos su terorizmu teisės aktų priėmimo praktika ir jų taikymas; pabrėžia, kad ES turi išsaugoti asmens teises; todėl pabrėžia, kad socialinio reitingavimo sistemos neatitinka pagrindinių ES vertybių; pabrėžia, kad tokia sekimo politika ir priemonės jokiomis aplinkybėmis neturėtų būti įdiegiamos ir naudojamos ES; todėl pabrėžia, kad ES turi stengtis apriboti tarpvalstybinę skaitmeninių represijų aprėptį ir su ja kovoti; pažymi, kad gynybos technologijų ir ginklų eksportas priklauso valstybių narių kompetencijai;

15. pakartoja, kad ES turėtų parengti ir įgyvendinti visuotinę sujungiamumo strategiją kaip dabartinės ES ir Azijos sujungiamumo strategijos išplėtimą ir strateginį atsaką siekiant stiprinti savo įtaką daugelyje pasaulio regionų, pvz., Lotynų Amerikoje, Afrikoje ir Azijoje; todėl palankiai vertina 2021 m. gruodžio 1 d. Komisijos pateiktą plataus užmojo ir daugialypę iniciatyvą „Global Gateway“, kuria siekiama, be kita ko, su partneriais visame pasaulyje sąžiningai ir tvariai investuoti į skaitmeninius tinklus ir kokybišką infrastruktūrą ir pagal kurią žadamos tvirtesnės partnerystės nesukuriant priklausomybės; pabrėžia, kad Komisija turėtų kaip griežtą sujungiamumo projektą su ne ES šalimis sąlygą numatyti griežtą socialinių ir darbuotojų teisių, skaidrumo, žmogaus teisių laikymąsi, išsamaus patikrinimo vykdymą, sąveikumą, gerą valdymą ir demokratinių standartų laikymąsi bei etišką technologijų naudojimą tiek šalies viduje, tiek užsienyje; atsižvelgdamas į tai, pažymi, kad Komisija turėtų parengti strategiją, kaip pagerinti savo partnerių galimybes naudotis patikimomis ir saugiomis technologijomis; pabrėžia, kad investicijomis į sujungiamumą turi būti remiamas ekonomikos atsparumas ir su Paryžiaus klimato susitarimu suderinamas ekonomikos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas; prašo dėti daugiau pastangų įgyvendinant ES sujungiamumo partnerystes ir ragina Komisiją plėtoti šiuos sujungiamumo projektus kartu su panašiai maščiančiais partneriais ir su jais bendradarbiaujant; palankiai vertintų tai, kad kitame AS ir ES aukščiausiojo lygio susitikime būtų sukurta sujungiamumo partnerystė su Afrikos Sąjunga (AS);

16. palankiai vertina G7 pasaulinę iniciatyvą „Build Back Better World“ ir ragina ES imtis aktyvaus vaidmens toliau ją plėtojant, be kita ko, nustačius sąsajas su strategija „Global Gateway“ ir tokiu būdu, kad jos stiprintų viena kitą;

ES matomumo ir sprendimų priėmimo gerinimas ir visapusiškas bei veiksmingesnis pasinaudojimas ES tvirtosios ir švelniosios galios priemonėmis, be kita ko, įtraukiant kvalifikuotos balsų daugumos balsavimą priimant ES užsienio politikos sprendimus

17. pakartoja, kad ES visų pirma reikia vienybės bei stipresnės ir tikros politinės valstybių narių valios bendrai susitarti dėl bendros ES užsienio politikos tikslų ir ES bendradarbiavimo saugumo ir gynybos srityje ir visa tai skatinti, siekiant įgyvendinti ES sutarties 21 straipsnio tikslus, vertybes, principus ir normas; pabrėžia, kad reikia sukurti Saugumo ir gynybos sąjungą, kuri būtų atspirties taškas įgyvendinant bendrą Europos gynybos politiką, laikantis ES sutarties 42 straipsnio 2 dalies nuostatos;

(7) 2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/821, nustatantis Sąjungos dvejopo naudojimo prekių eksporto, persiuntimo, susijusių tarpininkavimo paslaugų ir tranzito kontrolės režimą (OL L 206, 2021 6 11, p. 1).

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

18. pabrėžia, kad ES užsienio politika turi turėti savo priemones užsienio reikalų, žmogaus teisių ir saugumo bei gynybos srityse; primena, kad nuolatinis struktūrizuotas bendradarbiavimas (PESCO) buvo įtvirtintas Lisabonos sutartyje, tačiau nustatytas tik 2017 m.; todėl ragina valstybes nares ir Tarybą drąsiai kuo veiksmingiau panaudoti visas Sutartyse numatytas užsienio politikos priemones;

19. pabrėžia, kad ES, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, turi stiprinti savo gebėjimą veikti veiksmingai, laiku, aktyviai bei nepriklausomai ir formuoti ES atsaką į vykstančius ir būsimus iššūkius; pabrėžia, kad ES turi skubiai sukurti automatinio keitimosi informacija ir žvalgybos informacija tarp valstybių narių ir ES mechanizmą, pagal kurį būtų keičiamasi informacija užsienio reikalų ir saugumo problemų, kylančių už Sąjungos ribų, klausimais, įskaitant terorizmą, kuris ir toliau kelia grėsmę Europos vertybėms ir saugumui ir kurio problemai spręsti reikia daugialypio požiūrio; palankiai vertina vykstantį strateginio kelrodžio procesą, kuris yra Europos saugumo ir gynybos sąjungos kūrimo ir ES strateginio savarankiškumo saugumo ir gynybos srityse, taip pat bendros Europos strateginės saugumo ir gynybos kultūros, grindžiamos mūsų bendromis vertybėmis ir tikslais ir bendru grėsmių supratimu bei specifinio valstybių narių saugumo ir gynybos politikos pobūdžio paisymu, plėtojimo atskaitos taškas; tikisi, kad strateginis kelrodis padės formuoti bendrą ES saugumo ir gynybos viziją siekiant strateginio savarankiškumo; pabrėžia, kad rezultatai turėtų atsispindėti pataisytoje 2016 m. Visuotinės ES strategijos redakcijoje, kurioje atsižvelgiama į pagrindines grėsmes, problemas ir galimybes ir pasiūloma būdų, kaip ES galėtų imtis aktyvesnio pasaulinio vaidmens; be to, pabrėžia, kad šiomis išvadomis turėtų būti grindžiamas kitų dokumentų, pvz., 2018 m. Pajėgumų plėtojimo plano, peržiūra;

20. pabrėžia žmogaus teisių, kaip neatsiejamo ES užsienio reikalų priemonių rinkinio elemento, svarbą ir pabrėžia jų papildomumą; ragina ES koordinuoti veiksmus su šalimis partnerėmis žmogaus teisių gynimo ir sankcijų taikymo srityse, siekiant padidinti jų poveikį; primena, kad nuoseklus ir tolygus ribojamųjų priemonių taikymas visose valstybėse narėse yra išankstinė ES išorės politikos patikimumo ir veiksmingumo užtikrinimo sąlyga; prašo Komisijos, kuri yra Sutarčių sergėtoja, Tarybos ir Komisijos pirmininko pavaduotojo ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai, kaip institucijų, atsakingų už ES užsienio politikos vientisumą, nuoseklumą ir veiksmingumą, užtikrinti, kad nacionalinis atsakas į ES priimtų ribojamųjų priemonių nesilaikymą būtų veiksmingas, proporcingas ir atgrasantis; šiuo klausimu ragina ES užtikrinti ES ribojamųjų priemonių, nustatytų reaguojant į Rusijos agresiją prieš Ukrainą ir jos neteisėtą Krymo aneksiją, veiksmingumą ir visapusišką jų laikymąsi; primygtinai ragina ES ir toliau glaudžiai derinti veiksmus ir bendradarbiauti su JAV taikant sankcijas, kai siekiama bendrų užsienio ir saugumo politikos tikslų, kartu vengiant galimų nepageidaujamų pasekmių ES ir JAV interesams;

21. be to, pabrėžia, kad, Tarybai priėmus strateginį kelrodį, juo turėtų būti sukurta didelė pridėtinė vertė Europos Sąjungos BUSP ir bendrai saugumo ir gynybos politikai (BSGP) ir jis turėtų toliau didinti valstybių narių solidarumą; palankiai vertina tai, kad strateginis kelrodis grindžiamas bendra grėsmių ir problemų, su kuriomis susiduria mūsų ES ir jos valstybės narės, analize, nustato esamų ir būsimų pajėgumų spragas – tiek institucijų, tiek išteklių atžvilgiu – ir pateikia aiškias veiksmų gaires, kaip šias spragas užpildyti; pakartoja, kad Parlamentą ketina dalyvauti šiame procese, visų pirma naudodamasis savo teise į tikrinimą ir nustatydamas reguliarią peržiūros procedūrą; tikisi, kad galutinis strateginio kelrodžio projektas ir NATO strateginė koncepcija bus suderinti tarpusavyje, siekiant užtikrinti sustiprintą bendrą darbą ir dalijimąsi našta ir nustatyti būdus, kaip sustiprinti ES ir NATO bendradarbiavimą; pakartoja vieningo pajėgų rezervo principą; primygtinai prašo valstybių narių, užbaigus strateginį kelrodį, įgyvendinti bendros strategijos kultūrą, pasiekti plataus užmojo bendrą sutarimą dėl ES sutarties 42 straipsnio 7 dalies ir SESV 222 straipsnio ir jų santykio su Šiaurės Atlanto sutarties 5 straipsniu; tikisi, kad pagal strateginį kelrodį bus galima partnerystės šalims, įskaitant Rytų partnerystės šalis, suteikti daugiau galimybių didinti atsparumą saugumui kylančioms šiuolaikinėms grėsmėms ir problemoms; mano, kad dabartinė agresyvi Rusijos užsienio ir saugumo politika šiame dokumente turėtų būti įvardyta kaip didelė grėsmė Europos žemyno saugumui;

22. primena, kad Sutartyse numatyta galimybė patobulinti BUSP sprendimų priėmimo procedūras; primena ES sutarties 31 straipsnio 2 dalį, pagal kurią Taryba gali priimti tam tikrus sprendimus BUSP klausimais kvalifikuota balsų dauguma, ir ES sutarties 31 straipsnio 3 dalyje numatytą nuostatą dėl pereinimo, pagal kurią numatyta galimybė palaipsniui pereiti prie kvalifikuotos balsų daugumos priimančios sprendimus BUSP srityje, kai jie neturi karinio ar gynybinio pobūdžio, bet stiprina ES solidarumą ir savitarpio pagalbą krizių atvejais; pabrėžia, kad vienbalsiškumas kenkia ES gebėjimui veikti, todėl primygtinai ragina valstybes nares priimančios BUSP sprendimus taikyti kvalifikuotos balsų daugumos balsavimą; visų pirma

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

pakartoja savo raginimą taikyti balsavimą kvalifikuota balsų dauguma priimant pareiškimus tarptautiniais žmogaus teisių klausimais ir su žmogaus teisėmis susijusius sprendimus, nustatant ir įgyvendinant sankcijas pagal visuotinį sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimą, ir visus sprendimus, susijusius su civilinėmis bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP) misijomis; pabrėžia, kad ES sutarties 31 ir 44 straipsnių taikymas galėtų padidinti ES lankstumą ir pajėgumą veikti įvairiais užsienio politikos klausimais;

23. ragina ES ir NATO aktyviau konsultuotis Politinio ir saugumo komiteto ir Šiaurės Atlanto Tarybos lygmeniu;

24. pakartoja savo raginimą sukurti naujas bendradarbiavimo formas, pvz., Europos saugumo tarybą, siekiant plėtoti integruotą požiūrį į konfliktus ir krizes; pabrėžia, kad reiktų apsvarstyti šio bendradarbiavimo sudėtį ir galimą aprėptį; primena, kad šiuo metu vykstančioje Konferencijoje dėl Europos ateities numatyta tinkama sistema, kuria remiantis galima rengti novatoriškus pasiūlymus šiuo klausimu; ragina, kad Konferencija būtų laikomasi platesnio užmojo ES politikos išorės aspekto atžvilgiu, įskaitant saugumą ir gynybą, pvz., sukuriant ES nuolatinius daugiašalius karinius padalinius ir nustatant kvalifikuotos balsų daugumos balsavimo principą priimant sprendimus ES užsienio politikos srityje; tačiau pažymi, kad naudojant vien tik naujas institucines sistemas nebus išspręstos struktūrinės ir politinės problemos, su kuriomis susiduriama vykdant BSGP; pakartoja savo raginimą įsteigti Gynybos ministrų tarybą;

25. pabrėžia, kad pačios ES priemonės turėtų apimti Europos diplomatinės akademijos įsteigimą, kurioje ES diplomatai būtų ruošiami būti tokiais nuo pat pradžių, taip pat jie suartėtų dėl bendrų ES vertybių ir interesų, siekdami tikros „esprit de corps“, nulemtos bendros diplomatinės kultūros iš Europos perspektyvos; ragina visapusiškai įgyvendinti bandomąjį projektą „Pastangos įsteigti Europos diplomatinės akademiją“ (angl. *Towards the creation of a European Diplomatic Academy*), kurį vykdant galima padėti įkurti minėtąją akademiją ir kuris turėtų apimti atrankos į EIVT ir ES delegacijas nustatymą; pabrėžia, kad svarbu stiprinti diplomatinį atstovavimą Europos Sąjungai ne ES šalyse ir siekti visaverčio diplomatinio atstovavimo daugiašalėse organizacijose apskritai ir visų pirma JT; akcentuoja, kad tvirtesnis atstovavimas Europos Sąjungai ne ES šalyse ir daugiašalėse organizacijose labai paskatintų itin reikalingą ES institucijų ir valstybių narių vienybę sprendžiant pasaulines problemas BUSP srityje;

26. pabrėžia, kad norint laikytis holistinio požiūrio į BUSP reikia užtikrinti visų turimų ES išteklių išorės veiksmų srityje sąveiką; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia esminį Europos Parlamento vaidmenį ir lyginamąjį pranašumą ES diplomatinės srityje, visų pirma dėl tarparlamentinių santykių ir dėl plačios Parlamento veiklos su trečiosiomis šalimis pagal paramos demokratijai programas; ragina Komisiją, EIVT ir valstybes nares pripažinti Parlamentą neatsiejama Europos komandos dalimi ir tai atspindėti veiklos struktūrose; pabrėžia, kad kultūra tapo naudinga diplomatine priemone ir pagrindine ES švelniosios galios dalimi; pabrėžia, kad kultūra turi didelį potencialą propaguoti ES vertybes;

27. ragina EIVT ir Tarybą imtis veiksmų, kad peržiūrėtų ES specialiųjų įgaliotinių ir specialiųjų pasiuntinių įgaliojimus ir jų apimtį ir užtikrintų skaidrų ir išsamų šių pareigų veiksmingumo ir pridėtinės vertės vertinimą, kaip Parlamentas prašė savo 2019 m. kovo 13 d. rekomendacijoje⁽⁸⁾; primygtinai ragina EIVT ir Tarybą imtis visų būtinų veiksmų siekiant kuo greičiau įvykdyti Parlamento rekomendaciją;

28. palankiai vertina Komisijos pastangas didinti ES prognozavimo pajėgumus, be kita ko, BUSP srityje, kaip galima matyti iš antrosios metinės strateginio prognozavimo ataskaitos „ES pajėgumas ir laisvė veikti“; siūlo, kad tarpinstitucinio prognozavimo veikla būtų vykdoma politiniu lygmeniu, siekiant į politikos formavimą įtraukti prognozes ir pagerinti ES pasirengimą būsimiems iššūkiams, kaip antai klimato kaitos nulemtos krizės ir konfliktai, taip pat stiprinti jos gebėjimą formuoti regioninius ir pasaulinius pokyčius;

⁽⁸⁾ 2019 m. kovo 13 d. Europos Parlamento rekomendacija Tarybai, Komisijai ir Komisijos pirmininko pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai dėl ES specialiųjų įgaliotinių įgaliojimų ir jų apimties (OL C 23, 2021 1 21, p. 146).

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

29. pabrėžia, kad ES biudžeto išorės aspektas turi būti tinkamai finansuojamas ir parengtas nedelsiant reaguoti į esamas, kylančias ir būsimas problemas; primygtinai ragina, kad išorės veiksmų biudžetas būtų sutelktas į prioritetines sritis tiek geografiniu, tiek teminiu požiūriu, ir sritis, kuriose ES veiksmai gali sukurti didžiausią pridėtinę vertę;

Europos Sąjungos suverenumo pasiekimas nuosekliai sujungiant ES išorės ir vidaus veiksmus, derinant gebėjimą prireikus veikti savarankiškai su pasirengimu siekti strateginio solidarumo su panašiai mąstančiais partneriais

30. ragina ES didinti savo strateginį savarankiškumą konkrečiose srityse, kurios yra labai svarbios Sąjungos nuolatiniam pirmavimui tarptautinėje arenoje, kaip antai ES vertybių propagavimas, pagrindinės teisės, teisinga prekyba, ekonomika, saugumas ir technologijos, socialinis teisingumas, žalioji ir skaitmeninė pertvarka ir energetika, ir ES vaidmenį sprendžiant autoritarinių ir totalitarinių režimų pernelyg didelio atkaklumo problemą; pabrėžia, kad reikia nuosekliai tarpusavyje susieti ES išorės veiksmus ir vidaus politiką; pakartoja savo raginimą sukurti Europos saugumo ir gynybos sąjungą, kuri būtų atspirties taškas įgyvendinant bendrą Europos gynybą, laikantis ES sutarties 42 straipsnio 2 dalies nuostatos, ir kuri leistų ES prireikus veikti savarankiškai, kad apsaugotų savo saugumo interesus, ir padėtų ES tapti pajėgesne ir patikimesne strategine partnere savo sąjungininkams, įskaitant NATO ir JAV; ragina stiprinti ir racionalizuoti bendradarbiavimą gynybos srityje, pvz., su gynybos įranga susijusiais klausimais;

31. pabrėžia, kad ES savarankiškumas saugumo ir gynybos srityje reiškia patikimų ir sąveikių strateginių pajėgumų, reikalingų veiksmingam krizių valdymui, plėtojimą, koordinavimą ir greitą dislokavimą, Sąjungos ir jos piliečių apsaugą, pagrindinių partnerių mokymą, veiksmingą valstybių narių tarpusavio (užtikrinant visišką solidarumą) bei ES lygmens, taip pat kitų tarptautinių organizacijų, pvz., JT ir NATO, bendradarbiavimą, sprendimų priėmimą ir darbo pasidalijimą, plėtos ir gamybos pajėgumus, taip pat gebėjimą prireikus savarankiškai ir nepriklausomai priimti sprendimus ir veikti vadovaujantis savo interesais, principais ir vertybėmis, kaip nustatyta ES sutarties 21 straipsnyje, visų pirma įtvirtinant save kaip veiksmingą pasaulinio masto veikėją ir visapusiškai laikantis tarptautinės teisės; pabrėžia, kad pirmenybė turėtų būti teikiama stiprių ir patikimų aljansų, partnerystių ir daugiašalių susitarimų kūrimui bei strateginio solidarumo su panašiai mąstančiomis šalimis kūrimui; pabrėžia, kad laikantis šio požiūrio turėtų būti toliau stiprinamas bendradarbiavimas su partneriais, ypač NATO; pažymi, kad šie sustiprinti Europos strateginiai pajėgumai ir struktūros turėtų būti suderinami su NATO ir ją papildyti; atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina Komisijos pirmininkės pranešimą apie aukščiausio lygio susitikimą Europos gynybos klausimais Prancūzijos pirmininkavimo Tarybai laikotarpiu; pabrėžia, kad ES ir NATO iki 2021 m. pabaigos pateiks bendrą deklaraciją dėl bendradarbiavimo; ragina sukurti greitojo dislokavimo pajėgumus, kuriuos pristatė Komisijos pirmininko pavaduotojas ir Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai, ir tai būtų pirmas žingsnis kuriant ES nuolatinis daugiašalius karinius padalinius; pabrėžia, kad tokios pajėgos turėtų teikti papildomą naudą, palyginti su ES kovinėmis grupėmis, kurios niekada nebuvo dislokuotos; todėl ragina Tarybą ir Komisiją, visapusiškai išnaudojant dabartines ES sutarčių siūlomas galimybes, įvertinti ir plėtoti galimybes sukurti ES nuolatinis daugiašalius karinius padalinius, finansuojamus tiek Europos taikos priemonės, tiek ES biudžeto lėšomis;

32. pripažįsta NATO kaip nuolatinį kolektyvinio Europos saugumo ir gynybos pagrindą ir ragina abiejose Atlanto pusėse esančias sąjungininkes dar kartą patvirtinti savo įsipareigojimą NATO kaip pagrindinei euroatlantinės erdvės gynybos institucijai; pakartoja savo raginimą sąjungininkams išlaikyti sutartus naštos pasidalijimo reikalavimus ir juos vykdyti, įskaitant gynybos išlaidas, kurių tikslinis rodiklis – 2 proc. BVP, kaip susitarta 2014 m. Niuporte vykusiame NATO aukščiausio lygio susitikime;

33. ragina valstybes nares suderinti savo ginklų eksporto politiką remiantis 2008 m. gruodžio 8 d. Tarybos bendrosios pozicijos 2008/944/BUSP, nustatančios bendrąsias taisykles, reglamentuojančias karinių technologijų ir įrangos eksporto kontrolę⁽⁹⁾, nuostatomis ir griežtai taikyti visus kriterijus; pakartoja savo raginimą Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai pirmenybę teikti ginklų neplatavimo, nusiginklavimo ir ginklų kontrolės sričiai, nes kai kuriems kontrolės režimams prieštarauja nepalankūs valstybiniai subjektai, kiti režimai yra iš esmės ignoruojami, taip pat kuriamos ir diegiamos naujos technologijos, kurios gali būti laikomos ne tik perversminėmis, bet ir tapti revoliucija karinių reikalų srityje;

34. pabrėžia, kad Sąjunga turi toliau plėtoti ir stiprinti savo technologinį, operatyvinių ir skaitmeninį suverenumą ir ekspertines žinias stiprindama tvirtą Europos gynybos pramonę ir rinką, plėtodama Europos gynybos pramoninę ir technologinę bazę, didindama bendrus karinius mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą, viešuosius pirkimus, mokymą, priežiūrą, bendrą požiūrį į tiekimo saugumą ir platesnio užmojo bendradarbiavimą su demokratiniais sąjungininkais;

⁽⁹⁾ OL L 335, 2008 12 13, p. 99.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

pabrėžia, kad ypatingą dėmesį reikia skirti besiformuojančioms perversminėms technologijoms, kibernetinio saugumo priemonėms ir kibernetinei gynybai, ypatingos svarbos infrastruktūros objektų apsaugai ir atsparumui ir pagrindinių technologinių komponentų, pvz., mikrolaidininkų, tiekimo saugumui; primena esamų priemonių ir mechanizmų, pvz., PESCO, Europos gynybos fondo ir suderintos metinės peržiūros gynybos srityje, teikiamas galimybes; ragina valstybes nares visapusiškai naudotis tokiomis priemonėmis ir mechanizmais; palankiai vertina pirmuosius Europos gynybos fondo kvietimus teikti pasiūlymus, nes tai yra esminė priemonė stiprinant Europos saugumą ir gynybą bei ES strateginį suverenumą;

35. reišia susirūpinimą dėl ES technologinės priklausomybės nuo ne ES tiekėjų, ypač nuo nedemokratiškos valstybių; yra susirūpinęs dėl to, kad užsitikrindama kibernetinį saugumą Europa yra priklausoma nuo iš užsienio gaunamų skaitmeninių priemonių; ragina ES institucijas siekti ES masto sutarimo dėl būtinybės išsaugoti Europos nepriklausomumą įvairiose pagrindinėse technologijų srityse ir pasiūlyti pragmatišką ir savarankišką požiūrį, kad būtų išvengta priklausomybės ir geopolitinės prievartos itin svarbiuose technologijų sektoriuose; visų pirma pabrėžia strateginę 5G ir povandeninių kabelių infrastruktūros svarbą;

36. pabrėžia, kad bendra kibernetinės gynybos politika ir pakankamai dideli kibernetinės gynybos pajėgumai – tai pagrindiniai elementai siekiant kurti platesnę ir stipresnę Europos saugumo ir gynybos sąjungą; pabrėžia, kad reikia nedelsiant plėtoti ir stiprinti tiek bendrus, tiek valstybių narių karinius kibernetinės gynybos pajėgumus; pabrėžia, kad visos ES institucijos ir valstybės narės turi bendradarbiauti visais lygmenimis, kad būtų parengta kibernetinio saugumo strategija; ragina EIVT užtikrinti tinkamą EIVT turto, patalpų ir veiklos, įskaitant būstinę ir ES delegacijas, kibernetinio saugumo lygį;

37. pabrėžia, kad Europos kosmoso sektorius iš esmės padeda siekti ES savarankiškumo pasauliniu lygmeniu, taip pat mūsų visuomenių klestėjimo ir saugumo; reišia didelį susirūpinimą dėl to, kad kosminė erdvė greitai tampa politine arena, atspindinčia geopolitinę konkurenciją Žemėje ir naujas technologines ribas, ir gali greitai tapti karine erdve, jei nebus imtasi tinkamų tarptautinių teisinių priemonių; remia iniciatyvas, kuriomis siekiama stiprinti ES kosmoso politiką, įskaitant plataus užmojo naują ES kosmoso programą, kuria turi būti siekiama apsaugoti esamus ir būsimus Europos kosmoso išteklius; primygtinai reikalauja, kad ES politinius ir finansinius įsipareigojimus derintų su savo užmojais kosmoso srityje; ragina ES prisiimti daugiau atsakomybės rengiant visapusišką tarptautinį kosmoso reglamentą, kad būtų galima užkirsti kelią ginklavimuisi kosmose; remia Europos Sąjungos palydovų centrą (SatCen), kuris teikia sprendimus priimantiems asmenims ankstyvuosius perspėjimus apie galimas krizes ir informuoja apie pasaulinę padėtį;

Tolesnis regioninių strategijų, be kita ko, diplomatinio ir ekonominio įsitraukimo bei bendradarbiavimo saugumo srityje, plėtojimas

38. palankiai vertina Vakarų Balkanų aukščiausiojo lygio susitikimo, vykusio Brdo pri Kranju, kai Tarybai pirmininkavo Slovėnija, išvadas; pakartoja, kad remia Vakarų Balkanų šalių europinę perspektyvą, ir atitinkamai pakartoja savo raginimą paspartinti plėtros procesą ir suteikti aiškų kelią šalims, siekiančioms įstoti į ES; primygtinai ragina valstybes nares pagaliau įvykdyti savo pažadus ir pabrėžia, kad būtina nedelsiant surengti pirmąsias tarpvyriausybines konferencijas su Albanija ir Šiaurės Makedonija bei liberalizuoti vizų režimą Kosovui; pabrėžia, kad plėtros procesas ir toliau tvirtai grindžiamas tuo, kaip šalys kandidatės įvykdo visus Europos Vadovų Tarybos apibrėžtus atitinkamus kriterijus, daugiausia dėmesio skiriant demokratijos, teisinės valstybės ir žmogaus bei mažumų teisių stiprinimui, taip pat susitaikymo ir ekonominės pažangos Vakarų Balkanuose skatinimui, nes tai būtinos ilgalaikės taikos, stabilumo ir klestėjimo sąlygos; pabrėžia, kad reikia tvirtiau bendradarbiauti sprendžiant bendras problemas; pabrėžia, kad reikia pasimokyti iš patirties, įgytos vykdant plėtros politiką, taip pat remti didesnę matomumą ir tolesnes investicijas į regioną siekiant padidinti visuomenės informuotumą, taigi ir ES patikimumą bei dalyvavimą; ragina ES bendradarbiauti su Vakarų Balkanų šalimis ieškant problemų, trukdančių tolesnėms reformoms, sprendimų, įskaitant 14 svarbiausių prioritetų įgyvendinimą Bosnijoje ir Hercegovinoje, kuriais užtikrinamas Deitono ir Paryžiaus taikos susitarimo įgyvendinimas; pabrėžia, kokia svarbi šių valstybių partnerių integracija į Europą viso žemyno stabilumui ir saugumui; ragina ES remti Vakarų Balkanų pilietinę visuomenę, skatinančią ir skleidžiančią Europos vertybes; teigiamai vertina EUFOR operacijos ALTHEA metu atliktą darbą, kuris padėjo siekti taikos, stabilizavimo ir Bosnijos ir Hercegovinos integracijos į Europą; pakartoja, kad ši operacija ir toliau atlieka svarbų vaidmenį siekiant Bosnijos ir Hercegovinos ir regiono saugumo ir stabilumo; pabrėžia, kad, atsižvelgiant į galimą būsimą plėtrą, reikia veiksmingiau priimti sprendimus ES lygmeniu; griežtai smerkia nekonstitucinius Serbijos Respublikos valdžios institucijų secesinius veiksmus, kuriais siekiama sukurti lygiagrečias medicinos ir medicinos priemonių, teisingumo, gynybos, saugumo ir mokesčių institucijas, taip kenkiant Bosnijos ir Hercegovinos valstybinėms struktūroms ir keliant egzistencinę grėsmę jos vienybei ir teritoriniam vientisumui; smerkia žalingą regioninių subjektų vaidmenį ir Rusijos kišimąsi į užsienio reikalus;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

ragina Tarybą taikyti tikslines sankcijas Miloradui Dodikui ir jo sąjungininkams už jo korumpuotą veiklą, nuolatinį šalies destabilizavimą ir kenkimą Bosnijos ir Hercegovinos suverenitetui ir teritoriniam vientisumui;

39. pabrėžia, kad pagal naujai priimtą 2021–2027 m. Pasirengimo narystei paramos priemonę (PNPP III) turėtų būti remiamos ilgalaikės investicijos į regiono europinę ateitį ir kad patobulintos priemonės sąlygos turėtų būti veiksmingai naudojamos siekiant konkrečių rezultatų; palankiai vertina griežtesnes sąlygas, susijusias su demokratija, žmogaus teisėmis ir teisine valstybe, taikomas pagal atnaujintą PNPP III; palankiai vertina Vakarų Balkanų ekonomikos ir investicijų planą ir ragina nedelsiant jį įgyvendinti siekiant sudaryti palankesnes sąlygas ilgalaikiam atsigavimui ir ekonomikos augimui šiame regione bei šio regiono tvariam sujungiamumui, kuris priartins Vakarų Balkanus prie ES bendrosios rinkos;

40. dar kartą patvirtina, kad tvirtai remia Rytų partnerystės šalis, ypač jų nepriklausomybę, suverenumą ir teritorinį vientisumą tarptautiniu mastu pripažintų jų sienų ribose, taip pat gerbia jų gyventojų valią priimti sprendimus dėl savo ateities ir užsienio politikos nepatiriant kišimosi iš išorės; ragina visapusiškai įgyvendinti asociacijos susitarimus su Sakartvelu, Moldova ir Ukraina bei visapusiškos ir tvirtesnės partnerystės susitarimą su Armėnija; pabrėžia, kad reikia tęsti derybas dėl ES ir Azerbaidžano visapusiškos ir tvirtesnės partnerystės susitarimo laikantis Europos Parlamento 2018 m. liepos 4 d. rekomendacijoje dėl derybų dėl ES ir Azerbaidžano visapusiško susitarimo⁽¹⁰⁾ nustatytų sąlygų; primygtinai ragina Rytų partnerystės šalis, ypač tas, kurios nusprendė siekti demokratijos ir Europos integracijos, užtikrinti, kad būtų gerbiamos pagrindinės laisvės, žmogaus teisės ir teisinė valstybė, bei toliau įgyvendinti būtinas socialines, ekonomines ir politines reformas; palankiai vertina į 2020 m. kovo 18 d. Komisijos bendrą komunikatą „Rytų partnerystės politika po 2020 m. Atsparumo didinimas. Visiems naudinga Rytų partnerystė“ (JOIN(2020)0007), pakartoja, kad ES parama tolesnei integracijai priklauso nuo konkrečios pažangos vykdant šias reformas; remia ES sąlygų taikymo ir diferenciacijos principą, taip pat paskatas; pabrėžia, kad Rytų partnerystės šalių sėkmę galima parodyti ir sustiprinti tik vykdant integracijos į ES procesą, kuris ir Rusijos žmonėms gali parodyti, kokią socialinę ir ekonominę naudą gali duoti europinio tipo reformos; ragina Komisiją ir Tarybą pasinaudoti būsimu Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikimu, kad mūsų partneriams būtų siunčiama aiški paramos žinia; ragina ES vadovus užtikrinti, kad penkais ilgalaikiais tikslais ir dešimčia naujų tikslų 2025 metams, finansuojant pagal 2021 m. birželio mėn. pasiūlytą ekonomikos ir investicijų planą, būtų tikrai prisidėta prie socialinio ir ekonomikos atsigavimo po COVID-19 pandemijos, sustiprinti ekonominiai ryšiai ir sukurti prekybos maršrutai tarp ES ir šalių partnerių;

41. smerkia tiesioginį ir netiesioginį Rusijos ir kitų išorės subjektų dalyvavimą ginkluotuose konfliktuose, taip pat hibridinius išpuolius, okupacijas ir karinių pajėgų koncentraciją regione arba prie Rusijos sienų su šiuo regionu; pabrėžia, kad dėl nuolatinės grėsmės mūsų kaimyninėse šalyse būtina, kad ir ES, ir NATO fiziškai dalyvautų regione; remia ES ir Rytų partnerystės šalių bendradarbiavimo saugumo ir gynybos srityje stiprinimą, visų pirma susijusį su taikiu regioninių konfliktų sprendimu, hibridinių grėsmių šalinimu, kova su kibernetiniais išpuoliais, dezinformacijos ir propagandos kampanijomis, trečiųjų šalių kišimosi į demokratinius procesus sustabdymu ir visuomenės atsparumo didinimu; pripažįsta trijų asocijuotųjų partnerių konvergenciją su BUSP ir remia tvirtesnę bendradarbiavimą BSGP srityje, įskaitant dalyvavimą PESCO, jei tenkinamos sąlygos;

42. yra labai susirūpinęs dėl padėties Baltarusijoje; griežčiausiai smerkia smurto veiksmus prieš taikius protestuotojus ir ragina nedelsiant ir besąlygiškai išlaisvinti visus politinius kalinius, sulaukytus prieš vadinamuosius 2020 m. rugpjūčio 9 d. prezidento rinkimus ir po jų, taip pat panaikinti visus jiems pateiktus kaltinimus; pakartoja, kad Aliaksandras Lukašenka nepripažįstamas Baltarusijos prezidentu; ragina Tarybą nedelsiant ir glaudžiai derinant su tarptautiniais partneriais įgyvendinti kuo griežtesnes ir kuo platesnio masto sankcijas visiems Baltarusijos rinkimų sukčiavimo, smurto ir represijų Baltarusijoje vykdytojams, taip pat asmenims ir subjektams, organizuojantiems veiklą, kuria sudaromos palankesnės sąlygos neteisėtam ES išorės sienų kirtimui, arba prie jos prisidedantiems; ragina Tarybą toliau vykdyti tarptautinį koordinavimą siekiant sustiprinti diktatoriaus ir jo režimo izoliaciją; griežtai smerkia A. Lukašenkos režimo vykdomus hibridinius išpuolius prieš ES, be kita ko, naudojimąsi neteisėtais migrantais prie ES išorės sienų ir žmonių kaip priemonės naudojimą politiniais tikslais, pažeidžiant tarptautines normas; primygtinai ragina ES ir jos valstybes nares skubiai reaguoti į kylančias grėsmes pagal ES teisę ir tarptautinius įsipareigojimus ir pritaikyti savo BUSP ir migracijos bei prieglobsčio politiką prie

⁽¹⁰⁾ OL C 118, 2020 4 8, p. 158.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

naujų iššūkių; solidarizuojasi su valstybėmis narėmis, kurios patiria tokias grėsmes; reiškia susirūpinimą dėl didelio masto Rusijos karinių pajėgų dislokavimo Baltarusijoje, mano, kad tai kelia grėsmę Europos saugumui ir Baltarusijos suverenitetui, ir ragina nedelsiant išvesti pajėgas ir gerbti šios šalies suverenitetą; pabrėžia tvirtą paramą demokratinėi Baltarusijai ir pabrėžia, kad svarbu aktyviau bendradarbiauti su Baltarusijos pilietinės visuomenės ir demokratinės opozicijos atstovais; pabrėžia, kokia svarbi Parlamento kovos su nebaudžiamumu Baltarusijoje platforma, ir ragina panaudoti visas turimas teises priemones, kad Aliaksandras Lukašenka ir jo režimo nariai būtų patraukti baudžiamajon atsakomybėn;

43. pabrėžia, kad reikia daugiau ES ir valstybių narių veiksmų Pietų Kaukaze siekiant regiono stabilumo ir klestėjimo, taip pat siekiant atremti galingų regiono valstybių įtaką ir kišimąsi; palankiai vertina Europos Vadovų Tarybos pirmininko išsipareigojimą švelninti politinę krizę Sakartvele; mano, kad tai yra ES lyderystės išraiška, ir ragina laikytis panašaus požiūrio į krizes ir konfliktines situacijas Rytų partnerystės regione ir už jo ribų; remia Sakartvelo teritorinį vientisumą ir smerkia Rusijos vykdomą Sakartvelo teritorijų okupaciją, įskaitant Abchaziją ir Cchinvalio regioną (Pietų Osetiją); primena Rusijai jos tarptautinius išsipareigojimus pagal 2008 m. paliaubų susitarimą, kuriam tarpininkavo ES, kai Tarybai pirmininkavo Prancūzija; ragina Rusiją veikti konstruktyviai ir sudaryti sąlygas siekti pažangos Ženevos tarptautinėse diskusijose; ragina Rusiją nutraukti žmogaus teisių pažeidimus okupuotose Sakartvelo teritorijose ir primena Rusijos Federacijai jos, kaip galingos valstybės, vykdančios „veiksmingą kontrolę“, teisinę pareigą, kaip nurodyta Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendime byloje Sakartvelas prieš Rusiją (II)⁽¹¹⁾; smerkia okupacinių pajėgų provokacijas, įskaitant Sakartvelo piliečių grobimą, žudynes, neteisėtus sulaikymus ir tebesitęsiantį sienų nustatymą; ragina ES, jos valstybes nares ir Sąjungos vyriausiąją įgaliotinį užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Komisijos pirmininko pavaduotoją aktyviai dalyvauti siekiant ilgalaikio Armėnijos ir Azerbaidžano susitarimo dėl Kalnų Karabacho ir užkirsti kelią tolesniam įtampos regione eskalavimui, visų pirma primygtinai raginant Azerbaidžaną ir Armėniją spręsti pokario klausimus, įskaitant sienų demarkavimą ir visų likusių karo belaisvių paleidimą; pažymi, kad ESBO Minsko grupė išlieka vienintele tarptautiniu mastu pripažinta šio konflikto sprendimo forma, remiantis teritorinio vientisumo, jėgos nenaudojimo, apsisprendimo ir lygių teisių bei taikaus konfliktų sprendimo principais; ragina šią grupę skubiai grįžti prie savo, kaip tarpininkės, vaidmens;

44. pakartoja, kad griežtai smerkia agresyvią Rusijos politiką Ukrainos atžvilgiu, visų pirma precedento neturintį karinių pajėgų telkimą prie Ukrainos sienų, okupuotame Donbase ir neteisėtai aneksuotame Kryme ir Baltarusijoje, nuolatinę finansinę ir karinę paramą neteisėtiems ginkluotiesiems dariniams Donbase, neteisėtą Krymo Autonominės Respublikos ir Sevastopolio miesto okupaciją, Azovo jūros blokadą ir pasikartojančius kibernetinius ir kitus hibridinius išpuolius prieš Ukrainą; pabrėžia, kad Rusijos karinių pajėgų telkimas kelia grėsmę taikai, stabilumui ir saugumui Europoje; ragina Rusijos vyriausybę patraukti savo pajėgas nuo Ukrainos sienų ir nustoti grasinti kaimyninėms šalims; pabrėžia, kad tolesnė Rusijos agresija prieš Ukrainą lems griežtas politines, ekonomines, finansines ir asmenines sankcijas Rusijos Federacijai, jos ekonomikai ir sprendimus priimančioms asmenims; palankiai vertina tai, kad įsteigta Tarptautinė Krymo platforma, ir ragina ES institucijas, valstybes nares ir visus panašiai maistančius partnerius aktyviai dalyvauti šioje iniciatyvoje, kuria siekiama atkurti Ukrainos teritorinį vientisumą; pakartoja, kad remia Krymo totorių tautinį parlamentą (Medžlisą), kaip vienintelę tarptautiniu mastu pripažintą Krymo totorių atstovaujамąją instituciją, ir palankiai vertina Ukrainos piliečių, ypač Krymo totorių, nepalenkiamą poziciją okupuotame Kryme; ragina vėl atnaujinti Minsko procesą siekiant užbaigti karinį konfliktą Rytų Ukrainoje; remia nuolatinį raginimą teikti didesnę ir patikimą karinę ir saugumo pagalbą Ukrainai jos saugumo sektoriaus ir kariuomenės reformoms ir svarsto galimybę teikti karinius mokymus Ukrainos ginkluotųjų pajėgų karininkams; pripažįsta pirmąjį ES ir Ukrainos kibernetinio dialogo susitikimą ir ragina teikti didesnę ES kibernetinio saugumo pagalbą Ukrainai; palankiai vertina diskusijas dėl ES karinės mokymo ir patariamąsios misijos Ukrainoje ir pareiškia, kad joms pritaria;

45. griežtai smerkia plačiai paplitusius smurto aktus, kurie prasidėjo po 2022 m. sausio mėn. Kazachstane įvykusių taikių protestų; ragina Kazachstano valdžios institucijas pradėti visapusišką ir nepriklausomą tarptautinį neramumų metu padarytų žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių pažeidimų tyrimą;

46. pabrėžia, kad reikia skubiai tęsti šiuo metu vykstantį Jungtinių Amerikos Valstijų, jų sąjungininkių Europoje ir Rusijos dialogą saugumo Europoje klausimais; primygtinai reikalauja, kad ES būtų neatsiejama šių diskusijų partnerė, siekiant išsaugoti visų Europos valstybių nepriklausomybę, suverenumą ir teritorinį vientisumą, skatinti pasitikėjimo

⁽¹¹⁾ 2021 m. sausio 21 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimas byloje Sakartvelas prieš Rusiją (II).

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

stiprinimo priemonės ir sumažinti įtampą Europos žemyne; sykiu pabrėžia, kad tuo atveju, jei Rusijos Federacija išiveržtų į Ukrainą, ES turi būti pasirengusi kartu su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis ir kitomis sąjungininkėmis bei artimomis partnerėmis taikyti plataus užmojo sankcijas Rusijai;

47. pakartoja, kad pagal ES sutarties 49 straipsnį Sakartvelas ir Ukraina turi europinę perspektyvą ir kad šios šalys gali pateikti prašymus tapti Sąjungos valstybėmis narėmis, tačiau jos privalo atitikti visus Kopenhagos kriterijus ir laikytis demokratijos principų, paisyti pagrindinių laisvių ir žmogaus bei mažumų teisių ir užtikrinti, kad būtų taikomas teisinės valstybės principas; todėl ragina ES ir jos valstybes nares pripažinti Sakartvelo ir Ukrainos europinę perspektyvą, nes laikoma, kad ji yra gyvybiškai svarbi šių šalių saugumui ir stabilumui ir skatina jas toliau įgyvendinti vidaus reformas;

48. palankiai vertina 2021 m. vasario 9 d. bendrą Komisijos ir Komisijos pirmininko pavaduotojo ir Sąjungos vyriausiojo įgaliojimo užsienio reikalams ir saugumo politikai komunikatą dėl atnaujintos partnerystės su pietinėmis kaimyninėmis šalimis⁽¹²⁾ ir remia taiką, stabilumą ir gerovę bei demokratinius principus regione; ragina Komisiją visapusiškai įgyvendinti šiame bendrame komunikate išdėstytas iniciatyvas; apgailestauja, kad praėjus dvidešimt penkeriems metams po vadinamojo Barselonos proceso nustatymo, vis dar nebaigta kurti bendros gerovės, stabilumo ir laisvės erdvė su Viduržemio jūros regiono Pietų kaimynystės šalimis; vis dėlto pakartoja savo raginimą atlikti drąsią visos Europos kaimynystės politikos, būtent pagal ją teikiamo finansavimo ir pagalbos Europos Sąjungos artimajam užsieniui, peržiūrą siekiant užtikrinti, kad kaimyninės šalys partnerės toliau vykdytų reformas ir išsipareigotų palaikyti glaudų dialogą ir bendradarbiautų su ES, kartu užtikrinant šalims pritaikytą politiką;

49. primena ES išsipareigojimą dėl Artimųjų Rytų taikos proceso ir abiejų jo šalių susitarimo, įskaitant susitarimo dėl galutinio statuso klausimus, sudarymo srityje, visų pirma atsižvelgiant į tai, kad reikia išsaugoti sąlygas vietoje siekiant rasti taiką dviejų valstybių sambūviu pagrįstą sprendimą išsaugant 1967 m. sienas, Jeruzalę paskelbiant abiejų valstybių sostine, saugiai Izraelio valstybei ir nepriklausomai, demokratiškai, vientisai ir pajėgiai Palestinos valstybei taikiai ir saugiai gyvuojant greta, vadovaujantis apsisprendimo teise ir visapusiška pagarba tarptautinės teisės nuostatoms; atsižvelgdamas į tai, ragina atnaujinti tikras taikos pastangas, kuriomis būtų siekiama apčiuopiamų abiejų pusių rezultatų, remiant tarptautinei bendruomenei; ragina ES aktyviau įsitraukti į taikos procesą tarp izraeliečių ir palestiniečių, įskaitant pasitikėjimo stiprinimo priemones, regioninį dialogą ir tvirtesnę transatlantinį bendradarbiavimą regione, taip pat geriau išnaudoti savo svertą abiejų šalių atžvilgiu; pabrėžia, kad ir toliau reikia remti gyvybiškai svarbių paslaugų teikimą milijonams palestiniečių pabėgėlių Artimuosiuose Rytuose; todėl ragina toliau teikti politinę ir finansinę ES ir tarptautinę paramą Jungtinių Tautų pagalbos ir darbų agentūrai Palestinos pabėgėliams Artimuosiuose Rytuose (UNRWA);

50. ragina nutraukti veiksmus, kurie galėtų kenkti galimybei rasti perspektyvų dviejų valstybių sambūviu pagrįstą sprendimą, pavyzdžiui, nutraukti Izraelio gyvenviečių kūrimą ir palestiniečių namų ir infrastruktūros griovimą okupuotame Vakarų Krante, įskaitant Rytų Jeruzalę; ragina rasti politinį sprendimą, kaip nutraukti blokadą ir sušvelninti humanitarinę krizę Gazos Ruože, be kita ko, užtikrinant būtinas saugumo garantijas siekiant užkirsti kelią smurtui prieš Izraelį; griežtai smerkia terorizmą; pabrėžia, kokie svarbūs Palestinos rinkimai atkuriant visuomenės paramos Palestinos politinėms institucijoms demokratinį teisėtumą;

51. atkreipia dėmesį į Abraomo susitarimų vienerių metų sukaktį ir pabrėžia, kokie jie svarbūs taikai, stabilumui ir bendradarbiavimui regione; ragina Komisiją ir Tarybą remti Izraelio ir arabų valstybių santykių normalizavimą įgyvendinant ir pratęsiant Abraomo susitarimus, nes tai svarbus indėlis siekiant ilgalaikės taikos Artimuosiuose Rytuose; pripažįsta svarbų vaidmenį, kurį atliko JAV;

52. yra labai susirūpinęs dėl padėties Libane ir primygtinai ragina Libano vyriausybę veikti atliekant savo misiją, patikimai ir atskaitingai, nepasiduodant užsienio šalių įtakai; pabrėžia, kad „Hezbollah“ ir kitoms grupuotėms tenka ypatinga atsakomybė už Libano gyventojų 2019 m. judėjimo malšinimą ir už Libano politinę ir ekonominę krizę; ragina Iraną susilaikyti nuo kišimosi į Libano vidaus reikalus ir gerbti jo suverenitetą bei politinę nepriklausomybę; griežtai smerkia grupuotės „Hezbollah“ paleistas raketas iš pietų Libano į civilių gyvenamuosius rajonus Izraelyje; atsižvelgdamas į JT Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 2254 (2015), atmets bet kokį prezidento B. al Assado vaidmenį Sirijoje po konflikto; palankiai vertina ir remia baudžiamuosius tyrimus, susijusius su B. al Assado ir jo bendrininkų įvykdytu cheminių ginklų panaudojimu, ir B. al Assado ir jo bendrininkų patraukimą atsakomybėn už įvairius karo nusikaltimus; rekomenduoja valstybėms narėms išplėsti asmenų, kuriems taikomos tikslinės sankcijos, sąrašą, įtraukiant civilius ir karinius B. al Assado

(12) JOIN(2021)0002.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

režimo pareigūnus, kurie yra neabejotinai susiję su karo nusikaltimais, nusikaltimais žmoniškumui ir kitais sunkiais pažeidimais; dar kartą ragina Komisiją pateikti ES veiksmų planą dėl nebaudžiamumo, įtraukiant specialų skyrių dėl Sirijos; pabrėžia, kad šiuo veiksmų planu turėtų būti siekiama geriau koordinuoti ir derinti valstybių narių išteklius ir pastangas vykdyti baudžiamąjį karo nusikaltėlių persekiojimą ES;

53. tebėra labai susirūpinęs dėl vis ryžtingesnės Turkijos vyriausybės užsienio politikos, dėl kurios šalis nuolat prieštarauja visai ES, jos atskiroms valstybėms narėms ir kaimynystėje esančioms valstybėms; pažymi, kad pagal Komisijos 2021 m. ataskaitą dėl Turkijos⁽¹³⁾, pateiktą 2021 m. spalio 19 d., 2021 m. rugpjūčio mėn. Turkija išlaikė labai žemą suderinimo su BUSP lygį – apie 14 proc.; primena apie ilgą laiką blogėjančią padėtį, susijusią su žmogaus teisėmis ir demokratija Turkijoje; pažymi, kad ES finansavimas Turkijai priklausys nuo to, ar ji laikysis taisyklių dėl sąlygų, įskaitant JT Chartijos principų, tarptautinės teisės ir Europos vertybių bei principų laikymąsi; ragina atnaujinti diplomatinį dialogą siekiant rasti tvarius ginčų rytinėje Viduržemio jūros regiono dalyje sprendimus; pripažįsta, kad Turkija ir toliau bus ES strategiškai svarbi šalis ir kad reikia stiprinti bendradarbiavimą bendro intereso srityse, ypač daug dėmesio skiriant tam tikroms politikos sritims, pvz., klimato kaitai, kovai su terorizmu, migracijai, saugumui ir ekonomikai; todėl palankiai vertina neseniai pradėtą patį pirmąjį aukšto lygio dialogą migracijos ir saugumo klausimais ir pakartoja savo padėką Turkijai už tai, kad ji priėmė milijonus Sirijos migrantų ir pabėgėlių; daro išvadą, kad Turkijos stojimo į ES perspektyva šiuo metu yra nereali; todėl primygtinai ragina, jei dabartinė neigiama tendencija nebus skubiai ir nuosekliai keičiama, kad Komisija, atsižvelgdama į 2025 m. spalio mėn. derybų programą, rekomenduotų oficialiai sustabdyti stojimo derybas su Turkija, kad abi šalys galėtų realistiškai bei vykdydamos struktūrizuotą ir aukšto lygio dialogą peržiūrėti dabartinės sistemos tinkamumą ir jos pajėgumą veikti, taip pat galėtų išnagrinėti galimus naujus alternatyvius visapusiškus būsimų santykių modelius; primena, kad ES yra pasirengusi pasinaudoti visomis turimomis priemonėmis, įskaitant sankcijas, kad apgintų savo ir savo valstybių narių interesus, taip pat išsaugotų stabilumą regione;

54. pabrėžia, kad svarbu visapusiškai įgyvendinti ES ir JK susitarimą dėl išstojimo, įskaitant Protokolą dėl Airijos ir Šiaurės Airijos, taip pat Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimą; pabrėžia, koks svarbus Protokolas palaikant taiką ir stabilumą, taip pat siekiant užtikrinti Europos bendrosios rinkos vientisumą ir tinkamą veikimą; palankiai vertina veiksmus, kuriais siekiama įsteigti Europos Parlamento narių ir JK parlamento narių parlamentinę partnerystės asamblėją, kaip numatyta susitarime; tebėra pasirengęs toliau plėtoti ir stiprinti ES ir JK bendradarbiavimo sistemą, kuri galėtų padėti pasiekti susitarimą dėl užsienio, saugumo ir gynybos politikos ir bendro intereso klausimų; šiuo atžvilgiu pabrėžia, koks svarbus yra glaudus ES ir Jungtinės Karalystės bendradarbiavimas tarptautiniuose forumuose, visų pirma Jungtinėse Tautose, atsižvelgiant į tai, kad turime daug bendrų vertybių ir interesų, ir į mūsų artimą geografinę padėtį;

55. pabrėžia, kad reikia stiprinti ES ir JAV transatlantinį bendradarbiavimą remiantis lygiateise partneryste, bendromis vertybėmis ir tikslais, taip pat partnerystės lyderystės ir atsakomybės srityse principu, sykiu gerbiant kitos šalies savarankiškumą, interesus ir siekius; atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina 2021 m. ES ir JAV aukščiausio lygio susitikimo pareiškimą „Atnaujintos transatlantinės partnerystės link“, kuris yra geras plataus užmojo transatlantinės darbotvarkės pagrindas; visapusiškai remia sinergiją ir bendrus užsienio politikos ir saugumo tikslus bei įsipareigoja juos įgyvendinti toliau gilinant bendradarbiavimą ES ir JAV transatlantinio dialogo srityje, siekiant spręsti daugelį pagrindinių problemų, kaip antai klimato kaita ir autoritarinių bei totalitarinių režimų keliamą grėsmę; palankiai vertina tai, kad įsteigta Transatlantinė prekybos ir technologijų taryba; rekomenduoja, kad ES ir JAV aukščiausio lygio susitikimai būtų rengiami reguliariai, siekiant toliau aukščiausiu lygiu skatinti būtiną transatlantinį bendradarbiavimą; pakartoja, jog pritaria tam, kad būtų įsteigta Transatlantinė politikos taryba, kuriai vadovautų abiejų šalių užsienio politikos vadovai; pabrėžia, jog siekiant tvirtų transatlantinių santykių taip pat reikia, kad ES toliau plėtotų savo gebėjimus veikti; pabrėžia, kad ES turi greitai prisitaikyti prie kintančio JAV vaidmens pasaulinėje arenoje, kad būtų apsaugoti gyvybiniai ES interesai ir siekiama jos užsienio politikos tikslų; pabrėžia, kad ES ir JAV privalo koordinuoti savo kovos su terorizmu ir radikalizacija pastangas, taip pat užtikrinti, kad dedamos pastangos būtų remiamos skiriant reikiamų išteklių; ragina ES ir JAV bendradarbiaujant šalinti nuolatines ir augančias grėsmes kultūros paveldo apsaugai ir išsaugojimui, ypač konfliktų zonos;

⁽¹³⁾ SWD(2021)0290.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

56. pabrėžia, kad ES santykiai su Afrika yra itin svarbūs siekiant reaguoti į poreikius ir išvystyti didelį šalių partnerių potencialą, taip pat siekiant bendrų interesų; pabrėžia, kad šie santykiai su ES kaimynystėje esančiu žemynu turėtų atspindėti bendrą likimą ir turėtų būti sutelkti į patikimos perspektyvos kūrimą, ypač jaunajai kartai; palankiai vertina 2020 m. kovo 9 d. bendrą Komisijos ir Komisijos pirmininko pavaduotojo ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai komunikatą „Visapusiškos strategijos su Afrika kūrimas“⁽¹⁴⁾, taip pat pakartoja savo raginimą neapsiriboti pagalbos teikėjo ir gavėjo santykiais ir teikti pirmenybę tikrai partnerystei, kurios pagrindas – žmogaus socialinė raida ir gamtos išteklių apsauga; todėl pakartoja, kad reikia raginti Komisiją ir Komisijos pirmininko pavaduotoją ir Sąjungos vyriausiąjį įgaliotinį užsienio reikalams ir saugumo politikai gilinti diskusijas su ES partneriais Afrikoje – tiek atskiromis šalimis, tiek regioninėmis organizacijomis, tokiomis kaip regioniniai ekonominiai mechanizmai ir regioninės ekonominės bendrijos, sudarančios Afrikos Sąjungą (AS); pabrėžia, kad svarbu remti AS ir jos regioninių komponentų pastangas sukurti veiksmingą saugumo struktūrą, skirtą konfliktų prevencijai ir konfliktų valdymui, be kita ko, visapusiškai remiant Afrikos nuolatinės parengties pajėgų ir jų regioninių komponentų veikimą; ragina griežtai įgyvendinti DVT visose ES ir Afrikos santykių srityse; palankiai vertina tai, kad 2021 m. balandžio mėn. buvo sudarytas Kotonu susitarimas ir stiprinami mūsų ryšiai su Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybių organizacijos šalimis bei bendradarbiavimas daugiašaliuose forumuose Darnaus vystymosi darbotvarkės ir klimato srities veiksmų klausimais; reiškia susirūpinimą dėl to, kad vėluojama pasirašyti Kotonu susitarimą pakeisiantį susitarimą; atkreipia dėmesį į readmisijos susitarimus su Afrikos šalimis;

57. yra labai susirūpinęs dėl didėjančio nesaugumo Sahelio regione; darančio poveikį daugybės civilių saugumui ir gyvenimo sąlygoms, ir dėl gausėjančių islamistų kovotojų išpuolių, kurie daro didelį poveikį regiono stabilumui, ypač Malyje ir Burkina Faso; ragina ES ir Sahelio G 5 šalių grupę įsikišti siekiant išvengti saugumo žlugimo platesniame regione; todėl palankiai vertina atnaujintą NATO ir Mauritanijos, kuri yra pagrindinė ES regioninė sąjungininkė ir kurios pajėgoms tenka itin svarbus vaidmuo kovojant su terorizmu regione, partnerystę; smerkia tai, kad Afrikoje veikia privačios karinės ir saugumo bendrovės, visų pirma Kremliaus remiama rusiškoji „Wagner“ grupė, kuri, palaikydama nedemokratinį valstybių interesus nekaltų civilių ir karo draskomų Afrikos šalių saugumo, stabilumo ir gerovės sąskaita, vykdo plataus masto žmogaus teisių pažeidimus; primygtinai tvirtina, jog reikia atnaujinti ES ir Afrikos strategiją laikantis integruoto požiūrio, kurio laikantis galima užtikrinti saugumą ir vystymąsi, kad būtų pasiektas padėties Sahelyje stabilumas nerimą keliančiomis aplinkybėmis, atsižvelgiant į 2021 m. pastebėtus pokyčius ir į didėjančią nestabilumą šiame regione, taip pat į didelį įvykių regione poveikį ne tik Afrikai, bet ir ES bei jos valstybėms narėms; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia, kad reikia bendradarbiauti kuriant strategiją gynybos, vystymosi ir taikos kūrimo srityse, siekiant atremti džihadistų veiklos stiprėjimą Sahelio regione ir kitose Afrikos dalyse;

58. yra labai susirūpinęs dėl įvykių Rusijoje ir pakartoja, kad ES yra suinteresuota išsaugoti laisvę, stabilumą ir taiką Europos žemyne ir už jo ribų; mano, kad ES turėtų bendradarbiauti ir glaudžiai koordinuoti savo veiksmus su NATO ir kitomis partnerėmis siekiant atgrasyti Rusiją nuo destabilizuojančių ir ardomųjų veiksmų Europoje, būtent Baltijos valstybėse ir Rytų Europoje, įskaitant kišimąsi į rinkimus, dezinformacijos kampanijas ir paramą kraštutinėms dešiniuosios partijoms; pabrėžia, kad reikia padidinti Rusijos valdžios institucijų išlaidas, susijusias su represijomis prieš savo piliečius; apgailėstauja dėl to, kad Rusijos karinės pajėgos ir toliau okupuoja Ukrainos ir Sakartvelo teritorijas, pažeisdamos tarptautinę teisę, kad jos vis dar yra Moldovos Respublikoje ir kad Rusija toliau destabilizuoja taiką ir saugumą regione bei aktyviai naudoja hibridines priemones prieš demokratines Europos valstybes; yra sunerimęs dėl Rusijos kišimosi į Vakarų Balkanų regioną, vykdomą naudojant hibridinę taktiką, apimančią dezinformacijos kampanijas, kuriomis siekiama pakenkti ES vaidmeniui ir šipareigojimui dėl atskirų šalių europinės ateities; pabrėžia, kad šiuo atžvilgiu būtina vieninga pozicija dėl ES politikos, įskaitant sankcijų vykdymą; todėl ragina Komisiją glaudžiau koordinuoti savo Rusijos strategiją su valstybėmis narėmis, kad ES priimtų vieningą poziciją atremiant Rusijos keliamas grėsmes; pabrėžia, kad Parlamentas rekomendavo ES kartu su valstybėmis narėmis persvarstyti ES politiką Rusijos atžvilgiu, taip pat parengti išsamią ES strategiją Rusijos atžvilgiu; primygtinai ragina ES parengti būsimų ES santykių su demokratine Rusija strategiją, kuri aiškiai parodytų Rusijos žmonėms, kokią naudą galėtų duoti tokie santykiai; pabrėžia, kad santykiai su Rusija negali iš esmės pasikeisti, jei ji vykdo agresyvią politiką ES ir jos kaimyninių šalių atžvilgiu; pakartoja, jog ES turi aiškiai parodyti, kad jei Rusija tęs savo dabartinę politiką Baltarusijos atžvilgiu, ES turės pradėti taikyti Rusijai papildomas izoliavimo ir atgrasymo priemones; yra susirūpinęs dėl to, kad Rusija ne kartą pažeidė ginklų kontrolės susitarimus ir standartus ir dėl to žlugo Vidutinio nuotolio branduolinių pajėgų sutartis, taip pat dėl to, kad Rusija pažeidė cheminių ginklų konvenciją, nes naudojo karinės paskirties paralyžiuojamąsias medžiagas tiek šalies viduje, tiek ES teritorijoje; pabrėžia, kad reikia primygtinai raginti Rusijos

⁽¹⁴⁾ JOIN(2020)0004.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

Federaciją laikyti tarptautinės teisės ir sutarčių; apgailestauja, kad Rusija naudoja energijos išteklius kaip geopolitinę spaudimo priemonę, ypač dujų tiekimą valstybėms narėms per Ukrainą, ir ragina kuo labiau sumažinti energetinę priklausomybę nuo Rusijos skatinant energijos šaltinių ir tiekimo kelių įvairinimą, be kita ko, sustabdyti projektą „Nord Stream 2“; primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares stiprinti Europos energetinį saugumą, ypač atsižvelgiant į dabartinį dujų ir elektros kainų šuolį; primygtinai ragina ES glaudžiau bendradarbiauti su Rusijos žmonėmis, be kita ko, parengiant aiškiai apibrėžtą bendradarbiavimo tikslą, kuris turėtų būti sutelktas ne tik į tradicinį selektyvų bendradarbiavimą su Kremliumi, bet ir į strateginį ir dinamiškesnį bendradarbiavimą su Rusijos opozicija ir pilietine visuomene;

59. pabrėžia, kad Arktis yra strateginiu ir geopolitiniu požiūriu svarbi ES, ir pabrėžia, kad ES yra įsipareigojusi būti atsakinga dalyve, siekiančia ilgalaikio ir taikaus regiono vystymosi; pabrėžia, kad iššūkiai, su kuriais susiduriama Arkties regione, yra labai sudėtingi ir reikalauja didesnio ES išitraukimo ir sprendimų, taip pat atsižvelgiant į Arkties gyventojų, įskaitant čiabuvių tautas, žinias ir valių; todėl palankiai vertina 2021 m. spalio 13 d. Komisijos ir Komisijos pirmininko pavaduotojo ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą „Didesnis ES įsipareigojimas siekti taikaus, tvaraus ir klestinčio Arkties regiono“⁽¹⁵⁾; ragina visus suinteresuotuosius subjektus reaguoti į labai didelį susirūpinimą keliantį klimato kaitos poveikį ir padarinius Arktyje; pabrėžia, kad Arkties militarizavimo perspektyva kelia didelę riziką saugumui regione ir už jo ribų, ir yra susirūpinęs dėl galimo pasaulinių saugumo problemų poveikio Arkties regionui ir dėl laipsniško ir didelio Rusijos karinių pajėgų telkimo Arktyje, taip pat dėl plataus masto Kinijos plėtros ir infrastruktūros iniciatyvų bei užmojų regione poveikio; pažymi, kad Arktis atlieka labai svarbų vaidmenį užtikrinant visos Europos saugumą; pabrėžia, kad ES turi turėti aiškią savo vaidmens viziją sprendžiant Arkties saugumo klausimus ir glaudžiai bendradarbiauti su NATO; pabrėžia, kad svarbu laikytis galiojančių tarptautinių teisės aktų ir susitarimų, siekiant išvengti įtampos Arkties regione; ragina daugiau dėmesio skirti pirmajam Arkties pluoštiniam optiniam kabeliui, kaip pagrindinės interneto, kuris vis dažniau tampa tarptautinių žvalgybos operacijų objektu, sistemos daliai; ragina Arkties tarybos narius spręsti didėjančio militarizavimo klausimą ir ieškoti platformų, kuriose būtų tinkamai sprendžiamas šis klausimas tiek su Arkties tarybos nariais, tiek su jai nepriklausančiais subjektais; pritaria didesnėms ES pastangoms įgyti stebėtojos statusą Arkties Taryboje, siekiant didesnės geopolitinės įtakos;

60. pažymi, kad Kinija yra ne tik ES bendradarbiavimo ir derybų partnerė, bet ir konkurentė įvairiose srityse, kurių skaičius vis auga, bei sisteminė varžovė; pakartoja savo raginimą ES, kaip pabrėžta 2021 m. rugsėjo 16 d. rezoliucijoje dėl naujos ES ir Kinijos strategijos⁽¹⁶⁾, parengti ryžtingesnę, visapusiškesnę ir nuoseklesnę ES ir Kinijos strategiją, kuri vienytu visas valstybes nares ir formuotų santykius su vis ryžtingesne ir intervencine Kinija visos ES interesų labui; pabrėžia, kad šia strategija turėtų būti skatinama taisyklėmis grindžiama daugiašalė tvarka, jos pagrindas turėtų būti ES vertybių ir interesų gynimas ir ji turėtų būti grindžiama trimis principais – kai įmanoma, bendradarbiauti, pririnkus konkuruoti ir konfrontuoti, kai būtina; ragina demokratines šalis glaudžiau bendradarbiauti siekiant spręsti didėjančio Kinijos komunistų partijos (KKP) atkaklumo ir represyvumo problemą;

61. tvirtai pasisako už tai, kad Taivanas, kaip stebėtojas, prasmingai dalyvautų tarptautinių organizacijų susitikimuose, mechanizmuose ir veikloje, ir už glaudesnę ES ir Taivano bendradarbiavimą, įskaitant dvišalį investicijų susitarimą; ragina Komisijos pirmininko pavaduotoją ir Sąjungos vyriausiąją įgaliotinį užsienio reikalams ir saugumo politikai bei Komisiją skubiai pradėti poveikio vertinimą, viešas konsultacijas ir dvišalio investicijų susitarimo apimties nustatymo procedūras su Taivano valdžios institucijomis ruošiantis deryboms dėl glaudesnių dvišalių ekonominių ryšių; rimtai susirūpinęs atkreipia dėmesį į pastaruoju metu demonstruojamą jėgą ir didėjančią įtampą regioniniuose karštuosiuose taškuose, pvz., Pietų ir Rytų Kinijos jūrose ir Taivano sąsiauryje; yra labai susirūpinęs dėl Kinijos nuolatinių karinių manevrų Taivano sąsiauryje, įskaitant manevrus, nukreiptus į Taivaną arba vykstančius Taivano oro erdvės gynybos identifikavimo zonoje; ragina Kinijos Liaudies Respubliką (KLR) nutraukti šį karinį žvanginimą ginklais, kuris kelia rimtą grėsmę taikai ir stabilumui visame Taivano sąsiauryje bei Indijos ir Ramiojo vandenynų regione; pakartoja, kad Kinijos ir Taivano santykiai turėtų būti konstruktyviai plėtojami dialogo būdu; pabrėžia, kad nepritaria jokiems vienašaliams veiksams, kurie gali pakenkti Taivano sąsiaurio *status quo*; pabrėžia, kad bet kokie abipus sąsiaurio plėtojamų santykių pakeitimai neturi būti atliekami prieš Taivano piliečių valių; primygtinai ragina ES ir jos valstybes nares, bendradarbiaujant su panašiai mąstančiais tarptautiniais partneriais, imtis aktyvaus vaidmens siekiant taikos ir stabilumo abipus Taivano sąsiaurio ir užmezgti partnerystes su Taivano demokratine vyriausybe;

⁽¹⁵⁾ JOIN(2021)0027.

⁽¹⁶⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0382.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

62. griežtai smerkia Kinijoje vykdomus žmogaus teisių pažeidimus, visų pirma prieš etnines ir religines mažumas, daugiausia nukreiptus prieš musulmonus uigūrus, krikščionis ir tibetiečius, tačiau taip pat smerkia represijas prieš demokratiją ir laisves Makao ir Honkonge, be kita ko, 2020 m. priėmus drakonišką Nacionalinio saugumo įstatymą; smerkia agresyvų Kinijos elgesį Pietų ir Rytų Kinijos jūrose, darantį poveikį laivybos laisvei, taip pat Kinijos revizionistinę poziciją Rytų Azijoje, dėl kurios kilo daug susirėmimų prie sienų su kaimyninėmis šalimis;

63. pakartoja, kad griežtai smerkia nepagrįstas ir savavališkas sankcijas, kurias Kinijos valdžios institucijos taikė keliems Europos asmenims ir subjektams, įskaitant penkis Europos Parlamento narius; pakartoja savo raginimą Kinijos vyriausybei panaikinti šias visiškai nepagrįstas ribojamąsias priemones;

64. smerkia KLR veiksmus Honkonge ir pabrėžia, jog tai, kad nuolat pažeidžiama Honkongo autonomiją, ne tik prieštarauja Kinijos dvišalių sutarčių įsipareigojimams ir tarptautinei teisei, bet ir kelia abejonių dėl Pekino, kaip patikimo partnerio, vaidmens; patvirtina savo įsipareigojimą taikyti tikslines sankcijas pagal ES visuotinių sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimą Kinijos pareigūnams, susijusiems su žmogaus teisių pažeidimais Honkonge ir Sindziange; be to, primygtinai ragina Tarybą priimti tikslines sankcijas asmenims ir subjektams Honkonge ir KLR dėl šiurkščių žmogaus teisių ir tarptautinės teisės pažeidimų Honkonge, įskaitant draudimo keliauti ir turto išaldymo įgyvendinimą; ragina tas valstybes nares, kurios vis dar vadovaujasi galiojančiomis ekstradicijos sutartimis su Kinija ir Honkongu, sustabdyti atskirų asmenų ekstradiciją tais atvejais, kai dėl asmens ekstradicijos kyla pavojus, kad jis patirs kankinamą arba žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ir baudimą, kai tam asmeniui būtų pareikšti kaltinimai dėl politinių priežasčių, kitais atvejais, kai būtų persekiojamos etninės mažumos, demokratinės opozicijos Honkonge atstovai ir apskritai disidentai, ir visais atvejais, kai tai pažeistų ES įsipareigojimus pagal Europos žmogaus teisių konvenciją;

65. pabrėžia, jog svarbu, kad ES prisijungtų prie savo transatlantinių partnerių, kad būtų atliktas nepriklausomas išorės tyrimas dėl COVID-19 viruso, kilusio Uhane (Kinija), kilmės, siekiant rasti labai reikalingus atsakymus ir išvalgas apie galimą būsimų pasaulinių nelaimių, kurios daro tiesioginį poveikį užsienio ir saugumo politikai, prevenciją;

66. smerkia Kinijos komunistų partijos (KKP) prievartą prieš Lietuvą ir kitas ES valstybes nares bei partneres ir ragina labiau solidarizuotis su KKP prievartą patiriančiomis šalimis ir, be kita ko, bendradarbiauti su mūsų demokratiniiais sąjungininkais atveriant mūsų rinkas šalims, kenčiančioms nuo KKP ekonominės prievartos; teigiamai vertina Komisijos sprendimą Pasaulio prekybos organizacijoje pradėti bylą prieš Kiniją ginant Lietuvą;

67. palankiai vertina tai, kad Komisijos pirmininkė paskelbė planus pateikti naują bendrą komunikatą dėl partnerystės su Persijos įlankos regiono šalimis; ragina ES pateikti nuoseklią subalansuoto ES dalyvavimo regione strategiją, kurios pagrindinis strateginis tikslas būtų regioninio saugumo ir bendradarbiavimo skatinimas; pažymi, kad tokiu įsipareigojimu turėtų būti siekiama sukurti sąveiką su regioniniais veikėjais, pvz., Bagdado bendradarbiavimo ir partnerystės konferencija, be kita ko, didinant ES paramą „Track II“ dialogo iniciatyvoms, kuriose dalyvauja akademinės bendruomenės atstovai, pilietinė visuomenė, religiniai lyderiai ir kiti veikėjai; džiaugiasi įtampos tarp Irano ir Saudo Arabijos mažėjimu ir ragina abi šalis greitai užbaigti visapusiškų diplomatinių santykių atkūrimo procesą; pakartoja, kad ES prioritetas – atgaivinti Bendrą visapusišką veiksmų planą (BVVP), nes tai yra Europos ir regiono saugumo klausimas; primena, kad BVVP tebėra vienintelis būdas sustabdyti nerimą keliančią Irano branduolinę veiklą; palankiai vertina Komisijos pirmininko pavaduotojo ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bei EIVT vaidmenį tarpininkaujant JAV ir Iranui, siekiant atgaivinti BVVP; ragina JAV ir Iraną tęsti prasmingas derybas siekiant vėl laikytis BVVP; primygtinai reikalauja, kad atkuriant BVVP būtų derinamas visiškas Irano grįžimas prie savo įsipareigojimų pagal BVVP ir visų su BVVP susijusių JAV sankcijų panaikinimas; pažymi, kad reikia reaguoti į platesnę piktavališką ir destabilizuojančią Irano veiklą Artimuosiuose Rytuose ir už jų ribų, įskaitant valstybių narių teritoriją, ir šią veiklą atremti; pabrėžia, kad į bet kokią susitarimą su Iranu turi būti įtrauktos pakankamos apsaugos priemonės, kad Iranas negalėtų įsigyti branduolinių ginklų; yra labai susirūpinęs dėl to, kad Tarptautinė atominės energijos agentūra (TATENA), kaip pranešama, neturi prieigos prie savo stebėjimo ir žvalgybos įrangos Irano branduoliniuose objektuose ir vietose, o tai labai trukdo TATENA patikrinti ir stebėti Irano branduolinę

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

veiklą, ir kad apsaugos klausimai liko neišspręsti per pastaruosius dvejus metus; smerkia Irano žmogaus teisių pažeidimus, vykdomus prieš savo žmones, balistinių raketų programą ir teroristinę veiklą regione;

68. pabrėžia, kad padėtis Afganistane yra išpėjamasis raginimas ES iš naujo įvertinti tarptautinį požiūrį į tautos kūrimą užsienyje ir strategiškai pertvarkyti integruotą požiūrį į savo išorės politiką, padidinti savo atsakomybę už pasaulinį saugumą dalį ir siekti didesnio suverenumo vykdant savo užsienio ir saugumo politiką; yra susirūpinęs dėl dramatiškos humanitarinės, politinės, ekonominės ir saugumo padėties Afganistane, visų pirma dėl to, kad vienas iš trijų afganų kenčia didelį badą; ragina Komisiją ir EIVT sustiprinti humanitarinę pagalbą ir panaudoti visas turimas priemones siekiant užtikrinti, kad afganai, kuriems gresia pavojus, galėtų gauti apsaugą; pabrėžia, kad Talibano režimas turi prisiimti atsakomybę ir atskaitomybę už žmogaus gyvybės ir turto apsaugą, taip pat už saugumo, civilinės tvarkos ir viešųjų paslaugų atkūrimą; pakartoja, kad Afganistano moterys ir mergaitės, asmenys, kurių profesijos susijusios su Afganistano pilietine visuomene, žmogaus teisių gynėjai, politiniai aktyvistai, žurnalistai, mokslininkai, menininkai, religinėms ir etninėms mažumoms bei kitoms rizikos grupėms priklausantys asmenys, kaip ir visi Afganistano žmonės, nusipelno gyventi saugiai ir oriai, galėti visapusiškai naudotis švietimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime, taip pat palankiai vertina plačią tarptautinę paramą jų teisėms ir laisvėms; ragina toliau evakuoti afganus, kuriems gresia pavojus, visų pirma moteris teisėjas, žmogaus teisių gynėjas, žurnalistes, vietos darbuotojus ir kitus asmenis, kuriems gresia pavojus dėl jų veiklos skatinant demokratiją ir pagrindines laisves; ragina ES išsaugoti pastarųjų 20 metų laimėjimus ir užtikrinti, kad Afganistanas dar kartą netaptų saugiu prieglobsčiu teroristinėms grupuotėms; ragina ES atlikti kruopštų 20 metų veiklos Afganistane patikrinimą ir pasimokyti iš jos bei nedelsiant parengti išsamią patirtimi grindžiamą ES strategiją, skirtą Afganistanui ir aplinkinėms šalims; pabrėžia, kad svarbu bendradarbiauti su kaimyninėmis ir regioninėmis šalimis siekiant užtikrinti pasaulinį saugumą ir regioninį stabilumą, kartu atsižvelgiant į tai, kad ne visos Afganistano kaimynės ir regiono valstybės turi tuos pačius tikslus kaip ir JAV vadovaujama koalicija; todėl pabrėžia svarbų tam tikrų valstybių vaidmenį sugrąžinant Europos piliečius ir vykdamas didelius sunkumus patiriančių Afganistano piliečių evakavimą, kuris buvo įmanomas visų pirma dėl didelio diplomatinio spaudimo, kurį šios šalys darė Talibano pajėgų atžvilgiu;

69. palankiai vertina atnaujintą ES išpareigojimą Indijos ir Ramiojo vandenynų regionui ir jo didėjančios svarbos ES interesams pripažinimą, kaip nurodyta 2021 m. rugsėjo 16 d. bendrame Komisijos pirmininko ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bei Komisijos komunikate dėl ES strategijos dėl bendradarbiavimo Indijos ir Ramiojo vandenynų regione⁽¹⁷⁾, taip pat 2021 m. balandžio 19 d. Tarybos išvadose tuo pačiu klausimu; pasisako už glaudesnę bendradarbiavimą su šio regiono šalimis, ypač Japonija, Pietryčių Azijos valstybių asociacija (ASEAN), Australija, Naująja Zelandija ir Korėja; pripažįsta intensyvią geopolitinę konkurenciją ir teritorinius ginčus regione, kuriuos daugiausia skatino didėjantis Kinijos atkaklumas kaimyninių šalių atžvilgiu; ragina visas šalis laikytis tarptautinės teisės principų, visų pirma Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos; pabrėžia, kad reikia strateginio ilgalaikio dalyvavimo Indijos ir Ramiojo vandenynų regione ir strateginio visapusiško dvišalio ir daugiašalio dialogo su Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono šalimis ir jų visuomenėmis mechanizmų, visų pirma su panašiai mąstančiomis šalimis, tokiomis kaip, be kita ko, Japonija, Pietų Korėja, Australija ir Naujoji Zelandija; pabrėžia saugumo ir stabilumo Indijos ir Ramiojo vandenynų regione svarbą gerovei ir saugumui ES; atkreipia dėmesį į naujas regione kuriamas partnerystes, pvz., trišalį Australijos, Jungtinės Karalystės ir JAV karinį aljansą (AUKUS), ir reiškia apgailestavimą dėl to, kad ši partnerystė buvo sukurta prastai koordinuojant veiklą;

70. atkreipia dėmesį į didėjančią Indijos regioninę ir geopolitinę įtaką; pabrėžia, kad norint sustiprinti ES ir Indijos partnerystę ir išnaudoti visą dvišalių santykių potencialą reikia aktyvesnio politinio dalyvavimo; pakartoja, kad reikia tvirtesnės partnerystės, kuri turėtų būti grindžiama bendromis vertybėmis ir visapusiška pagarba žmogaus teisėms; pripažįsta, kad Indija – pagrindinė ES partnerė, atsižvelgiant į jos padėtį ir vadovaujamąjį vaidmenį pagrindinėse srityse; pabrėžia, kad Indijos kaimyninės šalys ir Indijos ir Ramiojo vandenynų regionas vis labiau tampa erdve, kurioje Kinija, turint omenyje jos ekspansionistinę politiką ir tikslus, kelia vis didesnių strateginių, geopolitinių, ekonominių ir prekybos iššūkių;

71. ragina paspartinti ir sustiprinti bendradarbiavimą su mūsų partneriais Lotynų Amerikoje; mano, kad, vykdamas ES geopolitinę strategiją pasaulyje, labai svarbu stiprinti santykius su Lotynų Amerikos ir Karibų (LAK) regiono šalimis; pabrėžia, kad Sąjunga turi stiprinti ES ir LAK šalių ryšius, ypač gindama taisyklėmis grindžiamą daugiašalę tvarką; ragina ES pasinaudoti visomis turimomis priemonėmis siekiant stiprinti bendradarbiavimą su LAK šalimis partnerėmis; primygtinai

⁽¹⁷⁾ JOIN(2021)0024.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

ragina ES atkurti savo, kaip tinkamiausios Lotynų Amerikos šalių partnerės, poziciją, atsižvelgiant į tai, kad kiti geopolitiniai subjektai užima vis didesnę erdvę regione, ypač dėl COVID-19 pandemijos ir vakcinų diplomatijos; ragina ES ir valstybes nares įgyvendinti ryžtingesnę politiką, susijusią su autoritariniais režimais, kurie gauna naudos iš santykių su ES ir kurie apribojo, pažeidė arba tiesiog nuslopino savo piliečių teises ir laisves;

ES BUSP demokratinės priežiūros, atskaitomybės ir parlamentinio aspekto stiprinimas

72. atkreipia dėmesį į konkretų Europos Parlamento indėlį į ES užsienio ir saugumo politiką, įnešamą pasitelkiant savo parlamentinės diplomatijos išteklius, pvz., pranešimus ir rezoliucijas, tankų nuolatinių tarpparlamentinių organų tinklą, politinį dialogą su pareigūnais visame pasaulyje ir paramą demokratijai, tarpininkavimą ir rinkimų stebėjimo veiklą; atkreipia dėmesį į 2022 m. sausio ir vasario mėn. surengtą faktų nustatymo misiją į Ukrainą, kaip savo parlamentinės diplomatijos gebėjimo reaguoti pavyzdį; patvirtina, kad, priimant Sąjungos sprendimus tarptautinėje arenoje, Parlamentas turėtų visapusiškai pasinaudoti savo priežiūros ir biudžeto valdymo galiomis; pabrėžia Parlamento paramos demokratijai programų, kurios turi didelį potencialą stiprinti ES vaidmenį visame pasaulyje įtraukiant pagrindinius politinius suinteresuotuosius subjektus ir palengvinant tvarų demokratinį valdymą ne ES šalyse, svarbą;

73. pabrėžia, kad politinis ir techninis parlamentų dialogas yra labai svarbus ir turi būti gerai koordinuojamas su vykdomosios valdžios veiksmais; todėl pabrėžia, kad svarbu, jog institucijos BUSP srityje sklandžiai keistųsi visa susijusia informacija, įskaitant keitimąsi svarbia konfidencialia informacija, siekiant užtikrinti visų ES išorės veiksmų veiksmingumą ir atsakingesnę BUSP;

74. ragina Komisiją ir valstybes nares sudaryti sąlygas Parlamento vykdomai ES išorės veiksmų priežiūrai ir ją stiprinti, be kita ko, tęsiant reguliarias konsultacijas su Komisijos pirmininko pavaduotoju ir Sąjungos vyriausiuoju įgaliotiniu užsienio reikalams ir saugumo politikai bei Komisija; pabrėžia, kad tokia priežiūra atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant tinkamą Europos demokratijos veikimą ir visuomenės pasitikėjimą; pabrėžia, kad tokia priežiūra gali būti atskaitos taškas siekiant didesnio Parlamento institucinio vaidmens BUSP srityje; ragina greičiau užbaigti derybas siekiant pakeisti 2002 m. tarpinstitucinį susitarimą dėl Parlamento galimybės susipažinti su Tarybos neskelbtina informacija saugumo ir gynybos politikos srityje⁽¹⁸⁾; ragina koordinuoti valstybių narių saugumo ir informacijos tarnybų darbą;

75. pabrėžia, kokios svarbios parlamentinės asamblėjos, kaip bendradarbiavimo ir institucinio dialogo erdvės, ir kokią vertingą indėlį jos įneša į Europos užsienio veiksmus sprendžiant saugumo klausimus, ir pabrėžia, kad svarbu skatinti jų veiklą bei užtikrinti tinkamą jų veikimą ir plėtrą; ragina sustiprinti Parlamento priežiūrą ES delegacijoms, kai jos atlieka savo darbą atstovaujant ES vertybėms ir principams užsienyje ir siekiant įgyvendinti ES interesus, nepamirštant požiūrio į žmogaus teises; pabrėžia, kad ES delegacijos turi turėti visus reikiamus ir tinkamus išteklius ir pajėgumus, kad galėtų veiksmingai atlikti šias užduotis;

76. ragina visapusiškai pasinaudoti aktyvesniu Europos Parlamento dalyvavimu sudarant programas „Globalioji Europa“ ir PNPP III; palankiai vertina tai, kad pradėtas taikyti du kartus per metus vykstantis aukšto lygio geopolitinis dialogas dėl išorės finansavimo priemonių, nes tai yra labai svarbi priemonė, padedanti ne tik tikrinti, bet ir aktyviai formuoti ES užsienio politikos prioritetus; pabrėžia, kad šiais geopolitiniais dialogais siekiama sudaryti sąlygas Parlamentui teikti gaires, strateginį valdymą ir rekomendacijas dėl programavimo ir įgyvendinimo pagal programas „Globali Europa“ ir PNPP III teminius ir geografinius prioritetus; tačiau primygtinai reikalauja, kad Parlamentas pakankamai anksti gautų atitinkamus parengiamuosius dokumentus, kuriuose būtų pakankamai išsamios informacijos, kad jis galėtų atlikti prasmingą patikrą; ragina didinti finansinių priemonių įgyvendinimo skaidrumą sukuriant vieną bendrą skaidrią viešą projektų ir veiksmų duomenų bazę;

⁽¹⁸⁾ OL C 298, 2002 11 30, p. 1.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

77. primena Tarybai apie Parlamento teisę gauti informaciją apie visus procedūrų, susijusių su derybomis dėl tarptautinių susitarimų ir jų sudarymu, etapus ir jo prerogatyvą pritarti arba nepritarti tokiems susitarimams; yra pasiryžęs pasinaudoti šiais Sutartyse apibrėžtais įgaliojimais, kad būtų užtikrintas skaidrumas ir demokratinė tarptautinių susitarimų, dėl kurių deramasi ES vardu, priežiūra, taip pat įgyvendinta Europos taikos priemonė, kaip nurodyta jos 2019 m. kovo 28 d. rekomendacijoje ⁽¹⁹⁾, įskaitant jos papildomumą su kitomis išorės veiksmų srities ES priemonėmis;

78. pakartoja savo nuomonę, kad pats laikas persvarstyti 2010 m. politinės atskaitomybės deklaraciją siekiant pagerinti šių Parlamento ir Komisijos pirmininko pavaduotojo ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai santykių pagrindą;

o

o o

79. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Europos Vadovų Tarybos pirmininkui, Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai bei valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.

⁽¹⁹⁾ 2019 m. kovo 28 d. Europos Parlamento rekomendacija Tarybai ir Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai dėl Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai pasiūlymo Tarybai, pritariant Komisijai, dėl Tarybos sprendimo, kuriuo sukuriama Europos taikos priemonė (OL C 108, 2021 3 26, p. 141).

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

P9_TA(2022)0040

Bendros saugumo ir gynybos politikos įgyvendinimas. 2021 m. metinis pranešimas**2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl 2021 m. metinio pranešimo dėl bendros saugumo ir gynybos politikos įgyvendinimo (2021/2183(INI))**

(2022/C 342/14)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV),
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) V antraštinę dalį,
- atsižvelgdamas į 2014 m. vasario 27 d. savo rezoliuciją dėl ginkluotų nepilotuojamų orlaivių naudojimo ⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į 2018 m. gruodžio 11 d. savo rezoliuciją dėl karinio mobilumo ⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į 2018 m. rugsėjo 12 d. savo rezoliuciją dėl autonominių ginklų sistemų,
- atsižvelgdamas į 2019 m. lapkričio 26 d. teisėkūros rezoliuciją dėl pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos, kuria dėl gynybos operacijų, įgyvendinamų vykdant Sąjungos politiką, iš dalies keičiama Direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos ir Direktyva 2008/118/EB dėl bendros akcizų tvarkos ⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į 2020 m. sausio 15 d. savo rezoliuciją „Bendros saugumo ir gynybos politikos įgyvendinimas. Metinė ataskaita“ ⁽⁴⁾,
- atsižvelgdamas į 2020 m. sausio 15 d. savo rezoliuciją dėl metinio pranešimo dėl bendros užsienio ir saugumo politikos įgyvendinimo ⁽⁵⁾,
- atsižvelgdamas į 2020 m. rugsėjo 17 d. savo rezoliuciją „Ginklų eksportas. Bendrosios pozicijos 2008/944/BUSP įgyvendinimas“ ⁽⁶⁾,
- atsižvelgdamas į 2020 m. spalio 23 d. savo rezoliuciją dėl lyčių lygybės ES užsienio ir saugumo politikoje ⁽⁷⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 25 d. savo rezoliuciją dėl Direktyvos 2009/81/EB dėl viešųjų pirkimų gynybos ir saugumo srityse ir Direktyvos 2009/43/EB dėl su gynyba susijusių produktų siuntimo įgyvendinimo ⁽⁸⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio 28 d. savo poziciją dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo ir Europos Sąjungos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės susitarimo dėl keitimosi išlaptinta informacija ir jos apsaugos saugumo procedūrų sudarymo Sąjungos vardu projekto ⁽⁹⁾,

⁽¹⁾ OL C 285, 2017 8 29, p. 110.

⁽²⁾ OL C 388, 2020 11 13, p. 22.

⁽³⁾ OL C 232, 2021 6 16, p. 71.

⁽⁴⁾ OL C 270, 2021 7 7, p. 54.

⁽⁵⁾ OL C 270, 2021 7 7, p. 41.

⁽⁶⁾ OL C 385, 2021 9 22, p. 47.

⁽⁷⁾ OL C 404, 2021 10 6, p. 202.

⁽⁸⁾ OL C 494, 2021 12 8, p. 54.

⁽⁹⁾ OL C 506, 2021 12 15, p. 159.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į 2021 m. liepos 7 d. savo rezoliuciją dėl ES ir NATO bendradarbiavimo transatlantinių santykių srityje ⁽¹⁰⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. spalio 7 d. savo rezoliuciją dėl ES kibernetinės gynybos pajėgumų padėties ⁽¹¹⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/697, kuriuo įsteigiamas Europos gynybos fondas ir panaikinamas Reglamentas (ES) 2018/1092 ⁽¹²⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/947, kuriuo nustatoma Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė „Globali Europa“, iš dalies keičiamas ir panaikinamas Sprendimas Nr. 466/2014/ES ir panaikinamas Reglamentas (ES) 2017/1601 ir Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 480/2009 ⁽¹³⁾,
- atsižvelgdamas į dokumentą „Igyvendinimo planas saugumo ir gynybos srityje“, kurį 2016 m. lapkričio 14 d. Tarybai pateikė Komisijos pirmininko pavaduotojas ir Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai, ir į 2016 m. lapkričio 14 d. Tarybos išvadas dėl Visuotinės ES strategijos įgyvendinimo saugumo ir gynybos srityje, kuriose nustatytas ES užmojų saugumo ir gynybos srityje lygis,
- atsižvelgdamas į 2018 m. lapkričio 19 d. Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvadas dėl susitarimo dėl civilinių bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP) pajėgumų nustatymo,
- atsižvelgdamas į 2018 m. gruodžio 10 d. Tarybos išvadas dėl moterų, taikos ir saugumo,
- atsižvelgdamas į 2018 m. birželio 7 d. Tarybos išvadas dėl jaunimo, taikos ir saugumo ir į 2020 m. birželio 5 d. išvadas dėl jaunimo išorės veiksmuose,
- atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 20 d. Tarybos išvadas dėl 2020 m. nuolatinio struktūrizuoto bendradarbiavimo (PESCO) strateginės peržiūros,
- atsižvelgdamas į 2021 m. vasario 26 d. Europos Vadovų Tarybos narių pareiškimą dėl saugumo ir gynybos,
- atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio 16 d. Tarybos išvadas „Atnaujinta partnerystė su pietinėmis kaimyninėmis šalimis. Nauja Viduržemio jūros regiono darbotvarkė“,
- atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio 16 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas dėl Europos Sąjungos integruotos strategijos Sahelyje,
- atsižvelgdamas į 2013 m. lapkričio 25 d., 2014 m. lapkričio 18 d., 2015 m. gegužės 18 d., 2016 m. birželio 27 d., 2016 m. lapkričio 14 d., 2017 m. gegužės 18 d., 2017 m. liepos 17 d., 2018 m. birželio 25 d., 2019 m. birželio 17 d., 2019 m. gruodžio 10 d., 2020 m. birželio 17 d., 2020 m. spalio 12 d., 2020 m. lapkričio 20 d., 2020 m. gruodžio 7 d. ir 2021 m. gegužės 10 d. Tarybos išvadas dėl BSGP,
- atsižvelgdamas į 2021 m. spalio 18 d. Tarybos išvadas dėl operacijos EUFOR ALTHEA,
- atsižvelgdamas į 2021 m. spalio 22 d. Tarybos išvadas dėl Baltarusijos režimo hibridinių išpuolių manipuliuojant migrantais,

⁽¹⁰⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0346.

⁽¹¹⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0412.

⁽¹²⁾ OL L 170, 2021 5 12, p. 149.

⁽¹³⁾ OL L 209, 2021 6 14, p. 1.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į 2019 m. birželio 20 d. Europos Vadovų Tarybos priimtą naują 2019–2024 m. strateginę darbotvarkę,
- atsižvelgdamas į 2020 m. balandžio 28 d. Europos Vadovų Tarybos narių ir Sahelio penketuko valstybių narių bendrą deklaraciją,
- atsižvelgdamas į 2021 m. spalio 5 d. priimtą Tarybos integruoto požiūrio į klimato kaitą ir saugumą koncepciją,
- atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 9 d. Tarybos Kovos su klimato kaita ir gynybos veiksmų gaires,
- atsižvelgdamas į Europos gynybos agentūros metinę gynybos apžvalgą, pateiktą Tarybai jos 2020 m. lapkričio 20 d. susitikime,
- atsižvelgdamas į 2019 m. gegužės 17 d. Tarybos sprendimą (BUSP) 2019/797 dėl ribojamųjų priemonių, skirtų kovai su Sąjungai ar jos valstybėms narėms gresiančiais kibernetiniais išpuoliais ⁽¹⁴⁾,
- atsižvelgdamas į 2017 m. gruodžio 11 d. Tarybos sprendimą (BUSP) 2017/2315, kuriuo nustatomas nuolatinis struktūrizuotas bendradarbiavimas (PESCO) ir nustatomas dalyvaujančių valstybių narių sąrašas ⁽¹⁵⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 22 d. Tarybos sprendimą (BUSP) 2021/509, kuriuo nustatoma Europos taikos priemonė ir panaikinamas Sprendimas (BUSP) 2015/528 ⁽¹⁶⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. gegužės 6 d. Tarybos sprendimus (BUSP) 2021/748, 2021/749 ir 2021/750 dėl Kanados, Norvegijos Karalystės ir Jungtinių Amerikos Valstijų dalyvavimo PESCO projekte „Karinis mobilumas“,
- atsižvelgdamas į 2021 m. liepos 12 d. Tarybos sprendimą (BUSP) 2021/1143 dėl Europos Sąjungos karinės mokymo misijos Mozambike (EUTM Mozambique),
- atsižvelgdamas į 2016 m. birželio 28 d. Komisijos pirmininko pavaduotojos ir Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai Federicos Mogherini pristatytą visuotinę strategiją „Bendra vizija, bendri veiksmai: stipresnė Europa. Visuotinė Europos Sąjungos užsienio ir saugumo politikos strategija“,
- atsižvelgdamas į 2014 m. kovo 6 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą „Siekiant jūrų srities atvirumo ir saugumo pasaulyje: Europos Sąjungos jūrų saugumo strategijos elementai“ (JOIN(2014)0009),
- atsižvelgdamas į 2017 m. birželio 7 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą „Strateginis požiūris į atsparumą ES išorės veiksmų srityje“ (JOIN(2017)0021),
- atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 16 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą „Europos Sąjungos skaitmeninio dešimtmečio kibernetinio saugumo strategija“ (JOIN(2020)0018),
- atsižvelgdamas į Komisijos Pirmininkės U. von der Leyen 2020 ir 2021 m. pranešimus apie Sąjungos padėtį ir prie jų pridėdamus ketinimų raštus,
- atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 30 d. Komisijos priimtą 2021 m. Europos gynybos fondo metinę darbo programą,
- atsižvelgdamas į 2019 m. rugsėjo 12 d. Europos Audito Rūmų apžvalgą Nr. 09/2019 dėl Europos gynybos,
- atsižvelgdamas į Šiaurės Atlanto sutartį,
- atsižvelgdamas į 2014 m. liepos 8 d. ir 2018 m. liepos 10 d. pasirašytas dvi bendras deklaracijas dėl ES ir NATO bendradarbiavimo,

⁽¹⁴⁾ OL L 129 I, 2019 5 17, p. 13.

⁽¹⁵⁾ OL L 331, 2017 12 14, p. 57.

⁽¹⁶⁾ OL L 102, 2021 3 24, p. 14.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į 2021 m. gegužės 17 d. šeštąją pažangos ataskaitą dėl 2016 m. gruodžio 6 d. ir 2017 m. gruodžio 5 d. Europos Sąjungos Tarybos ir Šiaurės Atlanto Tarybos patvirtinto bendro pasiūlymų rinkinio įgyvendinimo,
  - atsižvelgdamas į bendrą 74 pasiūlymų dėl Varšuvos bendros deklaracijos įgyvendinimo rinkinį, kurį 2016 m. gruodžio 6 d. ir 2017 m. gruodžio 5 d. patvirtino Europos Sąjungos Taryba ir Šiaurės Atlanto Taryba,
  - atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 15 d. ES ir JAV aukščiausiojo lygmens susitikimo pareiškimą „Atnaujintos transatlantinės partnerystės link“,
  - atsižvelgdamas į neteisėtą Rusijos įsiveržimą į Krymą ir jo aneksiją,
  - atsižvelgdamas į tai, kad Rusija pažeidinėja valstybių narių oro erdvės ir jūrų sienas,
  - atsižvelgdamas į tai, kad Kinijos ekonominės ir karinės veiklos Viduržemio jūros regione ir Afrikos šalyse padaugėjo,
  - atsižvelgdamas į vidaus ir užsienio terorizmo grėsmę, visų pirma, kylančią iš tokių grupių kaip ISIS,
  - atsižvelgdamas į naujas technologijas, pvz., dirbtinį intelektą, kosmoso pajėgumus ir kvantinę kompiuteriją, kurios ne tik suteikia naujų galimybių žmonijai, bet ir sukuria naujų iššūkių gynybos ir užsienio politikos srityje, dėl kurių būtina aiški strategija ir bendras sąjungininkų sutarimas,
  - atsižvelgdamas į JT Chartiją ir į 1975 m. Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos Helsinkio baigiamąjį aktą,
  - atsižvelgdamas į JT jūrų teisės konvencijas,
  - atsižvelgdamas į 2021 m. rugsėjo 8 d. Vakarų Afrikos valstybių ekonominės bendrijos (ECOWAS) neeilinio aukščiausio lygmens susitikimo baigiamąjį pranešimą,
  - atsižvelgdamas į JT darnaus vystymosi tikslus (DVT), ypač į 16-ąjį DVT, kuriuo siekiama skatinti taikios ir įtraukios visuomenės kūrimą siekiant darnaus vystymosi,
  - atsižvelgdamas į savo Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Konstitucinių reikalų komiteto nuomonę,
  - atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą (A9-0358/2021),
- A. kadangi 2020 m. COVID-19 pandemija parodė, kad pavojus pasauliui didėja, o Sąjunga yra pažeidžiama dėl priklausomumo nuo išorės; kadangi pandemijos metu buvo išplėsta sąvokos „saugumas ir strateginis savarankiškumas“ apibrėžtis ir į ją įtraukti sveikatos, technologijų ir ekonominiai aspektai;
- B. kadangi Europos strateginė aplinka nuolat sparčiai blogėja; kadangi terorizmas tebėra didžiulė grėsmė; kadangi valstybės demonstuoja didėjančios galios ambicijas ir, panaudodamos karinę jėgą, toliau įgyvendina plėtros strategijas; kadangi tokios strategijos kelia riziką, kad jūra, kosmosas, Arktis ar kibernetinė erdvė bus militarizuotos ir kad vėl prasidės ginklavimosi varžybos;
- C. kadangi per COVID-19 krizę pagausėjo kibernetinių išpuolių prieš strategines infrastruktūras (įskaitant pastarojo meto skandalą dėl šnipinėjimo programos „Pegasus“), o tai rodo, jog reikia skubiai kurti priemones, kurios padėtų apsisaugoti nuo visų naujausios formos kibernetinių išpuolių ir pažangiausių šnipinėjimo metodų; kadangi ES išipareigojo investuoti 1,6 mlrd. EUR į reagavimo pajėgumus ir viešojo administravimo įstaigoms, įmonėms ir privatiems asmenims skirtas kibernetinio saugumo priemones, taip pat plėsti šios srities viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimą;
- D. kadangi nusitaikyta į Parlamentą, kaip Europos Sąjungos demokratijos raiškos vietą; kadangi dėl to, jog per COVID-19 pandemiją dėl nuotolinio darbo buvo būtina skaitmenizuoti veiklą, grėsmė tikrai dar labiau sustiprėjo;
- E. kadangi ES, valdydama savo valstybių narių karinius pajėgumus, turi bendrą 395 mlrd. EUR dydžio biudžetą ir šioje srityje užima antrą vietą pasaulyje; kadangi Europos pajėgumai yra suskaidyti ir jiems būdingas dubliavimasis, spragos bei sąveikumo trūkumas;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- F. kadangi dėl technologijų plėtros, bendrovių veiklos skaitmenizavimo ir tarptautinės ekonomikos integracijos grėsmės tampa vis kompleksiškesnės; kadangi dėl to daugėja hibridinių grėsmių, apimančių karines ir (arba) nekarines priemones, kaip antai dezinformaciją, migracinių šantažą, kibernetinius išpuolius ar ekonominių spaudimą, – tai prieštarauja Europos Sąjungos interesams ir vertybėms bei kelia vis didesnę grėsmę ES, jos įmonių, jos viešųjų paslaugų ir jos piliečių saugumui;
- G. kadangi, siekdamos įveikti įvairialypę krizės riziką prie Sąjungos sienų arba jos interesų zonose, valstybės narės įsipareigojo ES suteikti pagrindinius tikslus atitinkančius greitojo reagavimo pajėgumus – kovines grupes; kadangi joms taikomi įvairūs politiniai, organizaciniai ir finansiniai apribojimai; kadangi dėl to šios grupės niekada nebuvo dislokuotos;
- H. kadangi beprecedentis Rusijos pajėgų sutelkimas Ukrainoje ir aplink ją, susijęs su Kremliaus pateiktais reikalavimais, galėtų, – jei dėl jo nebūtų neprieštaraujama, – paskatinti atkurti įtakos sferas Europoje ir pakirsti ES Rytų partnerystės šalių, pavyzdžiui, Ukrainos ir Gruzijos, siekius prisijungti prie NATO;
- I. kadangi tarptautinė bendruomenė ir, be kita ko, ES yra prisiėmusios tam tikrus įsipareigojimus Sahelyje ir konkrečiai Malyje; kadangi Malio chunta palankiai įvertino ir jau naudoja Rusijos karinių instruktorių ir samdinių, susijusių su vadinamąja „Wagner“ grupuote, paslaugomis, teikiamomis dalyvauti karinėje veikloje Malyje; kadangi ši bendrovė pasižymėjo žiauriu elgesiu visur, kur tik vykdė veiklą;
- J. kadangi dėl pasitraukimo iš Afganistano ir talibų valdžios sugrįžimo į šią šalį tiek šiame regione, tiek už jo ribų didėja terorizmo pavojus; kadangi ES 2007–2016 m. vykdė BSGP misiją Afganistane – Europos Sąjungos policijos misiją Afganistane (EUPOL AFGHANISTAN) ir šiai šaliai skyrė 17 mlrd. EUR; kadangi pasitraukimo metu valstybės narės priklausė nuo Jungtinių Amerikos Valstijų, kurios per labai trumpą laiką skyrė 6 000 karių Kabulo oro uosto saugumui užtikrinti, todėl pavyko evakuoti ES piliečius bei Afganistano gyventojus, kuriems buvo kilęs pavojus; kadangi tomis aplinkybėmis ES nesugebėjo sukurti oro tilto ir savo jėgomis koordinuoti evakuacijos; kadangi, jeigu ES būtų reikėję surengti panašią evakuacijos iš Kabulo operaciją, dabartinėmis aplinkybėmis Sąjunga nesugebėtų skubiai priimti sprendimų, dislokuoti pajėgų, tinkamai atlikti evakuacijos ir veiksmingai bei greitai sukurti oro tiltų; kadangi dėl to ES ir jos valstybės narės privalo skubiai išmokti Afganistano krizės suteiktas pamokas, kad sustiprintų ES pajėgumus savarankiškai veikti panašiomis aplinkybėmis; kadangi Strateginis kelrodis turi padėti nustatyti ES užmojų lygį, ypač atsižvelgiant į pralaimėjimo Afganistane pamokas;

ES saugumo ir gynybos doktrinos sukūrimas naudojant Strateginį kelrodį kaip strateginio savarankiškumo pagrindą

1. pabrėžia, kad ES susiduria su:

- naujomis ir kintančiomis grėsmėmis, kurias kelia tiek valstybiniai, tiek nevalstybiniai subjektai daugiapoliame pasaulyje, pvz., terorizmas, stiprėjantis autoritarizmas, hibridinės grėsmės, kylančios iš hibridinio karo, pvz., kibernetiniai išpuoliai, ir manipuliavimas migracija, dezinformacija ir užsienio šalių kišimasis, dėl kurių išnyko ribos tarp karo ir taikos, padidėjo grėsmė gamtos ištekliams, energetiniam saugumui, ir klimato kaita;
- didėjančia militarizacija visame pasaulyje, besikartojančia pasauline galios konkurencija besiplečiant karinei dimensijai ir augančia geopolitine įtampa, „netaikos“ amžiumi, kuriam būdinga priešiška konkurencija, mažesnės nusiginklavimo pastangos ir tarptautiniai ginklų kontrolės režimai, masinio naikinimo ginklų, įskaitant branduolinius ginklus, platinimas ir cheminių ginklų naudojimas;
- nestabilia padėtimi kaimyninėse šalyse tiek Rytuose, tiek Pietuose;

mano, kad nestabilumas ir nuspėjamumas prie Sąjungos sienų ir jos artimiausiose kaimyninėse šalyse (Šiaurės Afrikoje, Artimuosiuose Rytuose, Kaukaze, Balkanuose, Rytų Viduržemio jūros regione ir kt.), taip pat kitose toliau nuo ES esančiose teritorijose (Sahelyje, Afrikos Kyšulyje ir kt.) kartu su Rusijos agresija prieš Ukrainą ir Sakartvelą kelia tiesioginę ir netiesioginę grėsmę žemyno saugumui; pabrėžia, kad vidaus ir išorės saugumas yra glaudžiai susiję; pripažįsta, kad aktyvus dalyvavimas sprendžiant kaimynystėje aktualius klausimus atitinka Europos Sąjungos interesus; pabrėžia, koks svarbus stabilumas Vakarų Balkanuose; susirūpinęs atkreipia dėmesį į vis aktyvesnį Krymo pusiasalio militarizavimą ir Rusijos Federacijos bandymus destabilizuoti Juodosios jūros regioną;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

2. griežtai smerkia Rusijos karinių pajėgų telkimą Ukrainoje ir aplink ją, taip pat Kremliaus reikalavimą sustabdyti tolesnę NATO plėtrą ir Europos saugumo struktūrą pertvarkyti remiantis pasenusia „įtakos sferų“ idėja; pabrėžia, kad kiekviena demokratinė šalis gali laisvai pasirinkti savo aljansus, ir šiuo atžvilgiu tvirtai remia Ukrainos ir Gruzijos vakarietiškos orientacijos siekius, įskaitant jų narysę NATO ir būsimą stojimą į ES;

3. pažymi, kad 2020 m. vyravo su COVID-19 pandemija ir įvairūs su Sąjungos užsienio, saugumo ir gynybos politika susiję iššūkiai, jie atskleidė nepakankamą koordinavimą ir priklausomybę nuo likusio pasaulio; pabrėžia, kad ES turi pasimokyti iš šios patirties, visų pirma, kad galėtų stiprinti savo, kaip tarptautinės veikėjos, skaitmeninį ir technologinį suverenumą ir bendrą strateginį savarankiškumą, taip pat savo gebėjimą ir norą savarankiškai spręsti užsienio reikalų, saugumo ir gynybos klausimus ir prirėkus veikti savarankiškai, be to, iš naujo įvertinti savo priklausomybę nuo subjektų, kurie nesivadovauja tomis pačiomis vertybėmis; pakartoja, kad Sąjunga turi didinti savarankiškumą sveikatos priežiūros srityje;

4. teigiamai vertina tai, kad pradėtas su Strateginiu kelrodžiu susijęs darbas ir pradėti precedento neturintys strateginiai svarstymai, kurie turėtų būti pabaigti 2022 m. kovo mėnesį; pabrėžia, kad Strateginio kelrodžio sukūrimas yra atspirties taškas įgyvendinant bendrą Europos gynybą pagal ES sutarties 42 straipsnio 2 dalies nuostatas ir apibrėžiant BSGP ir kad tai turėtų būti svarbus žingsnis kuriant tikrą Europos gynybos sąjungą, kurioje būtų atsižvelgiama į konkrečią kai kurių valstybių narių konstitucinę padėtį; mano, kad Strateginis kelrodis turėtų plėtoti didesnę sanglaudą saugumo ir gynybos srityje; pabrėžia, jog didelio daugiapoliškumo pasaulyje, kuriame didėja supervalstybių konkurencija, bendra Sąjungos įtaka gali padėti užtikrinti ES narių saugumą ir jog reikia tvirtos ES gynybos politikos, kad ES galėtų turėti priemonių veiksmingai siekti taikos, žmonių saugumo, demokratijos ir darnaus vystymosi; pabrėžia, kad Europos gynybos sąjunga turėtų būti ES užsibrėžto tikslo pasiekti strateginį savarankiškumą dalis; pažymi, kad šiomis aplinkybėmis į Sąjungai ir jos valstybėms narėms išskylančius išorinio saugumo iššūkius visų pirma turėtų būti reaguojama įvirtinant ir konkrečiai kuriant pajėgumus, kurie padėtų geriau įvertinti krizines situacijas, greičiau priimti sprendimus ir ryžtingiau imtis veiksmų, kai tai reikalinga atsižvelgiant į aplinkybes, prirėkus savarankiškai ginti savo interesus ir vertybes, paisant aljansų ir partnerysčių; pažymi, kad taip būtų užtikrintas didesnis nuoseklumas Sąjungos saugumo ir gynybos srityje; mano, kad būtina skubiai sukurti tikrą Europos saugumo ir gynybos sąjungą, kuri apimtų visus karinio ir civilinio saugumo aspektus, priemones, biudžetą ir pajėgumus, taip pat visą konflikto ciklą nuo prevencijos iki stabilizavimo po konflikto, ir kuri būtų pagrįsta šiuolaikiška, progresyvia ir stipria žmonių saugumo koncepcija, kurioje atsižvelgiama į ES piliečių, vietos gyventojų saugumo poreikius ir valstybės institucijų saugumą bei stabilumą; primygtinai ragina ES sustiprinti savo institucinius pajėgumus, susijusius su konfliktų prevencija, tarpininkavimu, dialogu ir deeskalavimu;

5. pabrėžia, kad svarbu padėti atlikti šį darbą parengiant visapusišką grėsmių analizę; pažymi, kad Strateginis kelrodis turi būti plataus užmojo ES atsakas į šią analizę, o jos išvados turi būti reguliariai ir vertinant realistiškais kriterijais peržiūrimos, taip siekiant sukurti nuolatinio grėsmės vertinimo ir parlamentinio konsultavimosi mechanizmą;

6. pabrėžia, kad Strateginis kelrodis turi padėti sustiprinti Sąjungos, kaip vis patikimesnės strateginės partnerės ir taikos vardan veikiančios globalios veikėjos, kuri stiprina ir gina taisyklėmis pagrįstą tarptautinę sistemą ir daugiašalį bendradarbiavimą, gebėjimą veikti ir gebėjimą veikti savarankiškai, kai to reikia; tvirtina, jog tokius veiksmus reikia nuolat atnaujinti ir išdėstyti nustatant plataus užmojo kursą, kad jie būtų realistiški ir veiksmingi, jog būtina į juos įtraukti sprendimų įgyvendinimo tvarkaraštį ir stebėsenos mechanizmus; pabrėžia, kad šie veiksmai turi sudaryti sąlygas Sąjungai daryti nuoseklią ir veiksmingą pažangą siekiant darnios gynybos politikos, bendros strateginės kultūros, bendro ES strateginių uždavinių suvokimo ir gebėjimo numatyti grėsmes, taip pat sudaryti sąlygas greitai ir koordinuotai reaguoti, būsimiems intervencijos scenarijams ir savarankiško atsparumo pajėgumams, kad ES galėtų solidariai ir laikydamasi Sutarčių sutelkti išteklius, kai kuriai nors valstybei narei kyla grėsmė ir kai kyla grėsmė tarptautinei taikai, saugumui ir stabilumui už ES ribų, ir galiausiai užtikrinti ES piliečių, interesų ir vertybių apsaugą; primena, kad dabartinis ES užmojų lygis saugumo ir gynybos srityje, kaip nurodyta 2016 m. lapkričio 14 d. Tarybos išvadose, apima reagavimą į išorės konfliktus ir krizes, partnerių pajėgumų stiprinimą ir „Sąjungos ir jos piliečių apsaugą“; pabrėžia, kad integruotas požiūris yra svarbus, jis – ES atsako į konfliktus ir krizes pagrindas;

7. pabrėžia, jog svarbu, kad Parlamentas, ypač jo Saugumo ir gynybos pakomitetas, 2022 m. kovo mėn. patvirtinus Strateginį kelrodį, iš Europos išorės veiksnių tarnybos (EIVT) reguliariai gautų atnaujintą informaciją ir ataskaitas apie Strateginio kelrodžio įgyvendinimą;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

BSGP misijos ir operacijos 2020 m. Vertinimas ir rekomendacijos

8. primena, kad Sąjunga šiuo metu vykdo vienuolika civilinių misijų ir septynias karines misijas ir operacijas; primena, kad tik trims iš šių operacijų suteikti vykdomieji įgaliojimai: Europos Sąjungos vadovaujama karinio laivyno pajėgų (EUNAVFOR) Somalio operacija ATALANTA, EUNAVFOR operacija Viduržemio jūroje IRINI (EUNAVFOR MED IRINI) ir ES karinės pajėgos Bosnijoje ir Hercegovinoje (EUFOR ALTHEA); primena Sąjungos bendrą veiklą Sahelyje ir Somalio pusiasalyje vykdamas šešias civilines (ES pajėgumų stiprinimo Malyje misija (EUCAP Sahel Mali), EUCAP Sahel Niger, EUCAP Somalia) ir šešias karines misijas (Europos Sąjungos mokymo misija Malyje (EUTM Mali), Mokymo misija Somalyje (EUTM Somalia), EU NAVFOR ATALANTA, EUNAVFOR MED IRINI); pažymi, kad vykdamas šias misijas ir operacijas dar neišnaudotas jų potencialas ir jos patiria nuostolių dėl COVID-19 pandemijos – pandemija padarė poveikį jų veiklai ir sumažino jų veiksmingumą; siūlo ES BSGP misijų ir operacijų biudžetą, planavimą ir įrangą vertinti atsižvelgiant į patirtį, įgytą per COVID-19 pandemiją, todėl mano, kad atliekant standartinę strateginę misijos apžvalgą reikėtų apžvelgti rezultatus ir galimybę pritaikyti jų įgaliojimus;

9. pabrėžia Sąjungos tvaraus stabilumo, žmonių saugumo ir gerovės svarbą kaimyninėse šalyse; nurodo, kad BSGP karinės operacijos dabar yra orientuotos beveik vien tik į karinių pajėgų mokymą (EUTM), kad jos nėra vykdomojo pobūdžio ir kad jas vykdamas teikiama nedidelė parama; mano, kad nedarant įtakos šių misijų nevykdomajam pobūdžiui jų įgaliojimai turėtų būti padidinti pabrėžiant mokymo aspektą, tokiu būdu siekiant, kad Europos konsultantai galėtų vietoje kuo tiksliau patikrinti, ar mokymo programos buvo deramai įgyvendintos ir ar jos atitinka vietos ginkluotųjų pajėgų operatyvinius poreikius;

10. pabrėžia, kad ginklų tiekimas pagal Europos taikos priemonę turėtų būti vykdomas visapusiškai laikantis ES bendrosios pozicijos dėl ginklų eksporto, tarptautinės žmogaus teisių teisės ir humanitarinės teisės ir turėtų apimti veiksmingas skaidrumo nuostatas;

11. smerkia perversmo lyderių veiksmus Malyje; yra labai susirūpinęs dėl to, kad Malyje ir apskritai Sahelyje trūksta pagrindinių valstybės teikiamų paslaugų; reiškia didelį susirūpinimą dėl blogėjančios saugumo padėties regione; yra labai susirūpinęs dėl JT generalinio sekretoriaus pranešimų, kuriuose išvardyti sunkūs praeityje padaryti ir tebevykdomi žmogaus teisių pažeidimai ir sunkūs tarptautinės humanitarinės teisės pažeidimai, be kita ko, įtariamai įvykdžius karo nusikaltimus, kuriuos įvykdė ginkluotos grupuotės, įskaitant teroristines grupuotes, Malio ginkluotąsias pajėgas ir kitas Sahelio penketuko ginkluotąsias pajėgas; atitinkamai labai smerkia nebaudžiamumą ir pabrėžia, kad tokie tebevykdomi nusikaltimai taip pat kenkia Europos ir tarptautinėms pastangoms sukurti saugią aplinką ir kovoti su ginkluotosiomis grupuotėmis ir teroristais; pabrėžia, kad regione, kuris yra gyvybiškai svarbus mūsų saugumui, vis aktyviau veiklos imasi priešiški subjektai, o tai gali kelti pavojų bendram ES ir Malio tikslui – žmonių saugumui, taikai, stabilumui ir tvariam vystymuisi šalyje, kurioje kiti subjektai, kurie nebūtinai laikosi tų pačių etinių principų kaip ES ir jos valstybės narės, yra pasirengę užpildyti pajėgumų spragas, nepaisant pagarbos tarptautiniams teisinės valstybės standartams ar karo teisei; reiškia didelį susirūpinimą dėl didėjančios užsienio privačių karinių bendrovių įtakos ir dėl galimų Malio vyriausybės planų pradėti bendradarbiauti su Rusijos privačia karine bendrove – Kremliaus įtakos subjektu – grupe „Wagner Group“, siekiant įsigyti ginkluotųjų pajėgų mokymo paslaugų; atkreipia dėmesį į tai, kad toks bendradarbiavimas yra nesuderinamas su bendradarbiavimu su ES saugumo ir gynybos srityje, visų pirma, su misija EUTM Mali, todėl ES reikėtų iš naujo įvertinti savo veiksmus Malyje; primygtinai ragina dabartinės Malio valdžios institucijas nesudaryti sutarčių su grupe „Wagner Group“ ir neleisti jos darbuotojams atvykti į Malio teritoriją; apskritai pabrėžia, kad reikia atidžiai stebėti privačių saugumo ir karinių bendrovių, kurios didina savo įtaką pasaulyje pažeidžiamose vietovėse, įskaitant Afriką, Lotynų Ameriką ir Rytų Europą, veiksmus, ir primena, kad svarbu informuoti Parlamentą šiuo klausimu;

12. atkreipia dėmesį į pranešimą apie Prancūzijos karinių veiksmų Sahelyje performavimą dalyvaujant mūsų tarptautiniams ir Afrikos partneriams ir su jais konsultuojantis; pabrėžia, kad šie pokyčiai turėtų vykti glaudžiai konsultuojantis su visais Sahelio regione veikiančiais tarptautiniais partneriais, ypač iš Europos; teigiamai vertina tai, kad ES ir valstybės narės ir toliau yra išpareigojusios užtikrinti stabilumą Sahelio penketuko šalyse, visų pirma, remdamos Sahelio penketuko jungtines pajėgas ir stiprindamos ES BSGP misijas bei vis daugiau į pajėgų grupę „Takuba“ įtraukdamos Europos Sąjungos valstybių narių ginkluotąsias pajėgas;

13. palankiai vertina tai, kad EUTM Mali nauji pratęsti įgaliojimai buvo pritaikyti; ragina stiprinti struktūrinį bendradarbiavimą ir vykdymo įgaliojimų neturintį paramą ginkluotosioms pajėgoms ir paspartinti regionavimo procesą, kuris leistų misijai teikti karinę pagalbą penketuko šalių ginkluotosioms pajėgoms, ypač Burkina Faso ir Nigeryje, o tai turės įtakos tarptautiniams, Europos ir Afrikos partneriams; pabrėžia, kad Europos taikos priemonė atvėrė galimybių tiesti Malio

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

ginkluotųjų pajėgų apmokymams skirtą įrangą, kuri bus labai svarbi stiprinant ES veiksmus ir jų veiksmingumą; yra įsitikinęs, kad ES turi greitai ir veiksmingai padidinti savo pajėgumus aprūpinti įranga, kad EUCAP ir EUTM misijos neprarasėtų pasitikėjimo tarp vietos valdžios institucijų, jei tos saugumo pajėgos laikysis tarptautinės humanitarinės teisės ir tarptautinės žmogaus teisių teisės ir bus demokratiškai kontroliuojamos;

14. ragina valstybes nares svariai prisidėti prie EUTM Mali konsultuojamosios veiklos ir siųsti darbuotojus, galinčius prie to prisidėti; primena, kad Sahelyje reikia tęsti BSPG regionavimo procesą siekiant sustiprinti bendradarbiavimą ir koordinavimą su regione veikiančiais tarptautiniais veikėjais ir ES valstybėmis narėmis, įgyvendinant esamas iniciatyvas, kaip antai Partnerystę siekiant saugumo ir stabilumo Sahelyje (P3S); pabrėžia, kad ES taip pat teikia svarią paramą Sahelio penketuko jungtinių pajėgų ir jų policijos padalinio operatyvumui užtikrinti; palankiai vertina naują ES integruotą strategiją Sahelyje, kuri apima platesnį požiūrį, orientuotą į valdymo stiprinimą, ir kurioje ypač pabrėžiama būtinybė stiprinti valstybės dalyvavimą ir viešąsias paslaugas regiono šalyse; atkreipia dėmesį į EUCAP Sahel Mali pastangas paremti Malio saugumo pajėgų dislokavimą Malio centrinėje dalyje; atkreipia dėmesį į EUCAP Sahel Niger pastangas padėti Nigeriui rengti nacionalinę gynybos ir saugumo politiką; primena, kad regionuojant BSGP veiksmus remiamas ES integruotas požiūris į Sahelį ir kad dėl šios priežasties turi būti tęsiami Regioninės patariamosios ir koordinavimo grupės (RACC) veiksmai; mano, kad regionalizuotas požiūris į BSGP Sahelyje yra tinkamas, bet reikalinga aiškesnė jau esamų BSGP civilinių ir karinių misijų, vietos veikėjų ir kitų tarptautinių organizacijų, pvz., JT taikos palaikymo misijos – JT Daugialypės integruotos stabilizavimo misijos Malyje (MINUSMA) – ir Prancūzijos kariuomenės vadovaujamų operacijų, organizacinė struktūra ir jų veiksmų koordinavimas; pabrėžia, kad, atsižvelgiant į grėsmės, su kuria Burkina Faso susiduria turėdamas ribotus pajėgumus, intensyvumą, šiai šaliai turi būti skiriamos didelės pastangos; primena, kad tam, kad karinis ir saugumo atsakas būtų ilgą laiką veiksmingas, kartu turi būti taikomos konkrečios ir matomos priemonės, taip siekiant gyventojams teikti pagrindines paslaugas; pabrėžia, jog, siekiant apriboti augančią terorizmo grėsmę, kuri kyla Gvinėjos įlankos pakrančių valstybėse, svarbu aktyviau jas remti; pabrėžia, kad ypatingą dėmesį reikėtų skirti didėjančiam nestabilumui Sahelio, Vakarų Afrikos ir Somalio pusiasalio regionuose, taip pat tai, kad svarų šiuose regionuose vykstančių pokyčių poveikį patiria ne tik Afrikos žemynas, bet ir Europos Sąjunga;

15. palankiai vertina vykstančias diskusijas dėl Mozambiko ir Indijos dalyvavimo BSGP misijose ir operacijose Afrikoje; teigiamai vertina aktyvų Sakartvelo dalyvavimą vykdant BSGP veiksmus, visų pirma, jo dalyvavimą mokymo misijose Centrinės Afrikos Respublikoje ir Malyje;

16. primena, kad saugumo padėtis Somalyje kelia didelį nerimą – dėl to mažėja stabilumas visame Somalio pusiasalyje ir už jo ribų; pabrėžia, kad grupuotė „al-Shabaab“ vis dar yra viena galingiausių su „Al-Qaida“ siejamų teroristų organizacijų ir kad tai turėtų paskatinti valstybes nares apsvaistinti galimybę aktyviau dalyvauti Europos misijose ir operacijose šiame strateginiame regione ir teikti jam reikalingų priemonių; pabrėžia, kad EUTM Somalia misijos stiprinimas pasitelkiant konsultavimo pajėgumus komandinėse struktūrose gali padaryti reikšmingą įtaką operacijų vykdymo pagal daugiašalę karinės pagalbos sistemą pobūdžiui; pabrėžia, kad EUNAVFOR ATALANTE, EUCAP ir EUTM Somalia sudaro nuoseklų veiksmų rinkinį, kuriuo remiama Sąjungos strateginė programa Somalio pusiasaliui; teigiamai vertina esminę operacijos ATALANTE vaidmenį kovoje su piratavimu ir neteisėta prekyba Somalio pusiasalyje sėkmingai saugant Pasaulio maisto programos laivus, taip pat EUCAP Somalia vaidmenį patariant Puntlando ir Somalilando federalinėms ir regioninėms institucijoms pakrančių apsaugos pareigūnų ir jūrų policijos tobulinimo klausimais; pabrėžia, kad ES išipareigojimas Somalio pusiasalio regione vis dar yra svarbus stiprinant Somalio saugumo pajėgų pajėgumą, taip pat pažymi, kad būtina padidinti jų veiksmingumą; teigiamai vertina ir ragina dalyvauti panašiai mažstančius partnerius siekiant užtikrinti saugius vandens kelius Adeno įlankoje ir Indijos vandenyne; ragina taikyti integruotą požiūrį sprendžiant vystymosi ir valdymo problemas, skatinančias piratavimą;

17. su susirūpinimu atkreipia dėmesį į blogėjančią politinę ir saugumo padėtį Centrinės Afrikos Respublikoje; ragina atkurti įtraukų vyriausybės, demokratinės opozicijos ir pilietinės visuomenės dialogą bei atgaivinti taikos susitarimą; apgailestauja dėl to, kad nuo 2018 m. Centrinės Afrikos Respublikos prezidentas pasitelkė subjektą „Wagner Group“ – privačią karinę įmonę ir Rusijos įtakos subjektą, atsakingą už karo nusikaltimus ir sunkius žmogaus teisių pažeidimus Centrinės Afrikos Respublikoje; yra susirūpinęs dėl šio sprendimo poveikio Centrinės Afrikos Respublikos pajėgoms skirtos mokymo misijos išlikimui ir veiksmingumui; smerkia daugėjančius kai kurių vietos ir užsienio ginkluotųjų pajėgų, įskaitant užsienio saugumo bendroves, grasinimus ir priešiškus incidentus, nukreiptus prieš JT Daugialypę integruotą stabilizavimo misiją Centrinės Afrikos Respublikoje (MINUSCA), ir dezinformacijos kampanijas, nukreiptas prieš Sąjungos veiksmus;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

palankiai vertina tai, kad įsteigta ES patariamoji misija Centrinės Afrikos Respublikoje (EUAM RCA), ir visapusiškai ją remia; palankiai vertina EUTM misijos veiksmus, visų pirma, Centrinės Afrikos Respublikos ginkluotųjų pajėgų (FACA) pareigūnų ir žemesniųjų pareigūnų profesinį mokymą ir indėlį į MINUSCA koordinuojamą bendrąjį saugumo sektoriaus reformos procesą ir visiškai juos remia; primygtinai tvirtina, kad reikia bendrauti su gyventojais misijos tikslų ir pažangos klausimais; pabrėžia, jog 2022 m. pirmąjį pusmetį atliekant strateginę peržiūrą bus svarbu įvertinti, kiek ES iš tikrųjų pajėgi patenkinti FACA įrangos poreikius; primygtinai reikalauja, kad parama pagal Europos taikos priemonę EUTM įsteigtiems padaliniais būtų teikiama su sąlyga, kad Centrinės Afrikos Respublikos valdžios institucijos skatins teigiamus pokyčius politiniu, vidaus ir regioniniu lygmeniu;

18. primena strateginę Mozambiko kanalo svarbą; teigiamai vertina valstybių narių ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio ir Komisijos pirmininko pavaduotojo išipareigojimą reaguoti į didėjančią terorizmo grėsmę Kabo Delgado regione ir yra susirūpinęs dėl to, kad ši grėsmė išplis visame regione; palankiai vertina Tarybos sprendimą pradėti Europos Sąjungos karinę mokymo misiją Mozambike (EUTM Mozambique); palankiai vertina tai, jog Europos taikos priemonė naudojama tam, kad būtų padengiamos bendrosios EUTM Mozambique išlaidos ir teikiama karinė įranga; ragina Tarybą ir EIVT kuo geriau pasinaudoti Europos taikos priemone ir šia patirtimi tobulinant ir plečiant Europos taikos priemonę ateityje; pažymi, kad EUTM atitinka konkretų tikslą, t. y. mokyti specialiųjų pajėgų padalinius kovoti su islamistų sukilėliais Kabo Delgado regione, įskaitant džihadistų judėjimą „Ansar al-Sunna“; ragina, atsižvelgiant į situaciją, kuo greičiau pradėti šią misiją; ragina valstybes nares geriau prisidėti generuojant misijai skirtas pajėgas; pabrėžia, kad būtina parengti visapusišką ilgalaikę nuoseklią Mozambiko strategiją, kuria taip pat reikia kovoti su islamistų maištininkais, taip siekiant šalinti valdymo trūkumus ir tenkinti vystymosi poreikius, kad būtų pasiektas tvarus konflikto sprendimas; pabrėžia, jog reikia užtikrinti, kad vyriausybės pajėgos laikytųsi tarptautinės humanitarinės teisės ir kad neteisminių egzekucijų, kankinimų, plėšimų ir kitų nusikaltimų vykdytojai būtų patraukti baudžiamojon atsakomybėn;

19. palankiai vertina nedviprasmišką Tarybos išipareigojimą dėl operacijos EUFOR ALTHEA, kaip nurodyta 2021 m. spalio 18 d. Tarybos išvadose dėl 2020 m. operacijos ALTHEA atnaujinimo ir jos įgaliojimų perorientavimo siekiant paremti Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijas, kad būtų išsaugota saugi ir patikima aplinka, taip pat dėl operacijos trečiosios strateginės peržiūros, pateiktos 2021 m. birželio mėn.; primena, kad ši misija padėjo pagrindą siekti taikos, stabilizavimo ir Bosnijos ir Hercegovinos integracijos į Europos Sąjungą ir kad ši misija vis dar atlieka pagrindinį vaidmenį užtikrinant Bosnijos ir Hercegovinos bei regiono saugumą ir stabilumą; primena, kad per šią misiją įgyta patirtis ir pamokos yra labai vertingos visoms dabartinėms ir būsimoms karinėms ir civilinėms BSGP misijoms ir operacijoms; yra sunerimęs dėl galimų Bosnijos ir Hercegovinos prezidiumo serbiškojo nario Milorado Dodiko antikonstitucinių ir separatistinių veiksmų, kurie kenkia Deitono taikos susitarimui, taigi, ir saugumui ir taikai visame regione; pabrėžia, jog vis dar reikia išlaikyti pakankamą pajėgumų stiprinimą ne veiksmų vietoje, kad būtų galima greitai reaguoti pablogėjus saugumo padėčiai; pažymi, kad šią misiją būtų galima sustiprinti saugiais informacijos ir ryšių kanalais į valstybių narių sostines ir stiprinant atvirojo kodo žvalgybos duomenų rinkimo ir analizės pajėgumus; pabrėžia, kad svarbu tęsti antraeilę išminavimo veiklą ir Bosnijos ir Hercegovinos ginkluotųjų pajėgų kolektyvinį mokymą; primygtinai ragina valstybes nares vykdyti išipareigojimus, susijusius su ALTHEA pajėgų kūriniu; laukia Ukrainos dalyvavimo ALTHEA misijoje; pripažįsta svarbų ES ir NATO bendradarbiavimą Vakarų Balkanuose, visų pirma, vykdančią EUFOR ALTHEA misiją, kurios operacinis štabas pagal „Berlin Plus“ susitarimą yra Vyriausioje sąjungininkų pajėgų Europoje vadavietėje (SHAPE);

20. teigiamai vertina Europos Sąjungos stebėsenos misijos Gruzijoje (EUMM Georgia) rezultatus; pritaria misijos pratęsimui dvejimems metams; pabrėžia, kad reikia tęsti svarstymus dėl BSGP išipareigojimų šiame regione; griežtai smerkia pažeidžiant tarptautinę teisę Rusijos vykdomą neteisėtą Sakartvelo Abchazijos ir Cchinvalio (Pietų Osetijos) regionų okupaciją ir militarizaciją, tai kelia didelę grėsmę Rytų partnerystės regionui ir visai Europai; yra susirūpinęs dėl blogėjančios saugumo padėties okupuotose Sakartvelo teritorijose ir dėl Rusijos Federacijos veiklos, kuria destabilizuojama taika ir saugumas Rytų partnerystės regione; ragina ES ir toliau reikalauti, kad Rusija konstruktyviai dalyvautų Ženevos tarptautinėse diskusijose ir vykdytų išipareigojimus pagal ES tarpininkaujant 2008 m. rugpjūčio 12 d. sudarytą susitarimą dėl ugnies nutraukimo, visų pirma, išvesti visas savo karines pajėgas iš okupuotų Sakartvelo teritorijų ir leisti ES stebėjimo

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

misijai netrukdomai patekti į visą Sakartvelo teritoriją; smerkia neteisėtus Sakartvelo piliečių sulaikymus ir grobimus ir suaktyvėjusią „sienų nustatymo“ veiklą palei administracinės sienos ribą; yra susirūpinęs dėl dezinformacijos kampanijų, nukreiptų prieš misiją EUMM Georgia, ir ragina stiprinti jos stebėsenos, analizės ir strateginės komunikacijos pajėgumus; dar kartą patvirtina, kad tvirtai remia Rytų partnerystės šalis, ypač jų nepriklausomybę, suverenumą ir teritorinį vientisumą tarptautiniu mastu pripažintų jų sienų ribose; ragina ES stiprinti išitraukimą į taikų konfliktų sprendimą visame Rytų partnerystės regione; pakartotinai ragina ES užtikrinti, kad Rytų partnerystės šalių saugumo aspektas būtų tinkamai atspindėtas Strateginiame kelrodyje, taip pat apsvarstyti galimybę sudaryti įvairius saugumo susitarimus (numatant didesnių investicijų pagrindą ir pagalbos teikimą bendradarbiaujant saugumo, karybos, žvalgybos ir kibernetiniais klausimais) su Sakartvelu, Moldova ir Ukraina kaip asocijuotosiomis šalimis, kad būtų padidintas šių šalių atsparumas ir saugumas;

21. atkreipia dėmesį į tai, kad buvo sustiprinta ES patariamoji misija Irake (EUAM Iraq) įtraukiant paramą vidaus saugumo sektoriaus reformos įgyvendinimui ir nacionalinių kovos su terorizmu ir organizuotu nusikalstamumu bei jų prevencijos strategijų (įskaitant kovą su smurtiniu ekstremizmu) įgyvendinimui, ypatingą dėmesį skiriant sienų valdymui, finansiniams nusikaltimams, ypač korupcijai, pinigų plovimui ir neteisėtai prekybai kultūros paveldo nuosavybei;

22. ragina ES šalinti nuolatinės ir augančias grėsmes kultūros paveldo apsaugai ir išsaugojimui ir kovoti su neteisėtu kultūros artefaktų gabenimu, ypač konfliktų zonose; pažymi, kad Irake, iš kai kurių bendruomenių atėmus kultūros paveldą ir istorines šaknis, jos tapo pažeidžiamesnės radikalizacijai; primena, kad EUAM Iraq misija – vienintelė BSGP misija arba operacija, į kurios įgaliojimus įtrauktas kultūros paveldo apsaugos komponentas, siekiant teikti pagalbą ir užtikrinti švietimą vietos partneriams, taip sprendžiant saugumo uždavinius, susijusius su kultūros paveldo išsaugojimu ir apsauga; ragina Tarybą ir EIVT į kitas misijas ir operacijas įtraukti panašų komponentą;

23. ragina dislokuoti Europos integruoto sienų valdymo pagalbos misijos Libijoje (EUBAM Libya) narius į Tripolį, iš kur ji vykdys savo veiklą; siūlo, kad vykdant šią misiją, pradėtą siekiant padėti Libijos valdžios institucijoms išardyti organizuotų nusikaltėlių tinklus, užsiimančius neteisėtu migrantų gabenimu, prekyba žmonėmis ir terorizmu sienų valdymo srityje, vadovaujantis regionine strategija ir toliau būtų ieškoma galimybių remti ES vykdomą Sahelio šalių pasienio pajėgumų plėtrą, siejamą su BSGP misijomis Sahelyje (visų pirma EUCAP Sahel Niger); yra susirūpinęs dėl migrantų, prieglobsčio prašytojų ir pabėgėlių likimo Libijoje; ragina Libijos valdžios institucijas ir nereguliuojamas karines pajėgas uždaryti migrantų sulaikymo centrus;

24. palankiai vertina tai, kad Viduržemio jūros regione pradėta BSDP operacija EUNAVFOR MED IRINI ir tai, kad ji pratęsta iki 2023 m. kovo 31 d.; atkreipia dėmesį į pagrindinį šios operacijos vaidmenį įgyvendinant Libijai skirtą ginklų embargą, kaip nustatyta JT Saugumo Tarybos rezoliucijoje 2526 (2020); pabrėžia, kad pajėgumų stiprinimas trukdo prekybą žmonėmis ir ginklais; pabrėžia, kad 2020 m. EUNAVFOR MED IRINI gavo daug atsakymų leisti surengti patikrinimus, netgi Turkijos laivuose; ragina EIVT teikti skaidrią informaciją šiuo klausimu; pažymi, kad EUNAVFOR MED iki šiol turi labai mažai išteklių, tai labai riboja jos pajėgumus; yra susirūpinęs dėl to, kad NATO, kuri regione veikia vykdydama operaciją „Sea Guardian“, veiksmingai nebendradarbiauja stiprindama bendradarbiavimo sanglaudą arba dalydamasi informacija ir ištekliais; pabrėžia, kad viešojoji komunikacija misijos ir laivų abordažo, draugiško priartėjimo ir patikrinimo atvejų klausimais, įskaitant atsakymus, yra strategiškai svarbi; atkreipia dėmesį į tarptautinius įsipareigojimus, susijusius su nelaimės jūroje ištiktų žmonių paieška ir gelbėjimu, visapusiškai laikantis jūrų laivininkystės teisės; ragina ES atlikti svarbų vaidmenį Viduržemio jūros regione, nes ji tapo veikėja, galinčia garantuoti regiono stabilumą; palankiai vertina ES ryšių palaikymo ir planavimo grupės (EULPC) rezultatus teikiant saugumo, žvalgybos ir planavimo ekspertines žinias ES subjektams Briuselyje, vietoje arba jūroje (ES delegacija, EUBAM, EUNAVFOR MED) ir JT paramos misijai Libijoje (UNSMIL);

25. apgailestauja dėl bendro Turkijos destabilizuojančio vaidmens daugelyje ES ir jos kaimyninėse šalyse susirūpinimą keliančių sričių, nes tai kelia grėsmę taikai, saugumui ir stabilumui regione; yra labai susirūpinęs dėl Turkijos neteisėtos veiklos ir grasinimų imtis karinių veiksmų prieš ES valstybes nares, visų pirma Graikiją ir Kiprą, rytinėje Viduržemio jūros regiono dalyje bei neteisėtos šios valstybės veiklos, apie kurią neseniai pranešta, Kipro ir Graikijos jūrų laivininkystės zonose, ir griežtai visa tai smerkia; atkreipia dėmesį į pastangas sumažinti įtampą, tačiau apgailestauja dėl provokuojančių veiksmų, grasinimų Turkijos kariniais laivais vykdyti agresiją prieš operaciją MED IRINI, pažeidžiant tarptautinę teisę ir

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

suverenias ES valstybių narių teises; pakartoja, kad Sąjunga yra pasirengusi naudoti visas turimas priemones ir galimybes, taip pat pagal ES sutarties 29 straipsnį ir SESV 215 straipsnį, kad apgintų savo ir savo valstybių narių interesus, taip pat užtikrintų regioninį stabilumą;

26. palankiai vertina Europos Sąjungos patariamąsias misijas civilinės saugumo sektoriaus reformos srityje Ukrainoje (EUAM Ukraine) darbą; atkreipia dėmesį į EIVT poreikių vertinimo ataskaitą, susijusią su profesinio karinio švietimo sektoriumi Ukrainoje, ir palankiai vertina šiuo metu vykdomą darbą siekiant nustatyti galimo ES dalyvavimo Ukrainoje apimtį remiantis šia ataskaita ir papildyti Ukrainos ir tarptautinių partnerių pastangas reformuoti profesinį karinį švietimą šioje šalyje;

27. ragina atgaivinti civilinę BSGP įgyvendinant 22 susitarimo išsipareigojimus, nustatytus susitarime dėl civilinių BSGP pajėgumų; pabrėžia, kad Strateginiu kelrodžiu turi būti nustatytas užmojis atnaujinti civilinę BSGP ir kad susitarimas Nr. 2 (angl. *Compact 2.0*) turėtų būti priimtas laiku; pritaria siūlymui šiame kelrodyje nustatyti pagrindinius civilinės BSGP aspektus, įskaitant civilinių pajėgumų plėtojimą po 2023 m.; remia idėjas strateginius civilinės BSGP prioritetus susieti su metiniu šio kelrodžio peržiūros procesu; pabrėžia, kad reikia tvirtesnio ryšio tarp BSGP, teisingumo ir vidaus reikalų bei Komisijos vadovaujama veiksmų, kai tinkama ir derama atsižvelgiant į skirtingas Sutartyje nustatytas abiejų politikos sričių užduotis ir procedūras, ir kitų atitinkamų krizių valdymo subjektų, taip siekiant padidinti BSGP indėlį į Sąjungos atsaką į saugumo problemas; ragina ES apsvarstyti dabartines misijos dislokavimo procedūras ir imtis veiksmų dėl jų, taip siekiant užtikrinti spartesnę ir veiksmingesnę sprendimų priėmimo procesą; mano, kad ES turėtų tęsti visapusišką civilinių misijų EUCAP Sahel Mali, EUCAP Sahel Niger, EUCAP Somalia ir EUAM RCA vertinimą ir peržiūrėti jų įgaliojimus, biudžetą ir žmogiškuosius išteklius, taip užtikrinant jų realių poreikių patenkinimą, siekiant sutvirtinti jų operatyvinius gebėjimus ir veiksmingumą;

28. pripažįsta BSGP misijų ir operacijų indėlį į taiką, saugumą ir stabilumą, tačiau atkreipia dėmesį į nuolatinius struktūrinius trūkumus ir ilgai trunkančius sprendimų priėmimo procesus, susijusius su BSGP civilinėmis ir karinėmis misijomis ir operacijomis; pabrėžia, kad svarbu suteikti karinėms misijoms lankstesnius ir tvirtesnius įgaliojimus, kurie yra pritaikyti prie padėties vietoje; ragina keisti BSGP struktūras ir procedūras, kad misijas būtų galima dislokuoti greičiau, lanksčiau ir darniau; pažymi, kad būtina skubiai glaudžiau susieti esamas Europos *ad hoc* operacijas su BSGP karinėmis misijomis ar operacijomis, ypač tuomet, kai reikia įveikti netikėtą krizę ar užtikrinti patekimą į ginčytinas strategines teritorijas; pabrėžia, kad visuose būsimuose įgaliojimuose turi būti aiški, visapusiška pasitraukimo strategija kartu su šiam tikslui reikalingų išteklių sąrašu; pabrėžia, kad visose misijose, visų pirma, karinėse, būtina bendradarbiauti su vietos gyventojais, siekiant per pagrįstą laiką sudaryti sąlygas tvariam pasitraukimui;

29. pabrėžia, kad būtina reguliariai, sistemingai ir skaidriai vertinti visas BSGP misijas ir operacijas, remiantis atitinkamais strateginiais ir veiklos kriterijais; ragina Komisijos pirmininko pavaduotoją ir Sąjungos vyriausiąjį įgaliotinį pradėti patirties, įgytos per buvusias ir vykdančias esamas misijas, operacijas ir veiksmus, procesą ir sutelkti dėmesį į tai, kokios politinės, institucinės, taip pat socialinės ir ekonominės aplinkybės turi susiklostyti, kad saugumo ir gynybos veiksmais būtų veiksmingai remiamas ilgalaikis taikos kūrimas ir tvarių bei demokratiškos valdymo struktūrų stiprinimas; mano, kad misijų ir operacijų karinei vadovybei būtina priskirti didesnę operatyvinę atsakomybę už vadovavimą joms ir jų valdymą; apskritai ragina ES karines struktūras sistemškai įtraukti į visą politiką ir priemones, darančias poveikį ES ginkluotųjų pajėgų operatyviam bendradarbiavimui, visų pirma, Europos gynybos fondo programos komiteto darbams;

30. yra labai susirūpinęs dėl mažo operacijų ir misijų pajėgų generavimo ir primygtinai ragina valstybes nares kuo greičiau ištaisyti šią padėtį; primygtinai ragina ES ir jos valstybes nares BSGP misijoms ir operacijoms suteikti reikiamą personalą, mokymus ir pajėgumus, kad jie galėtų vykdyti savo įgaliojimus ir tapti budresni bei atsparesni ne tokiomis palankiomis sąlygomis; į tai atsižvelgdamas atkreipia dėmesį į šiuo metu svarstomą PESCO projektą „Reagavimo į krizes operacijų centras“, kuriuo siekiama pagerinti pajėgų generavimo procesą; kartu apgailestauja, kad šiame PESCO projekte iki šiol dalyvauja tik šešios valstybės narės; ragina Tarybą ir Komisiją visapusiškai pasinaudoti Europos taikos priemone ir Sutartyse numatytomis galimybėmis teikti finansavimą iš Sąjungos biudžeto siekiant palengvinti pajėgų generavimą ir karinį dislokavimą; pritaria, kad trečiųjų valstybių dalyvavimas BSGP operacijose ir misijose atitiktų Europos interesus ir vertybes; mano, kad prireikus šis dalyvavimas turėtų būti išplėstas;

31. yra susirūpinęs dėl plintančių manipuliavimo informacija, dezinformacijos reiškinių ir hibridinių grėsmių, ypač kylančių iš Rusijos ir Kinijos, tačiau taip pat ir iš kitų veikėjų, atvejų, kurie daro tiesioginį poveikį tam tikrai aplinkai ir BSGP misijoms ir operacijoms, nes tai destabilizuoja ištisus regionus ir delegitimuoja ES misijas užsienyje; ragina skubiai parengti struktūrinį BSGP misijų ir operacijų atsaką į šias grėsmes; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad ES, valstybės narės ir

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

šalys partnerės turi bendrai stengtis imtis atitinkamų veiksmų, be kita ko, numatant hibridines grėsmes, kibernetinius išpuolius ir chemines, biologines, radiologines ir branduolines (ChBRB) grėsmes; palankiai vertina tai, kad kuriamas reagavimo pajėgumų rezervas rengiantis ChBRB incidentams; primygtinai prašo EIVT strateginės komunikacijos priemonėmis suteikti konkrečią paramą BSGP misijoms ir operacijoms;

32. ragina sustiprinti Sąjungos karinio vadovavimo struktūras, visų pirma, Europos Sąjungos karinį štabą (EUMS) ir Karinių misijų planavimo ir vykdymo centrą (MPCC), kurie turi būti kuo greičiau aprūpinti reikiama darbuotojais, įranga ir ištekliais, taip pat būti pajėgūs saugiai keisti išlaptinta informacija, taip pat ir su valstybėmis narėmis ir misijomis arba operacijomis; todėl apgailestauja, kad perėjimas prie MPCC antro etapo buvo atidėtas, ir ragina valstybes nares visapusiškai vykdyti savo įsipareigojimus, kad šis perėjimas įvyktų; pabrėžia, jog svarbu, kad MPCC per kuo trumpesnę laiką taptų visateise tikra karinio vadovavimo ir kontrolės struktūra (štabu), kuri gebėtų atlikti prognozavimo ir strateginio planavimo funkciją, vadovauti operacijoms ir ES misijoms, greitai ir lanksčiai reaguoti atsižvelgiant į strategines aplinkybes bei stiprinti Europos šalių operatyvinių strateginių savarankiškumą;

33. pabrėžia, kad moterų dalyvavimas BSGP misijose prisideda prie misijos veiksmingumo ir visame pasaulyje didina ES, kaip moterų ir vyrų lygių teisių šalininkės, patikimumą; ragina sistemingiau įgyvendinti JT Saugumo Tarybos rezoliuciją 1325 dėl moterų, taikos ir saugumo ir JT Saugumo Tarybos rezoliuciją 2250 dėl jaunimo, taikos ir saugumo bei sustiprinti ES moterų, taikos ir saugumo, taip pat jaunimo, taikos ir saugumo darbotvarkes; ragina prasmingai integruoti lyčių aspektą formuojant BSGP, visų pirma, užtikrinant geresnę lyčių pusiausvyrą BSGP misijų ir operacijų personalo ir vadovų pareigose ir rengti specialų dislokuoto personalo mokymą; ragina imtis priemonių siekiant užtikrinti darbo aplinką be seksualinio priekabiavimo ir priekabiavimo dėl lyties; pakartoja savo raginimą į naujas BSGP priemones, įskaitant Europos gynybos fondą ir Europos taikos priemonę, įtraukti lyčių aspekto analizę; palankiai vertina tai, kad visos civilinės BSGP misijos jau turi paskirtą patarėją lyčių klausimais, ir ragina tą patį padaryti ir karinėse BSGP misijose; ragina ES valstybes nares pasiūlyti kandidačių į dabar esamas laisvas darbo vietas; apgailestauja, kad BSGP misijose, ypač karinėse operacijose, dirbančių moterų skaičius tebėra labai mažas; primygtinai ragina EIVT skatinti, kad būtų nustatytas konkretus tikslas padidinti moterų skaičių ES krizių valdymo misijose ir operacijose; primygtinai ragina valstybes nares ieškoti būdų, kaip stiprinti įdarbinimo ir darbuotojų išlaikymo politiką ir skatinti moterų dalyvavimą taikos kūrimo ir palaikymo misijose; pabrėžia, kad į ES biudžetą reikia įtraukti naują eilutę, pagal kurią būtų finansuojama patarėjų lyčių klausimais pareigybė karinėse BSGP misijose;

34. laukia bendro komunikato dėl strateginio požiūrio, kuriuo remiamas buvusių kovotojų nusiginklavimas, demobilizavimas ir reintegravimas, paskelbto 2020 m. pranešimo apie Sąjungos padėtį ketinimų rašte, mano, kad tai būtų laiku persvarstyta 2006 m. ES paramos nusiginklavimui, demobilizacijai ir reintegracijai koncepcija; pabrėžia saugumo sektoriaus reformos, kaip prioriteto, svarbą, ypač mūsų BSGP misijoms; todėl ragina Komisiją ir EIVT išplėsti būsimą bendrą komunikatą dėl nusiginklavimo, demobilizacijos ir reintegracijos įtraukiant saugumo sektoriaus reformą ir pajėgumų stiprinimą, taip remiant saugumą ir vystymąsi (pajėgumų stiprinimas remiant saugumą ir vystymąsi), siekiant suderinamo, nuoseklaus ir iš esmės atnaujinto Sąjungos požiūrio į saugumo pagalbą trečiosioms šalims; ragina užtikrinti BSGP priemonių ir ES paramos vystymuisi nuoseklumą;

Krizių numatymas ir valdymas

35. teigiamai vertina Europos kariuomenių gebėjimą bendradarbiauti padedant piliečiams kovoti su pandemija 2020 m.; mano, kad vertingas ginkluotųjų pajėgų indėlis per COVID-19 pandemiją parodė, kaip svarbu panaudoti valstybių kariuomenių išteklius ir pajėgumus remiant Sąjungos civilinės saugos mechanizmą; ragina Sąjungą ir valstybes nares atidžiai apsvarstyti išsamias ES sutarties 44 straipsnio įgyvendinimo taisykles ir jomis visapusiškai naudotis, kad Sąjunga galėtų greitai, veiksmingai ir su reikiamu stipriu bendru ES lankstumu reaguoti į saugumo krizes, taip pat leisti suteikti valstybių kariuomenių grupės vykdymui *ad hoc* operacijai *ex post* ES įgaliojimus; teigiamai vertina teigiamą sutelktų ir koordinuotų ginkluotųjų oro pajėgų vaidmenį COVID-19 pandemijos metu, visų pirma, pervežant ligonius medicininiam gydymui ir pristatant įrangą tarp įvairių valstybių kariuomenių, taip pat sinergiją, sukurtą su NATO sąjungininkų infrastruktūra ir ištekliais ir atsiradusią transportuojant oru ir pervežant esminę įrangą; ypač palankiai vertina Europos oro transporto vadovavimo centro (EATC) vaidmenį pandemijos metu vykdant ligonių evakuaciją ir perkėlimą bei tiekiant medicinos reikmenis; apskritai skatina judumą karinio oro transporto priemonėmis, įskaitant transportavimą, degalų atsargų papildymą skrendant ir evakuaciją medicinos aviacijos priemonėmis Europoje, taip užtikrinant tikrą ir veiksmingą karinio oro transporto panaudojimą Europoje; atsižvelgdamas į tai ragina valstybes nares apsvarstyti galimybę bendrai plėtoti šią

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

strateginę gynybos įrangą ir ragina sukurti ES nepaprastosios padėties karinį padalinį, kurio tikslas – palengvinti tarpvalstybinį karinių logistinių pajėgumų naudojimą ekstremaliųjų situacijų atveju, kad teikiant pagalbą civilinės paramos operacijoms būtų galima užtikrinti didesnę koordinavimą, sinergiją ir solidarumą;

36. pritaria siekti sukurti greitojo dislokavimo pajėgas (tam pritarė Komisijos pirmininkės pavaduotojas ir Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis), kurias turėtų sudaryti daugianacionalinė maždaug 5 000 karių sausumos brigada ir oro, jūrų ir specialiųjų pajėgų komponentai ir kurių būtų galima mobilizuoti su saugumu susijusių nepaprastųjų situacijų atvejais; primena, kad ES šiuo metu trūksta sausumos, jūrų ir oro srities praktinės patirties ir pajėgumų, kurių reikia, kad būtų galima vykdyti greitojo dislokavimo operacijas saugumui veiksmų vietoje atkurti; mano, jog realistiška ir būtina, kad pradžioje valstybės narės, remdamosi Strateginiu kelrodžiu, susitartų dėl aplinkybių, kuriomis būtų būtina sutelkti tokias pajėgas, ir dėl vieno ar kelių operatyvinių scenarijų, net jeigu tai reikėtų padaryti per ypač trumpą laiką; vis dėlto, primena, kad per daugiau kaip 15 egzistavimo metų ES kovinės grupės niekada nebuvo naudojamos, visų pirma dėl to, kad trūksta valstybių narių politinio sutarimo, o įgyvendinimas ir finansavimas, nepaisant galimybės jas dislokuoti kelis kartus, yra sudėtingi; primena, kad reguliariomis pratybomis vietoje reikia užtikrinti jų operatyvumą vykdant reguliarias pratybas vietoje; apgailestauja dėl nepakankamo atitinkamo valstybių narių išpareigojimo tiek politiniu, tiek praktiniu požiūriu; apgailestauja, kad 2021 m. veikė tik viena tokia kovinė grupė – vadovaujama Italijos; yra susirūpinęs dėl nepakankamo strateginio planavimo 2022 ir 2023 m. ir ragina jį peržiūrėti; ragina valstybes nares labiau išpareigoti remti ES karinius pajėgumus; teigia, kad greitojo dislokavimo pajėgų koncepcija turėtų suteikti papildomos naudos, palyginti su ES kovinėmis grupėmis; todėl ragina Tarybą ir Komisiją kruopščiai įvertinti, išnagrinėti ir plėtoti galimybes sukurti nuolatines pajėgas, kurios būtų nuolat dislokuotos ir kartu dalyvaudų pratybose; mano, kad naujos greitojo dislokavimo pajėgos turėtų būti plačių užmojų kovinių grupių reformos rezultatas arba turėtų visiškai pakeisti kovines grupes, kad būtų išvengta tolesnio pajėgumų dubliavimo ES BSGP; pritaria Komisijos pirmininkės pavaduotojo ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užmojams dėl ES karinių priemonių, ypač dėl *ad hoc* priemonių, patvarumo; ragina Tarybą ir EIVT ištirti, kaip geriausiai organizuoti ES kovinių grupių ar naujų greitojo dislokavimo pajėgų dislokavimą, ES sutarties 44 straipsnio įgyvendinimą ir vis dar nepanaudotą PESCO operatyvinį komponentą; tikisi, kad suderinus šiuos elementus ES ir jos valstybės narės galės greitai ir veiksmingai karinėmis priemonėmis reaguoti į krizes kaimyninėse šalyse ir vykdyti ES sutarties 43 straipsnio 1 dalyje nustatytus uždavinius, taip pat žinomus kaip Petersbergo uždaviniai;

37. pabrėžia, jog svarbu laiku gauti tikslus žvalgybinius duomenis, paremiančius sprendimų priėmimą, užtikrinti misijų ir operacijų saugumą bei geriau kovoti su į jas nukreiptomis įtakos bei dezinformacijos kampanijomis; ragina EIVT suformuoti žvalgybos pajėgumus operacijų vietose, sukuriant visų BSGP misijų ir operacijų žvalgybos padalinius, kurie tikroju laiku teiktų ES žvalgybos ir situacijų centrui (ES INTCEN), EUMS ir Civilinių operacijų planavimo ir vykdymo centrui (CPCC) informaciją sprendimams priimti; apskritai pabrėžia, kad ES INTCEN ir EUMS žvalgybos direktorato (EUMS INT) darbas priklauso nuo valstybių narių noro dalytis informacija, ir ragina padidinti ES INTCEN finansinius ir techninius išteklius; pritaria Komisijos pirmininkės 2021 m. pranešimo apie Sąjungos padėčių analizei ir pareiškimui, kad ES turi gerinti bendradarbiavimą žvalgybos srityje; pabrėžia informuotumo apie padėtį ir nacionalinių žvalgybos tarnybų veiklos koordinavimo svarbą ir palankiai vertina Komisijos pirmininkės raginimą įsteigti bendrą ES informuotumo apie padėtį centrą, kuris būtų labai svarbi priemonė siekiant pagerinti strateginį prognozavimą ir ES strateginį savarankiškumą;

38. teigiamai vertina tai, kad 2020 m. sukurta Europos taikos priemonė; primena, kad Europos taikos priemonė suteiks Sąjungai galimybę greičiau ir veiksmingiau reaguoti į esamus saugumo iššūkius, todėl ragina skubiai praktiškai ją įgyvendinti; pabrėžia, kad atitinkamose veiksmų vietose privaloma aprūpinti reikalinga įranga, įskaitant mirtiną įrangą, kai to reikia ir kai tai yra būtina, ir organizuoti būtinus mokymus, atsižvelgiant į priemonės geografiniu požiūriu subalansuotą pobūdį, visiškai laikantis aštuonių Bendrosios pozicijos 944 kriterijų, žmogaus teisių ir humanitarinės teisės, ir taikant išsamius *ex ante* rizikos vertinimus, nuolatine stebėseną ES lygmeniu dėl karinių technologijų teikimo trečiųjų šalių subjektams ir veiksmingas skaidrumo nuostatas; pabrėžia, kad EIVT turi atidžiai stebėti ir užtikrinti mūsų partneriams pagal Europos taikos priemonę pateiktos medžiagos atsekamumą ir tinkamą naudojimą, atsižvelgiant į Europos taikos priemonės 360 laipsnių metodą; atkreipia dėmesį į tai, kad Europos taikos priemonė naudojama ne tik siekiant tiekti įrangą partneriams, bet ir kaip BSGP karinių operacijų bendrųjų išlaidų finansavimo galimybė, kuri turėtų būti panaudota reikiamu mastu; išpareigoja užtikrinti BSGP misijų ir operacijų, Sąjungos finansinės priemonės – Kaimynystės, vystomojo ir

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

tarptautinio bendradarbiavimo priemonės „Globali Europa“ – ir Europos taikos priemonės nuoseklumą ir papildomumą; dar kartą ragina EIVT sukurti naują administracinę padalinį, kuris administruotų šią naują priemonę; pabrėžia, kad naudojant Strateginį kelrodį reikia parengti aiškią viziją, kaip valstybės narės nori pasinaudoti Europos taikos priemone trumpuoju, vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu;

39. palankiai vertina 2020 m. lapkričio mėn. EIVT Klimato kaitos ir gynybos veiksnių gaires, kuriose nustatomi konkretūs veiksmai, kuriais sprendžiama vis didesnė klimato ir saugumo sąsajos problema; pabrėžia, kad vis dažniau įvyksta stichinės ar žmogaus sukeltos nelaimės vis dažniau kyla pasaulinės pandemijos, kurios kaip ir kibernetinės ir hibridinės grėsmės prisideda prie esamų saugumo problemų, todėl reikalingi papildomi išteklių; ragina Sąjungą ir valstybes nares plėtoti savo gebėjimus siekiant spręsti šiuos naujus uždavinius; pabrėžia, kad sprendžiant šiuos naujus saugumo uždavinius išteklių neturėtų būti nukreipiami nuo tradicinių, įprastinių gynybos ir saugumo pajėgumų;

40. mano, kad migracijos srautų per rytinę ES išorės sieną naudojimas kartu su dezinformacijos kampanijomis yra mišrus hibridinis karas, kuriuo siekiama įbauginti ir destabilizuoti ES; ragina Sąjungą parengti atitinkamas teisėkūros priemones, kuriomis užtikrinami būtini apsaugos mechanizmai, kad būtų galima veiksmingai reaguoti ir atsiliiepti į trečiųjų šalių vykdomą migracijos naudojimą politiniais tikslais, užtikrinti veiksmingą ES išorės sienų apsaugą ir žmogaus teisių ir žmogaus orumo apsaugą, taip pat priimti priemones, kuriomis siekiama užkirsti kelią neteisėtam sienos kirtimui; pakartoja, kad solidarizuojasi su Latvija, Lietuva ir Lenkija, kurios kovoja su A. Lukašenkos režimo migracijos, kaip ginklo, naudojimu siekiant destabilizuoti padėtį ES;

Atsparesnė Sąjunga: užtikrinti patekimą į ginčytinas strategines teritorijas ir stiprinti valstybių narių tarpusavio pagalbą ir saugumą

Ginti judėjimo laisvę jūroje

41. pabrėžia, kad esant dabartinei geopolitinei įtampai jūrų srityje Sąjunga turi ginti visuotines vertybes ir principus, JT chartiją, tarptautinę teisę, pvz., Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją (UNCLOS), daugiašališkumą, tarptautinį bendradarbiavimą ir siekti užtikrinti laivybos laisvę, jūrų ryšių linijų ir jūrų infrastruktūros saugumą; primena, kad Sąjungos jūrų interesai yra glaudžiai susiję su jos piliečių gerove, klestėjimu ir saugumu ir kad apie 90 proc. Sąjungos išorės prekybos ir 40 proc. jos vidaus prekybos vyksta jūra; pabrėžia su atsparumu susijusią Europos Sąjungos kompetenciją ir įgaliojimus, visų pirma, normatyvinės galios srityje;

42. pakartoja, jog būtina stiprinti Sąjungos kaip jūros saugumą tarptautiniu lygmeniu užtikrinančios institucijos vaidmenį; ragina Sąjungą pasitelkti savo BSGP karinio jūrų laivyno operacijas ir jas plėtoti siekiant sukurti tvirtą pagrindą tolesniam pastovesniam ir tarptautiniam operatyviam bendradarbiavimui; ragina apsvaistyti galimybę reguliariai rengti karinio jūrų laivyno pratybas, kurios sąveikumo didinimo tikslais, kai įmanoma, turėtų apimti pilotuojamą ir nepilotuojamą turtą; mano, kad Sąjungai labai svarbu išlaikyti stabilią ir saugią aplinką ją supančiose jūrose; susirūpinęs pastebi, jog suderintoje metinėje peržiūroje gynybos srityje (CARD) buvo pripažinta, kad jūrų vadovavimo ir kontrolės, žvalgybos, stebėjimo ir išžvalgymo pajėgumų srityse esama esminių trūkumų; palankiai vertina šešis PESCO projektus, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama jūrinių pajėgumų plėtojimui, taip pat bendras karinio laivyno pajėgumų plėtojimo programas; pabrėžia, jog reikia, kad ES ir NATO glaudžiai bendradarbiautų siekdamas laikytis bendro veiksmingo požiūrio į grėsmes jūrų saugumui, pvz., tarpvalstybinį ir organizuotą nusikalstamumą, įskaitant organizuoto nusikalstamumo tinklus, kurie dalyvauja vykdamas prekybą žmonėmis, ginklais ir narkotikais, kontrabandą ir piratavimą jūroje;

43. šiuo požiūriu teigiamai vertina tai, kad pradėta įgyvendinti koordinuoto jūrinio buvimo koncepcija (CMP) ir bandomasis projektas Gvinėjos įlankoje; ragina, kad ši koncepcija, pagrįsta poreikių analize, į kurią būtų įtraukta galimybė prisidėti prie įtampos regione mažinimo, būtų taikoma ir kitose svarbiose srityse, visų pirma, Indijos ir Ramiojo vandenynų regione, siekiant užtikrinti ir apsaugoti Europos tarptautinę poziciją ir vertybes; prašo šią koncepciją ir susijusias vykdomas misijas įvertinti ir aptarti Parlamente; taip pat prašo Komisijos kitame atnaujintame komunikate dėl tarptautinio vandenynų valdymo, kurį planuojama parengti 2022 m., išskirtinį dėmesį skirti saugumo ir gynybos klausimams; ragina jūrines valstybes nares padidinti savo karinio laivyno pajėgumus siekiant įveikti asimetrines ir įprastas grėsmes jūrų saugumui, laivybos laisvei ir ES mėlynajai ekonomikai; ragina ES iki 2022 m. atnaujinti ES jūrų saugumo strategiją; teigiamai vertina tai, kad 2020 m. pradžioje buvo pradėta įgyvendinti Europos jūrų stebėjimo misija Hormūzo sąsiauryje (EMASOH), ir palaiko dvejopą jos tikslą – užtikrinti saugią aplinką laivybai ir sumažinti dabartinę įtampą regione; palankiai vertina

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

„visuotinę ir koordinuojamą“ EUNAVFOR ATALANTA, EUTM Somalia ir EUCAP Somalia misijų strateginę peržiūrą ir jų pratęsimą, siekiant aprėpti visus saugumo aspektus;

Kovoti su hibridinėmis grėsmėmis

44. smerkia piktavališkus veiksmus prieš valstybes nares, pvz., hibridinius išpuolius, kuriais migracija naudojama kaip ginklu; ragina Sąjungą ir valstybes nares gerinti savo gebėjimus nustatyti hibridines grėsmes; primygtinai reikalauja Sąjungos ir valstybių narių ryžtingai ir koordinuotai reaguoti į bet kokius naujus piktavališkus, neteisėtus ir destabilizuojančius veiksmus kibernetinėje erdvėje, visapusiškai panaudojant ES turimas priemones ir koordinuojant veiksmus su savo partneriais; ragina valstybes nares padidinti nacionalinius kibernetinės gynybos pajėgumus; ragina Sąjungą dėti pastangas parengti teisinę priemonę, skirtą reagavimui į hibridines grėsmes, ir sukurti visapusiškus kibernetinius pajėgumus, apimančius tinklų saugumo užtikrinimą, informacijos perdavimą ir dalijimąsi ja, mokymus ir pratybas, taip pat įgyvendinti PESCO projektus ir tinkamai panaudoti ES kibernetinės diplomatijos priemonių rinkinį; prašo skubiai persvarstyti kibernetinės gynybos politikos sistemą siekiant padidinti Sąjungos ir valstybių narių prevencijos, priskyrimo ir reagavimo pajėgumus, gerinant jų padėtį, informuotumą apie padėtį, priemones ir procedūras; pabrėžia, kad visos ES institucijos ir ES valstybės narės turi bendradarbiauti visais lygmenimis, kad parengtų kibernetinio saugumo strategiją, kurios pagrindinis tikslas turėtų būti tolesnis atsparumo stiprinimas ir ne tik bendrų, bet ir geresnių nacionalinių, tvirtų civilinės ir karinės srities kibernetinių pajėgumų bei bendradarbiavimo plėtojimas, kad būtų galima reaguoti į ilgalaikius saugumo iššūkius; todėl palankiai vertina 2021 m. pranešimą apie Sąjungos padėtį, kuriame buvo pranešta apie Europos kibernetinės gynybos politiką; palankiai vertina intensyvesnį valstybių narių bendradarbiavimą kibernetinės gynybos srityje pagal PESCO sistemą, įskaitant greitojo reagavimo būrius; primena, kad sėkmingas ES misijų ir veiklos įgyvendinimas vis labiau priklauso nuo nepertraukiamos prieigos prie saugios kibernetinės erdvės, todėl reikia tvirtų ir atsparių kibernetinės veiklos pajėgumų, taip pat būtina tinkamai reaguoti į išpuolius prieš karinę infrastruktūrą, misijas ir operacijas; pripažįsta, kad kibernetinė gynyba tam tikru mastu yra veiksmingesnė, jei ji apima ir tam tikrus puolamuosius būdus ir priemones, jei jų naudojimas atitinka tarptautinę teisę; todėl reiškia susirūpinimą dėl ES ir jos valstybių narių priklausomybės nuo užsienio priemonių, siekiant užtikrinti jų kibernetinį saugumą; pabrėžia, kad Europos viešuosiuose ir privačiuose subjektuose reikia skatinti kibernetinio saugumo kultūrą, be kita ko, parengiant specialius kursus ir mokymo programą; atkreipia dėmesį į svarbų mokymų darbą, kurį kibernetinės gynybos srityje vykdo Europos saugumo ir gynybos koledžas (ESDC), ir šiuo atžvilgiu palankiai vertina Švietimo, mokymo, vertinimo ir pratybų kibernetinėje srityje platformos (ETEE) sukūrimą; pabrėžia, jog Europos saugumo ir gynybos koledžas turėtų pasinaudoti struktūriniu Sąjungos finansavimu, kad galėtų padidinti savo indėlį stiprinant ES kibernetinės gynybos įgūdžius, visų pirma, atsižvelgiant į padidėjusį aukščiausio lygmens kibernetinių ekspertų poreikį; pripažįsta didėjančią kibernetinių ir automatizuotų žvalgybos pajėgumų svarbą; pabrėžia, kad jie kelia grėsmę visoms valstybėms narėms ir ES institucijoms; primygtinai ragina visas ES institucijas ir valstybes nares ir toliau tobulinti savo kibernetines ir automatizuotas technologijas, taip pat ragina bendradarbiauti šių technologijų pažangos srityje; rekomenduoja išnagrinėti galimybes skatinti mūsų partnerių kibernetinių pajėgumų stiprinimą, pvz., pratęsti ES mokymo misijų įgaliojimus, kad jos taip pat apimtų kibernetinės gynybos aspektus, arba pradėti civilines kibernetines misijas; palankiai vertina tai, kad Rusijos, Kinijos ir Šiaurės Korėjos kibernetinių išpuolių vykdytojams, įskaitant „WannaCry“, „NotPetya“ ir operaciją „Cloud Hopper“, skirtos sankcijos;

45. ragina EIVT sukurti ES priemonių rinkinį, atitinkantį Europos demokratijos veiksmų planą, kuriuo būtų siekiama ne tik sutelkti dėmesį į valstybių narių ir suinteresuotųjų subjektų atsparumo dezinformacijai didinimą, bet ir nustatyti privalomus reikalavimus socialinėms platformoms ir sudaryti sąlygas piliečiams priimti informacija pagrįstus sprendimus, taip pat pagerinti ES gebėjimą stiprinti kovą su dezinformacija ir tyčiniu piktavališku elgesiu, siekiant nustatyti jų požymius, atgrasyti nuo jų, su jais kovoti ir už juos bausti;

46. atsižvelgdamas į šios grėsmės kitimą ir mūsų institucijų poreikį prisitaikyti, tvirtina, kad ES institucijos, įskaitant Parlamentą, turėtų įgyvendinti savo vidaus pajėgumų stiprinimo priemones; atkreipia dėmesį į Europos institucijų, įstaigų ir agentūrų kompiuterinių incidentų tyrimo tarnybos (CERT-EU) vykdomo tarpinstitucinio koordinavimo svarbą; primygtinai ragina ES institucijas, visų pirma, Komisiją, suteikti CERT-EU stiprinimui reikalingus žmogiškuosius išteklius; atitinkamai ragina Komisijos pirmininkės pavaduotoją ir Sąjungos vyriausiąją įgaliotinį ir (arba) valstybes nares padidinti finansinius ir žmogiškuosius išteklius, siekiant stiprinti ES pajėgumą apsiginti nuo kibernetinių išpuolių;

47. ragina stiprinti valstybių narių savitarpio operatyvinę pagalbą; pabrėžia, kad svarbu vykdyti papildomas pratybas, grindžiamas krizių valdymo scenarijais; primygtinai skatina valstybes nares, baigus rengti Strateginį kelrodį, pasiekti plataus užmojo bendrą sutarimą dėl ES sutarties 42 straipsnio 7 dalies ir SESV 222 straipsnio, be kita ko, dėl SESV 222 straipsnio ir ES sutarties 42 straipsnio 7 dalies taikymo pagal hipotetinį kibernetinio išpuolio scenarijų; atitinkamai pabrėžia, kad niekada nebuvo aiškiai apibrėžtos ES sutarties 42 straipsnio 7 dalies taikymo sąlygos ir reikiamos pagalbos teikimo sąlygos, ir ragina šią priemonę įgyvendinti operatyviau;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

Išsaugoti Sąjungos suverenumą kosmoso ir oro srityse

48. ragina Sąjungą parengti kosmoso gynybos strategiją siekiant visada išsaugoti savarankišką ir nenutrūkstamą ES ir jos valstybių narių prieigą prie kosminių išteklių; primygtinai tvirtina, kad reikia skatinti bendros Europos strateginės saugumo ir gynybos kosmoso srityje kultūros formavimąsi, sumažinti strateginę priklausomybę ir pagerinti Europos kosmoso programų veiklos valdymą, galiausiai siekiant strateginio savarankiškumo visose kitose srityse; remia iniciatyvas, kuriomis siekiama stiprinti ES kosmoso politiką, įskaitant plataus užmojo naują ES kosmoso programą, kuria turi būti siekiama apsaugoti dabartinį ir ankstesnį Europos kosmoso turta; ragina Sąjungą gerinti informuotumą apie padėtį ir geožvalgybos paramą stiprinant savo pajėgumą atlikti ekspertizes (panaudojant Europos Sąjungos palydovų centrą (SATCEN), taip pat valstybių narių pajėgumą atlikti ekspertizes, taip siekiant užtikrinti BSGP sąsają su ES kosmoso programa (panaudojant sistemą GALILEO), visų pirma, teikiant paslaugas valstybinėms institucijoms ir įgyvendinant programą „Copernicus“, pasinaudoti investavimo galimybėmis (be kita ko, per programą „Europos horizontas“ ir Europos gynybos fondą) bei išsiaiškinti kitą galimą kosmoso ir gynybos sinergiją (įskaitant pajėgumus); pabrėžia, kad Sąjungai svarbu turėti savarankišką prieigą prie kosmoso ir savo paleidimo įrenginių; ragina Sąjungą imtis lyderio vaidmens stiprinant tarptautinę kosmoso teisę – sritį, kurioje kyla vis daugiau sunkumų; ragina ES ir jos valstybes nares aktyviai skatinti tarptautines iniciatyvas, susijusias su nusiginklavimu kosmose;

49. įspėja, kad kosminė erdvė greitai gali tapti karine erdve, jei nebus imtasi tinkamų tarptautinių teisinių priemonių; primygtinai ragina Sąjungą imtis vadovaujamo vaidmens stiprinant tarptautinę kosmoso teisę – sritį, kurioje kyla vis daugiau sunkumų, siekti užkirsti kelią kosmoso ginklavimui siekiant sukurti visapusišką tarptautinę teisinę priemonę, ir šioje srityje skatinti aljansų kūrimą, tarptautinį bendradarbiavimą ir daugiašalius sprendimus;

50. palankiai vertina pasiūlymą dėl naujo Europos saugaus junglumo projekto, į kurį įtraukti kvantinio ryšio palydovai; ragina greitai įgyvendinti šį projektą siekiant pagerinti telekomunikacijų saugumo lygį Sąjungoje; pabrėžia, kad auga kibernetinių ir fizinių išpuolių prieš ES ir valstybių narių palydovus rizika; pabrėžia, kad būtina vykdyti šių išpuolių prevenciją ir numatyti gynybos nuo jų mechanizmus;

51. yra susirūpinęs dėl didėjančio kosminių šiukšlių kiekio, ypač žemojoje Žemės orbitoje, dėl kurių kyla pavojus mūsų palydovams ir daugeliui mikropalydovų; pabrėžia, kad kuriant naujas palydovų megakonsteliacijas dar labiau didinama susidūrimo rizika; palankiai vertina šiuo metu atliekamą darbą plėtojant Europos kosmoso eismo valdymo politiką ir ragina intensyviai derybas, kad būtų galima rasti atitinkamus tarptautinius sprendimus; mano, kad konkrečiai įgyvendinus tokią politiką turėtų būti patobulinti kosmoso šiukšlių stebėjimo pajėgumai; siūlo pavesti SATCEN išanalizuoti ir parengti ataskaitą dėl ES ir valstybių narių palydovų saugumo ir (arba) pažeidžiamumo kosminių šiukšlių, kibernetinių išpuolių ir tiesioginių raketų išpuolių atžvilgiu;

52. atkreipia dėmesį į tai, kad ES SATCEN vykdo svarbų darbą; apgailestauja, kad SATCEN misijų finansavimui negalima skirti ilgalaikių ESE biudžeto programų lėšų, ir pabrėžia, kad ES SATCEN turėtų turėti galimybių pasinaudoti struktūrinių Sąjungos fondų lėšomis, kad galėtų išlaikyti savo indėlį vykdamas Sąjungos veiksmus, ypač siekiant teikti didelės raiškos palydovų teikiamus atvaizdus, kurie padėtų vykdamas BSGP misijas ir operacijas; mano, kad Europos taikos priemonės darbo programoje reikėtų atsižvelgti į SATCEN technologinės plėtros poreikius; siūlo PESCO sistemoje sukurti geoerdvinių duomenų analizės bendruomenę; mano, kad tokiomis aplinkybėmis SATCEN turi atlikti svarbų vaidmenį; siūlo Parlamentui ir SATCEN pasirašyti susitarimą, pagal kurį Parlamentui būtų suteikta prieiga prie šio centro vaizdų ir analizės paslaugų, kurios, jo nuomone, yra naudingos informacijai ir jo pozicijoms formuoti bei sprendimams priimti, visapusiškai laikantis SATCEN konfidencialumo ir saugumo procedūrų;

53. reikalauja išlaikyti oro eismo laisvę; ragina Sąjungą apsaugoti nuo grėsmių civilinei aviacijai arba jos oro erdvės pažeidimų ir stiprinti tarptautinės aviacijos saugą bendradarbiaujant su NATO oro policijos misija ir ES partneriais; ragina Komisijos pirmininkės pavaduotoją ir Sąjungos vyriausiąjį įgaliotinį užsienio reikalams ir saugumo politikai įvertinti galimybę išplėsti koordinuoto buvimo jūroje koncepciją ir taikyti ją ir oro aplinkai;

Strateginės infrastruktūros apsauga

54. atkreipia dėmesį į naujas grėsmes Europai, įskaitant ekonominę prievartą, dezinformacijos kampanijas, kišimąsi į rinkimus ir intelektinės nuosavybės vagystes; pažymi, kad dėl šių grėsmių paprastai netaikomas Šiaurės Atlanto sutarties 5 straipsnis arba ES sutarties 42 straipsnio 7 dalis, tačiau atsakas į tokias grėsmes turėtų būti užtikrinamas; ragina užtikrinti geresnę Europos koordinavimą siekiant įvertinti, išanalizuoti ir užkirsti kelią tolesniems hibridiniams išpuoliams iš kai kurių

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

tarptautinių subjektų; ragina užtikrinti esamų Sąjungos priemonių veiksmingumą, kad jomis būtų labiau prisidedama prie hibridinių grėsmių prevencijos ir kovos su jomis bei ypatingos svarbos infrastruktūros objektų apsaugos, taip pat mūsų demokratiškos institucijų veikimo bei mūsų tiekimo grandinių apsaugos, sykiu atsižvelgiant į dabartinę struktūrą ir naują galimybę taikyti kolektyvines kovos priemones, priklausančias didesniai mišriam priemonių rinkiniui; pabrėžia, kad ES institucijos, agentūros ir kitos įstaigos turi skubiai plėtoti savo strateginės komunikacijos pajėgumus, apsirūpinti saugiomis ryšių sistemomis ir greitojo reagavimo į išpuolius pajėgumais ir labai padidinti savo atsparumą;

55. ragina Sąjungą pasinaudoti patirtimi, įgyta pratybose, grindžiamose scenarijais pagal ES sutarties 42 straipsnio 7 dalį, ir parengti lankstų ir neprivalomą veiksmų planą, skirtą šių nuostatų taikymui, siekiant padidinti valstybių narių savitarpio pagalbą ir solidarumą;

56. pabrėžia, kad optiniai skaiduliniai kabeliai yra mūsų skaitmeninės ekonomikos pagrindas visame interneto pasaulyje, per kurį pereina 97 proc. viso interneto srauto; pabrėžia, kad nors šie kabeliai yra pagrindinis ir būtinas ES ypatingos svarbos infrastruktūros elementas, todėl yra ypač svarbūs geopolitikos požiūriu, jie neseniai buvo tapę užsienio valstybių šnipinėjimo operacijų objektu; mano, kad ES pirmenybę turėtų teikti šių kabelių saugumui ir apsaugai; ragina ES parengti ES optinių skaidulinių kabelių saugumo programą, įskaitant mokslinius tyrimus, koordinavimą, politikos plėtojimą, pranešimą apie incidentus, tyrimą, stebėjimą ir pakrančių apsaugos mokymą; atkreipia dėmesį į tai, kad mūsų šiuolaikinė ekonomika, ypač gynybos ir saugumo pramonė, iš esmės yra labai priklausoma nuo puslaidininkių; atitinkamai palankiai vertina Komisijos pirmininkės pranešimą, kuriuo puslaidininkių trūkumo problemą stiprinant tyrimus, projektavimą ir gamybą ES siekiama spręsti per Europos lustų aktą; šiomis aplinkybėmis atkreipia ypatingą dėmesį į Europos gynybos ir saugumo pramonės vaidmenį ES, nes ji suteikia priemonių, padedančių užtikrinti ES piliečių saugumą ir darnią ekonomikos plėtrą Sąjungoje; palankiai vertina ES pastangas siekiant šių tikslų ir kuriant Europos žaliavų aljansą (ERMA);

Civilinių ir karinių pajėgumų plėtojimas, procesų ir vystymosi gerinimas ir jų nuoseklumo užtikrinimas

57. pažymi, kad pandemija atskleidė mūsų pažeidžiamumą, silpnumą ir kylančius iššūkius; pažymi, kad ES neturėjo visapusiškų pajėgumų ir gebėjimų užtikrinti saugią ir koordinuotą savo piliečių evakuaciją iš Afganistano chaotiškos karinės evakuacijos, vykusios Kabulo tarptautiniame oro uoste; todėl ragina atlikti išsamų vertinimą; ragina siekti politinio noro taip pat imtis skubių, veiksmingų ir aiškių veiksmų ekstremaliųjų situacijų ir krizių metu ir sumažinti Europos strateginę priklausomybę, įskaitant atvejus, kai tokios situacijos ir krizės daro poveikį Europos pajėgumui imtis karinių veiksmų; primena tikslą stiprinti Europos Sąjungos strateginį savarankiškumą, kad ji galėtų būti patikima strateginė partnerė, reikalaujanti ir pajėgi ginti savo interesus ir vertybes; palankiai vertina atitinkamus Komisijos darbą ir iniciatyvas ir EIVT veiklą;

58. palankiai vertina pažangą, padarytą siekiant parengti naujus Europos karinius pajėgumus, susijusius su Europos gynybos pramonės plėtros programa (EGPPP) ir gynybos srities mokslinių tyrimų parengiamaisiais veiksmais (PADR) stiprinant Europos gynybos pramoninę ir technologinę bazę (EGTPB), kuri yra esminis aspektas siekiant strateginio savarankiškumo; pabrėžia, kad svarbu užtikrinti stiprią, konkurencingą ir novatorišką EGPTB, sykiu ir ES gynybos įrangos rinkos, kurioje visiškai laikomasi vidaus rinkos taisyklių, atsiradimą, taip pat ES bendrąją poziciją dėl ginklų eksporto; ragina Komisiją iš šių priemonių pasimokyti plėtojant Europos gynybos fondą ir nustatyti veiklos rezultatų tikslą; teigiamai vertina priimtą Europos gynybos fondo reglamentą ir jame nustatytas aiškias taisykles; primena, kad gynybos srities moksliniai tyrimai yra labai jautrūs ir yra svarbūs strateginiu požiūriu tiek pramonės konkurencingumui, tiek ES strateginiam savarankiškumui; mano, kad, siekiant išsaugoti EGPTB konkurencingumą, būtina remti jos įmonių prieigą prie bankinio ir nebankinio finansavimo; pabrėžia, kad gynybos produkcija didele dalimi yra dvejopo pobūdžio ir būna naudinga civilinio gyvenimo sričiai; ragina Komisiją užtikrinti, kad ES ekologinis ženklas, sykiu skatinant pramonę labiau tausoti aplinką, išsaugotų Europos gynybos pramonės konkurencingumą, ypač atsižvelgiant į tai, kad jis atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant ES strateginį savarankiškumą;

59. ragina sukurti veiksmingą valdymo sistemą, į kurią būtų įtraukti Komisija ir valstybės narės, kad būtų galima valstybinių ir pramonės lygmeniu užtikrinti valdymą; rekomenduoja Komisijai išnagrinėti galimybes biurokratinei naštai sumažinti, taip siekiant palengvinti įmonių, ypač mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ), dalyvavimą Europos gynybos fondo projektuose; ragina tokiomis iniciatyvomis kaip, pvz., EGPPP, PESCO ir Europos gynybos fondas (EGF), lengvinti MVĮ

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

dalyvavimo sąlygas, skatinant pastangas, kuriomis remiama inkubacija ir kapitalo investavimas; rekomenduoja sukurti bendrą mechanizmą, skirtą pagal EGPPP ir EGF sistemą sukurtų pajėgumų išbandymui vietoje, siekiant palengvinti šių pajėgumų integravimą į nacionalines kariuomenes; palankiai vertina Viešųjų pirkimų gynybos srityje direktyvos (Direktyva 2009/81/EB) nuostatas, kuriomis siekiama gerinti bendradarbiavimu grįstus viešuosius pirkimus gynybos srityje, ir ragina valstybes nares visapusiškai išnaudoti plėtojimo pastangas, kurių buvo imtasi pagal EGF, taip pat užtikrinti, kad būtų pasiekta tinkamo lygio masto ekonomija;

60. įpareigoja Komisiją toliau stengtis kovoti su ES su gynyba susijusių produktų vidaus rinkos susiskaidymu, kuris vis dar sukelia nereikalingą dubliavimąsi ir didėjanti valstybių narių gynybos išlaidų neefektyvumą;

61. apgailestauja dėl to, kad sumažintos sumos, pagal DFP skiriamos EPF ir kariniam mobilumui, todėl reikalingas dar didesnis Sąjungos gynybos iniciatyvų (PESCO, CARD, EGF ir Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP)) derėjimas; šiuo požiūriu pabrėžia Europos gynybos agentūros (EGA) vaidmenį; primena pirmosios suderintos metinės peržiūros gynybos srityje išvadas ir ypač tai, kad svarbu didinti Europos pajėgumų prioritetų nustatymo iniciatyvų ir nacionalinių planavimo procesų nuoseklumą, ypač ilguoju laikotarpiu, taip siekiant iš tikrųjų patenkinti ginkluotųjų pajėgų poreikius; ragina Tarybą ir Komisiją toliau integruoti CARD rekomendacijas į būsimas EGF darbo programas ir PESCO projektus, siekiant pagerinti šių priemonių suderinamumą; šiuo klausimu primena, kad valstybėms narėms tenka galutinė atsakomybė už ES pajėgumų suderinamumo užtikrinimą, visų pirma, CARD ataskaitoje nustatytoje srityse; taip pat primena, jog svarbu, kad valstybės narės įvairiais lygmenimis išsipareigotų išlaikyti investavimo į gynybą ritmą ir išnaudoti Europos gynybos fondo galimybes naujoms investicijoms paskatinti; pabrėžia, jog tinkamas finansinių išteklių, personalo ir išteklių lygis yra būtinas siekiant užtikrinti, kad Sąjunga būtų stipri ir pajėgi remti taiką bei saugumą savo teritorijoje ir pasaulyje; ragina padidinti EGF biudžetą po 2027 m.;

62. atkreipia dėmesį į tai, kad pradėjo veikti NATO besiformuojančių ir proveržio technologijų inovacijų fondas, dėl kurio susitarimą pasirašė 16 ES valstybių narių ir JK; atkreipia dėmesį į tai, kad šiame fonde sprendžiamos problemos, kurios taip pat numatytos EGF, todėl ragina visas dalyvaujančias ES valstybes nares užtikrinti EGF papildomumą, taip siekiant išvengti nereikalingo dubliavimo; šiomis aplinkybėmis pabrėžia, kad būtinas glaudus ES ir JK bendradarbiavimas sprendžiant saugumo ir gynybos klausimus;

63. ragina ES valstybes nares, kurios yra NATO sąjungininkės, stengtis užtikrinti, kad jų nacionalinių gynybos biudžetų suma sudarytų ne mažiau kaip 2 proc. jų BVP;

64. pabrėžia, kad PESCO ir EGF visų pirma yra Sąjungai ir valstybėms narėms skirtos priemonės; pabrėžia, kad PESCO ir EPF turi sudaryti sąlygas stiprinti valstybių narių bendradarbiavimą gynybos srityje, užtikrinant didelę pridėtinę Europos vertę; todėl primena tikslus stiprinti Sąjungos strateginį savarankiškumą, didinti Europos pajėgų veikimą ir gynybos sistemų sąveikumą, mažinti šių iniciatyvų pajėgumų struktūros ir Europos gynybos rinkos susiskaidymą, remti EGPTB konkurencingumą, stiprinti strateginį savarankiškumą, technologinį suverenumą, gerinti operatyvinius pajėgumus ir mažinti Europos gynybos rinkos susiskaidymą;

65. apgailestauja, kad vėluojama peržiūrėti sprendimą dėl PESCO valdymo; primena, kad būtina kurti finansines paskatas; primena, kad sprendimas dėl trečiųjų valstybių dalyvavimo pavieniuose PESCO projektuose turi būti priimamas dėl kiekvieno konkretaus atvejo, kai toks dalyvavimas atitinka Sąjungos strateginį interesą, ypač, kai kalbama apie techninių žinių arba papildomų pajėgumų teikimą, ir būtų tik griežtai papildomo pobūdžio ir vadovaujantis nustatytu ir veiksmingu abipusiškumo principu; prašo visapusiškai įtraukti jį į sprendimų dėl leidimo trečiosioms šalims dalyvauti visuose PESCO projektuose priėmimą; teigiamai vertina pirmuosius karinio mobilumo projekto etapus ir ragina skubiai įgyvendinti tolesnius; palankiai vertina Jungtinių Valstijų, Norvegijos ir Kanados dalyvavimą karinio mobilumo projekte; palankiai vertina dvišales partnerystes palaikant dialogą saugumo ir gynybos srityje, be kita ko, su Kanada ir Norvegija – dviem šalimis, kurios daug prisideda vykdant BSGP misijas bei operacijas;

66. pabrėžia, kad EGF turi skatinti plėsti ir stiprinti Europos pramonės sektorius ir Europos pramonės lyderius, taip pat daugiametėmis programomis, kuriomis logiškai įtraukiamas technologinių ir pajėgumų gairių kūrimas, didinti MVĮ konkurencingumą, taip siekiant užtikrinti būtiną nuspėjamumą, kuris yra neišvengiamas įgyvendinant sudėtingus ilgalaikius

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

projektus, ir pažymi, kad reikia pasinaudoti civilinių ir gynybos pajėgumų sinergija; todėl primygtinai tvirtina, kad reikia sukurti sąveiką su įvairių sričių Sąjungos politika, visų pirma, su programa „Europos horizontas“ ir Europos kosmoso programa, kad EGF išteklius būtų galima veiksmingai sutelkti kariniais klausimais siaurąja prasme; palankiai vertina Komisijos parengtą civilinės, gynybos ir kosmoso pramonės sinergijos veiksmų planą, kuriame skatinamos dvejopo naudojimo prekių inovacijos; ragina Sąjungą ir Komisiją visų sričių savo politikoje sistemingai atsižvelgti į EGPTB indėlį į strateginį Sąjungos savarankiškumą; taip pat ragina Komisiją pateikti būtent EGPTB skirtą specialią pramonės strategiją;

67. teigiamai vertina tai, kad atlikus PESCO strateginę peržiūrą sumažėjo projektų skaičius, projektai tapo tikslingesni ir sustiprėjo jo politinė stebėseną; primena valstybėms narėms, kad svarbu vykdyti išsipareigojimus šioje srityje, siekiant pagal numatytą tvarkaraštį, t. y. iki 2025 m., pasiekti visišką operatyvinių projektų veiksmingumą; todėl tikisi, kad kitos strateginės peržiūros metu taip pat bus atliktas išsamus vertinimas, po kurio bus pasiekti PESCO projekto rezultatai;

68. pritaria Komisijos pasiūlymui PVM neapmokestinti ES projektuojamų ir gaminamų gynybos įrenginių, nes tai yra tinkama priemonė norint suvienodinti pasaulinę praktiką ir paskatinti Europos strateginį savarankiškumą;

69. mano, kad Strateginio kelrodžio pajėgumų krepšelio tikslai turėtų būti šie:

- aiškiai apibrėžti Pajėgumų plėtojimo plano (PPP) peržiūros prioritetus ir vėlesnius pagrindinių tikslų ciklus (arba pagrindinių tikslų aukšto lygio darbo grupę),
- racionalizuoti pajėgumų planavimo ir plėtojimo procesus (PPP, ALG/ didelio poveikio pajėgumų tikslai (DPPT), PESCO, CARD) ir išlaikyti rezultatų suderinamumą su atitinkamais NATO procesais, visų pirma, su NATO gynybos planavimo procesu (NDPP),
- integruoti ES karinių pajėgumų plėtojimo procesus, gynybos planavimo procesus ir, pasitelkiant PESCO bei CARD, kuo geriau panaudoti ES gynybos iniciatyvas,
- sutelkti dėmesį į nedidelį skaičių projektų, kurie atitinka BSGP tikslus ir yra reikalingi siekiant užtikrinti ES lygmens užmojų, stiprinti valstybių narių pajėgumus, ir kurie yra veiksmingi ir teikia Europos pridėtinę vertę;

70. pabrėžia, kad skaitmeninis sektorius teikia galimybių ten, kur taip pat kyla didelių grėsmių patirti valstybinių ir nevalstybinių subjektų piktavališkus veiksmus, nukreiptus prieš saugumą ir demokratiją, nesilaikant ginkluotų konfliktų teisėje apibrėžtų ribų, ir kad šio sektoriaus ribos yra judrios; mano, kad būtina stengtis toliau užtikrinti ES piliečių prieigą prie šiuo metu ginčytino sektoriaus ir plėtoti ES piliečių saugumo ir solidarumo kultūrą, taip pat veiksmingas priemones šiam tikslui pasiekti; ragina ypatingą dėmesį skirti besiformuojančių technologijų poveikiui, taip siekiant užtikrinti, kad jos būtų taikomos ir naudojamos visoje Sąjungoje, sudaryti sąlygas moksliniams tyrimams ir inovacijoms ir stiprinti Sąjungos atsparumą bei atsižvelgti į poreikį kontroliuoti jų naudojimą, be to, ypatingą dėmesį reikia skirti:

- dirbtinio intelekto (DI) poveikio saugumo ir gynybos sričiai analizei, įskaitant piktavališką šio tipo technologijų panaudojimą ir tai, kaip valstybės narės naudoja DI kovodamos su šiomis grėsmėmis;
- siekiami atkreipti dėmesį į naujoviškos ir konkurencingos EGPTB svarbą (ji yra priemonė valstybių narių ir ES apibrėžtiems poreikiams patenkinti) bei nustatyti privalumus ir trūkumus;
- siekiami užtikrinti tiekimo grandinių saugumą (tiek ES, tiek už jos ribų), įskaitant žaliavas, ypatingos svarbos sudedamąsias dalis ir technologijas;
- siekiami pasinaudojant jungtimi su operatyviniais centrais tikruoju laiku keistis išpėjimais, informacija ir pranešimais apie grėsmes;

71. todėl ragina ES imtis vadovaujamo vaidmens pasaulio lygiu dedant pastangas sukurti išsamią dirbtiniu intelektu grindžiamą ginklų kūrimo ir naudojimo reglamentavimo sistemą; ragina Komisijos pirmininkės pavaduotoją ir Sąjungos vyriausiąjį įgaliotinį užsienio reikalams ir saugumo politikai, valstybės nares ir Europos Vadovų Tarybą priimti bendrą poziciją dėl autonominių ginklų sistemų, kuri užtikrintų prasmingą žmogaus vykdomą ginklų sistemų ypatingos svarbos funkcijų kontrolę; primygtinai tvirtina, kad būtina pradėti tarptautines derybas dėl teisiškai privalomos priemonės, kuria

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

būtų draudžiami visiškai autonominiai ginklai; remia darbą, susijusį su mirtinų autonominių ginklų sistemomis ir vykdomą pagal Konvenciją dėl tam tikrų įprastinių ginklų, kuri šiuo metu yra vienintelis tarptautinis forumas, kuriame aptariami šie klausimai;

72. palankiai vertina atnaujintą valstybių narių įsipareigojimą laikytis Bendrosios pozicijos, kuri iš dalies pakeista Tarybos sprendimu (BUSP) 2019/1560, ir pabrėžia, kad svarbu pagal joje nurodytus kriterijus kruopščiai vertinti eksporto licencijų paraiškas dėl karinių technologijų ir įrangos; atkreipia dėmesį į tai, kad Tarybos sprendimas (BUSP) 2019/1560 ir atitinkamos 2019 m. rugsėjo 16 d. išvados atspindi stiprėjantį valstybių narių suvokimą, kad būtinas didesnis nacionalinis ir visos ES skaidrumas bei konvergencija ginklų eksporto srityje; palankiai vertina pastangas didinti skaidrumą ir viešąją bei parlamentinę ginklų eksporto kontrolę; ragina dėti bendras pastangas siekiant pagerinti rizikos vertinimą, galutinių naudotojų patikras ir patikrinimus po išsiuntimo;

73. tvirtai laikosi nuomonės, kad, atsižvelgiant į vis didesnius ES užmojus gynybos srityje, reikia didesnės valstybių narių ginklų eksporto politikos konvergencijos ir nuoseklumo; ragina valstybes nares visapusiškai laikytis Bendrosios pozicijos 2008/944/BUSP, nustatančios bendrąsias taisykles, reglamentuojančias karinių technologijų ir įrangos eksporto kontrolę, kuri buvo iš dalies pakeista Tarybos sprendimu (BUSP) 2019/1560, ir griežtai įgyvendinti ketvirtą kriterijų dėl regioninio stabilumo; ragina nustatyti konsultavimosi mechanizmą, taikomą valstybėms narėms, siekiant įvertinti, kaip laikomasi Bendrosios pozicijos;

74. atkreipia dėmesį į bendras kai kurių valstybių narių pastangas ateityje sukurti esminius pajėgumus už ES sistemos ribų, visų pirma tai pasakytina apie būsimą kovinę oro sistemą (FCAS) ir pagrindinę antžeminę kovinę sistemą (MGCS); pažymi, kad šie projektai yra svarbūs apskritai stiprinant Europos karinius pajėgumus; atkreipia dėmesį į pirmosios koordinuotos metinės gynybos peržiūros (CARD) rezultatus, per ją nustatyta, kad pagrindinė bendradarbiavimo sritis yra pagrindinių kovinių tankų sistemų atnaujinimas ir įsigijimas; rekomenduoja atitinkamoms valstybėms narėms išsiaiškinti papildomas bendradarbiavimo ir finansavimo galimybes ES lygmeniu, ypač per EGF, siekiant visapusiškai pasinaudoti Europos gynybos pramonės įmonių inovacijų potencialu ir pasiekti didesnę masto ekonomijos lygmenį; esat tokioms aplinkybėmis mano, kad TEMPEST projektu, kuriam vadovauja Jungtinė Karalystė ir kuriame taip pat dalyvauja ES valstybės narės, be reikalo dubliuojama FCAS, todėl ragina abiejuose projektuose dalyvaujančias valstybes nares suderinti abu projektus siekiant masto ekonomijos, taip pat užtikrinti ES ir JK sąveiką; taigi, pabrėžia, kad būtinas glaudus ES ir JK bendradarbiavimas sprendžiant saugumo ir gynybos klausimus, stiprinant gynybos partnerystes ir remiant šalių partnerių savarankiškumą;

Partnerystės gynybos srityje stiprinimas ir šalių partnerių suverenumo rėmimas

Daugiašališkumo ginklų kontrolės srityje gynyba, nusiginklavimas ir ginklų neplatinimas

75. ragina remti ginklų kontrolės struktūros stiprinimą ir išsaugojimą Europoje, atsižvelgiant į laipsnišką jos silpnėjimą, kuriam įtakos turėjo Jungtinių Amerikos Valstijų ir Rusijos pasitraukimas iš atviros oro erdvės sutarties; ragina visais aspektais – visuotinumas, parama įgyvendinimui, politinė, institucinė ir finansinė parama – aktyviai remti ir stiprinti nusiginklavimo sistemas ir forumus; ragina Sąjungą per Cheminio ginklo uždraudimo organizaciją (OPCW) ypatingą dėmesį skirti cheminei, biologinei, radiologinei ir branduolinei (ChBRB) grėsmei, ypač daug dėmesio skiriant uždraudimo nuostatoms ir įsipareigojimams, nustatytiems pagal Konvenciją dėl cheminio ginklo uždraudimo, taip pat kovai su nebaudžiamumu;

76. teigiamai vertina tai, kad pratęsta naujoji Strateginės ginkluotės mažinimo sutartis (naujoji START sutartis), ir apgailestauja, kad nustojo galioti Vidutinio nuotolio branduolinių pajėgų sutartis (INF sutartis); atkreipia dėmesį į tai, kad platinamos viršgarsinės raketos; mano, kad Europos Sąjunga turėtų padėti užkirsti kelią tarptautinėms ginklavimosi viršgarsinėmis raketomis varžyboms; dar kartą patvirtina, kad visapusiškai remia ES ir jos valstybių narių įsipareigojimą laikytis Branduolinio ginklo neplatinimo sutarties, kuri yra branduolinio ginklo neplatinimo ir nusiginklavimo režimo pamatas; pakartoja savo raginimus per 10-ąją Branduolinio ginklo neplatinimo sutarties peržiūros konferenciją priimti konkrečias ir veiksmingas priemones; tvirtina, jog būtina užtikrinti, kad ES atliktų svarbų ir konstruktyvų vaidmenį plėtojant ir stiprinant visuotines taisyklėmis grindžiamas ginklų neplatinimo pastangas ir ginkluotės kontrolės bei nusiginklavimo struktūrą;

77. dar kartą reiškia nuolatinę paramą Bendram visapusiškam veiksnių planui (BVVP), kuris yra geriausia įmanoma priemonė patikinimams dėl neplatinimo iš Irano gauti; palankiai vertina tai, kad atnaujintos derybos, ir ragina visas šalis vėl pradėti visapusiškai laikytis reikalavimų; ragina Sąjungą užtikrinti, kad visos šalys laikytųsi įsipareigojimų pagal Cheminio

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

ginklo uždraudimo konvenciją (CWC) ir kovotų su nebaudžiamumu; ragina ES ir jos valstybes nares stengtis, kad būtų parengtas Biologinių ir toksinių ginklų konvencijos protokolas, kuriame būtų nustatyti patikrinimo mechanizmai;

Dialogo, partnerystės ir bendradarbiavimo saugumo ir gynybos srityje stiprinimas

78. pabrėžia, kad Sąjunga turėtų laikytis strateginio požiūrio į savo abipusiai naudingas partnerystes, kurios, be kita ko, grindžiamos bendromis vertybėmis ir principais, susijusiais su jos interesų gynimu ir siekiu užtikrinti strateginį savarankiškumą; pabrėžia, kad būtent Sąjunga yra suinteresuota veikti kartu su partneriais visapusiškai gerbiant sąjungininkus, įskaitant tai, kad strateginis savarankiškumas yra daugiašalės sistemos sudedamoji dalis;

79. ragina dar labiau sustiprinti bendradarbiavimą su tarptautinėmis organizacijomis, ypač su JT, be kita ko, tarp BSGP misijų ir taikos palaikymo operacijų, visų pirma, vykdant bendras operacijas; pabrėžia bendradarbiavimo su Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacija (ESBO) saugumo srityje svarbą;

80. pabrėžia, kad ES ir JAV transatlantinį bendradarbiavimą reikia stiprinti remiantis lygiaverte partneryste, pagrįsta bendromis vertybėmis ir tikslais, sykiu gerbiant kitos šalies savarankiškumą, interesus ir siekius; teigiamai vertina tai, kad pradėtas ES ir JAV strateginis dialogas saugumo ir gynybos klausimais, siekiant abiem pusėms naudingų ir subalansuotų transatlantinių santykių; ypač palankiai vertina vykstančius ir būsimus ES ir JAV dialogus dėl Kinijos, Rusijos ir Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono; atkreipia dėmesį į šios partnerystės operatyvinį aspektą ir tai, jog svarbu užtikrinti, kad būtų išsaugotas Sąjungos strateginis savarankiškumas, ypač atsižvelgiant į Jungtinių Amerikos Valstijų teisės aktą dėl tarptautinio ginklų perdavimo (ITAR); teigiamai vertina tinkamai pasirinktą kovos su hibridinėmis grėsmėmis formatą; šiuo požiūriu pritaria trečiųjų valstybių dalyvavimui Europos gynybos agentūros (EGA) veikloje pagal administracinius susitarimus, jei bus numatytos vienodos teisiškai privalomos garantijos ir apsaugos priemonės, kuriomis bus apsaugoti Sąjungos ir jos valstybių narių gynybos ir saugumo interesai; apgailestauja, kad ES sąjungininkai mažai konsultavosi ir teikė informaciją pasitraukimo iš Afganistano ir trišalio saugumo pakto AUKUS klausimais; pabrėžia, jog tai dar kartą turėtų ES priminti, kad būtina skubiai pasirūpinti ES gynyba, siekiant užtikrinti ES gebėjimą tapti pasauline taikos kūrėja;

81. atkreipia dėmesį į tai, kad būtinas bendradarbiavimas su NATO, įtvirtintas Šiaurės Atlanto sutarties 42 straipsnio 2 dalyje, turi būti plėtojamas tinkamai atsižvelgiant į konkrečius NATO ir ES ypatumus ir vaidmenis, visapusiškai atsižvelgiant į abiejų organizacijų sprendimų priėmimo autonomiškumą; ragina stiprinti NATO, kuri remtųsi tvirtesne Europos Sąjunga (ES ramstis NATO sistemoje), ir norėtų, kad ES ir NATO partnerystė būtų plėtojama konkrečiais klausimais, visų pirma turint omenyje tai, kad grėsmės vis dažniau būna hibridinio pobūdžio, ir tai, kad vykstant taikos meto strateginėms varžyboms reikia atsižvelgti į tiesioginio karinio pobūdžio neturintį aspektus; pripažįsta, kad Europos žemyne kylant naujoms grėsmėms, pvz., dezinformacijai, intelektinės nuosavybės vagystėms, ekonominei prievartai arba kibernetiniam sabotavimui, Europos Sąjunga stiprina savo pajėgumus, kad galėtų užtikrinti saugumą; pabrėžia, kad atsižvelgiant į dabartinę strateginę padėtį reikalinga nedviprasmiška NATO parama ES strateginėms iniciatyvoms gynybos srityje, įskaitant pajėgumų sritį, sykiu paisant kiekvienos organizacijos prerogatyvų; primena, kad svarbu visapusiškai taikyti „Berlin Plus“ susitarimą ir leisti abiem organizacijoms keistis įslaptintais dokumentais; mano, kad paralelinis darbas, susijęs tiek su ES strateginiu kelrodžiu, tiek su numatomu NATO strateginės koncepcijos atnaujinimu, yra unikali galimybė nustatyti aiškius prioritetus ir aiškiai paskirstyti darbus, taip pat apibrėžti papildomą sąveiką siekiant stiprinti transatlantinius ryšius ir tolesnį ES ir NATO bendradarbiavimą; todėl ragina atsižvelgti į naują NATO strateginę koncepciją ir suderinti ją su ES strateginiu kelrodžiu; pripažįsta NATO, kaip valstybių narių, kurios taip pat yra NATO narės, kolektyvinio saugumo pagrindą; todėl susirūpinęs konstatuoja, kad gilūs ir nuolatiniai nuomonių skirtumai su viena iš NATO šalių, kuri nėra ES narė, trukdo abiejų organizacijų bendradarbiavimui ir valstybių narių solidarumui, ypač strateginėje Viduržemio jūros rytinės pakrantės teritorijoje; tikisi, kad bus priimta nauja ES ir NATO bendra deklaracija;

82. atkreipia dėmesį į galimą eksponentinį ekstremistų grėsmių padidėjimą pasitraukus NATO ir Talibanui perėmus valdžią Afganistane; ragina atidžiai išnagrinėti Afganistane įgytą patirtį ir parengti aktyvią strategiją šiame regione, taip siekiant sušvelninti Afganistano, kaip naujos saugios ekstremizmo ir terorizmo vystymosi terpės, poveikį; dar kartą patvirtina, kad reikia dėti visas pastangas siekiant užtikrinti afganų saugumą ir žmogaus teises ir apsaugoti juos nuo smurto, persekiojimo ir žudymų; pabrėžia, kad būtina tęsti, visų pirma, tų asmenų, kurie dirbo ES, evakuaciją; pažymi, jog

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

pasitraukimas iš Afganistano parodė tai, kad ES turi padidinti savo atsakomybę už pasaulinį saugumą ir reikšmingai prisidėti stiprinant savo pajėgumus ir gebėjimus;

83. ragina stiprinti santykius su Indijos ir Ramiojo vandenyno regiono demokratinėmis valstybėmis (konkrečiuose teminiuose sektoriuose – kibernetinio saugumo, hibridinio saugumo, jūrų transporto, ginklų kontrolės ir t. t. srityse) ir su Pietryčių Azijos valstybių asociacija (ASEAN) bei partneriais iš Lotynų Amerikos; atkreipia dėmesį į saugumo problemas Indijos ir Ramiojo vandenynų regione, kuris yra labai svarbus ES; vis labiau nerimauja dėl nuolatinio didėjančio Kinijos ginklavimosi ir karinės laikysenos, visų pirma, atsižvelgiant į pranešimą apie viršgarsinės raketos bandymą ir dažnėjančius Taivano oro gynybos identifikavimo zonos pažeidimus; ragina visas susijusias šalis nesutarimus spręsti taikiomis priemonėmis ir mažinti įtampą, tai pat susilaikyti nuo vienašališkų bandymų pakeisti *status quo*; ragina visas šalis laikytis tarptautinės teisės principų, visų pirma, UNCLOS; atkreipia dėmesį į didėjančią dezinformacijos, kurios šaltinis yra Indijos ir Ramiojo vandenynų regionas, įtaką ir kuri gali pakenkti ES veiklai šiame regione, todėl ragina Tarybą ir Komisiją spręsti šią problemą panašiai kaip dezinformacijos problema yra sprendžiama rytinėje ES dalyje; su dideliu nerimu atkreipia dėmesį į naujausią jėgos demonstravimą ir įtampos eskalavimą karštuosiuose taškuose, pvz., Pietų ir Rytų Kinijos jūroje ir Taivano sąsiauryje; pabrėžia, kad taika ir stabilumas Indijos ir Ramiojo vandenynų regione yra labai svarbūs ES ir jos valstybėms narėms; reiškia didelį susirūpinimą dėl Kinijos nuolatinių karinių manevrų Taivano sąsiauryje, įskaitant prieš Taivaną nukreiptus manevrus, be kita ko, vykdomus Taivano oro gynybos identifikavimo zonoje; ragina Kinijos Liaudies Respubliką nutraukti tokį karinį žvanginimą ginklais, kuris kelia didelę grėsmę taikai ir stabilumui visame Taivano sąsiauryje ir Indijos ir Ramiojo vandenynų regione; pakartoja, kad abiem pusėms reikia dialogo be prievartos ar destabilizuojančios taktikos; pažymi prieštaraujantis bet kokiems vienašališkiems veiksams, kurie gali pakenkti Taivano sąsiaurio *status quo*, ir pažymi, kad bet kokie santykiai abiejose sąsiaurio pusėse negali prieštarauti Taivano piliečių valiai; atkreipia dėmesį į tai, kad vis dažnesnis agresyvus Kinijos elgesys tam tikrų valstybių ir teritorijų atžvilgiu kelia nerimą; pabrėžia, kad ES turėtų įsipareigoti įvertinti galimas regioninio konflikto pasekmes ES saugumui, taip pat įvertinti tai, kaip ES turėtų reaguoti į prastėjančią saugumo padėtį Indijos ir Ramiojo vandenynų regione ir už jo ribų; palankiai vertina šiuo metu vykstančias diskusijas dėl Japonijos dalyvavimo EUTM Mali ir Mozambike ir dėl Indijos dalyvavimo Afrikos BSGP operacijose ir misijose;

84. palankiai vertina tai, kad Graikija ir Prancūzija pasirašė karinės ir gynybos srities strateginio bendradarbiavimo susitarimą, nes tai yra pirmasis žingsnis siekiant Europos strateginio savarankiškumo ir sukurti tikrą bei veikiančią Europos gynybos sąjungą; ragina stiprinti bendradarbiavimą su Viduržemio jūros regiono šalimis partnerėmis kovojant su ekstremizmu, terorizmu, neteisėta prekyba ginklais ir prekyba žmonėmis;

85. pabrėžia geopolitinę Sąjungos svarbą prisiimant atsakomybę už savo regiono stabilumą, saugumą ir klestėjimą ir užkertant kelią destabilizuojantiems procesams rytinėse, pietinėse ES kaimynėse ir Arktyje; pripažįsta didėjančią Šiaurės poliarinio rato politinę, ekonominę, ekologinę, saugumo ir strateginę vertę; primygtinai ragina valstybes nares toliau bendradarbiauti su Arkties taryba visais ES svarbos klausimais ir parengti išsamią šio regiono strategiją; atkreipia dėmesį į dėl besikeičiančios aplinkos ir didėjančio geopolitinio susidomėjimo regionu kylančius saugumo uždavinius Arktyje; pabrėžia, kad ES Arkties politiką reikia įtraukti į BSGP; pabrėžia, kad ES turi turėti aiškią viziją dėl savo vaidmens saugumo klausimais Arktyje ir užtikrinti gerą bendradarbiavimą su NATO; pabrėžia, kad Arktis turi išlikti taikaus bendradarbiavimo teritorija, ir išpėja dėl padidėjusio šio regiono militarizavimo;

86. pripažįsta, kad svarbu į politiką dėl rytinių kaimyninių šalių įtraukti BSGP; remia bendradarbiavimo kariniais ir saugumo klausimais su Rytų partnerystės šalimis stiprinimą, siekiant išlaikyti stabilumą prie Sąjungos sienų; dar kartą ragina užtikrinti aktyvesnę ES vaidmenį taikiai sprendžiant vykstančius konfliktus ir užkertant kelią bet kokiems būsimiems konfliktams regione; ragina Rytų partnerystės šalims teikti paramą ir įtraukti susidomėjusias Rytų partnerystės šalis įtraukti į Europos kovos su hibridinėmis grėsmėmis kompetencijos centro veiklą; ragina sukurti ES strateginės komunikacijos ir Rytų partnerystės bendradarbiavimo platformą, kuri padėtų spręsti klausimus, susijusius su kova su dezinformacija, taip siekiant stiprinti Rytų partnerystės šalių atsparumą;

87. pripažįsta Sakartvelo, Moldovos Respublikos ir Ukrainos indėlį vykdam BSGP misijas ir operacijas; remia glaudesnę gynybos ir saugumo srities bendradarbiavimą su šiais vertinamais partneriais;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

88. pakartoja, kad griežtai smerkia agresyvų Rusijos elgesį Ukrainos atžvilgiu, ypač didelio masto karinių pajėgų telkimą prie Ukrainos sienų ir okupuotame Donbase, taip pat okupuotame Krymo pusiasalyje ir Baltarusijoje, nuolatinę finansinę ir karinę paramą ginkluotoms grupėms Donbase, neteisėtą Krymo Autonominės Respublikos ir Sevastopolio miesto okupaciją, Azovo jūros blokadą ir pasikartojančius kibernetinius ir kitus hibridinius išpuolius prieš Ukrainą; pabrėžia, kad Rusijos karinių pajėgų telkimas ir nuolatinis ugnies nutraukimo susitarimo pažeidinėjimas kelia grėsmę taikai, stabilumui ir saugumui Europoje; ragina Rusijos vyriausybę atitraukti savo pajėgas nuo Ukrainos sienų ir nustoti grasinti kaimyninėms šalims; primena, kad Normandijos formato ir Minsko I ir II susitarimai yra vienintelės diplomatinės iniciatyvos, kuriomis siekiama nutraukti Ukrainos ir Rusijos remiamų separatistų Donecke ir Luhanske karo veiksmus, ir ragina remti pastangas atnaujinti Normandijos formato derybas ir pasiekti apčiuopiamų rezultatų; palankiai vertina dideles pastangas palaikyti intensyvų ES, jos valstybių narių ir Jungtinių Amerikos Valstijų bei valstybių narių bendradarbiavimą šios padėties klausimu; ragina Ukrainai teikti didesnę ir patikimą karinę ir saugumo pagalbą, atsižvelgiant į jos poreikius, be kita ko, mobilizuojant Europos taikos priemonę; ragina valstybes nares padidinti savo dvišalę karinę ir saugumo pagalbą Ukrainai; atkreipia dėmesį į pirmąjį ES ir Ukrainos kibernetinio dialogo susitikimą ir ragina teikti didesnę ES kibernetinio saugumo pagalbą Ukrainai, jei to prireiktų; palankiai vertina tai, kad pradėtas ES ir Ukrainos dialogas kibernetinio saugumo klausimais, ir ragina pradėti panašiai bendradarbiauti su kitomis susidomėjusiomis Rytų partnerystės šalimis;

89. apgailestauja, kad JK ir ES dėl nerodomo Didžiosios Britanijos vyriausybės susidomėjimo neturi sukūrusios saugumo ir gynybos srities bendradarbiavimo partnerystės, nepaisant to, jog yra politinis pareiškimas, kuriame išdėstyta būsimų ES ir JK santykių sistema; pabrėžia, kad reikia sudaryti ES ir JK susitarimą dėl bendradarbiavimo užsienio politikos ir saugumo bendradarbiavimo srityje, siekiant sugebėti geriau spręsti bendras pasaulines saugumo problemas; ragina JK vyriausybę pradėti derybas siekiant užtikrinti tvirtą bendradarbiavimą užsienio politikos, saugumo, gynybos ir pajėgumų vystymo srityse; ragina glaudžiau bendradarbiauti ir kurti tvirtesnę partnerystę su atitinkamomis Afrikos organizacijomis, pvz., Afrikos Sąjunga, ECOWAS, Pietų Afrikos vystymosi komitetu (SADC), Sahelio penketuku, Panafrikos Parlamentu, skatinant didesnį parlamentinį vaidmenį Afrikoje; be to, ragina ES laikytis išpareigojimų, prisiimtų ketvirtajame ES ir Afrikos aukščiausiojo lygio susitikime, remti ekonominį ir politinį stabilumą ir toliau remti Afrikos nuolatinės parengties pajėgų pajėgumus; atsižvelgdamas į konfliktų regione ciklišumą pabrėžia, kad būtinas platesnis politinis bendradarbiavimas su vyriausybėmis, kurias remia ES, taip siekiant užtikrinti didesnį skaidrumą, kovoti su korupcija, ugdyti įtraukties ir bendradarbiavimo su piliečiais kultūrą, kad būtų galima pažaboti ginkluotų ir etninių konfliktų protrūkius Afrikoje;

90. ragina bendradarbiauti mokymo ir karinių gebėjimų stiprinimo klausimais su šalimis partnerėmis, kurias susilpnino konfliktai ar regioninės grėsmės arba kurios patyrė piktavališką užsienio šalių kišimąsi;

91. pripažįsta, kad padidėjo neteisėtų lėšų srautai į mokesčių rojus šalis ir rizika, nes jie kelia intensyvesnės militarizacijos, teroristinės veiklos finansavimo ir blogėjančio stabilumo visame pasaulyje riziką; ragina imtis aktyvesnių veiksmų pinigų plovimui pažaboti ir siekiant suteikti pajėgumų partneriams, ypač Afrikoje ir Lotynų Amerikoje, nustatant mechanizmus įtartinėms finansiniams sandoriams sustabdyti, įskaitant valdžios institucijų dalyvavimą mokesčių rojus šalyse;

Europos BSGP valdymo gerinimas

92. palankiai vertina tai, kad pradėjo veikti Gynybos pramonės ir kosmoso generalinis direktoratas (DEFIS GD); palankiai vertina pranešimą, kad 2022 m. pradžioje bus surengtas Europos aukščiausiojo lygio susitikimas gynybos klausimais, taip pat tai, kad Europos Vadovų Tarybos pirmininkas 2022 m. paskelbė Europos gynybos metais; tikisi, kad abi iniciatyvos suteiks naują postūmį tolesniam Europos gynybos sąjungos kūrimui; ragina piliečius, akademinį pasaulį, pilietinės visuomenės organizacijas ir privatųjį sektorių Konferencijoje dėl Europos ateities išreikšti savo lūkesčius dėl BSGP struktūros, taikos, gynybos, saugumo darbotvarkės, Strateginio kelrodžio ir ES vaidmens pasaulyje; ragina ES institucijas įgyvendinti šiuos lūkesčius ir paversti juos konkrečiais pasiūlymais ir veiksmais; pakartoja, kad svarbu tobulinti priemones, kuriomis gali naudotis pilietinė visuomenė, siekiant užtikrinti prasmingą jos dalyvavimą formuojant gynybos politiką ir ją prižiūrint; ragina Parlamente įsteigti visavertį Saugumo ir gynybos komitetą ir oficialiai įsteigti ES gynybos ministrų tarybą;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

93. atkreipia dėmesį į Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai vaidmenį; ragina valstybes nares įvertinti sprendimų priėmimo proceso reformą, visų pirma ES sutarties 31 straipsnį, pagal kurį balsavimas kvalifikuota balsų dauguma būtų taikomas ir ES užsienio bei saugumo politikai su BSGP susijusiose srityse, ir išnagrinėti galimybę visapusiškai taikyti nuostatą dėl pereinamos ir pasinaudoti visomis straipsnių, kuriais siekiama didinti ES solidarumą ir savitarpio pagalbą krizės metu, aprėpties galimybėmis;

94. primena, kad su Parlamentu turėtų būti iš anksto konsultuojamasi dėl BSGP misijų planavimo, keitimo ir galimybės jas nutraukti ir jis turėtų būti tinkamai apie tai informuojamas; pabrėžia, kad reikia aktyvaus Europos Parlamento dalyvavimo vertinant BSGP misijas ir operacijas, siekiant padidinti jų skaidrumą, taip pat politinę ir viešąją paramą; mano, kad reikėtų tinkamai atsižvelgti į jo rekomendacijas; yra pasiryžęs atlikti visapusišką vaidmenį vykdamas Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonės „Globali Europa“, visų pirma jos taikos ir saugumo aspekto, priežiūrą, taip pat įgyvendinant EGF;

95. pabrėžia, kad būtina plėtoti glaudesnę bendradarbiavimą BSGP klausimais su nacionaliniais parlamentais, taip siekiant sustiprinti atskaitomybę ir priežiūrą bei gynybos diplomatiją;

96. primygtinai prašo reguliariai informuoti Parlamentą ir su juo konsultuotis dėl PESCO įgyvendinimo, atsižvelgiant į tai, kad šis bendradarbiavimas turi būti suderintas su įvairiomis BSGP finansinėmis priemonėmis, visų pirma, su EGF, kurio kontrolę vykdo Parlamentas;

97. pabrėžia, kad svarbu veiksmingai susieti įvairias ES valdymo struktūras (Komisija, EIVT, EGA ir kt.) ir kad reikia skatinti gerus santykius su Europos Parlamentu, kaip vieninteliu Sąjungos piliečiams atstovaujančiu organu, laikantis atitinkamų Sutarčių nuostatų;

98. skirs ypač daug dėmesio tam, kad Europos Sąjungos teisėje būtų geriau atsižvelgiama į karinę specifiką; atitinkamai primena, jog Parlamentas pritaria tam, kad būtų išsaugotas karinis statusas, kuriam taikomi labai konkretūs profesiniai karybos reikalavimai ir nuo kurio priklauso kiekvienos valstybės narės ginkluotųjų pajėgų veiksmingumas; ragina išsaugoti žvalgybos tarnybų veiklos priemones, nes jos negali vykdyti savo misijos užtikrinti nacionalinį saugumą, jeigu neturi galimybės pakankamai ilgą laiką prevencijos tikslais naudotis visais saugomais prisijungimo duomenimis, šią prieigą reglamentuojant teisės aktų leidėjui ir kontroliuojant nacionaliniams teismams bei pagal Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją; atkreipia dėmesį į tai, kad Taryba priėmė bendrą požiūrį dėl Bendro Europos dangaus dokumentų rinkinio; primena, kad reikia išsaugoti valstybių narių suverenumą ir Europos ginkluotųjų pajėgų veiksmų laisvę; primena, kad paslaugų teikimo srityje būtina vykdyti nacionalinio saugumo uždavinius, susijusius su prieiga prie duomenų, jų patikimumu ir vientisumu, ir pabrėžia, kad į ES reglamentus įtraukus karo sričiai taikytinas apsaugos sąlygas galima padėti vykdyti šį dvejopą uždavinį;

o

o o

99. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Komisijos pirmininkės pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai, Europos Komisijos pirmininkei ir kompetentingiems Komisijos nariams, pvz., už vidaus rinką atsakingam Komisijos nariui, Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui, NATO generaliniam sekretoriui, ES kosmoso, saugumo ir gynybos sričių agentūroms, taip pat valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

P9_TA(2022)0041

Žmogaus teisės ir demokratija pasaulyje. 2021 m. metinė ataskaita**2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl 2021 m. metinės ataskaitos dėl žmogaus teisių ir demokratijos pasaulyje ir Europos Sąjungos politikos šioje srityje (2021/2181(INI))**

(2022/C 342/15)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją,
- atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių konvenciją,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 2, 3, 8, 21 ir 23 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 17 ir 207 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją ir kitas JT žmogaus teisių srities sutartis ir priemones,
- atsižvelgdamas į Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą,
- atsižvelgdamas į 1948 m. JT konvenciją dėl kelio užkirtimo genocido nusikaltimui ir baudimo už jį ir į 2020 m. birželio 22 d. JT Žmogaus teisių tarybos rezoliuciją 43/29 dėl genocido prevencijos,
- atsižvelgdamas į 1979 m. gruodžio 18 d. JT konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims,
- atsižvelgdamas į 1981 m. lapkričio 25 d. JT Generalinės Asamblėjos rezoliucijoje 36/55 paskelbtą Deklaraciją dėl visų formų netolerancijos ir diskriminacijos religijos ar tikėjimo pagrindu panaikinimo,
- atsižvelgdamas į 1992 m. gruodžio 18 d. Jungtinių Tautų deklaraciją dėl tautinėms arba etninėms, religinėms arba kalbinėms mažumoms priklausančių asmenų teisių,
- atsižvelgdamas į JT 1998 m. gruodžio 10 d. bendru sutarimu priimtą JT deklaraciją dėl žmogaus teisių gynėjų,
- atsižvelgdamas į 1989 m. lapkričio 20 d. JT vaiko teisių konvenciją ir du jos fakultatyvius protokolus, priimtus 2000 m. gegužės 25 d.,
- atsižvelgdamas į JT sutarties dėl prekybos ginklais nuostatų dėl eksporto ir eksporto vertinimo ir ES elgesio kodekso ginklų eksporto srityje,
- atsižvelgdamas į 1995 m. rugsėjo mėn. Pekino deklaraciją,
- atsižvelgdamas į 1997 m. balandžio 4 d. priimtą Europos Tarybos konvenciją dėl žmogaus teisių ir orumo apsaugos biologijos ir medicinos taikymo srityje (CETS Nr. 164) ir jos protokolus, į 2005 m. gegužės 16 d. priimtą Konvenciją dėl veiksmų prieš prekybą žmonėmis (CETS Nr. 197) ir 2007 m. spalio 25 d. priimtą Konvenciją dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos (CETS Nr. 201),
- atsižvelgdamas į 2011 m. gegužės 11 d. Europos Tarybos konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo (toliau – Stambulo konvencija), kurią yra ratifikavusios ne visos valstybės narės,

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į Europos Tarybos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos protokolą Nr. 6 dėl mirties bausmės panaikinimo,
- atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 7 d. Tarybos reglamentą (ES) 2020/1998 dėl ribojamųjų kovos su šturkščiais žmogaus teisių pažeidimais priemonių ⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/821, nustatantį Sąjungos dvejopo naudojimo prekių eksporto, persiuntimo, susijusių tarpininkavimo paslaugų, techninės pagalbos ir tranzito kontrolės režimą ⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/947, kuriuo nustatoma Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė „Globali Europa“ ⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 18 d. Tarybos priimtą 2020–2024 m. ES veiksmų planą žmogaus teisių ir demokratijos srityje,
- atsižvelgdamas į JT generalinio sekretoriaus raginimą imtis veiksmų žmogaus teisių srityje,
- atsižvelgdamas į 2015 m. lapkričio 16 d. Tarybos išvadas dėl ES paramos pereinamojo laikotarpio teisingumui,
- atsižvelgdamas į 2020 m. vasario 17 d. Tarybos išvadas dėl ES prioritetų JT žmogaus teisių forumuose 2020 m. ir į 2021 m. vasario 22 d. Tarybos išvadas dėl ES prioritetų JT žmogaus teisių forumuose 2021 m.,
- atsižvelgdamas į 2020 m. liepos 13 d. Tarybos išvadas dėl ES prioritetų Jungtinėse Tautose ir JT Generalinės Asamblėjos 75-oje sesijoje, vyksiančioje 2020 m. rugsėjo mėn. – 2021 m. rugsėjo mėn., ir į 2021 m. liepos 12 d. Tarybos išvadas dėl ES prioritetų JT Generalinės Asamblėjos 76-oje sesijoje, vyksiančioje 2021 m. rugsėjo mėn. – 2022 m. rugsėjo mėn.,
- atsižvelgdamas į 2015 m. rugsėjo 25 d. priimtą Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. ir ypač į jos 1, 4, 5, 8 ir 10 tikslus,
- atsižvelgdamas į JT Saugumo Tarybos rezolucijas Nr. 1325, 1820, 1888, 1889, 1960, 2106, 2122 ir 2242 dėl moterų, taikos ir saugumo,
- atsižvelgdamas į 2019 m. gegužės 28 d. JT Generalinės Asamblėjos rezoliuciją „Tarptautinė aukų, nukentėjusių nuo smurto veiksmų dėl religijos ar tikėjimo, atminimo diena“ ir 2017 m. gruodžio 19 d. rezoliuciją, kuria paskelbiama Tarptautinė terorizmo aukų atminimo ir pagerbimo diena,
- atsižvelgdamas į JT specialiojo pranešėjo teisės laisvai rinktis į taikius susirinkimus ir burtis į asociacijas klausimais 2019 m. gegužės 17 d. ataskaitą dėl minėtų teisių raiškos skaitmeniniame amžiuje,
- atsižvelgdamas į JT specialiojo pranešėjo teisės laisvai rinktis į taikius susirinkimus ir burtis į asociacijas klausimais informacinį pranešimą dėl strateginių ieškinių, nukreiptų prieš visuomenės dalyvavimą ir teises į susirinkimų ir asociacijų laisvę,
- atsižvelgdamas į JT specialiojo pranešėjo teisės į nuomonės ir saviraiškos laisvę skatinimo ir apsaugos klausimais 2019 m. gegužės 28 d. pranešimą dėl stebėjimo sektoriaus daromo neigiamo poveikio saviraiškos laisvei,
- atsižvelgdamas į 2021–2025 m. ES veiksmų planą dėl lyčių lygybės ir moterų įgalėjimo išorės santykių srityje (III LLVP),

⁽¹⁾ OL L 410 I, 2020 12 7, p. 1.

⁽²⁾ OL L 206, 2021 6 11, p. 1.

⁽³⁾ OL L 209, 2021 6 14, p. 1.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į 2021–2024 m. ES vaiko teisių strategiją,
- atsižvelgdamas į 2020 m. spalio 27 d. Europos Tarybos žmogaus teisių komisaro komentarą žmogaus teisių klausimais „Metas imtis veiksmų dėl strateginių ieškinių dėl visuomenės dalyvavimo“,
- atsižvelgdamas į peržiūrėtas 2019 m. rugsėjo 16 d. Tarybos politikos gaires dėl ES kovos su kankinimu ir kitokiu žiauriu, nežmonišku ar žeminančiu elgesiu ir baudimu trečiojoje šalyse,
- atsižvelgdamas į 2013 m. birželio 24 d. ES religijos ar tikėjimo laisvės skatinimo ir apsaugos gaires,
- atsižvelgdamas į 2012 m. rugsėjo 12 d. Komisijos komunikatą „Demokratijos ir tvaraus vystymosi ištakos. ES bendradarbiavimas su pilietinės visuomenės organizacijomis išorės santykių srityje“ (COM(2012)0492),
- atsižvelgdamas į 2020 m. balandžio 8 d. bendrą Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliojimo užsienio reikalams ir saugumo politikai komunikatą dėl pasaulinio ES atsako į COVID-19 protrūkį (JOIN(2020)0011),
- atsižvelgdamas į 2020 m. rugsėjo 23 d. Komisijos komunikatą dėl naujo Migracijos ir prieglobsčio pakto (COM(2020)0609),
- atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 12 d. Komisijos komunikatą „Lygybės Sąjunga. 2020–2025 m. LGBTIQ asmenų lygybės strategija“ (COM(2020)0698),
- atsižvelgdamas į 2021 m. vasario 17 d. bendrą Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliojimo užsienio reikalams ir saugumo politikai komunikatą dėl didesnio ES indėlio į taisyklėmis grindžiamą daugiašališkumą (JOIN(2021)0003),
- atsižvelgdamas į 2020 m. ES metinę ataskaitą dėl žmogaus teisių ir demokratijos pasaulyje,
- atsižvelgdamas į savo 2018 m. liepos 3 d. rezoliuciją dėl pasaulyje vykdomų čiabuvių tautų teisių pažeidimų, įskaitant žemės grobimą⁽⁴⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2019 m. sausio 15 d. rezoliuciją dėl ES gairių ir ES specialiojo pasiuntinio religijos ar tikėjimo laisvės propagavimo už ES ribų klausimais įgaliojimų⁽⁵⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. spalio 23 d. rezoliuciją dėl lyčių lygybės ES užsienio ir saugumo politikoje⁽⁶⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. sausio 20 d. rezoliuciją dėl 2019 m. metinio pranešimo dėl žmogaus teisių ir demokratijos pasaulyje ir Europos Sąjungos politikos šioje srityje⁽⁷⁾, taip pat į savo ankstesnes rezoliucijas dėl ankstesnių metinių ataskaitų,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. kovo 10 d. rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai dėl įmonėms tenkančios išsamaus patikrinimo prievolės ir įmonių atskaitomybės⁽⁸⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. gegužės 19 d. rezoliuciją dėl klimato kaitos poveikio žmogaus teisėms ir aplinkos gynėjų vaidmens šioje srityje⁽⁹⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. rugsėjo 16 d. rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai dėl smurto lyties pagrindu nustatymo nauja nusikaltimų sritimi, nurodyta SESV 83 straipsnio 1 dalyje⁽¹⁰⁾,

⁽⁴⁾ OL C 118, 2020 4 8, p. 15.

⁽⁵⁾ OL C 411, 2020 11 27, p. 30.

⁽⁶⁾ OL C 404, 2021 10 6, p. 202.

⁽⁷⁾ OL C 456, 2021 11 10, p. 94.

⁽⁸⁾ OL C 474, 2021 11 24, p. 11.

⁽⁹⁾ OL C 15, 2022 1 12, p. 111.

⁽¹⁰⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0388.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į visas savo 2020 ir 2021 m. rezolucijas dėl žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės principų pažeidimų (vadinamosios skubios rezolucijos), priimtas pagal Darbo tvarkos taisyklių 144 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Sacharovo premiją už minties laisvę, kuri 2020 m. buvo skirta demokratinei Baltarusijos opozicijai, o 2021 m. skirta Aleksejui Navalnui,
  - atsižvelgdamas į pilietinės visuomenės organizacijos apibrėžtį ES teisės aktų santraukų glosarijuje,
  - atsižvelgdamas į ES politikos programą dėl paramos pereinamojo laikotarpio teisingumui,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto nuomonę,
  - atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą (A9-0353/2021),
- A. kadangi Europos Sąjunga yra grindžiama pagarbos žmogaus orumui, laisvės, demokratijos, lygybės, teisinės valstybės ir pagarbos žmogaus teisėms vertybėmis, kaip nustatyta ES sutarties 2 straipsnyje; kadangi niekas neturi būti persekiojamas ar bet koku būdu prie jo priekabiuojama dėl dalyvavimo veikloje, kuria siekiama apsaugoti ir skatinti žmogaus teises ar demokratiją; kadangi disidentų balsų nutildymas ir visuomenės dalyvavimo bei galimybės gauti informaciją apribojimas daro tiesioginį poveikį žmogaus teisėms ir demokratijai;
- B. kadangi dėl šiuo metu pastebimų didelių grėsmių daugiašališkumui ir tarptautinei teisei Europos Sąjunga turi imtis dar ryžtingesnio vaidmens propaguojant ir ginant žmogaus teises visame pasaulyje; kadangi ES politika ir veiksmai žmogaus teisių srityje turėtų paskatinti atkaklesnius, ryžtingesnius ir veiksmingesnius veiksmus naudojantis visomis turimomis priemonėmis; kadangi ES turėtų nuolat ieškoti geriausių būdų, kaip veikti veiksmingai, naudojant tinkamiausias priemones žmogaus teisių pažeidimams ir piktnaudžiavimams jomis visame pasaulyje spręsti, ir šiuo tikslu turėtų reguliariai vertinti savo žmogaus teisių priemonių rinkinį;
- C. kadangi Europos Parlamentas, kaip tvirtai savo nuomonę šiais klausimais reiškianti ES institucija, atlieka labai svarbų vaidmenį ginant žmogaus teises ir pagrindines laisves ir aktyviai remia žmogaus teisių gynėjus iš viso pasaulio;
- D. kadangi 2020–2024 m. ES veiksmų planas žmogaus teisių ir demokratijos srityje yra ES prioritetų žmogaus teisių srityje planas, kuriuo turėtų būti paremtos visos ES išorės politikos kryptys; kadangi, siekdama veiksmingai gerinti žmogaus teises pasaulyje, ES turi užtikrinti įvairių savo vidaus ir išorės politikos krypčių darną;

Bendrieji uždaviniai ir politikos priemonės

1. yra labai susirūpinęs dėl iššūkių žmogaus teisių ir demokratijos srityje, dėl kurių silpnėja demokratinio valdymo, institucijų ir visuotinių žmogaus teisių apsauga, taip pat dėl pastebimai visame pasaulyje mažėjančios erdvės pilietinei visuomenei; pabrėžia teisinės valstybės, demokratijos ir žmogaus teisių pažeidimų ryšį; ragina ES ir jos valstybes nares dėti daugiau darnių pastangų siekiant spręsti žmogaus teisių problemas visame pasaulyje tiek pačioms, tiek bendradarbiaujant su panašiai mąstančiais tarptautiniais partneriais; ragina ES ir jos valstybes nares rodyti pavyzdį ir iš tikrųjų pirmauti skatinant ir ginant žmogaus teises, lyčių lygybę ir teisinę valstybę, ir griežtai priešintis bet kokiems išpuoliams prieš žmogaus teisių visuotinumą, neliečiamumą, nedalumą, taip pat tarpusavio priklausomybės ir tarpusavio ryšio principus;
2. pabrėžia tiek naujosios Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonės „Globali Europa“, tiek 2020–2024 m. ES veiksmų plano žmogaus teisių ir demokratijos srityje svarbą siekiant šio tikslo; primena, kad Taryboje taikant kvalifikuotą balsų daugumą žmogaus teisių klausimais būtų sukurta veiksmingesnė ir aktyvesnė ES užsienio ir saugumo politika ir sustiprintas bendradarbiavimas ES strategiškai svarbiais klausimais, kartu atspindint jos pagrindines vertybes; pabrėžia, kad valstybėms narėms reikia susitarti dėl bendrų pozicijų ir bendro sutarimo; pabrėžia, jog svarbu, kad valstybės narės prisiimtų atsakomybę už ES veiksmų planą ir viešai praneštų apie savo veiksmus pagal šį strateginį dokumentą; ragina nacionalinius ir regioninius parlamentus, nacionalines žmogaus teisių institucijas ir vietos pilietinės visuomenės organizacijas bendradarbiauti su savo valdžios institucijomis valstybių narių lygmeniu, siekiant prisidėti prie ES žmogaus teisių išorės politikos vykdymo;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

3. yra labai susirūpinęs dėl to, kad daugėja neliberalių demokratijų ir autokratiškosios režimų, kurie per 20 pastarųjų metų pirmą kartą pasaulyje sudaro daugumą ir kurie siekia slopinti savo gyventojus ir silpninti laisvę, demokratinę valdymą ir tarptautines normas; ragina ES ir valstybes nares visapusiškai pasinaudoti visomis turimomis priemonėmis, įskaitant tarpusavio prekybos santykiuose turimą ekonominę įtaką, ir teikti didesnio užmojo paramą laisvei, geram valdymui, teisinės valstybės principui ir demokratinėms institucijoms, taip pat padėti užtikrinti pilietinės visuomenės erdvę visame pasaulyje;

4. ragina toliau stiprinti bendradarbiavimą su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis ir kitais panašiai mąstančiais demokratiniais partneriais, siekiant remti laisvę ir demokratiją visame pasaulyje ir atremti autoritarinius ir totalitarinius režimus; ragina priimti naujas tarptautines demokratijos gynimo priemones ir dokumentus; ragina Komisiją persvarstyti, atnaujinti ir toliau plėtoti ES valstybių kūrimo programas, siekiant padidinti jų veiksmingumą ir pagerinti pasiektų rezultatų tvarumą;

5. pabrėžia, kad siekiant pateisinti plačių užmojų ES žmogaus teisių išorės politikos įsipareigojimus ir retoriką tokia politika turi būti nuosekli ir pavyzdinė, kad nebūtų mažinamas jos patikimumas, kai siekiama priešintis pasauliniam demokratiniam nuosmukiui; šiuo tikslu ragina ES ypatingą dėmesį skirti bet kokiems pažeidimams, susijusiems su jos politika, projektais ir finansavimu trečiojoje šalyse, ir užkirsti jiems kelią, taip pat užtikrinti jų skaidrumą, kad būtų išvengta nenuoseklaus požiūrio į panašias žmogaus teisių situacijas visame pasaulyje, ir sukurti skundų nagrinėjimo mechanizmą, skirtą asmenims, kurių teisės galėjo būti pažeistos vykdamas ES veiklą;

6. pabrėžia, kad svarbu, jog ES remtų tarpininkavimo ir rinkimų procesus teikdama pagalbą vietos stebėtojams ir vykdydama rinkimų stebėjimo misijas, kuriose aktyviai dalyvauja ir Parlamentas; pabrėžia, kad svarbu užtikrinti aukščiausio lygio apsaugą vietoje esantiems rinkimų stebėtojams, ir toliau teikti paramą šioje srityje; pabrėžia, kad reikia imtis veiksmingų tolesnių veiksmų, susijusių su tokių misijų ataskaitomis ir rekomendacijomis, siekiant sustiprinti demokratinius standartus ir palengvinti būsimus taikius perėjimo prie demokratijos procesus bei plėtrą atitinkamose šalyse; primena Parlamento politinio tarpininkavimo priemones, kurias būtų galima toliau plėtoti siekiant padėti laikytis šio bendro požiūrio; ragina Sąjungos vyriausiąją įgaliotinį užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Komisijos pirmininko pavaduotoją (vyriausiasis įgaliotinis ir pirmininko pavaduotojas) bei Europos išorės veiksmų tarnybą (EIVT) toliau pagal sutartą praktiką laiku ir tinkama forma Europos Parlamentui teikti tiriamųjų misijų parengtas ataskaitas;

7. ragina ES glaudžiai bendradarbiauti su vidaus ir tarptautinėmis organizacijomis, pvz., Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacija (ESBO), Europos Taryba ir organizacijomis, pritarusiomis Tarptautinio rinkimų stebėjimo principų deklaracijai, siekiant veiksmingai nustatyti kliūtis bet kokio kandidato rinkimų kampanijai, rinkimų klastojimą, balsavimo pažeidimus ir laisvos žiniasklaidos persekiojimą už jos pranešimus apie rinkimų procesus;

8. pabrėžia, kad Europos Parlamentas turėtų siekti veiksmingiau informuoti apie žmogaus teisių apsaugą, be kita ko, savo skubias rezoliucijas dėl žmogaus teisių pažeidimų versdamas į atitinkamų šalių vietos kalbas ir atitinkamai jas skelbdamas bei platindamas;

Žmogaus teisių ir demokratijos teminė programa

9. primena, kad pagarba žmogaus teisėms, demokratijai ir teisei valstybei yra kompleksinis visos Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonės (KVTBP „Globali Europa“) tikslas, kaip nustatyta reglamento 3 straipsnyje (tikslai); pabrėžia, kad žmogaus teisių ir demokratijos teminė programa, priimta pagal KVTBP „Globali Europa“, yra svarbi žmogaus teisių apsaugos ir laisvės bei demokratijos skatinimo visame pasaulyje priemonė;

10. pakartoja, kad pilietinės visuomenės subjektų finansavimo tvarkos ir mechanizmų įvairinimas ir maksimizavimas pagal KVTBP yra esminiai elementai ir turėtų būti skatinami atsižvelgiant į tų subjektų ypatumus ir užtikrinant, kad nebūtų ribojama nei jų veiksmų apimtis, nei galimų partnerių skaičius, be to, reikia toliau dirbti laikantis politikos suderinamumo vystymosi labui principo ir siekiant didesnės pilietinės erdvės autonomijos; ragina užtikrinti finansavimo, skiriamo pilietinei visuomenei ir žmogaus teisių gynėjams pagal KVTBP žmogaus teisių ir demokratijos teminę programą, įskaitant mechanizmą „ProtectDefenders.eu“ ir Europos demokratijos fondą, lygį ir lankstumą, kad būtų atsižvelgta į dabartinės neliberalios priešiškos reakcijos rimtumą ir pilietinės visuomenės erdvės mažėjimą visame pasaulyje;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

11. ragina užtikrinti didesnę pagal KVTBP sudaromų finansavimo susitarimų žmogaus teisių nuostatų skaidrumą ir paaiškinti tokių susitarimų sustabdymo pažeidus žmogaus teises, demokratijos principus ir teisinės valstybės principą bei sunkiais korupcijos atvejais mechanizmą ir kriterijus; ragina Komisiją griežtai susilaikyti nuo paramos trečiųjų šalių vyriausybės biudžetui išmokėjimo, kaip paramos teikimo šalims, kuriose pastebimi plačiai paplitę žmogaus teisių pažeidimai ir represijos prieš žmogaus teisių gynėjus;

12. palankiai vertina strateginį Komisijos ir Parlamento dialogą dėl visų KVTBP komponentų ir ragina Komisiją visapusiškai atsižvelgti į Parlamento indėlį į žmogaus teisių prioritetus tiek teminėje programoje, tiek visose geografinėse programose; pabrėžia, kad visapusiškas priemonės poveikis gali būti pasiektas tik tuo atveju, jei žmogaus teisių darbotvarkė bus integruota į visas ES išorės politikos kryptis ir programas, jei ji bus suderinta su jos vidaus politika ir jei ES bus laikoma patikima tarptautine veikėja, išpareigojusia ginti ir skatinti žmogaus teises;

13. palankiai vertina Europos demokratijos fondo darbą remiant pilietinę visuomenę ir laisvą žiniasklaidą visose ES pietinėse ir rytinėse kaimyninėse šalyse, taip pat Vakarų Balkanuose; ragina Komisiją padidinti ES paramos demokratijai rėmimo programų pakartotinio finansavimo mechanizmus, siekiant stiprinti paramos demokratijai srityje taikomus metodus „iš apačios į viršų“ ir užtikrinti, kad ES parama taip pat galėtų būti teikiama mažesnėms regioninio ar vietos lygmens iniciatyvoms;

14. pakartoja, kad remia Europos politinių fondų darbą remiant ir įgalinant naujos kartos politinius lyderius ES kaimyninėse šalyse ir už jų ribų;

ES specialusis įgaliotinis žmogaus teisių klausimais

15. palankiai vertina ES specialiojo įgaliotinio žmogaus teisių klausimais indėlį ginant ir propaguojant žmogaus teises pasaulyje; pabrėžia svarbų ES specialiojo įgaliotinio vaidmenį didinant ES žmogaus teisių politikos veiksmingumą bendradarbiaujant su trečiosiomis šalimis, bendradarbiaujant su panašiai mąstančiais partneriais siekiant pažangos įgyvendinant žmogaus teisių darbotvarkę ir didinant vidinį bei išorinį ES politikos nuoseklumą šioje srityje; pakartoja, kad skiriant ES specialųjį įgaliotinį Parlamente turėtų būti rengiamas išankstinis klausymas;

16. pažymi, kad reikėtų didinti ES specialiojo įgaliotinio įgaliojimus ir jo vaidmens matomumą, kad jis turėtų prasmingą poveikį žmogaus teisėms; pabrėžia, kad ES specialiajam įgaliotiniui suteikiami lankstūs įgaliojimai, kuriuos galima pritaikyti prie kintančių aplinkybių; mano, kad būtų galima pagerinti ES specialiojo įgaliotinio veiksmingumą stiprinant komunikacijos veiklą ir didinant jo veiklos matomumą visuomenėje, be kita ko, skelbiant viešus pareiškimus, kuriais remiami pavojuje esantys žmogaus teisių gynėjai, įskaitant Sacharovo premijos laureatus ir finalininkus, ir ilgą laiką kalinami žmogaus teisių gynėjai, taip padedant apsaugoti jų fizinę neliečiamybę ir jų atliekamą gyvybiškai svarbų darbą; pabrėžia, kad ES specialiajam įgaliotiniui žmogaus teisių klausimais svarbu glaudžiai bendradarbiauti su ES specialiaisiais įgaliotiniais šalyse ir regionuose, siekiant integruoti žmogaus teises į ES regioninę politiką;

17. rekomenduoja ES specialiajam įgaliotiniui ypatingą dėmesį skirti šalims ir temoms, nurodytoms Parlamento mėnesinėse skubiose rezoliucijose dėl žmogaus teisių pažeidimų, ypač žmogaus teisių pažeidimams, ypač padarytiems valdant autoritariniams režimams;

18. ragina Komisiją, vyriausiąją įgaliotinį ir pirmininko pavaduotoją ir valstybes nares užtikrinti politinę paramą ES specialiajam įgaliotiniui ir jo darbuotojams ir suteikti tinkamus žmogiškuosius bei finansinius išteklius;

19. ragina ES specialųjį įgaliotinį toliau dėti diplomatinės pastangas, siekiant sustiprinti ES teikiamą paramą tarptautinei humanitarinei teisei ir tarptautiniam teisingumui; dar kartą ragina paskirti ES specialųjį įgaliotinį šiuo klausimu;

ES dialogai žmogaus teisių klausimais

20. pripažįsta, kad ES dialogai žmogaus teisių klausimais gali padėti skatinti žmogaus teises ir demokratiją dvišaliuose santykiuose su trečiosiomis šalimis, tačiau pabrėžia, jog tam, kad jie būtų veiksmingi, jie turėtų būti vedami orientuojantis į rezultatus ir remiantis aiškiais kriterijais jų rezultatams įvertinti; apgailestauja dėl to, kad peržiūrėtose ES gairėse dėl dialogų žmogaus teisių klausimais su šalimis partnerėmis ir (arba) trečiosiomis šalimis nustatant konkrečius tikslus nenustatyti rodikliai, pagal kuriuos būtų galima atlikti tinkamą vertinimą; ragina EIVT, laikantis ES gairių, tokius vertinimus

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

atlikti kiekvieno dialogo metu, atsižvelgiant į tolesnius veiksmus, susijusius su atskirais atvejais, nurodytais dialoguose žmogaus teisių klausimais ir Parlamente; mano, kad nepavykus pasiekti konkrečių rezultatų dialoguose žmogaus teisių klausimais su trečiosiomis šalimis reikėtų vertinti, kaip toliau palaikyti dvišalius santykius;

21. pakartoja ES gairėse dėl žmogaus teisių gynėjų priimtą įsipareigojimą ES žmogaus teisių dialoguose su šalimis partnerėmis ir (arba) trečiosiomis šalimis atkreipti dėmesį į konkrečius žmogaus teisių gynėjų, kuriems gresia pavojus, atvejus ir pabrėžia, kad reikia nuosekliai užtikrinti, kad tokie klausimai minėtomis progomis būtų keliami; tikisi, kad EIVT ypač daug dėmesio skirs atskiriems Parlamento nurodytiems atvejams, ypač jo skubiose rezoliucijose nurodytiems atvejams, taip pat Sacharovo premijos laureatams ir finalistams, kuriems gresia pavojus, ir praneš apie veiksmus, kurių buvo imtasi;

22. pabrėžia, kad dialogai turėtų būti viena iš visapusiškų ES veiksmų žmogaus teisių srityje priemonių ir kad jie neturėtų būti laikomi su žmogaus teisėmis susijusių diskusijų aukšto lygio forumuose su visais atitinkamais subjektais, ypač su ES strateginiais partneriais, pakaitalu; ragina EIVT pakankamai iš anksto dalytis informacija su Parlamento Užsienio reikalų komitetu ir Žmogaus teisių pakomitečiu ir su pilietinės visuomenės organizacijomis apie numatomus dvišalius ir tarptautinius dialogus;

23. pabrėžia, kad visiems pilietinės visuomenės veikėjams, įskaitant nepriklausomas pilietinės visuomenės organizacijas, religines organizacijas, profesines sąjungas, bendruomenių organizacijas ir žmogaus teisių gynėjus, tenka itin svarbus vaidmuo dialoguose, nes jie dalyvauja šiuose dialoguose patys ir prisideda vertinant jų rezultatus; pabrėžia, kad ES ir jos valstybės narės turėtų užtikrinti tikras, prieinamas ir įtraukias konsultacijas su tokiomis organizacijomis ir jų dalyvavimą oficialiuose ir neoficialiuose dialoguose, taip pat tiriamųjų derybų metu; ragina EIVT ir Komisiją gerinti komunikaciją ir skaidrumą pilietinės visuomenės atžvilgiu; šiuo tikslu ragina EIVT ir Komisiją stiprinti ir didinti žmogaus teisių ryšių punktų savo geografiniuose padaliniuose matomumą ir didinti paramą pilietinei visuomenei, įskaitant techninę paramą, ypač šalyse, kuriose represiniai režimai siekia užkirsti kelią pilietinės visuomenės darbui;

24. pabrėžia, kad dialogai žmogaus teisių klausimais turėtų būti pagrindinė ES užsienio politikos priemonių rinkinio dalis ir negali būti tikslas patys savaime; pakartoja, kad pagal ES sutarties 21 straipsnį vertybėmis, kuriomis grindžiama Sąjunga, turi būti vadovujamasi visuose jos išorės politikos aspektuose; todėl ragina EIVT ir Tarybą geriau suderinti diplomatiją, interesus ir vertybes, labiau atsižvelgiant į žmogaus teisių tikslus, kuriais grindžiami ES išorės veiksmai, daugiau dėmesio skiriant ilgalaikę perspektyvą; dėl to pakartoja, kad pagarba žmogaus teisėms turi būti pagrindinė ES paramos trečiosioms šalims sąlyga;

Daugiašališkumas ir tarptautinis teisingumas

25. pažymi, kad 2020 m. buvo minimos 75-osios Jungtinių Tautų – esminio visuotinio forumo siekiant tarptautinio sutarimo taikos ir saugumo, darnaus vystymosi ir pagarbos žmogaus teisėms bei tarptautinei teisei – metinės; ragina ES ir jos valstybes nares ir toliau teikti gyvybiškai svarbią paramą Jungtinėms Tautoms ir toliau dėti pastangas, kad JT ir kituose daugiašaliuose forumuose būtų laikomasi vieningos pozicijos; atkreipia dėmesį į iššūkius, susijusius su visuotiniu naudojimusi žmogaus teisėmis, ir pabrėžia, kad reikia įtraukiesnio ir veiksmingesnio daugiašališkumo ir tarptautinio bendradarbiavimo; pabrėžia itin svarbų JT organų, kaip taikos skatinimo, konfliktų sprendimo ir žmogaus teisių apsaugos propagavimo forumo, vaidmenį ir ragina sustiprinti veiksmus ir skirti daugiau išteklių šioje srityje; palankiai vertina JT generalinio sekretoriaus raginimą imtis veiksmų žmogaus teisių srityje;

26. apgailestauja dėl to, kad kai kurios šalys ir toliau taiko dvigubus standartus, sprendamos žmogaus teisių padėties klausimus visame pasaulyje; smerkia vis dažnesnius bandymus pakenkti JT organų, visų pirma Žmogaus teisių tarybos, veikimui abejojant žmogaus teisių visuotinumu ir trukdyti taisyklėmis grindžiamai tarptautinei tvarkai; apgailestauja dėl to, kad šalys, kuriose veikia autokratiniai režimai ir vis kartojasi žmogaus teisių pažeidimai, tapo Žmogaus teisių tarybos narėmis, ir apgailestauja dėl to, kad jos akivaizdžiai nepaiso savo įsipareigojimų žmogaus teisių srityje, o jų bendradarbiavimo su JT mechanizmais, sukurtais per Žmogaus teisių tarybą, rezultatai yra apgailėtini; atsižvelgdamas į tai, ragina iš esmės reformuoti Žmogaus teisių tarybą, be kita ko, nustatant aiškius kriterijus jos nariams; ypač ragina EIVT inicijuoti pastangas siekiant suderintos ES ir valstybių narių pozicijos dėl narystės Žmogaus teisių taryboje ir pastangoms toms vadovauti, nes tai skatintų didesnę rinkimų proceso skaidrumą, visų pirma paviešinant ES valstybių narių balsus ir

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

pateikiant tokio jų balsavimo pagrindimą; be to, pabrėžia, kad reikia realaus proceso konkurencingumo užtikrinant, kad trijuose regioniniuose blokuose, kuriuose dalyvauja valstybės narės, būtų pasiūlyta daugiau kandidatų nei vietų, ir pagerinta kandidatų atskaitomybę tikrinant jų savanoriškus išpareigojimus ir bendradarbiavimo su Žmogaus teisių taryba ir JT sutartimis įsteigtais organais ir taikant specialias procedūras rezultatus;

27. griežtai smerkia visus išpuolius prieš įgaliojimus vykdyti JT specialiąsias procedūras turinčius asmenis ir prieš jų įgaliojimų nepriklausomumą ir nešališkumą; pabrėžia, kad valstybės suverenitetas negali būti naudojamas kaip dingstis išvengti tarptautinės bendruomenės vykdomos žmogaus teisių stebėsenos, nes pagal Jungtinių Tautų chartiją ir JT Generalinės Asamblėjos rezoliuciją 60/251 visos valstybės, nepaisant jų politinių, ekonominių ir kultūrinių sistemų, turi pareigą ir privalo skatinti bei ginti visas visų asmenų žmogaus teises ir pagrindines laisves, o JT Žmogaus teisių taryba turėtų spręsti žmogaus teisių pažeidimų problemas;

28. ragina valstybes nares ir ES demokratinius partnerius ryžtingai kovoti su tokiais bandymais ir stiprinti savo reakciją į šiurkščius tarptautinių žmogaus teisių pažeidimus; ragina Tarybą ir valstybes nares siekti reformuoti daugiašales institucijas, kad jos taptų atsparesnės ir pajėgesnės priimti nuoseklesnius ir labiau pritaikomus sprendimus;

29. pabrėžia, kad reikia tinkamai finansuoti visas JT žmogaus teisių institucijas, įskaitant sutarčių ir specialių procedūrų įgyvendinimo institucijas; ragina JT generalinį sekretorių šiuo tikslu skirti tinkamų išteklių iš JT biudžeto, o ES valstybes nares ragina padidinti savo savanoriškus įnašus;

30. pabrėžia, kad reikia atlikti nešališką, sąžiningą ir skaidrią nevyriausybinų organizacijų (NVO) prašymų suteikti konsultacinį statusą JT Ekonominėje ir Socialinėje Taryboje peržiūrą; pritaria ES raginimui suteikti labai uždelstą tam tikrų geros reputacijos NVO paraiškų patvirtinimą;

31. smerkia 45 šalyse vykdomus maždaug 240 pilietinės visuomenės narių, žmogaus teisių gynėjų ir žurnalistų represalijas ir bauginimus už bendradarbiavimą su JT pastaraisiais metais, kaip pranešė Jungtinių Tautų generalinis sekretorius; ragina ES ir valstybes nares imtis ryžtingų veiksmų prieš tokias represalijas, įskaitant visuotinį demarsą atitinkamų šalių atžvilgiu, ir imtis visų įmanomų priemonių, kad būtų užtikrinta saugi ir atvira erdvė asmenims ir pilietinės visuomenės organizacijoms bendrauti su Jungtinėmis Tautomis, jos atstovais ir mechanizmais;

32. pakartoja, kad tvirtai remia Tarptautinį baudžiamąjį teismą (TBT), kaip vienintelę tarptautinę instituciją, galinčią patraukti baudžiamojon atsakomybėn už kai kuriuos pačius baisiausius pasaulio nusikaltimus ir užtikrinti teisingumą jų aukoms; atkreipia dėmesį į TBT nepriklausomumą ir nešališkumą; ragina ES ir valstybes nares teikti tinkamą finansinę paramą, kad TBT galėtų vykdyti savo užduotis; pritaria Romos statuto visuotinumui ir ragina ES į susitarimus, kurie bus sudaryti su trečiosiomis šalimis, ištraukti konkrečią nuostatą dėl jo ratifikavimo ir prieinamumo; prašo, kad ES aktyviau bendradarbiautų su šalimis, kurios dar nėra prisijungusios prie Romos statuto; griežtai smerkia bet kokius išpuolius prieš TBT darbuotojus ar jo nepriklausomumą; laikosi nuomonės, kad bandymai pakenkti TBT patikimumui ir esminiam vaidmeniui yra išpuoliai prieš daugiašališkumą, todėl ES ir jos valstybės narės turėtų užginčyti tokius veiksmus, įskaitant atvejus, kai jų imasi artimos šalys partnerės; pabrėžia, kad TBT turi turėti visas galimybes patekti į šalis, kurias tiria, kad galėtų vykdyti savo užduotis; pabrėžia galimybes naudoti kitas novatoriškas priemones, įskaitant visuotinę jurisdikciją nacionalinio lygmens teisminėse institucijose, siekiant patraukti atsakomybėn tarptautinių nusikaltimų vykdytojus; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia šiuo metu JT Tarptautinės teisės komisijoje vykstančias diskusijas dėl valstybės pareigūnų imuniteto ir ragina vykdyti tolesnę su tuo susijusią veiklą; ragina ES toliau stiprinti gebėjimų formavimą nacionaliniu lygmeniu trečiojoje šalyje, kartu remiant tarptautinius baudžiamuosius tribunolus ir mechanizmus, taip pat platformas ir organizacijas, skirtas kovai su nebaudžiamumu, pvz., Tarptautinio baudžiamosio teismo koaliciją;

33. pakartoja savo raginimą imtis veiksmų siekiant kovoti su nebaudžiamumu ir skatinti atskaitomybę nuo konfliktų nukentėjusiuose regionuose ir šalyse; atkreipia dėmesį į tai, kad Parlamentas ir Taryba patvirtino bandomąjį projektą dėl Europos kovos su nebaudžiamumu observatorijos; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją ir EIVT įgyvendinti panašias priemones siekiant įgalinti aukas ir jas remti suteikiant joms galimybę pasinaudoti teisių gynimo priemonėmis ir gauti žalos atlyginimą, be kita ko, kai tai susiję su korupcija;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

Konkretūs su žmogaus teisėmis susiję klausimai

COVID-19

34. pabrėžia, kad dėl COVID-19 labai sustiprėjo pastarojo meto neliberalių demokratijų ir autoritarinių režimų skatinamos demokratiją silpninančios tendencijos; apgailestauja dėl to, kad šie režimai piktnaudžiavo epidemiologine krize, kad dar labiau suvaržytų saviraiškos, susirinkimų ir religijos bei tikėjimo laisvę, ribodami demokratinių institucijų veikimą, slopindami nepritariamą, įskaitant žiniasklaidos laisvės ribojimą internete ir realiaame gyvenime, ir vykdydami kritikų bei informatorių šmeižto kampanijas; taip pat apgailestauja dėl to, kad tokie režimai taip pat vykdė marginalizuotų gyventojų, visų pirma čiabuvių ir kitų mažumų, diskriminaciją, masiškai naudojo sekimo priemones, vykdė dezinformacijos kampanijas, ribojo prieigą prie informacijos, visų pirma informacijos iš pliuralistinės ir nepriklausomos žiniasklaidos, visai išjungdami internetą, ribodami dažnių juostą ir blokuodami turinį, įgyvendindami neatidėliotinas priemones nenustatant aiškių jų atšaukimo kriterijų, ribodami demokratinį rinkimų vykdymą ir taikydami atrankinę prieigą prie sveikatos priežiūros paslaugų, kaip tam tikrų gyventojų grupių diskriminavimo priemonę;

35. pripažįsta, koks svarbus žmogaus teisių gynėjų vaidmuo reaguojant į COVID-19 pandemiją, prisiimant daugybę naujų papildomų funkcijų savo kasdieniame darbe žmogaus teisių srityje, nepaisant didelės ir neproporcingos rizikos, su kuria jie susiduria; susirūpinęs pažymi, kad visame pasaulyje vyriausybės naudojo pandemiją kaip galimybę konkrečiai persekioti žmogaus teisių gynėjus, atsisakydamos juos paleisti iš kalėjimo, pratęsdamos jų sulaikymą neleidžiant susisiekti, apribodamos lankymą kalėjimuose ir uždaruose teismo posėdžiuose nuteisdamos juos, remiantis suklustotais kaltinimais;

36. kadangi COVID-19 pandemija padarė neigiamą poveikį ekonominėms ir socialinėms teisėms daugelyje pasaulio šalių, o dėl sveikatos ir vėlesnės ekonomikos krizės pradėjo didėti nelygybė valstybėse ir tarp jų; smerkia nuolatinis valdžios institucijų bandymus nepateikti tarptautiniams tyrėjams gyvybiškai svarbios informacijos apie COVID-19 kilmę ir plitimą; atkreipia dėmesį į tai, kad labai neigiamas COVID-19 pasekmes neproporcingai patyrė pažeidžiamose padėtyje esančios grupės, įskaitant, be kita ko, moteris, LGBTIQ asmenis, neturtingus žmones, vaikus, neįgaliuosius, migrantus, pabėgėlius, prieglobsčio prašytojus, religines, tikėjimo ir kitas mažumas, neoficialiai dirbančius darbuotojus ir kalėjimuose kalinčius ar sulaikytus asmenis; pabrėžia, kad pažeidžiamose padėtyje esančias grupes taip pat labiau veikia neigiami ekonominiai ir socialiniai pandemijos padariniai, bei sveikatos priežiūros ir švietimo prieinamumo apribojimai; susirūpinęs pažymi, kad daugėja netolerancijos, diskriminacijos ir neapykantą kurstančių kalbų prieš tam tikras pažeidžiamose padėtyje esančias grupes, visų pirma prieš mažumų grupes, taip pat pagrindinių laisvių apribojimų;

37. pabrėžia, kad ES turėtų labiau remti neigiamų COVID-19 pasekmių šalinimą, visų pirma atsižvelgiant į pažeidžiamose padėtyje esančias grupes; šiuo tikslu ragina ES skubiai sustiprinti pastangas panaikinti nerimą keliantį visuotinio vakcinų paskirstymo disbalansą ir taip įvykdyti savo ankstesnį įsipareigojimą remti COVID-19 vakcinos kaip visuotinės viešosios gėrybės idėją, be kita ko, perduodant technologijas ir didinant vietos gamybą, be kita ko, C-TAP (COVID-19 Technology Access Pool), siekiant užtikrinti, kad vakcinos būtų prieinamos, pasiekiamos ir įperkamos kuo daugiau žmonių; pabrėžia, kad svarbu remti švietimo ir sveikatos priežiūros sistemų stiprinimą, kad jos taptų atsparios būsimoms grėsmėms; ragina ES ir jos valstybes narsiai padidinti pagrindinių viešųjų sveikatos priežiūros paslaugų teikimui skiriamą finansavimą; atsižvelgdamas į tai pabrėžia socialinės apsaugos svarbą; ragina labiau remti novatoriškas šios srities technologijas ir palankiai vertina Europos komandos iniciatyvą; pripažįsta teisę į fizinę ir psichinę sveikatą, kuri daugelyje šalių vis dar yra stigmatizavimo ir diskriminavimo objektas, ir atkreipia dėmesį į tai, kad COVID-19 pandemija atskleidė didžiulį nepasirengimą teikti psichikos sveikatos priežiūros paslaugas;

Žmogaus teisių gynėjai

38. giria svarbų darbą, kurį atlieka visi žmogaus teisių gynėjai visame pasaulyje, kartais mokėdami už tai didžiausią kainą, ir, naudodamasis šia proga, pripažįsta visų žmogaus teisių gynėjų indėlį į žmogaus teisių judėjimą; pakartoja, kad žmogaus teisių gynėjai dažnai yra vieninteliai asmenys, galintys vykdyti stebėseną vietoje ir ginti žmogaus teises teritorijose, kurios yra okupuotos ar aneksuotos, ypač išaldytų konfliktų zonose, kuriose tiek tarptautinė bendruomenė, tiek ES turi ribotus pajėgumus imtis veiksmų;

39. yra labai susirūpinęs dėl nesaugios žmogaus teisių gynėjų padėties ir apgailestauja dėl to, kad jie tampa didėjančio smurto, įskaitant tikslinius žudymus, aukomis; atkreipia dėmesį į tai, kad kai kuriose šalyse ypač didelį susirūpinimą kelia žmogaus teisių gynėjų persekiojimas, priekabiavimas prie jų, bauginimas, pagrobimai ir neteisminės egzekucijos; pabrėžia, kad moterų, darbo, aplinkos ir čiabuvių žmogaus teisių gynėjų padėtis yra ypač sunki ir ją dar labiau pablogino COVID-19;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

apgailestauja dėl to, kad vis dažniau naudojami tokie metodai kaip priekabiavimas, kriminalizavimas ir šmeižto kampanijos, savavališki areštai ir neribotas sulaikymas nežmoniškomis sąlygomis siekiant nutildyti žmogaus teisių gynėjus, dažnai remiantis neteisingai apibrėžtais kaltinimais terorizmu; dar kartą ragina ES delegacijas ir valstybių narių ambasadas trečiojoje šalyje išnagrinėti pokyčius ir iššūkius, susijusius su teise skatinti ir ginti žmogaus teises, taip pat ieškoti, gauti ir reaguoti į informaciją apie žmogaus teisių gynėjų padėtį, reguliariai lankyti juos kalėjimuose, stebėti jų teismo procesus ir remti jų teisę kreiptis į teismą ir gauti apsaugą; be to, ragina ES ir jos valstybes nares parengti plačių užmojų ES veiksmų strategiją, kuria siekiama spręsti gausėjančių išpuolių prieš žmogaus teisių gynėjus problemą;

40. raginti sukurti ES lygmeniu įgyvendinamą trumpalaikių vizų sistemą laikinai perkeltiant žmogaus teisių gynėjus, visų pirma įtraukiant nurodymus į ES vizų vadovą ir iš dalies pakeičiant vizų teises priemones, ypač Vizų kodeksą; apgailestauja dėl to, kad per pastaruosius metus šiuo klausimu nepadaryta pažangos, ir primygtinai ragina išsamiai persvarstyti ir parengti labiau suderintą ES politiką dėl skubių vizų išdavimo žmogaus teisių gynėjams valstybėse narėse;

41. ragina suteikti Europos Parlamentui didesnius įgaliojimus vykdyti ES delegacijų veiksmų, susijusių su žmogaus teisių pažeidimais ir piktnaudžiavimu trečiojoje šalyje, priežiūrą ir imtis konkrečių ir ryžtingų priemonių, jei jos nepajėgia vykdyti tokių savo pareigų; pabrėžia, jog reikia užtikrinti, kad ES delegacijos galėtų naudotis visais reikiama ir tinkama išteklių bei gebėjimais, siekdamas veiksmingai veikti, kai reikia spręsti žmogaus teisių klausimus trečiojoje šalyje;

42. griežtai smerkia žmogaus teisių gynėjų žudymą visame pasaulyje ir reikalauja, kad būtų vykdomas teisingumas tų išpuolių atžvilgiu ir užtikrinama atskaitomybė už juos aukščiausiu sprendimų priėmimo lygmeniu; pabrėžia, kad dauguma tokių žmogaus teisių gynėjų saugojo savo žemę ir aplinką ir gynė čiabuvių tautų teises; pakartoja savo raginimą užtikrinti, kad būtų visapusiškai laikomasi laisvo, išankstinio ir informacija pagrįsto sutikimo principo pagal Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) konvenciją Nr. 169 dėl čiabuvių ir gentimis gyvenančių tautų; pabrėžia, kad reikia gerinti galimybes kreiptis į teismą visame pasaulyje, siekiant kovoti su plačiai paplitusiu nebaudžiamumu už tokius nužudymus; vis dėlto pažymi, kad reikia dėti daugiau pastangų ne tik žalos atlyginimo ir teisių gynimo, bet ir prevencijos srityje, be kita ko, stiprinant nacionalinius žmogaus teisių gynėjų apsaugos trečiojoje šalyje planus;

Saviraiškos, taikių susirinkimų ir asociacijų laisvė

43. pabrėžia, kad naujausias išvados, pvz., dėl „NSO Pegasus“ skandalo, patvirtina, kad žmogaus teisių gynėjų ir žurnalistų (ir ne tik jų) šnipinėjimas kelia didžiulį susirūpinimą ir, atrodo, patvirtina, jog kyla pavojus dėl netinkamo stebėjimo technologijų naudojimo, siekiant pakenkti žmogaus teisėms; ragina skatinti saugią ir atvirą erdvę ir didesnius pilietinės visuomenės organizacijų, žmogaus teisių gynėjų, žurnalistų ir kitų atitinkamų asmenų pajėgumus, siekiant juos apsaugoti nuo kibernetinio sekimo ir kišimosi; pabrėžia, kad šioje srityje reikia griežtesnio nacionalinio ir tarptautinio reglamentavimo;

44. reiškia didelį susirūpinimą dėl konkrečių saviraiškos, taikių susirinkimų ir asociacijų laisvės apribojimų ir pabrėžia, kad tokią laisvę reikia užtikrinti ir gerbti; dar kartą atkreipia dėmesį į konkrečius uždavinius, susijusius su nuomonės ir saviraiškos laisve, ir į jų sąsają su informacijos laisve, įskaitant galimybę gauti nepriklausomą ir patikimą informaciją internetu ir realiame gyvenime;

45. pažymi, kad nepriklausoma žurnalistika ir patikimų žiniasklaidos kanalų buvimas niekada nebuvo toks gyvybiškai svarbus siekiant išlaikyti saugią, sveiką ir gerai veikiančią žmonių visuomenę kaip šiandien, ir pabrėžia, kad reikia skirti daugiau viešosios paramos nepriklausomai žurnalistikai visame pasaulyje; smerkia didėjančią teisinį priekabiavimą ir ribojamuosius teisės aktus, kaip priemonę nutildyti kritišką nuomonę, pvz., teikiant strateginius ieškinius prieš visuomenės dalyvavimą ir kriminalizuojant šmeižtą internete ir realiame gyvenime, kurie naudojami siekiant įtikinti žurnalistus, informatorius ir žmogaus teisių gynėjus nutraukti korupcijos ir kitų viešojo intereso klausimų tyrimus ir faktų atskleidimą daugelyje šalių; primena, jog būtina užtikrinti žiniasklaidos priemonių savininkų, įskaitant akcininkus, skaidrumą, atsivėlgiant į jų vaidmenį užtikrinant žiniasklaidos pliuralizmą;

46. dar kartą atkreipia dėmesį į konkrečius su asociacijų laisve susijusias problemas, kurios kyla dėl ribojamųjų teisės aktų, pvz., kovos su terorizmu, kovos su ekstremizmu ir kovos su korupcija teisės aktų, taikymo pilietinės visuomenės organizacijoms ir su tuo susijusių pavojų, kad bus nustatyti sudėtingi registracijos, finansavimo ir ataskaitų teikimo reikalavimai, taikant juos kaip valstybės kontrolės formas, taip pat dėl kitų priemonių, pavyzdžiui, demonstracijų

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

malšinimo jėga, priekabiavimo ir savavališkų sulaikymų; smerkia tai, kad piktnaudžiaujama teisėkūros ir policijos galiomis ar saugumo priemonėmis siekiant apriboti teisę protestuoti; pabrėžia, kad 2020 ir 2021 m. buvo numalšinta dešimtys demonstracijų, be kita ko, nužudant protestuotojus ir savavališkai sulaikant šimtus taikių protestuotojų, iš kurių daugelis buvo kankinami ir su jais buvo netinkamai elgiamasi, taip pat jie buvo priversti teismo procesuose sumokėti dideles baudas, neužtikrinant minimalių procedūrinių standartų; smerkia teisės į kolektyvines derybas, konsultacijas ir darbuotojų bei profesinių sąjungų dalyvavimą pažeidimus;

47. reiškia didelį susirūpinimą dėl akademinės laisvės ribojimo ir didėjančios mokslininkų cenzūros ir įkalinimo visame pasaulyje, nes tai turi rimtų pasekmių teisei mokytis; primygtinai ragina ES ir valstybes nares, vykdant dvišalį ir daugiašalį bendradarbiavimą, sustiprinti diplomatinės pastangas, susijusias su valstybės ir nevalstybinių subjektų grasinimais ar išpuoliais prieš akademinę laisvę; ragina EIVT ir Komisiją persvarstyti esamus žmogaus teisių gynėjų paramos ir apsaugos mechanizmus, siekiant plėtoti pagalbos poreikio nustatymo ir jos teikimo pajėgumus, įskaitant neatidėliotiną apsaugą ir paramą tais atvejais, kai vykdomi išpuoliai prieš akademinę laisvę; ragina Komisiją užtikrinti tolesnę aukšto lygio paramą Europos tarpuniversitetiniam žmogaus teisių ir demokratizacijos centrai bei pasauliniam švietimo žmogaus teisių klausimais universitetų tinklui, nes jie yra ES paramos švietimui žmogaus teisių srityje visame pasaulyje pavyzdys;

48. smerkia vis dažnesnę autoritarinių valstybių praktiką rengti didelius sporto ar kultūros renginius siekiant gerinti savo tarptautinį teisėtumą, sykiu toliau ribojant priešingą požiūrį šalies viduje; ragina ES ir jos valstybes nares diskutuoti su nacionalinėmis sporto federacijomis, įmonių subjektais ir pilietinės visuomenės organizacijomis dėl jų dalyvavimo tokiuose renginiuose, įskaitant 2022 m. Pekino žiemos olimpinės žaidynes, sąlygų; ragina parengti ES sporto ir žmogaus teisių politikos programą;

Teisė į saugią ir sveiką aplinką

49. pripažįsta, kad klimato kaita – viena iš didžiausių grėsmių mūsų ir būsimų kartų žmogaus teisėms, kelianti itin rimtą pavojų pagrindinėms teisėms į gyvybę, sveikatą, maistą, būstą ir tinkamą asmenų ir bendruomenių gyvenimo lygį; pabrėžia, kad vyriausybės yra įsipareigojusios veikti žmogaus teisių ir tvaraus vystymosi srityje; supranta, kad žmogaus teisės, sveikos aplinka ir kova su klimato kaita yra tarpusavyje glaudžiai susijusios, ir atkreipia dėmesį į JT raginimą visame pasaulyje pripažinti teisę į saugią, švarią, sveiką ir tvarią aplinką; pabrėžia gyvybiškai svarbų vaidmenį, kurį atlieka aplinkos apsaugos srities žmogaus teisių gynėjai ir vietos bei čiabuviai gyventojai, saugodami tokią aplinką nepaisant grasinimų smurtu, kurių jie dažnai sulaukia iš tų, kurie yra atsakingi už aplinkai kenksmingą praktiką ir iš jos gauna naudos; ragina ES ir valstybes nares remti natūralios aplinkos naikinimo (ekocido) pripažinimą tarptautiniu nusikaltimu pagal Tarptautinio baudžiamojo teismo Romos statutą ir prašo Komisijos išnagrinėti ekocido svarbą ES teisei ir ES diplomatijai; ragina ES ir valstybes nares imtis drąsių iniciatyvų, kad būtų pasauliniu mastu kovojama su nebūdžiamumu už nusikaltimus aplinkai;

50. atkreipia dėmesį į valstybių ir kitų pareigas vykdančių subjektų, įskaitant įmones, pareigas ir atsakomybę švelninti klimato kaitos poveikį, užkirsti kelią jos neigiamam poveikiui žmogaus teisėms ir biologinės įvairovės blogėjimui bei nykimui, taip pat skatinti tinkamą politiką, kuri būtų pakankamai plataus užmojo ir nediskriminacinė, pagal kurią būtų numatytas piliečių dalyvavimas ir galimybė pasinaudoti veiksmingomis teisių gynimo priemonėmis ir kuri atitiktų įsipareigojimus žmogaus teisių srityje; primygtinai ragina ES siekti kompensuoti visuotinės klimato krizės padarinius, be kita ko, vykdant veiksmingus ir tvarius politikos veiksmus, ir laikytis Paryžiaus susitarimo tikslų; pakartoja savo raginimą ES ir valstybėms narėms vykdant išorės veiksmus stiprinti ryšį tarp žmogaus teisių ir aplinkos ir teikti veiksmingą apsaugą žmogaus ir aplinkos teisių gynėjams;

51. atkreipia ypatingą dėmesį į išteklių naudojimo ir konfliktų, karų ir smurto finansavimo sąsają ir pripažįsta, kad klimato kaitos padariniai aplinkai gali padidinti migraciją ir priverstinį gyventojų perkėlimą;

52. pabrėžia, kad čiabuvių tautos dažnai buvo pirmosios miškų naikinimo aukos, o tai, be kitų teisių, kelia grėsmę jų teisėms į žemę ir prieigai prie gyvybiškai svarbių išteklių; atsižvelgdamas į tai pabrėžia jų teisę apibrėžti ir nustatyti savo savarankiško vystymosi, savo žemių, teritorijos ir kitų išteklių naudojimo prioritetus ir strategijas; primena, kad nebūdžiamumas už čiabuvių tautų teisių pažeidimus yra pagrindinis miškų naikinimo veiksnys, todėl mano, kad atsakomybė už šiuos pažeidimus yra itin svarbi;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

Moterų teisės, moterų įgalinimas ir lyčių lygybė

53. pabrėžia, kad itin svarbu propaguoti moterų teises, ir palankiai vertina 2021–2025 m. ES veiksmų planą dėl lyčių lygybės ir moterų įgalėjimo vykdamas ES išorės veiksmus (LLVP III), kaip ES įsipareigojimo šioje srityje ženklą; palankiai vertina svarbų politinių lyderių moterų ir pilietinių aktyvistų vaidmenį politiniame, socialiniame ir aplinkos apsaugos judėjimuose ir apgailestauja dėl to, kad moterys dažnai tampa smurto taikiniais tiek dėl lyties, tiek dėl savo veiklos, net sumokėdamos už tai gyvybę;

54. primena, kad Stambulo konvencijoje, kaip pirmojoje visuotinai privalomoje sutartyje, skirtoje kovoti su smurtu prieš moteris ir mergaites bei smurtu šeimoje, nustatomas tarptautinių standartų, kuriuos reikia toliau ratifikuoti ir įgyvendinti, etalonas;

55. pripažįsta neproporcingą pandemijos poveikį moterims, ypač smurto dėl lyties padidėjimą dėl nustatytų izoliavimo priemonių; apgailestauja dėl to, kad moterys, taip pat ir moterys Europos Sąjungoje, ir toliau sudaro daugumą smurto dėl lyties, pvz., smurto šeimoje ir seksualinio smurto ir prievartos, įskaitant moterų lyties organų žalojimą, aukų ir kad jos patiria diskriminaciją politiniame ir profesiniame gyvenime, taip pat švietimo ir sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo srityje; pabrėžia, kad dėl pandemijos labai sumažėjo priežiūros teikimas smurto dėl lyties ir prekybos žmonėmis aukoms, jų apsauga ir galimybės naudotis teise kreiptis į teismą; ragina ES skatinti rengti skubios pagalbos planus ir protokolus tiek JT lygmeniu, tiek šalyse partnerėse, siekiant pagalbos programas pritaikyti prie pandemijos sąlygų, jos padarinių ir būsimų krizių; palankiai vertina bendras ES ir JT pastangas bei investicijas pradedant įgyvendinti iniciatyvą „Spotlight“, kuria siekiama panaikinti visų formų smurtą prieš moteris ir mergaites;

56. apgailestauja dėl to, kad bendra pažanga moterų teisių srityje yra gerokai mažesnė nei 1995 m. Pekino konvencijoje numatyti JT šalių įsipareigojimai, ir yra susirūpinęs dėl regreso tendencijos lyginant su pasiekta pažanga; yra labai susirūpinęs dėl to, kad blogėja kiekvieno asmens teisė visiškai kontroliuoti savo seksualumą, taip pat lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises, be prievartos ir diskriminacijos, visų pirma kiek tai susiję su galimybe saugiai ir laisvai nutraukti nėštumą; smerkia visus mėginimus riboti esamas teises ir apsaugą lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių srityje, taip pat teisės aktus, politiką ir praktiką, kuria ir toliau neigiamos ar ribojamos šios teisės daugelyje pasaulio šalių; pabrėžia, kad visiems žmonėms turi būti užtikrinta prieiga prie lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių ir teisė į švietimą, informaciją, šeimos planavimą, šiuolaikinius kontracepcijos metodus, saugų ir teisėtą nėštumo nutraukimą ir gimdyvių, prenatalinių ir postnatalinių sveikatos priežiūros paslaugų teikimą; prašo ES ir valstybių narių pripažinti neatimamas moterų teises į savo fizinę neliečiamybę, orumą ir savarankišką apsisprendimą, taip pat prašo ginti visų žmogaus teisių visuotinumą ir nedalumą visais atvejais ir propaguoti lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises, laikant jas savo tarptautinių įsipareigojimų dalimi ir atitinkančias darnaus vystymosi tikslus (DVT);

57. yra labai susirūpinęs dėl to, kad seksualinis smurtas ir smurtas dėl lyties naudojami kaip karo ginklas; pabrėžia, kad seksualiniai ir su lytimi susiję nusikaltimai Romos statute įvardijami kaip karo nusikaltimai, nusikaltimai žmoniškumui arba laikomi sudėtine genocido ar kankinimų dalimi; ragina imtis suderintų veiksmų, kad būtų nutrauktas seksualinio smurto kaip karo ginklo naudojimas; ragina ES kovoti su nebaudžiamumu už lytinių ir reprodukcinę teisių pažeidimus konflikto aplinkybėmis ir remia moterų ir mergaičių teises į tiesią, veiksmingą teisių gynimo priemones ir žalos atlyginimą už šių teisių pažeidimus;

58. pabrėžia, kad Pasaulio sveikatos organizacijos paskelbtuose vertinimuose nurodoma, jog visame pasaulyje maždaug 1 iš 3 (30 proc.) moterų savo gyvenime yra patyrusios fizinį ir (arba) seksualinį lytinio partnerio smurtą arba asmens, kuris nėra partneris, seksualinį smurtą; pabrėžia, kad didžiausią šio smurto dalį sudaro lytinio partnerio smurtas; pabrėžia tai, kad kasdien 137 moterys žūva nuo savo šeimos nario rankos; ragina ES ir pasaulinius veikėjus griežtai pasmerkti lytinių partnerių smurtą ir naudoti visas turimas priemones siekiant užkirsti kelią lytinių partnerių smurtui, apsaugoti aukas ir patraukti baudžiamojon atsakomybėn nusikaltimo vykdytojus; smerkia nusikaltimus prieš mergaites ir moteris šeimoje dėl netinkamo laikomo elgesio siekiant pataisyti tariamą šeimos reputaciją;

59. pažymi, kad 2020 m. prekybos žmonėmis aukų, kurių dauguma yra moterys, padėtis labai pablogėjo, nes dėl COVID-19 pandemijos prekybos žmonėmis aukos tapo dar pažeidžiamesnės; palankiai vertina tai, kad pradėta įgyvendinti 2021–2025 m. ES kovos su prekyba žmonėmis strategija; pabrėžia, kad reikia ypač stiprinti kovą su prekyba žmonėmis ir joje dalyvaujančiomis organizuotomis nusikalstamomis grupuotėmis; pabrėžia, kad COVID-19 pandemijos metu prekybos

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

žmonėmis aukų nustatymas tapo dar sudėtingesnis; taigi ragina ES ir jos valstybes nares dėti daugiau pastangų vykdamant tarptautinį teisminį ir teisėsaugos bendradarbiavimą siekiant užkirsti kelią prekybai žmonėmis ir nustatyti aukas, vengiant jų kriminalizavimo, teikti joms būtiną sveikatos priežiūros ir psichologinę pagalbą glaudžiai bendradarbiaujant su JT narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuru, NVO ir pilietinės visuomenės organizacijomis, besirūpinančiomis aukų apsauga;

60. smerkia komercinę surogatinės motinystės praktiką – pasaulinį reiškinį, dėl kurio moterys visame pasaulyje yra išnaudojamos ir jomis prekiaujama, kuri nukreipta visų pirma į finansiniu ir socialiniu požiūriu pažeidžiamas moteris; atkreipia dėmesį į jos didelį poveikį moterims, moterų teisėms, moterų sveikatai ir lyčių lygybei ir pabrėžia jos tarpvalstybinį poveikį; ragina sukurti Europos teisinę sistemą, pagal kurią būtų sprendžiama neigiamų komercinės surogatinės motinystės pasekmių problema;

Vaiko teisės

61. primena, kad vaiko teisės neturi ribų, ir ragina sistemingai ir nuosekliai skatinti ir ginti vaikų teises Europoje ir už jos ribų, laikantis JT vaiko teisių konvencijos (JT VTK) ir Darbotvarkės iki 2030 m.;

62. primena savo raginimą ES ir valstybėms narėms dėti daugiau pastangų siekiant panaikinti visų rūšių prievartą prieš vaikus; palankiai vertina neseniai priimtą 2021–2024 m. ES vaiko teisių strategiją, vis dėlto pabrėžia, kad vaikai ir toliau tampa smurto, ankstyvų ir priverstinių santuokų, prievartinio atvertimo, prostitucijos, vaikų pornografijos ir pedofilijos, seksualinės prievartos, seksualinės prievartos, įskaitant lyties organų žalojimą, prekybos vaikais, prievartinio atskyrimo nuo savo tėvų, vaikų darbo ir vaikų kareivių verbavimo aukomis ir kad jie kenčia dėl galimybių gauti išsilavinimą ir sveikatos priežiūros paslaugas stygiaus, dėl netinkamos mitybos ir skurdo, ypač humanitarinių krizių ir ginkluotų konfliktų metu; pabrėžia, kad 2021 m. paskelbti Tarptautiniais vaikų darbo panaikinimo metais; ragina vaiko teises ir JT vaikų ir ginkluotų konfliktų darbotvarkę integruoti į visas ES išorės politikos sritis; primygtinai ragina ES užtikrinti, kad jos prekybos ir vystymosi politika būtų vykdoma visiškai nuosekliai, siekiant panaikinti vaikų darbą; todėl atkreipia dėmesį į daugelio suinteresuotųjų subjektų dialogą dėl tvarios kakovos; ragina valstybes nares vykdyti savo įsipareigojimus, susijusius su užsienio kovotojų vaikų, kurie yra ES piliečiai, apsauga;

63. ragina ES įtraukti vaiko teises ir vaikų apsaugą į visas ES išorės politikos kryptis, įskaitant dialogus žmogaus teisių klausimais, tarptautinius ir prekybos susitarimus, Pasirengimo narystei pagalbos priemonę (PNPP III) ir KVTBP „Globali Europa“; pabrėžia, kad reikia stebėti visas ES intervencijas, susijusias su vaikais, ir užtikrinti, kad būtų visapusiškai įgyvendinamas nepakenkimo vaiko teisėms požiūris;

Prekyba žmonėmis ir priverčiamasis darbas

64. smerkia visų formų prekybą žmonėmis, priverstinį darbą ir šiuolaikinę vergovę įvairiose visuomenės grupėse, įskaitant, be kita ko, moteris, vaikus, imigrantus ir kvalifikuotus darbuotojus; primena valstybėms narėms, kad būtina vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už tokią veiklą ir už ją bausti tiek kilmės šalyse, tiek tarptautiniu mastu; pabrėžia, kad reikia vykdyti išsamią žmogaus ir darbo teisių laikymosi stebėseną ir auditą, kai mokami įnašai pagrindinių paslaugų sąnaudoms kompensuoti trečiojoje šalyse, kurioms to reikia, siekiant išvengti tokių paslaugų teikimo blogomis sąlygomis, pažeidžiant žmogaus teises; reikalauja ES ir jos valstybių narių imtis vadovaujančio vaidmens tarptautinių forumų veikloje, siekiant panaikinti visų rūšių prekybą žmonėmis, priverstinį darbą ir šiuolaikinę vergovę, taip pat siaubingus nusikaltimus, kurie tampa sunkioje padėtyje atsidūrusių žmonių migracijos, paskatintos didelio pažeidžiamumo ir kančių, priežastimi; atsižvelgdamas į šių pažeidimų rimtumą, prašo ES į galiojančius susitarimus ir į susitarimus, sudaromus su trečiosiomis šalimis, įtraukti konkrečią sąlygą dėl visų formų prekybos žmonėmis, priverčiamojo darbo ir šiuolaikinės vergovės, pasitaikančių labai įvairiose visuomenės grupėse, įskaitant, be kita ko, moteris, imigrantus ir kvalifikuotus darbuotojus, pasmerkimo ir nesuderinamumo su teise;

Netolerancija ir diskriminacija

65. pakartoja, kad griežtai smerkia diskriminaciją, ksenofobiją, netoleranciją, persekiojimą ir žudymus, susijusius su rase, etnine kilmė, tautybe, socialine klase, negalia, kasta, religija, tikėjimu, amžiumi, lytine orientacija ir lytine tapatybe, kurie ir toliau išlieka pagrindine daugelio šalių problema; pabrėžia labai neproporcingą COVID-19 pandemijos poveikį rasinei ir etninei diskriminacijai, ksenofobijai ir su tuo susijusiai netolerancijai; palankiai vertina tai, kad pradėtas įgyvendinti 2020–2025 m. ES kovos su rasizmu veiksmų planas, kuriame pripažįstami ne tik individualūs ir socialiniai šio reiškinio aspektai,

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

bet ir struktūrinis jo pobūdis; pabrėžia, jog nepaisant to, kad nuo 2001 m., kai buvo priimta Durbano deklaracija ir veiksmų programa, dirbta 20 metų, rasizmas, diskriminacija, ksenofobija ir su tuo susijusi netolerancija tebėra rimta problema daugelyje pasaulio šalių, ir ragina visiškai netoleruoti šių reiškių; ragina vyriausybes, regionines organizacijas, pilietinę visuomenę ir kitus suinteresuotuosius subjektus padvigubinti pastangas siekiant veiksmingai įgyvendinti deklaraciją ir parengti bei įgyvendinti kovos su rasizmu, rasine diskriminacija, ksenofobija ir su tuo susijusia netolerancija veiksmų planus; ragina ES, bendradarbiaujant su panašiai mėstančiais partneriais ir tarptautinėmis organizacijomis, pvz., ESBO, JT, Afrikos Sąjunga, Amerikos valstybių organizacija ir Europos Taryba, surengti pasaulinį aukščiausio lygio susitikimą kovos su rasizmu ir diskriminacija klausimais;

66. apgailestauja dėl to, kad visame pasaulyje čiabuvių tautos toliau susiduria su plačiai paplitusia ir sisteminga diskriminacija ir persekiojimu, įskaitant priverstinius perkėlimus, savavališkus areštus ir žmogaus teisių bei žemės gynėjų žudymą; pakartoja savo raginimą ES, jos valstybėms narėms ir jų partneriams tarptautinėje bendruomenėje imtis visų būtinų priemonių, kad būtų pripažintos, apsaugotos ir propaguojamos čiabuvių tautų teisės, įskaitant jų teises į savo kalbą, žemę, teritorijas ir išteklius, ir sukurti skundų teikimo mechanizmą, pagal kurį būtų teikiami skundai dėl pažeidimų ir piktnaudžiavimo; teigiamai vertina pilietinės visuomenės ir NVO veiklą šiais klausimais; primena savo sprendimą paskirti Parlamento nuolatinį pranešėją čiabuvių tautų klausimais, siekiant stebėti čiabuvių tautų žmogaus teisių padėtį; ragina valstybes ratifikuoti Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) konvencijos Nr. 169 dėl čiabuvių ir gentimis gyvenančių tautų nuostatas; rekomenduoja ES ir jos valstybėms narėms į atitinkamas esamas ir rengiamas išsames patikrinimo sistemas įtraukti nuorodas į čiabuvių tautas bei į JT deklaracijoje dėl čiabuvių tautų teisių nustatytas teises;

67. labai susirūpinęs atkreipia dėmesį į kastų hierarchijų, diskriminacijos dėl priklausymo kastai apimtį ir pasekmes, taip pat dėl priklausymo kastai vykdomus žmogaus teisių pažeidimus, įskaitant atsisakymą užtikrinti galimybes naudotis teisės sistema ar gauti darbą, nuolatinę segregaciją, skurdą ir stigmatizavimą, taip pat su kastomis susijusias kliūtis, trukdančias naudotis pagrindinėmis žmogaus teisėmis ir lengvinti žmogaus socialinę raidą; pakartoja savo raginimą ES ir jos valstybėms narėms aktyviau dėti pastangas remiant iniciatyvas Jungtinėse Tautose ir atitinkamose trečiojoje šalyse, siekiant panaikinti diskriminaciją dėl priklausymo kastai;

LGBTIQ teisės

68. griežtai smerkia žmogaus teisių pažeidimus, diskriminaciją, persekiojimą ir grasinimus gyvybei, nukreiptus prieš lesbietes, geėjus, biseksualius, translyčius, nebinarinio lytiškumo, interseksualius ir queer (LGBTIQ) asmenis ir jų žudymus visame pasaulyje, kuriuos dar labiau pablogino COVID-19, kuria prisidengiama siekiant slopinti LGBTIQ gynėjus ir vykdyti homofobinį ir transfobinį šmeižtą; ragina ES imtis svarbaus vaidmens ginant LGBTIQ asmenų žmogaus teises tarptautiniuose forumuose, be kita ko, siekiant dekriminalizuoti seksualinę orientaciją, lytinę tapatybę, lyties raišką ir lytinius požymius ir sustabdyti interseksualių asmenų lyties organų žalojimą, vadinamąją „atvertimo terapiją“ ir priverstinę translyčių asmenų sterilizaciją; palankiai vertina tai, kad į 2020–2025 m. LGBTIQ lygybės strategiją įtrauktas ES įsipareigojimas LGBTIQ klausimus įtraukti į visas savo išorės politikos sritis, įskaitant paramą pagal KVTBP „Globali Europa“ ir Pasirengimo narystei pagalbos priemonę; ragina ES ir valstybes nares savo išorės politikoje atidžiai ir nuosekliai taikyti ES gaires dėl LGBTIQ asmenų žmogaus teisių propagavimo ir apsaugos;

Teisė į minties, sąžinės, religijos ar tikėjimo laisvę

69. visapusiškai remia teisę į minties, sąžinės ir religijos laisvę, teisę turėti tikėjimą arba netikėti, taip pat teisę išpažinti religiją ar tikėjimą ir juos keisti ar jų atsisakyti be smurto, persekiojimo ar diskriminacijos baimės; pabrėžia, kad svarbu spręsti persekiojimo dėl religijos ar tikėjimo problemą, ir smerkia daugelyje pasaulio vietų vykdomą mažumų persekiojimą šiuo pagrindu; ragina valstybes nares ir EIVT ypatingą dėmesį skirti tokiems atvejams ir atitinkamai į juos reaguoti; smerkia piktnaudžiavimą šventvagystės įstatymais siekiant įtvirtinti diskriminaciją ir apgailestauja dėl religijos ir religinių institucijų naudojimo pažeidžiant žmogaus teises, persekiojant, be kita ko, teisinėmis priemonėmis, tikėjimo pagrindu susibūrusias ar religines mažumas ir bendruomenes, moteris, LGBTIQ asmenis ir kitus pažeidžiamoje padėtyje esančius asmenis; pakartoja, kad smerkia bet kokius valdžios institucijų ar vyriausybės bandymus neigti ar kištis į religinių ar tikėjimo lyderių pasirinkimą; pabrėžia, kad valstybėms tenka atsakomybė propaguoti ir ginti tikėjimui ar religinėms mažumoms priklausančių asmenų žmogaus teises; pabrėžia pilietinės visuomenės iniciatyvų svarbą šioje srityje;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

70. ragina Komisiją ir Tarybą įgyvendinti plataus užmojo programas religijos ar tikėjimo laisvei visame pasaulyje ginti, be kita ko, skatinti ir remti tarptautines pastangas rinkti žiaurių nusikaltimų įrodymus, patraukti kaltininkus baudžiamojon atsakomybėn, veiksmingai vykdyti baudžiamuosius nuosprendžius ir atlyginti nusikaltimo aukoms padarytą žalą; ragina Tarybą, Komisiją, EIVT ir valstybes nares dirbti kartu su trečiosiomis šalimis, kad būtų priimtos priemonės neapykantos nusikaltimams išvengti ir su jais kovoti;

71. pažymi, kad ES specialiojo pasiuntinio religijos ar tikėjimo laisvės propagavimo už ES ribų klausimais pareigybė iš viso buvo laisva daugiau kaip metus; pakartoja savo raginimą Tarybai ir Komisijai kuo greičiau atlikti skaidrų ir išsamų specialiojo pasiuntinio pareigybės veiksmingumo ir pridėtinės vertės vertinimą, suteikti specialiajam pasiuntiniui pakankamai išteklių ir tinkamai remti jo institucinius įgaliojimus, pajėgumus ir pareigas;

Tautinės, etninės ir kalbinės mažumos

72. primena valstybių išsipareigojimus savo atitinkamose teritorijose ginti savo tautinių, etninių, kultūrinių, religinių ir kalbinių mažumų teises; ragina Komisiją remti mažumoms priklausančių asmenų teisių apsaugą visame pasaulyje, be kita ko, pagal savo žmogaus teisių ir demokratijos teminę programą;

73. ragina ES šalių partnerių vyriausybes gerbti pagrindines tautinių, etninių ir kalbinių mažumų žmogaus teises, įskaitant jų kultūrą, kalbą, religiją, tradicijas ir istoriją, kad būtų išsaugota jų kultūra ir įvairovė; pakartoja, kad šioms vyriausybėms būtina vykdyti pareigas ir išsipareigojimus, kuriuos jos prisiėmė pagal tarptautines sutartis ir susitarimus; apgailestauja dėl bet kokių mėginimų nepaisyti etninių ir kalbinių mažumų pagrindinių ir žmogaus teisių vykdant priverstinį jų asimiliavimą;

Teisė dalyvauti laisvuose ir sąžininguose rinkimuose

74. pabrėžia, kad teisė dalyvauti tvarkant viešuosius reikalus, ypač kai rinkimai ne tik yra žmogaus teisė pati savaime, bet ir neatsiejamai susijusi su daugeliu kitų žmogaus teisių, kuriomis naudotis yra labai svarbu siekiant prasmingo rinkimų proceso ir kurios yra demokratinė vyriausybės pagrindas;

75. griežtai smerkia demokratinę vertybių nykimą kai kuriose trečiojoje šalyse ir iššūkius, susijusius su rinkimų sąžiningumu, rinkiminiu smurtu, valdančiųjų partijų piktnaudžiavimu administraciniais ištekliais, politinių oponentų suvaržymais, nepriklausomos žiniasklaidos cenzūra ir grasinimais jai bei dezinformacijos didėjimu; primygtinai ragina ES specifiskai kovoti su šia itin didelę nerimą keliančia padėtimi ir pateikti konkrečių ir veiksmingų pasiūlymų, dar kartą patvirtinant savo pasiryžimą imtis vadovaujamojo vaidmens propaguojant demokratinę vertybę bei laisvus ir sąžiningus rinkimus trečiojoje šalyse;

76. apgailestauja dėl to, kad autoritariniai ir neliberalūs režimai nukrypsta nuo brandžios demokratijos, visuotinių žmogaus teisių ir demokratinė standartų, nes vykdančios suklustotų rinkimų, kurie nėra nei laisvi, nei sąžiningi, nei skaidrūs, procesus sukuriama klaidingas teisėtumo išpūdis; ragina ES ir valstybes nares, naudojantis visomis turimomis priemonėmis, gerinti Sąjungos demokratinio atsparumo propagavimą trečiojoje šalyse;

77. ragina demokratinę ir rinkimų procesų apsaugą laikyti pagrindine visuotine problema ir sukurti veiksmingą reaguojimą į bet kokio pobūdžio kišimąsi į rinkimų procesus sistemą, glaudžiai bendradarbiaujant su tarptautinėmis organizacijomis, pvz., ESBO;

Korupcija ir žmogaus teisės

78. mano, kad korupcija sudaro palankesnes sąlygas žmogaus teisių pažeidimams, juos įtvirtina ir institucionalizuoja bei daro neproporcingai didelį poveikį pažeidžiamiausiems ir socialiai atskirtiems asmenims ir visuomenės grupėms; atkakliai tvirtina, kad ES ir jos valstybės narės privalo kovoti su korupcija vykdydamos išorės veiksmus, taikydamos aukščiausius skaidrumo standartus trečiosioms šalims teikiamam finansavimui, taip pat remdamos su korupcija kovojančias pilietinės visuomenės organizacijas, žurnalistus ir informatorius, sykiu skatindamos veiksmingą kovą su korupcija institucijų steigimą ir tvirtų reguliavimo sistemų priėmimą bei sprendžiamus klausimus, susijusius su teritorijomis, kuriose taikomas banko informacijos slaptumo principas, ir mokesčių rojais;

79. ragina ES patvirtinti priemones, nukreiptas prieš autoritarinius lyderius ir jų finansinius rėmėjus, įskaitant tuos, kurie susiję su rinkimų klastojimu, siekiant atskleisti ir įšaldyti neteisėtą turtą ir skatinti taikyti visuotinę jurisdikciją sunkių žmogaus teisių pažeidimų atvejais;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

80. supranta, kad ES negalės būti geras pavyzdys kovoje su korupcija, kol kai kurios jos valstybės narės ir kai kurie ES įsikūrę subjektai demonstruos negirtinus rezultatus šioje srityje; tikisi, kad Komisija ir valstybės narės imsis konkrečių veiksmų prieš neteisėtą praktiką šiose srityse; rekomenduoja, kad Parlamentas, Komisija ir valstybės narės teiktų didelę paramą kovos su korupcija pilietinės visuomenės organizacijoms, žurnalistams ir informatoriams;

81. pabrėžia, kad reikia parengti principus ir siekti parengti tarptautiniu mastu pripažintą teisinę aukšto lygio korupcijos, įskaitant jos sisteminių pobūdį, kaip nusikaltimą nacionalinės ir tarptautinės teisės požiūriu, apibrėžti;

82. ragina tebesitęsiančio nebaudžiamumo už aukšto lygio korupciją klausimą spręsti griežčiau įgyvendinant kovos su korupcija įstatymus, kad būtų užtikrinta aukšto lygio korupcijos planų vykdytojų atskaitomybė; ragina išnagrinėti visapusiškus metodus, įskaitant tarptautinių teisingumo institucijų reformas, pvz., Tarptautinio baudžiamojo teismo (TBT) jurisdikcijos išplėtimą;

ES visuotinis sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimas („ES Magnitskio aktas“)

83. palankiai vertina tai, kad priimtas ES visuotinis sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimas („ES Magnitskio aktas“), nes tai yra esminis ES žmogaus teisių ir užsienio politikos priemonių rinkinio papildymas, kuriuo stiprinamas ES, kaip pasaulinės žmogaus teisių gynėjos, vaidmuo suteikiant jai galimybę imtis ribojamųjų priemonių prieš juridinius ir fizinius asmenis, susijusius su sunkiais žmogaus teisių pažeidimais pasaulyje; giria Tarybą už tai, kad ji patvirtino pirmąsias tikslingas sankcijas pagal šį režimą, ir ragina Tarybą prireikus patvirtinti papildomas priemones; mano, kad ES visuotinio sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimo taikymas neužkerta kelio ir nedraudžia priimti kitų ES žmogaus teisių apsaugos priemonių, todėl jos gali būti derinamos ir papildomos; smerkia bet kokias savavališkas ir nepagrįstas ribojamąsias priemones, taikomas ES ar kitiems subjektams reaguojant į ES sprendimus, priimtus pagal ES visuotinių sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimą; apgailestauja dėl to, kad Taryba, priimdama sankcijas žmogaus teisių klausimais, nusprendė taikyti vienbalsiškumą, ir pakartoja savo raginimą taikyti kvalifikuotos balsų daugumos balsavimą;

84. pakartoja savo reikalavimą išplėsti ES visuotinio sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimo taikymo sritį taip, kad ji apimtų korupcijos veiksmus, siekiant užtikrinti, kad būtų veiksmingai kovojama su žmogaus teisių pažeidėjų ekonominiais ir finansiniais rėmėjais; atkreipia dėmesį į alternatyvią galimybę Komisijai pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo būtų patvirtintas naujas teminis sankcijų režimas, skirtas kovai su didelės apimties korupcijos aktais, apibrėžtais remiantis Jungtinių Tautų konvencija prieš korupciją; pabrėžia, kad reikia veiksmingos strategijos siekiant nuosekliai įgyvendinti ES visuotinių sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimą, suderinamą tiek su kitomis ES išorės politikos sritimis, ypač su žmogaus teisių politika, tiek su esamomis tarptautinėmis sankcijų sistemomis; pabrėžia, kad ES visuotinis sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimas turi būti grindžiamas principu, pagal kurį nedaromas neigiamas poveikis šalies, kuriai taikomos sankcijos, gyventojams, laikantis tarptautinės baudžiamosios teisės ir tarptautinės humanitarinės teisės; primena, kad nuoseklus ir tolygus ribojamųjų priemonių taikymas visose valstybėse narėse yra išankstinė ES išorės veiksmų patikimumo ir veiksmingumo užtikrinimo sąlyga; palankiai vertina Komisijos pranešimą, kad iki 2021 m. pabaigos ji peržiūrės praktikas, kurios kenkia sankcijoms, ir esamas valstybių narių pareigas teikti ataskaitas dėl jų įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo; prašo Komisijos, kuri yra Sutarčių sergėtoja, Tarybos ir vyriausiojo įgaliotinio ir pirmininko pavaduotojo, kaip asmens, atsakingo už ES užsienio politikos vieningumą, nuoseklumą ir veiksmingumą, užtikrinti, kad nacionalinis reagavimas į ES priimtų ribojamųjų priemonių nesilaikymą būtų veiksmingas, proporcingas ir atgrasantis;

Migracija ir prieglobstis

85. dar kartą patvirtina neatimamas migrantų, pabėgėlių ir priverstinai perkeltų asmenų žmogaus teises ir ragina ES ir jos valstybes nares visapusiškai jas gerbti ir taikyti bendradarbiaujant su trečiosiomis šalimis tiek nustatant aukštus teisinius standartus, tiek – lygiai taip pat svarbu – užtikrinant jų veikimą praktikoje, kad būtų užtikrinta veiksminga praktinė šių teisių apsauga; primena, kad ES ir jos valstybės narės, vykdydamos išorės ir ekstrateritorinius veiksmus, susitarimus ir bendradarbiavimą migracijos, sienų ir prieglobsčio srityse, privalo gerbti ir saugoti žmogaus teises, visų pirma įtvirtintas Pagrindinių teisių chartijoje, įskaitant teisę į gyvybę, laisvę ir prieglobstį, ypač vertindamos individualius prieglobsčio prašymus;

86. pakartoja savo raginimą Komisijai atlikti bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis migracijos srityje poveikio žmogaus teisėms peržiūrą, įskaitant išankstinę vertinimą ir stebėsenos mechanizmų vertinimą, ir atlikti skaidrius bet kokio oficialaus, neoficialaus ar finansinio ES bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis poveikio migrantų, pabėgėlių ir priverstinai perkeltų asmenų teisėms *ex ante* vertinimus; be to, ragina užtikrinti didesnę skaidrumą ir tinkamą savo veiklos šioje srityje parlamentinės kontrolės ir demokratinės priežiūros lygį; atkreipia dėmesį į riziką, susijusią su neoficialiais susitarimais dėl grąžinimo ir readmisijos, kuriems netaikoma teisminė kontrolė, todėl pagal juos nesuteikiama galimybė veiksmingai atlyginti žalą dėl žmogaus teisių pažeidimų, kuriuos patiria migrantai ir prieglobsčio prašytojai; todėl pakartoja

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

savo raginimą ES užtikrinti, kad visi bendradarbiavimo migracijos srityje ir readmisijos susitarimai su ES nepriklausančiomis valstybėmis griežtai atitiktų tarptautinę žmogaus teisių, pabėgėlių bei jūrų teisę, visų pirma Konvenciją dėl pabėgėlių statuso; primygtinai reikalauja žmogaus teises integruoti į visą FRONTEX ir Europos prieglobsčio paramos biuro vykdomą veiklą ir stebėti, kaip jų laikomasi;

87. ragina ES ir jos valstybes nares šalinti pagrindines migracijos priežastis ir remti bei skatinti vystymąsi, investuoti į švietimą ir teikti tiesioginę pagalbą siekiant pagerinti gyvenimo galimybes, nes tai galėtų padėti kurti stabilesnes ir tvaresnes visuomenes; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją išnagrinėti geriausius bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis metodus; reikalauja, kad ES ir jos valstybės narės remtų pabėgėlių ir prieglobsčio prašytojų teisę grįžti į savo tėvynę, kai baigiasi persekiojimas ar smurtas, dėl kurio jie buvo perkelti, sykiu laikantis negražinimo principo;

88. ragina Komisiją parengti pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų siekiant suteikti valstybėms narėms būtinas apsaugos priemones, kad jos galėtų veiksmingai reaguoti į trečiųjų šalių naudojimąsi migracija kaip priemone; ragina šalis partneres ir tarptautines organizacijas užtikrinti, kad būtų įgyvendintos teisinės sistemos, ir dvigubai daugiau bendradarbiauti neteisėto migrantų gabenimo klausimu, užtikrinant migrantų apsaugą ir užkertant kelią jų išnaudojimui;

89. atkreipia ypatingą dėmesį į žūčių migracijos keliuose skaičių ir pakartoja savo raginimą nustatyti suderintą Europos požiūrį, kad būtų remiami ir užtikrinami greiti ir veiksmingi asmenų, žuvusių pakeliui į ES, tapatybės nustatymo procesai; apgailestauja, kad kai kurie potencialūs prieglobsčio prašytojai buvo gražinti į pasienį ar išsiųsti į vietas, kur jų gyvybei grėsė pavojus, pažeidžiant tarptautinę teisę ir ypač prieglobsčio teisę; smerkia išpuolius prieš migrantams padedančias NVO; ragina ES ir valstybes nares visiškai skaidriai skirti lėšas trečiosioms šalims, su kuriomis bendradarbiaujama migracijos srityje, ir užtikrinti, kad toks bendradarbiavimas nebūtų tiesiogiai ar netiesiogiai naudingas valstybiniam subjektams, susijusiems su žmogaus teisių pažeidimais; primygtinai tvirtina, kad reikia apibrėžti migrantų apsaugos sistemas, visų pirma atveriant migrantams saugius ir teisėtus kelius ir gerinant galimybes gauti humanitarines visas, ir gerinti jų taikymą; ragina Europos Parlamentą stebėti, kaip įgyvendinami migracijos susitarimai;

Tarptautinė humanitarinė teisė

90. pabrėžia, kad visuotinė pagarba tarptautinei humanitarinei teisei ir tarptautinei žmogaus teisių teisei yra itin svarbi, ir ragina ginkluotų konfliktų šalis visame pasaulyje užtikrinti visapusišką, savalaikį ir nekliudomą humanitarinės pagalbos agentūrų prieigą prie pažeidžiamų gyventojų grupių ir teritorijų, ir apsaugoti civilius gyventojus, ypač moteris ir vaikus, taip pat humanitarinės pagalbos ir medicinos darbuotojus, kaip užtikrinama Ženevos konvencijose ir jų papildomuose protokoluose; pabrėžia, kad svarbu prisidėti prie humanitarinių koridorių kūrimo ekstremaliųjų situacijų atvejais, įskaitant situacijas, susijusias su pavojumi arba neišvengiamu pavojumi virsti plačiai paplitusiais ir šiurkščiais žmogaus teisių pažeidimais;

91. pakartoja, kad ES ir jos valstybės narės turėtų aktyviai remti JT generalinio sekretoriaus ir JT Saugumo Tarybos raginimą nutraukti ugnį visame pasaulyje, be kita ko, imantis veiksmingų kovos su neteisėta prekyba ginklais priemonių ir didinant valstybių narių ginklų eksporto skaidrumą ir atskaitomybę; apgailestauja dėl to, kad dėl COVID-19 pandemijos ir jos padarinių padidėjo politinis smurtas, sustiprėjo ginkluotų grupuočių konkurencija ir padidėjo ilgalaikė įtampa, o aukos tapo labiau neapsaugotos; reiškia didelį susirūpinimą dėl to, kad šiomis aplinkybėmis daugėja su konfliktais susijusio seksualinio smurto, nepaisant to, kad 2020 m. buvo Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijos 1325 dėl moterų, taikos ir saugumo 20-osios metinės;

92. primena savo 2014 m. vasario 27 d. rezoliuciją dėl ginkluotų nepilotuojamų orlaivių naudojimo⁽¹¹⁾, reiškia nuolatinį susirūpinimą dėl ginkluotų bepiločių orlaivių naudojimo nesilaikant tarptautinės teisinės sistemos; dar kartą ragina ES skubiai parengti teisiškai privalomą ginkluotų bepiločių orlaivių naudojimo sistemą, kuria būtų užtikrinta, kad valstybės narės, laikydamosi savo teisinių įsipareigojimų, nevykdytų neteisėto tikslinio žudymo arba nepadėtų trečiosioms šalims jo vykdyti; be to, ragina Komisiją tinkamai informuoti Parlamentą apie ES lėšų naudojimą siekiant finansuoti visus mokslinių tyrimų ir plėtos projektus, susijusius su bepiločių orlaivių konstravimu; ragina įvertinti būsimų bepiločių orlaivių kūrimo projektų poveikį žmogaus teisėms; primena savo 2018 m. rugsėjo 12 d. rezoliuciją dėl autonominių ginklų sistemų⁽¹²⁾ ir primygtinai ragina pirmininko pavaduotoją ir vyriausiąjį igaliojimą bei valstybes nares uždrausti kurti, gaminti ir naudoti visiškai autonominius ginklus, kuriuos naudojant žmogus negali prasmingai kontroliuoti ypatingos svarbos

⁽¹¹⁾ OL C 285, 2017 8 29, p. 110.

⁽¹²⁾ OL C 433, 2019 12 23, p. 86.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

taikinių atrankos ir puolimo funkcijų; primygtinai ragina pradėti tarptautines derybas dėl teisiškai privalomos priemonės, kuria būtų uždrausti mirtini autonominiai ginklai be prasmingos žmogaus kontrolės; primygtinai ragina pirmininko pavaduotoją ir vyriausiąjį įgaliotinį bei valstybes nares priimti bendrą poziciją dėl tarptautinių derybų šiuo klausimu;

Karai ir konfliktai visame pasaulyje ir jų poveikis žmogaus teisėms

93. pabrėžia daugialypę grėsmę žmogaus teisėms, kurią kelia šiuolaikiniai ginkluoti konfliktai, kuriuose, be valstybių, dažnai dalyvauja nevalstybiniai subjektai ir teroristinės organizacijos ir kurie turi pražūtingų humanitarinių pasekmių; atkreipia dėmesį į privačių karinių ir saugumo bendrovių vykdomus žmogaus teisių pažeidimus; pabrėžia, kad žmogaus teisių pažeidimų aukos turi labai ribotas galimybes kreiptis į teismą tokiose teritorijose kaip okupuotos ar aneksuotos teritorijos, įskaitant išaldytas konflikto zonas, kuriose nėra išvystytų teisinių ir institucionalizuotų žmogaus teisių apsaugos struktūrų arba jos yra nepakankamos; pakartoja savo raginimą ES stiprinti savo atsaką į konfliktus, dėl kurių Sąjunga turėtų visapusiškai plėtoti ir gebėti įgyvendinti savo priemones savarankiškai, be kita ko, bendradarbiaudama su šalimis partnerėmis ir regioninėmis organizacijomis, be kita ko, daug dėmesio skirdama humanitarinei pagalbai, konfliktų prevencijai, pereinamojo laikotarpio teisingumui, tarpininkavimui ir *bona officia*, taip pat susitaikymui, pagrindinių konfliktų priežasčių šalinimui, būtinos paramos teikimui tarptautinėms taikos kūrimo ir taikos palaikymo misijoms, taip pat ES misijoms pagal bendrą saugumo ir gynybos politiką ir atstatymo po konflikto operacijoms, kuriomis remiama ir taikoma tvirta žmogaus teisių integracija ir priežiūra bei tvirtas lyčių aspektu grindžiamas požiūris;

94. palankiai vertina naują ES tarpininkavimo siekiant taikos koncepciją, pagal kurią ES krizių valdymo priemonių rinkinys išplečiamas įtraukiant platesnį konflikto transformacijos tikslą, ir ragina plėtoti tolesnio dialogo priemones ir pajėgumus šioje srityje; dar kartą ragina valstybes nares padėti sustabdyti ginkluotus konfliktus ir rimtus žmogaus teisių ar tarptautinės humanitarinės teisės pažeidimus griežtai laikantis JT sutarties dėl prekybos ginklais 7 straipsnio dėl eksporto ir eksporto vertinimo ir ES elgesio kodekso ginklų eksporto srityje nuostatų, be kita ko, atsisakant perduoti ginklus ir stebėjimo įrangą, dėl kurių galėtų kilti pavojus, kad importuojanti valstybė ar nevalstybiniai subjektai gali padaryti žmogaus teisių arba tarptautinės humanitarinės teisės pažeidimų arba sudaryti tam palankias sąlygas; pakartoja savo raginimus visoje ES griežčiau kontroliuoti ES ginklų eksportą, užtikrinti geresnę eksportuojamų ginklų galutinio naudojimo kontrolę, geriau koordinuoti nacionalinius sprendimus dėl ginklų eksporto;

95. ragina pirmininko pavaduotoją ir vyriausiąjį įgaliotinį ir Tarybą ypatingą dėmesį skirti žmogaus teisių padėčiai okupuotose ar aneksuotose teritorijose ir imtis veiksmingų priemonių siekiant užkirsti kelią sunkiems žmogaus teisių pažeidimams vietoje; primygtinai tvirtina, kad svarbu užtikrinti ES politikos nuoseklumą tais atvejais, kai okupuojama ar aneksuojama teritorija; primena, kad susidarius tokioms aplinkybėms, įskaitant ilgai trunkančią okupaciją, ES politika turėtų būti įgyvendinama vadovaujantis tarptautine humanitarine teise; pabrėžia, kad ES įsisteigusios įmonės yra atsakingos už griežčiausios išsamaus patikrinimo politikos taikymą bet kokiais šiose teritorijose vykdomai arba su jomis susijusiai ekonominei ar finansinei veiklai, taip pat užtikrinti, kad būtų griežtai laikomasi tarptautinės teisės ir ES sankcijų politikos, kai ji tokiais atvejais taikoma;

Pereinamojo laikotarpio teisingumas

96. ragina skatinti pereinamojo laikotarpio teisingumo procesus, kurie įgalintų pilietinę visuomenę, nukentėjusiuosius, marginalizuotas ir pažeidžiamas gyventojų grupes, moteris, vaikus, jaunuolius ir kaimo bei miesto gyventojus; ragina kurti sąsajas tarp nuolatinių struktūrų, pvz., nacionalinių teisingumo sistemų, nacionalinių institucijų ir žiauraus elgesio prevencijos tinklų ir pereinamojo laikotarpio teisingumo iniciatyvų; pabrėžia, kad nukentėjusiesiems ir nukentėjusioms bendruomenėms reikia suteikti priemones, erdvę ir prieigą prie informacijos;

Išsamus patikrinimas ir įmonių atsakomybė

97. pabrėžia, kad ES turi unikalią galimybę daryti įtaką įmonėms, kad jos laikytųsi žmogaus teisių pasauliniu lygmeniu, priimdama būsimus privalomus ES teisės aktus dėl įmonių išsamaus patikrinimo ir įmonių atskaitomybės, įpareigojant įmones nustatyti potencialų ir (arba) esamą neigiamą poveikį žmogaus teisėms, aplinkai ir geram valdymui visoje savo vertės grandinėje, užkirsti jam kelią, apie jį pranešti, už jį atsiskaityti, ir veiksmingai jį ištaisyti, taip pat nustatyti civilinės atsakomybės tvarką ir suteikti nukentėjusiesiems galimybių kreiptis į teismą ir užtikrinti atskaitomybę; ragina tokius teisės aktus taikyti visoms didžiosioms įmonėms, kurioms taikoma valstybės narės teisė, kurios įsisteigusios Sąjungos teritorijoje arba veikia vidaus rinkoje, taip pat visoms į biržos sąrašus įtrauktoms mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVI) bei didelės rizikos sektoriuose veikiančioms MVI, sykiu tinkamai atsižvelgiant į proporcingumo principą; pabrėžia, kad reikia nustatyti administracinę kontrolę ir sankcijas ir užtikrinti jų vykdymą, kad teisės aktai būtų veiksmingi ir kad įmonėms būtų užtikrintos vienodos sąlygos; mano, jog būtina, kad įmonių išsamaus patikrinimo strategijos būtų apibrėžtos ir

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

įgyvendinamos prasmingai ir reguliariai konsultuojantis su suinteresuotaisiais subjektais ir kad jos būtų prieinamos visuomenei; palankiai vertina ES taksonomijos reglamento ⁽¹³⁾ visišką įsigaliojimą 2020 m. ir ES konflikto zonų naudingųjų iškasenų reglamento ⁽¹⁴⁾ įsigaliojimą 2021 m., kaip konstruktyvius žingsnius šioje srityje;

98. pakartoja, kad maždaug du trečdaliai praėjusiais metais visame pasaulyje nužudytų žmogaus teisių gynėjų saugojo savo žemę ir aplinką ir gynė čiabuvių tautų teises, dažnai verslo kontekste; pabrėžia, kad, kaip nurodė žmogaus teisių gynėjai, labiau nei bet kada būtina, kad ES įgyvendintų įmonėms privalomus išsamaus patikrinimo žmogaus teisių srityje teisės aktus;

99. pakartoja savo raginimus kovoti su priverčiamuoju darbu ir kitų formų žmogaus teisių pažeidimais tiekimo grandinėse, įskaitant aplinkos, čiabuvių ir darbo teisių pažeidimus ir grasinimus žmogaus teisių gynėjams bei išpuolius prieš juos, ir juos šiuos reiškinius panaikinti; ragina ES institucijas rodyti pavyzdį ir atlikti išsamius pardavėjų, įskaitant subrangovus, iš ES nepriklausančių šalių vertinimus; ragina Komisiją ir Tarybą uždrausti bet kokių produktų, pagamintų sunkiai pažeidžiant žmogaus teises, įskaitant vykdomą priverčiamąjį darbą, importą; ragina Europos įmones prisiimti įmonių socialinę atsakomybę atliekant išsamią savo tiekimo grandinių peržiūrą siekiant užtikrinti, kad jos nebūtų susijusios su žmogaus teisių pažeidimais;

100. pažymi, kad 2021 m. sukanka 10 metų, kai buvo priimti JT verslo ir žmogaus teisių pagrindiniai principai – reali sistema, kurios gairėse, ypač trečiojo ramsčio, skirto galimybei pasinaudoti teisių gynimo priemonėmis ir pagarbai žmogaus teisių gynėjams, numatytas esminis bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis prevencijos ir aukų galimybių naudotis skundų teikimo ir teisių gynimo priemonėmis teisminis ir neteisminis mechanizmas; pabrėžia kaip svarbu tai, kad visos šalys visapusiškai įgyvendintų JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinius principus, ir ragina tas ES valstybes nares, kurios dar nepriėmė nacionalinių veiksmų planų dėl verslo teisių, tai padaryti kuo greičiau; pabrėžia, kad tarptautinėje žmogaus teisių teisėje būtina sukurti tarptautinių korporacijų ir kitų įmonių veiklos reguliavimo priemonę, kuri būtų privaloma tarptautiniu mastu; ragina ES ir jos valstybes nares konstruktyviai dalyvauti JT tarpvyriausybines tarptautines teisiškai privalomas žmogaus teisių priemones tarptautinėms bendrovėms ir kitoms verslo įmonėms rengimo darbo grupės veikloje; mano, kad tai yra būtinas žingsnis žmogaus teisių propagavimo ir apsaugos srityje;

Tvirtų nuostatų dėl žmogaus teisių tarptautiniuose susitarimuose svarba

101. pakartoja savo raginimą sistemingai įtraukti vykdytinas nuostatas dėl žmogaus teisių į visus ES ir ES nepriklausančių šalių susitarimus, įskaitant laisvosios prekybos susitarimus, asociacijos susitarimus ir atskirus investicijų apsaugos susitarimus; ragina gerinti šių nuostatų taikymą, be kita ko, nustatant specialius stebėsenos ir problemų sprendimo mechanizmus; ragina užtikrinti, kad šios sąlygos būtų vykdomos taikant aiškius kriterijus ir kad jų stebėsenoje dalyvautų Parlamentas, pilietinė visuomenė ir atitinkamos tarptautinės organizacijos; pabrėžia, kad nustačius konkrečius kriterijus ES galėtų išnagrinėti galimybę į sankcijas už reikalavimų nesilaikymą įtraukti proporcingumo principą; pabrėžia, kad pažeidus susitarimus turėtų rasti aiškios pasekmės, įskaitant kraštutinę priemonę – susitarimo galiojimo sustabdymą arba ES pasitraukimą iš susitarimo šurkščiausių ar nuolatinių žmogaus teisių pažeidimų atvejais; rekomenduoja į visus prekybos ir užsienio investicijų susitarimus įtraukti žmogaus teisių stebėsenos mechanizmus, taip pat skundų teikimo mechanizmus, siekiant užtikrinti, kad nukentėjusieji piliečiai ir vietos suinteresuotieji subjektai galėtų veiksmingai naudotis teisių gynimo priemonėmis;

Prekyba ir bendroji lengvatų sistema (BLS)

102. pabrėžia glaudų prekybos ir žmogaus teisių ryšį ir tai, kad prieigos prie prekybos galimybė skatina trečiasias šalis laikytis žmogaus teisių nuostatų; atkreipia dėmesį į neseniai pateiktą Komisijos pasiūlymą dėl peržiūroto BLS reglamento ⁽¹⁵⁾, kuris suteikia galimybių toliau šį ryšį stiprinti; pabrėžia būtiną BLS indėlį siekiant, be kita ko, Europos žaliojo kurso tikslų, ir siūlo išnagrinėti galimybę taikyti lengvatinių režimų tvarioms prekėms; pabrėžia, kad galimybė įgyti BLS+ statusą priklauso nuo to, kaip laikomasi tarptautinių konvencijų ir kokia pažanga daroma žmogaus teisių srityje, ir ragina šalims partnerėms griežtai taikyti žmogaus teisių nuostatas, įskaitant BLS+ statuso panaikinimą, jei pagrįsta; ragina Komisiją taikyti aiškius ir skaidrius kriterijus vertinant, kaip laikomasi BLS+ įsipareigojimų;

⁽¹³⁾ OL L 198, 2020 6 22, p. 13.

⁽¹⁴⁾ OL L 130, 2017 5 19, p. 1.

⁽¹⁵⁾ Komisijos pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl bendrosios muitų tarifų lengvatų sistemos taikymo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (ES) Nr. 978/2012 (COM(2021)0579).

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

103. pabrėžia, kad visi lengvatomis besinaudojančių šalių suinteresuotieji subjektai, visų pirma pilietinės visuomenės organizacijos ir profesinės sąjungos, turi nuolat bendradarbiauti ir palaikyti dialogą su ES, taip pat toliau gerinti skaidrumą ir stebėseną siekiant užtikrinti, kad BLS sistema atitiktų savo tvaraus vystymosi ir gero valdymo tikslą;

Skaitmeninės technologijos

104. pabrėžia svarbų skaitmeninių technologijų vaidmenį, ypač COVID-19 pandemijos metu; pabrėžia, kad po pandemijos šios technologijos ir toliau bus diegiamos visame pasaulyje ir kad jos turėtų būti tinkamai reglamentuojamos siekiant sustiprinti jų galią ir kartu išvengti neigiamo jų poveikio žmogaus teisėms; ypač pabrėžia, kad svarbu užtikrinti veiksmingas teisės į privatumą ir duomenų apsaugą apsaugos priemonės su sveikata susijusiose masinio stebėjimo sistemose ir proporcingą jų naudojimą, kuris taip pat turėtų būti ribotas laike; pabrėžia akivaizdų pavojų, susijusį su sekimo technologijomis, kurios netinkamai naudojamos prieš žmogaus teisių gynėjus, opozicijos veikėjus, žurnalistus, pilietinę visuomenę ir kitus asmenis, visų pirma dėl to, kad tokios technologijos labai trukdo ginti žmogaus teises, kelia pavojų privatumui ir saviraiškos laisvei bei didelę grėsmę demokratinėms institucijoms; ragina ES šioje srityje skubiai sukurti tvirtą reguliavimo sistemą siekiant užtikrinti, kad tokių technologijų naudojimas atitiktų tarptautinius žmogaus teisių standartus; ragina ES ir valstybes nares užtikrinti visapusišką išsamų patikrinimą žmogaus teisių srityje ir tinkamą Europos sekimo technologijų ir techninės pagalbos eksporto patikrinimą; ragina ES ir valstybes nares bendradarbiauti su trečiųjų šalių vyriausybėmis, kad būtų užkirstas kelias represinei teisėkūros praktikai kibernetinio saugumo ir kovos su terorizmu srityse; ragina ES imtis iniciatyvos skatinti nedelsiant taikyti visuotinį šnipinėjimo programinės įrangos technologijų pardavimo, perdavimo ir naudojimo moratoriumą;

105. atkreipia dėmesį į naudą, kurią teikia didesnis dirbtinio intelekto naudojimas, tačiau pabrėžia, kad technologijos turi būti kuriamos, diegiamos ir naudojamos prasmingai prižiūrint žmogui, užtikrinant visišką skaidrumą ir atskaitomybę bei nediskriminavimą, visų pirma siekiant išvengti šališkumo priimant automatizuotus sprendimus ir duomenų apsaugos pažeidimų;

106. pabrėžia itin svarbų socialinių platformų vaidmenį skatinant saviraiškos ir organizavimosi laisvę, tačiau pabrėžia, kad reikia tinkamų apsaugos priemonių siekiant užkirsti kelią manipuliavimui naudotojų turiniu ar nepateisintam tokio turinio ribojimui ar kuravimui, įskaitant automatizuotą cenzūrą, ir, kita vertus, neapykantą kurstančių kalbų, melagingų naujienų, dezinformacijos ir tyčinio žalingo turinio plitimui; ragina ES pasiūlyti būdus, kaip sudaryti palankesnes sąlygas žmogaus teisių gynėjams dirbti internete ir skatinti pripažinti mintį, kad diskusijos žmogaus teisių klausimais turėtų būti skatinamos ir apsaugomos bet kokiomis aplinkybėmis; palankiai vertina tai, kad priimtos naujos ES dvejetainio naudojimo technologijų eksporto kontrolės, tarpininkavimo, techninės pagalbos, tranzito ir perdavimo taisyklės;

107. pabrėžia, kad demokratijai kyla vis didesnė grėsmė dėl slapto užsienio finansavimo, dezinformacijos ir kitokio kišimosi internete, ir pabrėžia, kad autoritarinėse valstybėse internetas ir kibernetinė erdvė dažnai yra vienintelė erdvė be valstybės kontrolės ir žmogaus teisių gynėjų, laisvos žiniasklaidos ir demokratiškos opozicijos cenzūros; ragina Komisiją ir Tarybą stiprinti ES reagavimą į dezinformaciją, kibernetinius išpuolius ir kitas hibridines grėsmes, kurias kelia piktavališki užsienio subjektai, siekdami pakenkti visuomenės atsparumui ir demokratiniams procesams visoje ES, mūsų kaimyninėse šalyse ir kitose teritorijose, ir dirbti siekiant sukurti tarptautines saugos garantijas šioje srityje; pabrėžia, kad reikia didesnės visuomenės paramos tiriant naujus būdus, kaip kovoti su melagingų naujienų plitimu;

Mirties bausmė, kankinimas ir kitų formų netinkamas elgesys

108. pakartoja, kad griežtai nepritaria mirties bausmei dėl jos žiaurus ir negrįžtamo pobūdžio, ir ragina ES dėti daugiau pastangų propaguojant visuotinį mirties bausmės panaikinimą; pabrėžia, kad 2020 m. išryškėjo teigiama mirties bausmės vykdymo moratoriumo tendencija siekiant visiškai panaikinti mirties bausmę: 123 valstybės balsavo už JT Generalinės Asamblėjos rezoluciją šiuo klausimu; vis dėlto yra labai susirūpinęs dėl to, kad kai kuriose šalyse labai padaugėjo egzekucijų; primygtinai ragina ES ir jos valstybes nares visuose tarptautiniuose forumuose raginti panaikinti mirties bausmę ir ieškoti kuo platesnės paramos tokiam požiūriui;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

109. apgailestauja dėl to, kad daugelyje šalių vis dar plačiai paplitęs kankinimas ir nežmoniškas ar žeminantis elgesys, ir ragina ES dėti daugiau pastangų siekiant panaikinti šią praktiką, sykiu remiant aukas ir skatinant mechanizmus, kuriuos naudojant nusikaltėliai būtų patraukiami atsakomybėn; primygtinai ragina valstybes, kurios to dar nepadarė, ratifikuoti JT konvenciją prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą ir jos fakultatyvų protokolą; pripažįsta pilietinės visuomenės organizacijų ir žmogaus teisių gynėjų svarbą kovojant su kankinimu ir kitų formų netinkamu elgesiu; kuo griežčiausiai smerkia žmogaus teisių pažeidimus sulaikymo vietose, apie kuriuos pranešta, ir ragina sistemingai tirti visus įtarimus dėl tokių pažeidimų;

o

o o

110. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai, ES specialiajam įgaliotiniui žmogaus teisių klausimais, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, JT Saugumo Tarybai, JT generaliniam sekretoriui, 76-osios JT Generalinės Asamblėjos sesijos pirmininkui, JT žmogaus teisių tarybos pirmininkui, JT vyriausiajam žmogaus teisių komisarui ir ES delegacijų vadovams.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

P9_TA(2022)0043

Netarifinių ir nemokestinių kliūčių šalinimas bendrojoje rinkoje

2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl netarifinių ir nemokestinių kliūčių šalinimo bendrojoje rinkoje (2021/2043(INI))

(2022/C 342/16)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 10 d. Komisijos komunikatą „Kliūčių bendrojoje rinkoje nustatymas ir šalinimas“ (COM(2020)0093),
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnį,
- atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 10 d. Komisijos komunikatą „Ilgalaikis geresnio bendrosios rinkos taisyklių įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo veiksmų planas“ (COM(2020)0094),
- atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 13 d. Komisijos komunikatą „Naujoji vartotojų darbotvarkė. Siekiant tvaraus atsigavimo didinamas vartotojų atsparumas“ (COM(2020)0696),
- atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą „Naujosios 2020 m. pramonės strategijos atnaujinimas. Bendrosios rinkos stiprinimas siekiant Europos ekonomikos atsigavimo“ (COM(2021)0350),
- atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 17 d. Komisijos komunikatą „Bendras kelias į saugų ir tvarų atvėrimą“ (COM(2021)0129),
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. sausio 20 d. rezoliuciją „Bendrosios rinkos stiprinimas: laisvo paslaugų judėjimo ateitis“⁽¹⁾ ir Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto nuomonę šiuo klausimu,
- atsižvelgdamas į 2018 m. spalio 2 d. Reglamentą (ES) 2018/1724, kuriuo sukuriami bendrieji skaitmeniniai vartai, skirti suteikti prieigą prie informacijos, procedūrų ir pagalbos bei problemų sprendimo paslaugų, ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012⁽²⁾ (toliau – Bendrųjų skaitmeninių vartų reglamentas),
- atsižvelgdamas į Europos regionų komiteto nuomonę „Bendrosios rinkos kliūčių ataskaita ir bendrosios rinkos taisyklių vykdymo užtikrinimo veiksmų planas“ (COR 2020/02355),
- atsižvelgdamas į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę dėl a) Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Ilgalaikis geresnio bendrosios rinkos taisyklių įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo veiksmų planas“ (COM(2020)0094) ir dėl b) Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Kliūčių bendrajai rinkai nustatymas ir šalinimas“ (COM(2020)0093) EESC 2020/01412,
- atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 10 d. Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „Verslo kelias bendrojoje rinkoje. Praktinės kliūtys ir barjerai“ (SWD(2020)0054),
- atsižvelgdamas į 2020 m. rugsėjo 8 d. Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „Vertikaliųjų susitarimų bendrosios išimties reglamento vertinimas“ (SWD(2020)0172),
- atsižvelgdamas į 2020 m. liepos mėn. Europos Komisijos Vidaus rinkos, pramonės, verslumo ir MVĮ generalinio direktorato atliktą tyrimą „Teritorinio tiekimo suvaržymai ES mažmeninės prekybos sektoriuje“,

⁽¹⁾ OL C 456, 2021 11 10, p. 14.

⁽²⁾ OL L 295, 2018 11 21, p. 1.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į 2018 m. vasario mėn. Beniliukso sąjungos tyrimą „Teritorinio tiekimo suvaržymai mažmeninės prekybos sektoriuje Belgijoje, Nyderlanduose ir Liuksemburge“,
  - atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio mėn. Europos Parlamento Ekonomikos, mokslo politikos ir gyvenimo kokybės teminio skyriaus tyrimą „Teisinės kliūtys bendrosios rinkos taisyklėms valstybėse narėse“,
  - atsižvelgdamas į 2020 m. spalio mėn. Europos Parlamento Paramos ekonomikos valdymui skyriaus tyrimą „2020 m. rudens Europos semestro aplinkybių apžvalga – Europos semestras iš Parlamento perspektyvos“,
  - atsižvelgdamas į 2021 m. vasario mėn. Europos Parlamento Ekonomikos, mokslo politikos ir gyvenimo kokybės teminio skyriaus tyrimą „COVID-19 poveikis vidaus rinkai“,
  - atsižvelgdamas į 2019 m. vasario mėn. Europos Parlamento Ekonomikos, mokslo politikos ir gyvenimo kokybės teminio skyriaus tyrimą „Indėlis į augimą. Bendroji paslaugų rinka. Ekonominė nauda piliečiams ir įmonėms“,
  - atsižvelgdamas į 2016 m. kovo 14 d. Europos Audito Rūmų specialiąją ataskaitą Nr. 05/2016 „Ar Komisija užtikrino veiksmingą Paslaugų direktyvos įgyvendinimą?“,
  - atsižvelgdamas į Europos Parlamento tyrimų tarnybos 2019 m. balandžio mėn. tyrimą „ES veiksmų nebuvimo kainos įvertinimas“,
  - atsižvelgdamas į 2018 m. gruodžio 12 d. savo rezoliuciją dėl bendrosios rinkos dokumentų rinkinio ⁽³⁾,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto nuomonę,
  - atsižvelgdamas į Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto pranešimą (A9-0336/2021),
- A. kadangi bendrojoje rinkoje skaičiuojama 56 mln. Europos darbo vietų ir sukuriama 25 proc. ES BVP; kadangi žemės ūkio maisto produktų sektorius pagal darbo vietas ir pridėtinę vertę yra didžiausias ES gamybos sektorius;
- B. kadangi darnus vystymasis ir aukšti socialiniai bei aplinkos apsaugos standartai yra būtinos išankstinės sąlygos siekiant užtikrinti produktyvumą, kuris būtų suderinamas su JT Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. tikslais ir 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslu;
- C. kadangi socialinių teisių, darbuotojų teisių ir darbo teisės aktuose numatytų teisių, įskaitant kolektyvines derybas, teisingą darbo užmokestį ir geras darbo sąlygas, apsauga ir rėmimas yra vieni iš aspektų, reikalingų kuriant tinkamai veikiančią, įtraukią ir tvarią bendrąją rinką, kurioje būtų siūlomos kokybiškos prekės ir paslaugos; kadangi ekonominei laisvei tiekti prekes ir teikti paslaugas neturi būti teikiama pirmenybė prieš pagrindines teises, įskaitant socialines teises, darbuotojų teises ir darbo teisės aktuose numatytas teises, ir šia laisve negali būti pažeidžiamos šios teisės;
- D. kadangi išsamus netarifinių kliūčių bendrajai rinkai, visų pirma kylančių žemės ūkio maisto produktų sektoriuje, vertinimas galėtų tapti postūmiu šioms kliūtims įveikti;
- E. kadangi bet koks kliūčių bendrajai rinkai vertinimas turėtų būti, be kita ko, grindžiamas įmonių, darbuotojų ir vartotojų, kurie kasdien tam tikru mastu dalyvauja bendrojoje rinkoje, patirtimi ir suvokimu, taip pat dėl bendrosios rinkos taisyklių; kadangi dabartinės bendrosios rinkos kliūtys turi neproporcingą įtaką MVĮ ir labai mažoms įmonėms ar netgi jas apsunkina ir trukdo jų tarpvalstybinei veiklai;

⁽³⁾ OL C 388, 2020 11 13, p. 39.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- F. kadangi bendrosios rinkos veikimas, veiksmingas esamų ES teisės aktų įgyvendinimas ir kliūčių panaikinimas yra kartu Komisijos ir valstybių narių atsakomybė;
- G. kadangi daug kliūčių, darančių poveikį bendrajai rinkai, kyla dėl neteisingo arba nevisiško ES teisės aktų taikymo, nepakankamai gero ES teisės aktų perkėlimo į nacionalines teisinės sistemas arba tinkamų ES teisinių priemonių, skirtų esamoms kliūtims įveikti, nebuvimo, trukdymo gauti būtiną informaciją arba valstybių narių taikomų vienašalių politikos priemonių; kadangi bereikalingos ES lygmens reguliavimo intervencinės priemonės taip pat galėtų neigiamai paveikti bendrąją rinką ir sukurti tokių kliūčių kaip didelės reikalavimų laikymosi išlaidos arba teisinis netikrumas pavieniams vartotojams;
- H. kadangi susiskaidymas, ribojantys nacionaliniai teisės aktai, netinkamas ar neteisingas įgyvendinimas, biurokratizmas ir perteklinis reglamentavimas, taip pat vykdymo užtikrinimo ar tinkamų ES teisės priemonių, kuriomis šalinamos kliūtys, trūkumas gali turėti neigiamų pasekmių tiek ES, tiek nacionaliniu lygmenimis, dėl to piliečiai netenka darbo vietų, vartotojai neturi pasirinkimo, o verslininkai – galimybių;
- I. kadangi netarifinė kliūtis yra neproporcingas ar diskriminuojantis reglamentuojamasis veiksmas, dėl kurio įmonei, norinčiai patekti į rinką, tenka našta ar ji patiria išlaidų, tačiau jų neturi padengti įmonės, kurios jau yra rinkoje, arba padaugėja išlaidų kitos valstybės įmonėms, tačiau jų nereikia padengti nacionalinėms įmonėms, nedarant poveikio valstybių narių teisei reguliuoti ir siekti teisėtų viešosios politikos tikslų, pvz., aplinkos apsaugos ir vartotojų ar darbuotojų teisių; kadangi Parlamentas savo 2016 m. gegužės 26 d. rezoliucijoje atkreipė dėmesį į netarifines kliūtis (*);
- J. kadangi „perteklinis reglamentavimas“ reiškia „praktiką, kai valstybės narės nustato papildomus nepagrįstus administracinius reikalavimus, nesusijusius su teisės aktų tikslais ir galinčius pakenkti sklandžiam vidaus rinkos veikimui“; kadangi vis dėlto perteklinis reglamentavimas turėtų būti atskirtas nuo nustatomų aukštesnių standartų, kuriais viršijami ES masto minimalūs aplinkos ir vartotojų apsaugos, sveikatos priežiūros ir maisto saugos standartai;
- K. kadangi dabartinė Komisija be skaitmeninių iniciatyvų dar nepateikė jokio išsamaus teisės aktų rinkinio, kuriuo būtų sprendžiamos bendrosios rinkos pagrindinių laisvių įgyvendinimo problemos ne tik užtikrinant vykdymą; kadangi Komisija be įvairių skaitmeninių ir žaliųjų iniciatyvų, kuriomis sudaromos sąlygos dvejopai pertvarkai, teikė pirmenybę poreikiui geriau užtikrinti dabartinių bendrosios rinkos teisės aktų vykdymą;
- L. kadangi rengiant ir įgyvendinant vidaus rinkos teisės aktus visada turi būti užtikrintas tinkamas socialinių partnerių ir pilietinės visuomenės organizacijų dalyvavimas;
- M. kadangi Parlamentas ir Taryba atmetė tam tikrus 2016 m. paslaugų dokumentų rinkinio pasiūlymus;
- N. kadangi akivaizdi įmonių dauguma mano, kad bendroji rinka nėra pakankamai integruota; kadangi nenuoseklios tarpvalstybinės prekybos taisyklės daro didelę įtaką verslui ir vartotojams visoje vidaus rinkoje;
- O. kadangi, nepaisant to, jog praityje įvairiomis programomis ir paraiškomis buvo imtasi priemonių, prekyautojams dažnai vis dar sudėtinga rasti informacijos apie tarpvalstybinių paslaugų teikimo ir prekybos prekėmis taisykles ir procedūras;

(*) OL C 76, 2018 2 28, p. 105.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- P. kadangi 71 proc. MVĮ, kurios išbandė galiojančią savitarpio pripažinimo sistemą nesuderintų prekių srityje, buvo neleista pateikti į rinką, o neseniai peržiūrint šiai sistemai taikomą reglamentą siekta sudaryti palankias sąlygas jį taikyti įmonėms, geriau aprėpiant valstybių lygmens sprendimus;
- Q. kadangi Profesinių kvalifikacijų direktyva⁽⁵⁾ – svarbi priemonė, kuria užtikrinamas tinkamas bendrosios rinkos veikimas, tačiau valstybių narių tarpusavio automatinių kvalifikacijų ir įgūdžių pripažinimo priemonių nebuvimas kenkia specialistų judumui ir dėl to sukuriama nepagrįstos kliūtys;
- R. kadangi ES bendroji rinka yra neužbaigtas projektas ir spartūs visuomeniniai ir technologiniai pokyčiai gali sukurti naujų kliūčių bendrojoje rinkoje ir taip trukdyti visapusiškam jos įgyvendinimui;
- S. kadangi skaitmeninimas ir DI bei naujų technologijų naudojimas gali suteikti didelės vertės bendrajai rinkai ir taip padėti sumažinti dabartines kliūtis ir našatą, taip pat suteikti naujų verslo galimybių ir užtikrinti visapusišką skaitmeninės bendrosios rinkos veikimą vartotojų ir įmonių labui; kadangi naujų technologijų ir DI naudojimas gali padėti įveikti kai kurias bendrosios skaitmeninės rinkos kliūtis;
- T. kadangi nepakankamas suderinimas ir minimalus standartizavimas sukelia papildomų išlaidų ir mažina bendrosios rinkos produktų saugumą, kartu mažina Europos konkurencingumą vidaus rinkose;
- U. kadangi bendrosios rinkos sistemai būtina tinkama ekonominių laisvių, socialinių teisių, vartotojų, darbuotojų ir įmonių interesų, taip pat viešojo intereso, pusiausvyra;
- V. kadangi neseniai Parlamento Peticijų komitetui (PETI) pateikta keletas su netarifinėmis kliūtimis susijusių peticijų, pvz., peticijos Nr. 0179/2021 ir 0940/2020;
- W. kadangi COVID-19 krizė sukrėtė gamybą ir vartojimą bei pakeitė vidaus ir tarpvalstybinę veiklą, o tai daro įtaką vartotojams, įmonėms, darbuotojams ir paslaugų teikimui; kadangi kai kurie iš šių padarinių gali būti laikini, tačiau kai kurie iš jų turės ilgalaikių pasekmių bendrosios rinkos formai ir poreikiams; kadangi atsakas į pandemiją paskatino spartesnę perėjimą prie skaitmeninių paslaugų; kadangi krizė parodė kokia svarbi Europos integracija, tvirtos institucijos ir reguliavimas; kadangi COVID pandemijos metu vykdyta savavališka viešųjų pirkimų praktika smarkiai paveikė vidaus rinką ir sukėlė rimtą grėsmę skaidrumui; kadangi dabartinėmis sudėtingomis aplinkybėmis reikia panaikinti ne tik su COVID-19 susijusius apribojimus, bet ir daugybę metų vidaus rinkoje buvusias nepagrįstas kliūtis, siekiant patobulinti ir sustiprinti bendrąją rinką, nes tai vienas iš būdų užbaigti krizę;

Bendrosios rinkos padėtis ir rinkos politikos tikslai

1. palankiai vertina 2020 m. kovo mėn. bendrosios rinkos valdymo dokumentų rinkinį, kuriuo siekiama pagerinti Europos teisės aktų įgyvendinimą ir vykdymo užtikrinimą iš pradžių pateikiant esamų ir būsimų iniciatyvų apžvalgą; taip pat mano, kad vis dar esama teisėkūros ir teisėsaugos trūkumų, trukdančius tinkamai veikti bendrajai rinkai; ypač mano, kad trūksta iniciatyvų, kuriomis būtų siekiama pagerinti bendrąją paslaugų rinką;
2. pritaria Komisijos komunikatui dėl ilgalaikio geresnio bendrosios rinkos taisyklių įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo veiksmų plano ir ypač pasiūlymui stiprinti SOLVIT, kaip bendrosios rinkos ginčų sprendimo priemonę, didinti Komisijos vaidmenį padedant valstybėms narėms tinkamai, visiškai ir laiku perkelti ES teisės aktus į nacionalinę teisę, kad būtų užtikrintas suderintas aiškinimas ir būtų išvengta perteklinio reglamentavimo, būtų sukurta bendrųjų skaitmeninių

⁽⁵⁾ 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (OL L 255, 2005 9 30, p. 22).

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

vartų bendrosios rinkos kliūčių priemonė, piliečiams ir įmonėms būtų leista anonimiškai pranešti apie kliūtis, su kuriomis jie susidūrė norėdami pasinaudoti savo teisėmis vidaus rinkoje;

3. nurodo, kad dėl netinkamo įgyvendinimo kenčia tiek įmonės, tiek vartotojai, ir ragina Komisiją teikti pirmenybę tinkamiems vykdomo užtikrinimo veiksams;

4. pabrėžia pastangas užtikrinti, kad tinkamas bendrosios rinkos veikimas būtų neatsiejamas nuo pastangų pasiekti pagrindinius ES tikslus darnaus vystymosi ir socialinės rinkos ekonomikos srityse, taip pat užtikrinti aukšto lygio aplinkos apsaugą ir gerinti jos kokybę;

5. pabrėžia, kad bendroji rinka tebėra vienas didžiausių Europos Sąjungos pasiekimų; todėl primygtinai ragina Komisiją skirti išteklių klausimams, susijusiems su bendrosios rinkos trukdžiais, visų pirma nepagrįstoms netarifinėms kliūtims, kurios neleidžia išnaudoti viso bendrosios rinkos potencialo vartotojų, darbuotojų ir įmonių, ypač MVĮ, naudai ir sukuria nereikalingas ir nesąžiningas kliūtis laisvam prekių ir paslaugų judėjimui;

6. pripažįsta, kad gali prireikti griežtesnės taip pat ir valstybių narių stebėsenos, reglamentavimo išvalgumo, supaprastinti dabartinės ES reguliavimo sistemos taikymą ir daugiau politinio dėmesio skirti bendrajai rinkai, kad tokios kliūtys būtų veiksmingai pašalintos ir bendrosios rinkos integracija būtų toliau stiprinama;

7. pripažįsta, kad vartotojų apsaugos politika yra labai svarbi kaip veiksnys, stiprinantis bendrąją rinką ir prisidedantis prie jos integracijos;

8. ragina Komisiją naudoti bendrosios rinkos programos išteklius siekiant sustiprinti bendrosios rinkos valdymą ir pagerinti jos veikimą, ypač atsižvelgiant į netarifines kliūtis;

9. ragina valstybes nares gerbti bendrosios rinkos vientisumą užtikrinant geresnį keitimąsi informacija ir ES teisės aktų įgyvendinimo koordinavimą, prie kurių prisideda Komisija, siekiant, kad nacionalinės taisyklės kuo mažiau skirtųsi ir būtų priimti Europos lygmens sprendimai, taikomos geresnio reglamentavimo gairės dėl nacionalinių taisyklių nustatymo, atliekami tinkami poveikio vertinimai ir užtikrinta, kad visi suinteresuotieji subjektai galėtų tinkamai prisidėti prie sprendimų priėmimo proceso, taip pat visos taisyklės būtų taikomos pagrįstai, proporcingai ir nediskriminuojant;

10. pabrėžia, kad žaliojo kurso ir Europos skaitmeninių darbotvarkių tikslų visiškai įgyvendinimas daugiausiai priklausys nuo veiksmingo bendrosios rinkos veikimo ir tinkamos viešosios politikos, nes ji yra pagrindinis rinkos veiksmingumą ir inovacijas skatinantis veiksnys ir viena iš kelių Europos ekonomikos modernizavimo priemonių; todėl mano, kad bendrosios rinkos trūkumams reikia skirti bent tiek pat dėmesio, kiek ir žaliajam kursui ir Europos skaitmeninei darbotvarkei; pabrėžia, kad kitose Europos politikos srityse turėtų būti atsižvelgiama į bendrosios rinkos taisykles ir turi būti laikomasi jos principų; dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą plėtoti ir išsaugoti tvirtą ir tvarią, vartotojams, darbuotojams ir verslui palankią vidaus rinką;

11. apgailestauja, kad kai kurios netarifinės kliūtys gali trukdyti ES pramonės strategijos tikslams, ypač gamybos sugrąžinimui ir Europos ekonomikos atsparumo didinimui; pabrėžia, kad tvirta integruota bendroji rinka, kurioje būtų pašalintos netarifinės kliūtys, yra būtina sąlyga siekiant ES pramonės strategijos tikslų;

12. primygtinai ragina valstybes nares užtikrinti, kad jos veiktų proporcingai ir griežtai derintų veiksmus su teisėtais viešosios politikos tikslais, pvz., visuomenės sveikata, aplinka, viešosiomis paslaugomis ir bendruoju interesu; tačiau apgailestauja, kad kai kurios valstybės narės vis dar prisidengia viešuoju interesu, kad atskirtų savo vidaus rinkas; be to, pabrėžia, kad tokiais reikalavimais, kaip nepagrįsti teritoriniai apribojimai, nereikalingi kalbos reikalavimai ir ekonominių poreikių analizė, sukuriamos nepagrįstos kliūtys bendrojoje rinkoje, ir ragina Komisiją gerinti valstybių narių stebėseną šioje srityje, įskaitant įpareigojimus teikti teisinius pranešimus;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

13. apgailestauja, kad, remiantis Parlamento tyrimu, nuo 2017 iki 2019 m. prieš valstybes nares pradėtų pažeidimo nagrinėjimo procedūrų, susijusių su bendrąja rinka, skaičius padidėjo ir 2019 m. pasiekė 800, t. y. aukščiausią lygį nuo 2014 m.;

Kliūtys laisvam prekių ir paslaugų judėjimui

14. atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija ir suinteresuotieji subjektai išskyrė pagrindinių nepagrįstų tarpvalstybinės veiklos kliūčių grupę, kurią, be kita, ko sudaro:

- a) reglamentavimo skirtumai ir nenuoseklus ES teisės įgyvendinimas, dėl kurių tarpvalstybiniai mainai apsunkinami ir įmonės yra priverstos skirti išteklių sudėtingam ES lygmeniu suderintų nuostatų analizės procesui, nukreipiant investicijas nuo veiklos, kuria būtų kuriamos darbo vietos arba skatinamas ekonomikos augimas;
- b) netinkamas ES teisės aktų vykdymo užtikrinimas, taip pat ilgos ir sudėtingos ES teisės pažeidimų klausimo sprendimo procedūros;
- c) apsunkinantys ir kartais kompleksiniai administraciniai reikalavimai ar praktika, pvz., pakartotiniai nuolatiniai patikrinimai ir sankcijos, neproporcingos pažeidimui, nepakankama, neprieinama arba neegzistuojanti informacija ir riboti ryšiai su viešojo administravimo institucijomis kanalai, kurie taip pat riboja galimybes teikti naujas ar konkuruojančias paslaugas naujose vietose, kurios suteiktų vartotojams daugiau pasirinkimo galimybių;
- d) teritoriniai tiekimo suvaržymai, kurie akivaizdžiai stabdo bendrosios rinkos plėtrą ir užkerta kelią galimai jos naudai vartotojams;
- e) nacionaliniu lygmeniu priimti papildomi techniniai reikalavimai, kuriais sukuriama pernelyg didelė ir nepagrįsta administracinė našta, galinti pakenkti sklandžiam vidaus rinkos veikimui;
- f) veiksmingų priemonių ir mechanizmų, padedančių geriau susipažinti su esamais įpareigojimais, arba suderintų techninių standartų trūkumas, dėl kurio tarpvalstybinio mastu veikiančios įmonės patiria daugiau reikalavimų laikymosi išlaidų;
- g) skaidrumo ir informacijos stoka ir sudėtingi procedūrų reikalavimai, dėl kurių tampa sudėtingiau dalyvauti tarpvalstybiniuose viešuosiuose pirkimuose, ypač mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ);
- h) tarpvalstybinės elektroninės prekybos taisyklių trūkumas;
- i) sunkumai laiku sprendžiant komercinius ir administracinius ginčus;

15. pažymi, kad vidaus rinkoje veikiančios ES įmonės jau pranešė apie konkrečius pirmiau minėtų kliūčių pavyzdžius, įskaitant, pvz., reikalavimus užsienio paslaugų teikėjams registruoti įmonę priimančiosios valstybės narės prekybos ir įmonių registre, net jei jie tik laikinai siunčia darbuotojus į priimančiosios valstybės narės teritoriją ir joje neturi infrastruktūros, iš kurios įprastai, stabiliai ir nepertraukiamai vykdytų veiklą;

16. pabrėžia, kad veiksmingiausias būdas sumažinti bendrosios rinkos susiskaidymą – siekti suderinimo, kai įmanoma; vis dėlto pabrėžia, kad šis suderinimas neturėtų paskatinti didesnės reguliavimo naštos įmonėms;

17. pabrėžia, kad laikantis teisinės valstybės principo stiprinamas bendrosios rinkos vientisumas, ir primena valstybėms narėms, kad jos įsipareigojusios teikti teisinius pranešimus;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

18. pabrėžia, kad netarifinės kliūtys, be kita ko, daro didelį poveikį paslaugų sektoriui, taigi ir kitiems nuo jo priklausantiems ekonomikos segmentams; pabrėžia, kad Komisija vis dar yra nustačiusi 24 konkrečius apribojimus 13 sektorių, kuriais pažeidžiamos Paslaugų direktyvoje⁽⁶⁾ nustatytas taisyklės, įskaitant tai, kad kai kurie iš jų yra diskriminaciniai arba yra įsisteigimo ar pilietybės reikalavimai; atkreipia dėmesį į tai, kad atliekant tyrimą siekta dokumentuoti apribojimų buvimą ar nebuvimą ir kad apribojimų proporcingumo vertinimas nepateko į tyrimo sritį, o tyrimo metu nebuvo įvertinta, ar tinkamas apribojimas yra pagrįstas ar proporcingas;

19. pripažįsta, kad iš ataskaitos matyti, jog kliūčių lygis beveik visuose vertintuose sektoriuose šiek tiek sumažėjo, todėl Komisija turi atlikti papildomą vertinimą; be to, pabrėžia, kad, pasak Komisijos, kliūčių mažinimo planavimas įvairiuose paslaugų sektoriuose iki 2017 m. buvo lėtas po to, kai 2006 m. buvo įgyvendinta Paslaugų direktyva, ir kad 2011–2017 m. mažmeninės prekybos sektoriuje numatytos sumažinti kliūtys netgi padidėjo ir taip neliko padarytos pažangos;

20. apgailestauja, kad tam tikri Paslaugų direktyvoje nustatyti apribojimai yra susiję su teisiniu netikrumu dėl jos taikymo srities, ypač turizmo sektoriaus MVĮ, kuris atsirado po jos išgaliojimo;

21. pabrėžia, kad viešosioms paslaugoms taikoma speciali apsauga vidaus rinkos taisyklių atžvilgiu, nes jos atlieka visuotinės svarbos funkcijas, o tai reiškia, kad dėl to valdžios institucijų nustatytos jų tinkamo veikimo taisyklės nėra netarifinės kliūtys; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia, kad Paslaugų direktyva netaikoma socialinėms ir sveikatos priežiūros paslaugoms;

22. ragina Komisiją ir valstybes nares dėti daugiau pastangų, kad būtų pašalintos kliūtys mažmeninei prekybai ir skubiai imtis priemonių, kai nustatomos naujos kliūtys; ragina Komisiją parengti gaires dėl leidimo mažmeninei prekybai išdavimo procedūrų proporcingumo, kuriomis būtų didinamas teisinis tikrumas ir mažmeninės prekybos nuspėjamumas, ir iki 2022 m. vidurio pateikti naują Europos mažmeninės prekybos sektoriaus veiksmų planą;

23. primena, kad dauguma tarpvalstybinio paslaugų teikimo problemų kyla dėl administracinės praktikos, o ne dėl nesuderinamumo su ES teise;

24. ragina Komisiją toliau rengti gaires, kuriomis būtų sprendžiama nepakankamai veiksmingų teisės aktų problema; atkreipia dėmesį į tai, kad trūksta vienodo ES teisės aktų, kuriais palengvinamas laisvas darbuotojų judėjimas, aiškinimo ir todėl gali trūkti teisinio aiškumo ir būti užkrauta biurokratinė našta įmonėms ir darbuotojams, teikiantiems paslaugas įvairiose valstybėse narėse; ragina Komisiją remti valstybes nares, vykdančias teisės aktų perkėlimo į nacionalinę teisę procesą, kad būtų užtikrintas labiau suderintas požiūris;

25. apgailestauja, kad nepakankamai naudojama pranešimo tvarka, nustatyta Paslaugų direktyvoje, ir techninių reglamentų informacinė sistema (TRIS)⁽⁷⁾; pabrėžia, kad tai kenkia Komisijos gebėjimui užtikrinti, kad nauji paslaugų teisės aktai atitiktų Paslaugų direktyvą; ragina valstybes nares įgyvendinti pagal Paslaugų direktyvą priisiimtus savo įsipareigojimus teikti pranešimus; ragina Komisiją iki 2022 m. vidurio pateikti veiksmų planą, kaip patobulinti dabartinę sistemą; atsižvelgdamas į tai pažymi, kad Komisija ketina atnaujinti Paslaugų direktyvos įgyvendinimo vadovą, siekdama įtraukti į jį pastaraisiais teismų sprendimais grindžiamus aspektus ir pagerinti direktyvos vykdymą;

26. pabrėžia, kad kliūtys taip pat gali kilti dėl ribotų nacionalinės administracijos galimybių teikti paslaugas kitomis kalbomis ir atitinkamų mokymų bei infrastruktūros trūkumo; ragina valstybes nares užtikrinti, kad informacija ir dokumentai, susiję su patekimu į rinką, būtų prieinami ne tik oficialiąja valstybės narės kalba, bet ir anglų ar kitomis vietos ekonomikoje labiausiai vartojamomis kalbomis;

⁽⁶⁾ 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje (OL L 376, 2006 12 27, p. 36).

⁽⁷⁾ 2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/1535, kuria nustatoma informacijos apie techninius reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisyklės teikimo tvarka (OL L 241, 2015 9 17, p. 1).

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

27. ragina Komisiją ir valstybes nares priimti patogias, tikslias ir naudoti paruoštas priemones, kad nacionalinės valdžios institucijos galėtų panaikinti netinkamą praktiką ir pažeidimus bei įgyvendinti vidaus rinkos taisykles;

28. primena, kad valstybė narė gali remtis viešąja tvarka, visuomenės sveikata ar visuomenės saugumu tik tuo atveju, jei gali įrodyti, kad egzistuoja tikra ir užtektinai rimta grėsmė vienam iš pagrindinių visuomenės interesų; todėl mano, kad bet kokios formos valstybės remiama diskriminacija, pavyzdžiui, neįgaliųjų arba dėl ekonominės padėties, tautybės, amžiaus, rasinės ar etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, profesijos, lyties ar seksualinės orientacijos (įskaitant LGBTIQ asmenų fobiją), yra nepriimtina; mano, kad tokia diskriminacija gali varžyti vidaus rinkos laisves ir taip sukurti netarifinę kliūtį, turinčią poveikį laisvam prekių ir paslaugų judėjimui, nes dėl jos prekių gamintojai ir paslaugų teikėjai negali vienodai tiekti tų pačių prekių ir teikti tų pačių paslaugų visoje ES, o vartotojai negali pasinaudoti bendrosios rinkos laimėjimais;

29. palankiai vertina tai, kad pastaraisiais metais labai pagerėjo laisvas prekių judėjimas dėl tokių reglamentų, pvz., Reglamento (ES) 2018/302⁽⁸⁾ (Geografinio blokavimo reglamentas), Reglamento (ES) 2019/1020⁽⁹⁾ (Reglamentas dėl rinkos priežiūros ir gaminių atitikties), ir, svarbiausia, dėl Reglamento (ES) 2019/515⁽¹⁰⁾ (Reglamentas dėl abipusio prekių pripažinimo); primena, kad abipusio pripažinimo principas taikomas tikrai nesuderintoms prekėms, ir pabrėžia, jog derinimas „iš viršaus“ yra svarbus siekiant užtikrinti aukštą prekių saugumo ir vartotojų apsaugos lygį; mano, kad visapusiškai taikant tarpusavio pripažinimo principą ir priemones, neseniai apibrėžtas Reglamente (ES) 2019/515, būtų veiksmingai daroma pažanga įgyvendinant bendrosios rinkos darbotvarkę, ypač tose srityse, kurios tebėra probleminės;

30. mano, kad Geografinio blokavimo reglamento priėmimas ir įgyvendinimas buvo naudingas kitose šalyse apsiperkantiems vartotojams; tačiau primena, kad vis dar esama tam tikrų kliūčių, be kita ko, susijusių su audiovizualinių paslaugų teikimu ir turinio tiekimu, ir kad tai lemia mažesnių vartotojų pasitikėjimą tarpvalstybiniais pirkimais internetu; ragina Komisiją, 2022 m. rengiant numatytą vertinimo ataskaitą, pasiūlyti būdų, kaip panaikinti nepagrįstą ir neveiksmingą geografinį blokavimą ir siekti sukurti darnią skaitmeninę bendrąją rinką;

31. atkreipia dėmesį į diskriminacinę ir antikonkurencinę praktiką, pvz., teritorinius tiekimo suvaržymus, kurie trukdo plėtoti bendrąją rinką ir mažina galimą jos naudą vartotojams; ragina Komisiją pateikti tinkamų priemonių, kad būtų pašalinti teritoriniai tiekimo suvaržymai ir taip sumažintos kliūtys tarpvalstybinei prekybai, atsižvelgiant į siekį užtikrinti visapusiškai veikiančią bendrąją rinką;

32. palankiai vertina tai, kad kvalifikacijų suderinimas taikant abipusį pripažinimą kai kurių profesijų atveju jau prisidėjo prie bendrosios rinkos augimo; vis dėlto apgailestauja, kad valstybių narių nustatytos administracinės kliūtys smarkiai riboja tolesnę pažangą; pabrėžia, kad abipusis valstybių narių diplomų, kvalifikacijų, įgūdžių ir kompetencijos pripažinimas sustiprintų laisvą darbuotojų ir paslaugų judėjimą, ir primygtinai ragina valstybes nares taikyti abipusį pripažinimą visais įmanomais švietimo ir mokymo lygmenimis ir kuo greičiau patobulinti ar nustatyti reikiamas procedūras;

33. primena ypatingą reguliuojamų profesijų statusą bendrojoje rinkoje ir jų vaidmenį sprendžiant viešojo intereso klausimus, tačiau taip pat pabrėžia, kad šis ypatingas statusas neturėtų būti naudojamas tam, kad būtų išsaugotos nepagrįstos kliūtys, susijusios su bendrosios rinkos susiskaidymu;

34. ragina valstybes nares panaikinti nepagrįstus profesinių kvalifikacijų apribojimus, o Komisiją ir toliau budriai vykdyti pažeidimo nagrinėjimo procedūras tais atvejais, kai valstybės narės nesilaiko ES teisės aktų dėl kvalifikacijų pripažinimo;

⁽⁸⁾ 2018 m. vasario 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/302 dėl nepagrįsto geografinio blokavimo ir kitokių formų diskriminavimo dėl klientų pilietybės, gyvenamosios vietos arba įsisteigimo vietos vidaus rinkoje problemos sprendimo (OL L 60 I, 2018 3 2, p. 1).

⁽⁹⁾ 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1020 dėl rinkos priežiūros ir gaminių atitikties (OL L 169, 2019 6 25, p. 1).

⁽¹⁰⁾ 2019 m. kovo 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/515 dėl kitoje valstybėje narėje teisėtai parduodamų prekių abipusio pripažinimo (OL L 91, 2019 3 29, p. 1).

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

35. primena, kad Profesinių kvalifikacijų direktyva grindžiama vienodo požiūrio principu ir diskriminacijos dėl pilietybės draudimu;
36. ragina Komisiją ir valstybes nares nuolat didinti įmonių ir darbuotojų, kuriems galėtų trūkti žinių apie abipusį pripažinimą ir kitas susijusias taisykles, kuriomis palengvinamos tarpvalstybinės operacijos, informuotumą;
37. ragina remti Europos kvalifikacijų sandarą ir palengvinti jos taikymą visoje ES, taip siekiant, kad ji taptų bendrai priimtina pripažinimo priemone;
38. apgailestauja dėl nepakankamos prieigos prie informacijos, susijusios su darbo jėgos judumu paslaugų sektoriuose, ir yra susirūpinęs dėl to, kad kai kuriose valstybėse narėse taikomos sudėtingos procedūros, kurias reikia atlikti norint gauti svarbiausius dokumentus, ir dėl nuolatinių problemų, kad piliečiams laiku nesuteikiama A1 forma; pabrėžia, kad turėtų būti pagerinta prieiga prie informacijos, kuri pagal Direktyvą 2014/67/ES ⁽¹⁾ yra privaloma, pvz., apie vidaus kolektyvines sutartis, kai taikytina ir tinkama, kad įmonėms būtų lengviau laikytis reikalavimų, o darbuotojams – gauti informaciją; primygtinai reikalauja, kad ši informacija būtų teikiama per bendruosius skaitmeninius vartus; ragina Komisiją ir Europos darbo instituciją imtis reikiamų priemonių, kad būtų pagerintas informacijos prieinamumas;
39. primygtinai ragina Komisiją, kaip planuota, 2022 m. pirmąjį ketvirtį įvesti darbuotojų komandiravimo deklaracijos skaitmeninę formą, kaip nurodyta jos atnaujintoje 2020 m. naujoje pramonės strategijoje, nustatant paprastą, vartotojui patogią ir sąveikią skaitmeninę formą, kuri atitinka Europos įmonių ir ypač MVĮ poreikius;
40. primena, kad prieiga prie informacijos yra labai svarbi ir kad vartotojams turi būti sudarytos geriausios sąlygos ją gauti; mano, kad priemonės, kurių, remiantis prekes reglamentuojančių dokumentų rinkiniu, imtasi siekiant pagerinti prieigą prie informacijos apie įmonėms taikomas taisykles ir prievoles, yra naudingos siekiant palengvinti tarpvalstybinį keitimąsi informacija ir išsaugoti aukštą šių vartotojų apsaugos lygį; ragina skirti pakankamai išteklių vieno langelio principui įgyvendinti;
41. atkreipia dėmesį į tai, kad daugėja transporto priemonių patekimo į miestų teritorijas taisyklių, taikomų tiek privačioms, tiek komercinėms transporto priemonėms; prašo Komisijos įvertinti, ar reikalingas koordinavimas ES lygmeniu;
42. pabrėžia, kad tinkamas bendrosios rinkos veikimas yra labai svarbus siekiant užtikrinti pakankamą įperkamų ir kokybiškų produktų, įskaitant žemės ūkio maisto produktus, tiekimą visoje ES;
43. atkreipia dėmesį į tai, kad svarbu didinti ES tiekimo sistemų dinamiškumą ir atsparumą, be kita ko, regionų ir vietos lygmenimis, ir stiprinti trumpas integruotas tiekimo grandines siekiant užtikrinti nuolatinį produktų tiekimą visoje ES;
44. pabrėžia būtinybę užtikrinti, kad bendroji rinka būtų kuo labiau suderinta taikant vienodą visos ES požiūrį į ženklumą, nes taip galima pašalinti bendrosios rinkos veikimo kliūtis ir užtikrinti, kad vartotojams teikiama informacija išliktų aiški;
45. palankiai vertina tai, kad buvo priimta peržiūrėta Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva ⁽²⁾, ir Komisijos paskatas tuo tikslu ir remia Jungtinio tyrimų centro darbą ir išvadas, nes jų visų tikslas yra spręsti dvejopos kokybės klausimą;

Skaitmeninimas ir DI naudojimas šalinant bendrosios rinkos kliūtis

46. pabrėžia, kokia svarbi yra visapusiškai veikianti bendroji skaitmeninė rinka, kuri yra naudinga vartotojams ir įmonėms, ir prašo remti MVĮ, kad vykdydamos skaitmeninę pertvarką jos galėtų įveikti kliūtis ir sunkumus;

⁽¹⁾ 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/67/ES dėl Direktyvos 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje vykdymo užtikrinimo (OL L 159, 2014 5 28, p. 11).

⁽²⁾ 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje (OL L 149, 2005 6 11, p. 22).

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

47. mano, kad skaitmeninimas ir besiformuojančios technologijos, pvz., DI, gali padėti siekti ES tikslų ir sustiprinti vidaus rinką; pabrėžia, kad, jeigu tokios technologijos bus tinkamai naudojamos, jos gali būti naudingos ir lemti pokyčius, taip pat jomis gali būti sprendžiamos įvairios problemos, kad būtų panaikintos bendrosios rinkos kliūtys;

48. ragina Komisiją papildomai įvertinti galimybę leisti ir skatinti naudoti skaitmeninius sprendimus, kurie gali padėti teikti privalomą informaciją apie produktą ar pakuotę nenumatant būtinybės didinti pakuotės dydžio arba ją pakeisti;

49. palankiai vertina Komisijos pasiūlymus dėl Skaitmeninių paslaugų akto (COM(2020)0825) ir Skaitmeninių rinkų akto (COM(2020)0842) ir prašo Komisijos ir valstybių narių priimti sistemas, kurios atitinka kitą vidaus rinkos ir ES politiką; mano, kad aiškios, suderintos ir griežtos taisyklės yra labai svarbios įmonėms, ypač MVĮ, ir vartotojams;

50. palankiai vertina Komisijos planą sukurti bendrą ne maisto produktų kontrolės institucijų Europos informacijos punktą;

51. ragina atitinkamas ES ir nacionalines valdžios institucijas imtis tinkamų veiksmų siekiant sukurti bendrą oficialių nacionalinių interneto svetainių šabloną ir užtikrinti, kad jos būtų suderinamos su bendraisiais skaitmeniniais vartais, siekiant pagerinti valstybių narių prieigą prie atitinkamos informacijos;

52. pripažįsta, kad dėl ribotų administracijos pajėgumų teikti aukštos kokybės paslaugas tarpvalstybiniu mastu kyla daug kliūčių; mano, kad viešųjų paslaugų skaitmeninimas ir visapusiški e. valdžios pajėgumai išlieka ypač svarbiais siekiant panaikinti kai kurias įsisenėjusias netarifines kliūtis; ragina Komisiją skatinti skaitmeninių priemonių naudojimą ir primygtinai ragina valstybes nares visapusiškai įsipareigoti vykdyti viešųjų paslaugų skaitmeninimą; primygtinai prašo plėtoti ir naudoti sąveikias ir atviras e. valdžios priemones, siekiant paskatinti kurti ne vienoje valstybėje narėje taikytinas suderinamas e. valdžios procedūras; atsižvelgdamas į tai primena, kad pagrindinės bendrųjų skaitmeninių vartų nuostatos turėjo įsigalioti visose ES valstybėse narėse iki 2020 m. gruodžio 12 d.; pabrėžia standartiškai skaitmeninio ir vienkartinio duomenų pateikimo principų svarbą, nes tai padės sutaupyti piliečiams ir įmonėms laiko ir pinigų, ypač jei šis principas bus taikomas plačiau; palankiai vertina pasiūlymą į bendruosius skaitmeninius vartus įtraukti bendrosios rinkos kliūčių priemonę;

53. apgailestauja dėl to, kad bendrųjų skaitmeninių vartų įgyvendinimas vyksta lėtai; ragina valstybes nares skirti pakankamai išteklių greitam bendrųjų skaitmeninių vartų įgyvendinimui MVĮ palankiu būdu teikiant į vartotoją orientuotą informaciją apie bendrosios rinkos taisykles ir administracines procedūras, kuomet labiau siekiant, kad jie taptų virtualia vieno langelio principu veikiančia sistema; ragina valstybes nares ir Komisiją išplėsti bendrųjų skaitmeninių vartų taikymo sritį į ją įtraukiant su verslu susijusias administravimo procedūras;

54. pabrėžia, kad SOLVIT turi dideles galimybes tapti svarbiausia neoficialia įmonių ir vartotojų problemų sprendimo priemone tais atvejais, kai ES teisės aktais taikomi netinkamai; palankiai vertina Komisijos pasiūlymą užtikrinti, kad SOLVIT taptų standartine bendrosios rinkos ginčų sprendimo priemone; mano, kad siekiant šio tikslo reikia aktyviau informuoti apie šias esamas ginčų sprendimo priemones;

55. pažymi, kad, nepaisant Komisijos ir valstybių narių priemonių, kuriomis didinamas informuotumas, daugelis piliečių ir įmonių vis dar nežino apie SOLVIT; pabrėžia, kad Komisija ir valstybės narės turėtų imtis papildomų priemonių, kad padidintų jo žinomumą;

56. pažymi, kad SOLVIT yra pagrįstas rekomendacija, o ne teisės aktu ir negali priimti teisiškai privalomų sprendimų; pabrėžia, kad galima smarkiai pagerinti SOLVIT operacijas;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

57. pažymi, kad daugelyje SOLVIT centrų vis dar trūksta darbuotojų, nepakanka išteklių ir tinkamų darbuotojų mokymų, taigi ir reikiamų žinių; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad SOLVIT centrai turėtų pakankamai išteklių veiklai vykdyti, kaip to prašė Komisija komunikate COM(2017)0255;

58. atkreipia dėmesį į tai, kad valstybių narių taikoma nepagrįsta, neproporcinga ir diskriminacinė kontrolės praktika, įskaitant pernelyg dideles baudas ar prieigą prie konkurencingos įmonės duomenų, taip pat yra viena iš kliūčių vidaus rinkoje; pažymi, kad Europos įmonės per SOLVIT, Peticijų komitetui teikiamomis peticijomis ar Komisijai teikiamais skundais reguliariai praneša apie tokios praktikos pavyzdžius;

59. pabrėžia, kad Europos piliečiams, įmonėms ir jų atstovams reikia prieinamo informacinio punkto, kad būtų atkreiptas dėmesys į valstybių narių priemones, kurios kenkia ES bendrajai rinkai; pabrėžia, kad reikia sklandžiai imtis veiksmų dėl šių skundų, kad nepagrįstos bendrosios rinkos kliūtys būtų kuo greičiau panaikintos;

60. primena, kad tarptautinio krovinių vežimo keliais sektoriui taikomos netarifinės kliūtys, ribojančios patekimą į nacionalines rinkas, ir dėl kurių sudaromos kliūtys sektoriaus konkurencingumui;

61. pabrėžia, kad svarbu suderinti vidaus rinkos standartus, ir pabrėžia, kad svarbu į derinimo procesą aktyviau įtraukti suinteresuotuosius subjektus ir įmones, kad būtų išvengta nereikalingų kliūčių patekti į ES bendrąją rinką;

Vykdyimo užtikrinimas ir atitikties stebėseną

62. iš esmės palankiai vertina Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo darbo grupę, kurios tikslas – įvertinti, ar nacionalinė teisė atitinka bendrosios rinkos taisykles, ir teikti pirmenybę skubiausiai šalintinoms kliūtims, spręsti reglamentavimo klausimą ir aptarti horizontalaus įgyvendinimo klausimus; atkreipia dėmesį į tai, kad Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo darbo grupė turėtų ne tik nustatyti problemas, bet ir siūlyti galimus sprendimus; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad suinteresuotieji subjektai būtų labiau įtraukti į Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo darbo grupę;

63. primena, kad iki šiol Komisijos planas sustiprinti ES teisės aktų vykdymo užtikrinimą pasitelkiant Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo darbo grupę, kurios pirmasis posėdis įvyko 2020 m. balandžio mėn., susilaukė tik minimalių rezultatų; apgailestauja, kad Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo darbo grupės darbo metodams trūksta skaidrumo; ragina Komisiją ir valstybes nares didinti Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo darbo grupės skaidrumą ir į savo posėdžius įtraukti suinteresuotuosius subjektus, taip pat užtikrinti, kad Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo darbo grupė skelbtų savo posėdžių dalyvių sąrašus, darbotvarkes ir protokolus Komisijos interneto svetainėje; ragina Komisiją iki 2022 m. pabaigos pristatyti konkrečius Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo darbo grupės darbo rezultatus ir pateikti juos Parlamento Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komitetui ir Konkurencingumo tarybai pagal 2020 m. kovo 10 d. komunikatą „Ilgalaikis geresnio bendrosios rinkos taisyklių įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo veiksmų planas“ (COM(2020)0094);

64. ragina Komisiją reguliariai, bent kas trejus metus, teikti ataskaitą dėl netarifinių kliūčių, skaidriai išplėsti dabartinę bendrosios rinkos rezultatų suvestinę ir išvardyti pažeidimo nagrinėjimo procedūras ir nacionalinius teisės aktus, kurie, kaip įtariama, prieštarauja ES teisei;

65. ragina Komisiją ir valstybes nares nuosekliai, greitai ir griežtai įvertinti, ar nacionalinės taisyklės trukdo vidaus rinkai ir kur jos tai daro, įvertinti, ar jos yra būtinos, nediskriminacinės, proporcingos ir pagrįstos, kaip numatyta Direktyvos (ES) 2015/1535 dėl techninių reglamentų ir Direktyvos (ES) 2018/958⁽¹³⁾ dėl galimybės užsiimti reglamentuojamomis profesijomis nuostatose; pažymi, kad trūksta tinkamų poveikio vertinimų ir gerai išaiškintų pagrindimų, ypač susijusių su nacionalinėmis produktų ir paslaugų taisyklėmis; ragina Komisiją kuo greičiau priimti sprendimus dėl skundų, siekiant užtikrinti, kad galutiniam vartotojui svarbūs klausimai būtų nedelsiant išnagrinėti ir veiksmingai išspręsti;

⁽¹³⁾ 2018 m. birželio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/958 dėl proporcingumo patikros prieš priimant naujas profesijų reglamentavimo nuostatas (OL L 173, 2018 7 9, p. 25).

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

66. primena, kad per visą reguliavimo ciklą valstybės narės ir Komisija turi dalytis atsakomybe užtikrinant, kad būtų laikomasi bendrosios rinkos taisyklių, taip pat atsižvelgiant į Paryžiaus susitarimą ir Europos socialinių teisių ramstį, ir kad būtų užtikrinamos piliečių teisės, įskaitant darbuotojų ir vartotojų teises; pabrėžia, kad reikalingos ES lygmens suderintos taisyklės, kuriomis būtų reglamentuojamas patikrinimų dažnumas ir kokybė bei kita rinkos stebėsenos veikla, visų pirma prekių saugumo srityje, taip pat remiamas keitimasis informacija tarp nacionalinių institucijų, siekiant sustiprinti bendradarbiavimą šioje srityje;

67. ragina kiekvieną valstybę narę užtikrinti, kad visos kompetentingos institucijos savo jurisdikcijoje turėtų visus būtinausius įgaliojimus ir reikiamą biudžetą bei darbuotojus, kad užtikrintų tinkamą vidaus rinkos *acquis* taikymą;

68. atkreipia dėmesį į tai, kad svarbu, jog atitinkamos institucijos proporcingai prižiūrėtų, tikrintų ir taikytų sankcijas ekonominės veiklos vykdytojams, kurie nesilaiko teisės aktų, neatsižvelgiant į jų įsisteigimo valstybę narę; pabrėžia, kad svarbiausia pasinaudoti valstybių narių ir Europos Komisijos bendradarbiavimo priemonėmis rinkų stebėsenos srityje bei kurti naujas priemones siekiant išvengti problemų dėl neatitikties, keliančios pavojų vartotojų saugumui, visų pirma vykdant aktyvesnę stebėseną ES lygmeniu;

69. pabrėžia, kad svarbu didinti suderinimo lygį, kuris apima kompetentingų institucijų bendradarbiavimą veiksmingo ir efektyvaus vykdymo užtikrinimo srityje, siekiant nustatyti, tirti pažeidimus, nurodyti juos panaikinti ar uždrausti;

70. pabrėžia stebėsenos svarbą ir todėl palankiai vertina bendrosios rinkos rezultatų suvestinę kaip veiklos rezultatų stebėjimo priemonę; pabrėžia, kad reikia nuolat diskutuoti apie suvestinės rezultatus aukščiausiu politiniu lygmeniu, užtikrinant politinį išipareigojimą šalinti nustatytas kliūtis ne tik žvelgiant iš verslo perspektyvos, bet ir kalbant apie darbuotojų, vartotojų ir piliečių patirtus sunkumus, deramai atsižvelgiant į socialinės ir aplinkos apsaugos politikos aspektus;

71. palankiai vertina nacionalinių viešojo administravimo įstaigų, viešųjų pirkimų specialistų, teisėjų ir kitų teisės specialistų pajėgumų stiprinimą, kurį galima finansuoti pagal Reformų rėmimo programą;

Bendrosios rinkos kliūtys dėl atsako į COVID-19

72. primena, kad valstybių narių ir Komisijos pradinio atsaku į pandemiją nebuvo atsižvelgta į bendrosios rinkos poreikius, ir primena, kad tai turėjo didelį poveikį laisvam tarpvalstybiniam prekių, asmenų ir paslaugų judėjimui; mano, kad reikės atlikti papildomą pandemijos poveikio bendrajai rinkai vertinimą, kad būtų padarytos išvados dėl COVID-19 krizės;

73. ragina valstybes nares, prastėjant pandemijos padėčiai, visapusiškai įgyvendinti Komisijos Darbuotojų naudojimosi laisvo judėjimo teise COVID-19 protrūkio metu gaires ir Komisijos komunikatą dėl laipsniško ir koordinuoto judėjimo laisvės atkūrimo ir vidaus sienų kontrolės atšaukimo metodo (C(2020)3250), siekiant atkurti judėjimo laisvę ir panaikinti vidaus rinkos kontrolės priemones, kad darbuotojams, visų pirma transporto, pasienio, komandiruotiems ir sezoniniams darbuotojams, ir paslaugų teikėjams būtų leidžiama kirsti sieną ir jie galėtų nekludomi patekti į savo darbo vietas;

74. pritaria „Next Generation EU“ ekonomikos gaivinimo dokumentų rinkiniui, ES sienų valdymo gairėms, žaliesiems transporto koridoriams, ES skaitmeniniam COVID pažymėjimui, kuriais siekiama sudaryti palankesnes sąlygas laisvam judėjimui, ir palankiai vertina tolesnes priemones, kuriomis siekiama sudaryti sąlygas bendrajai rinkai veikti įprastomis sąlygomis;

75. apgailestauja, kad valstybės narės nustatė papildomus kelionių apribojimus, pvz., karantiną tam tikriems ES skaitmeninio COVID pažymėjimo turėtojams; pažymi, kad šie apribojimai yra itin didelė našta tarpvalstybiniam ir komandiruotiems darbuotojams, taip pat sunkvežimių vairuotojams;

76. primena, jog svarbu užtikrinti, kad COVID-19 priemonėmis nebūtų daromas poveikis produktų, ypač maisto, srautui ES, be kita ko, kai kalbama apie teritorijas, nesusijusias su žemynine Europa;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

77. pažymi, kad COVID-19 pandemija ne tik sukėlė nuosmukį viešbučių, restoranų ir maitinimo sektoriuje, bet ir nulėmė tam tikrus apribojimus, kuriuos valstybės narės pradėjo taikyti vienos kitoms ir savo viduje, ir tai padarė pražūtingą poveikį maisto gamybos sektoriui;

78. mano, kad tvariu vystymusi, sąžininga pertvarka, socialine įtrauktimi ir kuriant kokybiškas darbo vietas turi būti sudarytos sąlygos ekonomikos atsigavimui;

79. palankiai vertina Komisijos pasiūlymą pateikti bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliose situacijose priemonę; ragina Komisiją parengti ją kaip teisiškai privalomą struktūrinę priemonę, kuria būtų siekiama ateityje kilus krizėms užtikrinti laisvą asmenų, prekių ir paslaugų judėjimą;

80. ragina Komisiją ir valstybes nares aktyviai pasinaudoti įgyta patirtimi ir parengti reagavimo į ekstremalias situacijas planą, kuriuo turėtų būti siekiama užkrinti bendrą atsaką ir kuo labiau apsaugoti laisvą paslaugų, prekių ir asmenų, visų pirma tarpvalstybinių darbuotojų, judėjimą; primena, kad valstybės narės turi nedelsiant pranešti apie nacionalines priemones, kurios riboja laisvą prekių ir paslaugų judėjimą;

81. palankiai vertina Komisijos pasiūlymą dėl reglamento dėl didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai, kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 1082/2013/ES (COM(2020)0727), visų pirma jos pasiūlymą sukurti medicinos įrangos eksporto vidaus rinkoje apribojimų kontrolės mechanizmą;

82. pabrėžia, kad reikia nedelsiant plėsti galimybes naudotis skaitmeninėmis paslaugomis ir technologijomis, kurios yra būtinos ekstremaliosios situacijos atveju, kad būtų užtikrintas sklandus bendrosios rinkos veikimas ir galimybė piliečiams ir įmonėms gauti viešąsias paslaugas, naudojantis e. valdžios sprendimais; pripažįsta, kad skaitmeninė atskirtis ir prieigos prie interneto nebuvimas yra vienos iš svarbiausių netarifinių kliūčių skaitmeninei ES bendrosios rinkos pertvarkai;

o

o o

83. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

P9_TA(2022)0044

Europos tarpvalstybinių asociacijų ir ne pelno organizacijų statusas**2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento rezoliucija su rekomendacijomis Komisijai dėl Europos tarpvalstybinių asociacijų ir ne pelno organizacijų statuto (2020/2026(INL))**

(2022/C 342/17)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 225 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į SESV 114 ir 352 straipsnius,
  - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 11 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Pagrindinių teisių chartiją, ypač jos 12 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių konvencijos 11 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į savo nuomonę ⁽¹⁾ dėl Komisijos pasiūlymo dėl reglamento dėl Europos asociacijos statuto ⁽²⁾,
  - atsižvelgdamas į savo 1987 m. kovo 13 d. rezoliuciją dėl ne pelno asociacijų Europos Bendrijoje ⁽³⁾,
  - atsižvelgdamas į 2020 m. spalio 7 d. savo rezoliuciją dėl ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmo sukūrimo ⁽⁴⁾,
  - atsižvelgdamas į 2011 m. kovo 10 d. savo Pareiškimą dėl Europos savidraudos draugijų, asociacijų ir fondų įstatų parengimo ⁽⁵⁾,
  - atsižvelgdamas į EESRK nuomonę „Europos filantropija. Neišnaudotas potencialas (tiriamoji nuomonė ES Tarybai pirmininkausiančios Rumunijos prašymu)“,
  - atsižvelgdamas į Europos komisijos už demokratiją per teisę (Venecijos komisija) ir ESBO Demokratinių institucijų ir žmogaus teisių biuro (ODIHR) priimtas Bendras gaires dėl asociacijų laisvės (CDL-AD(2014)046),
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 47 ir 54 straipsnius,
  - atsižvelgdamas į Kultūros ir švietimo komiteto ir Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto nuomones,
  - atsižvelgdamas į Teisės reikalų komiteto pranešimą (A9-0007/2022),
- A. kadangi SESV 63 straipsnyje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 7, 8 ir 12 straipsniuose įtvirtinta asociacijų laisvė visais lygmenimis ir draudžiama nustatyti ne pelno organizacijoms skirtus diskriminacinius, nebūtinus ir nepagrįstus jų veiklos finansavimo apribojimus;

⁽¹⁾ Teisėkūros rezoliucija, kurioje pateikiama Europos Parlamento nuomonė dėl Komisijos pasiūlymo dėl Tarybos reglamento (EEB) dėl Europos asociacijos statuto (OL C 42, 1993 2 15, p. 89).

⁽²⁾ Komisijos pasiūlymas dėl Tarybos reglamento (EEB) dėl Europos asociacijos statuto (COM(1991)0273 – SYN 386).

⁽³⁾ OL C 99, 1987 4 13, p. 205.

⁽⁴⁾ OL C 395, 2021 9 29, p. 2.

⁽⁵⁾ OL C 199 E, 2012 7 7, p. 187.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- B. kadangi terminas „ne pelno organizacija“ šioje rezoliucijoje turėtų būti aiškinamas kaip apimantis daugybės formų ne pelno organizacijas Sąjungoje, veikiančias tiek narystės, tiek ne narystės pagrindu, pvz., asociacijas, filantropines organizacijas, organizacijas, kurių turtas skiriamas konkrečiam tikslui pasiekti (pvz., fondai), ir kitas panašias organizacijas;
- C. kadangi Europos Žmogaus Teisių Teismas pripažino, kad valstybė turi pozityvią pareigą užtikrinti galimybę naudotis teise į asociacijų laisvę, ir savo 2005 m. spalio 21 d. sprendime *Ouranio Toxo ir kt. / Graikija* ⁽⁶⁾ nustatė, kad „tikra ir veiksminga pagarba asociacijos laisvei negali būti sumažinta iki valstybės pareigos nesikišti“; kadangi Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – Teisingumo Teismas) savo sprendime byloje C-78/18 ⁽⁷⁾ nurodė, kad asociacijų laisvė apima ne tik galimybę įsteigti ar likviduoti asociaciją, bet ir šios asociacijos galimybę tuo metu veikti;
- D. kadangi ne pelno organizacijos yra labai svarbios atstovaujant piliečių ir pilietinės visuomenės interesams, be kita ko, teikiant paslaugas dažnai nepelningose socialinio sektoriaus srityse, skatinant dalyvavimą socialiniame gyvenime ir ginant mažumų teises; be to, kadangi jos atlieka svarbų vaidmenį numatant ir sprendžiant socialines ir ekonomines problemas, taip pat šalinant paslaugų ir ekonominės veiklos spragas kartu su nacionalinėmis, regioninėmis ir vietos valdžios institucijomis;
- E. kadangi ne pelno organizacijos dažnai naudojami saviraiškos laisve ir ją skatina, ypač kai tai susiję su viešojo intereso propagavimu, remia aktyvų dalyvavimą demokratiname gyvenime ir veikia kaip demokratijos mokyklos;
- F. kadangi COVID-19 krizė išryškino itin svarbų ne pelno organizacijų vaidmenį padedant žmonėms įveikti daugybę sunkumų ir taip užtikrinant socialinę sanglaudą; kadangi vis dėlto jų statusą sudrebino COVID-19 krizė, visų pirma dėl to, kad dėl šios krizės buvo nutrūkusi jų veikla ir atsirado naujų poreikių ir užduočių;
- G. kadangi Europos demokratijai reikia tokios pilietinės visuomenės ir atstovaujamųjų organizacijų, kurios sugebėtų veikti laisvai ir tarpvalstybiniu mastu; kadangi esminis pilietinės visuomenės ir atstovaujamųjų organizacijų vaidmuo prisidedant prie demokratijos užtikrinimo laikomas pagrindine Sąjungos vertybe, kaip pripažįstama visų pirma Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 11 straipsnyje, todėl būtina, kad būtų palaikomas atviras, skaidrus ir struktūrinis dialogas;
- H. kadangi ne pelno organizacijos yra neatskiriama Sąjungos pilietinės visuomenės dalis, tarp jų yra tokių filantropinių organizacijų, kaip fondai, kurie viešojo intereso labui padeda dirbti pavieniams asmenims ir ne pelno organizacijoms bei sudaro geresnes sąlygas tokiam darbui;
- I. kadangi turima labai nedaug patikimos statistinės informacijos apie ne pelno organizacijas arba nėra paprasta gauti tokios informacijos;
- J. kadangi Europos bendrovių, Europos kooperatinių bendrovių ar Europos politinių partijų statutai netinka norint sudaryti sąlygas ne pelno organizacijoms bendradarbiauti tarpvalstybiniu lygmeniu;
- K. kadangi verslo įmonės, komercinės įmonės ir ekonominių interesų grupės turi galimybę suburti Europos ekonominių interesų grupę;
- L. kadangi viešosios įstaigos gali sukurti Europos teritorinio bendravimo grupes;
- M. kadangi Europos asociacijos statusas turėtų būti atviras organizacijoms ir asmenims, norintiems dalyvauti mainuose ir mokytis vieniems iš kitų tarpvalstybiniu mastu;

⁽⁶⁾ Europos Žmogaus Teisių Teismo 2005 m. spalio 21 d. sprendimas *Ouranio Toxo ir kt. / Graikija*, Nr. 74989/01, ECLI:CE:ECHR:2005:1020JUD007498901.

⁽⁷⁾ 2020 m. birželio 18 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Komisija / Vengrija*, C-78/18, ECLI:EU:C:2020:476, 113 punktas.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- N. kadangi Parlamentas raginimas steigti nacionalinius statistinius socialinės ekonomikos subjektų registrus neapima organizacijų, veikiančių už socialinės ekonomikos ribų;
- O. kadangi daug ne pelno organizacijų, reguliariai vykdydamos tam tikrą ekonominę veiklą, visapusiškai dalyvauja ekonominiame gyvenime ir prisideda prie vidaus rinko plėtojimo; kadangi per pastarąjį dešimtmetį labai padidėjo tarpvalstybinių finansinių srautų tarp asociacijų ar ne pelno organizacijų apimtis;
- P. kadangi šiuo metu padidėjo politikos formuotojų ir pilietinės visuomenės informuotumas apie ne pelno organizacijų potencialą paslaugų teikimo, piliečių dalyvavimo ir socialinių inovacijų srityse; kadangi jų potencialas galimai neišnaudotas daugelyje sričių, pvz., švietimo, kultūros, sveikatos priežiūros, socialinių paslaugų, mokslinių tyrimų, pagalbos vystymuisi, humanitarinės pagalbos ir pasirengimo nelaimėms srityse;
- Q. kadangi Europos Sąjungos ne pelno organizacijų socialinis ir ekonominis potencialas nuolat didėja, o užimtumo galimybės kuriamos įvairiuose sektoriuose;
- R. kadangi ne pelno organizacijos atlieka esminį vaidmenį remiant asmenų siekį aktyviai dalyvauti demokratiname gyvenime;
- S. kadangi didžioji dalis ne pelno organizacijų veiklos vykdoma nacionaliniu lygmeniu, nors vis daugiau ne pelno organizacijų veikia tarpvalstybiniu mastu, taip stiprinant valstybių narių socialinę sanglaudą visuomenės lygmeniu, ypač pasienio regionuose, kurie sudaro beveik 40 proc. Sąjungos teritorijos;
- T. kadangi ypač tarpvalstybinės ne pelno organizacijos labai prisideda siekiant Sąjungos tikslų ir plėtoja daug įvairios bendrojo intereso veiklos, svarbios tarpvalstybiniu mastu ir naudingos visuomenei įvairiose srityse; kadangi tai apima, be kita ko, pagrindinių teisių ir vertybių apsaugą ir propagavimą, aplinkos apsaugą, švietimą, kultūrą, socialinį darbą ir paramą vystymuisi;
- U. kadangi – nors Europos Sąjungoje tarpvalstybinių ne pelno organizacijų vis daugėja – šiuo metu nėra suderintos visos Europos teisės aktų bazės, kuri leistų joms tinkamai veikti ir organizuoti savo veiklą tarpvalstybiniu lygmeniu;
- V. kadangi šiuo metu, nesant ne pelno organizacijų veiklos reglamentavimo Sąjungos mastu, jų tarpvalstybinei veiklai būdingi kultūriniai, teisiniai ir politiniai skirtumai, kylantys iš nacionalinės teisės;
- W. kadangi jau 1987 m. pradžioje Parlamentas savo 1987 m. kovo 13 d. rezoliucijoje dėl ne pelno asociacijų Europos Bendrijose pabrėžė, kad reikia priimti atitinkamą Europos reglamentą dėl Europos ne pelno organizacijų;
- X. kadangi visos organizacijos, besinaudojančios Europos statutu ar bendrais būtiniausiai standartais, turėtų savo veiklą prisidėti prie Sutartyse ir Chartijoje įtvirtintų Sąjungos bendrų vertybių ir tikslų įgyvendinimo ir propagavimo;

Dabartinė padėtis

1. pažymi, jog ne pelno organizacijoms trūksta Sąjungos lygmens teisinės formos, kad būtų galima atstovavimą pilietinės visuomenės interesams prilyginti komercinių įmonių ir ekonominių interesų grupių interesų atstovavimui, o šių subjektų teisinė forma Sąjungos lygmeniu nustatyta jau seniai;
2. pažymi, kad dėl teisinių, kultūrinių, politinių ir ekonominių valstybių narių skirtumų ne pelno organizacijų tarpvalstybinė veikla ir toliau išlieka labai sudėtinga ir kad dabartinė administracinė ir fiskalinė tokių organizacijų tarpvalstybinei veiklai taikoma tvarka lemia didesnes sandorių išlaidas nei nacionaliniu lygmeniu;
3. pabrėžia, kad dabartinės teisinės Sąjungos ir nacionalinio lygmens sistemos nepakanka norint sukurti ir remti stiprią visos Europos pilietinę visuomenę – jos egzistavimas būtinas demokratijai užtikrinti; taigi, mato poreikį sukurti naują teisinę formą, t. y. Europos asociaciją, ir taisykles dėl Europos asociacijos įsteigimo, skaidrumo, atskaitomybės bei valdymo;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

4. pabrėžia, kad svarbu užtikrinti koordinavimą Sąjungos lygmeniu, vengiant susiskaidymo ir remiant suderintą požiūrį į Europos asociaciją visoje Sąjungoje, tuo tikslu pasitelkiant paskirtą Europos asociacijų valdybą; todėl ragina Komisiją išnagrinėti įvairias galimybes ir pateikti pasiūlymą dėl formos ir statuso, tinkamiausių tokiai Europos asociacijų valdybai, kurioje būtų atstovaujama visoms valstybėms narėms ir kuri turėtų aiškiai apibrėžtus sprendimų priėmimo įgaliojimus;
5. mano, kad norint pabaigti kurti vidaus rinką taip pat reikia Sąjungos teisės aktų, kuriais būtų remiamos ne pelno organizacijos;
6. pabrėžia, kad, nors judėjimo ir įsisteigimo laisvė yra įtvirtintos Sutartyse, kai kurių valstybių narių jurisdikcijoje vis dar nepakankamai remiama ir skatinama pagrindinė teisė jungtis į asociacijas, nes trūksta tinkamų organizacijos formų ir visoje Sąjungoje laikomasi nevienodo požiūrio į esamas formas, dėl to, viena vertus, kyla kliūčių tarpvalstybinei veiklai ir projektams, tarptautinėms užduotims bei pilietinės visuomenės judumui ir, kita vertus, atsiranda teisinis netikrumas;
7. apgailestauja, kad nėra priemonės, kuria būtų sudarytos dar palankesnės sąlygos ne pelno organizacijoms naudotis judėjimo laisve, neatsižvelgiant į tai, kurioje valstybėje narėje jos yra įsisteigusios ar kurioje gyvena jų nariai, visų pirma pašalinant teises ir administracines kliūtis;
8. pabrėžia, kad dėl nepakankamo praktikos derinimo visoje Sąjungoje veikiančios ne pelno organizacijos dažnai susiduria su nepagrįstais apribojimais, pvz., mokesčiais, formalumais, administracinėmis ir kitomis kliūtimis, dėl kurių kyla pavojus tokių organizacijų kasdinei veiklai ir jos atgrasomos nuo užduočių vykdymo kitose šalyse; pabrėžia, kad dėl tokių kliūčių taip pat labai padidėja darbo krūvis, nes reikia laikytis daugelio skirtingų administracinių procedūrų daugiau nei vienoje valstybėje narėje;
9. apgailestauja dėl to, kad keliose valstybėse narėse ne pelno organizacijos buvo neištrauktos į pagalbos reaguojant į pandemiją programų taikymo sritį;
10. pabrėžia, kad nesuderinta praktika taip pat lemia nevienodas sąlygas dėl skirtingų rinkos sąlygų ir kitų kliūčių, su kuriomis susiduria ne pelno organizacijos skirtingose valstybėse narėse, pvz., atidarydamos banko sąskaitas, rinkdamos lėšas užsienyje ir atsiskaitydamos už jas, pasinaudodamos viešosios naudos priemonėmis ir sistemomis bei tam tikromis finansinėmis ar mokestinėmis sąlygomis arba samdydamos darbuotojus, visų pirma tais atvejais, kai jie samdomi kitose valstybėse narėse (tai turėtų būti palengvinta atsižvelgiant į laisvą darbuotojų judėjimą);
11. ragina Komisiją išnagrinėti įvairias ne pelno organizacijų veiklos valstybėse narėse formas ir atlikti lyginamąją analizę;
12. atkreipia dėmesį į tai, kad ne pelno organizacijos prisideda prie inovacijų, mokslinių tyrimų, ekonominės plėtros ir darbo vietų kūrimo, ypač socialiniame, verslumo, technologijų ir kultūros sektoriuose;
13. pripažįsta ne pelno organizacijų indėlį siekiant tam tikrų strateginių Sąjungos tikslų, pvz., kovoti su klimato krize, spręsti su skaitmenine transformacija susijusius iššūkius ir atsigausti po COVID-19 pandemijos; pabrėžia, kad tų tikslų bus neįmanoma pasiekti be pilietinės visuomenės indėlio skatinant spręsti tuos klausimus visoje Europoje, ypač kai tai susiję su būtinos politikos įgyvendinimu vietos, regioniniu, nacionaliniu ir Sąjungos lygmenimis, kartu paisant poveikį patiriančių subjektų interesų ir teisių;
14. apgailestauja, kad duomenų trūksta arba jie pasenę; prašo valstybių narių reguliariai teikti suskirstytus duomenis, o Komisijos – sukurti patikimus ir dažnai atnaujinamus statistinius išteklius, pagrįstus nustatyta metodika, kuria užtikrinamas skaidrumas ir palyginamumas, ir sudaryti sąlygas tokius duomenis įtraukti į Eurostato statistiką apie tarpvalstybinę veiklą ir indėlį; atkreipia dėmesį į tai, kad, remiantis EESRK užsakytu 2017 m. tyrimu „Pastarojo meto socialinės ekonomikos raida Europos Sąjungoje“, iš 13,6 mln. atlyginamų pareigybių kooperatyvuose, savidraudos draugijose, asociacijose, fonduose ir panašiuose Europos Sąjungos subjektuose 9 mln. darbuotojų buvo įdarbinti asociacijose ir fonduose, t. y. pagrindiniame darbo vietų šaltinyje tame sektoriuje; pabrėžia, kad tai taip pat rodo, jog svarbu turėti daugiau duomenų, susijusių su platesne sritimi nei socialinė ekonomika;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

15. apgailestauja, kad Komisija ir valstybės narės nepateikė teisės aktų, kuriais būtų sudaryta palanki aplinka, kurioje ne pelno organizacijos galėtų prisidėti prie vidaus rinkos veikimo, bei užtikrintas laisvas kapitalo judėjimas tarp valstybių ir kad, nepaisant keleto bandymų ir daugybės pilietinės visuomenės bei Parlamento raginimų, nebuvo parengtas Europos asociacijos statusas;

16. palankiai vertina būsimą Socialinės ekonomikos veikslių planą ir mano, kad, kadangi socialinės ekonomikos srityje veikia tik tam tikros ne pelno organizacijos, į šį veikslių planą turi būti įtrauktos rekomendacijos, kaip įveikti tarpvalstybines kliūtis, ir jį reikia papildyti atskiromis teisėkūros iniciatyvomis, kuriomis būtų siekiama remti ne pelno organizacijas;

17. mano, kad dėl ypatingo politinių partijų pobūdžio pasiūlytomis teisinėmis priemonėmis neturi būti daroma poveikio politinių partijų reglamentavimui; taip pat primena, kad Sąjunga paiso bažnyčių, religinių organizacijų ar bendruomenių, taip pat filosofinių ar nereliginių organizacijų, reglamentuojamų pagal nacionalinę teisę, statuso; pabrėžia, kad tai netrukdo į šių pasiūlymų taikymo sritį įtraukti organizacijų, kurių vertybės ir tikslai grindžiami religiniais, filosofiniais ar pasaulietiniais įsitikinimais, pvz., konfesinių ne pelno labdaros organizacijų; pabrėžia, kad profesinės sąjungos kai kuriose valstybėse narėse turi specialų lengvatinį statusą, todėl tos siūlomos priemonės profesinėms sąjungoms turėtų būti netaikomos; atkreipia dėmesį į tai, kad asmenys, norintys įsteigti asociaciją, gali laisvai naudotis siūlomo reglamento nuostatomis ir pasirinkti Europos asociacijos formą; pažymi, kad siūloma direktyva dėl būtiniausių standartų turi būti taikoma visoms ne pelno organizacijoms Sąjungoje;

Pilietinės visuomenės ir asociacijų laisvės apsauga

18. yra susirūpinęs dėl to, kad daugėja kliūčių, su kuriomis susiduria ne pelno organizacijos visoje Sąjungoje, ir dėl skirtumų, nulemtų nacionalinės teisės aktų, normų, administracinės praktikos ar politikos; atkreipia dėmesį į tai, kad dėl to gali būti daromas neigiamas poveikis pilietinei visuomenei, nepagrįstai apribojamos pagrindinės teisės, ypač asociacijų, saviraiškos ir informacijos laisvės, ir ne pelno organizacijos atgrasomos nuo savo veiklos plėtos tarpvalstybiniu mastu;

19. deramai atsižvelgia į skaitmeninimo ir interneto teikiamas galimybes palengvinant naudojimąsi teise į asociacijų laisvę, pavyzdžiui, sudarant palankesnes sąlygas ne pelno organizacijų registracijai ir formavimuisi internete;

20. pabrėžia, kad ne pelno organizacijos yra labai svarbios siekiant visais lygmenimis užtikrinti demokratiją ir politikos formavimą; jos remia viešąjį interesą ir dirba visuomenės labui, yra stabdžių ir atsvarų sistemos, būtinos teisinės valstybės principui užtikrinti, dalis ir pilietinio dalyvavimo varomoji jėga; palankiai vertina pilietinės visuomenės dalyvavimą ginant viešąjį interesą, skatinant aktyvizmą ir aktyvų socialinį gyvenimą;

21. pakartoja, kad ne pelno organizacijos, siekdamos savo tikslų ar vykdydamos savo veiklą, gali laisvai dalyvauti politinėse ar viešose diskusijose; smerkia bandymus apriboti pilietinę erdvę dėl politinių priežasčių ir atsisakymą suteikti tokioms organizacijoms visuomenei naudingų organizacijų statusą, tokio statuso atėmimą arba užginčijimą remiantis numanoma ar tikra politine veikla, kai jų veikla nėra naudinga jokiai konkrečiai partijai ar nėra partijos politikos pakaitalas; mano, kad tokie atvejai yra pavojingi Europos demokratijai;

22. pabrėžia, kad svarbu užtikrinti ne pelno organizacijų nepriklausomumą ir kad būtina sudaryti joms palankią aplinką, atsižvelgiant į jų įvairovę ir vertinant visuomenei naudingas organizacijas kaip prisidedančias tiek paslaugų teikimo vietoje, tiek prie viešosios gerovės propagavimo ir viešosios politikos stebėjimo;

23. primena nepriklausomos, nešališkos, profesionalios ir atsakingos žurnalistikos svarbą informuojant apie ne pelno organizacijų veiklą tiek privačioje, tiek visuomeninėje žiniasklaidoje, taip pat prieigos prie pliuralistinės informacijos svarbą, nes tai yra pagrindiniai demokratijos ramsčiai; yra susirūpinęs dėl šmeižto kampanijų ir piktnaudžiaujamojo bylinėjimosi,

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

kurie yra nukreipti prieš visuomenės dalyvavimo siekiančius veikėjus, įskaitant ne pelno organizacijas, ir kuriuos keliose valstybėse narėse pasitelkia išrinkti pareigūnai, viešosios įstaigos ar valstybės kontroliuojami subjektai, taip pat privatūs asmenys ir subjektai; atkreipia dėmesį į tai, kad 2021 m. lapkričio 11 d. Parlamentas priėmė rezoliuciją ⁽⁸⁾ dėl strateginių ieškinių dėl visuomenės dalyvavimo (SLAPP);

24. pareiškia, kad šis reglamentas, kuriuo nustatoma teisinė sistema, Europos pilietinei visuomenei bus naudingas tik tada, jei ne pelno organizacijos galės nacionaliniu ir Europos Sąjungos mastu gauti deramą ir lengvai prieinamą finansavimą; pabrėžia, kad tiek viešasis, tiek privatus ne pelno organizacijų finansavimas yra svarbus – šios organizacijos turi mažiau galimybių gauti pajamų iš veiklos, kuria siekiama pelno; atsižvelgdamas į tai, atkreipia dėmesį į Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programą, kuri, be kita ko, skirta ne pelno organizacijoms; pažymi, kad pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2018/1046 ⁽⁹⁾ Sąjungos dotacijos apima bendrą finansavimą, kuris gali būti teikiamas iš nuosavų išteklių, iš įgyvendinant veiksmą ar darbo programą gautų pajamų arba iš trečiųjų asmenų finansinių įnašų arba nepiniginį įnašų; mano, kad visų pirma ne pelno organizacijų, turinčių labai ribotus finansinius išteklius, atveju turėtų būti įvertinta nuosavų išteklių reikalavimo riba ir prie tokių išteklių turėtų būti priskiriami nepiniginiai įnašai, su sąlyga, kad tokia tvarka nesutrikdys konkurencijos gaunant finansavimą; pažymi, kad ne pelno organizacijoms norint gauti joms prieinamą Sąjungos lėšų dažnai reikalaujama bendro finansavimo, o tai savo ruožtu reiškia, kad naudos gavėjas turi surinkti reikiamą lėšų dalį iš kitų šaltinių; atkreipia dėmesį į tai, kad pernelyg didelės nuosavų išteklių dalies reikalavimas būtų žalingas ne pelno organizacijoms, nes jos gali nesugebėti surinkti tokių lėšų, todėl kai kurios organizacijos gali likti nuošalėje; taigi mano, kad turėtų būti įvertinta galimybė nustatyti bendro finansavimo dalies ribą ir kad reikia atsižvelgti į įvairias priemones, kurios galėtų būti išreikštos pinigais, pvz., savanoriško darbo laikas arba nepiniginiai įnašai;

25. atkreipia dėmesį į tai, kad svarbu, jog ne pelno organizacijos teiktų visuomenei svarbią informaciją; taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad finansavimo skaidrumas turi būti laikomas viešuoju interesu, kai ne pelno organizacijos daro didelę įtaką viešajam gyvenimui ir viešoms diskusijoms;

26. mano, kad nustačius Europos asociacijų statusą nacionalinėms ir vietos organizacijoms bus suteikta galimybė aktyviau dalyvauti sprendžiant Europos klausimus, dalyvauti tarpusavio mokymosi veikloje ir tarpvalstybiniuose mainuose ir kad tai padės joms gauti Sąjungos lygmens finansavimą; ragina Komisiją ir valstybes nares pilietinės visuomenės subjektams skirti pakankamai lėšų, padidinti lėšų prieinamumą ir dar labiau supaprastinti procedūras, kad pilietinės visuomenės subjektams, įskaitant mažas ir vietos organizacijas, būtų sudarytos palankesnės sąlygos gauti lėšų;

27. be to, mano, kad siūlomus teisės aktus reikia papildyti priemonėmis, kuriomis remiamas reguliarus, prasmingas ir struktūrinis dialogas su pilietine visuomene ir atstovaujamosiomis organizacijomis, laikantis ES sutarties 11 straipsnio; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją įvertinti galimybę suteikti visuomenei naudingoms organizacijoms dalyvaujamą statusą Sąjungos lygmeniu;

28. pabrėžia, kad savavališka ir politiniais motyvais grindžiama diskriminacija dėl ne pelno organizacijų tikslų, veiklos ir jų finansavimo šaltinių trukdo asociacijų laisvei ir todėl kelia grėsmę saviraiškos laisvei;

Asociacijų, ne pelno organizacijų ir visuomenei naudingos veiklos pripažinimas visoje Sąjungoje

29. pripažįsta, kad nacionalinio lygmens teisės aktuose ir pagal valstybių narių teises tradicijas laikomasi skirtingo požiūrio apibrėžiant ar pripažįstant ne pelno organizacijas, kurios turi narių arba jų neturi, taip pat apibrėžiant, pripažįstant ir suteikiant joms visuomenei naudingos organizacijos statusą; pabrėžia, kad, nepaisant tokių skirtumų, bendrai sutariama dėl būtinybės nustatyti Europos būtiniausius standartus ir suteikti ne pelno organizacijoms galimybę įgyti juridinio subjekto statusą;

⁽⁸⁾ 2021 m. lapkričio 11 d. Europos Parlamento rezoliucija „Demokratijos ir žiniasklaidos laisvės bei pliuralizmo stiprinimas ES: netinkamas civilinės ir baudžiamosios teisės veiksnių naudojimas siekiant užtildyti žurnalistus, NVO ir pilietinę visuomenę“ (2021/2036(INI)).

⁽⁹⁾ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

30. ragina Komisiją pripažinti ir skatinti visuomenei naudingą ne pelno organizacijų veiklą suderinant visuomenei naudingą statusą Sąjungoje, pabrėžia, kad nacionalinės teisės aktais ir administracine praktika, kuriais reglamentuojamos ne pelno organizacijos, įskaitant jų steigimą, registravimą, veikimą, finansavimą, joms taikomą finansinį ir mokesčių režimą arba mokesčių lengvatų priemones, taip pat tarpvalstybinę veiklą, neturėtų būti diskriminuojama dėl organizacijos įsisteigimo vietos ir jokia grupė ar asmuo neturėtų būti diskriminuojami jokiais pagrindais;
31. ragina Komisiją apsvarstyti galimybę priimti pasiūlymą, kuriuo būtų sudarytos palankesnės sąlygos abipusiam nuo mokesčių atleistų visuomenei naudingų organizacijų, įskaitant filantropines organizacijas, pripažinimui kiekvienoje valstybėje narėje, jei vienoje iš valstybių narių mokesčių tikslais jos pripažįstamos visuomenei naudingomis ir atleistomis nuo mokesčių;
32. atkreipia dėmesį į tai, kad ne pelno organizacijų įstatų ir būtinausių standartų reglamentavimas Sąjungos lygmeniu gali padėti sukurti vienodas sąlygas ir taip sudaryti palankesnes sąlygas užbaigti kurti vidaus rinką;
33. primygtinai ragina Komisiją parengti tikslinę ir išsamią strategiją, skirtą pilietinei visuomenei Sąjungoje stiprinti, taip pat nustatyti priemones, kuriomis būtų siekiama palengvinti ne pelno organizacijų veiklą visais lygmenimis;
34. prašo Komisijos, remiantis SESV 352 straipsniu ir vadovaujantis šioje rezoliucijoje išdėstytais rekomendacijomis ir jo I priedu, pateikti pasiūlymą dėl reglamento, kuriuo nustatomas Europos asociacijos statusas;
35. prašo Komisijos, remiantis SESV 114 straipsniu, pateikti pasiūlymą dėl direktyvos dėl bendrų būtinausių standartų, taikomų ne pelno organizacijoms Sąjungoje, kad nustatant būtinausius standartus būtų sudarytos vienodos sąlygos ne pelno organizacijoms, užtikrinama galimybė pilietinei visuomenei naudotis laisvėmis ir pagrindinėmis teisėmis, taip pat prisidedama prie Europos demokratijos stiprinimo, laikantis šioje rezoliucijoje ir jo priedo II dalyje pateiktų rekomendacijų;
36. prašo Komisijos pagal 11 dalį atliktos lyginamosios analizės rezultatus, kurie turi būti pridėti prie priedo I dalyje pateikiamo pasiūlymo dėl reglamento ir priedo II dalyje pateikiamo pasiūlymo dėl direktyvos, atitinkamai naudoti kartu su organizacijų nacionalinių formų, kurios turėtų būti laikomos patenkančiomis į taikymo sritį pagal priedo I dalyje pateikto pasiūlymo 3 straipsnio 2 dalį ir priedo II dalyje pateikto pasiūlymo 1 straipsnį, sąrašą;

o

o o

37. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją ir pridedamas rekomendacijas Komisijai ir Tarybai.
-

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

REZOLIUCIJOS PRIEDAS

REKOMENDACIJOS DĖL PRAŠOMO PATEIKTI PASIŪLYMO TURINIO

I DALIS

Pasiūlymas dėl

TARYBOS REGLAMENTO

dėl Europos asociacijos statuto

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 352 straipsnį,

kadangi:

- (1) tarpvalstybiniai projektai ir kitos pilietinę visuomenę įtraukiančios bendradarbiavimo formos ypač padeda svariai siekti Sąjungos tikslų, be kita ko, propaguoti jos vertybes, taip pat plėtoti daug įvairios tarpvalstybinės svarbos veiklos, kuri bendrojo intereso aspektu naudinga įvairiose srityse;
- (2) tarpvalstybinis piliečių ir atstovaujamybų asociacijų bendradarbiavimas Europoje yra labai svarbus siekiant sukurti visa apimančią Europos pilietinę visuomenę, kuri yra svarbus Europos demokratijos ir Europos integracijos elementas, kaip numatyta pagal Europos Sąjungos sutarties 11 ir 15 straipsnius;
- (3) daug asociacijų, siekdamos savo tikslų, atlieka svarbų vaidmenį ekonomikoje ir plėtojant vidaus rinką, nes reguliariai dalyvauja ekonominėje veikloje;
- (4) Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos .../... (Būtiniausių standartų direktyva) tikslas – derinant valstybių narių įstatymus užtikrinti būtiniausių standartus ir palankią aplinką, kuri sudarytų geresnes sąlygas ne pelno organizacijoms vykdyti veiklą;
- (5) asociacijos yra mūsų visuomenę vienijantys susivienijimai. Jos atlieka svarbų vaidmenį padėdamos asmenims aktyviai dalyvauti demokratiname ir socialiniame Sąjungos gyvenime, juos skatindamos ir įgalindamos tai daryti, ypač kalbant apie atskirtį ir diskriminaciją patiriančius asmenis, ir gali atlikti esminį vaidmenį formuojant Sąjungos politiką;
- (6) Sąjunga turėtų asociacijoms, kurių organizacinė forma visuotinai pripažįstama visose valstybėse narėse, suteikti tinkamą teisinę priemonę, kuria naudojantis būtų galima stiprinti savo tarptautinę ir tarpvalstybinę veiklą ir prisidėti prie pilietinio dialogo Sąjungos lygmeniu;
- (7) Sąjungos lygmeniu nustačius organizacinę formą būtų sudarytos palankesnės sąlygos visoms asociacijoms siekti tarpvalstybinių tikslų ir vykdyti veiklą vidaus rinkoje;
- (8) Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 63 straipsnis ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 7, 8 ir 12 straipsniai saugo ne pelno organizacijas nuo diskriminacinių ir nepagrįstų apribojimų, kiek tai susiję su prieiga prie išteklių ir laisvu kapitalo judėjimu Sąjungoje. Tai taip pat taikoma gebėjimui ieškoti ir gauti teisės subjekto egzistavimui ir veiklai būtinų tiek šalies vidaus, tiek užsienio išteklių ir juos naudoti. Vadovaujantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2020 m. birželio 18 d. sprendimu byloje C-78/18 *Europos Komisija / Vengrija* ⁽¹⁾, apribojimai turėtų būti nustatomi tik siekiant teisėtų tikslų, pavyzdžiui, nacionalinio saugumo, visuomenės saugumo ar viešosios tvarkos interesais, ir turėtų būti proporcingi tikslui apsaugoti tokius interesus, be

⁽¹⁾ 2020 m. birželio 18 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Europos Komisija / Vengrija*, C-78/18, ECLI:EU:C:2020:476.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

to, priemonių norimam tikslui pasiekti nulemta intervencija turėtų būti kuo mažesnė. Tai pasakytina, be kita ko, apie apribojimus, kylančius iš kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu taisyklių, taikomų laikantis būtinumo ir proporcingumo principų, atsižvelgiant visų pirma į rizikos vertinimo įpareigojimus pagal tarptautinę ir Sąjungos teisę. Taigi, valstybės narės negali taikyti nepagrįstų, pernelyg ribojančių ar neigiamą įtaką darančių priemonių, įskaitant ataskaitų teikimo reikalavimus, dėl kurių organizacijoms tektų pernelyg didelė našta ir dėl kurių jos patirtų per daug išlaidų;

- (9) fiziniai ir juridiniai asmenys gali steigti Europos bendroves pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2157/2001 ⁽²⁾, Europos kooperatines bendroves pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1435/2003 ⁽³⁾ ir Europos politines partijas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 1141/2014 ⁽⁴⁾. Tačiau nei viena iš šių priemonių asociacijoms nesuteikia tarpvalstybinio bendradarbiavimo galimybių;
- (10) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1082/2006 ⁽⁵⁾ reglamentuoja Europos teritorinio bendradarbiavimo grupių (ETBG) steigimą. Tokias grupes daugiausiai steigia valstybinės ar vietos institucijos arba kiti viešosios teisės reglamentuojami subjektai. Taigi, nevyriausybiniai pilietinės visuomenės veikėjai ir piliečiai nėra įtraukti;
- (11) Europos ekonominių interesų grupės (EEIG), kaip numatyta Reglamente (EEB) Nr. 2137/85 ⁽⁶⁾, leidžia vykdyti tam tikrą bendrą veiklą, tačiau išlaikant savo narių nepriklausomybę. Vis dėlto, EEIG neatitinka specialiųjų pilietinės visuomenės asociacijų poreikių;
- (12) todėl būtina Sąjungos lygmeniu nustatyti tinkamą suderintą reguliavimo sistemą ir taisykles, kurios sudarytų sąlygas steigti Europos asociacijas, turinčias savo teisinį subjektiškumą, ir kuriomis būtų reglamentuojamas tarpvalstybinis tokių asociacijų steigimas ir veikla;
- (13) politinės partijos ir profesinės sąjungos, bažnyčios ir kitos religinės bendruomenės, taip pat filosofinės ar nereliginės organizacijos neturėtų būti įtrauktos į šio reglamento taikymo sritį dėl to, kad Sąjunga neturi kompetencijos reglamentuoti jų statusą, ir dėl to, kad pagal nacionalinę teisę joms suteiktas ypatingas statusas. Dėl šių priežasčių joms turėtų būti taikomos kitokios sąlygos nei kitoms tokio statuso neturinčioms asociacijoms, pavyzdžiui, konfesinėms ne pelno labdaros organizacijoms arba organizacijoms, kovojančioms su diskriminacija, taip pat ir darbo rinkoje;
- (14) šiuo reglamentu neturėtų būti daromas poveikis darbuotojų ir profesinių sąjungų teisėms, įskaitant esamas teises ir apsaugą, kiek tai susiję su nemokumo ir restruktūrizavimo procedūromis, susijungimais, įmonių perdavimu ir informavimu bei darbo užmokesčiu. Darbdaviai turėtų vykdyti jiems tenkančias pareigas nepaisant jų veiklos formos;
- (15) svarbu užtikrinti koordinavimą Sąjungos lygmeniu, kad būtų išvengta susiskaidymo ir remiamas suderintas požiūris taikant šį reglamentą visoje Sąjungoje. Todėl šiuo reglamentu turėtų būti numatyta paskirti Europos asociacijų valdybą, kuri įeitų į Komisijos ir (arba) atitinkamų Sąjungos institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų struktūrą arba būtų su jais susieta;

⁽²⁾ 2001 m. spalio 8 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2157/2001 dėl Europos bendrovės (SE) statuto (OL L 294, 2001 11 10, p. 1).

⁽³⁾ 2003 m. liepos 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1435/2003 dėl Europos kooperatinės bendrovės (SCE) statuto (OL L 207, 2003 8 18, p. 1).

⁽⁴⁾ 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 1141/2014 dėl Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų statuto ir finansavimo (OL L 317, 2014 11 4, p. 1).

⁽⁵⁾ 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1082/2006 dėl Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės (ETBG) (OL L 210, 2006 7 31, p. 19).

⁽⁶⁾ 1985 m. liepos 25 d. Tarybos Reglamentas (EEB) Nr. 2137/85 dėl Europos ekonominių interesų grupių (EEIG) (OL L 199, 1985 7 31, p. 1).

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- (16) pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 168/2007 ⁽⁷⁾ 2 straipsnį Europos asociacijų valdyba turėtų pakviesti Pagrindinių teisių agentūros atstovą į savo posėdžius, kai juose kalbama apie asociacijų laisvę arba saviraiškos laisvę;
- (17) šiuo reglamentu turėtų būti nustatyti konkretūs administracinių procedūrų vykdymo laikotarpiai, be kita ko, susiję su registracija ir visuomenei naudingos organizacijos statuso suteikimo procesu. Vertinama šio reglamento įgyvendinimą ir taikymą, Komisija visų pirma turėtų išnagrinėti, kaip tokie laikotarpiai taikomi praktikoje;
- (18) siekdama patikrinti, ar laikomasi 6 straipsnyje nustatytų reikalavimų, nacionalinės asociacijų įstaigos gali prašyti pateikti narių steigėjų vardus, pavardes ir adresus. Informacija apie ne pelno organizacijų steigėjų ir narių, kurie yra fiziniai asmenys, tapatybę gali būti laikoma neskelbtina informacija, todėl valstybės narės turėtų užtikrinti, kad bet kokie reikalavimai, dėl kurių turi būti tvarkomi tokie asmens duomenys, nedarytų poveikio Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (ES) 2016/679 ⁽⁸⁾ (Bendrąjam duomenų apsaugos reglamentui), ypač jo 9 straipsniui;
- (19) Europos asociacija gali pageidauti išskirti skirtingas narių kategorijas, kad galėtų suteikti balsavimo teises tik visateisiams nariams, sykiu pripažindama asocijuotuosius narius, pritariančius asociacijos idėjai, bet nesuteikdama jiems teisės balsuoti, ir (arba) garbės narius, kurie būtų atleisti nuo pareigos mokėti narystės mokestį, bet turėtų balsavimo teises. Skirstant narius į kategorijas negalima jų nepagrįstai diskriminuoti, ypač pilietybės pagrindu;
- (20) kadangi šis reglamentas taikomas tik ne pelno asociacijoms, SESV nenumato jokio kito teisinio pagrindo, išskyrus tą, kuris nustatytas 352 straipsnyje;
- (21) kadangi šio reglamento tikslų, t. y. sukurti Europos asociaciją, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl išdėstytų priežasčių tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties (ES sutarties) 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I skyrius

Dalykas ir bendrosios nuostatos

1 straipsnis

Dalykas

1. Šiame reglamente nustatomos Europos asociacijos formos teisės subjektų steigimo, valdymo, registravimo ir reguliavimo sąlygos ir procedūros.
2. Europos asociacija – nepriklausomas ir savarankiškas, tarpvalstybinis, Sąjungos teritorijoje pagal savanorišką fizinių ar juridinių asmenų susitarimą nuolat veikiantis subjektas, įsteigtas siekiant bendro tikslo, kuriuo nesiekama pelno.
3. Europos asociacija pati apibrėžia savo tikslus ir veiklą, kuri reikalinga tiems tikslams pasiekti.
4. Europos asociacijos tikslais paisoma tikslų ir vertybių, kuriomis grindžiama Sąjunga, kaip nustatyta Europos Sąjungos sutarties 2 ir 3 straipsniuose, ir remiamas jų propagavimas.
5. Europos asociacija grindžiama naryste ir laisvai sprendžia, kas gali būti jos nariais. Ši nuostata, vadovaujantis pagrįstais ir objektyviais kriterijais ir laikantis nediskriminavimo principo, gali apimti specialiųjų reikalavimų nariams nustatymą.

⁽⁷⁾ 2007 m. vasario 15 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 168/2007, įsteigiantis Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūrą (OL L 53, 2007 2 22, p. 1).

⁽⁸⁾ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) ne pelno – požymis, reiškiantis, kad pagrindinis tikslas nėra gauti pelno, net jei ekonominė veikla gali būti vykdoma. Tais atvejais, kai ne pelno organizacija gauna pelno, jis investuojamas į organizaciją ir panaudojamas siekiant jos tikslų, o ne padalijamas nariams, steigėjams ar kitoms privačioms šalims. Visuomenei naudingos organizacijos statuso pagal 21 straipsnį suteikimas nėra būtina sąlyga norint nustatyti, ar kuri nors organizacija yra ne pelno pobūdžio. Vis dėlto, tais atvejais, kai suteikiamas visuomenei naudingos organizacijos statusas, organizacija laikoma ne pelno subjektu;
- b) nepriklausoma (kalbant apie asociacijas) – laisva nuo bet kokio nederamo valstybės kišimosi ir nepriklausanti valstybinei ar administracinei struktūrai. Šiuo atveju nei gaunamas valstybinis finansavimas, nei dalyvavimas vyriausybės patarimojo organo veikloje netrukdo asociacijos laikyti nepriklausomu subjektu, kol toks finansavimas ar dalyvavimas nedaro poveikio asociacijos veikimo ir sprendimų priėmimo savarankiškumui;
- c) savarankiška (kalbant apie asociacijas) – turinti institucinę struktūrą, dėl kurios ji gali vykdyti visas vidaus ir išorės funkcijas ir nepriklausomai priimti esminius sprendimus;
- d) visuomenei naudinga – didinanti visuomenės ar jos dalies gerovę, todėl naudinga bendrojo visuomenės intereso aspektu;
- e) tarpvalstybinė (kalbant apie asociacijas) – siekianti tarptautinio arba tarpvalstybinio bendradarbiavimo tikslo Sąjungoje arba pasižyminti tuo, kad asociacijos nariai steigėjai yra bent iš dviejų valstybių narių, o tai reiškia, kad jie yra valstybės narės piliečiai arba gyventojai, jei jie yra fiziniai asmenys, arba turi registruotą buveinę valstybėje narėje, jei jie yra juridiniai asmenys;
- f) narys – fizinis ar juridinis asmuo, savanoriškai ir sąmoningai pateikęs paraišką dėl narystės asociacijoje, kad prisidėtų prie jos tikslų ir veiklos, ir pagal tos asociacijos įstatus į ją priimtas. Tais atvejais, kai asociacija atsiranda po pertvarkymo ar susijungimo, galima daryti įtikinamą pageidavimą būti nariu prielaidą.

3 straipsnis

Europos asociacijoms taikomos taisyklės

1. Europos asociacijos reglamentuojamos šiuo reglamentu ir jų įstatais. Jei tam tikri aspektai šiame reglamente nereglamentuoti, Europos asociacija reglamentuojama pagal valstybės narės, kurioje Europos asociacija turi registruotą buveinę, teisę.
2. Valstybės narės, laikydamosi šio reglamento nuostatų ir atsižvelgdamos į jo tikslus, nustato teisės subjektą ar teisės subjektų kategoriją, kurie, taikytinos teisės pagal 1 dalį nustatymo tikslais laikomi lygiaverčiais Europos asociacijai.

4 straipsnis

Nacionalinė asociacijų įstaiga

1. Valstybės narės paskiria nepriklausomą viešojo sektoriaus instituciją (toliau – nacionalinė asociacijų įstaiga) ir apie tai informuoja 5 straipsnyje nurodytą Europos asociacijų valdybą ir Komisiją. Nacionalinė asociacijų įstaiga yra atsakinga už Europos asociacijų registravimą pagal 10 straipsnį ir šio reglamento taikymo stebėseną, visapusiškai paisant Sutartyse ir Chartijoje nustatytą Europos asociacijų pagrindinių teisių ir laisvių.
2. Kiekviena nacionalinė asociacijų įstaiga prisideda prie nuoseklaus šio reglamento taikymo visoje Sąjungoje. To siekdamas nacionalinės asociacijų įstaigos bendradarbiauja tarpusavyje, taip pat ir Europos asociacijų valdybos sistemoje pagal 5 ir 22 straipsnius.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

5 straipsnis

Europos asociacijų valdyba

1. Paskiriama Europos asociacijų valdyba.
2. Europos asociacijų valdybai padeda sekretoriatas.
3. Europos asociacijų valdybą sudaro po vieną kiekvienos nacionalinės asociacijų įstaigos atstovą ir trys Komisijos atstovai.
4. Europos asociacijų valdyba, vykdydama savo užduotis ir naudodamasi savo įgaliojimais, veikia nepriklausomai.
5. Siekdama užtikrinti nuoseklų šio reglamento taikymą, Europos asociacijų valdyba:
  - a) bendradarbiaudama su Komisija ir nacionalinėmis asociacijų įstaigomis, parengia bendras formas ar kitas priemones, kuriomis remiamas elektroninis Europos asociacijų registravimas pagal 10 straipsnį;
  - b) sukuria ir tvarko skaitmeninę Europos asociacijų duomenų bazę Sąjungos lygmeniu kaip priemonę, naudingą informavimo ir statistikos tikslais, taip pat struktūriniam pilietiniam dialogui Sąjungos klausimais remti;
  - c) tvarko pranešimus apie Europos asociacijų registraciją, panaikinimą ir kitus atitinkamus su jomis susijusius sprendimus siekiant skelbti juos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, kaip numatyta pagal šį reglamentą;
  - d) vertina, ar valstybės narės pagal 3 straipsnio 2 dalį tinkamai nustatė lygiaverčius teisės subjektus;
  - e) priima ir nagrinėja skundus dėl šio reglamento taikymo bei imasi tolesnių veiksmų dėl jų, nedarydama poveikio nacionalinių registravimo ir priežiūros institucijų užduotims;
  - f) priima sprendimus dėl skundų, prireikus pasitelkdama savo apeliacinį komitetą pagal 10 ir 11 straipsnius;
  - g) nagrinėja visus su šio reglamento taikymu susijusius klausimus ir savo iniciatyva arba vieno iš savo narių ar Komisijos prašymu konsultuojasi su suinteresuotaisiais šalimis ir atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais bei ekspertais,
  - h) teikia gaires ir rekomendacijas bei nustato geriausios praktikos pavyzdžius nacionalinėms asociacijų įstaigoms ir Europos asociacijoms, siekdama užtikrinti, kad šis reglamentas būtų taikomas nuosekliai;
  - i) savo iniciatyva, vieno iš savo narių ar Komisijos prašymu, pasikonsultavusi su suinteresuotomis šalimis, atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais bei ekspertais, teikia nuomones ir rekomendacijas Komisijai visais su Europos asociacijomis ar priemonėmis, kurias reikia taikyti dėl Būtiniausių standartų direktyvos, susijusiais klausimais;
  - j) teikia nuomones ir rekomendacijas Komisijai dėl struktūrinių ir veiklos fondų, kurių lėšomis siekiama finansuoti pilietinę visuomenę, organizuoti pilietinį dialogą ir apsaugoti bei propaguoti Sąjungos teises ir vertybes, kaip įtvirtinta ES sutartyje, SESV ir Chartijoje, išlaikant ir plėtojant atviros, teisėmis pagrįstos, demokratinės, lygios ir įtraukios visuomenės, grindžiamos teisinės valstybės principu, kūrimą;
  - k) skatina bendradarbiavimą ir veiksmingus dvišalius ir daugiašalius informacijos ir geriausios patirties mainus su nacionalinėmis asociacijų įstaigomis ir tarp jų;
  - l) skatina rengti bendras mokymo programas ir sudaro palankesnes sąlygas personalo mainams tarp nacionalinių asociacijų įstaigų.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

6. Europos asociacijų valdyba yra atskaitinga Europos Parlamentui ir Tarybai ir teikia metines savo veiklos ataskaitas Europos Parlamentui, Tarybai ir Komisijai.
7. Europos asociacijų valdybos ir jos narių diskusijoms taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1049/2001⁽⁹⁾.
8. Europos asociacijų valdyba priima savo darbo tvarkos taisykles ir nustato savo darbo tvarką.
9. Europos asociacijų valdyba gali į savo posėdžius kviešti atitinkamų Europos Sąjungos agentūrų atstovus ir nepriklausomus ekspertus, ypač iš akademinės bendruomenės ir pilietinės visuomenės, ir reguliariai su jais konsultuotis.

II skyrius

Steigimas ir registravimas

6 straipsnis

Steigimas

1. Europos asociacija įsteigiama:
  - a) bent trijų narių steigėjų susitarimu; nariai steigėjai turi būti bent iš dviejų valstybių narių, t. y. jie turi būti valstybės narės piliečiai arba gyventojai, jei jie yra fiziniai asmenys, arba turėti registruotą buveinę valstybėje narėje, jei jie yra juridiniai asmenys, arba
  - b) egzistuojantį subjektą, kuris buvo įsteigtas pagal kurios nors valstybės narės teisę, atitinka a punkte nurodytas sąlygas ir savo registruotą buveinę turi Sąjungoje, pertvarkius į Europos asociaciją, arba
  - c) susijungus bent dviem esamoms Europos asociacijoms, arba
  - d) susijungus bent vienai esamai Europos asociacijai ir bent vienam subjektui, priklausančiam pagal 3 straipsnio 2 dalį nustatytoms subjektų kategorijoms, arba
  - e) susijungus bent dviem pagal 3 straipsnio 2 dalį nustatytiems subjektams, kurie buvo įsteigti pagal valstybių narių teisės aktus ir kurių registruotos buveinės yra Sąjungoje, jei šie subjektai kartu turi bent tris narius ir jei tie nariai yra iš bent dviejų skirtingų valstybių narių.
2. Valstybė narė gali nustatyti, kad į vieną iš pagal 3 straipsnio 2 dalį nustatytų subjektų kategorijų patenkantis subjektas, kurio registruota buveinė yra ne Sąjungoje, gali dalyvauti steigiant Europos asociaciją su sąlyga, kad toks subjektas įsteigiamas vadovaujantis valstybės narės teise, turi registruotą buveinę toje valstybėje narėje bei palaiko tikrą ir nuolatinę ekonominę, socialinę ar kultūrinę ryšį su ta valstybe narė.
3. Europos asociacija steigama raštišku visų narių steigėjų susitarimu arba visų narių steigėjų pasirašytu raštišku steigiamojo posėdžio protokolu, kuris tinkamai patikrinamas, jei tokio patikrinimo reikalaujama pagal nacionalinius teisės aktus dėl asociacijų steigimo.
4. Vienam iš narių steigėjų išstojus iš Europos asociacijos, jos veikla automatiškai nenutraukiama ir Europos asociacija nepanaikinama, jei ji ir toliau vykdo veiklą asmenų, kurių skaičius siekia bent nurodytą 1 dalies a punkte, susitarimu.
5. Europos asociacijos steigimo ar bet kokiais restruktūrizavimo procesais neturi būti naudojamosi siekiant pažeisti darbuotojų ar profesinių sąjungų teises ar pabloginti darbo sąlygas. Kaip numatyta pagal taikytinas kolektyvines sutartis ir nacionalinę bei Sąjungos teisę, išpareigojimai darbuotojams ir kreditoriams vykdomi toliau ir darbuotojai, savanoriai, profesinės sąjungos ir darbuotojų atstovai tinkamai informuojami ir su jais tinkamai konsultuojamasi. Atitinkamais atvejais turi būti paisoma kolektyvinių sutarčių ir darbuotojų atstovavimo valdybos lygmeniu teisių ir jos turi būti išlaikomos.

⁽⁹⁾ 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais (OL L 145, 2001 5 31, p. 43).

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

7 straipsnis

Narystė

Europos asociacijos gali laisvai išskirti visateisius narius ir kitų kategorijų narius. Europos asociacijos įstatuose apibrėžiamos kiekvienos kategorijos narių teisės ir pareigos, ypač susijusios su teise balsuoti.

8 straipsnis

Įstatai

1. Nariai steigėjai Europos asociacijos įsteigimo metu arba per steigiamąjį posėdį parengia ir pasirašo įstatus.
2. Įstatuose pateikiama bent ši informacija apie Europos asociaciją:
  - a) Europos asociacijos pavadinimas, prieš jį arba po jo – santrumpa EA;
  - b) tikslus jos tikslų ir ne pelno pobūdžio nurodymas ir, kai taikoma, visuomenei naudingų tikslų aprašymas;
  - c) registruotos buveinės adresas;
  - d) turtas steigimo momentu;
  - e) narių steigėjų pavadinimas ir jų registruotų buveinių adresas, jei jie yra juridiniai asmenys;
  - f) narių priėmimo, pašalinimo ir išstojimo sąlygos ir tvarka;
  - g) narių teisės ir pareigos ir skirtingos narių kategorijos, jei jos yra, taip pat kiekvienos kategorijos narių teisės ir pareigos;
  - h) nuostatos, kuriomis reglamentuojamas direktorių valdybos narių skaičius, direktorių valdybos sudėtis, jos narių paskyrimas ir atleidimas, procedūros direktorių valdybos narių atžvilgiu inicijavimo asociacijos vardu sąlygos, taip pat nuostatos dėl direktorių valdybos veiklos, įgaliojimų ir atsakomybės, įskaitant atstovavimo įgaliojimus palaikant santykius su trečiaisiais asmenimis;
  - i) nuostatos, kuriomis reglamentuojama visuotinio susirinkimo, kaip nurodyta 16 straipsnyje, veikla, įgaliojimai ir atsakomybė, įskaitant daugumos ir kvorumo reikalavimus;
  - j) nuostatos dėl narių teisių ir pareigų, įskaitant balsavimo teises ir teises teikti pasiūlymus;
  - k) savanoriško asociacijos panaikinimo pagrindai ir tvarka;
  - l) aiškus asociacijos išpareigojimas paisyti ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintų Sąjungos vertybių;
  - m) informacija apie tai, ar esama steigiamojo kapitalo ir, jei taip, tokio kapitalo dydis;
  - n) visuotinio susirinkimo sušaukimo dažnumas ir
  - o) įstatų priėmimo data ir jų dalinio keitimo tvarka.

9 straipsnis

Registruota buveinė

1. Europos asociacijos registruota buveinė yra Sąjungos teritorijoje, asociacijos įstatuose nurodytoje vietoje. Registruota buveinė yra toje vietoje, kurioje veikia centrinė Europos asociacijos administracija, arba pagrindinėje veiklos Sąjungoje vykdymo vietoje.
2. Jei Europos asociacija įsteigiama pertvarkymo būdu, kaip nustatyta 6 straipsnio 1 dalies b punkte, nariai nusprendžia, ar Europos asociacijos registruota buveinė lieka valstybėje narėje, kurioje buvo registruotas pirminis subjektas, ar ji perkeliama į kitą valstybę narę.
3. Jei Europos asociacija įsteigiama susijungimo būdu, kaip nustatyta 6 straipsnio 1 dalies c, d arba e punktuose, nariai nusprendžia, kurioje iš valstybių narių, kuriose buvo registruoti susijungiantys subjektai, turi būti Europos asociacijos registruota buveinė.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

10 straipsnis

Registracija

1. Europos asociacijos nariai steigėjai per 30 dienų nuo Europos asociacijos įsteigimo, kaip numatyta 6 straipsnio 3 dalyje, nacionalinei asociacijų įstaigai pateikia paraišką ją įregistruoti.
2. Nacionalinė asociacijų įstaiga, patikrinusi, ar pareiškėjai laikosi šiame reglamente nustatytų reikalavimų, per 30 dienų nuo paraiškos gavimo priima sprendimą dėl Europos asociacijos registracijos.
3. Valstybė narė nenustato jokių kitų reikalavimų, taikomų registracijai, nei nustatyti šiame reglamente.
4. Jei nacionalinė asociacijų įstaiga patenkina paraišką, ji įregistruoja Europos asociaciją atitinkamame nacionaliniame registre ir per 15 dienų praneša apie savo sprendimą Europos asociacijų valdybai, o ši įtraukia Europos asociaciją į Europos asociacijų skaitmeninę duomenų bazę, sukurtą pagal 5 straipsnio 5 dalies b punktą. Per tą patį laikotarpį nacionalinė asociacijų įstaiga taip pat praneša apie savo sprendimą Europos Sąjungos leidinių biurui, o šis užtikrina, kad informacija būtų nedelsiant paskelbta *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
5. Jei per 30 dienų nuo registracijos paraiškos pateikimo paraiška buvo atmesta arba dėl jos nebuvo priimtas sprendimas, pareiškėjas per 15 dienų nuo sprendimo atmeti paraišką gavimo dienos arba pasibaigus 30 dienų laikotarpiui, per kurį turi būti priimtas sprendimas, gali pateikti skundą pagal 11 straipsnį įsteigtam apeliaciniam komitetui.

Apeliacinis komitetas sprendimą dėl registracijos paraiškos priima per 30 dienų nuo skundo pateikimo dienos.

Jei apeliacinis komitetas patvirtina registracijos paraišką arba nepriima sprendimo per 30 dienų, nacionalinė asociacijų įstaiga įregistruoja asociaciją per 15 dienų nuo tokio sprendimo priėmimo dienos arba laikotarpio, per kurį turėjo būti priimtas sprendimas, pabaigos.

Apie bet kokią sprendimą atmeti registracijos paraišką pranešama pareiškėjams ir nurodomos tinkamai pagrįstos atmetimo priežastys.

6. Įtraukus asociaciją į atitinkamą nacionalinį registrą pagal 4 dalį, Europos asociacijos registracija įsigalioja visoje Sąjungoje.
7. Registracija atliekama naudojant bendras registracijos formas arba kitas 5 straipsnyje nurodytas priemonės. Registravimo procedūra turi būti elektroninė ir prieinama, pareiškėjams sudarant galimybę pateikti paraišką oficialia valstybės narės, kurioje yra Europos asociacijos registruota buveinė, kalba arba viena iš jų. Registracijos mokesčiai negali būti didesni už tuos, kurie taikomi 3 straipsnio 2 dalyje nurodytiems subjektams, ir neturi viršyti administracinių išlaidų arba sudaryti pernelyg didelę finansinę naštą, laikantis proporcingumo principo. Nacionalinės asociacijų įstaigos sudaro sąlygas registruotis neelektroninėmis priemonėmis.
8. Nacionalinė asociacijų įstaiga, gavusi Europos asociacijos paraišką suteikti visuomenei naudingos organizacijos statusą, įvertina, ar paraiška atitinka šiame reglamente nustatytus reikalavimus. Nacionalinė asociacijų įstaiga nenustato jokių kitų reikalavimų, nei nustatyti šiame reglamente.
9. Nacionalinė asociacijų įstaiga per 15 dienų nuo paraiškos suteikti visuomenei naudingos organizacijos statusą gavimo dienos priima privalomą sprendimą dėl tos paraiškos. Tinkamai pagrįstais atvejais, jei norint įvertinti paraišką reikia išsamesnio nagrinėjimo arba paprašyta Europos asociacijų valdybos nuomonės, šį laikotarpį galima pratęsti 15 dienų. Nacionalinė asociacijų įstaiga nedelsdama informuoja Europos asociaciją apie pradinio 15 dienų laikotarpio pratęsimo trukmę ir priežastis.
10. Jei nacionalinė asociacijų įstaiga patvirtina paraišką suteikti visuomenei naudingos organizacijos statusą, ji įregistruoja tą sprendimą atitinkamame nacionaliniame registre ir per 15 dienų praneša apie savo sprendimą Europos asociacijų valdybai, o ši įtraukia informaciją apie Europos asociacijos visuomenei naudingą statusą į Europos asociacijų skaitmeninę duomenų bazę, sukurtą pagal 5 straipsnio 5 dalies b punktą. Per tą patį laikotarpį nacionalinė asociacijų įstaiga taip pat praneša apie savo sprendimą Europos Sąjungos leidinių biurui, o šis užtikrina, kad informacija būtų nedelsiant paskelbta *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

11. Įtraukus sprendimą į atitinkamą nacionalinį registrą pagal 10 dalį, priimtas sprendimas dėl visuomenei naudingos organizacijos statuso įsigalioja visoje Sąjungoje.

12. Jeigu paraiška suteikti visuomenei naudingos organizacijos statusą buvo atmetas arba dėl jo nebuvo priimtas sprendimas per 9 dalyje nurodytą laikotarpį, pareiškėjas gali per 15 dienų nuo sprendimo atmeti paraišką gavimo dienos pateikti skundą apeliaciniam komitetui arba, pasibaigus laikotarpiui, per kurį turi būti priimtas sprendimas, perduoti paraišką pagal 11 straipsnį įsteigtam apeliaciniam komitetui.

Apeliacinis komitetas priima sprendimą per 15 dienų nuo skundo pateikimo arba paraiškos perdavimo dienos arba tinkamai pagrįstais atvejais per 30 dienų.

Jei apeliacinis komitetas patvirtina paraišką suteikti visuomenei naudingos organizacijos statusą arba nepriima sprendimo per pirmoje pastraipoje nurodytą laikotarpį, nacionalinė asociacijų įstaiga suteikia visuomenei naudingos organizacijos statusą per 15 dienų nuo tokio sprendimo priėmimo dienos arba laikotarpio, per kurį turėjo būti priimtas sprendimas, pabaigos.

Apie bet kokią sprendimą atmesti registracijos paraišką pranešama pareiškėjams ir nurodomos tinkamai pagrįstos atmetimo priežastys.

13. Europos asociacijos nariai steigėjai gali nuspręsti vienu metu pateikti registracijos paraišką ir paraišką suteikti visuomenei naudingos organizacijos statusą; tokiu atveju dėl abiejų paraiškų sprendžiama kartu ir taikomi ilgesni laikotarpiai.

11 straipsnis**Apeliacinis komitetas**

1. Ne vėliau kaip [... mėnesiai (-ių) po šio reglamento įsigaliojimo dienos] Europos asociacijų taryba įsteigia apeliacinį komitetą, kurį sudaro po vieną atstovą iš kiekvienos valstybės narės ir vienas Komisijos atstovas. Komisijos atstovas yra šio komiteto pirmininkas.

2. Sekretoriato paslaugas Europos asociacijų valdybai teikia Komisija.

3. Apeliacinio komiteto posėdžius sušaukia jo pirmininkas, o sprendimai priimami absoliučia jo narių balsų dauguma.

12 straipsnis**Registruotos buveinės perkėlimas**

1. Europos asociacijos registruotą buveinę galima perkelti į kitą valstybę narę pagal šį straipsnį. Valstybės narės užtikrina, kad Europos asociacijai, kuri perkelia savo registruotą buveinę į kitą valstybę narę, nebūtų trukdoma perkelti savo turtą ir dokumentus. Dėl tokio perkėlimo neturi būti daromi Europos asociacijos įstatų pakeitimai, išskyrus šiame straipsnyje numatytus pakeitimus, Europos asociacijos veikla neturi būti nutraukiama ir neturi būti įsteigiamas naujas juridinis asmuo, taip pat toks perkėlimas neturi poveikio teisėms ir pareigoms, egzistavusioms iki perkėlimo, išskyrus tas, kurios yra neatsiejamai susijusios su perkėlimu.

2. Pasiūlymą dėl perkėlimo rengia Europos asociacijos direktorių valdyba, jis skelbiamas vadovaujantis valstybės narės, kurioje yra registruota buveinė, nacionalinėmis taisyklėmis.

3. Pagal 2 dalį parengtame pasiūlyme dėl perkėlimo pateikiama tokia informacija:

a) numatoma registruota buveinė ir siūlomas pavadinimas valstybėje narėje, į kurią perkeliama asociacija;

b) pavadinimas ir adresas valstybėje narėje, iš kurios perkeliama asociacija;

c) pasiūlymas dėl iš dalies pakeistų įstatų, įskaitant, kai taikytina, naują Europos asociacijos pavadinimą;

d) siūlomas perkėlimo tvarkaraštis ir

e) numatomos teisinės ir ekonominės perkėlimo pasekmės.

4. Du mėnesius nuo pasiūlymo paskelbimo dienos sprendimas dėl perkėlimo nepriimamas. Sprendimams dėl perkėlimo taikomos sąlygos, nustatytos Europos asociacijų įstatų daliniam keitimui.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

5. Prieš paskelbiant pasiūlymą dėl perkėlimo egzistuojantys kreditoriai ir kitų teisių į Europos asociaciją turėtojai turi teisę reikalauti, kad Europos asociacija suteiktų jiems atitinkamas garantijas. Tokių garantijų suteikimą reglamentuoja valstybės narės, kurioje buvo Europos asociacijos registruota buveinė, nacionalinė teisė. Valstybės narės gali išplėsti šios nuostatos taikymą, kad ji būtų taikoma ir Europos asociacijos iki perkėlimo dienos atsiradusiam išskolinimui viešojo sektoriaus institucijoms.
6. Valstybės narės, kurioje yra Europos asociacijos registruota buveinė, kompetentinga institucija išduoda pažymėjimą, patvirtinantį, kad prieš perkėlimą reikalaujami veiksmai ir formalumai buvo tinkamai atlikti.
7. Nauja registracija neatliekama tol, kol neparengiamas 8 dalyje numatytas pažymėjimas. Europos asociacijos registruotos buveinės perkėlimas ir atitinkamai pakeisti įstatai įsigalioja tą dieną, kurią perkėlimas įregistruojamas, kaip numatyta 10 straipsnyje.
8. Valstybė narė gali atsisakyti perkelti Europos asociacijų, kurių registruota buveinė yra jos teritorijoje, registruotą buveinę, jei paskirta kompetentinga institucija per du mėnesius, kaip nurodyta 6 dalyje, pateikia oficialų prieštaravimą. Toks prieštaravimas gali būti pateikiamas ir grindžiamas tik visuomenės saugumo sumetimais ir apie jį pranešama paskirties valstybės narės nacionalinei asociacijų įstaigai ir Europos asociacijų valdybai.
9. Jei pagal 8 dalį atsisakoma leisti perkelti registruotą buveinę, Europos asociacija per 15 dienų nuo sprendimo atmesti paraišką gavimo dienos gali pateikti skundą pagal 11 straipsnį įsteigtam apeliaciniam komitetui. Apeliacinis komitetas priima sprendimą per 15 dienų arba tinkamai pagrįstais atvejais, jei norint įvertinti paraišką reikia išsamesnio nagrinėjimo, per 30 dienų.
10. Jei apeliacinis komitetas pritaria perkėlimui arba nepriima sprendimo per 11 dalyje nurodytą laikotarpį, kompetentingų valstybių narių nacionalinė asociacijų įstaiga patvirtina perkėlimą per 15 dienų nuo tokio sprendimo priėmimo dienos arba laikotarpio, per kurį turėjo būti priimtas sprendimas, pabaigos.
- Apie bet kokią sprendimą neleisti perkelti registruotos buveinės pranešama pareiškėjams ir kartu su juo pateikiamos tinkamai pagrįstos sprendimo priežastys.
11. Jeigu sprendimas dėl registruotos buveinės perkėlimo tampa galutinis, valstybės narės, kurioje buvo Europos asociacijos registruota buveinė iki perkėlimo, nacionalinė asociacijų įstaiga per 15 dienų perduoda tą informaciją valstybės narės, į kurią Europos asociacija ketina perkelti savo registruotą buveinę, nacionalinei asociacijų įstaigai ir Europos asociacijų valdybai. Paskirties valstybės narės nacionalinė asociacijų įstaiga ne vėliau kaip per 15 dienų nuo šios informacijos gavimo dienos įtraukia Europos asociaciją į atitinkamą nacionalinį registrą. Europos asociacijų valdyba užtikrina, kad informacija apie perkėlimą būtų paskelbta Europos asociacijų skaitmeninę duomenų bazėje ir *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ne vėliau kaip per 15 dienų nuo tos dienos, kai gaunamas pranešimas iš valstybės narės, kurioje buvo Europos asociacijos registruota buveinė iki perkėlimo. Europos asociacijos registruotos buveinės perkėlimas įsigalioja ir perkėlimo faktui galima remtis trečiųjų asmenų atžvilgiu nuo tos dienos, kai Europos asociacija įtraukiama į valstybės narės, kurioje yra jos nauja registruota buveinė, nacionalinį registrą.
12. Europos asociacija, kuriai taikomos panaikinimo, veiklos nutraukimo, likvidavimo, nemokumo, mokėjimų sustabdymo ar kitos panašios procedūros, negali perkelti savo registruotos buveinės.

13 straipsnis

Juridinio asmens statusas

1. Europos asociacija savo teisinį subjektiškumą visose valstybėse narėse įgyja tą dieną, kai ji kaip Europos asociacija įregistruojama atitinkamame nacionaliniame registre.
2. Gavusi pranešimą apie registraciją, bet prieš įtraukiant į atitinkamą nacionalinį registrą, Europos asociacija gali naudotis juridinio asmens teisėmis, jei savo pavadinime ji naudoja žodžius „steigiama Europos asociacija“ ir laikosi nacionalinių prevencinės priežiūros taisyklių, taikomų nacionalinėms asociacijoms valstybėje narėje, kurioje steigimo etapu yra Europos asociacijos registruota buveinė. Jeigu prieš įgyjant juridinio asmens statusą Europos asociacijos vardu buvo imtasi veiksmų, o Europos asociacija neprisima iš šių veiksmų kylančių prievolių, tuos veiksmus atliekantys fiziniai ar juridiniai asmenys steigimo metu yra solidariai atsakingi už juos, išskyrus atvejus, kai valstybės narės, kurioje steigimo etapu yra Europos asociacijos registruota buveinė, taikytinose nacionalinėse taisyklėse numatyta kitaip.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

3. Nuo... [šio reglamento įsigaliojimo data] į savo pavadinimą įtraukti formos pavadinimą „Europos asociacija“, pateikiamą valstybės narės, kurioje jos yra įsisteigusios, valstybine kalba ar kalbomis, gali tik pagal šį reglamentą įsteigtos ir registruotos Europos asociacijos. Tai daryti jos gali po to, kai yra įtraukiamos į atitinkamą nacionalinį registrą pagal 10 straipsnio 4 dalį.

4. Europos asociacijos, kaip juridiniai asmenys, turi teisę savo vardu naudotis įgaliojimais, teisėmis ir vykdyti pareigas, kurie yra būtini jų tikslams pasiekti, tomis pačiomis sąlygomis kaip teisės subjektas, nustatytas pagal 3 straipsnio 2 dalį ir įsteigtas pagal valstybės narės, kurioje yra Europos asociacijos registruota buveinė, teisę.

5. Europos asociacijai įsigijus juridinio asmens statusą, ji įgyja teisę ir gali:

- a) sudaryti sutartis ir atlikti kitus teisinius veiksmus, įskaitant kilnojamojo ir nekilnojamojo turto įsigijimą;
- b) rinkti lėšas savo ne pelno veiklai remti;
- c) gauti dovanojamas lėšas ir palikimus;
- d) įdarbinti darbuotojus;
- e) būti teismo proceso šalimi ir
- f) naudotis kitomis finansinėmis paslaugomis.

14 straipsnis**Valdymas ir organai**

1. Europos asociacija savo įstatuose, laikydamosi šio reglamento nuostatų, gali pati nuspręsti, kaip apibrėžti savo vidaus valdymo struktūras ir valdymą. Tokios struktūros ir valdymas turi bet kuriuo atveju atitikti demokratijos principus ir pagrindines Sąjungos vertybes.

2. Europos asociacijai vadovauja bent du organai – direktorių valdyba ir visuotinis susirinkimas.

3. Kitus valdymo organus gali steigti direktorių valdyba arba visuotinis susirinkimas šiame reglamente ir Europos asociacijos įstatuose nustatytais sąlygomis ir tvarka.

15 straipsnis**Direktorių valdyba**

1. Direktorių valdyba vadovauja Europos asociacijai vadovaudamasi Europos asociacijos interesais ir siekdama jos tikslų, kaip numatyta Europos asociacijos įstatuose.

2. Direktorių valdybą pagal įstatus paskiria visuotinis susirinkimas. Informacija apie direktorių valdybos sudėtį pateikiama nacionalinei asociacijų įstaigai per 6 mėnesius nuo jos išrinkimo dienos. Nacionalinė asociacijų įstaiga apie tai informuoja Europos asociacijų valdybą. Apie bet kokius sudėties pokyčius informuojama tokia pačia tvarka. Europos asociacija viešai paskelbia tokią informaciją.

3. Asmuo negali tapti direktorių valdybos nariu, jam negali būti suteikiami direktorių valdybos turimi įgaliojimai arba jam pagal 6 dalį negali būti suteikiami valdymo ar atstovavimo įgaliojimai, jeigu jis netenka teisės eiti pareigas teisės subjekto valdyboje ar kitame panašiam valdymo ar priežiūros organe dėl:

- a) tam asmeniui taikomo tam tikro Sąjungos ar nacionalinio teisės akto;
- b) Sąjungos ar nacionalinio teisės akto, taikomo pagal šio reglamento 3 straipsnio 2 dalį nustatytiems teisės subjektams valstybėje narėje, kurioje yra tos Europos asociacijos registruota buveinė, arba
- c) valstybėje narėje priimto arba pripažinto teismo arba administracinio sprendimo.

4. Atsižvelgiant į šiuo reglamentu ir Europos asociacijos įstatais direktorių valdybos nariams priskirtas funkcijas, visi direktorių valdybos nariai turi tokias pačias teises ir pareigas.

5. Direktorių valdyba gali perduoti valdymo įgaliojimus ar pareigas komitetams, kuriuos sudaro vienas ar daugiau Europos asociacijos narių. Naudojimosi tokiais perduotais įgaliojimais sąlygos nustatomos įstatuose arba patvirtinamos per visuotinį susirinkimą.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

6. Direktorių valdyba gali rengti eilinius ir neeilinius posėdžius. Direktorių valdyba į eilinius posėdžius renkasi Europos asociacijos įstatuose nustatytais laiko tarpais ir ne rečiau kaip du kartus per metus, kad aptartų Europos asociacijos sąskaitas, veiklą ir numatomas Europos asociacijos projektų perspektyvas.
7. Kartą per metus direktorių valdyba parengia Europos asociacijos finansinę ir veiklos ataskaitą, kurią ji perduoda nacionalinei asociacijų įstaigai ir Europos asociacijų valdybai. Tokią metinę ataskaitą taip pat viešai skelbia Europos asociacija.
8. Nedarant poveikio 22 straipsnio 2 daliai ir tokiu mastu, koku tai taikoma 3 straipsnio 2 dalyje nurodytiems subjektams, direktorių valdyba kartą per metus parengia Europos asociacijos sąskaitų finansinę ataskaitą, kurioje nurodomos pajamos, gautos iš ekonominės veiklos, ir lėšos, kaip antai kreditai ir banko paskolos, dovanotos lėšos arba neatlygintinai gauti grynieji pinigai ar turtas praėjusiais kalendoriniais metais, taip pat pateikia ateinančių finansinių metų biudžeto sąmatą. Pagal nacionalinę teisę valstybės narės gali reikalauti, kad direktorių valdyba pateiktų finansinę ataskaitą kompetentingai institucijai ir asociacijos nariams. Tokiu atveju nariai gali paprašyti direktorių valdybos pateikti papildomos informacijos, įskaitant informaciją apie finansavimo šaltinius. Nariai tai gali daryti tik tuo atveju, jei išnagrinėjus metinę finansinę ataskaitą tai būtina skaidrumo ir atskaitomybės tikslais ir su sąlyga, kad tai yra proporcinga. Tuo tikslu Europos asociacija privalo saugoti išsamius ir tikslius įrašus apie visus finansinius sandorius, kaip nurodyta 23 straipsnio 1 dalyje.
9. Direktorių valdybos nariai turi įgaliojimus atstovauti Europos asociacijai santykiuose su trečiaisiais asmenimis ir teismo procese, laikydamiesi įstatuose nustatytų apribojimų ir sąlygų. Kai įgaliojimai atstovauti Europos asociacijai santykiuose su trečiaisiais asmenimis suteikiami dviem ar daugiau narių, tie asmenys tokiais įgaliojimais naudojasi bendrai.
10. Visi direktorių valdybos narių Europos asociacijos vardu atlikti veiksmai yra privalomi Europos asociacijai trečiųjų asmenų atžvilgiu, jei jie neviršija direktorių valdybai pagal taikytiną teisę suteiktų įgaliojimų arba pagal Europos asociacijos įstatus direktorių valdybai teisėtai suteiktų įgaliojimų.

16 straipsnis

Visuotinis susirinkimas

1. Visų Europos asociacijos narių susirinkimas vadinamas visuotiniu susirinkimu.
2. Direktorių valdyba pagal Europos asociacijos įstatus sušaukia visuotinį susirinkimą.
3. Nariams apie visuotinį susirinkimą pranešama ne vėliau kaip likus 15 dienų iki nustatytos visuotinio susirinkimo dienos.
4. Direktorių valdyba gali bet kuriuo metu savo iniciatyva arba ne mažiau kaip ketvirtadalio narių prašymu sušaukti visuotinį susirinkimą. Įstatuose gali būti nustatyta žemesnė riba.
5. Visuotiniame susirinkime nariai gali dalyvauti fiziškai, internetu arba derinant abu šiuos būdus, nedarant poveikio visuotinio susirinkimo teisėtumui arba priimtų sprendimų galiojimui. Direktorių valdyba nusprendžia, kuria iš trijų formų vyksta kiekvienas visuotinis susirinkimas, išskyrus atvejus, kai dauguma asociacijos narių siūlo kitą formą.
6. Prašyme sušaukti visuotinį susirinkimą nurodomos jo sušaukimo priežastys ir į darbotvarkę įtrauktini klausimai.
7. Kiekvienas narys turi teisę prieš kiekvieną visuotinį susirinkimą pagal įstatuose nustatytas taisykles gauti informaciją ir susipažinti su dokumentais.
8. Kiekvienas narys turi teisę dalyvauti visuotiniame susirinkime, kalbėti ir teikti pasiūlymus.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

9. Narių teisė balsuoti ir teikti pasiūlymus visuotiniame susirinkime įgyvendinama pagal Europos asociacijos įstatus, remiantis 8 straipsnio 2 dalies j punktu.
10. Europos asociacijos įstatuose nustatyta tvarka nariai gali prieš susirinkimą paskirti kitą narį, kuris jiems atstovautų visuotiniame susirinkime. Vienas narys negali atstovauti daugiau kaip dviem kitiems nariams.
11. Jei nenumatyta kitaip, visuotinis susirinkimas sprendimus įprastais klausimais priima dalyvaujančių ar atstovaujamų narių balsų dauguma. Balsai paskirstomi pagal Europos asociacijos įstatuose nustatytas taisykles.

*17 straipsnis****Asociacijos skyriai ir vadovaujantys nariai***

1. Europos asociacija gali turėti regioninius skyrius. Skyriai nelaikomi turinčiais atskirą teisinį subjektiškumą, tačiau jie gali organizuoti ir valdyti veiklą asociacijos vardu, laikydamiesi jų įstatuose nustatytų reikalavimų.
2. Europos asociacijos direktorių valdyba gali paskirti skyrius arba narius, kurie yra juridiniai asmenys, vadovaujančiais atstovais vykdant ir įgyvendinant Europos asociacijos projektus. Valstybės narės skyriams ar nariams, kaip vadovaujantiems Europos asociacijos atstovams, leidžia įgyvendinti projektus jų jurisdikcijoje.

*18 straipsnis****Įstatų pakeitimai***

1. Visi Europos asociacijos įstatų pakeitimai aptariami šiuo tikslu sušauktame visuotiniame susirinkime.
2. Apie visuotinius susirinkimus, kurių tikslas – aptarti siūlomus Europos asociacijos įstatų pakeitimus ir priimti dėl jų sprendimus, nariams pranešama likus ne mažiau kaip 30 kalendorinių dienų iki nustatytos susirinkimo dienos. Į pranešimą įtraukiami atitinkami pasiūlymai.
3. Visuotinis susirinkimas turi įgaliojimus keisti įstatus, jei dalyvauja ne mažiau kaip pusė Europos asociacijos narių ir dar vienas iš jų arba yra jiems atstovaujama.
4. Europos asociacijos įstatų pakeitimai priimami, jei už juos balsuoja ne mažiau kaip du trečdaliai dalyvaujančių arba atstovaujamų visuotinio susirinkimo narių.
5. Pakeitimai dėl nurodyto Europos asociacijos tikslo priimami, jei už juos balsuoja ne mažiau kaip trys ketvirtadaliai dalyvaujančių arba atstovaujamų visuotinio susirinkimo narių.
6. Priimtų įstatų tekstas per 6 mėnesius nuo jų priėmimo dienos pateikiamas nacionalinei asociacijų įstaigai, kuri apie tai praneša Europos asociacijų valdybai. Tokią informaciją Europos asociacija paskelbia viešai ir ji perduodama Europos asociacijų valdybai, kad būtų įtraukta į 5 straipsnio 5 dalies b punkte nurodytą Europos duomenų bazę.

III skyrius***Nuostatos dėl Europos asociacijoms valstybėse narėse taikomų sąlygų****19 straipsnis****Nediskriminavimo principas***

1. Europos asociijas diskriminuoti draudžiama.
2. Europos asociacijoms taikomos tokios pačios sąlygos kaip lygiaverčiams nacionaliniams subjektams, nustatytiems pagal 3 straipsnio 2 dalį.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

20 straipsnis

Visuomenei naudingos organizacijos statusas

1. Europos asociacijai gali būti suteiktas visuomenei naudingos organizacijos statusas, jei tenkinamos visos šios sąlygos:
  - a) organizacijos tikslas ir veikla yra nukreipti į visuomenei naudingą tikslą, kuriuo prisidedama prie visuomenės ar jos dalies gerovės, ir jie yra naudingi visuomenei, išskyrus atvejus, kai ta veiklos paskirtimi ir veikla sistemingai ir tiesiogiai siekiama naudoti konkrečios politinės partijos struktūroms. Laikoma, kad, *inter alia*, į visuomenei naudingą tikslą nukreipti šie tikslai:
    - i) meno, kultūros ar istorinių vertybių apsauga;
    - ii) aplinkos apsauga ir kova klimato kaita;
    - iii) pagrindinių teisių ir Sąjungos vertybių, įskaitant demokratiją, teisinę valstybę ir bet kokios diskriminacijos dėl lyties, rasės, etninės kilmės, religijos, negalios, seksualinės orientacijos ar bet kokių kitų priežasčių panaikinimą, propagavimas ir apsauga;
    - iv) socialinis teisingumas, socialinė įtrauktis ir skurdo prevencija arba mažinimas;
    - v) humanitarinė parama ir humanitarinė pagalba, įskaitant pagalbą nelaimės atveju;
    - vi) parama vystymuisi ir vystomasis bendradarbiavimas;
    - vii) pažeidžiamų gyventojų grupių, įskaitant vaikus, vyresnio amžiaus asmenis, neįgaliuosius, tarptautinės apsaugos siekiančius ar ja besinaudojančius asmenis ir benamius, apsauga, pagalba ir parama jiems;
    - viii) gyvūnų apsauga;
    - ix) mokslas, moksliniai tyrimai ir inovacijos;
    - x) švietimas ir mokymas ir jaunimo dalyvavimo skatinimas;
    - xi) sveikatos ir gerovės skatinimas ir apsauga, įskaitant medicinines priežiūros teikimą;
    - xii) vartotojų apsauga ir
    - xiii) mėgėjų sportas ir jo propagavimas;
  - b) bet koks pelnas iš bet kokios ekonominės ar kitos organizacijos pajamas generuojančios veiklos naudojamas tik organizacijos visuomenei naudingiems tikslams siekti;
  - c) organizacijos panaikinimo atveju teisės aktuose nustatytais apsaugos priemonėmis garantuojama, kad visas turtas ir toliau bus naudojamas visuomenei naudingais tikslais; ir
  - d) organizacijos valdymo struktūrų nariai, kurie nėra organizacijos darbuotojai, neturi teisės gauti atlyginimo, išskyrus atitinkamas išmokas išlaidoms kompensuoti.
2. Europos asociacija turi teisę kreiptis į valstybės narės, kurioje yra jos registruota buveinė, nacionalinę asociacijų įstaigą dėl pripažinimo prisidedančia prie visuomenės gerovės laikantis 1 dalyje nustatytų reikalavimų.
3. Nacionalinė asociacijų įstaiga sprendimą dėl paraiškos suteikti visuomenei naudingos organizacijos statusą priima 10 straipsnio 8 ir 9 dalyse nustatyta tvarka.
4. Valstybės narės Europos asociaciją, kuriai suteiktas visuomenei naudingos organizacijos statusas, prilygina teisės subjektams, kuriems jų jurisdikcijoje suteiktas atitinkamas statusas.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

21 straipsnis

Nacionalinio režimo principas

Europos asociacijai taikomos nacionalinės teisės nuostatos, kurios valstybėje narėje, kurioje yra asociacijos registruota buveinė, yra taikytinos pagal 3 straipsnio 2 dalį nustatytiems teisės subjektams.

22 straipsnis

Nešališko požiūrio principas

Valstybės narės Europos asociacijai netaiko skirtingų sąlygų atsižvelgiant vien į jos tikslo, veiklos srities ar finansavimo šaltinių politinį pageidaujimumą.

IV skyrius

Finansavimas ir ataskaitų teikimas

23 straipsnis

Lėšų rinkimas ir laisvas turto naudojimas

1. Europos asociacijos gali bet kurioje valstybėje narėje ir bet kurioje trečiojoje šalyje iš bet kurio šaltinio ar bet kurio šaltinio labui, nesvarbu, ar tai viešosios įstaigos, privatūs asmenys, ar privačios įstaigos, prašyti ar gauti bet kokių išteklių, įskaitant finansinius, nepiniginius ir materialinius, jais disponuoti ar juos dovanoti, taip pat prašyti ir gauti žmogiškųjų išteklių.

2. Europos asociacijai taikomos Sąjungos ir taikytinos nacionalinės teisės nuostatos dėl apmokestinimo, muitų, užsienio valiutos, pinigų plovimo ir teroristų finansavimo, taip pat rinkimų ir politinių partijų finansavimą reglamentuojančios taisyklės, kurios valstybėje narėje, kurioje yra asociacijos registruota buveinė, yra taikytinos pagal 3 straipsnio 2 dalį nustatytiems teisės subjektams.

3. Europos asociacijoms taikomos nacionalinėje teisėje nustatytos ataskaitų teikimo ir viešo informacijos atskleidimo pareigos, be kita ko, susijusios su direktorių valdybos sudėtimi, įstatų nuostatomis, finansavimu ir finansinėmis ataskaitomis, su sąlyga, kad tokia pareiga atitinka bendrojo intereso tikslą užtikrinti, kad Europos asociacijos veiktų skaidriai ir būtų atskaitingos, ir kad tokia pareiga yra būtina bei proporcinga.

Dėl reikalavimo laikytis pirmoje pastraipoje nurodytų pareigų Europos asociacijoms negali būti taikomos griežtesnės taisyklės nei tos, kurios yra taikytinos pagal 3 straipsnio 2 dalį nustatytiems lygiaverčiams nacionaliniams subjektams, taip pat pelno siekiantiems subjektams. Dėl tokių ataskaitų teikimo ir viešo informacijos atskleidimo pareigų Europos asociacijos teisės ir pareigos negali būti traktuojamos skirtingai ar ribojamos, neatsižvelgiant į jos tikslo ar finansavimo šaltinių pageidaujimumą.

24 straipsnis

Apskaita ir auditas

1. Europos asociacija išsamiai ir tiksliai registruoja visus finansinius sandorius.

2. Europos asociacija bent vieną kartą per metus parengia:

- a) metines finansines ataskaitas;
- b) jei reikia – konsoliduotąsias finansines ataskaitas;
- c) ateinančių finansinių metų biudžeto sąmatą ir
- d) metinę veiklos ataskaitą.

Direktorių valdyba metinę veiklos ataskaitą ir finansinę ataskaitą pagal 14 straipsnio 7 ir 8 dalis perduoda nacionalinei asociacijų įstaigai.

3. Metinėje veiklos ataskaitoje pateikiama bent:

- a) informacija apie Europos asociacijos veiklą ataskaitiniais metais;
- b) jei yra – informacija apie numatomas perspektyvas; ir
- c) jei Europos asociacijai buvo suteiktas atitinkamas statusas – aprašymas, kaip praėjusiais metais buvo siekiama visuomenei naudingo tikslo.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

4. Europos asociacijos metinių finansinių ataskaitų ir atitinkamais atvejais konsoliduotųjų ataskaitų auditas atliekamas pagal nuostatas, kurios valstybėje narėje, kurioje yra atitinkama Europos asociacijos registruota buveinė, yra taikytinos pagal 3 straipsnio 2 dalį nustatytiems teisės subjektams. Auditas atliekamas bent vieną kartą per ketverius metus ir ne dažniau kaip vieną kartą per dvejus metus.
5. 4 dalyje nurodyto audito ataskaita paskelbiama taip, kaip numatyta valstybės narės, kurioje yra Europos asociacijos registruota buveinė, teisėje.
6. Valstybių narių valdžios institucijos neturi reikalauti, kad Europos asociacijos suteiktų prieigą prie informacijos apie savo narius, kurie yra fiziniai asmenys, išskyrus atvejus, kai tai būtina viešam nusikalstamų veikų, už kurias baudžiama ne mažiau kaip vienų metų maksimalia laisvės atėmimo bausme, tyrimui atlikti remiantis nepriklausomo teismo sprendimu.
7. Nacionalinė asociacijų įstaiga du kartus per metus pateikia reikšmingos informacijos apie visus 4 dalyje nurodytus auditus apžvalgą Europos asociacijų valdybai, o ši pasirūpina, kad ataskaita būtų paskelbta *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir jos interneto svetainėje.
8. Europos asociacijoms taikomos apskaitos ir audito taisyklės negali būti mažiau palankios už taisykles, kurios taikomos įmonėms taikant Direktyvą 2006/43/EB⁽¹⁰⁾ arba Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2013/34/ES⁽¹¹⁾.
9. Šis straipsnis taikomas nedarant poveikio palankesnėms atitinkamoms nacionalinėms nuostatomis registruotos buveinės valstybėje narėje.

V skyrius

Bendradarbiavimas su valstybėmis narėmis ir atsakomybė

25 straipsnis

Bendradarbiavimas su valstybėmis narėmis

1. Registracijos valstybės narės nacionalinė asociacijų įstaiga laiku konsultuojasi su kitų valstybių narių nacionalinėmis asociacijų įstaigomis visais esminiais klausimais, susijusiais su konkrečios Europos asociacijos teisėtumu ir atsakomybe, ir apie tai informuoja Europos asociacijų valdybą.
2. Jei šiame reglamente nenustatyta kitaip, nacionalinės asociacijų įstaigos kasmet pateikia visos reikšmingos informacijos apie sprendimus dėl jų valstybės narės teritorijoje esančių Europos asociacijų apžvalgą. Joje pateikiamas bylų, kuriose Europos asociacijų atžvilgiu buvo pradėtas baudžiamasis tyrimas, įskaitant atvejus, kai pagal 24 straipsnio 6 dalį buvo paprašyta atskleisti informaciją apie narius, sąrašas.
3. Jei Europos asociacijų valdyba mano, kad nacionalinė asociacijų įstaiga nesilaikė šio reglamento, ji pateikia Komisijai visą reikšmingą informaciją. Komisija įvertina tą informaciją ir prireikus imasi veiksmų.
4. Siekdamas ginčyti su jomis susijusius nacionalinės asociacijų įstaigos priimtus sprendimus, Europos asociacijos gali naudotis veiksmingomis teisių gynimo priemonėmis, įskaitant galimybę prašyti atlikti tokių sprendimų teisminę peržiūrą.

26 straipsnis

Europos asociacijų ir jų direktorių valdybos narių atsakomybė

1. Europos asociacijos atsakomybę reglamentuoja nuostatos, kurios valstybėje narėje, kurioje yra Europos asociacijos registruota buveinė, yra taikytinos pagal 3 straipsnio 2 dalį nustatytiems teisės subjektams.

⁽¹⁰⁾ 2006 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB dėl teisės aktų nustatyto metinės finansinės atskaitomybės ir konsoliduotos finansinės atskaitomybės audito, iš dalies keičianti Tarybos direktyvas 78/660/EEB ir 83/349/EEB bei panaikinanti Tarybos direktyvą 84/253/EEB (OL L 157, 2006 6 9, p. 87).

⁽¹¹⁾ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/34/ES dėl tam tikrų rūšių įmonių metinių finansinių ataskaitų, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir susijusių pranešimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB ir panaikinamos Tarybos direktyvos 78/660/EEB ir 83/349/EEB (OL L 182, 2013 6 29, p. 19).

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

2. Europos asociacijos direktorių valdybos nariai solidariai atsako už nuostolius ar žalą, kuriuos Europos asociacija patyrė dėl su jų funkcijomis susijusių pareigų nevykdymo. Tačiau atsakomybė už Europos asociacijos patirtus nuostolius ar žalą nėra solidari, jei įrodoma, kad pažeistos tik su atitinkamo nario funkcijomis susijusios konkrečios pareigos.
3. Įstatuose nustatomos procedūros direktorių valdybos narių atžvilgiu inicijavimo Europos asociacijos vardu sąlygos.

VI skyrius

Asociacijos panaikinimas, nemokumas, likvidavimas

27 straipsnis

Savanoriškas asociacijos panaikinimas

1. Europos asociacija gali būti savanoriškai panaikinta:
  - a) direktorių valdybos sprendimu pagal Europos asociacijos įstatų nuostatas, pritarus visuotiniam susirinkimui, arba
  - b) visuotinio susirinkimo sprendimu; visuotinis susirinkimas gali atšaukti tokį sprendimą, kol Europos asociacijos panaikinimas arba likvidavimas dar nėra oficialiai įsigaliojęs.
2. Apie bet kokią priimtą sprendimą dėl savanoriško asociacijos panaikinimo pagal 1 dalį Europos asociacija ne vėliau kaip per 15 dienų nuo tokio sprendimo priėmimo dienos praneša nacionalinei asociacijų institucijai.
3. Nacionalinė asociacijų įstaiga nedelsdama išbraukia Europos asociaciją iš atitinkamo nacionalinio registro ir ne vėliau kaip per 15 dienų nuo tada, kai ji sužinojo apie Europos asociacijos panaikinimą pagal 1 dalį, apie jį informuoja Europos asociacijų valdybą ir Europos Sąjungos leidinių biurą. Iškart po tokio pranešimo Europos asociacijų institucija *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbia Europos asociacijos valdybos pranešimą apie panaikinimą ir pašalina Europos asociaciją iš Sąjungos skaitmeninės duomenų bazės, o Leidinių biuras *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbia pranešimą apie Europos asociacijos panaikinimą.
4. Europos asociacijos panaikinimas įsigalioja visoje Sąjungoje nuo jos išbraukimo iš atitinkamo nacionalinio registro dienos.

28 straipsnis

Priverstinis asociacijos panaikinimas

1. Europos asociacija gali būti panaikinta tik galutiniu valstybės narės, kurioje yra arba buvo paskutinė jos registruota buveinė, kompetentingo teismo sprendimu, jei:
  - a) Europos asociacijos registruota buveinę ketinama perkelti arba ji buvo perkelta už Sąjungos teritorijos ribų;
  - b) nebetenkinamos šiame reglamente nustatytos Europos asociacijos steigimo sąlygos arba
  - c) Europos asociacijos veikla nebėra suderinama su Sąjungos tikslais ir vertybėmis arba kelia rimtą grėsmę visuomenės saugumui.
2. Tais atvejais, kai sprendimas dėl panaikinimo priimamas pagal 1 dalies a arba b punktą, iki sprendimo įsigaliojimo Europos asociacijų institucija nustato Europos asociacijai pagrįstą laikotarpį trūkumams ištaisyti.
3. Siekdami sprendimą dėl panaikinimo apskūsti kompetentingiems apeliacinės instancijos teismams, pareiškėjai gali naudotis veiksmingomis teisių gynimo priemonėmis.
4. Nacionalinė asociacijų įstaiga nedelsdama išbraukia Europos asociaciją iš atitinkamo nacionalinio registro ir ne vėliau kaip per 15 dienų nuo tada, kai sprendimas tapo galutinis, apie priverstinį Europos asociacijos panaikinimą informuoja Europos asociacijų valdybą ir Europos Sąjungos leidinių biurą. Iškart po tokio pranešimo Europos asociacijų valdyba pašalina Europos asociaciją iš Sąjungos skaitmeninės duomenų bazės, o Leidinių biuras *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbia pranešimą apie Europos asociacijos panaikinimą.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

5. Europos asociacijos panaikinimas įsigalioja visoje Sąjungoje nuo jos išbraukimo iš atitinkamo nacionalinio registro dienos.

29 straipsnis

Likvidavimas ir nemokumas

1. Nutraukus Europos asociacijos veiklą asociacija likviduojama. Tokį likvidavimą reglamentuoja teisė, kuri valstybėje narėje, kurioje yra Europos asociacijos registruota buveinė, yra taikytina pagal 3 straipsnio 2 dalį nustatytiems teisės subjektams.
2. Europos asociacija išlaiko 13 straipsnyje nurodytą teisinį subjektiškumą tol, kol bus baigtas jos likvidavimo procesas.

30 straipsnis

Peržiūra ir vertinimas

Komisija ne vėliau kaip ... [penkeri metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos] pateikia Tarybai ir Europos Parlamentui šio reglamento taikymo ataskaitą ir atitinkamais atvejais pasiūlymus dėl pakeitimų.

VII skyrius

31 straipsnis

Baigiamosios nuostatos

Šis reglamentas įsigalioja [...] dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

II DALIS

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBOS DIREKTYVA

dėl bendrų būtiniausių standartų, taikomų ne pelno organizacijoms Sąjungoje (Būtiniausių standartų direktyva)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 straipsnį,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) asociacijų laisvė yra viena pagrindinių teisių, kuri pripažįstama Europos Sąjungos sutartyje (ES sutartis), Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV), Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija) ir valstybių narių konstitucijose, ir yra ypač svarbi demokratijos veikimui, nes ji yra viena esminių sąlygų asmenims naudotis kitomis pagrindinėmis teisėmis, įskaitant teisę į saviraiškos laisvę;
- (2) kaip nustatyta atitinkamoje Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – Teisingumo Teismas) ir Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikoje, ne pelno organizacijoms užtikrinama jų, kaip savarankiškų subjektų, tam tikrų teisių, įskaitant pagrindines teises, apsauga;
- (3) ne pelno organizacijos labai padeda siekti visuomenei svarbių tikslų ir Sąjungos tikslų, be kita ko, skatindamos aktyvų dalyvavimą ekonominiame, demokratiname ir socialiniame mūsų visuomenės gyvenime;
- (4) šiuolaikinės ne pelno organizacijos, siekdamos savo tikslų, visapusiškai dalyvauja ekonomikoje ir prisideda prie vidaus rinkos vystymosi, be kita ko, vykdydamos įvairią nacionalinę ir tarptautinę veiklą bei įprastinę ekonominę veiklą;
- (5) remiantis atlikto Oslo socialinių tyrimų instituto koordinuojamo 2014–2017 m. projekto „Trečiojo sektoriaus indėlis į Europos socialinę ir ekonominę vystymąsi“ rezultatais, būtent ne pelno organizacijos yra pagrindiniai trečiojo sektoriaus, kuriame dirba apie 13 proc. visos Europos darbo jėgos, vystymąsi skatinantys subjektai ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ <https://cordis.europa.eu/project/id/613034/reporting>.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- (6) kaip matyti iš ne pelno organizacijų dalyvavimo įvairių ekspertų grupių, pavyzdžiui, Veiksmingesnės maisto produktų tiekimo grandinės aukšto lygio forumo, veikloje, jos atlieka svarbų vaidmenį rengiant ir įgyvendinant Sąjungos politiką, kuria remiama vidaus rinka;
- (7) iš ataskaitų, įskaitant ES pagrindinių teisių agentūros ataskaitas, matyti, kad dėl nacionalinių įstatymų, kitų teisės aktų ar administracinės praktikos, reglamentuojančių ne pelno organizacijų steigimą, registravimą, veikimą, finansavimą ir tarpvalstybinę veiklą, atsiranda daug kliūčių, darančių poveikį juridinių ar fizinių asmenų arba tokių asmenų grupių, neatsižvelgiant į jų pilietybę, gebėjimui visoje Sąjungoje steigti ar registruoti ne pelno organizacijas arba vadovauti ne pelno organizacijos veiklai;
- (8) Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas yra paraginęs valstybes nares, atsižvelgiant į Sąjungos laisves ir pagrindines teises, sukurti filantropijai palankią aplinką, kuri skatintų filantropinius ir pilietinius veiksmus, privačių subjektų aukojimą visuomenei naudingai veiklai ir filantropinių organizacijų kūrimą⁽²⁾. Todėl, siekiant išnaudoti tarpvalstybinės paramos ir investicijų į bendrą gerovę potencialą, svarbu stiprinti viešo sektoriaus institucijų ir filantropinių organizacijų darbo papildomumą ir užtikrinti, kad nacionalinės teisės aktai bei Sąjungos politika sudarytų palankesnes sąlygas aukoti privačius išteklius bendros gerovės labui, užtikrinant laisvą kapitalo judėjimą ir kartu laikantis nediskriminavimo bei vienodo fiskalinio požiūrio į Europos filantropines organizacijas principo;
- (9) nepaisant to, kad Sąjungoje tarpvalstybinių asociacijų ir ne pelno organizacijų vis daugėja, šiuo metu nėra suderintos visos Europos teisės aktų bazės, kuri leistų joms tinkamai veikti ir organizuoti savo veiklą tarpvalstybiniu lygmeniu;
- (10) atsižvelgiant į ne pelno organizacijų svarbą, labai svarbu, kad valstybių narių teisės aktais būtų veiksmingai užtikrintos palankesnės jų steigimo ir veikimo sąlygos bei apsauga;
- (11) Europos Tarybos Ministrų Komiteto rekomendacijoje CM/Rec(2007)14 dėl nevyriausybinių organizacijų Europoje teisinio statuso valstybės narės jau pripažino ne pelno organizacijų, ypač nevyriausybinių organizacijų, atliekamą esminį vaidmenį užtikrinant pilietinės visuomenės indėlį į demokratinės vyriausybės skaidrumą ir atskaitomybę ir nustatė būtiniausias tokių organizacijų steigimo, valdymo ir bendros veiklos standartus;
- (12) Europos komisijos už demokratiją per teisę (Venecijos komisija) ir ESBO Demokratinių institucijų ir žmogaus teisių biuro (ODIHR) priimtose Bendrose gairėse dėl asociacijų laisvės (CDL-AD(2014)046) pateikiamos rekomendacijos teisės aktų leidėjams, kaip tarptautinius žmogaus teisių standartus, susijusius su teise į asociacijų laisvę, perkelti į nacionalinius įstatymus;
- (13) būtina Sąjungos lygmeniu, paisant asociacijų laisvės ir laisvo kapitalo judėjimo, remtis esamais ne pelno organizacijoms taikomais standartais, kuriais siekiama užtikrinti vienodą apsaugos lygį ir vienodas sąlygas visoms Sąjungoje įsteigtoms ne pelno organizacijoms, kad būtų sudaryta palanki aplinka, kurioje šios organizacijos galėtų netrukdomos prisidėti prie vidaus rinkos veikimo;
- (14) šia direktyva turėtų būti suderinti valstybių narių įstatymai, susiję su tam tikrais ne pelno organizacijų steigimo, registravimo, veikimo, finansavimo ir tarpvalstybinės veiklos aspektais;
- (15) ši direktyva neturėtų daryti poveikio valstybių narių taisyklėms dėl jų teritorijoje įsteigtų, įregistruotų ar veikiančių ne pelno organizacijų apmokestinimo. Perkeldamos į nacionalinę teisę šios direktyvos nuostatas, valstybės narės turėtų atkreipti dėmesį į tai, kad nebūtų nustatytos ar taikomos mokesčių teisės nuostatos, kurios darytų poveikį ne pelno organizacijų registravimui, veikimui, finansavimui ir tarpvalstybinei veiklai taip, kad būtų nepaisoma šioje direktyvoje nustatytų taisyklių formaliojo ir materialiojo turinio;

(²) Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė „Europos filantropija. Neišnaudotas potencialas“, SOC/611.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- (16) ši direktyva neturėtų daryti poveikio valstybių narių baudžiamajai teisei. Perkeldamos į nacionalinę teisę šios direktyvos nuostatos, valstybės narės turėtų atkreipti dėmesį į tai, kad nebūtų nustatytos ar taikomos baudžiamosios teisės nuostatos, kurios konkrečiai reglamentuotų ne pelno organizacijų registravimą, veikimą, finansavimą ir tarpvalstybinę veiklą arba jiems darytų poveikį taip, kad būtų nepaisoma šioje direktyvoje nustatytų taisyklių formaliojo ir materialiojo turinio;
- (17) ši direktyva turėtų būti taikoma Sąjungoje įsteigtoms ne pelno organizacijoms, kurių paskirtis – suburti fizinius ar juridinius asmenis į savanoriškas asociacijas, taip pat organizacijoms, kurios nėra grindžiamos naryste ir kurių turtas skiriamas konkrečiam tikslui siekti, pavyzdžiui, fondams, kurios įsteigtos neapibrėžtam laikui, kurių pagrindinis tikslas nėra pelno siekimas ir kurios yra nepriklausomos ir savarankiškos. Tai, kad organizacijai nesuteikiamas juridinio asmens statusas, neturėtų reikšti, kad jai netaikoma šioje direktyvoje numatyta apsauga;
- (18) nustatant, ar organizacijos yra ne pelno organizacija, kaip nustatyta šioje direktyvoje, tiesioginiai organizacijų, kurių tikslas – teikti priežiūros paslaugas asmenims, turintiems specifinių socialinių poreikių ar sveikatos sutrikimų, naudos gavėjai neturėtų būti laikomi privačiais subjektais;
- (19) ši direktyva neturėtų būti taikoma politinėms partijoms tiek, kiek jų veikla yra susijusi ne vien su bendrų interesų ar tikslų siekimu ir bendros veiklos vykdymu, bet ir kolektyviniu politinės valdžios siekimu ir jos panaudojimu;
- (20) šios direktyvos taikymo sritis neturėtų būti taikoma profesinėms sąjungoms ir profesinių sąjungų asociacijoms. Šiuo direktyvos netaikymo faktu valstybės narės neturėtų remtis siekdamos pagrįsti nacionalinėje, Sąjungos ar tarptautinėje teisėje arba žmogaus teisių dokumentuose, visų pirma Europos Tarybos Europos socialinėje chartijoje ir atitinkamose Tarptautinės darbo organizacijos konvencijose bei rekomendacijose ir atitinkamoje teismų praktikoje pripažįstamų profesinių sąjungų prerogatyvų ir teisių apribojimą;
- (21) ši direktyva neturėtų daryti poveikio valstybių narių kompetencijai, susijusiai su SESV 17 straipsnyje nurodytų religinių, filosofinių ir nereliginių organizacijų statusu. Šiuo atžvilgiu ši direktyva neturėtų būti taikoma tokioms organizacijoms, kurių pagrindinis tikslas yra religinio, filosofinio ar nereliginio pobūdžio, kaip bažnyčios arba religinės ar nereliginės bendruomenės. Tačiau valstybės narės neturėtų naudotis šia nuostata tam, kad nustatytų, jog ši direktyva yra netaikoma kitoms organizacijoms, kurių vertybės ir tikslai grindžiami religiniais, filosofiniais ar nereliginiais įsitikinimais, pavyzdžiui, konfesinėms ne pelno labdaros organizacijoms;
- (22) asmenims, kurie yra arba buvo tiesiogiai susiję su ne pelno organizacija, pavyzdžiui, jų steigėjams, direktoriams, darbuotojams, taip pat visiems asmenims, kurie turi teisę pareikšti ieškinį byloje dėl ne pelno organizacijos veiklos, turėtų būti taikoma teisėto intereso pasinaudoti apskundimo mechanizmu ir administracine bei teismine teisių gynimo priemone prezumpcija. Ta prezumpcija taip pat turėtų būti taikoma naudos gavėjams iš ne pelno organizacijos veiklos, kai gali būti, kad tokie naudos gavėjai nėra nariai, tačiau gauna ar yra gavę paslaugas arba jiems taikomi organizacijos sprendimai turi ar yra turėję įtakos jų kasdieniam gyvenimui, pavyzdžiui, ne pelno organizacijų valdomų įstaigų ar prieglaudų pacientai ar gyventojai arba labdaros davinių, pavyzdžiui, maisto ar drabužių, gavėjai;
- (23) nacionalinės žmogaus teisių institucijos yra nepriklausomos institucijos, įsteigtos remiantis įstatymu ir atitinkančios 1993 m. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos patvirtintus Paryžiaus principus, kurioms suteikti įgaliojimai saugoti ir propaguoti žmogaus teises nacionaliniu lygmeniu laikantis tarptautinių žmogaus teisių normų ir standartų;
- (24) ne pelno organizacijų laisvė nusistatyti tikslus ir veiklą kyla iš tarptautinių ir regioninių žmogaus teisių standartų. Tai taip pat reiškia, kad tokios organizacijos gali laisvai nusistatyti veikimo mastą vietos, regioniniu, nacionaliniu ar tarptautiniu mastu ir tapti kitų organizacijų, federacijų ir organizacijų konfederacijų narėmis;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- (25) informacija apie ne pelno organizacijų steigėjų ir narių, kurie yra fiziniai asmenys, tapatybę gali būti laikoma neskelbtina informacija. Todėl valstybės narės turėtų užtikrinti, kad bet kokie reikalavimai, dėl kurių turi būti tvarkomi tokie asmens duomenys, nedarytų poveikio Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (ES) 2016/679 ⁽³⁾ (Bendrajam duomenų apsaugos reglamentui), ypač jo 9 straipsniui;
- (26) kiekvienas asmuo turėtų galėti laisvai nuspręsti, ar prisijungti prie ne pelno organizacijos ir likti jos nariu, o organizacijos turėtų galėti laisvai nustatyti savo narystės taisykles, laikydamosi tik nediskriminavimo principo. Narystė ne pelno organizacijoje neturėtų būti pagrindas taikyti sankcijas ar ribojamąsias priemones, išskyrus atvejus, kai jos taikomos siekiant užtikrinti baudžiamosios teisės aktų vykdymą;
- (27) ne pelno organizacijoms taikomos taisyklės turėtų atitikti nediskriminavimo principą. Tai apima valstybių narių pareigą užtikrinti, kad jokiai asmeniui ar asmenų grupei, norintiems steigti asociaciją, nebūtų nepagrįstai sudarytos palankesnės ar nepalankesnės sąlygos, palyginti su kitu asmeniu ar asmenų grupe;
- (28) taisyklės dėl ne pelno organizacijų turėtų įgyvendinti reguliavimo institucijos, kurios veikia nešališkai, nepriklausomai ir laiku, paisydamos teisės į gerą administravimą. Turėtų būti suteikta galimybė atlikti nepriklausomą sprendimų ir aktų, darančių poveikį ne pelno organizacijų galimybei įgyvendinti savo teises ir pareigas, peržiūrą, be kita ko, teisme;
- (29) siekiant užtikrinti palankią aplinką ne pelno organizacijų veikimui visoje Sąjungoje ir padidinti skaidrumą bei pasitikėjimą šiuo sektoriumi, būtina supaprastinti ir sušvelninti biurokratizmą bei reguliavimo reikalavimus, paisyti ne pelno organizacijų savivaldumo, užtikrinti, kad tie reikalavimai nebūtų pernelyg apsunkinantys, supaprastinti steigimo, registravimo ir išregistravimo taisykles ir modernizuoti susijusias procedūras bei sistemas. Todėl šioje direktyvoje turėtų būti nustatytos bendrosios pareigos, susijusios su administracinių taisyklių supaprastinimu, taip pat konkrečios pareigos, susijusios su tam tikrais reguliavimo sistemos aspektais;
- (30) prisidedamos prie visuomenės gerovės, ne pelno organizacijos atlieka itin svarbų vaidmenį, todėl joms turėtų būti sudaryta palanki aplinka visose valstybėse narėse veikti vienodomis sąlygomis;
- (31) vadovaujantis teisės jungtis į asociacijas apribojimų būtinumo bei proporcingumo principu, ne pelno organizacijų uždraudimas ir panaikinimas visada turėtų būti kraštutinė priemonė ir tai niekada neturėtų būti nedidelių pažeidimų, kuriuos galima ištaisyti arba pašalinti, pasekmė;
- (32) siekiant sudaryti palankesnes sąlygas ne pelno organizacijų judumui visoje Sąjungoje, reikėtų nustatyti taisykles dėl vienodo požiūrio į ne pelno organizacijas ir jų tarpvalstybinio pertvarkymo bei susijungimo;
- (33) asociacijų laisvė yra viena pagrindinių teisių ir, nors gali būti, kad pagal valstybių narių įstatymus nepripažįstamos formaliai neįsteigtos asociacijos, tai neturėtų daryti poveikio tokių asociacijų teisės aktams egzistuoti ir veikti jų teritorijoje;
- (34) pagal Europos žmogaus teisių konvenciją ir Chartiją ne pelno organizacijos turi teisę egzistuoti ir veikti net jei jų įsisteigimo valstybės narės valdžios institucijos savavališkai atsisakė jas registruoti;
- (35) ne pelno organizacijos turėtų turėti laisvę ieškoti ir gauti savo veiklai būtinų finansinių, materialinių ir žmogiškųjų išteklių ir juos naudoti, nesvarbu, ar jie būtų vidaus, užsienio, ar tarptautiniai. Ne pelno organizacijos visoje Sąjungoje praneša, kad vis sunkiau gauti išteklių, įskaitant viešąjį finansavimą, ir vis didesniame skaičiuje valstybių narių kyla susirūpinimas dėl priimamų griežtų taisyklių, reglamentuojančių ne pelno organizacijų galimybes gauti finansavimą iš užsienio, proporcingumo. Be to, filantropinės organizacijos praneša, kad kai kuriais atvejais sunku teikti paramą ar dotacijas. Todėl būtina nustatyti ne pelno organizacijų finansavimo principus ir standartus, be kita

⁽³⁾ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

ko, susijusius su galimybe gauti privačių išteklių ir viešąjį finansavimą bei jų naudojimu, ekonominės veiklos vykdymu ir pareiga nepagrįstai neriboti tarpvalstybinio finansavimo, laikantis Sutartyje nustatytų laisvo kapitalo judėjimo taisyklių;

- (36) SESV 63 straipsnis ir Chartijos 7, 8 ir 12 straipsniai užtikrina ne pelno organizacijų apsaugą nuo diskriminacinių, nebūtinų ir nepagrįstų priegios prie išteklių ir laisvo kapitalo judėjimo Sąjungoje apribojimų. Tai taip pat taikoma gebėjimui ieškoti ir gauti teisės subjekto egzistavimui ir veikimui būtinų tiek vidaus, tiek užsienio išteklių ir juos naudoti. Vadovaujantis 2020 m. birželio 18 d. Teisingumo Teismo sprendimu byloje C-78/18, *Europos Komisija prieš Vengriją* (*), apribojimai gali būti nustatomi tik viešosios tvarkos arba visuomenės saugumo interesais ir turėtų būti proporcingi tikslui apsaugoti tokius interesus, be to, priemonių norimam tikslui pasiekti nulemta intervencija turėtų būti kuo mažesnė. Tai pasakytina, *inter alia*, apie apribojimus, kylančius iš kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu taisyklių, kurie taikomi laikantis būtinumo ir proporcingumo principų, atsižvelgiant visų pirma į rizikos vertinimo pareigas pagal tarptautinę ir Sąjungos teisę. Taigi valstybės narės neturėtų taikyti nepagrįstų, pernelyg ribojančių ar trikdžius sukeliančių priemonių, įskaitant ataskaitų teikimo reikalavimus, dėl kurių organizacijoms tektų pernelyg didelė ar brangi našta. Siekiant atsižvelgti į viešąjį interesą užtikrinti skaidrumą, visų pirma kalbant apie organizacijas, kurios daro įtaką viešajam gyvenimui ir viešosioms diskusijoms, pelno nesiekiančioms organizacijoms turėtų būti taikomos ataskaitų teikimo ir viešo informacijos atskleidimo pareigos, susijusios su jų atstovais ir valdymo organų nariais, jų įstatų nuostatomis ir jų finansavimu. Dėl tokių ataskaitų teikimo ir viešo informacijos atskleidimo pareigų neturėtų būti ribojamos ne pelno organizacijų teisės ir pareigos;
- (37) savo praktikoje Teisingumo Teismas pripažįsta laisvo kapitalo judėjimo principo taikymą viešojo intereso tikslams ir yra išaiškinęs, jog ES sutartyje ir SESV įtvirtintos pagrindinės laisvės reiškia reikalavimą, kad paramos teikėjams ir visuomenei naudingoms organizacijoms Sąjungoje būtų taikomas nediskriminavimo principas, be kita ko, kiek tai susiję su visuomenei naudingų subjektų ir jų paramos teikėjų mokestiniu režimu (?). Todėl tie atvejai, kai nacionalinėje teisėje ne nacionalinės organizacijos ir toliau yra diskriminuojamos arba joms taikomos brangios ir apsunkinančios procedūros, prieštarauja Sąjungos teisei;
- (38) ne pelno organizacijos ir jų nariai turėtų galėti visapusiškai naudotis teise į privatumą ir konfidencialumą. Nors Sąjungos ir nacionalinėmis asmens duomenų tvarkymo taisyklėmis užtikrinama apsauga jau taikoma ne pelno organizacijoms, turėtų būti nustatytos būtiniausios garantijos, visų pirma susijusios su narystės ne pelno organizacijoje konfidencialumu ir viešu konfidencialios ir neskelbtinos informacijos atskleidimu. Valstybės narės turėtų uždrausti bet kokios formos ne pelno organizacijų stebėjimą, nepatenkantį į baudžiamosios teisės taikymo sritį;
- (39) su ne pelno organizacijomis turėtų būti laiku ir prasmingai konsultuojamasi dėl bet kokių teisės aktų, politikos ir praktikos, kurie turi įtakos jų veikimui, priėmimo, peržiūros ir įgyvendinimo, be kita ko, kiek tai susiję su šios direktyvos nuostatų perkėlimu į nacionalinę teisę ir įgyvendinimu. Tuo tikslu visais valdžios lygmenimis turėtų būti užmegztas nuolatinis ir skaidrus pilietinis dialogas;
- (40) ši direktyva nedaro poveikio darbuotojų teisėms, įskaitant esamas teises nemokumo atveju ir susijusias su darbo užmokesčiu. Darbdaviai privalo vykdyti jiems tenkančias pareigas nepaisant jų veiklos formos;
- (41) šia direktyva nustatomi būtiniausi standartai, o valstybėms narėms turėtų būti galima nustatyti arba toliau taikyti nuostatas, kurios ne pelno organizacijoms yra palankesnės, jeigu tokios nuostatos neprieštarauja šioje direktyvoje nustatytoms pareigoms. Šios direktyvos perkėlimas į nacionalinę teisę jokiais aplinkybėmis neturėtų suteikti pagrindo sumažinti apsaugos, kuri pagal nacionalinę teisę jau suteikta ne pelno organizacijoms, lygį srityse, kurioms taikoma ši direktyva;

(*) 2020 m. birželio 18 d. Teisingumo Teismo sprendimas byloje *Europos Komisija / Vengrija*, C-78/18, ECLI:EU:C:2020:476.

(?) Byla *Stauffer* – C-386/04, *Centro di Musicologia Walter Stauffer / Finanzamt München für Körperschaften*, [2006] Rink., I-8203; byla *Hein-Persche* – C-318/07, *Hein Persche / Finanzamt Lüdenscheid*, [2009] Rink., I-359, ir byla *Missionswerk* – C-25/10, *Missionswerk Werner Heukelbach eV / Belgija*, [2011] 2 C.M.L.R. 35.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- (42) pagal SESV 26 straipsnio 2 dalį vidaus rinką sudaro vidaus sienų neturinti erdvė, kurioje užtikrinamas laisvas prekių ir paslaugų judėjimas. Ne pelno organizacijos vis labiau prisideda prie vidaus rinkos vystymo, be kita ko, įsitraukdamos į tarpvalstybinę ir tarptautinę veiklą. Todėl SESV 114 straipsnis yra tinkamas teisinis pagrindas priimti priemonės, kurios yra būtinos norint sukurti vidaus rinką ir užtikrinti jos veikimą;
- (43) šia direktyva gerbiamos, skatinamos ir saugomos pagrindinės teisės ir principai, kurie pagal ES sutarties 6 straipsnį privalomi Sąjungai ir jos valstybėms narėms, kaip pripažinta visų pirma Chartijoje. Šia direktyva konkrečiai siekiama įgyvendinti Chartijos 12 straipsnį dėl teisės laisvai jungtis į asociacijas ir Chartijos 11 straipsnį dėl teisės į saviraiškos ir informacijos laisvę, aiškinamus atsižvelgiant į atitinkamas Europos žmogaus teisių konvencijos nuostatas. Todėl labai svarbu, kad šios direktyvos nuostatos būtų įgyvendinamos ir taikomos laikantis pareigos nepagrįstai neapriboti naudojimosi teisėmis į asociacijų laisvę bei saviraiškos ir informacijos laisvę ir sudaryti palankesnes sąlygas jomis naudotis, taip pat užtikrinti, kad būtų visapusiškai gerbiamos kitos pagrindinės teisės ir principai, įskaitant, *inter alia*, teisę į asmens duomenų apsaugą, laisvę užsiimti verslu, teisę į nediskriminavimą, teisę į gerą administravimą, teisę į veiksmingą teisinę gynybos priemonę ir teisę į gynybą;
- (44) kadangi šios direktyvos tikslų, t. y. nustatyti būtiniausius standartus, taikomus Sąjungoje įsteigtoms ne pelno organizacijoms, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl šios direktyvos masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi ES sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I skyrius

Bendrosios nuostatos

1 straipsnis

Tikslas

Šia direktyva siekiama nustatyti bendrą priemonių rinkinį, skirtą Sąjungoje įsteigtoms ne pelno organizacijoms, kad būtų užtikrinta palanki aplinka, kurioje šios organizacijos galėtų prisidėti prie vidaus rinkos veikimo. Šia direktyva siekiama suderinti valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus, susijusius su tam tikrais ne pelno organizacijų tikslų ir veiklos, registravimo, veikimo, finansavimo, ataskaitų teikimo ir tarpvalstybinės veiklos aspektais.

2 straipsnis

Taikymo sritis

1. Ši direktyva taikoma Sąjungoje įsteigtoms ne pelno organizacijoms.
2. Šioje direktyvoje „ne pelno organizacija“ – tai savanoriška ir nuolatinė bendrų interesų turinčių, bendrą veiklą vykdančių ar bendro tikslo siekiančių fizinių ar juridinių asmenų asociacija, taip pat organizacija, kuri nėra grindžiama naryste ir kurios turtas skiriamas konkrečiam tikslui siekti, pavyzdžiui, fondas, kuri, nepaisant asociacijos ar organizacijos steigimo formos:
  - a) siekia pagrindinio tikslo, kuris nėra pelno siekimas, t. y. jei iš organizacijos veiklos gaunama pelno, jis negali būti paskirstytas jos nariams, steigėjams ar kitiems privatiesiems asmenims, bet turi būti investuojamas organizacijos tikslams siekti;
  - b) yra nepriklausoma, t. y. organizacija nepriklauso vyriausybei ar administracinei struktūrai ir yra nepriklausoma nuo bet kokio nederamo valstybės kišimosi ar komercinių interesų. Viešasis finansavimas neužkerta kelio organizaciją laikyti nepriklausoma, jei jis nedaro poveikio jos veikimui ir sprendimų priėmimui;
  - c) yra savarankiška, t. y. organizacijos institucinė struktūra leidžia jai visapusiškai vykdyti savo vidaus ir išorės organizacines funkcijas ir priimti esminius sprendimus savarankiškai, be nederamo valstybės ar kitų išorės subjektų kišimosi.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

3. Ši direktyva taikoma ne pelno organizacijoms, atitinkančioms 2 dalyje nustatytus kriterijus, neatsižvelgiant į tai, ar jos veikia narystės pagrindu ir ar pagal valstybės narės, kurioje yra jų buveinė, teisę jos yra įregistruotos ar joms suteiktas juridinio asmens statusas.
4. Ši direktyva netaikoma politinėms partijoms.
5. Ši direktyva netaikoma profesinėms sąjungoms ir profesinių sąjungų asociacijoms.
6. Ši direktyva netaikoma organizacijoms, kurių pagrindinis tikslas yra religinio, filosofinio ar nereliginio pobūdžio. Vis dėlto ta nuostata dėl direktyvos netaikymo netaikoma kitoms organizacijoms, kurios nesiekia tokio konkretaus tikslo, bet kurių vertybės ir tikslai grindžiami religiniais, filosofiniais ar nereliginiais įsitikinimais.

3 straipsnis

Santykis su kitomis Sąjungos teisės nuostatomis

1. Valstybės narės taiko šios direktyvos nuostatas laikydamosi Sutarčių taisyklių dėl įsisteigimo laisvės ir laisvo paslaugų judėjimo, taip pat atitinkamų Sąjungos aktų, reglamentuojančių naudojimąsi tokiomis teisėmis, įskaitant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2006/123/EB⁽⁶⁾ dėl paslaugų vidaus rinkoje.
2. Ši direktyva nedaro poveikio Sąjungos ir nacionalinei asmens duomenų apsaugos srities teisei, visų pirma Reglamentui (ES) 2016/679 bei atitinkamoms nacionalinės teisės nuostatoms.

II skyrius

Bendrosios pareigos

4 straipsnis

Būtiniausi standartai

1. Valstybės narės užtikrina, kad Sąjungoje įsteigtoms ne pelno organizacijoms būtų taikomos šioje direktyvoje numatytos būtiniausios garantijos.
2. Šioje direktyvoje numatytų būtinausių garantijų apribojimui galimi tik tuo atveju, jei jie yra būtini ir proporcingi siekiant Sąjungos teisėje pripažintų bendrojo intereso tikslų arba reikalingi kitų subjektų teisėms ir laisvėms apsaugoti.
3. Ši direktyva nedaro poveikio valstybių narių teisei nustatyti arba toliau taikyti nuostatas, kurios ne pelno organizacijoms yra palankesnės, jeigu tokios nuostatos neprieštarauja šioje direktyvoje nustatytoms pareigoms.

5 straipsnis

Nediskriminavimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad jų įstatymais ir administracine praktika, reglamentuojančiais ne pelno organizacijas, įskaitant jų steigimą, registravimą, veikimą, finansavimą, finansinį ir mokestinį režimą arba mokesčių lengvatų priemones ir tarpvalstybinę veiklą, ne pelno organizacijos nebūtų diskriminuojamos dėl įsisteigimo vietos.
2. Valstybės narės užtikrina, kad nacionaliniais įstatymais, kitais teisės aktais arba administracine praktika, reglamentuojančiais ne pelno organizacijas, įskaitant jų steigimą, registraciją, veikimą, finansavimą ir tarpvalstybinę veiklą, jokia grupė ar joks asmuo nebūtų diskriminuojami jokių pagrindų, pavyzdžiui, dėl amžiaus, gimimo, odos spalvos, lyties, seksualinės orientacijos, lytinės tapatybės, sveikatos būklės, imigracijos ar gyventojo statuso, kalbos, tautinės, etninės ar socialinės kilmės, politinių ar kitokių pažiūrų, fizinės ar psichinės negalios, turtinės padėties, rasės, religijos ar tikėjimo ar kitokio statuso.

6 straipsnis

Administracinių taisyklių supaprastinimas

1. Valstybės narės kuo labiau supaprastina nacionalinius įstatymus, kitus teisės aktus ir administracinę praktiką, reglamentuojančius ne pelno organizacijų steigimą, registravimą, veikimą, finansavimą, ataskaitų teikimo reikalavimus ir tarpvalstybinę veiklą, siekdamas užtikrinti, kad visais lygmenimis būtų užtikrinta asociacijų laisvės apsauga, ir panaikinti

⁽⁶⁾ 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje (OL L 376, 2006 12 27, p. 36).

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

kliūtis bei nepagrįstą diskriminaciją, darančias poveikį juridinių ar fizinių asmenų arba tokių asmenų grupių, neatsižvelgiant į jų pilietybę, gebėjimui valstybės narės teritorijoje steigti ar registruoti ne pelno organizacijas arba vadovauti ne pelno organizacijos veiklai, be kita ko, pavyzdžiui, suteikiant galimybę naudotis bankų ir finansinėmis paslaugomis, taip pat užtikrinant saugius ir patikimus tarpvalstybinės paramos ir turto paskirstymo kanalus Sąjungoje ir už jos ribų.

2. Valstybės narės užtikrina, kad jų teritorijoje įsteigtos, įregistruotos ar veikiančios ne pelno organizacijos turėtų prieigą prie elektroninės atpažinties schemų, kad galėtų atlikti administracines procedūras pagal atitinkamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 910/2014 ⁽⁷⁾ (eIDAS reglamentas) nuostatas.

7 straipsnis

Teisė į gerą administravimą

1. Valstybės narės imasi priemonių, būtinų užtikrinti, kad jų teritorijoje įsteigtų, įregistruotų ar veikiančių ne pelno organizacijų steigimą, registravimą, veikimą, finansavimą, ataskaitų teikimo reikalavimus ir tarpvalstybinę veiklą reglamentuojančius nacionalinius įstatymus, kitus teisės aktus ar administracinę praktiką taikytų paskirtoji reguliavimo institucija, kurios įgaliojimai ir funkcijos turi būti aiškiai apibrėžti įstatymu ir vykdomi laikantis teisės į gerą administravimą principo, be kita ko, kiek tai susiję su teise į tai, kad subjekto reikalai būtų tvarkomi nešališkai, sąžiningai ir per kuo trumpesnę laiką.

2. Valstybės narės imasi priemonių, būtinų užtikrinti, kad ne pelno organizacijos, kurios pripažintos pažeidusios nacionalinius įstatymus, kitus teisės aktus arba administracinę praktiką, reglamentuojančius ne pelno organizacijų steigimą, registravimą, veikimą, finansavimą, ataskaitų teikimo reikalavimus ir tarpvalstybinę veiklą, būtų tinkamai informuojamos apie įtariamą pažeidimą ir joms būtų suteikta pakankamai galimybių ištaisyti administracinio pobūdžio pažeidimus.

3. Valstybės narės imasi priemonių, būtinų užtikrinti, kad ne pelno organizacijų priežiūros ir stebėsenos taisyklės ir praktika būtų nustatytos įstatymu ir proporcingos jų siekiamiems teisėtiems tikslams. Tai apima užtikrinimą, kad tokios taisyklės ir praktika paprastai nebūtų griežtesnės nei taikomos privačioms įmonėms, jų įgyvendinimas nekludytų ne pelno organizacijų vidaus valdymui ir nesudarytų nereikalingos administracinės ar finansinės naštos atitinkamoms organizacijoms.

4. Valstybės narės imasi priemonių, būtinų užtikrinti, kad ne pelno organizacijų priežiūrą ir registravimą vykdytų paskirtos priežiūros institucijos, kurių įgaliojimai ir funkcijos turi būti aiškiai apibrėžti įstatymu ir vykdomi laikantis teisės į gerą administravimą principo, be kita ko, kiek tai susiję su galimų patikrinimų ir audito pagrindais, patikrinimų ir audito procedūromis, trukme ir apimtimi, taip pat patikrinimą ir auditą atliekančių pareigūnų įgaliojimais.

5. Valstybės narės imasi priemonių, būtinų užtikrinti, kad visuomenei būtų prieinama išsami ir lengvai pasiekama ir suprantama informacija apie nacionalinius įstatymus, kitus teisės aktus ar administracinę praktiką, reglamentuojančius jų teritorijoje įsteigtų, įregistruotų ar veikiančių ne pelno organizacijų steigimą, registraciją, veikimą, finansavimą, ataskaitų teikimo reikalavimus ir tarpvalstybinę veiklą, taip pat kompetentingų reguliavimo ir priežiūros institucijų kompetenciją, procedūras ir veikimą.

8 straipsnis

Teisė į veiksmingą teisinės gynybos priemonę

1. Valstybės narės užtikrina, kad visi asmenys, turintys teisėtą interesą, susijusį su valstybės narės teritorijoje įsteigtų, įregistruotų ar veikiančių ne pelno organizacijų steigimu, registravimu, veikimu, finansavimu, ataskaitų teikimo reikalavimais ir tarpvalstybine veikla, turėtų galimybę pasinaudoti veiksmingais apskundimo nepriklausomai kompetentingai institucijai, pavyzdžiui, ombudsmeno tarnybai arba nacionalinei žmogaus teisių institucijai, mechanizmais, kad galėtų kreiptis pagalbos dėl savo teisių gynybos, ir turėtų galimybę pasinaudoti veiksmingomis administracinėmis ir teisminėmis teisių gynimo priemonėmis, kad galėtų prašyti atlikti tų aktų arba sprendimų, darančių poveikį jų teisių ir pareigų įgyvendinimui, peržiūrą. Tokie asmenys yra ne pelno organizacijos, jų steigėjai, direktoriai, darbuotojai ir naudos gavėjai iš ne pelno organizacijų veiklos.

⁽⁷⁾ 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB (OL L 257, 2014 8 28, p. 73).

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

2. Valstybės narės užtikrina, kad sprendimo uždrausti ar panaikinti ne pelno organizaciją, sustabdyti jos veiklą arba išaldyti jos turtą apskundimas arba ginčijimas paprastai sustabdo tokio sprendimo vykdymą, išskyrus atvejus, kai toks sprendimo vykdymo sustabdymas užkerta kelią baudžiamosios teisės aktų nuostatų vykdymo užtikrinimui.
3. Valstybės narės imasi visų priemonių, būtinų užtikrinti, kad juridinio asmens statusą turinčios ne pelno organizacijos turėtų teisę pareikšti ieškinį nacionaliniuose teismuose, įskaitant, kai tinkama, galimybę dalyvauti byloje kaip tretiesiems asmenims.
4. Valstybės narės užtikrina, kad, siekiant sudaryti galimybę juridinio asmens statuso neturinčioms ne pelno organizacijoms pasinaudoti šiame straipsnyje nurodytomis teisių gynimo priemonėmis, toms organizacijoms kompetentingose nacionalinėse institucijose ir teismuose galėtų atstovauti paskirti fiziniai asmenys.

III skyrius

Reguliavimo sistema

9 straipsnis

Tiksiai ir veikla

1. Valstybės narės užtikrina, kad jų teritorijoje veikiančių ne pelno organizacijų laisvė nusistatyti savo tikslus ir vykdyti šiems tikslams pasiekti būtiną veiklą galėtų būti ribojama tik dėl išimtinių su visuomenės saugumu susijusių priežasčių. Jos pašalina visas kliūtis ar apribojimus, darančius poveikį ne pelno organizacijų gebėjimui siekti tokių tikslų ir vykdyti tokią veiklą.
2. Valstybės narės užtikrina, kad jų teritorijoje veikiančios ne pelno organizacijos galėtų laisvai nusistatyti savo veikimo mastą vietos, regioniniu, nacionaliniu ar tarptautiniu mastu.
3. Valstybės narės užtikrina, kad bet kokie ne pelno organizacijos steigimo ir veikimo jų teritorijoje formalumai, numatyti pagal nacionalinius įstatymus, kitus teisės aktus ar administracinę praktiką, nekeltų nereikalingos finansinės ir administracinės naštos. Ne narystės principu grindžiamų organizacijų atveju tai apima galimybę teisiškai įsteigti tokias organizacijas dovanojimo ar palikimo pagal testamentą būdu.
4. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad jos teritorijoje veikiančios ne pelno organizacijos galėtų tapti kitų jos arba kitos valstybės narės teritorijoje įsteigtų ar įregistruotų ne pelno organizacijų, federacijų ar konfederacijų narėmis ir kad dėl tokios narystės atitinkama organizacija neatsidurtų nepalankioje padėtyje.

10 straipsnis

Narystė

1. Valstybės narės užtikrina, kad, kai tai įmanoma atsižvelgiant į ne pelno organizacijos teisinę formą, bet kuris fizinis ar juridinis asmuo galėtų pateikti paraišką dėl narystės jų teritorijoje įsteigtoje, įregistruotoje ar veikiančioje ne pelno organizacijoje pagal tos organizacijos įstatus ir nuostatus ir kad jos laisvai naudotis narystės teisėmis pagal organizacijos įstatus ir teisės aktuose nustatytus apribojimus.
2. Valstybės narės užtikrina, kad dėl narystės jų teritorijoje įsteigtoje, įregistruotoje ar veikiančioje ne pelno organizacijoje pagal nacionalinius įstatymus, kitus teisės aktus ar administracinę praktiką nebūtų taikomos jokios sankcijos ar ribojamosios priemonės, išskyrus atvejus, kai tokios pasekmės atsiranda dėl baudžiamosios teisės aktų nuostatų vykdymo užtikrinimo.
3. Valstybės narės užtikrina, kad jų teritorijoje įsteigtos, įregistruotos ar veikiančios ne pelno organizacijos galėtų laisvai spręsti dėl to, kas gali būti jų nariais. Tai gali apimti specialiųjų reikalavimų nariams nustatymą vadovaujantis pagrįstais ir objektyviais kriterijais.

11 straipsnis

Įstatai

1. Valstybės narės užtikrina, kad jų teritorijoje įsteigtos, įregistruotos ar veikiančios ne pelno organizacijos galėtų laisvai priimti savo įstatus, nuostatus ir taisykles, įskaitant taisykles, kuriomis nustatoma jų vidaus valdymo struktūra ir jų valdybų bei atstovų skyrimas.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

2. Valstybės narės užtikrina, kad nacionaliniuose įstatymuose, kituose teisės aktuose ar administracinėje praktikoje dėl ne pelno organizacijų įstatų nebūtų reikalaujama, kad ne pelno organizacijos įstatuose būtų pateikta kita informacija nei:

- a) organizacijos pavadinimas ir adresas (registruota buveinė);
- b) organizacijos tikslai ir veikla,
- c) organizacijos valdymo taisyklės, jos valdymo organų įgaliojimai ir atitinkamais atvejais paskirti asmenys, turintys teisę veikti jos vardu;
- d) organizacijos narių teisės ir pareigos;
- e) įstatų priėmimo diena ir narių steigėjų pavadinimas bei jų registruotų buveinių adresas, jei jie yra juridiniai asmenys;
- f) įstatų keitimo tvarka ir
- g) organizacijos panaikinimo arba sujungimo su kita ne pelno organizacija tvarka.

3. Gali būti reikalaujama, kad ne pelno organizacijos savo įstatuose arba metinėse ataskaitose atskleistų ir viešai skelbtų daugiau informacijos apie savo veiklą, veikimą, savo valdymo organų narius, atstovus ir finansavimą, jei tai atitinka bendrojo intereso tikslą, kiek tai susiję su organizacijos tikslais ir veikla.

*12 straipsnis***Juridinio asmens statusas**

1. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad jų teritorijoje veikianti ne pelno organizacija galėtų laisvai spręsti, ar įgyti juridinio asmens statusą, nepaisant to, kad valstybės narės gali nustatyti, kokios formos organizacijos turi juridinio asmens statusą.
2. Jei ne pelno organizacija įgijo juridinio asmens statusą, valstybės narės užtikrina, kad organizacijos juridinio asmens statusą būtų galima aiškiai atskirti nuo jos narių, steigėjų ar kitų su tokia organizacija susijusių juridinių asmenų statuso.
3. Valstybės narės imasi priemonių, būtinų užtikrinti, kad prireikus registracijos arba steigimo akto įforminimo pakaktų, kad ne pelno organizacijos įgytų juridinio asmens statusą.
4. Valstybės narės užtikrina, kad išankstinis leidimas niekada nebūtų laikomas būtina sąlyga tam, kad ne pelno organizacija galėtų įgyti juridinio asmens statusą ir naudotis atitinkamu subjektiškumu.
5. Valstybės narės užtikrina, kad bendradarbiaujančios fizinių ar juridinių asmenų grupės, kurios nesiekia įgyti juridinio asmens statuso, nebūtų laikomos juridinio asmens statusą turinčiomis ne pelno organizacijomis vien tam, kad joms būtų taikomi nacionaliniai įstatymai, kiti teisės aktai ar administracinė praktika ir taip reguliuojamas jų veikimas, finansavimas ir tarpvalstybinė veikla ar jiems daromas poveikis, išskyrus atvejus, kai esama pagrindo manyti, kad pagal nacionalinę teisę ne pelno organizacija yra nusikalstama organizacija.

*13 straipsnis***Registracija**

1. Valstybės narės užtikrina, kad oficiali registracija nebūtų būtina sąlyga ar kliūtis jų teritorijoje įsteigtų ar veikiančių ne pelno organizacijų steigimui ar veiklai.
2. Valstybės narės užtikrina, kad ne pelno organizacijų registracijos jų teritorijoje procedūros būtų prieinamos, patogios ir skaidrios.
3. Valstybės narės užtikrina, kad jų teritorijoje įsteigtoms ne pelno organizacijoms taikomi registracijos formalumai, numatyti pagal nacionalinius įstatymus, kitus teisės aktus ar administracinę praktiką, nekeltų nereikalingos administracinės naštos. Tai apima tylaus pritarimo mechanizmą, taikytiną per 30 dienų nuo registracijos paraiškos pateikimo, įdiegimą ir perregistravimo bei registracijos atnaujinimo reikalavimų netaikymą.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

4. Valstybės narės užtikrina, kad ne pelno organizacijų registracijai taikomi mokesčiai neviršytų atitinkamų registracijos administracinių išlaidų ir jokių būdu nekeltų nereikalingos finansinės naštos, atsižvelgiant į proporcingumo principą.
5. Valstybės narės imasi priemonių, būtinų užtikrinti, kad jų teritorijoje įsteigtos ne pelno organizacijos galėtų būti registruojamos elektroninėmis priemonėmis, kartu užtikrinant, kad registracija taip pat būtų įmanoma naudojantis neelektroninėmis priemonėmis.
6. Valstybės narės užtikrina, kad reikalavimas asmeniškai atvykti į teismą ar kitą kompetentingą nacionalinę instituciją ne pelno organizacijos registracijos tikslais būtų privalomas tik tais atvejais, kai tai būtina siekiant nustatyti pareiškėjo tapatybę.
7. Valstybės narės užtikrina, kad pareiškėjai, kurie gyvena arba kurių registruota buveinė yra kitoje valstybėje narėje ir kurie privalo atvykti į teismą ar kitą kompetentingą nacionalinę instituciją ne pelno organizacijos registracijos tikslais, galėtų atvykti į savo gyvenamosios vietos ar registruotos buveinės valstybės narės kompetentingą teismą ar kitą kompetentingą instituciją ir toks atvykimas būtų laikomas pakankamu ne pelno organizacijos registravimo registracijos valstybėje narėje tikslais.
8. Valstybės narės, deramai atsižvelgdamos į duomenų apsaugos principus ir teisę į privatumą, tvarko visuomenei prieinamą įregistruotų ne pelno organizacijų duomenų bazę, įskaitant statistinę informaciją apie priimtų ir atmetų paraiškų skaičių.

14 straipsnis

Visuomenei naudingos organizacijos statusas

1. Valstybės narės užtikrina, kad Sąjungos valstybėje narėje įsteigta arba įregistruota ne pelno organizacija galėtų kreiptis dėl jos pripažinimo prisidedančia prie visuomenės gerovės ir jai būtų suteiktas atitinkamas nacionaliniuose įstatymuose, kituose teisės aktuose ar administracinėje praktikoje numatytas statusas, atsižvelgiant tik į jos deklaruotą ar faktinę veiklos paskirtį, struktūrą ir veiklą, susijusią su valstybės narės, kuri suteikia tokį statusą, teritorija.
2. Valstybės narės priima nacionalinius įstatymus, kitus teisės aktus ar administracinę praktiką, būtinus užtikrinti, kad ne pelno organizacijos būtų pripažintos prisidedančiomis prie visuomenės gerovės ir joms būtų suteiktas atitinkamas statusas, jei tenkinamos visos šios sąlygos:
  - a) organizacijos tikslas ir faktinė veikla yra nukreipti į visuomenei naudingą tikslą, kuriuo prisidedama prie visuomenės ar jos dalies gerovės, ir jie yra naudingi visuomenei, išskyrus atvejus, kai ta veikla vykdoma sistemingai ir tiesiogiai siekiant naudoti konkrečios politinės partijos struktūroms. Laikoma, kad, *inter alia*, į visuomenei naudingą tikslą nukreipti šie tikslai:
    - i) meno, kultūros ar istorinių vertybių apsauga;
    - ii) aplinkos apsauga ir kova klimato kaita;
    - iii) pagrindinių teisių ir Sąjungos vertybių, įskaitant demokratiją, teisinę valstybę ir bet kokios diskriminacijos dėl lyties, rasės, etninės kilmės, religijos, negalios, seksualinės orientacijos ar bet kokių kitų priežasčių panaikinimą, propagavimas ir apsauga;
    - iv) socialinis teisingumas, socialinė įtrauktis ir kova su skurdu, įskaitant jo prevenciją arba mažinimą;
    - v) humanitarinė parama ir humanitarinė pagalba, įskaitant pagalbą nelaimės atveju;
    - vi) parama vystymuisi ir vystomasis bendradarbiavimas;
    - vii) pažeidžiamų gyventojų grupių, įskaitant vaikus, vyresnio amžiaus asmenis, neįgaliuosius, tarptautinės apsaugos siekiančius ar ja besinaudojančius asmenis ir benamius, apsauga, pagalba ir parama jiems;
    - viii) gyvūnų apsauga;
    - ix) mokslas, moksliniai tyrimai ir inovacijos;
    - x) švietimas ir mokymas ir jaunimo dalyvavimo skatinimas;
    - xi) sveikatos ir gerovės skatinimas ir apsauga, įskaitant medicininės priežiūros teikimą;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- xii) vartotojų apsauga;
  - xiii) mėgėjų sportas ir jo propagavimas;
- b) pelnas iš bet kokios ekonominės ar kitos ne pelno organizacijos pajamas generuojančios veiklos naudojamas tik organizacijos visuomenei naudingiems tikslams siekti;
- c) ne pelno organizacijos panaikinimo atveju teisės aktuose nustatytais apsaugos priemonėmis garantuojama, kad visas turtas ir toliau bus naudojamas visuomenei naudingais tikslais;
- d) organizacijos valdymo struktūrų nariai, kurie nėra organizacijos darbuotojai, neturi teisės gauti atlyginimo, išskyrus atitinkamas išmokas išlaidoms kompensuoti.
3. Valstybės narės užtikrina, kad ne pelno organizacijos, kuri pripažinta prisidedančia prie visuomenės gerovės ir kuriai pagal nacionalinius įstatymus, kitus teisės aktus ar administracinę praktiką suteiktas atitinkamas statusas, tokį statusą būtų galima panaikinti tik tuo atveju, jei kompetentinga reguliavimo institucija pateikė pakankamai įrodymų, kad ne pelno organizacija nebeatitinka 2 dalyje nustatytų sąlygų.

*15 straipsnis***Organizacijos veiklos nutraukimas, uždraudimas ir panaikinimas**

1. Valstybės narės užtikrina, kad ne pelno organizacija galėtų nustoti egzistuoti tik jos narių arba teismo sprendimu.
2. Valstybės narės užtikrina, kad priverstinis ne pelno organizacijos veiklos nutraukimas, uždraudimas ar panaikinimas būtų galimas tik dėl nacionalinės teisės pažeidimų, kurių negalima ištaisyti ar pašalinti.
3. Valstybės narės užtikrina, kad priverstinis ne pelno organizacijos veiklos nutraukimas, uždraudimas ir panaikinimas būtų galimas tik dėl bankroto, ilgalaikio veiklos nevykdymo ar visuomenės saugumui prieštaraujančio sunkaus nusizengimo, kaip pripažįstama pagal Sąjungos teisę.
4. Valstybės narės užtikrina, kad individualūs ne pelno organizacijos steigėjų, direktorių, darbuotojų ar narių pažeidimai, padaryti veikiant ne organizacijos vardu, paprastai nebūtų priverstinio organizacijos veiklos nutraukimo, uždraudimo ir panaikinimo priežastis.
5. Šiame straipsnyje numatyta apsauga taip pat taikoma ne pelno organizacijos veiklos sustabdymui, kai dėl tokio sustabdymo organizacijos veikimas gali būti sustabdytas taip, kad tai prilygsta organizacijos panaikinimui.

IV skyrius**Vienodas požiūris ir judumas***16 straipsnis***Vienodas požiūris**

1. Valstybės narės užtikrina, kad jų jurisdikcijoje veikiančioms ne pelno organizacijoms, kurios buvo įsteigtos arba įregistruotos kitoje valstybėje narėje, būtų taikomos tokios pačios sąlygos, kaip ir jų jurisdikcijoje įsteigtoms ar įregistruotoms ne pelno organizacijoms, be kita ko, kiek tai susiję su galimybe naudotis tokiomis paslaugomis, kaip banko paslaugos, leidimų išdavimu ir, kai tinkama, finansiniu ir mokesčiniu režimu pagal taikytinus nacionalinius įstatymus, kitus teisės aktus ir administracinę praktiką, taip pat galimybe gauti finansavimą veiklai, kuri vykdoma valstybės narės jurisdikcijoje arba kuria prisidedama prie naudos visuomenei valstybėje narėje.
2. 1 dalies taikymo tikslais valstybės narės negali reikalauti, kad jų jurisdikcijoje veikiančios ne pelno organizacijos, kurios buvo įsteigtos arba įregistruotos kitoje valstybėje narėje, pateiktų kitus įrodymus nei jų, kaip ne pelno organizacijų, steigimo ar registracijos kitoje valstybėje narėje įrodymai.

*17 straipsnis***Nešališko požiūrio principas**

Valstybės narės užtikrina, kad jų teritorijoje įsteigtas, įregistruotas ar veikiančias ne pelno organizacijas reglamentuojančios nacionalinės taisyklės nelemtų nepagrįstos diskriminacijos atsižvelgiant vien į organizacijos tikslo, veiklos srities ar finansavimo šaltinių politinį pageidaujumą.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

18 straipsnis

Tarpvalstybinis judumas ir veiklos tęstinumas

1. Valstybės narės pašalina visas kliūtis, kurios trukdo kitoje valstybėje narėje įsteigtoms ar įregistruotoms ne pelno organizacijoms jų teritorijoje naudotis teise į įsisteigimo laisvę, laisvą paslaugų judėjimą ir laisvą kapitalo judėjimą. Tai nedaro poveikio valstybių narių išimtinai teisei reikalauti, jog tam, kad ne pelno organizacijai būtų suteiktas oficialus statusas, organizacija pagal valstybės narės, kurioje ji įsteigta ir (arba) kurioje ji siekia veikti, teisę būtų įgijusi juridinio asmens statusą arba būtų įrašyta į nacionalinį registrą.
2. Valstybės narės imasi priemonių, būtinų užtikrinti, kad kitoje valstybėje narėje įregistruota ne pelno organizacija turėtų teisę:
  - a) perkelti savo registruotą buveinę į jų teritoriją nereikalaujant ją įsteigti kaip naują juridinį asmenį;
  - b) naudotis supaprastinta registracijos procedūra, pagal kurią pripažįstama informacija ir dokumentai, kuriuos ne pelno organizacija jau yra pateikusi valstybei narei, kurioje ji buvo anksčiau įregistruota.

19 straipsnis

Tarpvalstybinis pertvarkymas ir susijungimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad jų jurisdikcijoje įsteigta arba įregistruota ne pelno organizacija galėtų būti pertvarkyta į kitą ne pelno organizaciją, įsteigtą ar įregistruotą kitoje valstybėje narėje, arba su ja sujungtas, tačiau toks sujungimas ar pertvarkymas neturi būti priverstinio organizacijos veiklos nutraukimo, uždraudimo ar panaikinimo arba jos veiklos sustabdymo priežastis.
2. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodyto pertvarkymo ar susijungimo atveju pertvarkomoji arba susijungiančioji ne pelno organizacija galėtų laisvai įsteigti savo buveinę ar vykdyti veiklą paskirties valstybėje narėje.
3. Valstybės narės, vadovaudamosi lygiavertiškumo principu, nustato pertvarkytos arba susijungusios organizacijos teisinę formą.
4. Valstybės narės užtikrina, kad tuo atveju, kai ne pelno organizacija, atsiradusi dėl 1 dalyje nurodyto pertvarkymo ar sujungimo, neatitinka jos buveinės valstybės narės nacionaliniuose įstatymuose, kituose teisės aktuose ar administracinėje praktikoje nustatytų sąlygų ir reikalavimų, jai būtų nustatytas pagrįstas terminas imtis būtinų priemonių trūkumams ištaisyti.
5. Valstybės narės užtikrina, kad nei tarpvalstybinis pertvarkymas, nei susijungimas nepakenktų darbuotojų arba profesinių sąjungų teisėms ar darbo sąlygoms. Jos užtikrina, kad pagal taikytinas kolektyvines sutartis ir Sąjungos bei nacionalinę teisę darbdavių išpareigojimai darbuotojams ir kreditoriams būtų vykdomi toliau ir kad darbuotojai, savanoriai, profesinės sąjungos ir darbuotojų atstovai būtų tinkamai informuojami ir su jais būtų tinkamai konsultuojamasi. Atitinkamai atvejais turi būti paisoma kolektyvinių sutarčių ir darbuotojų atstovavimo valdybos lygmeniu teisių ir jos turi būti išlaikomos.

V skyrius**Finansavimas**

20 straipsnis

Lėšų rinkimas ir laisvas turto naudojimas

1. Valstybės narės pašalina visas kliūtis, kurios daro neigiamą poveikį jų teritorijoje įsteigtų, įregistruotų ar veikiančių ne pelno organizacijų gebėjimui iš bet kurio šaltinio, įskaitant vidaus, užsienio ar tarptautinius subjektus, ar bet kurio šaltinio labai, nesvarbu, ar tai viešosios įstaigos, privatūs asmenys ar privačios įstaigos, prašyti ar gauti bet kokių išteklių, įskaitant finansinius, nepiniginius ir materialinius, jais disponuoti ar juos dovanoti, arba prašyti ar gauti žmogiškųjų išteklių.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

2. Valstybės narės užtikrina, kad dėl nacionalinių įstatymų, kitų teisės aktų ar administracinės praktikos ne pelno organizacijoms nebūtų taikomos skirtingos sąlygos atsižvelgiant į jų finansavimo šaltinius ar finansavimo paskirtį.
3. Valstybės narės užtikrina, kad ne pelno organizacijos turėtų teisę pagal nacionalinius įstatymus, taikomus panašioms jų jurisdikcijai priklausantiems subjektams, turėti nuosavybės ir turto ir jais laisvai disponuoti.
4. Valstybės narės kuo labiau sumažina administracinę naštą, susijusią su tarpvalstybiniu turto paskirstymu, ir sudaro sąlygas ne pelno organizacijoms gauti pelno, skirto reinvestuoti į labdaros projektus.

21 straipsnis

Viešasis finansavimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad viešasis finansavimas būtų prieinamas ir skiriamas ne pelno organizacijoms taikant aiškias, skaidrias ir nediskriminacines procedūras.
2. 1 dalis taip pat taikoma Sąjungos teikiamam finansavimui, kurį valstybės narės išmoka pagal pasidalijamojo valdymo principą, laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1060⁽⁸⁾ nuostatų.

22 straipsnis

Tarpvalstybinis finansavimas

1. Pagal Sąjungos laisvo kapitalo judėjimo taisykles valstybės narės užtikrina, kad jų teritorijoje įsteigtos, įregistruotos ar veikiančios ne pelno organizacijos nepatirtų jokių pasekmių dėl to, kad jos prašo finansavimo arba jį gauna iš fizinių ar juridinių asmenų, kurie gyvena ar kurių buveinė yra Sąjungoje arba EEE, bet už tų valstybių narių teritorijos ribų.
2. Pagal Sąjungos laisvo kapitalo judėjimo taisykles valstybės narės užtikrina, kad fiziniai ar juridiniai asmenys nepatirtų jokių pasekmių dėl to, kad jie teikia finansavimą už tų valstybių narių teritorijos ribų įsteigtoms, įregistruotoms ar veikiančioms ne pelno organizacijoms.

23 straipsnis

Ekonominė veikla

Valstybės narės užtikrina, kad jų teritorijoje įsteigtos, įregistruotos ar veikiančios ne pelno organizacijos, laikydamosi licencijavimo ar reguliavimo reikalavimų, kurie pagal nacionalinius įstatymus, kitus teisės aktus ir administracinę praktiką visuotinai taikomi atitinkamai veiklai, galėtų laisvai užsiimti bet kokia teisėta ekonomine, verslo ar komercine veikla, jei tokia veikla tiesiogiai ar netiesiogiai padeda siekti jų ne pelno tikslų.

24 straipsnis

Ataskaitų apie finansavimą teikimas ir skaidrumas

1. Valstybės narės užtikrina, kad pagal nacionalinius įstatymus, kitus teisės aktus ir administracinę praktiką ne pelno organizacijoms taikomi ataskaitų teikimo ir skaidrumo reikalavimai nekeltų nereikalingos naštos ir būtų proporcingi organizacijos dydžiui bei jos veiklos apimčiai, atsižvelgiant į jos turto vertę ir pajamas.
2. 1 dalies taikymo tikslais valstybės narės imasi priemonių, būtinų užtikrinti, kad ataskaitų teikimo ir skaidrumo reikalavimai, taikomi ne pelno organizacijoms pagal nacionalinius kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu įstatymus, kitus teisės aktus ir administracinę praktiką, įskaitant tuos, kuriais įgyvendinami Sąjungos ir tarptautiniai įsipareigojimai, būtų grindžiami naujausio tikslinio rizika grindžiamo sektoriaus ir atitinkamų organizacijų vertinimo rezultatais ir kad dėl jų neatsirastų neproporcingų reikalavimų arba jie nepagrįstai neapribotų ne pelno organizacijų galimybių gauti finansines paslaugas.

3. Pagal 11 straipsnio 3 dalį ne pelno organizacijos kasmet teikia ataskaitas apie savo sąskaitas ir jas skelbia viešai. Tose ataskaitose pateikiama informacija apie praėjusiais kalendoriniais metais gautą finansavimą, informacija apie finansavimo kilmę ir vertę, kreditus, banko paskolas ir dovanas arba neatlygintinai gautus grynuosius pinigus ar turtą.

⁽⁸⁾ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienuų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės (OL L 231, 2021 6 30, p. 159).

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

4. Valstybės narės užtikrina, kad dėl ataskaitų teikimo ir skaidrumo reikalavimų, taikomų ne pelno organizacijoms pagal nacionalinius įstatymus, kitus teisės aktus ir administracinę praktiką, šioms organizacijoms arba bet kokiems jų teisių ar pareigų apribojimams nebūtų taikomos skirtingos sąlygos atsižvelgiant į organizacijos finansavimo šaltinius, tikslus ar jų veiklą.

VI skyrius

Konfidencialumas

25 straipsnis

Narystės konfidencialumas

1. Jei ne pelno organizacija grindžiama narystės principu, valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad informacija apie narius galėtų likti konfidenciali.

2. Valstybės narės užtikrina, kad prieiga prie informacijos apie ne pelno organizacijos narius, kurie yra fiziniai asmenys, būtų suteikta tik kompetentingai valdžios institucijai, kai tokia prieiga yra būtina viešam nusikalstamų veikų, už kurias baudžiama ne mažiau kaip vienų metų maksimalia laisvės atėmimo bausme, tyrimui atlikti remiantis nepriklausomo teismo sprendimu.

26 straipsnis

Konfidenciali ir neskelbtina informacija

1. Valstybės narės užtikrina, kad nacionaliniais įstatymais, kitais teisės aktais ar administracine praktika nebūtų reikalaujama, kad jų teritorijoje įsteigtos, įregistruotos ar veikiančios ne pelno organizacijos viešai atskleistų tokią konfidencialią ir neskelbtiną informaciją, kaip asmens duomenys, susiję su organizacijos darbuotojais, savanoriais, nariais, steigėjais ar paramos teikėjais.

2. Valstybės narės užtikrina, kad jų teritorijoje įsteigtos, įregistruotos ar veikiančios ne pelno organizacijos turėtų galimybę naudotis veiksmingomis teisių gynimo priemonėmis, kad užkirstų kelią neteisėtam jų konfidencialios ar neskelbtinos informacijos gavimui, naudojimui ar atskleidimui, arba tokių veiksmų atveju gautų žalos atlyginimą.

3. Valstybės narės imasi priemonių, būtinų užtikrinti, kad apsauga nuo neteisėto ne pelno organizacijų konfidencialios ar neskelbtinos informacijos gavimo, naudojimo ar atskleidimo pagal šį straipsnį būtų taikoma kompetentingoms institucijoms atliekant patikrinimus, auditą ir bet kokią kitą priežiūros veiklą.

27 straipsnis

Stebėjimas

Valstybės narės užtikrina, kad nebūtų vykdomas nepagrįstas ir neproporcingas ne pelno organizacijų, visų pirma jų veikimo ar ryšių, arba organizacijos steigėjų, jos valdymo struktūrų narių, kitų narių, darbuotojų, savanorių, paramos teikėjų ar kitų su ja susijusių privačių subjektų stebėjimas, išskyrus atvejus, kai tai pateisinama visuomenės saugumo tikslais.

VII skyrius

Baigiamosios nuostatos

28 straipsnis

Palankesnės sąlygos ir draudimas mažinti apsaugos lygį

1. Valstybės narės gali priimti arba toliau taikyti nuostatas, kuriomis užtikrinama, kad jų teritorijoje įsteigtoms, įregistruotoms ar veikiančioms ne pelno organizacijoms būtų taikomos palankesnės sąlygos, nei nustatytos šioje direktyvoje.

2. Šios direktyvos įgyvendinimas nesuteikia pagrindo mažinti apsaugos, kuri jau užtikrinama pagal nacionalinę, Sąjungos ar tarptautinę teisę, be kita ko, kiek tai susiję su pagrindinėmis teisėmis, lygį srityse, kuriose taikoma ši direktyva.

29 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės ne vėliau kaip ... [1 metai po šios direktyvos įsigaliojimo dienos] priima ir paskelbia nuostatas, būtinas, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

2. Valstybės narės laiku, skaidriai ir prasmingai konsultuojasi su jų teritorijoje jau įsteigtomis, įregistruotomis ar veikiančiomis ne pelno organizacijomis dėl šios direktyvos nuostatų perkėlimo į nacionalinę teisę ir įgyvendinimo.

30 straipsnis

Ataskaitų teikimas, vertinimas ir peržiūra

1. Valstybės narės pateikia Komisijai visą reikšmingą informaciją apie šios direktyvos įgyvendinimą ir taikymą. Remdamasi pateikta informacija, Komisija ne vėliau kaip per trejus metus nuo šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę termino pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai jos įgyvendinimo ir taikymo ataskaitą.

2. Ne vėliau kaip per trejus metus nuo šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę termino Komisija, atsižvelgdama į pagal 1 dalį pateiktą savo ataskaitą, pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai nacionalinės teisės aktų, kuriais ši direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, poveikio ataskaitą. Ataskaitoje įvertinamas šios direktyvos veikimas ir poreikis imtis papildomų priemonių, be kita ko, atitinkamais atvejais padaryti pakeitimų, kuriais siekiama labiau suderinti ne pelno organizacijoms taikomus nacionalinius įstatymus.

3. Komisija 1 ir 2 dalyse nurodytas ataskaitas paskelbia viešai ir užtikrina, kad jos būtų lengvai prieinamos.

31 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

P9_TA(2022)0045

Europos jaunimo įgalinimas: užimtumas ir socialinis atsigavimas po pandemijos**2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento rezoliucija „Europos jaunimo įgalinimas: užimtumas ir socialinis atsigavimas po pandemijos“ (2021/2952(RSP))**

(2022/C 342/18)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 2 ir 3 straipsnius ir 5 straipsnio 3 dalį,
- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 166 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 14, 15, 32 ir 34 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Europos socialinių teisių ramstį, ypač į jo 1, 3 ir 4 principus,
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų neigaliųjų teisių konvenciją, kurią pasirašė ir ratifikavo ES ir visos jos valstybės narės, ir tai, kad 2009 m. lapkričio 26 d. Tarybos sprendimu 2010/48/EB dėl Jungtinių Tautų neigaliųjų teisių konvencijos sudarymo Europos bendrijos vardu ⁽¹⁾, nuo 2011 m. sausio 21 d. ji galioja Europos Sąjungoje, ypač į jos 27 straipsnį dėl darbo ir užimtumo,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. balandžio 17 d. rezoliuciją dėl suderintų ES veiksmų kovojant su COVID-19 pandemija ir jos padariniais ⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. spalio 8 d. rezoliuciją dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos ⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. vasario 10 d. rezoliuciją dėl COVID-19 poveikio jaunimui ir sportui ⁽⁴⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. gegužės 20 d. rezoliuciją dėl Parlamento teisės į informaciją, kiek tai susiję su tebevykdomu nacionalinių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų vertinimu ⁽⁵⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. gruodžio 17 d. rezoliuciją dėl tvirtos socialinės Europos teisingai pertvarkai užtikrinti,
- atsižvelgdamas į savo 2019 m. spalio 10 d. rezoliuciją „2021–2027 m. daugiametė finansinė programa ir nuosavi ištekliai: laikas pateisinti piliečių lūkesčius“ ⁽⁶⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. birželio 10 d. rezoliuciją dėl Parlamento pozicijos dėl Komisijos ir Tarybos atliekamo nacionalinių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų vertinimo ⁽⁷⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. balandžio 29 d. rezoliuciją dėl Europos vaiko garantijų sistemos ⁽⁸⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. birželio 8 d. poziciją dėl per pirmąjį svarstymą priimtos Tarybos pozicijos siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą, kuriuo įsteigiamas „Europos socialinis fondas +“ (ESF+) ⁽⁹⁾,

⁽¹⁾ OL L 23, 2010 1 27, p. 35.

⁽²⁾ OL C 316, 2021 8 6, p. 2.

⁽³⁾ OL C 395, 2021 9 29, p. 101.

⁽⁴⁾ OL C 465, 2021 11 17, p. 82.

⁽⁵⁾ OL C 15, 2022 1 12, p. 184.

⁽⁶⁾ OL C 202, 2021 5 28, p. 31.

⁽⁷⁾ OL C 67, 2022 2 8, p. 90.

⁽⁸⁾ OL C 506, 2021 12 15, p. 94.

⁽⁹⁾ OL C 67, 2022 2 8, p. 186.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė ⁽¹⁰⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. spalio 21 d. Tarptautinės darbo organizacijos ataskaitą „Youth Employment in Times of COVID-19“ (liet. „Jaunimo užimtumas COVID-19 laikotarpiu“),
- atsižvelgdamas į 2021 m. Europos jaunimo renginio ataskaitą „Jaunimo idėjų ataskaita Konferencijai dėl Europos ateities“,
- atsižvelgdamas į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę dėl 2022-ųjų – Europos jaunimo metų,
- atsižvelgdamas į 2021 m. lapkričio 9 d. EUROFOUND ataskaitą „COVID-19 poveikis jaunimui Europos Sąjungoje“,
- atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 17 d. Europos jaunimo forumo ataskaitą „Beyond Lockdown: the ‘pandemic scar’ on young people“ ⁽¹¹⁾ (liet. „Perspektyva po izoliavimo: pandemijos jaunimui palikta žymė“),
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių Vyriausybių atstovų rezoliuciją dėl Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje sistemos: 2019–2027 m. Europos Sąjungos jaunimo strategijos ⁽¹²⁾, ypač į jos dalį dėl Europos jaunimo tikslų,
- atsižvelgdamas į 2021 m. spalio 12 d. Komisijos ataskaitą dėl užimtumo ir socialinių pokyčių Europoje „Towards a strong social Europe in the aftermath of the COVID-19 crisis: Reducing disparities and addressing distributional impacts“ (liet. „Stipri socialinė Europa po COVID-19 krizės: skirtumų mažinimas ir poveikio pajamų pasiskirstymui klausimo sprendimas“),
- atsižvelgdamas į 2020 m. spalio 30 d. Tarybos rekomendaciją „Tiltas į darbo rinką. Sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva“ ⁽¹³⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. spalio 20 d. rezoliuciją dėl menininkų padėties ir kultūros gaivinimo ES ⁽¹⁴⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. vasario 11 d. rezoliuciją dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos igūdžių darbotvarkė, kuria siekiama tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo“ ⁽¹⁵⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. rugsėjo 16 d. rezoliuciją „Sąžiningos darbo sąlygos, teisės ir socialinė apsauga skaitmeninių platformų darbuotojams. Naujos užimtumo formos, susijusios su skaitmenine plėtra“ ⁽¹⁶⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. Europos jaunimo renginio Jaunimo idėjų ataskaitą Konferencijai dėl Europos ateities,
- atsižvelgdamas į klausimus Tarybai ir Komisijai tema „Europos jaunimo įgalinimas: užimtumas ir socialinis atsigavimas po pandemijos“ (O-000075 – B9-0002/2022 ir O-000077 – B9-0003/2022),
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 136 straipsnio 5 dalį ir 132 straipsnio 2 dalį,
- atsižvelgdamas į Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto pasiūlymą dėl rezoliucijos,

⁽¹⁰⁾ OL L 57, 2021 2 18, p. 17.

⁽¹¹⁾ Moxon, D., Bacalso, C., ir Șerban, A. M., *Beyond the pandemic: The impact of COVID-19 on young people in Europe* (liet. „Perspektyva po pandemijos: COVID-19 poveikis Europos jaunimui“), Europos jaunimo forumas, Briuselis, 2021.

⁽¹²⁾ OL C 456, 2018 12 18, p. 1.

⁽¹³⁾ OL C 372, 2020 11 4, p. 1.

⁽¹⁴⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0430.

⁽¹⁵⁾ OL C 465, 2021 11 17, p. 110.

⁽¹⁶⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0385.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- A. kadangi COVID-19 pandemija padarė didžiulį neigiamą poveikį Europos jaunimo užimtumui ir socialinei padėčiai: sumažėjo arba buvo laikinai sustabdytos asmeninio tobulėjimo galimybės, sumažėjo užimtumo lygis, o dėl to padaugėjo nesimokančių, nedirbančių ir mokymuose nedalyvaujančių jaunuolių (NEET); kadangi labai sumažėjo jaunuolių asmeninės pajamos ir jiems kyla didesnė skurdo bei socialinės atskirties rizika; kadangi kyla pavojus jų galimybėms ateityje įsitraukti į darbo rinką; kadangi reikia nedelsiant imtis veiksmų, siekiant užtikrinti ir gerinti jaunimo ateitį bei gerovę; kadangi jaunimo nedarbo lygis siekia 15,9 proc. ir yra 2,5 karto didesnis už bendrą nedarbo lygį;
- B. kadangi prognozuojama, kad dėl COVID-19 pandemijos padidės skurdo lygis; kadangi per 2007–2008 m. finansų krizę itin smarkiai nukentėjusiose šalyse vėl daugiau kaip vidutiniškai padidėjo jaunimo nedarbas; kadangi moterims, jaunimui, vyresnio amžiaus žmonėms, neįgaliesiems ir didelėms šeimoms šie pokyčiai kelia didesnę grėsmę; kadangi Komisijos 2022 m. rudens ekonominėje prognozėje pateikiami vilčių teikiantys skaičiai ir numatomas nedarbo mažėjimas, o darbo rinkos 2022 m. turėtų visiškai atsigausti iki prieš pandemiją buvusio lygio; kadangi krizė ir toliau daro neigiamą poveikį jaunimui; kadangi, palyginti su 2021 m. pirmuoju ketvirčiu, sumažėjo jaunų darbuotojų skaičius ir numatoma, kad 2022 bei 2023 m. bus sukurta 3,4 mln. darbo vietų⁽¹⁷⁾, todėl bus labai svarbu užtikrinti, kad jaunimas pasinaudotų šiomis naujomis užimtumo galimybėmis; kadangi šiuo metu vis daugiau jaunuolių lieka gyventi tėvų namuose, kad apsisaugotų nuo skurdo; kadangi 29 proc. namų ūkių, kuriuose gyvena trys kartos, gresia skurdas, o 13 proc. patiria didelį nepriteklių;
- C. kadangi iki COVID-19 pandemijos susiformavusios šalių grupės labai išsiskiria ir pagal NEET jaunimo rodiklius;
- D. kadangi 2020 m. NEET merginų rodikliai buvo vidutiniškai 1,3 karto didesni už NEET vaikinų rodiklius; kadangi dėl šeiminių pareigų vaikinų ir merginų NEET rodiklių skirtumai yra ypač dideli Rytų Europos šalyse; kadangi kylant išsilavinimo lygiui tikimybė tapti NEET jaunuoliu mažėja; kadangi pietinėse ir Viduržemio jūros regiono šalyse ilgalaikiai bedarbiai ir paskatų dirbti neturintys darbuotojai sudaro didesnę NEET grupės dalį;
- E. kadangi, kaip patvirtinta Europos jaunimo strategijoje ir sustiprintoje Jaunimo garantijų iniciatyvoje, jaunimas yra tvaraus ekonominio ir socialinio klestėjimo Europoje pagrindas ir vienas iš pagrindinių ES prioritetų, todėl reikia imtis prioritetinių jaunimo rėmimo, apsaugos, orientavimo, įtraukties ir jam skirtų galimybių kūrimo priemonių;
- F. kadangi dėl COVID-19 pandemijos 15–24 metų amžiaus grupėje darbo neteko daugiau žmonių negu 25–29 metų amžiaus grupėje, ypač moterų; kadangi jaunimas ypač nukentėjo dėl to, kad apskritai darbo valandų skaičius sumažėjo labiau nei užimtumas; kadangi nedarbo rodikliai atspindi tik nedidelę per COVID-19 krizę prarastų darbo vietų dalį, nes daug darbo netekusių jaunų žmonių neturėjo teisės gauti bedarbio pašalpos ar kitos pajamų paramos;
- G. kadangi vienas iš 2019–2027 m. ES jaunimo strategijos tikslų yra jaunimo pilietinio aktyvumo didinimas;
- H. kadangi nestandartinio darbo lygis tarp jaunimo yra labai aukštas – 43,8 proc. jaunimo ES dirba laikiną darbą;
- I. kadangi 2021 m. rugsėjo mėn. Pirmininkė U. von der Leyen paskelbė pasiūlymą 2022-uosius paskelbti Europos jaunimo metais siekiant apsvaistyti Europos jaunimo perspektyvas ir sutelkti dėmesį į Europos, nacionalinę, regioninę ir vietos politiką bei pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais būtų sudaromos galimybės jaunimui visoje ES; kadangi šiuo pasiūlymu turėtų būti suteiktas tikras ir veiksmingas postūmis gerinti jaunimo darbo sąlygas Europos Sąjungoje;

⁽¹⁷⁾ Ekonomikos ir finansų reikalų generalinis direktoratas, *Europos 2021 m. rudens ekonominė prognozė*, Europos Komisija, 2021.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- J. kadangi pandemijos metu labai pablogėjo jaunimo psichikos sveikata, o keliose valstybėse narėse su psichikos sveikata susijusių problemų, palyginti su prieš krizę buvusiu lygiu, padaugėjo dvigubai; kadangi 2021 m. pavasarį 64 proc. 18–34 metų amžiaus grupės jaunuolių grėsė pavojus susirgti depresija ir tai iš dalies nulėmė užimtumo, finansinių ir išsilavinimo perspektyvų trūkumas ilgesniu laikotarpiu, taip pat vienatvė ir socialinė izoliacija; kadangi devyni milijonai paauglių (10–19 metų asmenų) Europoje turi psichikos sveikatos sutrikimų, o daugiau kaip pusę šių atvejų sudaro nerimas ir depresija; kadangi blogėjančią psichikos sveikatą taip pat galima sieti su tokiais veiksniais kaip sutrikdytos galimybės naudotis psichikos sveikatos priežiūros paslaugomis, padidėjęs darbo krūvis ir darbo rinkos krizė, kurie jaunimui padarė neproporcingai didelį poveikį; kadangi nuo psichikos sveikatos sutrikimų kenčia 19 proc. 15–19 metų ES vaikinių ir daugiau kaip 16 proc. tokio pat amžiaus merginų; kadangi savizudybė yra antra pagal dažnumą jaunimo mirties priežastis Europoje;
- K. kadangi vaikai, auginami turint ribotus išteklius ir nepalankiomis šeiminiėmis aplinkybėmis, labiau linkę patirti skurdą ir socialinę atskirtį, o tai daro didelę įtaką jų vystymuisi ir vėliau pilnametystei, jiems trūksta tinkamų įgūdžių ir jie turi ribotas galimybes įsidarbinti, todėl jiems nepavyksta išsivaduoti iš skurdo, perduodamo iš kartos į kartą; kadangi kovojant su visų vaikų skurdu ir vaikų socialine atskirtimi Sąjunga gali atlikti svarbų vaidmenį; kadangi Europos vaiko garantijų sistemos tikslas – užkirsti kelią skurdui bei socialinei atskirčiai ir kovoti su šiais reiškiniais vaikams, kuriems to reikia, užtikrinant nemokamą ir veiksmingą pagrindinių paslaugų, pvz., ankstyvojo ugdymo ir priežiūros, švietimo ir mokyklinės veiklos, sveikatos priežiūros, sveikos mitybos ir bent vieno sveiko patiekalo per dieną mokykloje, taip pat tinkamo būsto prieinamumą;
- L. kadangi iš 2021 m. rugsėjo mėn. paskelbtos pasaulinės apklausos, kurią rengė Bato universitetas ir kuri atlikta dešimtyje šalių, paaiškėjo, kad beveik 60 proc. jaunuolių teigia jaučiantys didelį arba labai didelį nerimą dėl kritiškos klimato padėties, daugiau kaip 45 proc. apklaustųjų nurodė, kad jausmai, susiję su klimatu, turi įtakos jų kasdieniam gyvenimui, ir trys ketvirtadaliai apklaustųjų teigė, kad ateitis juos gąsdina; kadangi 83 proc. jaunuolių sutiko, kad mums nepavyko pasirūpinti planeta, o 65 proc. apklaustųjų mano, kad vyriausybės nuvilia jaunimą;
- M. kadangi pilietinis aktyvumas suteikia akivaizdžios naudos asmens gerovei, nes užsiimant pilietine veikla plečiamas asmens socialinis tinklas, daugėja galimybių būti ekonomiškai, socialiai ir fiziškai aktyviems ir mažėja psichikos sveikatos sutrikimų rizika;
- N. kadangi, atsižvelgiant į pandemijos padarinius, visai jaunų menininkų ir kultūros darbuotojų kartai bus sunku rasti savo vietą mūsų visuomenėje; kadangi menininkai ir kultūros bei kūrybos sektorių darbuotojai paprastai dirba pagal netipinius darbo modelius ir dažnai negauna tinkamos socialinės apsaugos, ypač tarpvalstybiniais atvejais, todėl jie dažnai negauna pensijos, sveikatos priežiūros paslaugų ir nedarbo išmokų; kadangi dėl to, kad nevykdomos savarankiškai dirbančių menininkų ir kultūros bei kūrybos sektorių darbuotojų kolektyvinės derybos, taip pat prastėja jų padėtis darbo rinkoje ir neužtikrinama tinkama socialinė apsauga;
- O. kadangi mažumų grupėms priklausantys menininkai ir kultūros specialistai, įskaitant moteris, jaunimą, rasinių, etninių ir geografinių mažumų atstovus, asmenis iš socialiniu ir ekonominiu požiūriu pažeidžiamų grupių, neįgaliuosius ir LGBTIQ+ asmenis, turi mažiau galimybių siekti karjeros meno bei kultūros srityse ir jiems pandemijos padariniai daro didžiausią neigiamą poveikį;
- P. kadangi „Europos socialinis fondas +“ (ESF+) yra pagrindinis Europos fondas, kuriuo siekiama gerinti jaunimo galimybes įsidarbinti, skatinti vienodas galimybes gauti kokybiškas ir įtraukias švietimo bei mokymo paslaugas ir užbaigti mokslą, pradedant bendruoju lavinimu ir profesiniu rengimu bei mokymu ir baigiant tretiniu išsilavinimu, be kita ko, skatinant mokymąsi visą gyvenimą ir sudarant palankesnes sąlygas mobilumui mokymosi tikslais, taip pat skatinant jaunimo, kuriam gresia skurdas ar socialinė atskirtis, įskaitant labiausiai nepasiturinčius jaunuolius, socialinę integraciją;
- Q. kadangi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (EGADP) – „NextGenerationEU“ pagrindas – yra istorinės reikšmės ES priemonė, kuria siekiama padėti valstybėms narėms sušvelninti ekonominę ir socialinę COVID-19 poveikį vykdant reformas ir investuojant pagal šešis ramsčius, iš kurių vienas skirtas reformoms ir investicijoms į vaikus ir jaunimą;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- R. kadangi siekiant užtikrinti jaunimo darbą ir socialinę įtrauktį reikia suteikti jaunuoliams lygias galimybes dirbti kokybišką, stabilų ir gerai mokamą darbą, įsigyti deramą ir įperkamą būstą, tinkamai maitintis, naudotis kokybiškais sveikatos priežiūros ir prevencijos paslaugomis, įskaitant psichikos sveikatos priežiūrą, ir galimybes naudotis minimaliuosius standartus atitinkančia skaitmenine infrastruktūra; kadangi, siekiant užtikrinti lygias galimybes ir sudaryti vienodas sąlygas patekti į darbo rinkas, kartu leidžiant jaunuoliams drąsiai pradėti suaugusiųjų gyvenimą, labai svarbios švietimo ir įgūdžių ugdymo iniciatyvos, savanoriška veikla, kokybiškos stažuotės ir mokymosi visą gyvenimą programos;
- S. kadangi per ankstesnę finansų krizę paaiškėjo, kad, jei jaunuoliams nesuteikiamos galimybės dalyvauti kokybiškose stažuotėse ir dirbti aukštos kokybės darbą, kai sudaromi rašytiniai susitarimai ir užtikrinamos deramos darbo sąlygos, įskaitant pragyvenimą užtikrinantį darbo užmokestį, profesinį orientavimą ir konsultavimą ir tolesnį mokymą, vėl kils didelė rizika, kad jie, net ir ieškodami nuolatinio visos darbo dienos darbo, bus priversti sutikti dirbti mažų garantijų darbą, išvykti iš savo šalies, kad galėtų susirasti darbą, arba ne kartą dalyvauti švietimo ar mokymo programose;
- T. kadangi yra žinoma, kad investicijos į jaunimą, ypač socialinių poveikį darančios investicijos, teigiamai paveikia jaunimo užimtumą ir dalyvavimą visuomenės gyvenime, taip pat užtikrina išmatuojamą socialinę grąžą ir veiksmingą finansinę investuotų lėšų grąžą, skatinant ekonominį vystymąsi ir kartu pasiekiant socialinius rezultatus; kadangi turi būti įgyvendintos esamos priemonės ir mechanizmai taip pat toliau svarstomos galimybės imtis naujų priemonių;
- U. kadangi dėl nesuderintos jaunimo darbo ir socialinės įtraukties politikos gali būti patiriama du kartus daugiau išlaidų, jei valstybių narių ir atitinkamų suinteresuotųjų subjektų veiklos koordinavimas yra menkas, nėra nuolatinių struktūrų, kurias pasitelkus būtų galima koordinuoti įvairių subjektų veiksmus, kuo labiau didinti poveikį, užtikrinti, kad nebūtų aprėpties spragų, ar skatinti inovacijas;
- V. kadangi esamos iniciatyvos ir politikos priemonės, pvz., sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva, ES jaunimo dialogas, programa „Erasmus+“ ir Europos solidarumo korpusas, ir nauji pasiūlymai, pvz., dėl iniciatyvos ALMA (angl. Aim, Learn, Master, Achieve – siekti, mokytis, išmokyti, pasiekti), turi padėti 2022 m. užmegzti ryšius su jaunimu ir spręsti jaunimo problemas, pvz., jaunimo nedarbo problemą; kadangi šios iniciatyvos ir politikos priemonės turėtų apimti aktyvią ir pasyvią darbo rinkos politiką, užtikrinti veiksmingas jaunimo galimybes naudotis socialinės įtraukties priemonėmis ir socialinėmis, sveikatos priežiūros ir ap(si)rūpinimo būstu paslaugomis; kadangi Europos profesinio mokymo plėtros centras daro išvadą, kad ne visos pameistrystės ir mokymo galimybės yra aukštos kokybės ir kad ne visi pameistriai turi teisę naudotis su darbu ar socialine apsauga susijusiomis teisėmis; kadangi Parlamentas savo 2020 m. spalio 8 d. rezoliucijoje išreiškė susirūpinimą dėl pagal sustiprintą Jaunimo garantijų iniciatyvą teikiamų pasiūlymų kokybės ir akcentavo, kad pagal naujas ir esamas programas bei iniciatyvas organizuojamos stažuotės ir siūlomos darbo galimybės turi būti mokamos, ribotos trukmės ir gana retos, kad jaunuoliams netektų nuolat dalyvauti nesibaigiančiose stažuotėse ir jie nebūtų išnaudojami kaip pigi ar netgi nemokama darbo jėga, kuriai nesuteikiama socialinė apsauga ir teisės į pensiją; kadangi iš tyrimų matyti, kad dabartinės kartos jaunimas pirmąjį tikrą darbą susiranda perkoję į trisdešimtmetį;
- W. kadangi nuolatinis jaunimo naujų horizontaliųjų įgūdžių, pvz., skaitmeninių įgūdžių, taip pat ekonominių potencialą turinčių įgūdžių, pvz., žaliųjų ar verslumo įgūdžių, ugdymas yra labai svarbus siekiant klestinčios, įtraukios ir į ateitį orientuotos Europos darbo rinkos ir turėtų padėti suteikti galimybę kiekvienam jaunam europiečiui gauti kokybišką darbą; kadangi tas pats pasakytina apie profesinį mokymą, profesinius ir gyvenimo įgūdžius; kadangi 40 proc. darbdavių nepavyksta rasti reikiamų įgūdžių turinčių žmonių, galinčių užimti laisvas darbo vietas; kadangi ES turi panaikinti visų formų įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitiktis, kad galėtų veiksmingai panaudoti savo žmogiškąjį kapitalą; kadangi daugelyje ES šalių jaunimo nedarbas tapo rimta ekonomine ir socialine problema⁽¹⁸⁾; kadangi visiems turėtų būti suteikta galimybė naudotis tinkama skaitmenine infrastruktūra ir ugdytis skaitmeninius įgūdžius, siekiant sumažinti jaunuolių skaitmeninio raštingumo skirtumus ir visiems užtikrinti lygias galimybes švietimo sistemoje bei darbo rinkoje; kadangi deramai jaunimo profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrai užtikrinti taip pat svarbūs socialiniai emociniai įgūdžiai, pvz., kritinis mąstymas, kolektyvinis darbas ir tarpkultūrinis bendravimas;

⁽¹⁸⁾ Eichhorst, W., Hinte H., ir Rinne, U., „IZA Policy Paper No. 65: Youth Unemployment in Europe: What to Do about It?“ (IZA politikos dokumentas Nr. 65. Jaunimo nedarbas Europoje: ką daryti?), *Intereconomics*, 2013, 48 (4), p. 230–235.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- X. kadangi kuriant naujus sprendimus labai svarbus jaunų žmonių išitraukimas į darbą su jaunimu, visuomeninius judėjimus, jaunimo organizacijas ir socialinio verslumo sritį; kadangi siekiant gerinti jaunuolių perėjimą iš švietimo sistemos į darbo rinką ir jiems nuolat teikti galimybę kelti kvalifikaciją, persikvalifikuoti ir mokytis visą gyvenimą reikia įtraukti privačiuosius subjektus, įmones ir verslo sektorių;
- Y. kadangi jaunimo diskriminacija apskritai tebėra viena iš problemų Europos Sąjungoje, nes jaunos moterys ir jaunuoliai iš pažeidžiamų grupių dažnai patiria diskriminaciją dėl savo lyties, etninės kilmės (pvz., romai), seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės, negalios ar nepalankios socialinės ir ekonominės padėties, jiems taip pat kyla daug didesnė rizika tapti bedarbiais ir patirti dirbančiųjų skurdą ir socialinę atskirtį;
- Z. kadangi jaunuoliai Europoje ir jų atstovai bei organizacijos, taip pat profesinės sąjungos, be kita ko, dalyvaudami Konferencijoje dėl Europos ateities, aktyviai organizuoja prasmingą jaunimo dalyvavimą ir rengia politikos rekomendacijas, kuriose pateikiami sprendimai, kaip gerinti darbo sąlygas ir didinti socialinę įtrauktį; kadangi jie turi būti laikomi svarbiausiais partneriais bendrai rengiant, įgyvendinant ir vertinant Europos jaunimo metų iniciatyvą ir ne tik;
- AA. kadangi daugelio minėtų grupių, ypač neįgalaus jaunimo ir romų ar keliaujančioms bendruomenėms priklausančio jaunimo, užimtumo galimybes labai riboja sunkumai, kurių kyla norint gauti kokybišką išsilavinimą, galintį padėti jiems tinkamai pasirengti šiuolaikinei darbo rinkai;
- AB. kadangi jaunimas yra vienas iš itin svarbių visų ES regionų, ypač atokiausių, atsigavimo ir vystymosi išteklių; kadangi Majote pusė gyventojų yra jaunesni nei 18 metų, o Prancūzijos Gvianoje kas antras gyventojas yra jaunesnis nei 25 metų;
- AC. kadangi 2016 m. trečdalis ES ūkių valdytojų buvo 65 metų ar vyresni ir tik 11 proc. ES ūkių valdytojų buvo jaunesni nei 40 metų amžiaus jaunieji ūkininkai;
- AD. kadangi ES žemės ūkio sektorius ir ūkiai yra mūsų ekonomikos pagrindas; kadangi siekiant užtikrinti aprūpinimą maistu bei prisidėti prie žaliosios pertvarkos, labai svarbu į ūkininkavimo sektorių pritraukti jaunimo;
- AE. kadangi iš tokių tendencijų kaip kaimo vietovių gyventojų skaičiaus mažėjimas ir jaunimo išvykimas į miestus matyti, kad turime rasti sprendimus ir apsvaistyti trumpalaikes, vidutinės trukmės ir ilgalaikes strategijas, kaip išlaikyti jaunimą kaimo vietovėse;
- AF. kadangi yra pernelyg daug neįgalių jaunuolių, kuriems siūloma dirbti tik pagal globojamojo užimtumo programas, o kai kuriose valstybėse narėse jiems nesuteikiamos tokios pat darbuotojų ar darbo užmokesčio teisės kaip atviroje darbo rinkoje dirbantiems asmenims;
- AG. kadangi 2021 m. Europos jaunimo renginio Jaunimo idėjų ataskaitoje Konferencijai dėl Europos ateities padarytos išvados, kad:
- jaunimas prašo užtikrinti paramą, skirtą mokyklose dirbantiems psichikos sveikatos specialistams rengti ir įgalinti,
  - kova su jaunimo nedarbu turėtų būti vienas ES prioritetų ir būtina nutraukti nemokamas bet kokį išsilavinimą įgijusių ir bet kokios socialinės padėties asmenų stažuotes; jaunimo organizacijos ir darbdaviai turėtų bendradarbiauti, kad būtų užmegzti ryšiai su mokyklos nebaigiančiais jaunuoliais ir jie būtų supažindinami su galimybėmis; valstybėms narėms taip pat turėtų būti teikiama pagalba rengiant prieglobsčio prašytojams skirtas pameistrystės programas,
  - nė vienas neturėtų likti nuošalyje skaitmeniniame pasaulyje, todėl visų kartų atstovai turi būti mokomi atsargiai naudotis skaitmeninėmis priemonėmis; skaitmeninis raštingumas turėtų būti įtrauktas į mokyklų mokymo programas,
  - ES turėtų skirti daugiau lėšų, kad visi jauni europiečiai galėtų dalyvauti neformaliojo švietimo programose, ir sukurti platformą, kuri padėtų mokytojams ir paslaugų teikėjams, galintiems perduoti praktinę patirtį šiuolaikiniam gyvenimui aktualiomis temomis, palaikyti ryšius;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

1. palankiai vertina tai, kad Pirmininkė U. von der Leyen paskelbė 2022-uosius Europos jaunimo metais; mano, kad 2022-ieji turėtų suteikti papildomą postūmį tinkamai ir visapusiškai įgyvendinti ES jaunimo strategiją imantis plataus užmojo veiksmų, kuriais būtų sprendžiamos jaunimo patiriamos problemos, ypač dėl neigiamų besitęsiančios COVID-19 pandemijos padarinių, ir konkrečiai įgyvendinant kitas esamas priemones, pavyzdžiui, sustiprintą Jaunimo garantijų iniciatyvą, siekiant kovoti su COVID-19 poveikiu nedarbui ir socialinėmis pasekmėmis; ragina Komisiją ir Tarybą užtikrinti, kad visos jaunimui skirtos politikos priemonės būtų tarpsektorinės ir jas rengiant būtų atsižvelgta į Europos jaunimo įvairovę bei jaunuoliams tenkančius iššūkius; mano, kad Europos jaunimo metai turėtų padėti įgyvendinti Europos socialinių teisių ramsčio 1 ir 3 principus;

2. atkreipia dėmesį į tai, kad dėl COVID-19 krizės daug žmonių jau neteko darbo, ypač jaunimas, kuris dažniau dirba mažų garantijų darbu, yra labiau linkęs dirbti pagal terminuotas darbo sutartis arba ne visą darbo laiką ir neturi santaupų; atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina Komisijos planus stiprinti Jaunimo garantijų iniciatyvą ir ragina Komisiją bei valstybes nares pirmenybę teikti kovai su jaunimo nedarbu;

3. su dideliu susirūpinimu atkreipia dėmesį į aukštą jaunimo nedarbo lygį kai kuriose valstybėse narėse ir jaunų darbuotojų darbo sutarčių nestabilumą, ypač nuo COVID-19 labai nukentėjusiuose sektoriuose; ragina sustiprinti Jaunimo garantijų iniciatyvą, kurioje numatytas tikslas iki 2030 m. bent 50 proc. sumažinti ilgalaikį ir jaunimo nedarbą, taip pat įtraukiant kokybiškų darbo vietų kūrimo kriterijus, laikantis Jungtinių Tautų Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. 8-ojo darnaus vystymosi tikslo; mano, kad atėjo laikas sustiprintą Jaunimo garantijų iniciatyvą padaryti privalomą ir ją įgyvendinti visose valstybėse narėse, įskaitant aktyvias informavimo priemones, skirtas ilgą laiką nesimokančiam, nedirbančiam ir mokymuose nedalyvaujančiam, taip pat palankių socialinių ir ekonominių sąlygų neturinčiam jaunimui, pavyzdžiui, neigiamam jaunimui, LGBTIQ+ jaunimui ir jauniems romams;

4. palankiai vertina tai, kad psichikos sveikata, kaip vienas iš prioritetų, įtraukta į Europos jaunimo metų jaunimo tikslus, ir ragina Komisiją psichikos sveikatai teikti pirmenybę ir būsimoje ES priežiūros strategijoje; pabrėžia, kad siekiant užtikrinti holistinį ir visapusišką požiūrį į psichikos sveikatą ES lygmeniu, būtina skirti dėmesio socialinių ir ekonominių veiksnių, pvz., nedarbo, nesaugumo būsto srityje, psichikos sveikatos ir gerovės, tarpusavio ryšiui; pabrėžia, kad netikrumas dėl ateities, įskaitant klimato kaitos poveikį, daro neigiamą poveikį jaunimo psichikos sveikatai; todėl ragina valstybes nares psichikos sveikatą pripažinti neatsiejama ES atsigavimo po pandemijos programos dalimi ir profesinės sveikatos srities prioritetu, ypač švietimo ir darbo vietos aplinkoje; ragina užtikrinti, kad psichikos sveikatos priežiūra būtų prieinama ir įperkama visų amžiaus grupių asmenims, ypač jaunimui bei vaikams, ir spręsti nelygybės sveikatos srityje problemą pažeidžiamoms jaunimo grupėms teikiant tinkamą paramą; ragina Komisiją atlikti išsamų įvairių Europos jaunimo psichologinio skausmo priežasčių tyrimą;

5. pabrėžia, kad jaunimas turi atlikti labai svarbų vaidmenį formuojant užimtumo ir socialinę politiką Europoje; palankiai vertina ES jaunimo dialogą ir darbą su jaunimu bei jaunimo organizacijas, kurie padeda ES priartinti prie jaunimo, jeigu vykdant jaunimo dalyvavimo procesus kartu įgyvendinamos konkrečios sprendimus priimančių asmenų iniciatyvos; ragina plėtojant jaunimo politiką skatinti taikyti bendro valdymo principą ir į vystymosi procesą įtraukti jaunimą bei jaunimo atstovus; ragina Komisiją pripažinti teigiamą trečiojo sektoriaus, įskaitant jaunimo organizacijas, poveikį ir jų teikiamas neformaliojo bei savaiminio mokymosi galimybes, pvz., vykdant savanorišką veiklą ir užtikrinant jaunimo dalyvavimą, taip pat oficialiai pripažinti žinias ir įgūdžius, kuriuos jaunimas įgyja trečiajame sektoriuje, siekiant padėti jaunimui gerinti savo perspektyvas darbo rinkoje; ragina įdarbinant asmenis pilietinį aktyvumą pripažinti vertinga darbo patirtimi; ragina Komisiją apsvarstyti galimybę kaip tęstinę Europos jaunimo metų iniciatyvą paremti Europos jaunimo sostinių projektą; ragina Komisiją ir valstybes nares teikiant naujas visų politikos sričių iniciatyvas atsižvelgti į jaunimo išlygą, pagal kurią įvertinamas jų poveikis jaunimui;

6. pabrėžia, jog būtina, kad valstybės narės toliau investuotų pakankamai ESF+ lėšų į priemones, kuriomis siekiama remti jaunimo užimtumą; pabrėžia, kad dėl minėtų priežasčių valstybės narės bent 15 proc. jų ESF+ išteklių pagal pasidalijamojo valdymo principą turi skirti tiksliniams veiksams ir struktūrinėms reformoms, skirtiems kokybiškam jaunimo užimtumui remti; primena, kad reikalinga privaloma, veiksmingesnė ir įtraukesnė Jaunimo garantijų iniciatyva, pagal kurią visiems nesimokantiems, nedirbantiems ir mokymuose nedalyvaujantiems jaunuoliams būtų rengiama atlyginama mokomoji praktika, pameistrystės programos ir stažuotės;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

Investavimas į jaunąją kartą

7. ragina Komisiją ir Tarybą, siekiant spręsti struktūrines problemas, susijusias su jaunimo nedarbu ir skurdu, visapusiškai ir kuo tinkamiau naudotis pagal 2021–2027 m. daugiamečę finansinę programą numatytu finansavimu, nedarant poveikio jau pagal ESF+ sudarytoms programoms; primena, kad minėtos problemos ypač aktualios atokiausiems regionams, todėl jiems reikia konkrečios paramos; šiuo požiūriu palankiai vertina tai, kad pagal EGADP numatyta lėšų priemonėms, skirtoms vaikams bei jaunimui, ir tikisi, kad dėl to Europos jaunimui bus suteikta daug galimybių; ragina į nacionalinių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų stebėjimo ir vertinimo procesus įtraukti socialinius partnerius ir jaunimo organizacijas; ragina valstybes nares užtikrinti, kad Teisingos pertvarkos fondo ir ESF+ lėšomis būtų remiami integruoti vietos lygmeniu rengiami planai, siekiant padėti kelti kvalifikaciją ir persikvalifikuoti, ypač pažeidžiamiausioms grupėms, kurioms pertvarka daro neigiamą poveikį;

8. ragina valstybes nares, atsižvelgiant į jų pačių poreikius ir konkrečias nacionalines sąlygas, užtikrinti priemonių, kurių imamas pagal EGADP, kitas ES programas, pvz., sustipriną Jaunimo garantijų iniciatyvą ir Europos vaiko garantijų sistemą, ir nacionalinių investicijų bei priemonių, skirtų įgūdžiams ugdyti, švietimui ir mokymui bei integracijai į darbo rinką skatinti, tarpusavio papildomumą; ragina Komisiją toliau stebėti investicijas ir išlaidas, skiriamas su jaunimu susijusiems priemonėms „NextGenerationEU“, EGADP ir ESF+ prioritetams, ir toliau aktyviai įtraukti Parlamentą; primena „InvestEU“ specialios socialinių investicijų ir įgūdžių politikos linijos teikiamą galimybę pritraukti socialinį poveikį darančių investicijų; pažymi, kad vis daugiau dėmesio skiriama jaunimui skirtų socialinio poveikio obligacijų ir socialinio poveikio sutarčių koncepcijai, į šių priemonių rengimą ir įgyvendinimą taip pat įtraukiant privatųjį sektorių;

9. palankiai vertina tai, kad pagal būsimą bendrą žemės ūkio politiką padidinta parama jauniems ūkininkams;

10. palankiai vertina tai, kad išplėsta sustiprintos Jaunimo garantijų iniciatyvos taikymo sritis ir ši iniciatyva dabar taikoma 15–29 metų amžiaus grupei; primena, kad įgyvendinant sustiprintą Jaunimo garantijų iniciatyvą, vietoje prastos kokybės stažuotių ar nesibaigiančių mokymų, turėtų būti užtikrinamos tikros įsidarbinimo galimybės;

Jaunimo integracija į darbo rinką

11. susirūpinęs atkreipia dėmesį į tai, kad įgyvendinant Jaunimo garantijų iniciatyvą iki šiol dar nevisiškai pasiekti jos tikslai, ir ragina imtis sustiprintų priemonių, be kita ko, visapusiškai naudotis ESF+ numatytais galimybėmis, siekiant skatinti užimtumą imantis aktyvių integracijos į darbo rinką priemonių ir kuriant tvarias pradedantiems skirtas darbo vietas, kuriomis būtų užtikrinama, kad jaunimas turėtų galimybę naudotis socialine apsauga ir gauti teisingą atlyginimą; ragina Komisiją prašyti valstybių narių pristatyti atnaujintas sustiprintos Jaunimo garantijų iniciatyvos programas ir įdiegti sistemą, kurioje būtų nustatyti aiškūs ir privalomi pagal šias iniciatyvas teikiamų pasiūlymų kokybės standartai, kad būtų skatinami teigiami ir tvarūs jaunimo rezultatai ir sėkmingas perėjimas į darbo rinką; ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti įmones aktyviai dalyvauti įgyvendinant sustiprintą Jaunimo garantijų iniciatyvą; primena, kad vienas iš ESF+ tikslų yra skatinti proporcingą abiejų lyčių atstovų dalyvavimą darbo rinkoje pasitelkiant priemones, kuriomis siekiama užtikrinti, *inter alia*, vienodas darbo sąlygas, geresnę profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą ir galimybes naudotis vaikų priežiūros paslaugomis, įskaitant ikimokyklinį ugdymą ir priežiūrą; taip pat primena, kad naudojant ESF+ taip pat turėtų būti siekiama skatinti kurti sveiką ir pritaikytą darbo aplinką, kad būtų mažinama sveikatos sutrikimų rizika, susijusi su kintančiomis darbo formomis, ir atsižvelgiama į senėjančios darbo jėgos poreikius;

12. primena, kad partnerystė su suinteresuotaisiais subjektais yra vienas iš pagrindinių sustiprintos Jaunimo garantijų iniciatyvos aspektų, tačiau šiuo metu ES lygmeniu nėra jokios oficialios įstaigos ar mechanizmo, kuriais naudodamiesi jie galėtų dalyvauti stebint ir įgyvendinant Jaunimo garantijų iniciatyvos programas; ragina Komisiją pasitelkiant Užimtumo komitetą (EMCO) stebėti, kaip įgyvendinamos sustiprintos Jaunimo garantijų iniciatyvos programos, ir reguliariai teikti ataskaitas EMCO apie Jaunimo garantijų iniciatyvos programų įgyvendinimą bei rezultatus, taip pat nuolat informuoti Parlamentą; ragina Komisiją sudaryti sustiprintos Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimo darbo grupę, kurioje būtų suburti atitinkami suinteresuotieji subjektai, įskaitant EMCO veikloje dalyvaujantį pilietinius partnerius, jaunimo organizacijas ir socialinius partnerius, siekiant palengvinti veiksmų koordinavimą ir keitimąsi geriausia patirtimi tarp ES ir nacionalinių institucijų kartu su pilietiniais partneriais ir jaunimo organizacijomis, taip pat reguliariai vertinti šios darbo grupės poveikį ir siūlyti tobulinimo rekomendacijas;

13. ragina valstybes nares užtikrinti, kad valstybinės užimtumo tarnybos (VUT), pasitelkdamos Europos VUT tinklą, bendradarbiautų su vietos valdžios institucijomis, švietimo sektoriumi, jaunimo organizacijomis ir privačiuoju sektoriumi, kad būtų populiarinamos kokybiškos, stabilios darbo vietos su geru atlygiu ir didinama prie konkrečių poreikių pritaikyta parama jaunimo mokymui, darbo paieškai ir konsultavimui; skatina valstybes nares tinkamai aprūpinti VUT, kad jos galėtų teikti išteklius ir organizuoti mokymą, kaip išlaikyti psichikos sveikatą nepaisant neaiškių ekonominių sąlygų ir sprendžiant su darbo paieška susijusias problemas;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

14. rekomenduoja psichikos sveikatos priežiūros sistemose daugiau dėmesio skirti užimtumo aspektui, ypač pabrėžiant galimą teigiamą kokybiško darbo indėlį atkuriant gerą psichikos sveikatos būklę;

15. ragina valstybes nares sudaryti palankesnes sąlygas jaunimui dalyvauti mokamose, kokybiškose bei įtraukiose stažuotėse ir pameistrystės programose; ragina stiprinti stebėsenos sistemas, kurios padėtų užtikrinti, kad jaunimas įgytų tinkamos ir kokybiškos pirmosios darbo patirties ir turėtų galimybių kelti kvalifikaciją, įgyti naują kvalifikaciją arba gauti rekomendacijų; smerkia nemokamų stažuotčių praktiką, nes tai yra viena iš jaunų darbuotojų išnaudojimo formų ir jų teisių pažeidimas, ir ragina Komisiją bei valstybes nares, bendradarbiaujant su Parlamentu ir laikantis subsidiarumo principo, pasiūlyti bendrą teisinę sistemą, kuria būtų užtikrinamas teisingas atlyginimas už stažuotes ar dalyvavimą pameistrystės programose ir taip būtų išvengiama išnaudojimo; smerkia nenustatytos apimtys darbo sutarčių sudarymo praktiką ir ragina valstybes nares teikti paramą darbdaviams, kurie organizuoja neigaliems jaunuoliams skirtas stažuotes ir pameistrystės programas;

16. ragina Komisiją peržiūrėti esamas Europos priemones, pvz., stažuotčių kokybės sistemą bei kokybiškos ir veiksmingos pameistrystės europinę sistemą, ir įtraukti jaunimui teikiamų pasiūlymų kokybės kriterijus, įskaitant teisingo atlyginimo stažuotojams bei praktikantams principą ir tokius aspektus kaip galimybė naudotis socialine apsauga, tvaraus užimtumo galimybėmis ir socialinėmis teisėmis;

Darbo jėgos judumas ir ateičiai reikalingi įgūdžiai

17. ragina Komisiją užtikrinti, kad įgyvendinant naująją iniciatyvą ALMA būtų padedama jaunimui, ypač nesimokančiam, nedirbančiam ir mokymuose nedalyvaujančiam (NEET), įgyti laikino kokybiško darbo kitoje valstybėje narėje patirties; pabrėžia, kad programa ALMA turi atitikti kokybės standartus, kuriais užtikrinamos jaunų darbuotojų teisės, pvz., teisė į deramą atlygį, geras darbo sąlygas ir galimybė naudotis socialine apsauga;

18. pabrėžia, kad XXI amžiuje skaitmeniniai įgūdžiai yra labai svarbūs jaunimui ir visoms pramonės šakoms, ir ragina Komisiją bei valstybes nares, bendradarbiaujant su viešaisiais subjektais ir privačiomis įmonėmis, apsvarstyti galimybę sukurti nuolatinę, sertifikuotą ir nemokamą jaunimo prieigos prie internetinių ir neinternetinių skaitmeninių įgūdžių ugdymo ir raštingumo didinimo kursų, prieinamų visomis ES kalbomis, vieta; ragina sukurti e. mokymosi ir e. mokymo mainų erdves; primygtinai ragina ES ir valstybes nares parengti daugiau tokių programų kaip „eTwinning“ ir Europos suaugusiųjų mokymosi elektroninė platforma; pažymi, kad daugelyje valstybių narių reikia pašalinti didelius apribojimus, susijusius su galimybe naudotis aparatine įranga, įrenginiais, tinkamų instruktorių paslaugomis ir tinkama skaitmenine infrastruktūra; todėl primena, kad galimybes dalyvauti internetiniuose kursuose būtina susieti su sustiprintomis iniciatyvomis, kuriomis siekiama spręsti prieigos prie interneto ir skaitmeninių priemonių trūkumo problemą, kad nė vienas nebūtų paliekamas nuošalyje, ir pabrėžia, kad tokie kursai turėtų būti rengiami taip, kad būtų prieinami ir būtų išvengta neįgalaus jaunimo atskirties;

19. pabrėžia žaliųjų įgūdžių ugdymo ir kokybiško užimtumo galimybių svarbą neutralaus poveikio klimatui, efektyvaus energijos vartojimo ir žiedinės ekonomikos sistemoje, ypač tuose regionuose, kuriems žalioji pertvarka daro didžiausią poveikį, pavyzdžiui, regionuose, kurie labai priklausomi nuo žemės ūkio sektoriaus ir kovoja su klimato kaita, gamina energiją iš atsinaujinančiųjų išteklių, mažina išmetamo anglies dioksido kiekį, didina energijos vartojimo efektyvumą, tvarko atliekas ir valdo vandens išteklius, gerina oro kokybę, atkuria ir išsaugo biologinę įvairovę; ragina darbdavius užtikrinti savo darbo jėgos kvalifikacijos kėlimą ir (arba) perkvalifikavimą ir didinti veiksmingesnės pameistrystės galimybių pasiūlą pagal kokybiškos ir veiksmingos pameistrystės europinę sistemą;

20. ragina Komisiją 2022 m. socialinės ekonomikos veiksmų plane pasiūlyti naujų priemonių ir iniciatyvų, kuriomis būtų siekiama ugdyti jaunimo verslumą ir jaunimo socialines investicijas;

21. apgailestauja, kad reformos ir investicijos į švietimą ir mokymą nepakankamai susijusios su priemonėmis, kuriomis užtikrinama jaunimo, ypač nesimokančio, nedirbančio ir nedalyvaujančio mokymuose, įtrauktis į darbo rinką; skatina plėtoti jaunimui, su jaunimu dirbantiems asmenims, mokytojams ir specialistams skirtas lanksčias, įtraukias, prieinamas ir atviras mokymosi trajektorijas pasitelkiant individualiąsias mokymosi sąskaitas ir mikrokredencialus, be kita ko, ugdant neformaliojo švietimo ir savaiminio mokymosi būdu įgyjamus įgūdžius ir kompetenciją; pabrėžia, kad stiprinant nuo ankstyvo amžiaus organizuojamą profesinį orientavimą ir remiant moksleivių bei suaugusių besimokančių asmenų lygias galimybes susipažinti su informacija ir naudotis konsultavimo paslaugomis galima padėti jaunimui pasirinkti tinkamas švietimo ir profesinio mokymo trajektorijas, padedančias pasinaudoti jiems tinkamomis užimtumo galimybėmis;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

22. pakartoja savo raginimą Komisijai ir Tarybai toliau skatinti profesinio rengimo ir mokymo plėtrą ir geriau populiarinti profesinius įgūdžius, stengiantis vengti keliose valstybėse narėse vyraujančio neigiamo požiūrio į neformalųjį švietimą ir didinant profesinio rengimo ir mokymo patrauklumą, šiuo tikslu rengiant komunikacijos ir informavimo kampanijas, mokymo programas, steigiant jaunimo profesinių įgūdžių ugdymo centrus, kuriant specialias profesinio rengimo ir mokymo ekosistemas vietos bendruomenėse, plėtojant dualines švietimo sistemas ir pameistriams užtikrinant ilgalaikio judumo galimybes; atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina Europos profesinės kompetencijos centrų iniciatyvą, kuria siekiama suteikti aukštos kokybės profesinių įgūdžių ir remti verslumą; ragina Komisiją ir valstybes nares sukurti atskirą profesinio rengimo ir mokymo erdvę ir Europos pameistrio statutą; pakartoja, kad mokomoji praktika turėtų būti išsilavinimo ir profesinio tobulėjimo dalis, taigi turėtų apimti pedagoginį aspektą; pabrėžia, kad svarbu tobulinti tarpvalstybinio įgūdžių bei kvalifikacijos pripažinimo mechanizmus, ir primygtinai ragina skatinti ir remti tokią praktiką kaip kartų solidarumas ir mentorystė, kad būtų galima mažinti nelygybę ir užtikrinti paramą jaunimui;

23. ragina su pilietiniu aktyvumu susijusią veiklą priskirti veiklai, kuri darbo vietose laikoma naudinga darbuotojų, ypač jaunų darbuotojų, asmeniniam ir profesiniam tobulėjimui;

24. pabrėžia, kad minimaliojo darbo užmokesčio apsauga, kaip paaikškėjo, yra viena iš veiksmingų kovos su dirbančiųjų skurdu priemonių; pabrėžia, kad kai kuriose valstybėse narėse jauniems darbuotojams dėl dabartinių skirtumų iš tiesų mokamas už teisės aktais nustatytą minimalųjį darbo užmokestį mažesnis atlyginimas, taip įtvirtinant struktūrinę diskriminaciją dėl amžiaus; ragina valstybes nares jaunimo atžvilgiu užtikrinti vienodą požiūrį darbo rinkoje, be kita ko, kiek tai sietina su pasiūlyme dėl Direktyvos dėl deramo minimaliojo darbo užmokesčio Europos Sąjungoje numatyto teisės aktais nustatyto minimaliojo darbo užmokesčio (COM(2020)0682);

25. pabrėžia, kad daugelyje valstybių narių dėl amžiumi grindžiamų tinkamumo kriterijų jaunimas negali visapusiškai naudotis minimalių pajamų sistemomis arba šios sistemos jaunimui visiškai netaikomos; ragina Komisiją ir valstybes nares imtis priemonių, kad būsimoje Tarybos rekomendacijoje dėl minimalių pajamų jaunimui būtų sudarytos sąlygos lengviau pasinaudoti šiomis sistemomis;

Kova su jaunimo atskirtimi ir siekis neleisti susiformuoti prarastajai kartai

26. ragina Komisiją parengti rekomendaciją siekiant užtikrinti, kad stažuoti, pameistrystės ir įdarbinimo laikotarpiai būtų prilyginami darbo patirčiai, taigi jais remiantis būtų suteikiama galimybė gauti socialines išmokas; ragina sutrumpinti minimalų įmokų, reikalingų norint gauti socialines išmokas, mokėjimo laikotarpį; palankiai vertina Komisijos iniciatyvą suburti aukšto lygio ekspertų grupę, kuri ištirtų gerovės valstybės ateities perspektyvas ir pagrindinius iššūkius, su kuriais susiduria jaunimas, norėdamas pasinaudoti socialine apsauga;

27. ragina Komisiją išsiaiškinti, ar įmanoma iš dabartinių Europos jaunimo portalo, Europass sistemos ir EURES platformos sukurti vieną skaitmeninę erdvę ir taip visiems jauniems europiečiams teikti informaciją ir teikti galimybių mokymo, darbo vietų, mokomųjų praktikų, profesinio mokymo ir mokymo vietų, finansinės pagalbos, judumo programų, konsultacijų kuriant verslą, kuravimo programų, savanoriavimo sistemų, su ES pilietybe susijusių teisių, priegios prie kultūros ir pan. klausimais; siūlo nustatyti, kad bendra platforma galėtų centralizuoti įvairių pasiūlymų ir programų taikomąsias programas ir nurodyti visas galimybes, kurias ES suteikia jauniems europiečiams, atsižvelgiant į jų asmeninę padėtį; palankiai vertina tai, kad keliose valstybėse narėse sukurta vieno langelio sistema, ir remia tokią neinternetinių paslaugų sujungimą, kuris yra labai svarbus norint pasiekti paramos gavėjus ir teikti jiems konsultacijas bei pagalbą, ir remia jų kūrimą visose valstybėse narėse, įvairiuose miestuose, kad būtų galima pasiekti pažeidžiamiausius jaunimo grupes;

28. ragina Komisiją užtikrinti, kad įgyvendinant naująją iniciatyvą ALMA būtų padedama jaunimui, visų pirma NEET jaunimui, užsitikrinti socialinę įtrauktį ir dalyvauti darbo rinkoje savo gimtojoje šalyje, šiuo tikslu kaupiant kokybiško laikino darbo ir įgūdžių įgijimo kitoje valstybėje narėje patirtį, atitinkančią kokybės standartus, kuriais užtikrinamos jaunų darbuotojų teisės, pavyzdžiui, teisė į teisingą atlyginimą ir galimybės naudotis socialine apsauga; pabrėžia, jog labai svarbu, kad jaunuoliai būtų lydimi ir kad jiems prieš pradėdami dalyvauti šioje programoje, dalyvaujant joje ir užbaigus programą būtų teikiamos konsultacijos; pabrėžia, kad įgyvendinant programą ALMA turi būti populiarinama tikro visų dalyvių, įskaitant neįgalius ar palankių sąlygų neturinčius jaunuolius, judumo ir kokybiškų įgūdžių ugdymo programos, profesinis

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

mokymas ar užimtumas ir kad ji turi apimti kartu su pilietinės visuomenės organizacijomis ir socialiniais partneriais parengtą įtraukties strategiją, kad būtų užtikrinamos vienodos dalyvavimo galimybės, užkertamas kelias diskriminacijai, šalinamos galimos kliūtys ir programa ALMA netaptų jaunimo dirbamo mažų garantijų darbo skatinimo priemone; pažymi, kad valstybinėms užimtumo tarnyboms iš ESF+ biudžeto eilutės turėtų būti teikiama parama šiai programai įgyvendinti, veiksmus derinant su privačiais bei viešaisiais partneriais ir užtikrinant sąveiką su Europos švietimo erdve; primygtinai ragina Komisiją, be esamų programos „Erasmus+“ ir Europos solidarumo korpuso teikiamų galimybių, užtikrinti iniciatyvos ALMA pridėtinę vertę, taip pat pasirūpinti, kad pagal ESF+ virtualusis mokymasis ir bendradarbiavimas ir toliau būtų derinami su fiziniu judumu; ragina Komisiją įvertinti galimybes iniciatyvą ALMA įtraukti kaip vieną iš sustiprintos Jaunimo garantijų iniciatyvos judumo aspektų;

29. mano, kad jaunimo gerovė yra bendra viešųjų ir privačiųjų subjektų atsakomybė; ragina Komisiją ir valstybes nares bendradarbiauti su Europos ir nacionaliniais darbdaviais, siekiant įgyvendinti įmonių socialinės atsakomybės (ĮSA) rekomendacijas, kad būtų padedama pažeidžiamiems jaunuoliams, ir į būsimas su ĮSA susijusias iniciatyvas įtraukti jaunimui skirtas nuostatas;

30. primena, kad jaunoms moterims kyla didesnė diskriminacijos darbo vietoje rizika⁽¹⁹⁾, kuri dar labiau padidėja dėl tokių veiksnių kaip sąveikinė nelygybė, nedarbas, buvimas vieniša motina ir buvimas ilgalaikė neformaliąja slaugytoja, todėl jos dažnai iškrenta iš darbo rinkos arba gali likti žemiau skurdo ribos; ragina Tarybą ir Komisiją nuo 2022 m. rengiant jaunimo ir užimtumo sričių iniciatyvas apsvarstyti orientacinius minimalius pagalbos jaunoms moterims, kurioms kyla tokia rizika, tikslus ir joms skirtas tikslingas pagalbos schemas; ragina Komisiją bendradarbiauti su valstybėmis narėmis, kad, siekiant remti jaunas vienišas motinas ir vienišus tėvus, vaiko garantijų sistemos nacionaliniai veiksmų planai nacionaliniu, regionų ir vietos lygmenimis būtų integruoti į integracijos į darbo rinką priemones;

31. pakartoja, kad jaunuoliams, ypač priklausantiems pažeidžiamoms grupėms, įskaitant neįgalius jaunuolius ir jaunuolius iš daugiavaikių šeimų, svarbu turėti galimybę įsigyti deramą ir įperkama būstą ir naudotis prie konkrečių poreikių pritaikytomis socialinėmis paslaugomis; prašo Komisijos bendradarbiauti su valstybėmis narėmis kuriant programas, pagal kurias pirmenybė būtų teikiama jaunimo aprūpinimui būstu ir kurios būtų papildytos užimtumo, socialinėmis ir sveikatos priežiūros paslaugomis; pabrėžia privačiųjų ir viešųjų investicijų į jaunimo socialinę infrastruktūrą svarbą; palankiai vertina Komisijos sukurtą Europos kovos su benamyste platformą, jos galutinį tikslą iki 2030 m. panaikinti benamystę ir šios iniciatyvos jaunimui teikiamas galimybes; ragina valstybes nares ir Komisiją imtis priemonių ir įgyvendinti programas, skirtas 18 metų sulaukusiems jaunuoliams, kuriems kyla pavojus tapti benamiais, ypač itin pažeidžiamoms grupėms, pvz., benamiams LGBTIQ+ asmenims; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva padėtų kovoti su jaunimo benamyste, kurios mastas daugelyje ES šalių vis didėja;

32. ragina Komisiją šalinti pagrindines kliūtis, trukdančias jaunimui pradėti dirbti žemės ūkio sektoriuje, pvz., susijusias su galimybėmis naudotis žeme ir gauti finansavimą, įgyti žinių ir diegti inovacijas;

33. susirūpinęs atkreipia dėmesį į tai, kad apskritai blogėja daugelio jaunuolių, ypač pažeidžiamų jaunuolių, kurie jau ir taip kenčia nuo ilgalaikio nedarbo ir socialinės atskirties, pvz., jaunų romų, neįgalių jaunuolių, jaunų LGBTIQ+ bendruomenės narių ir jaunų migrantų, sąlygos, ir ragina kuriant ir jiems siūlant socialinės įtraukties galimybes pagal sustiprintą Jaunimo garantijų iniciatyvą, ESF+ ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę vadovautis suderintu požiūriu;

34. ragina Europos institucijas ir valstybes nares užtikrinti, kad visos jaunimui skirtos politikos nuostatos būtų formuojamos nediskriminuojant, atsižvelgiant į jaunimo įvairovę visoje Europoje ir iššūkius, su kuriais jaunimas susiduria;

o

o o

35. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

⁽¹⁹⁾ Baptista, I., Marlier, E., et al., *Social protection and inclusion policy responses to the COVID-19 crisis – An analysis of policies in 35 countries* (liet. „Socialinės apsaugos ir įtraukties politikos atsakas į COVID-19 krizę. Politikos analizė 35 šalyse“), Europos socialinės politikos tinklas, Briuselis, 2021.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

P9_TA(2022)0048

ES prioritetai 66-ojoje Jungtinių Tautų Moterų padėties komisijos sesijoje

2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl ES prioritetų 66-ojoje Jungtinių Tautų Moterų padėties komisijos sesijoje (2022/2536(RSP))

(2022/C 342/19)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į JT Moterų padėties komisijos 66-ąją sesiją ir jos prioritetinę temą „Lyčių lygybės užtikrinimas ir visų moterų ir mergaičių įgalėjimas atsižvelgiant į klimato kaitą, ekologinės ir nelaimių rizikos mažinimo politiką ir programas“ ir į jos išvadų projektą,
- atsižvelgdamas į 1995 m. rugsėjo 15 d. Pekino deklaraciją ir veiksmų platformą, taip pat į jos peržiūros konferencijų rezultatus,
- atsižvelgdamas į 1979 m. JT konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 21 ir 23 straipsnius,
- atsižvelgdamas į JT darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. ir principą „nė vieno nepalikti nuošalyje“, ypač į 1-ąją darnaus vystymosi tikslą (DVT) panaikinti skurdą, 3-iąją DVT užtikrinti, kad žmonės galėtų gyventi sveikai, 5-ąją DVT užtikrinti lyčių lygybę ir gerinti moterų gyvenimo sąlygas, 8-ąją DVT užtikrinti tvarų augimą ir ekonomikos augimą ir 13-ąją DVT imtis skubių veiksmų siekiant kovoti su klimato kaita ir jos poveikiu,
- atsižvelgdamas į 2015 m. gruodžio 12 d. Paryžiuje vykusioje 21-ojoje Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (UNFCCC) šalių konferencijoje (COP 21) priimtą susitarimą (Paryžiaus susitarimas),
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. birželio 24 d. rezoliuciją dėl 25-ųjų Tarptautinės konferencijos gyventojų ir vystymosi klausimais metinių (ICPD25) (Nairobi aukščiausio lygio susitikimo)⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į 2018 m. sausio 16 d. savo rezoliuciją dėl moterų, lyčių lygybės ir su klimatu susijusio teisingumo⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į 2020 m. spalio 23 d. savo rezoliuciją dėl lyčių lygybės ES užsienio ir saugumo politikoje⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į 2021–2025 m. ES veiksmų planą dėl lyčių lygybės ir moterų įgalėjimo išorės santykių srityje (LLVP III),
- atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 5 d. priimtą 2020–2025 m. ES lyčių lygybės strategiją,
- atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 24 d. savo rezoliuciją dėl lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių padėties Europos Sąjungoje, kiek tai susiję su moterų sveikata⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0315.

⁽²⁾ OL C 458, 2018 12 19, p. 34.

⁽³⁾ OL C 404, 2021 10 6, p. 202.

⁽⁴⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0314.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į 2021 m. spalio 31 d.–lapkričio 6 d. Glazge vykusioje 26-ojoje Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (UNFCCC) konferencijoje (COP 26) priimtas išvadas dėl lyčių ir klimato kaitos,
  - atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 157 straipsnio 4 dalį,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 132 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi vyrų ir moterų lygybė yra Europos Sąjungos sutartyje ir Pagrindinių teisių chartijoje įtvirtintas ES pagrindinis principas; kadangi dėl to lyčių aspekto integravimas yra svarbi šio principo integracijos į visas ES politikos sritis, priemonės ir veiksmus, įskaitant išorės veiksmus, priemonė;
- B. kadangi 1995 m. Pekine vykusioje Ketvirtojoje pasaulinėje moterų klausimų konferencijoje 189 viso pasaulio šalių, įskaitant Europos Sąjungą ir jos valstybes nares, vyriausybės įsipareigojo siekti lyčių lygybės ir užtikrinti visų moterų ir mergaičių įgalėjimą;
- C. kadangi 1995 m. Pekino veiksmų platformoje aiškiai nustatytas ryšys tarp lyties, aplinkos ir darnaus vystymosi ir patvirtinta, kad moterys atlieka strateginį vaidmenį vystant darnius ir ekologiniu požiūriu priimtinus vartojimo bei gamybos modelius ir kad moterys turi vienodomis sąlygomis dalyvauti priimant sprendimus dėl aplinkos visais lygmenimis;
- D. kadangi pagal DVT pripažįstamas ryšys tarp lyčių lygybės užtikrinimo ir visų DVT pasiekimo, įskaitant 13-ąją DVT dėl klimato kaitos, numatant galimybę šalinti pagrindines lyčių nelygybės priežastis ir taip stiprinti moterų atsparumą klimato kaitai;
- E. kadangi lyčių nelygybė, kartu su klimato ir ekologinėmis krizėmis bei nelaimėmis, yra vienas didžiausių mūsų laikų iššūkių, turintis tarpvalstybinį aspektą, darantis poveikį visai planetai ir neproporcingą poveikį moterims, atsižvelgiant į jų įvairovę, ypač toms, kurios patiria tarpsektorinę diskriminaciją, yra marginalizuotose situacijose ir konfliktų aplinkoje;
- F. kadangi dėl įvairių priežasčių, pradedant nevienodomis prieigos prie išteklių, švietimo, įsidarbinimo ir teisių į žemę galimybėmis ir baigiant vyraujančiomis socialinėmis ir kultūrinėmis normomis ir patiriama įvairia tarpsektorine diskriminacija, moterys, atsižvelgiant į jų įvairovę, yra pažeidžiamesnės ir susiduria su didesne rizika ir našta, kylančiomis dėl klimato kaitos, ekologinių katastrofų ir gaivalinių nelaimių;
- G. kadangi precedento neturinti krizė, kurią sukėlė COVID-19 pandemija, ir jos daugialypis poveikis visuomenei, įskaitant ankstesnės socialinės ir lyčių nelygybės didėjimą, gali neigiamai paveikti veiksmingų kovos su klimato kaita veiksmų, kuriais atsižvelgiama į lyčių aspektą, įgyvendinimą;
- H. kadangi klimato kaita vyksta visame pasaulyje, tačiau pražūtingą jos poveikį labiau patiria šalys ir bendruomenės, kurių indėlis į visuotinį atšilimą mažiausias; kadangi tie, kurie turi mažiau finansinių išteklių, kurių reikia norint prisitaikyti, nukentės labiausiai ir patirs didžiausią klimato kaitos poveikį;
- I. kadangi klimato kaita lemia asmenų perkėlimo atvejų skaičiaus augimą, nes žmonės būna priversti laikinai ar visam laikui palikti savo namus, kai aplinka tampa netinkama jiems gyventi; kadangi nuo 2010 m. dėl su klimatu susijusių nelaimių kasmet vidutiniškai perkeliama 21,5 mln. žmonių; kadangi, remiantis JT duomenimis, moterys ir mergaitės sudaro 80 proc. dėl klimato kaitos perkeltų asmenų ir labiausiai nuo ekstremalių temperatūrų ir gaivalinių nelaimių nukentėjusių asmenų;
- J. kadangi neigiami klimato kaitos padariniai ir neigiamas jo poveikis socialinei ir ekonominei padėčiai gali lemti sunkius moterų ir mergaičių, ypač tarp šalies viduje perkeltų asmenų, migrantų ir prieglobsčio prašytojų, pagrindinių teisių pažeidimus, pvz., didesnę seksualinio smurto ir smurto dėl lyties, išnaudojimo ir prekybos žmonėmis, priverstinių santuokų, organų ėmimo persodinimui ir poveikio, atsirandančių dėl ribotų galimybių naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, įskaitant reprodukcinės ir psichinės sveikatos paslaugas, riziką;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- K. kadangi lyčių lygybė ir moterų teisės yra žmogaus teisės ir būtina darnaus vystymosi, efektyvaus dėl klimato kaitos kylančių iššūkių įveikimo, taikos ir stabilumo aplinkos aspektu bei sąžiningos ir teisingos pertvarkos, kurią vykdant nė vienas nebūtų paliktas nuošalyje, užtikrinimo sąlyga; kadangi į visus klimato politikos veiksmus turi būti įtraukti lyčių ir tarpsektoriniai aspektai ir užtikrintos vienodos galimybės dalyvauti moterims visų lygmenų sprendimų priėmimo organų veikloje;
- L. kadangi nevienodos galimybės dalyvauti moterims sprendimų priėmimo procesuose ir darbo rinkose didina nelygybę ir dažnai neleidžia moterims visapusiškai prisidėti prie politikos formavimo, planavimo ir įgyvendinimo procesų, susijusių su klimato kaite, ekologine ir nelaimių rizika, ir juose dalyvauti;
- M. kadangi teisinga pertvarka, kuria atsižvelgiama į lyčių aspektą, gali padėti kurti deramas darbo vietas moterims; kadangi moterys vis dar susiduria su struktūrinėmis ir kultūrinėmis kliūtimis, trukdančiomis dalyvauti visais aspektais įgyvendinant su energetika ir klimatu susijusią pertvarką; kadangi, kalbant apie užimtumą, energetikos sektorius tebėra vienas iš didžiausių lyčių pusiausvyros trūkumu pasižyminčių ekonomikos sektorių pasaulyje;
- N. kadangi moterys, ypač vienišos motinos, su tarpsektore diskriminacija susiduriančios ir pensinio amžiaus sulaukusios moterys, patiria neproporcingai didelį klimato kaitos ir skurdo poveikį; kadangi tikėtina, kad moterys, atsižvelgiant į jų įvairovę, taip pat gali dažniau patirti energijos nepriteklį tam tikru savo gyvenimo etapu; kadangi vykdant ekologinę pertvarką taip pat turėtų būti atsižvelgiama į socialinius ir lyčių aspektus;
- O. kadangi daug smulkiųjų ūkių priklauso moterims, kurios patirs neproporcingai didelį klimato kaitos ir ekstremalesnių meteorologinių reiškinių poveikį, lemiantį maisto ir vandens trūkumą ir didesnę joms kylančią mitybos nepakankamumo riziką;
- P. kadangi Paryžiaus susitarime nustatyta, kad jo šalys, imdamosi veiksmų kovoti su klimato kaite, kuriais jos siekia įgyvendinti šį susitarimą, turėtų atsižvelgti į atitinkamus savo išsipareigojimus, susijusius, be kitų aspektų, su žmogaus teisių ir lyčių lygybės klausimais;
- Q. kadangi moterys turi atlikti svarbesnius vaidmenis sprendžiant klimato kaitos klausimus kaip lyderės, išrinktos atstovės, specialistės ir techninius pokyčius skatinančios veikėjos; kadangi ES valstybių narių nacionalinio lygmens ir ES, taip pat ir Europos Parlamento, lygmens sprendimų dėl klimato kaitos priėmimo organuose moterims vis dar nepakankamai atstovaujama ir jos sudaro tik 32 proc. darbuotojų visame pasaulyje, dirbančių atsinaujinančiųjų išteklių energijos sektoriuje^(?);
- R. kadangi klimato kaitos lyčių aspektas pripažįstamas 2020–2025 m. ES lyčių lygybės strategijoje; kadangi LLVP III pirmą kartą apima prioritetinę klimato kaitos ir aplinkos sritį; kadangi ES klimato politika gali turėti didelio poveikio žmogaus teisių apsaugai ir klimato politikos, kurią įgyvendinant būtų atsižvelgiama į lyčių aspektą, skatinimui visame pasaulyje;

Lyčių lygybės užtikrinimas ir visų moterų ir mergaičių įgalėjimas atsižvelgiant į klimato kaitą, ekologinės ir nelaimių rizikos mažinimo politiką ir programas

1. teikia Tarybai šias rekomendacijas:
  - a) dar kartą patvirtinti savo tvirtą išsipareigojimą įgyvendinti Pekino veiksmų platformos programą ir vėlesnių peržiūros konferencijų sprendimus, taip pat imtis įvairių juose nurodytų veiksmų lyčių lygybės srityje;
  - b) pabrėžti teigiamų JT Moterų padėties komisijos 66-osios sesijos, kuri vyks 2022 m. kovo 14–25 d., rezultatų svarbą, be kita ko, priimant į ateitį orientuotą ir plataus užmojo išsipareigojimų, išdėstytą politinėje deklaracijoje, rinkinį;

^(?) EPRS informacinis pranešimas „Pekino veiksmų platforma: 25 metų įgyvendinimo peržiūra ir ateities prioritetai“, 2020 m. vasario 27 d., paskelbta adresu [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI\(2020\)646194](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI(2020)646194)

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- c) užtikrinti visapusišką Parlamento ir jo Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto dalyvavimą priimant sprendimus dėl ES pozicijos JT Moterų padėties komisijos 66-ojoje sesijoje ir pasirūpinti, kad prieš derybas jis būtų tinkamai informuotas ir turėtų galimybę susipažinti su ES pozicijos dokumentu;
- d) užtikrinti, kad ES rodytų tvirtą lyderystę ir laikytųsi vieningos pozicijos dėl moterų įgalėjimo ir lyčių lygybės užtikrinimo svarbos kovojant su klimato kaita, ir imtis ryžtingų veiksmų siekiant vieningai pasmerkti bet kokios formos priešišką reakciją į lyčių lygybę arba priemones, kuriomis pažeidžiamos moterų teisės, savarankiškumas ir emancipacija kiekvienoje srityje;
- e) išpareigoti tvirtai remti padalinio „JT Moterys“, kuris yra pagrindinis JT moterų teisių propagavimo sistemos dalyvis ir suburia visus atitinkamus suinteresuotuosius subjektus, darbą, kad būtų paskatinti politikos pokyčiai ir koordinuojami veiksmai; raginti visas JT valstybes nares ir ES užtikrinti tinkamą padalinio „JT Moterys“ finansavimą;
- f) dar kartą patvirtinti išpareigojimus užtikrinti lyčių lygybę ir visų moterų bei mergaičių įgalėjimą, prisiimtus per atitinkamus JT aukščiausiojo lygio susitikimus ir konferencijas, taip pat per Tarptautinę konferenciją gyventojų ir vystymosi klausimais, jos veiksmų programoje ir peržiūros rezultatų dokumentuose;
- g) pripažinti, kad dėl klimato kaitos, aplinkos būklės blogėjimo ir nelaimių, pvz., ekosistemų nykimo, priegos prie pagrindinių gamtos išteklių praradimo, mitybos nepakankamumo, kvėpavimo takų ligų, su vandeniu susijusių ir pernešėjų platinamų ligų, neproporcingai didelį poveikį patiria moterys, atsižvelgiant į jų įvairovę, visų pirma čiabuvių tautų ir kitų nuo gamtos išteklių priklausomų bendruomenių narės;
- h) atkreipti dėmesį į COVID-19 pandemijos poveikį klimato politikos veiksams, kuriais atsižvelgiama į lyčių aspektą, ir užtikrinti, kad visos klimato politikos kryptys ir programos atspindėtų šį poveikį ir jomis būtų siekiama stiprinti moterų atsparumą ir gebėjimą prisitaikyti;
- i) pakartoti savo tikslą remti ir plėtoti atnaujintą penkerių metų lyčių lygybės veiksmų planą, dėl kurio susitarta per COP 25, siekiant skatinti lyčių lygybę UNFCCC procese, ir rodyti pavyzdį išpareigojant užtikrinti lyčių pusiausvyrą tarp atstovų UNFCCC delegacijose;
- j) aiškiai pabrėžti, kad moterys ir mergaitės ne tik patiria klimato kaitos poveikį, bet ir yra galinga pokyčių varomoji jėga vykdamas su klimato kaita susijusių pertvarkų; išpareigoti užtikrinti prasmingas ir vienodas galimybes moterims, atsižvelgiant į jų įvairovę, dalyvauti visų lygmenų sprendimus priimančių organų veikloje klimato politikos ir veiksmų srityje, taip pat sprendžiant situacijas po konfliktų; užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti moterims rengiant ir įgyvendinant plataus užmojo ir lokalizuotas pasirengimo, padarinių švelninimo ir prisitaikymo prie jų programas, taip užtikrinant veiksmingus ir permainas lyčių aspektu skatinančius klimato politikos veiksmus, nelaimių rizikos mažinimą ir įtraukų bei tvarų gamtos išteklių valdymą; skatinti plataus masto ir prasmingą pilietinės visuomenės, moterų organizacijų ir marginalizuotų grupių dalyvavimą sprendimų priėmimo ir politikos formavimo procesuose visais lygmenimis; ypač skatinti jaunimo ir jaunų moterų dalyvavimą;
- k) nedelsiant imtis kovos su klimato kaita veiksmais siekiant užkirsti kelią situacijoms, kai žmonės priverčiami palikti savo namus ir bendruomenes, ir tokiu būdu kovoti su didėjančiu perkėlimo dėl klimato kaitos reiškinio mastu;
- l) skatinti palaikyti, remti ir imtis konkrečių priemonių siekiant apsaugoti moteris, kurioms gresia pavojus dėl klimato kaitos ir ekologinių nelaimių, ypač dėl perkėlimo, skurdo, prekybos žmonėmis, smurto dėl lyties ir maisto stygiaus, taip pat grėsmių jų pragyvenimui, užtikrinti, kad jos galėtų naudotis pagrindinėmis paslaugomis ir tinkamomis bei prieinamomis sanitarijos priemonėmis, ir pasirūpinti, kad jos galėtų apsaugoti savo fizinę ir psichinę sveikatą, įskaitant lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises;
- m) sustiprinti savo išpareigojimą kovoti su visų formų smurtu dėl lyties, ypač atsižvelgiant į padidėjusią riziką moterims, nukentėjusioms nuo klimato kaitos; stiprinti prevencines priemones ir užtikrinti paramą nukentėjusiems asmenims, kad būtų išvengta antrinės viktimizacijos; toliau prisiimti išpareigojimą, kaip regioninės ir tarptautinės partnerystės dalį, padėti vadovauti kovai su smurtu dėl lyties ir ją finansuoti;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- n) spręsti su konfliktais susijusio smurto dėl lyties, įskaitant seksualinį smurtą, didėjimo problemą, ypač klimato kaitos paveiktose srityse, ir griežtai pasmerkti šį reiškinį, palaikant išorės santykius ir įtraukiant tokią poziciją į visas tarptautinių susitarimų nuostatas dėl žmogaus teisių;
- o) remti tikslinių lyčių lygybės priemonių įgyvendinimą kartu su lyčių aspekto integravimu į aplinkos ir klimato kaitos politiką; atlikti sistemingus poveikio lytims vertinimus, grindžiamus suskirstytų duomenų rinkimu, kad būtų galima geriau suprasti su lytimi susijusius klimato kaitos ir gaivalinių nelaimių aspektus, ir užtikrinti, kad vykdant atitinkamus klimato srities veiksmus ir politiką, be kita ko, įgyvendinant Europos žaliąjį kursą, būtų užtikrinta kompetencija lyčių klausimais; patvirtinti ir įgyvendinti biudžeto sudarymą atsižvelgiant į lyčių aspektą, lyčių klausimu konstruktyvią praktiką ir veiksmų planus siekiant užtikrinti, kad būtų skirtas tinkamas finansavimas lyčių lygybei skatinti;
- p) pripažinti ryšį tarp klimato politikos veiksmų, kuriais atsižvelgiama į lyčių aspektą, ir teisingos pertvarkos, siekiant skatinti įtraukias galimybes visiems žaliosios ekonomikos srityje; užtikrinti, kad vykdant bet kokią su žaliąja pertvarka susijusią politiką būtų atsižvelgiama į su lytimi susijusius poreikius ir nebūtų daromas neigiamas poveikis moterims, mergaitėms ir tarpsektorinę diskriminaciją patiriantiems žmonėms;
- q) išsipareigoti organizuoti ES pareigūnams, ypač tiems, kurie sprendžia vystymosi ir klimato politikos klausimus, skirtus mokymus, kurių metų ypatingas dėmesys būtų skiriamas lyčių lygybei;
- r) didinti ir stiprinti moterų ir mergaičių atsparumą klimato kaitos, aplinkos būklės blogėjimo ir nelaimių kontekste, skiriant investicijas į lyčių aspektą orientuotoms socialinėms paslaugoms bei sveikatos priežiūros ir priežiūros sistemoms, ir užtikrinti deramas darbo sąlygas;
- s) skatinti dėti daugiau pastangų siekiant labiau įtraukti moteris į darbo rinką ir didinti paramą moterų verslumui klimato ir aplinkos technologijų bei mokslinių tyrimų srityse; skatinti inovacijas šiose itin svarbiose srityse, kartu remiant moterų finansinę nepriklausomybę;
- t) raginti ES ir valstybes nares skatinti moterų, atsižvelgiant į jų įvairovę, prieigą prie naujų darbo galimybių pereinant prie žaliosios ekonomikos, siekiant užtikrinti, kad ekologiškos darbo vietos būtų vienodai naudingos ir prieinamos visiems; palengvinti ir padidinti moterų galimybes gauti informaciją ir išsilavinimą, be kita ko, mokslo, technologijų ir ekonomikos srityse, taip gerinant jų žinias, įgūdžius ir galimybes dalyvauti priimančioms su aplinka susijusius sprendimus, kartu kovojant su lyčių stereotipais;
- u) pripažinti, kad sektoriai, kuriuose daugiausia dirba moterys, yra neutralaus anglies dioksido poveikio sektoriai (pvz., priežiūros paslaugų sektorius); pasinaudoti šiuo faktu ir galimybėmis, kurių dėl to gali atsirasti, ir remti šiuos sektorius kaip kovos su klimato kaita ir teisingos pertvarkos priemonę;
- v) raginti valstybes nares ir ES visapusiškai įgyvendinti LLVP III ir siekti prioritetinės srities, susijusios su klimato kaita ir aplinka, tikslų;
- w) apsaugoti ir konkrečiai remti moterų žmogaus teisių, susijusių su aplinka, gynėjų teises ir užtikrinti, kad tokių teisių pažeidimai būtų tiriami ir kad už juos atsakingi asmenys būtų patraukti atsakomybėn; užtikrinti, kad visuomeninės moterų teisių organizacijos būtų remiamos skiriant tinkamą finansavimą ir panaikinant apribojimus, trukdančius joms veikti;
- x) pabrėžti, kad reikia apsaugoti ir skatinti grupių, patiriančių daugialypę ir tarpsektorinę diskriminaciją, įskaitant neigiamas moteris, juodaodes moteris ir kitos odos spalvos moteris, migrantes ir tautinėms mažumoms priklausančias moteris, vyresnio amžiaus moteris, kaimo vietovėse ir retai apgyvendintose vietovėse gyvenančias moteris, vienišas motinas ir LGBTIQ asmenis, teises; siekti propaguoti kovos su daugialypę diskriminacija koncepciją ir integruoti tarpsektorinę analizę į visų JT organų ir ES bei jos valstybių narių veiklą;

o

o o

2. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai ir ES specialiajam įgaliotiniui žmogaus teisių klausimais.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

P9_TA(2022)0049

Pastarojo meto žmogaus teisių pokyčiai Filipinuose**2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl pastarojo meto žmogaus teisių pokyčių Filipinuose (2022/2540(RSP))**

(2022/C 342/20)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezolucijas dėl Filipinų, ypač į 2016 m. rugsėjo 15 d. rezoliuciją ⁽¹⁾, 2017 m. kovo 16 d. rezoliuciją ⁽²⁾, 2018 m. balandžio 19 d. ⁽³⁾ rezoliuciją ir 2020 m. rugsėjo 17 d. rezoliuciją ⁽⁴⁾,
  - atsižvelgdamas į ES gaires žmogaus teisių klausimais,
  - atsižvelgdamas į 1948 m. Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,
  - atsižvelgdamas į 1966 m. Tarptautinių pilietinių ir politinių teisių paktą,
  - atsižvelgdamas į 2021 m. liepos 22 d. Filipinų vyriausybės ir JT pasirašytą JT bendrą žmogaus teisių programą Filipinuose,
  - atsižvelgdamas į 2021 m. vasario 5 d. ES ir Filipinų bendrą pranešimą spaudai po pirmojo Gero valdymo, teisinės valstybės principo ir žmogaus teisių pakomitečio posėdžio,
  - atsižvelgdamas į Tarptautinio baudžiamojo teismo (TBT) Romos statutą,
  - atsižvelgdamas į 2020 m. liepos 3 d. Filipinų Respublikos aktą Nr. 11479, taip pat vadinamą Kovos su terorizmu aktu,
  - atsižvelgdamas į JT vyriausiosios žmogaus teisių komisarės Michelle Bachelet pareiškimą dėl Filipinų per 2021 m. spalio 7 d. vykusią 48-ąją Žmogaus teisių tarybos sesiją,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 144 straipsnio 5 dalį ir 132 straipsnio 4 dalį,
- A. kadangi Filipinus ir ES sieja ilgalaikiai diplomatiniai, ekonominiai, kultūriniai ir politiniai santykiai; kadangi ratifikuodami Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą Filipinai ir Europos Sąjunga patvirtino bendrą išipareigojimą laikytis gero valdymo, demokratijos, teisinės valstybės, žmogaus teisių principų, skatinti socialinius ir ekonominius pokyčius, taiką ir saugumą regione;
- B. kadangi nuo tada, kai 2016 m. gegužės mėn. buvo išrinktas prezidentas Rodrigo Duterte ir prasidėjo karas prieš narkotikus, Filipinuose įvykdyta pasibaisėtinų neteisminių egzekucijų ir žmogaus teisių pažeidimų;
- C. kadangi 2020 m. birželio mėn. JT vyriausiasis žmogaus teisių komisaras pranešė, kad žudymai, susiję su vyriausybės kovos su narkotikais kampanija, buvo plačiai paplitę ir sistemingi; kadangi, remiantis pilietinės visuomenės organizacijų duomenimis, per reidus dėl narkotikų žuvo 12 000–30 000 žmonių, o valdžios institucijos per šiuos reidus policijos veiksams priskiria 6 200 mirties atvejų; kadangi prezidentas R. Duterte aiškiai paragino policiją vykdyti neteismines egzekucijas ir pažadėjo jiems suteikti imunitetą, o tokioje veikloje dalyvaujantys policijos pareigūnai buvo paaukštinti; kadangi prezidentas R. Duterte pažadėjo tęsti savo kampaniją prieš narkotikus iki pat savo prezidento kadencijos pabaigos 2022 m. birželį;

⁽¹⁾ OL C 204, 2018 6 13, p. 123.

⁽²⁾ OL C 263, 2018 7 25, p. 113.

⁽³⁾ OL C 390, 2019 11 18, p. 104.

⁽⁴⁾ OL C 385, 2021 9 22, p. 133.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- D. kadangi nuo 2016 m. birželio mėn. nužudyti mažiausiai 146 žmogaus teisių gynėjai ir ne mažiau kaip 22 žurnalistai, o iki šiol dėl šių atvejų niekas nebuvo nuteistas;
- E. kadangi išpuoliai prieš naudojimąsi teise į asociacijų laisvę buvo sistemingi; kadangi nuo 2019 m. birželio mėn. iki 2021 m. rugpjūčio mėn. 16 profesinių sąjungų narių buvo suimti ir sulaukyti, o 12 buvo priversti išstoti; kadangi prezidento R. Duterte administracijoje įvykdyta 50 neteisminių profesinių sąjungų narių egzekucijų; kadangi sukurta baimės aplinka labai pakenkė darbuotojų gebėjimui naudotis savo teisėmis, saugomomis Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) konvencijoje Nr. 87; kadangi vyriausybė pasinaudojo pandemija siekdama pateisinti neveiklumą ir atidėjo TDO aukšto lygio trišalę misiją į šalį;
- F. kadangi valdžios institucijoms susiejus organizacijas ir asmenis su komunistinėmis grupėmis, t.y. atlikus vadinamąjį „paženklinimą“ ir toliau vykdomi nužudymai, grasinimai, be orderio vykdomi areštai, persekiojami žmogaus teisių gynėjai, oponentai, profesinių sąjungų aktyvistai, aplinkos gynėjai ir žurnalistai, siekiantys atskleisti įtarimus dėl neteisminių egzekucijų ir kitų žmogaus teisių pažeidimų; kadangi 2020 m. priimtu Kovos su terorizmu aktu buvo institucionalizuotas „paženklinimas“;
- G. kadangi 2021 m. gruodžio 9 d. Aukščiausiasis Teismas patvirtino daugumos prezidento R. Duterte administracijos priimto Kovos su terorizmu akto, kuriuo saugumo pajėgoms suteikiami įgaliojimai suimti ir sulaukyti įtariamuosius iki 24 dienų be orderio ir nepareiškus kaltinimų, teisėtumą;
- H. kadangi COVID-19 pandemija dar labiau paspartino žmogaus teisių padėties blogėjimą Filipinuose, visų pirma kiek tai susiję su saviraiškos laisve, žiniasklaidos vientisumu ir nuspėjamu vykdymo užtikrinimu bei turėjo rimtų pasekmių žiniasklaidos ir pilietinės visuomenės gebėjimui užfiksuoti tokius pažeidimus; kadangi pažeidžiamiausioms miesto vietovių bendruomenėms didelį poveikį padarė siekiant užtikrinti karantino vykdymą policijos ir kariuomenės naudojamas smurtas;
- I. kadangi JT vyriausioji žmogaus teisių komisarė Michelle Bachelet savo naujausioje 2021 m. spalio 7 d. ataskaitoje dėl Filipinų pabrėžė, kad visoje šalyje vykdomi nuolatiniai ir sunkūs žmogaus teisių pažeidimai ir nepaisoma pagrindinių žmogaus teisių standartų;
- J. kadangi 2020 m. spalio mėn. JT žmogaus teisių taryba pabrėžė, jog svarbu, kad Filipinų vyriausybė užtikrintų atskaitomybę už žmogaus teisių pažeidimus ir pažeidimus bei atliktų nepriklausomus, visapusiškus ir skaidrius šių pažeidimų tyrimus ir patrauktų baudžiamojon atsakomybėn visus asmenis, padariusius sunkius nusikaltimus;
- K. kadangi 2021 m. rugsėjo 15 d. Tarptautinio baudžiamojo teismo (TBT) ikiteisminio tyrimo kolegija paskelbė, kad įgaliojo prokuratūrą pradėti tyrimą dėl nusikaltimų žmoniškumui, įskaitant nužudymus, įvykdytus prezidento R. Duterte vadovaujamo karo su narkotikais kontekste, taip pat nužudymus, kuriuos 2011–2016 m. Davao mieste tariamai įvykdė Davao „mirties eskadronas“;
- L. kadangi 2018 m. kovo mėn. R. Duterte iniciatyva Filipinai pasitraukė iš Tarptautinio baudžiamojo teismo (TBT) po to, kai TBT pradėjo preliminarų skundo, pateikto prieš R. Duterte dėl didelio nužudymų skaičiaus vykdant kovos su narkotikais kampaniją, nagrinėjimą;
- M. kadangi, atsižvelgiant į būsimus 2022 m. gegužės mėn. rinkimus, pranešama, kad Filipinų kibernetinėje erdvėje daugėja šmeižto, neapykantos ir dezinformacijos kampanijų ir daugėja interneto „trolių“; kadangi socialinė žiniasklaida yra pagrindinis informacijos šaltinis Filipinuose; kadangi tokie išpuoliai ypač nukreipti prieš moteris ir mažumų grupes; kadangi neseniai už brukalų siuntimo ir nemanipuliavimo taisyklių pažeidimą buvo panaikinta daugiau kaip 300 socialinių tinklų paskyrų; kadangi Filipinų parlamentas, siekdamas kovoti su piktnaudžiavimu internete, priėmė įstatymą, pagal kurį reikalaujama, kad socialinės žiniasklaidos naudotojai, kurdami naujas paskyras, registruotų savo teisinę tapatybę; kadangi esama pagrįstų nuogąstavimų, kad vyriausybė gali piktnaudžiauti šiuo įstatymu ir pulti žurnalistus bei pilietinę visuomenę; kadangi Filipinų valdžios institucijos nekvietė ES atsiųsti rinkimų stebėjimo misijos;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- N. kadangi 2021 m. kovo 2 d. Filipinų Atstovų Rūmai per trečiąją svarstymą priėmė įstatymo projektą Nr. 7814, kuriame, Filipinų žmogaus teisių komisaro teigimu, „nustatomos preziuruojama asmenų, kaltinamų esant prekeiviams, finansuotojais, saugotojais, kenkėjais ir (arba) dalyvavimu kovojant su neteisėtais narkotikais, kaltė“ ir „taip pat bandoma vėl įvesti mirties bausmę“;
- O. kadangi Senate dar nepriimtas Atstovų Rūmų priimtas Žmogaus teisių gynėjų apsaugos įstatymas;
- P. kadangi, remiantis 2021 m. ES delegacijos Filipinuose parengtu lyčių padėties apibūdinimu, politikos, kultūros ir visuomenės patriarchalinės normos taip pat yra kodifikuojamos ir stiprinamos Filipinų įstatymuose bei politikoje, o tam vykti leidžia nuolat vyrų dominuojami teisės aktų leidėjai ir politikos formavimo organai; kadangi į dabartinius įstatymus, pvz., persvarstytą Baudžiamąjį kodeksą ir Šeimos kodeksą, vis dar įtrauktos nuostatos, kuriomis diskriminuojamos moterys;
- Q. kadangi Nobelio taikos premijos laureatė Maria Ressa, žurnalistė ir viena iš naujienų svetainės „Rappler“ įkūrėjų, 2019 m. buvo suimta už kibernetinį šmeižtą ir 2020 m. birželio 15 d. nuteista; kadangi 2021 m. nenustatyti ginkluoti asmenys nužudė žurnalistus Orlando Dinoy ir Reynante Cortes;
- R. kadangi senatorė Leila De Lima vis dar laikoma kalėjime po penkerių metų be teismo ir pateikus suklastotus kaltinimus; kadangi senatorė Leila De Lima buvo sulaikyta dėl diskriminacinių priežasčių, nes ji buvo puolama dėl jos politinių pažiūrų, taip pat dėl jos, kaip žmogaus teisių gynėjos ir moters, statuso ir kadangi šiais kardomojo kalinimo metais jai buvo atimtos rinkimų teisės bei galimybė nuotoliniu būdu stebėti bet kokią Senato posėdį; kadangi senatorė Leila De Lima, kuri paskelbė ketinanti vėl kandidatuoti į Senatą, neturės tokių pačių teisių ir galimybių vykdyti savo rinkimų kampaniją kaip kiti kandidatai;
- S. kadangi Filipinai yra bendrosios lengvatų sistemos plius (BLS+) lengvatomis besinaudojanti šalis; kadangi tai reiškia, kad Filipinai turi veiksmingai įgyvendinti 27 tarptautines konvencijas dėl žmogaus teisių, darbo teisių, aplinkos apsaugos ir gero valdymo; kadangi 2020 m. pagal šią sistemą 26 % viso Filipinų eksporto į ES (1,6 mlrd. EUR) buvo taikomas lengvatinis režimas;
1. griežtai smerkia tūkstančius neteisminių egzekucijų ir kitų sunkių žmogaus teisių pažeidimų, susijusių su „kova su narkotikais“; ragina ES imtis ryžtingų atsakomųjų veiksmų;
  2. Pakartoja savo raginimą Filipinų vyriausybei nedelsiant nutraukti bet kokią smurtą ir žmogaus teisių pažeidimus, nukreiptus prieš įtariamus narkotikus nusikaltėlius, įskaitant neteisėtus žudymus, savavališkus areštus, kankinimus ir kitus pažeidimus, ir išformuoti privačias bei valstybės remiamas sukarintas grupuotes, dalyvaujančias „kare prieš narkotikus“;
  3. Smerkia visus grasinimus, persekiojimą, bauginimą ir smurtą prieš asmenis, siekiančius atskleisti įtarimus dėl neteisminių egzekucijų ir kitų žmogaus teisių pažeidimų šalyje; smerkia vyriausybės pareigūnų taikomą aktyvistų, žurnalistų ir kritikų „paženklino“ praktiką, dėl kurios jiems gali būti padaryta žalos ir atsižvelgdamas į tai ragina išformuoti Nacionalinę vietos komunistinių ginkluotų konfliktų nutraukimo darbo grupę (NTF-ELCAC), kuri yra atsakinga už tokio „ženklino“ praktiką;
  4. ragina valdžios institucijas nutraukti organizacijų ir asmenų, įskaitant žmogaus teisių ir aplinkos gynėjus, žurnalistus, profesinių sąjungų aktyvistus bei bažnyčios ir humanitarinius darbuotojus, įtraukimo į juoduosius sąrašus veiklą; prašo vyriausybės išlaisvinti visus neteisėtai sulaikytus žmogaus teisių gynėjus, politinius disidentus ir žurnalistus, taip pat nedelsiant panaikinti visus jiems pateiktus politiška motyvuotus kaltinimus;
  5. ragina valdžios institucijas gerbti teisę į saviraiškos laisvę ir užtikrinti, kad žurnalistai galėtų dirbti be baimės; ragina nutraukti Maria Ressa, Frenchie Mae Cumpio ir visų kitų nepriklausomų žurnalistų persekiojimą;
  6. dar kartą ragina Filipinų valdžios institucijas nutraukti politinį senatorės Leilos De Lima persekiojimą, nurodyti nedelsiant ir besąlygiškai ją išlaisvinti, taip pat teisingai nagrinėjant bylą patraukti baudžiamojon atsakomybėn asmenis, kurie, kaip nustatyta, yra atsakingi už jos savavališką sulaikymą ir kitus prieš ją įvykdytus žmogaus teisių pažeidimus, pavyzdžiui, išpuolius dėl lyties ir jos teisės į tinkamą procesą pažeidimus; ragina ES ir toliu atidžiai stebėti bylos prieš senatorę L. De Limą raidą;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

7. griežtai smerkia prezidento R. Duterte seksistinius, žeminančius ir diskriminacinius pareiškimus apie moteris ir asmenis, kurie priskiria save LGBTIQ+ bendruomenei, ir primygtinai ragina prezidentą susilaikyti nuo smurto prieš juos kurstymo;
8. ragina Filipinų valdžios institucijas nedelsiant nešališkai, skaidriai, nepriklausomai ir prasmingai ištirti visas neteismines egzekucijas, įskaitant Jory Porquia, Randallo „Randy“ Echaniso ir Zaros Alvarez atvejus bei priverstinę Elenos Tijamo dingimą ir mirtį, taip pat įtariamus tarptautinės žmogaus teisių ir humanitarinės teisės pažeidimus, siekiant patraukti kaltininkus baudžiamojon atsakomybėn; ragina Filipinų valdžios institucijas užtikrinti visų vyresniųjų policijos pareigūnų ir politikų veiklos tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą tais atvejais, kai pagrįstai įtariama, kad jie tiesiogiai ir (arba) dėl vadovavimo ar atsakomybės už pavaldinių veiksmus yra atsakingi už nusikaltimus pagal tarptautinę teisę ir kitus sunkius žmogaus teisių pažeidimus;
9. reikalauja, kad Filipinų valdžios institucijos nedelsdamos surengtų konsultacijas su profesinėmis sąjungomis dėl veiksmų plano su nustatytais terminais, kurio tikslas – įgyvendinti po elektroninio keitimosi nuomonėmis parengtos TDO ataskaitos dėl Filipinų išvadas, ir kad Filipinų valdžios institucijos iki 2022 m. TDO konferencijos priimtų TDO aukšto lygio trišalę misiją į Filipinus, kuri stebėtų, kaip įgyvendinamos 2019 m. TDO išvados;
10. pabrėžia, kad už nacionalinės teisės ir tarptautinės žmogaus teisių teisės pažeidimus atsakingi asmenys, nepaisant jų rango ar padėties, turi būti patraukti atsakomybėn teisingai nagrinėjant bylas civiliniuose teismuose;
11. dar kartą patvirtina, kad nepritaria mirties bausmei, ir primena, kad baudžiamosios teisės aktai visada turi būti grindžiami nekaltumo prezumpcija;
12. ragina Filipinus iš dalies pakeisti arba panaikinti teisės aktus, kuriais toliau diskriminuojamos moterys, ir puoselėti bei ginti moterų teises;
13. pabrėžia, kad Tarptautinio baudžiamajo teismo I ikiteisminio tyrimo kolegija patenkino prokuroro prašymą pradėti tyrimą dėl nusikaltimų, priklausančių Teismo jurisdikcijai ir įtariamai įvykdytų Filipinų teritorijoje nuo 2011 m. lapkričio 1 d. iki 2019 m. kovo 16 d. „karo prieš narkotikus“ kampanijos metu;
14. labai apgailėstauja dėl Filipinų vyriausybės sprendimo pasitraukti iš Romos statuto; ragina vyriausybę pakeisti šį sprendimą; ragina Tarptautinį baudžiamąjį teismą ir toliau tirti įtarimus dėl nusikaltimų žmoniškumui vykdant žudymus, susijusius su „karu prieš narkotikus“; ragina Filipinų vyriausybę visapusiškai bendradarbiauti su Tarptautinio baudžiamajo teismo prokuratūra jai atliekant padėties Filipinuose tyrimą ir skubiai tobulinti ir geriau finansuoti nacionalines priemones, kuriomis užtikrinamas liudytojų ir tarpininkų saugumas;
15. ragina vyriausybę iš dalies pakeisti Kovos su terorizmu aktą bei jo įgyvendinimo taisykles ir nuostatas, kad jie atitiktų tarptautinius kovos su terorizmu standartus;
16. mano, kad tai, jog nėra viešai ir skaidriai atskleidžiamos visos išvados ir nėra aktyviai įtraukiamos nepriklausomos žmogaus teisių ir pilietinės visuomenės organizacijos, silpnina JT bendros žmogaus teisių propagavimo ir apsaugos Filipinuose programos pajėgumą stebėti žmogaus teisių padėtį šalyje ir dėl to negali būti imtasi reikiamų taisomųjų priemonių;
17. primygtinai ragina Filipinus visapusiškai įgyvendinti Čiabuvių tautų teisių aktą ir laikytis savo įsipareigojimų pagal tarptautinę teisę apsaugoti čiabuvių tautų žmogaus teises, be kita ko, ginkluoto konflikto metu; yra pasibaisėjęs prekybos žmonėmis, verbavimo kariniams veiksams ir vaikų įtraukimo į konfliktus veikla, kurią šalyje vykdo sukarintos organizacijos, ir ragina visus su šia veikla susijusius subjektus ją nutraukti;
18. baiminasi, kad būsimų rinkimų ir kampanijos laikotarpiu politinės teisės bus dar labiau pažeidžiamos ir ribojamos tiek internete, tiek ne internete; ragina visus kandidatus susilaikyti nuo dezinformacijos kampanijų ir interneto trolių armijų naudojimo, taip pat išpareigoti vykdyti sąžiningas ir faktais grindžiamas kampanijas, taip užkertant kelią tolesniam susiskaldymui Filipinų visuomenėje ir politikoje; ragina Filipinų valdžios institucijas glaudžiai bendradarbiauti su socialinės žiniasklaidos įmonėmis, kad būtų užkirstas kelias manipuliacijai, brukalams ir visiems kitiems mėginimams nuvertinti viešąjį diskursą;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

19. ragina Filipinų valdžios institucijas dėti daugiau pastangų siekiant užtikrinti sąžiningus ir laisvus rinkimus bei nepriešiškas sąlygas kampanijoms tiek internete, tiek ne internete; atsižvelgdamas į tai apgailestauja, kad Filipinų valdžios institucijos nekviestų ES atsiųsti rinkimų stebėjimo misijos; ragina Filipinų valdžios institucijas užtikrinti, kad rinkimų kampanija būtų saugi, laisva ir sąžininga, taip pat imtis priemonių, kuriomis visiems užtikrinama galimybė naudotis rinkimų kampanijos ištekliais; ragina ES delegaciją ir ES valstybių narių atstovybes remti tarptautinės rinkimų misijos siuntimą ir visapusiškai remti nepriklausomus vietos rinkimų stebėtojus, reguliariai susitikti su jais ir dėmesingai reaguoti į visus pranešimus apie rinkimų kampanijos metu vykusius incidentus, be kita ko, aptariant šias problemas tiesiogiai su Filipinų valdžios institucijomis;
20. apgailestauja dėl žmogaus teisių padėties blogėjimo Filipinuose vadovaujant prezidentui R. Duterte bei tikisi laisvų ir sąžiningų rinkimų, sukursiančių sąlygas sudaryti naują demokratinę vyriausybę, kuri laikytųsi žmogaus teisių, tirtų praeityje padarytus žmogaus teisių pažeidimus, patrauktų baudžiamojon atsakomybėn už juos atsakingus asmenis bei vėl prisijungtų prie Romos statuto;
21. ragina Komisiją nustatyti aiškius, viešus ir su vykdymo terminais susietus kriterijus, kuriuos Filipinai turėtų atitikti, kad laikytųsi savo įsipareigojimų žmogaus teisių srityje pagal BLS+ sistemą, taip pat dar kartą primygtinai ragina Komisiją tuo atveju, jei Filipinų valdžios institucijos iš esmės nepagerintų padėties ir nebūtų pasirengusios bendradarbiauti, nedelsiant pradėti procedūrą, kuri galėtų baigtis laikinu BLS+ lengvatų panaikinimu;
22. dar kartą ragina Komisijos pirmininko pavaduotoją ir Sąjungos vyriausiąjį įgaliotinį užsienio reikalams ir saugumo politikai atidžiai stebėti padėtį Filipinuose ir reguliariai teikti ataskaitas Europos Parlamentui;
23. ragina valstybes nares neeksportuoti jokių ginklų, sekimo technologijų ir kitos įrangos, kurią Filipinų valdžios institucijos gali naudoti vidaus represijoms;
24. ragina ES delegaciją ir šalyje veikiančias valstybių narių atstovybes teikti pirmenybę paramai pilietinei visuomenei ir naudotis visomis turimomis priemonėmis siekiant stiprinti savo paramą žmogaus teisių ir aplinkos gynėjų veiklai;
25. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai, valstybių narių vyriausybėms, Filipinų prezidentui, vyriausybei ir Kongresui, Pietryčių Azijos valstybių asociacijos (ASEAN) valstybių narių vyriausybėms, Jungtinių Tautų vyriausiajam žmogaus teisių komisarui, Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui ir Pietryčių Azijos valstybių asociacijos generaliniam sekretoriui.
-

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

P9_TA(2022)0050

Mirties bausmė Irane

2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl mirties bausmės Irane (2022/2541(RSP))

(2022/C 342/21)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezolucijas dėl Irano,
  - atsižvelgdamas į ES gaires dėl mirties bausmės,
  - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos žmogaus teisių gynėjų gaires,
  - atsižvelgdamas į ES visuotinę sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimą (ES Magnitskio aktą),
  - atsižvelgdamas į Europos išorės veikslių tarnybos atstovo spaudai 2022 m. sausio 30 d. pareiškimą dėl nuosprendžio Nagres Mohammadi atžvilgiu,
  - atsižvelgdamas į 1988 m. Jungtinių Tautų bet kokia forma sulaikytų ar įkalintų visų asmenų apsaugos principų sąvadą,
  - atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 18 d. JT vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biuro pareiškimą, kuriame prašoma nedelsiant paleisti dr. Ahmadrezą Djalali ir 2020 m. lapkričio 25 d. pareiškimą, kuriame Iranas raginamas sustabdyti mirties bausmės vykdymą,
  - atsižvelgdamas į JT Žmogaus teisių tarybos darbo grupės savavališko sulaikymo klausimais 2017 m. lapkričio 20–24 d. sesijoje priimtą nuomonę dėl Ahmadrezos Djalali (Irano Islamo Respublika),
  - atsižvelgdamas į 1966 m. Tarptautinių pilietinių ir politinių teisių paktą,
  - atsižvelgdamas į 1948 m. Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,
  - atsižvelgdamas į 1989 m. JT vaiko teisių konvenciją,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 144 straipsnio 5 dalį ir 132 straipsnio 4 dalį,
- A. kadangi visiškas mirties bausmės panaikinimas pasaulyje yra vienas iš pagrindinių ES žmogaus teisių politikos tikslų;
- B. kadangi, JT duomenimis, nuo 2021 m. sausio 1 d. iki gruodžio 1 d. Irane mirties bausmė įvykdyta mažiausiai 275 asmenims, įskaitant mažiausiai du nusikaltimą veiką įvykdžiusius vaikus ir 10 moterų; kadangi Irane įvykdoma daugiausia mirties bausmių vienam gyventojui pasaulyje; kadangi Irano valdžios institucijos paskelbė mirties bausmes už su protestais susijusius kaltinimus ir įvykdė egzekucijas tiems, kuriems pateikti kaltinimai dėl plačiai paplitusių protestų, tačiau neatliko jokio skaidraus tyrimo dėl rimtų įtarimų, kad saugumo pareigūnai naudoja pernelyg didelę ir mirtiną jėgą prieš protestuotojus; kadangi kaliniai Irane dažnai kankinami ir dėl to kyla susirūpinimas, kad mirties bausmė kaliniams skiriama remiantis melagingais prisipažinimais už nusikaltimus, kurių jie nepadarė;
- C. kadangi Iranas taiko ir vykdo mirties bausmę nepilnamečiams, pažeisdamas savo įsipareigojimus pagal JT vaiko teisių konvenciją; kadangi nuo 2009 m. iki 2020 m. rugsėjo mėn. pranešta apie mažiausiai 67 mirties bausmes nepilnamečiams nusikalstamos veikos vykdytojams; kadangi 2022 m. sausio mėn. Irane mirties bausmės įvykdymo laukė 85 nepilnamečiai nusikalstamos veikos vykdytojai;
- D. kadangi mirties bausmė neproporcingai taikoma etninėms ir religinėms mažumoms, ypač beludžiams, kurdams, arabams ir bahajams; kadangi baudžiamajame kodekse homoseksualumas laikomas nusikaltimu ir mirties bausmė taikoma LGBTIQ asmenims; kadangi moterims taikoma mirties bausmė dėl keleto tiesiogiai su jomis susijusių įstatymų diskriminacinio pobūdžio;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- E. kadangi, pasak organizacijos „Žurnalistai be sienų“, po to, kai 2020 m. gruodžio 12 d. įvykdyta mirties bausmė Rouhollahui Zamui, Irane mirties bausmė įvykdyta daugiau žurnalistų nei bet kurioje kitoje šalyje; kadangi Iranas vis dar yra viena iš represyviausių žurnalistų atžvilgiu šalių pasaulyje, o priekabiavimas žurnalistų ir žiniasklaidos priemonių atžvilgiu nesiliauja;
- F. kadangi Švedijos ir Irano pilietis dr. Ahmadreza Djalali, Laisvojo Briuselio universiteto ir Rytų Pjemono universiteto mokslininkas, 2017 m. spalio mėn. buvo nuteistas mirties bausme už melagingus kaltinimus šnipinėjimu po to, kai buvo surengtas labai neteisingas teismo procesas, grindžiamas kankinimu išgautu prisipažinimu; kadangi jis periodiškai kalinamas vienutėje Evino kalėjime;
- G. kadangi daugybe atvejų pranešama apie nežmoniškas ir žeminančias sąlygas, ypač Evino kalėjime, ir galimybių gauti tinkamą medicininę priežiūrą kalinimo metu stoką – visa tai pažeidžia Jungtinių Tautų standartines minimalias elgesio su kaliniiais taisykles;
- H. kadangi Irane savavališkai sulaikyti kiti ES piliečiai; kadangi Iranas nepripažįsta dvigubos pilietybės ir taip riboja užsienio ambasadų galimybes susisiekti su šalyje sulaikytais jų piliečiais, turinčiais dvigubą pilietybę;
- I. kadangi 2022 m. sausio mėn. bokso čempionas Mohammad Javad buvo nuteistas mirties bausme po to, kai buvo apkaltintas „korupcijos skleidimu Žemėje“; kadangi 2020 m. rugsėjo mėn. mirties bausmė buvo įvykdyta imtynininkui Navidui Afkariui, kuris pareiškė, kad buvo kankinamas dėl melagingo prisipažinimo; kadangi jų bausmės yra tiesiogiai susijusios su jų taikiu naudojimu savo teisėmis į saviraiškos ir susirinkimų laisvę;
- J. kadangi Mohammado Javado ir Navido Afkario apkaltinamieji nuosprendžiai yra padažnėjusio susidorojimo su sportininkais Irane dalis;
- K. kadangi Narges Mohammadi, Pero Angero premijos laureatė ir viena iš kampanijos prieš mirties bausmę Irane lyderių, neseniai buvo nuteista dar aštuonerius metus kalėti ir 70 kirčių bausme;
- L. kadangi žinoma žmogaus teisių srities teisininkė Nasrin Sotoudeh, kuri, be kita ko, vykdė laipsniško mirties bausmės panaikinimo kampanijas ir aktyviai dirbo su jaunesni kaliniiais, kurie buvo nuteisti mirties bausme už nusikaltimus, kuriuos jie įvykdė būdami jaunesni nei 18 metų, 2019 m. kovo mėn. buvo nuteista 33 metų ir šešių mėnesių laisvės atėmimo bausme; kadangi Europos Parlamentas Nasrin Sotoudeh skyrė 2012 m. Sacharovo premiją už minties laisvę, pripažindamas jos puikų darbą ginant žmogaus teises;
- M. kadangi iki šiol nebuvo atliktas joks tyrimas dėl 1988 m. įvykusių didelio masto prievartinių politinių disidentų dingimų ir be teismo įvykdytų mirties bausmių, ir niekas už juos nebuvo patrauktas atsakomybėn;
- N. kadangi dėl žmogaus teisių pažeidimų ES taiko ribojamąsias priemones Iranui nuo 2011 m., šios priemonės apima turto išaldymą ir draudimą išduoti vizą asmenims ir subjektams, įvykdžiusiems sunkius žmogaus teisių pažeidimus, taip pat draudimą į Iraną eksportuoti įrangą, kuri galėtų būti naudojama vidaus represijoms vykdyti arba telekomunikacijoms stebėti; kadangi šios priemonės reguliariai atnaujinamos ir jų taikymas buvo pratęstas iki 2022 m. balandžio 13 d.;
- O. kadangi nuo tada, kai 2021 m. rugpjūčio mėn. Ebrahim Raisi pradėjo eiti prezidento pareigas, labai padaugėjo egzekucijų, įskaitant moterų egzekucijas;
- P. kadangi, remiantis pranešimais, kiekvienais metais Irane žiauriai nužudoma 400–500 moterų per vadinamuosius „žudymus dėl garbės“; kadangi pagal Irano baudžiamąjį kodeksą „žudymai dėl garbės“ tam tikromis aplinkybėmis yra leistini už tai nebaudžiant; kadangi moterys ir vyrai dažnai nesulaukia teisingumo už nusikaltimus, įvykdytus prieš juos „garbės“ vardan; kadangi 2022 m. vasario 5 d. pietvakariniame Ahvazo mieste Monai Heydari jos vyras nukirto galvą ir vėliau žygiavo gatvėmis rodydamas jos nukirstą galvą; kadangi 2020 m. gegužės mėn. 13 metų amžiaus Romina Ashrafi jos pačios tėvas nukirto galvą su pjautuvu jai miegant;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

Q. kadangi JAV Valstybės departamentas nurodė, kad pastaraisiais metais Iranas tebėra pasaulyje labiausiai terorizmą remianti valstybė, teikianti politinę, finansinę, operatyvinę ir logistinę paramą įvairioms grupuotėms, įtrauktoms tiek į ES teroristų sąrašą, tiek į JAV užsienio teroristinių organizacijų sąrašą;

1. pakartoja, kad jokiais aplinkybėmis griežtai nepritaria mirties bausmei; ragina Irano vyriausybę nedelsiant paskelbti mirties bausmės taikymo moratoriumą kaip žingsnį siekiant panaikinti mirties bausmę ir pakeisti visus mirties nuosprendžius kitomis bausmėmis;

2. ragina Irano Islamo Respublikos valdžios institucijas skubiai iš dalies pakeisti Irano Islamo baudžiamojo kodekso 91 straipsnį, kad būtų aiškiai uždrausta taikyti mirties bausmę už nusikaltimus, kuriuos padarė jaunesni nei 18 metų asmenys, bet kokiomis aplinkybėmis ir nesuteikiant jokio pasirinkimo teisėjams savo nuožiūra skirti mirties bausmę arba įkalinimą iki gyvos galvos be galimybės būti išlaisvintiems;

3. reiškia gilią užuojautą visų nekaltų aukų šeimoms, draugams ir kolegoms;

4. pabrėžia, kad reikia užtikrinti saugią ir palankią aplinką, kurioje būtų galima ginti ir skatinti žmogaus teises nebijant atsakomųjų veiksmų, bausmių ar bauginimo; tvirtai remia Irano gyventojus, siekiančius ir norinčius sukurti laisvą, stabilią, įtraukią ir demokratinę valstybę, kuri laikosi savo nacionalinių ir tarptautinių įsipareigojimų žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių srityje;

5. primygtinai ragina Irano valdžios institucijas nedelsiant panaikinti visus kaltinimus dr. Ahmadrezai Djalali, paleisti jį į laisvę ir išmokėti jam kompensaciją, taip pat nustoti grasinti jo šeimai Irane ir Švedijoje;

6. pakartoja savo skubų raginimą Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai ir ES valstybėms narėms dėti visas pastangas siekiant užkirsti kelią dr. Ahmadrezos Djalali mirties bausmei;

7. primygtinai ragina Irano valdžios institucijas nedelsiant bendradarbiaujant su ES valstybių narių ambasadomis Teherane sudaryti išsamų dvigubą – ES šalių ir Irano – pilietybę turinčių asmenų, šiuo metu kalinamų Irano kalėjimuose, sąrašą;

8. ragina visas valstybes nares drauge pateikti viešus pareiškimus ir imtis diplomatinių iniciatyvų, siekiant stebėti neteisingus teismo procesus ir lankytis kalėjimuose, kuriuose kalinami žmogaus teisių gynėjai ir kiti sąžinės kaliniai, įskaitant ES piliečius Irane, laikantis ES gairių dėl žmogaus teisių gynėjų; ragina nedelsiant panaikinti visus kaltinimus visiems savavališkai sulaukytiems ES piliečiams;

9. ragina Irano valdžios institucijas paleisti visus politinius kalinius, įskaitant žmogaus teisių gynėjus, ypač garsią žmogaus teisių gynėją Narges Mohammadi, politikos srityje dirbantį žurnalistą Mehdi Mahmoudianą, kuris neseniai buvo nuteistas kalėti dar septynis mėnesius dėl to, kad kovojo prieš mirties bausmę, ir Sacharovo premijos laureatę Nasrin Sotoudeh;

10. smerkia sistemingus kankinimus Irano kalėjimuose ir ragina nedelsiant sustabdyti visų formų kankinimus ir nustoti netinkamai elgtis su visais kalinamais asmenimis; smerkia praktiką, pagal kurią kalinamiems asmenims neleidžiama skambinti telefonu ir pasimatyti su šeimos nariais; reiškia didelį susirūpinimą dėl to, kad sulaukytiesiems nesuteikiama galimybė apklaustų metu naudotis teisiniu atstovavimu;

11. griežtai smerkia tai, kad Irane nuolat blogėja žmogaus teisių padėtis, ypač asmenų, priklausančių etninėms ir religinėms mažumoms, nes jie patiria sistemingą politinę, ekonominę, socialinę ir kultūrinę diskriminaciją; apgailestauja dėl didelį nerimą keliančio mirties bausmės taikymo protestuotojams, disidentams, žmogaus teisių gynėjams ir mažumų grupių nariams atvejų gausėjimo;

12. ragina Irano valdžios institucijas kovoti su visų formų diskriminacija, nukreipta prieš etninėms ir religinėms mažumoms priklausančius asmenis, įskaitant beludžius, kurdus, arabus, bahajus, krikščionis bei LGBTIQ asmenis, ir nedelsiant besąlygiškai išlaisvinti visus asmenis, įkalinčius už naudojimąsi savo teise į religijos ar tikėjimo laisvę ar seksualinę orientaciją;

13. kuo griežčiausiai smerkia mirties bausmės taikymą už tos pačios lyties asmenų santykius, kurie Irane vis dar yra neteisėti;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

14. ragina Irano valdžios institucijas nedelsiant panaikinti „Jaunimo populiacijos ir šeimos apsaugos“ įstatymą ir užtikrinti galimybę bet kokiomis aplinkybėmis naudotis viešosiomis lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugomis, įskaitant saugias, teisėtas, nemokamas ir kokybiškas abortų paslaugas; primena, kad atsisakymas atlikti moterims abortus yra smurto lyties pagrindu forma ir gali prilygti kankinimui ar žiauriam, nežmoniškam ir žeminančiam elgesiui; griežtai smerkia Irano valdžios institucijų grasinimus skirti už abortus mirties bausmę ir ragina Irano valdžios institucijas visų pirma nedelsiant panaikinti šią nuostatą; ragina ES ir valstybes nares bendradarbiauti su JT atidžiai stebint naująjį „Jaunimo populiacijos ir šeimos apsaugos“ įstatymą, jo poveikį gimdyvių mirtims ir visus pokyčius, susijusius su mirties bausmės už abortus taikymu;
  15. pabrėžia, kad Irano piliečiai, įgyvendindami piliečių pradėtas iniciatyvas, nuolat ragina panaikinti mirties bausmę ir nutraukti jos taikymą žmogaus teisių gynėjams ir neproporcingą jos taikymą mažumoms; remia Irano pilietinę visuomenę ir jos taikias pastangas siekti, kad būtų laikomasi žmogaus teisių;
  16. ragina Iraną leisti apsilankyti visiems pagal JT žmogaus teisių tarybos specialiąsias procedūras paskirtiems asmenims, įskaitant JT specialųjį pranešėją žmogaus teisių padėties Irano Islamo Respublikoje klausimais, ir visapusiškai su jais bendradarbiauti;
  17. primygtinai ragina ES savo dvišaliuose santykiuose su Iranu kelti žmogaus teisių pažeidimų klausimą; ragina Komisijos pirmininko pavaduotoją ir Sąjungos vyriausiąjį įgaliotinį užsienio reikalams ir saugumo politikai užtikrinti, kad Europos išorės veiksmų tarnyba toliau keltų žmogaus teisių klausimus ES ir Irano aukšto lygio dialogo kontekste; dar kartą patvirtina, kad pagarba žmogaus teisėms yra pagrindinė ES ir Irano santykių plėtojimo dalis;
  18. palankiai vertina tai, kad Taryba patvirtino ES visuotinių sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimą (ES Magnitskio aktą), nes tai svarbi priemonė, pagal kurią ES gali taikyti sankcijas žmogaus teisių pažeidėjams; ragina imtis tikslių priemonių taikant dabartinę ES sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimą Iranui arba ES visuotinių sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimą (ES Magnitskio aktą) Irano pareigūnams, kurie įvykdė šturkščius žmogaus teisių pažeidimus, įskaitant mirties bausmės vykdymą ir savavališką dvigubą pilietybę turinčių asmenų bei užsienio piliečių sulaikymą Irane, sankcijas taikant ir teisėjams, kurie mirties bausme nuteisė žurnalistus, žmogaus teisių gynėjus, politinius disidentus ir aktyvistus;
  19. mano, kad reikės tolesnių tikslinių sankcijų, jei Irano valdžios institucijos, nepaisydamos ES ir jos valstybių narių prašymų, neišlaisvins A. Djalali;
  20. pabrėžia destabilizuojantį Irano režimo vaidmenį visame regione ir smerkia tai, kad Irano režimas yra atsakingas už daugybės civilių gyventojų mirtį Sirijoje, Jemene ir Irake;
  21. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotinui užsienio reikalams ir saugumo politikai, Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui, Irano Islamo Respublikos aukščiausiam vadovui ir prezidentui ir Irano Medžliso nariams.
-

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

P9_TA(2022)0051

Politinė krizė Burkina Fase

2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl politinės krizės Burkina Fase (2022/2542(RSP))

(2022/C 342/22)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezolucijas, ypač į 2019 m. gruodžio 19 d. rezoluciją dėl žmogaus teisių, įskaitant religijos laisvę, pažeidimų Burkina Fase ⁽¹⁾ ir 2020 m. rugsėjo 16 d. rezoluciją dėl ES ir Afrikos bendradarbiavimo saugumo srityje Sahelio regione, Vakarų Afrikoje ir Somalio pusiasalyje ⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į 2022 m. sausio 26 d. Sąjungos vyriausiojo įgalotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai deklaraciją ES vardu dėl naujausių įvykių Burkina Fase,
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų generalinio sekretoriaus 2022 m. sausio 24 d. pareiškimą dėl Burkina Faso,
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos 2022 m. vasario 9 d. pareiškimą dėl padėties Burkina Fase,
- atsižvelgdamas į 2022 m. sausio 28 d. Vakarų Afrikos valstybių ekonominės bendrijos (ECOWAS) valstybių ir vyriausybės vadovų neeilinio aukščiausiojo lygio susitikimo baigiamąjį komunikatą dėl politinės padėties Burkina Fase,
- atsižvelgdamas į ECOWAS protokolą dėl demokratijos ir gero valdymo,
- atsižvelgdamas į Afrikos Sąjungos Taikos ir saugumo tarybos 2022 m. sausio 31 d. įvykusiame 1062-ajame posėdyje priimtą baigiamąjį komunikatą dėl padėties Burkina Fase,
- atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 9 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgalotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą „Visapusiškos strategijos su Afrika kūrimas“ (JOIN(2020)0004),
- atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 11 d. Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybių grupės (AKR) ir ES jungtinės parlamentinės asamblėjos ir ES rezoluciją dėl demokratijos ir konstitucijų laikymosi ES ir AKR šalyse,
- atsižvelgdamas į 2020 m. balandžio 28 d. bendrą Europos Vadovų Tarybos narių ir Sahelio penketuko (Sahelio G 5 šalių grupės) valstybių narių deklaraciją,
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslus (DVT), visų pirma 16-ą tikslą, susijusį su taikių ir įtraukių visuomenių skatinimu siekiant darnaus vystymosi,
- atsižvelgdamas į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,
- atsižvelgdamas į Burkina Faso Respublikos Konstituciją,
- atsižvelgdamas į Kotonu susitarimą,
- atsižvelgdamas į Afrikos demokratijos, rinkimų ir valdymo chartiją,
- atsižvelgdamas į Afrikos Sąjungos konvenciją dėl šalies viduje priverstinai migravusių asmenų apsaugos ir pagalbos jiems Afrikoje,

⁽¹⁾ OL C 255, 2021 6 29, p. 45.

⁽²⁾ OL C 385, 2021 9 22, p. 24.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į 1966 m. Tarptautinių pilietinių ir politinių teisių paktą,
  - atsižvelgdamas į 1979 m. Konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 144 straipsnio 5 dalį ir 132 straipsnio 4 dalį,
- A. kadangi 2022 m. sausio 24 d. Burkina Faso kariuomenė, vadovaujama pulkininko leitenanto Paulio-Henri Sandaogo Damibos ir savavališkai pasiskelbusio Patriotinio judėjimo už išsaugojimą ir atkūrimą (MPSR), nuvertė išrinktą vyriausybę, kuriai vadovavo prezidentas Roch Marc Christian Kaboré; kadangi Burkina Faso Konstitucinis Teismas vėliau pripažino pulkininką leitenantą P.-H. S. Damibą naujuoju *de facto* valstybės vadovu;
- B. kadangi prieš pat perversmą prezidentas R. M. Ch. Kaboré 2020 m. vykusiuose demokratinuose rinkimuose buvo išrinktas antrajai kadencijai; kadangi jis buvo priverstas pranešti, kad jis palieka prezidento postą, ir atsistatydinti iš pareigų; kadangi nuo to laiko, kai įvyko perversmas, jis yra sulaukęs ginkluotųjų pajėgų, o jo ryšiai su išore yra apriboti; kadangi Liaudies judėjimas už pažangą (MPP) – prezidento R. M. Ch. Kaboré partija – 2022 m. sausio 26 d. patikino, kad jis namų arešto sąlygomis laikomas prezidento vietoje ir jam skirtas gydytojas;
- C. kadangi perėmusi valdžią karinė chunta paskelbė sustabdanti konstitucijos galiojimą ir paleidžianti vyriausybę bei Nacionalinę Asamblėją; kadangi 2022 m. sausio 31 d. konstitucijos galiojimas buvo atkurtas; kadangi pulkininkas leitenantas P.-H. S. Damiba per televiziją paskelbė, kad Burkina Faso laikysis savo tarptautinių įsipareigojimų;
- D. kadangi kariuomenės įvykdytą valdžios užgrobimą Burkina Faso pilietinė visuomenė priėmė itin atsargiai ir gana nuolaidžiai;
- E. kadangi po karinio perversmo Afrikos Sąjunga, ECOWAS ir Frankofonijos nuolatinė taryba sustabdė Burkina Faso narystę; kadangi ECOWAS ir Jungtinės Tautos nusiuntė tarpžinybinę delegaciją ir paprašė taikyti trumpą pereinamąjį laikotarpį bei paleisti į laisvę prezidentą R. M. Ch. Kaboré; kadangi 2022 m. vasario 3 d. ECOWAS nusprendė netaikyti naujų sankcijų Burkina Faso, bet paprašė naujosios šalies valdžios pateikti „pagrįstą konstitucinės tvarkos atkūrimo tvarkaraštį“;
- F. kadangi 2022 m. vasario 8 d. buvo įsteigtas techninis komitetas, į kurio sudėtį įeina nekariniai subjektai, ir jam pavesta apibrėžti pereinamojo laikotarpio parametrus; kadangi komitetas turi per dvi savaites pasiūlyti pereinamojo laikotarpio chartijos projektą; kadangi techninio komiteto darbas turi būti susijęs su teritorinio vientisumo atkūrimu, taikos stiprinimu sudarant sąlygas šalies viduje perkeltiems asmenims laipsniškai grįžti į savo kilmės vietas, geru valdymu ir konstitucinės tvarkos atkūrimu;
- G. kadangi MPSR teigė, kad perversmas surengtas reaguojant į blogėjančią saugumo padėtį šalyje; kadangi 2017 metais Burkina Faso vyriausybė pradėjo saugumo sektoriaus reformos procesą, įsteigdama nacionalinę gynybos ir saugumo tarybą, kurios tikslas – modernizuoti saugumo sektorių ir kovoti su korupcija jame; kadangi stiprėjo civilių gyventojų, opozicijos ir kariuomenės nepasitenkinimas ir kritika dėl prezidento R. M. Ch. Kaboré nesugebėjimo kovoti su korupcija ir veiksmingai spręsti ypač opių saugumo, socialinių ir ekonominių problemų šalyje, kurias sukėlė plintantys smurtiniai teroristinių grupuočių išpuoliai;
- H. kadangi saugumo padėtis Sahelio regione yra tiesioginė regiono destabilizavimo ir ginklų platinimo po 2011 m. intervencijos į Libiją pasekmė;
- I. kadangi 2016–2021 metais nacionalinis gynybos ir saugumo biudžetas padidėjo nuo 240 mln. EUR iki 650 mln. EUR, t. y. išaugo daugiau kaip 170 proc.; kadangi šios išlaidos nepagerino kareivių gyvenimo sąlygų ar veiklos pajėgumų, iš dalies dėl išvešėjusios netinkamo finansų valdymo problemos;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- J. kadangi per pastaruosius šešerius metus nuo džihadistų ir sukilėlių išpuolių žuvo tūkstančiai asmenų; kadangi per dvejus metus uždaryta daugiau kaip 1 000 mokyklų ir daugybė žmonių pabėgo iš savo namų, kad išvengtų smurto; kadangi 2021 m. birželio mėn. per daugiausia gyvybių nuo 2015 metų nusinešusių išpuolių Solhano ir Tadarjato kaimuose žuvo 174 žmonės; kadangi 2021 m. lapkričio 4 d. per džihadistų išpuolį prieš žandarmerijos įgulą Burkina Faso šiaurėje esančiame Inatos kaime žuvo 53 iš 120 kareivių, kurie laukė logistikos atsargų ir paramos, įskaitant maisto davinius; kadangi organizacija „Human Rights Watch“ pranešė apie saugumo pajėgų ir vyriausybę remiančių karinių grupuočių įvykdytas šimtų įtariamųjų neteismines egzekucijas ir kadangi beveik nė vienas iš šių išpuolių nebuvo ištirtas ir niekas nebuvo patrauktas baudžiamojon atsakomybėn;
- K. kadangi didėjant nesaugumui 2021 m. lapkričio mėn. protestuodami į gatves išėjo daugybė žmonių; kadangi vyriausybė atjungė interneto ryšį ir taip padidino gyventojų nepasitenkinimą ir susilaukė žmogaus teisių organizacijų bei šalies pilietinių judėjimų kritikos;
- L. kadangi 2022 m. sausio 22 d. piliečiams protestuojant dėl blogėjančios saugumo padėties šalyje Uagadugu ir Bobo Diulase – dviejuose didžiausiuose Burkina Faso miestuose – kilo smurtinės demonstracijos; kadangi praėjus dviem dienoms nuo tada, kai sostinėje Uagadugu riaušių policija susidūrė su protestuotojais prieš vyriausybę, valdžią paėmė kariuomenė;
- M. kadangi dėl sparčiai plintančio smurto padėtis Burkina Faso peraugo į vieną sparčiausiai augančių priverstinės migracijos ir apsaugos krizių pasaulyje – persikelti teko ne mažiau kaip 1,6 mln. asmenų; kadangi daugiau kaip 19 000 Burkina Faso gyventojų pabėgo į Dramblio Kaulo Krantą, Malį, Nigerį ir Beniną; kadangi šalies viduje perkeltų asmenų skaičius pernai padidėjo ir viršijo 1,5 mln. – padidėjimas siekė 50 proc.; kadangi Sahelio regione vyksta precedento neturintis masinis gyventojų kėlimasis iš kaimo, nes priversti migruoti asmenys keliasi į miestų teritorijas, kur jie susiduria su naujais pavojais; kadangi tarp šalies viduje perkeltų asmenų ypač didelė grėsmė, įskaitant seksualinį išnaudojimą ir išnaudojimą darbe, smurtą dėl lyties, priverstinį verbavimą ir prekybą žmonėmis, kyla moterims ir jaunimui; kadangi Burkina Faso gyventojos moterys, kurios turi perpus mažiau galimybių gauti išsilavinimą nei vyrai, yra labiausiai paveiktos itin didelio skurdo šalyje;
- N. kadangi ekstremali klimato padėtis daro pastebimą ir ypač žalingą poveikį Sahelio regionui ir lemia sausrą, pasėlių žuvimą, priverstinę migraciją, konfliktus dėl žemės ir išteklių, maisto stygių ir skurdą; kadangi galimybės gauti išsilavinimą, įsidarbinimo galimybių ir pajamų nepakankamumas skatina verbavimą į ekstremistines organizacijas ir džihadistų judėjimus ir taip didina regiono nestabilumą;
- O. kadangi neseniai įvykęs perversmas ir blogėjanti padėtis Malyje turėjo įtakos padėčiai Burkina Faso; kadangi neseniai įvykęs perversmas taip pat yra ketvirtasis perversmas Vakarų Afrikoje per mažiau nei dvejus metus; kadangi didėjantis perversmų skaičius rodo didelę Vakarų Afrikos politinių sistemų krizę;
- P. kadangi Sahelio G 5 šalių grupė (Burkina Faso, Čadas, Malis, Mauritanija ir Nigeris), kurią, be kita ko, remia ES ir AS, koordinuoja veiksmus regioninio vystymosi ir saugumo srityje, siekdama kovoti su terorizmu ir užtikrinti stabilumą regione, tačiau ji nesugeba įtikinti vietos gyventojų, kad ji yra efektyvi;
- Q. kadangi Rusijos samdomų karinių pajėgų grupė raštu kreipėsi į Burkina Faso perversmo lyderius ir pasisiūlė apmokėti šalies kariuomenę kovoti su džihadistais;
1. smerkia ginkluotųjų pajėgų įvykdytą perversmą prieš demokratiškai išrinktą Burkina Faso vyriausybę ir reiškia susirūpinimą dėl jo; pabrėžia, kad būtina skubiai atkurti konstitucinę tvarką, ir, be kita ko, nedelsiant sugrąžinti civilinę vyriausybę;
  2. ragina nedelsiant ir besąlygiškai išlaisvinti prezidentą R. M. C. Kaboré ir visus kitus vyriausybės pareigūnus;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

3. palankiai vertina paskelbimą apie sukurta techninį komitetą, kuris nustatys tolesnius pereinamojo proceso etapus; atkreipia dėmesį į pulkininko leitenanto P.-H. S. Damibos viešus pareiškimus, kuriais jis išsipareigojo kaip įmanoma greičiau sugrąžinti įprastą konstitucinį gyvenimą ir nurodė kad šalis ir toliau laikysis tarptautinių išsipareigojimų; ragina karinę vadovybę vykdyti Burkina Faso tarptautinius išsipareigojimus, įskaitant visapusišką žmogaus teisių laikymąsi ir kovą su teroristinėmis organizacijomis, glaudžiai bendradarbiaujant su tarptautine bendruomene;
4. dar kartą reiškia savo paramą ECOWAS ir AS pastangas tarpininkauti sprendžiant šią krizę; ragina tarptautinę bendruomenę, įskaitant Europos išorės veikslių tarnybą (EIVT) ir Komisiją, toliau palaikyti dialogą su Burkina Faso valdžios institucijomis, kad būtų užtikrintas savalaikis ir demokratinis perėjimas prie civilių vadovaujamos vyriausybės; ragina Burkina Faso valdžios institucijas ir techninį komitetą nustatyti aiškius terminus ir procesus, kad būtų kuo greičiau surengti įtraukūs ir skaidrūs rinkimai;
5. pabrėžia, kad būtina vykdyti tikrą ir sąžiningą nacionalinį dialogą, kuriame dalyvautų visi pilietinės visuomenės sektoriai, siekiant apibrėžti aiškią Burkina Faso demokratijos ateities viziją;
6. primygtinai ragina visas Burkina Faso partijas išsaugoti spaudos laisvę siekiant užtikrinti, kad vietos ir tarptautinės žiniasklaidos organizacijos galėtų laisvai atlikti savo darbą, be kita ko, fiksuodamos šalies viduje perkeltų asmenų padėtį ir saugumo pajėgų operacijas;
7. ragina Sėkmingo pereinamojo laikotarpio nacionalinio koordinavimo instituciją (CNRT) stebėti valdžios institucijas ir reikalauti, kad jos užtikrintų žmogaus teisių gynėjų ir pilietinės visuomenės organizacijų apsaugą joms vykdančios savo įgaliojimus ir, be kita ko, smerkti žmogaus teisių pažeidimus, policijos smurtą ir pernelyg didelės jėgos naudojimą; ragina ES ir jos valstybes nares padidinti žmogaus teisių gynėjų Burkina Faso apsaugą ir paramą jiems ir, kai tinkama, supaprastinti skubų vizų išdavimą ir suteikti laikiną prieglobstį ES valstybėse narėse;
8. primena, kad nesugebėjimas kovoti su nebaudžiamumu už praeityje saugumo tarnybų ir nereguliuojamų karinių grupuočių įvykdytus žiaurumus trukdo siekti taikos Burkina Faso; ragina Burkina Faso valdžios institucijas apsaugoti įtariamųjų, sulaikytų per kovos su terorizmu operacijas, teises ir užtikrinti, kad už žmogaus teisių pažeidimus atsakingi asmenys būtų patraukti atsakomybėn; pažymi, kad demokratinis įgaliojimų neturintiems save pasiskyrusios vyriausybės buvimas kenkia pastangoms stiprinti teisinę valstybę ir atskaitomybę;
9. dar kartą nurodo, kad civilių gyventojų apsauga ir saugumas yra viena iš pagrindinių bet kurios vyriausybės užduočių, ir pabrėžia, kad Burkina Faso reikėtų imtis papildomų priemonių, kad būtų pagerinta civilių gyventojų apsauga;
10. primygtinai ragina Komisiją, EIVT ir valstybes nares toliau teikti pirmenybę paramai Burkina Faso teismų ir saugumo sektoriaus reformai, siekiant užtikrinti, kad būtų skirta pakankamai išteklių ir techninės pagalbos esminei saugumo sektoriaus reformai, skaidriam ir konstruktyviam civilinės ir karinės valdžios bendradarbiavimui ir atnaujintoms kovos su korupcija pastangoms;
11. ragina ES ir jos valstybes nares padidinti finansinę paramą ir humanitarinę pagalbą, kad būtų patenkinti neatidėliotini Burkina Faso žmonių, ypač perkeltųjų asmenų ir pabėgėlių kaimyninėse šalyse, poreikiai;
12. ragina Burkina Faso valdžios institucijas peržiūrėti specialiųjų pajėgų, 2021 m. gegužės mėn. įkurto naujo karinio padalinio, statuto nuostatą dėl imuniteto, kuria nustatoma, kad specialiųjų pajėgų nariai negali būti teisiami teisme dėl bet kokių veiksmų, kurių jie ėmėsi per savo operacijas, taip pažeidžiant aukų teises į teisingumą ir žalos atlyginimą;
13. ragina ES valstybes nares laikytis savo tarptautinių išsipareigojimų eksportuojant ginklus į ES nepriklausančias šalis taikyti kruopštaus tikrinimo ir susekimo sistemą, kaip nustatyta Sutartyje dėl prekybos ginklais, kad būtų išvengta netinkamo jų naudojimo ir žmogaus teisių pažeidimų didinimo;
14. išreiškia susirūpinimą dėl bendros demokratijos padėties regione ir ragina visus – tiek vidaus, tiek tarptautinius veikėjus apsvaistyti per įvairius perversmus išmoktas pamokas ir tai, kaip geriau remti ir skatinti demokratinius procesus regione;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

15. ir toliau yra tvirtai įsitikinęs, kad „Vagnerio grupės“ pajėgų buvimas Vakarų Afrikoje prieštarauja tikslui Burkina Faso pasiekti taiką, saugumą ir stabilumą ir užtikrinti jos gyventojų apsaugą; ragina per būsimą ES ir Afrikos aukščiausiojo lygio susitikimą išsamiai aptarti „Vagnerio grupės“ ir kitų privačių karinių bendrovių veiklą Afrikoje;
  16. pabrėžia, kad terorizmas ir nestabilumas Sahelio regione prieštarauja ir kenkia demokratijos įtvirtinimui ir teisės viršenybei; primena, kad siekiant sustiprinti demokratiškai išrinktų vyriausybių teisėtumą yra itin svarbu šalinti pagrindines ekstremizmo priežastis ir dėti karines pastangas atkurti vyriausybės kontrolę visame regione;
  17. išreiškia ypatingą susirūpinimą dėl saugumo iššūkių daromo poveikio humanitarinės pagalbos ir vystomojo bendradarbiavimo veiksmingumui; primygtinai ragina valstybes nares ir tarptautinę bendruomenę padidinti savo humanitarinę pagalbą Burkina Fasui, visų pirma pagalbą maistu, vandeniu ir medicinos paslaugomis; ragina valdžios institucijas paremti ir palengvinti humanitarinių organizacijų darbą Burkina Faso, siekiant užtikrinti nekliudomą humanitarinės pagalbos teikimą ir sudaryti joms sąlygas patenkinti perkeltųjų asmenų poreikius;
  18. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai, Burkina Faso Respublikos valdžios institucijoms, Sahelio G 5 šalių grupės sekretariatui, AKR ir ES jungtinės parlamentinės asamblėjos ir Panafrikos Parlamento pirmininkams, Vakarų Afrikos valstybių ekonominei bendrijai ir Afrikos Sąjungai bei jos institucijoms.
-

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

REKOMENDACIJOS

EUROPOS PARLAMENTAS

P9_TA(2022)0042

Korupcija ir žmogaus teisės**2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento rekomendacija Tarybai ir Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai dėl korupcijos ir žmogaus teisių (2021/2066(INI))**

(2022/C 342/23)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų konvenciją prieš korupciją (UNCAC), kuri įsigaliojo 2005 m. gruodžio 14 d.,
- atsižvelgdamas į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją ir JT deklaraciją dėl žmogaus teisių gynėjų,
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų Chartiją,
- atsižvelgdamas į Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą ir į Tarptautinį ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktą,
- atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją,
- atsižvelgdamas į Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) konvenciją dėl kovos su užsienio valstybių pareigūnų papirkinėjimu tarptautiniuose verslo sandoriuose, 2009 m. Tarybos rekomendaciją dėl tolesnės kovos su papirkinėjimu ir 1996 m. Rekomendaciją dėl mokesčių atskaitymo iš užsienio valstybės pareigūnams duodamų kyšių ir kitus susijusius dokumentus,
- atsižvelgdamas į 2010 m. EBPO ataskaitą „Darbinių santykių viešajame sektoriuje pabaiga: geroji patirtis siekiant užkirsti kelią interesų konfliktams“,
- atsižvelgdamas į 1997 m. Konvenciją dėl kovos su korupcija, susijusia su Europos Bendrijų pareigūnais ar Europos Sąjungos valstybių narių pareigūnais ⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 18 d. Europos Sąjungos Tarybos priimtą 2020–2024 m. ES veiksmų planą žmogaus teisių ir demokratijos srityje,
- atsižvelgdamas į ES gaires dėl žmogaus teisių gynėjų, priimtas per 2008 m. gruodžio 8 d. vykusį 2914-ąjį Bendrijų reikalų tarybos posėdį,
- atsižvelgdamas į darnaus vystymosi tikslus (DVT), nustatytus 2015 m. rugsėjo 25 d. JT rezoliucijoje „Keiskime mūsų pasaulį. Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.“, įskaitant DVT 16, apimančią pastangas kovoti su korupcija,

---

⁽¹⁾ OL C 195, 1997 6 25, p. 2.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į 2013 m. lapkričio 8 d. Europos investicijų banko (EIB) pranešimą „Neleistino elgesio prevencijos ir atgrasymo nuo jo politika Europos investicijų banko veikloje“ („EIB kovos su sukčiavimu politika“),
- atsižvelgdamas į Verslo ir žmogaus teisių pagrindinius principus, kuriais įgyvendinama Jungtinių Tautų programa „Apsaugoti, gerbti ir padėti“,
- atsižvelgdamas į 2011 m. EBPO rekomendacijas daugiašalėms įmonėms ir jos parengtus kovos su korupcija standartus,
- atsižvelgdamas į 2016 m. birželio 20 d. Tarybos išvadas dėl verslo ir žmogaus teisių,
- atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 7 d. Tarybos reglamentą (ES) 2020/1998 dėl ribojamųjų kovos su šturkščiais žmogaus teisių pažeidimais priemonių ⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. liepos 8 d. rezoliuciją dėl ES visuotinio sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimo (ES Magnitskio aktas) ⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į Jungtinės Karalystės 2021 m. Visuotinių sankcijų už korupciją reglamentą ir Kompensacijos užjūrio aukoms (įskaitant nukentėjusias valstybes) kyšininkavimo, korupcijos ir ekonominių nusikaltimų atvejais bendruosius principus,
- atsižvelgdamas į tai, kad Prancūzijos parlamentas priėmė naujas privalomas nuostatas dėl konfiskuoto pavogto turto grąžinimo gyventojams kilmės šalyse,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. kovo 10 d. rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai dėl įmonėms tenkančios išsamaus patikrinimo prievolės ir įmonių atskaitomybės ⁽⁴⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. gruodžio 17 d. rezoliuciją dėl tvaraus įmonių valdymo ⁽⁵⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. gegužės 19 d. rezoliuciją dėl klimato kaitos poveikio žmogaus teisėms ir aplinkos gynėjų vaidmens šioje srityje ⁽⁶⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. lapkričio 25 d. rezoliuciją dėl COVID-19 protrūkio pasekmių užsienio politikai ⁽⁷⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2017 m. rugsėjo 13 d. rezoliuciją dėl korupcijos ir žmogaus teisių trečiojoje šalyse ⁽⁸⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2016 m. spalio 25 d. rezoliuciją dėl bendrovių atsakomybės už rimtus žmogaus teisių pažeidimus trečiojoje šalyse ⁽⁹⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2015 m. liepos 8 d. rezoliuciją dėl mokesčių vengimo ir slėpimo – su valdymu, socialine apsauga ir vystymusi besivystančiose šalyse susijusių problemų ⁽¹⁰⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2013 m. spalio 8 d. rezoliuciją „Korupcija viešajame ir privačiame sektoriuose: poveikis žmogaus teisėms trečiojoje šalyse“ ⁽¹¹⁾,

⁽²⁾ OL L 410 I, 2020 12 7, p. 1.

⁽³⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0349.

⁽⁴⁾ OL C 474, 2021 11 24, p. 11.

⁽⁵⁾ OL C 445, 2021 10 29, p. 94.

⁽⁶⁾ OL C 15, 2022 1 12, p. 111.

⁽⁷⁾ OL C 425, 2021 10 20, p. 63.

⁽⁸⁾ OL C 337, 2018 9 20, p. 82.

⁽⁹⁾ OL C 215, 2018 6 19, p. 125.

⁽¹⁰⁾ OL C 265, 2017 8 11, p. 59.

⁽¹¹⁾ OL C 181, 2016 5 19, p. 2.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2018/843⁽¹²⁾ dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos ir 2021 m. liepos 20 d. Europos Komisijos pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų rinkinį, kuriuo siekiama sugriežtinti ES kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu taisykles,
- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 83 straipsnio 1 dalį dėl tarpvalstybinio pobūdžio nusikaltimų, įskaitant korupciją, sričių, kuriose ES, priimdama direktyvas, gali nustatyti bendras taisykles,
- atsižvelgdamas į 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/42/ES dėl nusikaltimų priemonių ir pajamų iš nusikaltimų išaldymo ir konfiskavimo Europos Sąjungoje⁽¹³⁾,
- atsižvelgdamas į 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/1153, kuria nustatomos taisyklės dėl paprastesnio finansinės ir kitos informacijos naudojimo tam tikrų nusikalstamų veikų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo už jas tikslais ir kuria panaikinamas Tarybos sprendimas 2000/642/TVR⁽¹⁴⁾,
- atsižvelgdamas į Europos Tarybos Baudžiamosios teisės konvenciją dėl korupcijos ir Civilinės teisės konvenciją dėl korupcijos ir į kitus Europos Tarybos organų šiuo klausimu priimtus teisinius dokumentus ir politines rekomendacijas, įskaitant rekomendaciją valstybėms narėms dėl bendrųjų kovos su korupcija taisyklių finansuojant politines partijas ir rinkimų kampanijas, taip pat į Europos Tarybos Ministrų Komiteto 1998 m. gegužės 5 d. ir 1999 m. gegužės 1 d. atitinkamai priimtas rezoliucijas Nr. (98) 7 ir (99) 5, kuriomis įsteigiama Kovos su korupcija valstybių grupė (GRECO),
- atsižvelgdamas į 1997 m. lapkričio 6 d. Europos Tarybos Ministrų Komiteto rezoliuciją Nr. (97) 24 dėl dvidešimties pagrindinių kovos su korupcija principų,
- atsižvelgdamas į 2020 m. balandžio 15 d. GRECO pareiškimą dėl korupcijos rizikos ir naudingų teisinių nuorodų COVID-19 aplinkybėmis,
- atsižvelgdamas į 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 1141/2014 dėl Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų statuto ir finansavimo⁽¹⁵⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 2 d. JT Generalinės Asamblėjos specialiosios sesijos dėl kovos su korupcija metu priimtą politinę deklaraciją „Mūsų bendras įsipareigojimas veiksmingai spręsti problemas, įgyvendinti korupcijos prevencijos ir kovos su ja priemones bei stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą“, taip pat į ES indėlį į 2019 m. gruodžio 17 d. JT Generalinės Asamblėjos specialiosios sesijos dėl korupcijos baigiamąjį dokumentą,
- atsižvelgdamas į 2020 m. birželio 17 d. JT darbo grupės ataskaitą žmogaus teisių, tarptautinių bendrovių ir kitų verslo įmonių klausimais „Verslo ir žmogaus teisių bei kovos su korupcija darbotvarkių sujungimas“,
- atsižvelgdamas į 2015 m. gruodžio 17 d. priimtą JT Generalinės Asamblėjos rezoliuciją dėl nacionalinių žmogaus teisių rėmimo ir apsaugos institucijų ir į 2016 m. rugsėjo 29 d. priimtą Žmogaus teisių tarybos rezoliuciją dėl nacionalinių žmogaus teisių rėmimo ir apsaugos institucijų,
- atsižvelgdamas į 2020 m. balandžio 21 d. JT vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biuro (OHCHR) ataskaitą dėl problemų, su kuriomis susiduria valstybės, ir geriausios praktikos, kurią šios taiko integruodamos žmogaus teises į savo nacionalines kovos su korupcija strategijas ir politiką, įskaitant tas, kurios susijusios su nevalstybiniais subjektais, pavyzdžiui, privačiuoju sektoriumi,

⁽¹²⁾ OL L 156, 2018 6 19, p. 43.

⁽¹³⁾ OL L 127, 2014 4 29, p. 39.

⁽¹⁴⁾ OL L 186, 2019 7 11, p. 122.

⁽¹⁵⁾ OL L 317, 2014 11 4, p. 1.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į 2016 m. balandžio 15 d. JT vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biuro ataskaitą dėl geriausios praktikos kovojant su neigiamu korupcijos poveikiu galimybei naudotis visomis žmogaus teisėmis, taip pat į 2015 m. sausio 5 d. Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybos patariamojo komiteto galutinę ataskaitą neigiamo korupcijos poveikio naudojimosi žmogaus teisėmis klausimu,
  - atsižvelgdamas į Vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biuro gairių dėl žmogaus teisių sistemos turtui susigrąžinti projektą,
  - atsižvelgdamas į JT pasaulinio susitarimo iniciatyvą, kuria siekiama strategijas ir priemones pagrįsti visuotiniais žmogaus teisių, darbo, aplinkosaugos ir kovos su korupcija principais,
  - atsižvelgdamas į Finansinių veiksmų darbo grupės rekomendacijas,
  - atsižvelgdamas į organizacijos „Transparency International“ metinį korupcijos suvokimo indeksą,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 118 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą (A9-0012/2022),
- A. kadangi korupcija sudaro sąlygas žmogaus teisių pažeidimams, juos įtvirtina ir institucionalizuoja ir trukdo laikytis žmogaus teisių ir jas įgyvendinti; kadangi korupcija yra nusikaltimas, įtrauktas į SESV 83 straipsnio 1 dalyje pateiktą sąrašą, kuriam dėl jo ypač rimto pobūdžio ir tarpvalstybinio aspekto reikia bendros apibrėžties ir bendro požiūrio;
- B. kadangi korupcija daro neproporcingai didelį poveikį pažeidžiamiausiems ir labiausiai marginalizuotiems asmenims bei visuomenės grupėms, nes pažeidžiama teisė į nediskriminavimą ir užkertamas jiems, visų pirma moterims, kelias vienodomis sąlygomis dalyvauti politiniame gyvenime, naudotis pagrindinėmis ir viešosiomis paslaugomis, teisingumu, gamtos ištekliais, įsidarbinti, įgyti išsilavinimą, rūpintis sveikata ir turėti būstą; kadangi korupcija didina skurdą ir nelygybę, nes neteisėtai pasisavinamas turtas ir viešosios gėrybės, kartu daroma žala gamtinės aplinkos išsaugojimui ir aplinkos tvarumui;
- C. kadangi korupcija yra sudėtingas ir pasaulinis reiškinys, egzistuojantis visose pasaulio šalyse, nesvarbu, kokia šalių ekonominė ir politinė sistema; kadangi kovojant su korupcija būtina bendradarbiauti tarptautiniu mastu ir pagal JT darnaus vystymosi tikslus (DVT), visų pirma 16-ąjį DVT, kuriuo siekiama skatinti teisingą, taikią ir įtraukią visuomenę, kova su korupcija yra neatsiejama tarptautinių įsipareigojimų įgyvendinti žmogaus teises, apsaugoti planetą bei iki 2030 m. užtikrinti taiką ir gerovę visiems žmonėms dalis, o tai, be kita ko, įpareigoja tarptautinę bendruomenę sustiprinti pavogto turto išieškojimą ir grąžinimą;
- D. kadangi korupcija paprastai apima, be kita ko, piktnaudžiavimą įgaliojimais, atskaitomybės stoką, trukdymą vykdyti teisingumą, netinkamos įtakos naudojimą, diskriminacijos institucionalizavimą, klientelizmą, valstybės užvaldymą, nepotizmą, užsitęsusių kleptokratijų ir rinkos mechanizmų iškraipymą ir dažnai siejama su organizuotu nusikalstamumu, o jai palankias sąlygas sudaro nepakankamas skaidrumas ir nepakankama prieiga prie informacijos; kadangi didėjantis autoritarizmas ir nedemokratinis režimų atsiradimas sudaro palankias sąlygas korupcijai, kovai su kuria reikia pasitelkti tarptautinį bendradarbiavimą su bendramintėmis demokratinėmis šalimis; kadangi dėl korupcijos valstybės gali lengvai paveikti piktavališka užsienio įtaka, o tai daro dar didesnę žalą demokratinėms institucijoms;
- E. kadangi nuo korupcijos gali nukentėti šalys, bendruomenės, įmonės ar asmenys, ypač tie, kurie dalyvauja tiriant korupcijos atvejus, apie juos pranešant, vykdant baudžiamąjį persekiojimą dėl jų ir teisiant už juos, kuriems kyla didesnė rizika ir kuriems reikia veiksmingos apsaugos; kadangi pranešimai apie korupciją yra pagrindinė žurnalistų nužudymo priežastis ir kadangi, Žurnalistų gynimo komiteto duomenimis, 2021 m. spalio mėn. buvo nužudyti penki žurnalistai, tiriantys korupciją; kadangi informatorių apsauga nuo atsakomųjų veiksmų ir veiksmingos teisinės apsaugos suteikimas bei saugių pranešimo procedūrų nustatymas viešajame ir privačiajame sektoriuose yra neatsiejama kovos su korupcija dalis; kadangi visos kovos su korupcija priemonės turi atitikti žmogaus teisių standartus;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- F. kadangi korupcija silpnina valdymą ir viešųjų paslaugų kokybę, daro neigiamą poveikį demokratinių institucijų veiksmingumui ir efektyvumui, įmonių valdymui, stabdžių ir atsvarų sistemai bei demokratiniams principams, silpnina teisinės valstybės principo taikymą, naikina visuomenės pasitikėjimą ir trukdo tvariam vystymuisi, o tai lemia nusikaltimų vykdytojų nebaudžiamumą, neteisėtą valdžioje esančių asmenų praturtėjimą ir valdžios uzurpavimą siekiant išvengti baudžiamojo persekiojimo; kadangi, nesant nepriklausomos teismų sistemos, nesilaikoma teisinės valstybės principo; kadangi korupcija yra esminis konfliktų katalizatorius ir veiksnys, ypač besivystančiose šalyse, ir trukdo pastangoms kurti taiką, dėl jos šiurkščiai pažeidžiamos žmogaus teisės ir kai kuriais atvejais žūsta žmonės; kadangi neteisėtus finansinius srautus iš besivystančių šalių palengvina ir skatina mokesčių rojai, taip pat finansiniai ir teisinės sistemos subjektai, kurių daugelis įsisteigę Europos Sąjungoje; kadangi tokių nusikaltimų tyrimas ir baudžiamasis persekiojimas už juos tebėra retas reiškinys;
- G. kadangi dėl korupcijos politikoje, pvz., rinkimų klastojimo, neteisėto politinių kampanijų ir politinių partijų finansavimo ir kronizmo, pažeidžiamos pilietinės ir politinės teisės, t. y. teisės dalyvauti viešuosiuose reikaluose, balsuoti ir būti renkamiems į viešąsias pareigas, ir prarandamas pasitikėjimas politinėmis partijomis, išrinktais atstovais, demokratiniais procesais ir vyriausybėmis, taip padarant žalą demokratiniam legitimumui ir visuomenės pasitikėjimui politika; kadangi, nesant veiksmingo reguliavimo, politinių kampanijų ir partijų finansavimui kyla ypač didelė korupcijos rizika ir juo naudojasi visame pasaulyje, ypač privatūs subjektai ir užsienio valstybės, siekdami daryti įtaką rinkimams, referendumų kampanijoms ir socialinėms diskusijoms ir kištis į juos; kadangi kai kurios užsienio valstybės ir nevalstybiniai subjektai naudoja korupciją kaip užsienio politikos priemonę, sudarydami kliūtis kurti veikiančią demokratiją, ir, siekdami patenkinti savo interesus teisėkūros ir politiniuose procesuose, vis dažniau įgyvendina elito vykdomo valdžios išteklių užvaldymo ir valstybės tarnautojų įtraukimo strategijas tiek ES, tiek pasaulyje;
- H. kadangi kai kuriose šalyse dėl tebesitęsiančios COVID-19 krizės padidėjo su korupcija susijusių žmogaus teisių pažeidimų, nes šalyse, kuriose aukštas korupcijos lygis, fiksuojamas didesnis su COVID susijusių mirčių skaičius ir neproporcingai nukenčia pažeidžiamiausios bendruomenės; kadangi korupcija riboja galimybes naudotis žmogaus teisėmis, pagrindinėmis laisvėmis ir turėti deramą gyvenimo lygį, nes ji susilpnina valstybių pajėgumus teikti ir sąžiningai paskirstyti viešąsias sveikatos priežiūros paslaugas ar vakcinas; kadangi farmacijos produktų ir medicinos prietaisų srityje yra ypač didelė korupcijos rizika; kadangi daug vyriausybių piktnaudžiauja su ekstremaliąja COVID-19 situacija susijusiais įgaliojimais siekdamas koncentruoti savo valdžią, suvaržyti žurnalistų, informatorių ir pilietinės visuomenės organizacijų (PVO), dirbančių korupcijos atskleidimo srityje, teises;
- I. kadangi išorinis ES patikimumas taip pat priklauso nuo veiksmingų kovos su korupcija priemonių ES valstybėse narėse ir jos lygmeniui; kadangi kelios ES valstybės narės užima aukštą vietą Mokesčių teisingumo tinklo 2020 m. finansinio slaptumo indekse, kuriame jurisdikcijos reitinguojamos pagal jų slaptumą ir lengvatinio apmokestinimo veiklos mastą; kadangi EBPO Pasaulinio skaidrumo ir keitimosi informacija mokesčių tikslais forumo ir Finansinių veiksmų darbo grupės atliktų peržiūrų metu nustatyta trūkumų valstybėse narėse; kadangi ES valstybės narės turėtų padidinti skaidrumą žiniasklaidos nuosavybės klausimu;
- J. kadangi kai kuriose valstybėse narėse taikomomis pilietybės ir leidimo gyventi suteikimo investuotojams sistemomis piktnaudžiaujama siekiant plauti pinigus arba nuslėpti iš korupcinės veiklos gautas lėšas; kadangi daugelis valstybių narių turi taisykles, kurių tikslas – užkirsti kelią netinkamai įtakai ir korupcijai, vykdomai teisės aktų leidėjų ir valstybės tarnautojų, įskaitant buvusius valstybės tarnautojus, ir kurios atlieka esminį vaidmenį užkertant kelią korupcinei veiklai, nustatant tokios veiklos atvejus ir juos stebint, tačiau šių taisyklių vykdymas užtikrinamas tik iš dalies, o suderintų ES lygmens taisyklių nepakanka ir jas reikia stiprinti;
- K. kadangi JT Generalinė Asamblėja savo 2021 m. birželio 2 d. politinėje deklaracijoje pripažino asmeninę atsakomybę ir būtinybę imtis skubių veiksmų kovos su korupcija srityje, taip pat išpareigojo padvigubinti korupcijos prevencijos pastangas ir laikytis daugiašalio požiūrio į korupciją, ypač atsizvelgiant į COVID-19 pandemiją;
- L. kadangi ES remia trečiųjų valstybių kovą su korupcija ne tik teikdama techninę pagalbą, imdamasi diplomatinių veiksmų, skirdama finansinę paramą bei pasitelkdama daugiašalius forumus, bet taip pat priimdama ES teisės aktus bei nustatydamas išorės veiksmų standartus, gaires ir sistemas;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- M. kadangi 2020–2024 m. ES veiksmų planu žmogaus teisių srityje Taryba įsipareigojo kovoti su korupcija: teikti visapusišką pagalbą remiant viešojo administravimo reformą, priimti veiksmingas kovos su korupcija strategijas ir teisės aktus, apimančius informatorių ir liudytojų apsaugą, specializuotas įstaigas, parlamentus, nepriklausomą žiniasklaidą ir PVO, taip pat remti UNCAC ratifikavimą ir įgyvendinimą; kadangi išorinis ES patikimumas taip pat priklauso nuo veiksmingų kovos su korupcija priemonių ES valstybėse narėse;
- N. kadangi privatusis sektorius ir verslo įmonės, ypač tarptautinės įmonės ir bankininkystės subjektai, gali atlikti pagrindinį vaidmenį kovojant su korupcija visame pasaulyje ir mažinant jos poveikį žmogaus teisėms; kadangi bankininkystės subjektai gali daug prisidėti prie pinigų plovimo, teroristų finansavimo ir kitos neteisėtos su korupcija susijusios veiklos atvejų nustatymo, o tai rodo, kad svarbu užmegzti produktyvius valstybės institucijų ir privačiojo sektoriaus bendradarbiavimo santykius;
- O. kadangi privalomo įmonių išsamaus patikrinimo teisės aktai yra būtini norint pasauliniu matu visoje tiekimo grandinėje užkirsti kelią žmogaus teisių ir su aplinkosauga susijusiems pažeidimams, su jais kovoti ir veiksmingai juos ištaisyti ir kadangi jie neturėtų neigiamai paveikti mažųjų ir vidutinių įmonių (MVI); kadangi UNCAC nuostatos turėtų būti integruotos į išsamaus patikrinimo prievoles, numatytas būsimame Komisijos pasiūlyme šiuo klausimu;
- P. kadangi pagal ES nacionalinius sankcijų režimus jau leidžiama taikyti tikslines priemones prieš asmenis ir subjektus, padariusius žalą demokratijai ir teisei valstybei, be kita ko, įvykdžiusius sunkius finansinius su viešosiomis lėšomis susijusius nusižengimus, jei šie veiksmai patenka į UNCAC taikymo sritį; kadangi ES priemonių rinkinį svariai papildo priimtas ES visuotinis sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimas (ES Magnitskio aktas); kadangi Parlamentas ne kartą prašė išplėsti jo taikymo sritį bei aiškiai įtraukti korupcinę veiklą, kad būtų galima veiksmingai kovoti su visais žmogaus teisių pažeidimais, nepriklausomai nuo nusikalstamos veikos pobūdžio, ir sukurti papildomą režimą dėl korupcinės veiklos, kuri nėra įtraukta į dabartinio režimo peržiūrą; kadangi Jungtinės Amerikos Valstijos, Kanada ir Jungtinė Karalystė taip pat patvirtino panašių sankcijų už korupciją režimus;
1. rekomenduoja Tarybai ir Komisijai pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai:

Visuotinės ES kovos su korupcija strategijos kūrimas

- a) pripažinti, kad esama sąsaja tarp korupcijos ir žmogaus teisių ir kad korupcija yra didžiulė kliūtis naudotis visomis žmogaus teisėmis; todėl kovojant su korupcija taikyti žmogaus teisėmis grindžiamą požiūrį, pagrindinį dėmesį skiriant nukentėjusiesiems nuo korupcijos, ir užtikrinti, kad vykdant visus ES veiksmus ir politiką, propaguojančius žmogaus teises, demokratiją ir teisinę valstybę visame pasaulyje, didžiausias dėmesys būtų skiriamas kovai su korupcija; spręsti korupcijos kaip pasaulinio reiškinio problemą, kuriai įveikti reikia veiksmingų kovos su korupcija institucijų, prevencijos mechanizmų ir tarptautinių reguliavimo aktų, taip pat turto susigrąžinimo mechanizmų ir baudžiamojo persekiojimo ES; inicijuoti darbus siekiant tarptautiniu mastu pripažinti korupcijos apibrėžtį, kaip gaires pasitelkiant UNCAC; pripažinti, kad kovai su korupcija reikia suderintų pasaulinio mato veiksmų ir glaudesnio kovos su korupcija ir žmogaus teisių specialistų bendradarbiavimo; skatinti ES, jos valstybių narių ir trečiųjų valstybių bendradarbiavimą, ypač teisminių ir teisėsaugos institucijų bendradarbiavimą, ir skatinti dalytis informacija siekiant keistis geriausios praktikos pavyzdžiais ir veiksmingomis kovos su korupcija priemonėmis;
- b) pripažinti, kad skaidrumas yra kertinis visų kovos su korupcija strategijų akmuo; atsižvelgiant į tai, raginti panaikinti pernelyg didelės profesinės paslapties taisyklės atitinkamuose sektoriuose, visų pirma finansų sektoriuje, ir skatinti automatinį informacijos apie mokesčių sukčiavimą ir mokesčių vengimą mainus, taip pat viešą tarptautinių įmonių ataskaitų teikimą pagal šalis ir įmonių tikrųjų savininkų viešuosius registrus; patvirtinti visiško mokesčių rojų netoleravimo politiką, nes jie leidžia lengvai nuslėpti neteisėtus finansinius srautus;
- c) pripažinti dabartinę demokratijos atsisakymo ir kleptokratijos iškilimo visame pasaulyje tendenciją ir tai, kad jie yra neatsiejamai susiję, taip pat ir dėl didėjančio oligarchų vaidmens kai kuriose šalyse; imtis vadovaujamo vaidmens daugiašaliuose forumuose siekiant sukurti demokratinį valstybių koaliciją, kurios tikslas būtų kova su pasauline grėsme, kurią kelia kleptokratija ir autoritarizmas;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- d) parengti išsamią, suderintą ir veiksmingą visuotinę ES kovos su korupcija strategiją įvertinant ES priemonių rinkinyje numatytas esamas kovos su korupcija priemones ir gerosios praktikos pavyzdžius, nustatant spragas bei didinant finansavimą ir paramą su korupcija kovojančioms PVO, kaip Parlamentas jau yra prašęs 2017 m. rugsėjo 13 d. rezoliucijoje dėl korupcijos ir žmogaus teisių trečiojoje šalyje; kovojant su korupcija teikti pirmenybę prevencijai įdiegiant prevencines priemones, politiką ir praktiką, įskaitant informuotumo didinimo kampanijas ir mokymus viešajame ir privačiame sektoriuose;
- e) įsteigti specialią Tarybos darbo grupę parengiamajam darbui kovos su korupcija klausimais atlikti (panašią į Žmogaus teisių darbo grupę (COHOM) arba remtis jos pavyzdžiu), kad būtų galima teikti informaciją diskusijoms Taryboje;
- f) stiprinti Parlamento vaidmenį kontroliuojant kovos su korupcija pastangas; atkreipti dėmesį į Parlamento pasiryžimą per kiekvieną kadenciją parengti reguliariai atnaujinamą ataskaitą dėl korupcijos ir žmogaus teisių; rengti metinius pažangos, padarytos įgyvendinant šiose ataskaitose pateiktas rekomendacijas, vertinimus;
- g) primygtinai raginti visapusiškai įgyvendinti esamas nacionalines ir tarptautines kovos su korupcija priemones, pvz., UNCAC, EBPO konvenciją dėl kovos su užsienio valstybių pareigūnų papirkinėjimu tarptautiniuose verslo sandoriuose, Europos Tarybos kovos su korupcija standartus ir rekomendacijas, JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinius principus bei Europos Tarybos baudžiamosios ir civilinės teisės konvencijas dėl korupcijos, ir užtikrinti jų vykdymą; raginti visas valstybes, kurios dar neratifikavo šių kovos su korupcija priemonių, tai padaryti; nedelsiant pradėti įtraukų ir visapusišką procesą, skirtą apžvelgti, kaip ES įgyvendina UNCAC, taip pat skubiai pradėti tolesnių veiksmų, susijusių su UNCAC peržiūromis, procesą;

Vidaus ir išorės politikos suderinamumas

- h) didinti ES išorės kovos su korupcija veiksmų patikimumą veiksmingiau kovojant su korupcija, mokesčių slėpimu, neteisėta prekyba, banko paslaptimi ir pinigų plovimu ES; pripažinti didelio skaičiaus Europos Sąjungoje išikūrusių asmenų ir subjektų, kurie trečiojoje valstybėje inicijuoja bei palengvina korupciją ir gauna iš jos naudos, vaidmenį ir atsakomybę; pripažinti, kad visos ES valstybės narės, kaip UNCAC pasirašiusios valstybės narės, įsipareigojo nustatyti, kad savo šalies ir užsienio valstybės tarnautojų papirkinėjimas yra nusikalstama veika; pripažinti, kad kai kuriose ES valstybėse narėse sisteminė korupcija ir nesugebėjimas veiksmingai patraukti baudžiamojon atsakomybėn už užsienio valstybės tarnautojų papirkinėjimą kenkia kovos su korupcija pastangoms trečiojoje valstybėje, ir imtis veiksmų šiems trūkumams pašalinti; pripažinti, kad suderintų ir ryžtingų veiksmų stygius, delsa ir kovos su korupcija reglamentų įgyvendinimo ES viduje spragos suteikia drąsos korumpuotiems subjektams už ES ribų; užtikrinti, kad aukšto lygio korupcijos schemų vykdytojai atsakytų už savo veiklą, ir priimti bendrus skaidrumo, kontrolės ir investicijų priežiūros standartus, kad būtų sumažinta korupcijos ir pinigų plovimo rizika, kurią kelia vadinamosios auksinės vizų programos;
- i) prašyti Komisijos sustiprinti ES kovos su korupcija teisės aktus ir remiantis SESV 83 straipsniu pateikti ES kovos su korupcija direktyvą, kurioje būtų nustatytos bendros ES taisyklės dėl baudžiamųjų sankcijų už korupciją;
- j) pripažinti, kad į ES patenka pasisavintos lėšos ir turtas, kurių dauguma nėra konfiskuota ir grąžinta, kad pavogto turto susigrąžinimo teisės aktai tebėra labai fragmentiški ir kad neteisėtai pasisavinto turto grąžinimas yra moralinė pareiga turint mintyje teisingumą ir atsakomybę, taip pat ES paramos demokratijai politikos patikimumą; dėti visose ES valstybėse narėse daugiau pastangų, kad, laikantis UNCAC, jų jurisdikcijai priklausančiose teritorijose būtų išaldytas ir konfiskuotas pavogtas turtas ir iš korupcijos gautos pajamos ir kad šis turtas ir pajamos būtų skaidriai bei atskaitingai grąžinti kilmės šaliai ir nukentėjusiesiems, be kita ko, stipriai didinant skaidrumą, prieigą prie informacijos apie ES teritorijoje laikomą užsienio turta ir prasmingai įtraukiant PVO; nedelsiant imtis tolesnių veiksmų dėl JT Generalinės Asamblėjos 2021 m. įsipareigojimų, susijusių su turto susigrąžinimu, įskaitant įsipareigojimus dėl ne apkaltinamuoju nuosprendžiu pagrįsto konfiskavimo, iš korupcijos gautų pajamų konfiskavimo ir grąžinimo pagal neteisminius nutarimus ir duomenų apie turto susigrąžinimą rinkimo ir skelbimo; nustatyti tinkamą veiksmų seką (sankcijos, ne apkaltinamuoju nuosprendžiu ir apkaltinamuoju nuosprendžiu pagrįstas turto konfiskavimas, baudžiamasis persekiojimas, turto grąžinimo mechanizmai), kuri galiausiai padėtų vėl panaudoti pavogtą turtą, kad jis teiktų naudos nukentėjusiesiems nuo korupcijos; užtikrinti veiksmingą valstybių narių bendradarbiavimą šiuo klausimu; parengti komunikatą, kuriame būtų išdėstytos galimos iniciatyvos ES ir tarptautiniu lygmenimis, siekiant užtikrinti greitą ir

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

veiksmingą neteisėtai igyto turto susigrąžinimą po perėjimo prie demokratijos procesų, ir užtikrinti, kad nebūtų saugių prieglobsčių šiam turtui; nustatyti bendras ES pavogto turto grąžinimo taisykles, pagal kurias būtų reikalaujama, kad ieškovui pateikus pradinį ieškinį atsakovas (įmonė arba asmuo), kai kalbama apie nacionalinėje teisėje apibrėžtą sunkų nusikaltimą, turi įrodyti, kad įvykdė savo teises ir finansines pareigas, pvz., susijusias su teisėta finansavimo ar kito turto kilme; patraukti baudžiamojon atsakomybėn atsakingus asmenis, sudaryti palankesnes sąlygas nukentėjusiesiems naudotis teisių gynimo priemonėmis ir remti parlamentų gebėjimą vykdyti veiksmingą biudžeto priežiūrą;

- k) atidžiai stebėti užsienio šalių kišimąsi ir nustatyti Europos politinių partijų ir fondų, NVO ir žiniasklaidos finansavimo taisykles bei užtikrinti griežtą jų taikymą, ypač kai finansavimą teikia nedemokratinės šalys ir nevalstybiniai subjektai, siekiant užkirsti kelią elito vykdomam valstybės išteklių užvaldymui, piktavališkai įtakai ir kišimuisi į ES ir šalių partnerių demokratinius procesus ir viešuosius reikalus; propaguoti žiniasklaidos priemonių nuosavybės skaidrumą, kuris yra viena iš esminių demokratijos sudedamųjų dalių; remti specialias politinių partijų finansavimo ir kampanijų išlaidų programas teikiant ES išorės paramą demokratijai jų šalyse; priimti griežtus renkamų asmenų ir aukštus pareigas užimančių valstybės tarnautojų įdarbinimo pasibaigus darbiniam santykiams valstybės tarnyboje standartus, vengti „sukamųjų durų“ reiškinio situacijų ir suderinti taisykles bei taikant tvirtą priežiūros sistemą užtikrinti jų vykdymą ES lygmeniu;

Žmogaus teisės ir kova su korupcija: ES priemonių rinkinio tobulinimas ir įgyvendinimas

- l) stiprinti žmogaus teisėmis grindžiamo požiūrio į kovą su korupcija integravimą į ES išorės veiksmų priemones, be kita ko, į Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę (KVTBP), Pasirengimo narystei paramos priemonę (PNPP) ir ES patikos fondus; teikti pirmenybę saistantiems kovos su korupcija išpareigojimams su nustatytais tikslais ir tvarkaraščiais; teikti pirmenybę vidaus pajamų didinimui šalyse partnerėse, remiant kovą su mokesčių slėpimu ir stiprinant gerą valdymą; užtikrinti griežtesnę stebėseną ir vykdymo užtikrinimą, kad vyriausybės nenaudotų ES lėšų neteisėtai veiklai; įtraukti pilietinę visuomenę į ES lėšų naudojimo stebėseną ir stiprinti Parlamento vaidmenį šioje srityje; gerinti specializuotų ES agentūrų ir vietoje esančių partnerių bendravimą; investuoti į skaitmeninius ir duomenimis grindžiamus kovos su korupcija metodus, visų pirma į teisėsaugos institucijų technologinius pajėgumus tirti korupciją; skatinti glaudesnę Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) ir Europos prokuratūros bendradarbiavimą; užtikrinti nuoseklia, išsamią ir prieinamą galutinių ES lėšų gavėjų duomenų bazę per visą viešųjų pirkimų ciklą;
- m) stiprinti programas pagal ES išorės veiksmų priemones, kad būtų remiamas kovos su korupcija pajėgumų stiprinimas, vadovaujantis skaidrumo, atskaitomybės, nediskriminavimo ir prasmingo suinteresuotųjų subjektų dalyvavimo principais ir laikantis atitinkamų reglamentų dėl šių priemonių; didinti ES išlaidų veiksmingumą įtraukiant aiškius programos tikslus ir terminus; didinti teikiamos oficialios paramos vystymuisi skaidrumą ir atskaitomybę, kad būtų laikomasi tarptautiniu lygmeniu suderintuose vystymosi veiksmingumo principuose nustatyty standartų; sukurti kompleksinę rizikos valdymo sistemą siekiant, kad ES lėšomis nebūtų prisidedama prie korupcijos, pvz., paramą biudžetui susiejant su kovos su korupcija tikslais ir ypatingą dėmesį skiriant įgyvendinimo stebėsenai; vykdyti griežtą ES finansuojamų projektų trečiojoje valstybėse stebėseną ir užtikrinti, kad tos valstybės jų nenaudotų kaip priemonių neteisėtai veiklai finansuoti; atlikti auditus siekiant patikrinti, ar šios lėšos naudojamos laikantis kiekvienos priemonės reglamente nustatyty tikslų; sustabdyti paramą biudžetui šalyse, kuriose plačiai paplitusi korupcija ir kuriose valdžios institucijos akivaizdžiai nesiima realių veiksmų, kartu užtikrinant, kad pagalba pasiektų civilius gyventojus kitais kanalais; ES finansavimo srityje ypatingą dėmesį skirti patikimam trečiųjų valstybių viešojo turto valdymui pagal ES finansinių reglamentą ir remti EBPO pastangas gerinti valstybinių įmonių valdymą; apsvarstyti galimybę sukurti ES kovos su korupcija darbo grupę ir suteikti jai reikiamus įgaliojimus, ekspertines žinias ir išteklius, kad ji galėtų atlikti tyrimus ir vertinimus trečiojoje valstybėse, taip pat teikti techninę ir operatyvinę pagalbą, įskaitant specialiai pritaikytus reformų planus, ES lėšas gaunančioms valstybėms, kurios neturi pakankamų pajėgumų kovoti su korupcija ir nori stiprinti bendradarbiavimą su ES; skatinti ES delegacijas ir valstybių narių ambasadas reguliariai teikti ataskaitas apie korupciją ir rengti techninius mokymus ES delegacijų darbuotojams, kad jie galėtų spręsti šios srities problemas ir pasiūlyti sprendimus, pritaikytus konkrečioms nacionalinėms aplinkybėms;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- n) užtikrinti, kad būtų taikomi aukščiausi etikos ir skaidrumo standartai skiriant ES finansavimą, įskaitant EIB projektų finansavimą ir paskolas, kad PVO ir nepriklausomi subjektai būtų visapusiškai įtraukti į šių lėšų stebėseną ir kad skundų teikimo mechanizmai būtų nustatyti, prieinami ir būtų užtikrinta atsakomybė už galimą netinkamą lėšų naudojimą; užtikrinti, kad visos ES įstaigos ir agentūros garantuotų laisvą, greitą ir paprastą prieigą prie informacijos, be kita ko, susijusios su asignavimais, galutiniu finansavimo gavėju ir galutiniu lėšų panaudojimu;
- o) vykdant pasirengimo narystei derybas ir nustatant kriterijus pirmenybę teikti kovos su korupcija klausimui; daugiausia dėmesio skirti pajėgumų stiprinimui, pavyzdžiui, specializuotoms kovos su korupcija įstaigoms;
- p) į visus ES ir trečiųjų valstybių prekybos ir investicijų susitarimus įtraukti griežtą ir privalomą žmogaus teisių paisymo sąlygą apimančią sistemą bei skaidrumo ir privalomai vykdytiną nuostatą dėl žmogaus teisių ir kovos su korupcija; kraštutiniu – rimtos korupcinės veiklos ir sunkių žmogaus teisių pažeidimų – atveju taikyti sankcijas arba sustabdyti susitarimų galiojimą; užtikrinti, kad prekybos derybos būtų įtrauktos ir skaidrios, vykdant prasmingą viešąją priežiūrą ir informuojant apie strategijas ir prioritetus;
- q) vykdant dialogus žmogaus teisių klausimais ir viešosios diplomatijos srityje skirti daugiau dėmesio kovai su korupcija skatinant atvirą valstybių ir pilietinės visuomenės dialogą problemų ir galimų sprendimų klausimais ir į kovą su korupcija aktyviai įtraukiant žmogaus teisių gynėjus ir PVO;
- r) stebėti korupcijos riziką, susijusią su didelio masto autoritarinių trečiųjų valstybių statybos ir investiciniais projektais, vykdomais ne tik pasauliniu mastu, bet ir valstybėse narėse, be kita ko, energetikos ir gavybos pramonės, infrastruktūros, gynybos ir sveikatos sektoriuose; ypatingą dėmesį skirti šių projektų skaidrumui, nes jie dažnai kelia susirūpinimą dėl neskaidraus finansavimo ar fiskalinės rizikos; sparčiai įgyvendinti 2021 m. liepos 12 d. Tarybos patvirtintą ES programą „Pasauliniu mastu sujungta Europa“, kuri, propaguodama ES vertybes ir interesus ekonomikos, vystymosi ir saugumo politikoje, galėtų padėti išspręsti šią problemą;

Pilietinės visuomenės, žurnalistų ir žmogaus teisių gynėjų rėmimas

- s) pripažinti itin svarbų nepriklausomų PVO, žmogaus teisių gynėjų, kovos su korupcija aktyvistų, informatorių ir tiriančiųjų žurnalistų vaidmenį kovoje su korupcija keičiant visuomenės normas, kovojant su nebaudžiamumu, renkant duomenis ir užtikrinant geresnę kovos su korupcija priemonių įgyvendinimą ir vykdymą; imtis veiksmų siekiant sukurti saugią ir palankią aplinką korupcijos prevencijai vykdančioms ir kovojančioms su ja asmenims, įskaitant informatorius, žurnalistus ir liudytojus; teikti paramą nukentėjusiems nuo korupcijos – pavieniams asmenims ir bendruomenėms, kad būtų galima nustatyti jų tapatybę ir juos informuoti, kad jie galėtų dalyvauti teismo procesuose ir reikalauti žalos atlyginimo bei gauti kompensaciją už patirtą žalą; dėti daugiau pastangų, kad valstybės narės greitai perkeltų į nacionalinę teisę ir įgyvendintų ES informatorių apsaugos direktyvą; bendradarbiauti su trečiosiomis valstybėmis informatorių apsaugos srityje, be kita ko, pagal tarptautinius žmogaus teisių standartus visuose ES prekybos ir investicijų susitarimuose įsipareigojant užtikrinti aukštus jų apsaugos standartus; remti pastangas patraukti nusikaltimų vykdytojus baudžiamojon atsakomybėn;
- t) parengti programas, pagal kurias būtų teikiama didesnė finansinė parama PVO, nepriklausomai žiniasklaidai, informatoriams, tiriantiesiems žurnalistams ir žmogaus teisių gynėjams, dirbantiems korupcijos prevencijos ir atskleidimo, skaidrumo ir atskaitomybės didinimo srityse, įskaitant paramą kovai su strateginiu bylinėjimusi prieš visuomenės dalyvavimą (SLAPP); gerinti mažesniųjų PVO galimybes gauti ES finansavimą; primygtinai reikalauti parengti plataus užmojo ir veiksmingą ES kovos su SLAPP direktyvą, taip pat nukreiptą prieš galimą teisminį valdžios institucijų, įmonių ar kitų už ES ribų esančių subjektų vykdomą priekabiavimą;
- u) stiprinti liudytojų, informatorių, tiriančiųjų žurnalistų ir kovojančių su korupcija žmogaus teisių gynėjų bei prireikus jų artimųjų apsaugą, be kita ko, išduodant skubias visas ir suteikiant laikiną prieglobstį ES valstybėse narėse, taip pat skiriant specialią išteklių ES delegacijoms ir valstybių narių atstovybėms; raginti nuodugniai ištirti tiriančiųjų žurnalistų, žmogaus teisių gynėjų ir kitų kovos su korupcija aktyvistų patirto smurto ir nužudymų atvejus ir užtikrinti teisingumą;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

Viešųjų įstaigų skaidrumas ir atskaitomybė

- v) sudaryti sąlygas visapusiškai prieigai prie įstatymų apie informaciją ir nemokamam prasmingų, išsamių, savalaikių, paieškai tinkamų ir suskaitmenintų vyriausybės duomenų teikimui, skatinti didesnę viešųjų pirkimų skaidrumą ir lobistinę veiklą, taip pat nepriklausomų priežiūros įstaigų dalyvavimą; skatinti valstybes pirkti paslaugas iš įmonių, kurios laikosi išsamaus patikrinimo prievolių žmogaus teisių srityje, taip pat ir kovos su korupcija nuostatų;
- w) įgyvendinti programas, kuriomis remiami parlamentų pajėgumai vykdyti biudžeto kontrolę ir kitą priežiūros veiklą;
- x) remti ir stiprinti nepriklausomas, nešališkas, gerai ištekliais aprūpintas, gerai apmokytas ir veiksmingas teismines, baudžiamojo persekiojimo ir teisėsaugos institucijas, kad būtų galima sėkmingai tirti korupcijos nusikaltimus, vykdyti baudžiamąjį persekiojimą ir priimti teismo sprendimus; remti specializuotų valstybinių kovos su korupcija įstaigų steigimą ir profesionalizaciją trečiojoje valstybėje;
- y) toliau remti laisvus ir sąžiningus rinkimus ir propaguoti atskaitomybę rinkėjams, ypatingą dėmesį skiriant rinkimų klastojimui ir balsų pirkimui; propaguoti skaidrumo ir nešališkumo taisykles siekiant kovoti su neteisėtu politiniu finansavimu; užtikrinti tolesnius sistemingesnius veiksmus dėl tarptautinių stebėjimo misijų rekomendacijų;

Kova su korupcija daugiašaliuose forumuose

- z) priimti vadovaujamąjį vaidmenį kuriant demokratinių valstybių koaliciją, kuri padėtų kovoti su kleptokratijos iškilimu visame pasaulyje; primygtinai reikalauti kovos su korupcija klausimą įtraukti į būsimų tarptautinių aukščiausio lygio susitikimų, tokių kaip Didžiojo septyneto, darbotvarkes ir raginti visapusiškai įgyvendinti kovos su korupcija darbotvarkę, priimtą JAV pasiūlytame aukščiausio lygio susitikime demokratijos klausimais; toliau aktyviai prisidėti prie tarptautinių ir regioninių forumų veiklos kovojant su korupcija ir propaguojant žmogaus teises;
- aa) palankiai įvertinti JT Generalinės Asamblėjos priimtą svarbią politinę deklaraciją dėl korupcijos ir pasinaudoti jos teikiama galimybe imtis tolesnių su jos rekomendacijomis susijusių veiksmų bei stiprinti bendradarbiavimą su JT organais, pavyzdžiui, OHCHR ir JT narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuru (UNODC); pabrėžti, jog svarbu, kad pilietinė visuomenė sistemingai dalyvautų JT lygmens diskusijose ir taikant kovos su korupcija stebėsenos mechanizmus;
- ab) raginti stiprinti ir įgyvendinti tarptautinius išpareigojimus, kad kova su korupcija taptų DVT, kaip kovos su skurdu pasaulyje ir ekonominių, socialinių bei kultūrinių teisių įgyvendinimo priemonės, pagrindu, ypatingą dėmesį skiriant teisei į mokslą ir politiniam dalyvavimui; pripažinti kad korupcija yra kliūtis daugeliui švietimo aspektų, nes dėl jos švaistomi talentai ir daromas neigiamas poveikis ekonomikai; pabrėžti, kad švietimas ir informavimas yra pagrindinės kovos su korupcija priemonės; todėl užtikrinti, kad kova su korupcija švietimo srityje būtų prioritetas, ir skatinti ES parengti ir įgyvendinti specialias programas, skirtas informuotumui apie korupciją, visuomenei tenkančias išlaidas ir kovos su korupcija priemones didinti;
- ac) primygtinai reikalauti paskirti JT specialųjį pranešėją finansinių nusikaltimų, korupcijos ir žmogaus teisių klausimais ir suteikti jam plačius įgaliojimus, apimančius į tikslus orientuotą planą ir periodinį valstybių įgyvendinamų kovos su korupcija priemonių vertinimą; imtis vadovaujamo vaidmens telkiant Žmogaus teisių tarybai priklausančių valstybių narių paramą ir kartu paremti rezoliuciją, kuria bus suteikti pasiūlyti įgaliojimai; joje išsamiai nurodyti reikalavimus, kuriuos kandidatai į šias pareigas turi atitikti, kad būtų užtikrintas tinkamas jų įgaliojimų vykdymas, ir apibrėžti skaidrumo bei autorystės procesą, kuris atrinktą kandidatui bus taikomas prieš pradėdamas eiti pareigas;
- ad) inicijuoti procedūrą, pagal kurią ES taptų visateise GRECO, kurioje ji nuo 2019 m. turi stebėtojos statusą, nare; primygtinai reikalauti, kad ES valstybės narės viešai skelbtų GRECO rekomendacijas ir jų laikytųsi;
- ae) paspartinti diskusijas dėl tarptautinės infrastruktūros, kuri padėtų spręsti įtakingų ir plataus masto korupciją išvėlusius asmenų nebaudžiamumo klausimą, įskaitant tarptautinius tyrimo mechanizmus, prokurorus ir teismus; išnagrinėti visapusiškus metodus, kuriais būtų galima reformuoti tarptautines teisingumo institucijas, pavyzdžiui, išplėsti Tarptautinio baudžiamojo teismo jurisdikciją, pasinaudoti universaląja jurisdikcija vykdant baudžiamąjį persekiojimą už aukšto lygio korupcinę veiklą arba galbūt įsteigti Tarptautinį kovos su korupcija teismą; pripažinti skaidrumo ir tarptautinių organizacijų ir vyresniųjų valstybės tarnautojų atskaitomybės svarbą;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- af) kituose daugiašaliuose forumuose propaguoti Europos standartus, be kita ko, susijusius su kova su pinigų plovimu, tikrosios nuosavybės skaidrumu ir informatorių apsauga, ir padėti trečiosioms valstybėms patvirtinti šiuos standartus; tiek ES, tiek visame pasaulyje remti tikruosius savininkus reglamentuojančių teisės aktų reformą, kuri turėtų padėti užtikrinti, kad registrai būtų atnaujinami ir prieinami, siekiant užtikrinti tinkamą atitinkamų teisės subjektų, įskaitant patikos fondus ir priedangos įmones, skaidrumą, kad nukentėjusieji nuo korupcijos, taip pat teisėsaugos institucijos ir mokesčių administratoriai galėtų nustatyti tikruosius tokių subjektų savininkus;
- ag) skatinti nevyriausybių suinteresuotųjų subjektų, įskaitant akademinę bendruomenę ir PVO, dalyvavimą UNCAC valstybių konferencijos ir kitų daugiašalių kovos su korupcija mechanizmų pagalbinių organų veikloje stebėtojų teisėmis;

Verslas, korupcija ir žmogaus teisės

- ah) skubiai parengti ES privalomus išsamaus patikrinimo žmogaus teisių ir aplinkos srityje teisės aktus, taikytinus visiems subjektams ir verslo santykiams visoje įmonės vertės grandinėje, pagal kuriuos būtų reikalaujama, kad įmonės, įskaitant tas, kurios teikia finansinius produktus ir paslaugas, nustatytų bet kokio neigiamo jų veiklos ir jų tiekimo grandinių poveikį žmogaus teisėms, aplinkai ir geram valdymui, jį įvertintų, jį sušvelnintų, užkirstų jam kelią, jį sustabdytų, atsakytų už jį ir praneštų apie jį, ir kurie apimtų aukščiausius standartus, griežtas kovos su korupcija nuostatas, privalomus skundų teikimo mechanizmus ir atsakomybės tvarką, kad nukentėjusieji galėtų patraukti atsakomybėn įmones ir imtis teisinės gynybos priemonių; užtikrinti, kad išsamaus patikrinimo prievolės būtų taikomos užsienio valstybės tarnautojų papirkinėjimo, kuris vykdomas tiesiogiai arba per tarpininkus, atvejais; atsižvelgiant į tai pabrėžti, kad būsimais išsamaus patikrinimo teisės aktais turėtų būti sumažinta biurokratinė našta įmonėms, visų pirma MVĮ;
- ai) dėti daugiau pastangų siekiant pagal UNCAC užkirsti kelią korupcijai, gerinti apskaitos ir audito standartus privačiame sektoriuje ir veiksmingai užtikrinti, kad įmonėms būtų taikomos sankcijos už korupcinę veiklą; rekomenduoti, kad visos didelės bendrovės ir visos biržinės bendrovės praneštų apie savo veiklą ir vykdomą kovą su korupcija bei kyšininkavimu; priimti nuostatas ir parengti gaires įmonėms, kad būtų galima saugiai ir konfidencialiai pranešti apie kovos su korupcija taisyklių pažeidimus ir apsaugoti asmenis, kurie tokią informaciją teikia; skatinti trečiąsias valstybes skirti reikiamų išteklių nacionaliniams kontaktiniams centrams ir sukurti kitus neteisminius skundų nagrinėjimo mechanizmus, kad asmenims ir bendruomenėms, nukentėjusiems nuo korupcinės verslo praktikos, būtų suteiktos teisinės gynybos priemonės;
- aj) parengti veiksmų planą, skirtą išsamaus patikrinimo žmogaus teisių srityje stiprinimui tokiuose sektoriuose kaip finansai, apskaita ar nekilnojamasis turtas, kuriuose dažnai sudaromos sąlygos pasaulinei korupcijai suteikiant galimybes iš korupcijos gautoms pajamoms patekti į teisėtą ekonomiką;
- ak) dar kartą patvirtinti JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų svarbą užtikrinant, kad visos nacionalinių veiksmų planų dar nepriėmusios valstybės narės kuo greičiau tai padarytų, ir skatinti trečiąsias valstybes priimti veiksmų planus ir teisės aktus dėl įmonių išsamaus patikrinimo; konstruktyviai ir aktyviai dalyvauti derybose dėl JT privalomos sutarties dėl verslo ir žmogaus teisių;

Sankcijos už korupciją taikant ES Magnitskio aktą

- al) skubiai pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo būtų siekiama veiksmingai nustatyti subjektus, kurie sudaro palankias ekonomines ir finansines sąlygas žmogaus teisių pažeidėjams, turintiems turto ir nuosavybės Europos Sąjungoje, ir jiems taikyti sankcijas, atsižvelgiant į ne kartą Parlamento išsakytus prašymus iš dalies pakeisti dabartinį ES visuotinį sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimą išplečiant jo taikymo sritį, kad jis apimtų korupcinę veiklą, arba, kaip alternatyvą, pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo būtų patvirtintas naujas teminis sankcijų už sunkią korupcinę veiklą režimas, ir priimant sankcijas pagal šį sankcijų režimą pradėti taikyti balsavimą kvalifikuota balsų dauguma; užtikrinti, kad Parlamentas atliktų aktyvų vaidmenį šioje srityje; glaudžiai bendradarbiauti su Jungtine Karalyste, kuri patvirtino naują sankcijų už korupciją režimą, ir su kitomis bendramintėmis demokratinėmis valstybėmis; atkreipti dėmesį į tai, kad esama rizikos, jog korumpuoti subjektai gali perkelti savo turtą į ES, nes vis daugiau šalių taiko griežtesnius teisės aktus; todėl reikalauti, kad valstybės narės skubiai priimtų ir tinkamai įgyvendintų sankcijas, visų pirma susijusias su draudimais atvykti, turto kilmės nustatymu ir išaldymu, siekiant, kad ES netaptų pinigų plovimo centru, ir imtis veiksmų prieš tas valstybes nares, kurios nevykdo savo pareigų;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

COVID-19 poveikis

- am) užtikrinti, kad kovos su korupcija priemonės būtų integruotos į pasaulinį atsako į COVID-19 planą, siekiant teikti ir sąžiningai paskirstyti viešąsias sveikatos paslaugas ir prieigą prie vakcinų, be kita ko, stiprinant viešąsias institucijas ir užtikrinant visišką priemonių ir lėšų panaudojimo skaidrumą;
- an) užtikrinti, kad su pandemija susijusi ES finansinė parama trečiosioms šalims būtų neatsiejama nuo tvirto įsipareigojimo kovoti su korupcija;
- ao) teikti tikslinę paramą korupcijos atskleidimo srityje dirbantiems žurnalistams ir PVO, kurių teisės buvo gerokai suvaržytos piktnaudžiaujant pandemijos sukeltos nepaprastosios padėties įstatymais;

Korupcija, klimato kaita ir žmogaus teisės

- ap) pripažinti sąsajas tarp aplinkos būklės blogėjimo ir aplinkos niokojimo kaip kliūčių naudotis žmogaus teisėmis ir pagrindinių korupcijos, kyšininkavimo ar organizuoto nusikalstamumo tinklų; integruoti kovą su korupcija į ES pasaulinius veiksmus klimato ir aplinkos srityse, skatinti skaidrumą, gerą gamtos išteklių valdymą ir kovą su žemės grobimu, daugiausia dėmesio skiriant didžiausią riziką patiriantiems sektoriams, pavyzdžiui, gavybos pramonei;
- aq) pažymėti, kad aplinkos srities žmogaus teisių gynėjai, žemės teisių gynėjai ir jų advokatai, visų pirma moterys ir čiabuviai žmogaus teisių gynėjai, patiria didžiausią diskriminacijos, bauginimo, smurto ir nužudymo riziką, todėl ragina imtis ryžtingų veiksmų jiems apsaugoti, be kita ko, išduodant skubias visas ir suteikiant laikiną pastogę ES valstybėse narėse;

Korupcijos poveikis lytims

- ar) atkreipti dėmesį į tai, kad korupcija didina lyčių nelygybę ir paveikia mastą, kuriuo užtikrinamos moterų teisės ir jų apsauga; skatinti lyčių aspekto ir įvairovės integravimą į kovos su korupcija veiklą, kaip rekomenduoja UNODC, ir įvertinti su lytimi susijusius korupcijos aspektus ir jos diferencijuotą poveikį; spręsti korupcijos poveikio moterų teisėms problemą ir užtikrinti, kad moterys žinotų savo teises ir atitinkamai būtų mažiau pažeidžiamos nuo korupcijos; atkreipti dėmesį į prekybos žmonėmis ir korupcijos sąsajas;
- as) atkreipti dėmesį į tai, kad korupcija taip pat turi poveikio kitų pažeidžiamų grupių, pvz., vaikų, neįgaliųjų, pagyvenusių žmonių, ekonomiškai pažeidžiamų asmenų arba mažumoms priklausančių asmenų, nelygybei ir ją didina;
- at) pripažinti seksualinį šantažą (angl. „sextortion“) korupcijos forma; parengti programų, kurios būtų skirtos padėti asmenims, nukentėjusiems nuo seksualinio šantažo – kraštutinės, su lytimi susijusios korupcijos formos, kurioje žmogaus kūnas laikomas korupcijos valiuta; rinkti duomenis, kad būtų galima įvertinti seksualinio šantažo reiškinio paplitimą, sukurti teisines sistemas ir parengti priemones, kad būtų galima tinkamai reaguoti į seksualinio šantažo atvejus ir už juos skirti sankcijas, ir įtraukti minėtas priemones į daugiašalius forumus;

o

o o

2. paveda Pirmininkei perduoti šią rekomendaciją Tarybai ir Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

II

(Komunikatai)

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRIIMTI
KOMUNIKATAI

EUROPOS PARLAMENTAS

P9_TA(2022)0016

Prašymas atšaukti Elenos Yonchevos (Elena Yoncheva) imunitetą**2022 m. vasario 15 d. Europos Parlamento sprendimas dėl prašymo atšaukti Elenos Yonchevos (Elena Yoncheva) imunitetą (2019/2155(IMM))**

(2022/C 342/24)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Bulgarijos Respublikos generalinio prokuroro perduotą 2019 m. spalio 18 d. prašymą atšaukti Elenos Yonchevos imunitetą siekiant tęsti Bulgarijos Respublikoje jos atžvilgiu pradėtą baudžiamąjį procesą dėl Baudžiamajame kodekse numatytos nusikalstamos veikos, kuris buvo paskelbtas 2019 m. lapkričio 25 d. plenariniame posėdyje,
  - išklaušęs Elenos Yonchevos paaiškinimų, kaip nurodyta Darbo tvarkos taisyklių 9 straipsnio 6 dalyje,
  - atsižvelgdamas į Protokolo Nr. 7 dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų 8 ir 9 straipsnius bei 1976 m. rugsėjo 20 d. Akto dėl Europos Parlamento narių rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise 6 straipsnio 2 dalį,
  - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2008 m. spalio 21 d., 2010 m. kovo 19 d., 2011 m. rugsėjo 6 d., 2013 m. sausio 17 d., 2019 m. gruodžio 19 d. ir 2020 m. rugsėjo 17 d. sprendimus⁽¹⁾,
  - atsižvelgdamas į Bulgarijos Respublikos Konstitucijos 69 ir 70 straipsnius ir Bulgarijos Respublikos Nacionalinio Susirinkimo veiklos organizavimo ir darbo reglamento 138 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į savo 2020 m. spalio 8 d. rezoliuciją dėl teisinės valstybės principo taikymo ir pagrindinių teisių padėties Bulgarijoje⁽²⁾,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 5 straipsnio 2 dalį, 6 straipsnio 1 dalį ir 9 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Teisės reikalų komiteto pranešimą (A9-0014/2022),
- A. kadangi, pirma, Parlamentas negali būti prilyginamas teismui ir, antra, vykstant imuniteto atšaukimo procedūrai Parlamento narys negali būti laikomas „kaltinamuoju“⁽³⁾;

⁽¹⁾ 2008 m. spalio 21 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Marra / De Gregorio ir Clemente*, C-200/07 ir C-201/07, ECLI:EU:C:2008:579; 2010 m. kovo 19 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Gollnisch / Parlamentas*, T-42/06, ECLI:EU:T:2010:102; 2011 m. rugsėjo 6 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Patriciello*, C-163/10, ECLI: EU:C:2011:543; 2013 m. sausio 17 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Gollnisch / Parlamentas*, T-346/11 ir T-347/11, ECLI:EU:T:2013:23; 2019 m. gruodžio 19 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Junqueras Vies*, C-502/19, ECLI:EU:C:2019:1115; 2020 m. rugsėjo 17 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Troszczynski*, C-12/19.

⁽²⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2020)0264.

⁽³⁾ 2019 m. balandžio 30 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Briois / Parlamentas*, T-214/18, ECLI:EU:T:2019:266.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

- B. kadangi Bulgarijos Respublikos generalinis prokuroras paprašė ryšium su Baudžiamojo kodekso 253 straipsnio 5 dalyje kartu su 1 dalimi numatytos nusikalstamos veikos (pinigų plovimas) tyrimu atšaukti Elenos Yonchevos imunitetą;
- C. kadangi, remiantis Baudžiamojo proceso kodekso 212 straipsnio 1 dalimi, 2018 m. rugpjūčio 31 d. buvo pradėtas šios nusikalstamos veikos ikiteisminis tyrimas ir jis buvo įrašytas į Specializuotosios prokuratūros Tyrimų departamento registrą; kadangi buvo pradėtas tyrimas ir 2019 m. sausio 11 d. sprendimu Elenai Yonchevai buvo pateikti kaltinimai padarius Baudžiamojo kodekso 253 straipsnio 5 dalyje numatytą nusikalstamą veiką;
- D. kadangi veika, kurią padariusi ji kaltinama, t. y. sudaryti finansiniai sandoriai, susiję su lėšomis, kaip įtariama, pasisavintomis iš investicijų banko, tikėtina, buvo padaryta 2010–2018 metais; kadangi tuo metu Elena Yoncheva dirbo žurnalistė, o vėliau tapo Bulgarijos nacionalinio parlamento nare;
- E. kadangi 2019 m. gegužės 26 d. vykusiuose rinkimuose Elena Yoncheva buvo išrinkta į Europos Parlamentą; kadangi Specializuotosios prokuratūros atsakingo prokuroro 2019 m. rugsėjo 30 d. sprendimu Elenos Yonchevos atžvilgiu pradėtas baudžiamasis procesas buvo sustabdytas tam laikui, kol Europos Parlamentas apsispręs dėl jos imuniteto atšaukimo;
- F. kadangi 2019 m. spalio 18 d. Bulgarijos Respublikos generalinis prokuroras perdavė prašymą atšaukti imunitetą;
- G. kadangi įtariama nusikalstama veika nėra susijusi su Elenos Yonchevos einant pareigas pareikšta nuomone ar balsavimu, kaip numatyta Protokolo Nr. 7 dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų 8 straipsnyje;
- H. kadangi Protokolo Nr. 7 dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų 9 straipsnyje nustatyta, kad Europos Parlamento nariai savo valstybės narės teritorijoje naudojami imunitetais, kurie toje valstybėje yra suteikiami parlamento nariams;
- I. kadangi Parlamento nario imuniteto paskirtis – apsaugoti Parlamentą ir jo narius nuo patraukimo atsakomybėn už veiksmus, kurie yra padaryti vykdant Parlamento nario įgaliojimus ir kurių negalima atskirti nuo tų įgaliojimų;
- J. kadangi šiuo atveju Elena Yoncheva remiasi *fumus persecutionis* faktu, t. y. „konkrečiais įrodymais“⁽⁴⁾, kurie patvirtina, kad baudžiamasis procesas jos atžvilgiu pradėtas siekiant pakenkti jos politinei veiklai, taigi visų pirma ir jos, kaip Europos Parlamento narės, veiklai;
- K. kadangi iš Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad Parlamentas turi labai plačią „diskreciją priimti teigiamą ar neigiamą sprendimą dėl prašymo atšaukti imunitetą, dėl tokio sprendimo politinio pobūdžio“⁽⁵⁾;
- L. kadangi Elena Yoncheva yra Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto narė ir jame ji reguliariai pasisako prieš savo šalies politines valdžios institucijas; kadangi ji visų pirma buvo parlamentinės delegacijos, kuri 2021 m. rugsėjo 23–24 d. vyko vizito į Bulgariją teisinės valstybės padėčiai šioje šalyje įvertinti, narė;
- M. kadangi ikiteisminis tyrimas jos atžvilgiu buvo pradėtas tik 2018 m. rugpjūčio 31 d., t. y. tuo metu, kai jos dalyvavimo politinėje veikloje faktas buvo visiems žinomas, nors nusikalstama veika, kurią padariusi ji kaltinama, buvo pradėta 2010 metais, ir kadangi nebuvo pateikta įtikinamų motyvų, kodėl buvo taip ilgai delsiama imtis veiksmų;
- N. kadangi šis baudžiamasis procesas buvo pradėtas gavus dviejų Parlamento narių, t. y. Elenos Yonchevos politinių oponentų, pranešimą;
- O. kadangi Elena Yoncheva, pirmiau dirbdama tiriamosios žurnalistikos srityje, o vėliau būdama nacionalinio parlamento nare, iškėlė į viešumą informaciją apie tai, kad jos šalyje netiriama aukšto lygio korupcija, ir būdama Europos Parlamento nare tokią informaciją viešina toliau;

⁽⁴⁾ 2020 m. rugsėjo 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Troszczynski*, C-12/19, 26 punktas.

⁽⁵⁾ 2013 m. sausio 17 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Gollnisch*, T-346/11 ir T-347/11, ECLI:EU:T:2013:23, 59 punktas ir jame cituojama jurisprudencija.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

- P. kadangi 2019 m. sausio mėn. Bulgarijos žurnalistų sąjunga viešai pareiškė, kad baudžiamasis procesas Elenos Yonchevos atžvilgiu yra susijęs su jos tyrimais ir yra bandymas pasikėsinti į politinės oponentės saviraiškos laisvę;
- Q. kadangi 2021 m. rugsėjo 28 d. Europos Žmogaus Teisių Teismas Elenos Yonchevos ieškinį Bulgarijai dėl šio baudžiamojo proceso, grindžiamą Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio 2 dalimi (nekaltumo prezumpcija), 13 straipsniu (teisė į veiksmingą teisinę gynybą) ir 18 straipsniu (neteisėtas tikslo riboti teises nebuvimas), pripažino priimtiniu;
- R. kadangi iš Europos Žmogaus Teisių Teismo bylos medžiagos matyti, kad 2020 m. birželio 12 d. kelios Bulgarijos elektroninės žiniasklaidos priemonės paskelbė telefoninį pokalbį dėl baudžiamojo proceso Elenos Yonchevos atžvilgiu pradėjimo ir kadangi prie bylos pridėtoje eksperto išvadoje nurodoma, kad vieno iš kalbėjusiųjų balsas yra Bulgarijos ministro pirmininko;
- S. kadangi šių konkrečių elementų tarpusavio nuoseklumas ir ypatinga svarba kelia tokių rimtų įtarimų, jog gali būti siekiama pakenkti Elenos Yonchevos politinei veiklai, visų pirma jos, kaip Europos Parlamento narės, veiklai, kad šiuo atveju fakto, jog baudžiamasis procesas pradėtas dar iki rinkimų, nepakanka tam, kad šie įtarimai būtų išsklaidyti;
- T. kadangi atsižvelgiant į tai panašu, jog šiuo atveju galima daryti prielaidą, kad esama *fumus persecutionis*;
1. nusprendžia neatšaukti Elenos Yonchevos imuniteto;
  2. paveda Pirmininkei nedelsiant perduoti šį sprendimą ir atsakingo komiteto pranešimą Bulgarijos institucijoms ir Elenai Yonchevai.
-

2022 m. vasario 15 d., antradienis

P9_TA(2022)0017

Prašymas ginti Mario Borghezio imunitetą

2022 m. vasario 15 d. Europos Parlamento sprendimas dėl prašymo ginti Mario Borghezio privilegijas ir imunitetus (2021/2159(IMM))

(2022/C 342/25)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Mario Borghezio 2018 m. lapkričio 13 d. prašymą ginti jo privilegijas ir imunitetus Imperijos (Italija) prokuratūros baudžiamojoje byloje Nr. 4975/16 RGNR, kuris buvo paskelbtas 2019 m. kovo 25 d. plenariniame posėdyje, 2021 m. gegužės 27 d. Mario Borghezio pakartotas ir 2021 m. liepos 7 d. perduotas Teisės reikalų komitetui,
  - išklauses Mario Borghezio paaiškinimų, kaip nurodyta Darbo tvarkos taisyklių 9 straipsnio 6 dalyje,
  - atsižvelgdamas į Protokolo Nr. 7 dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų 8 ir 9 straipsnius ir į 1976 m. rugsėjo 20 d. Akto dėl Europos Parlamento narių rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise 6 straipsnio 2 dalį,
  - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2008 m. spalio 21 d., 2010 m. kovo 19 d., 2011 m. rugsėjo 6 d., 2013 m. sausio 17 d. ir 2019 m. gruodžio 19 d. sprendimus ⁽¹⁾,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 5 straipsnio 2 dalį ir 7 ir 9 straipsnius,
  - atsižvelgdamas į Teisės reikalų komiteto pranešimą (A9-0015/2022),
  - A. kadangi Mario Borghezio, kuris iki 2019 m. liepos 2 d. buvo Europos Parlamento nariu, paprašė ginti jo, kaip Parlamento nario, imunitetą Imperijos prokuratūros baudžiamojoje byloje;
  - B. kadangi Mario Borghezio galimai susiginčio su geležinkelių bendrovės darbuotoju, kuris atsisakė leisti jam keliauti traukiniu dėl to, kad šis neturėjo galiojančio kelionės bilieta;
  - C. kadangi Teisės reikalų komiteto klausyme Mario Borghezio nenurodė nieko, kas leistų daryti išvadą, jog minėtas ginčas buvo susijęs su buvusio Parlamento nario politinės nuomonės pareiškimu;
  - D. kadangi, atsižvelgiant į tai, galimas pažeidimas nėra susijęs su Europos Parlamento nariui einant pareigas pareikšta nuomone ar balsavimu, kaip numatyta Protokolo Nr. 7 dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų 8 straipsnyje;
  - E. kadangi Protokolo Nr. 7 dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų 9 straipsnis taikomas tik Europos Parlamento nariams; kadangi Mario Borghezio Europos Parlamento nariu buvo iki 2019 m. liepos 2 d.; kadangi Europos Parlamento nario statuso praradimas siejamas su susijusio imuniteto, kurio trukmė pagal Protokolo Nr. 7 9 straipsnį apsiriboja to mandato trukme ⁽²⁾, praradimu;
  - F. kadangi, pirma, Parlamentas negali būti prilyginamas teismui ir, antra, vykstant imuniteto atšaukimo procedūrai Parlamento narys negali būti laikomas „kaltinamuoju“ ⁽³⁾;
1. nusprendžia neginti Mario Borghezio privilegijų ir imunitetų;
  2. paveda Pirmininkei nedelsiant perduoti šį sprendimą ir atsakingo komiteto pranešimą bylą nagrinėjančioms Italijos institucijoms ir Mario Borghezio.

⁽¹⁾ 2008 m. spalio 21 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Marra / De Gregorio ir Clemente*, C-200/07 ir C-201/07, ECLI:EU:C:2008:579; 2010 m. kovo 19 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Gollnisch / Parlamentas*, T-42/06, ECLI:EU:T:2010:102; 2011 m. rugsėjo 6 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Patriciello*, C-163/10, ECLI: EU:C:2011:543; 2013 m. sausio 17 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Gollnisch / Parlamentas*, T-346/11 ir T-347/11, ECLI:EU:T:2013:23; 2019 m. gruodžio 19 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Junqueras Vies*, C-502/19, ECLI:EU:C:2019:1115.

⁽²⁾ Bendrojo Teismo sprendimo byloje T-284/17 28 punktas.

⁽³⁾ 2019 m. balandžio 30 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Briois / Parlamentas*, T-214/18, ECLI:EU:T:2019:266.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

P9_TA(2022)0018

Prašymas atšaukti Jörgeo Meutheno (Jörg Meuthen) imunitetą**2022 m. vasario 15 d. Europos Parlamento sprendimas dėl prašymo atšaukti Jörgeo Meutheno (Jörg Meuthen) imunitetą (2021/2160(IMM))**

(2022/C 342/26)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Vokietijos federalinės teisingumo ir vartotojų apsaugos ministerijos 2021 m. birželio 16 d. raštu perduotą Berlyno prokuroro prašymą atšaukti Jörgeo Meutheno imunitetą, kuris susijęs su ikiteisminiu įtariamos nusikalstamos veikos tyrimu ir kuris buvo paskelbtas 2021 m. liepos 5 d. plenariniame posėdyje,
  - išklauses Jörgeo Meutheno paaiškinimų, kaip nurodyta Darbo tvarkos taisyklių 9 straipsnio 6 dalyje,
  - atsižvelgdamas į Protokolo Nr. 7 dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų 8 ir 9 straipsnius bei 1976 m. rugsėjo 20 d. Akto dėl Europos Parlamento narių rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise 6 straipsnio 2 dalį,
  - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2008 m. spalio 21 d., 2010 m. kovo 19 d., 2011 m. rugsėjo 6 d., 2013 m. sausio 17 d. ir 2019 m. gruodžio 19 d. sprendimus⁽¹⁾,
  - atsižvelgdamas į Vokietijos Federacinės Respublikos Pagrindinio Įstatymo 46 straipsnio 2, 3 ir 4 dalis ir Baudžiamojo proceso ir baudų skyrimo proceso gairių 192b straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 5 straipsnio 2 dalį, 6 straipsnio 1 dalį ir 9 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Teisės reikalų komiteto pranešimą (A9-0016/2022),
- A. kadangi Berlyno prokuroras paprašė atšaukti Vokietijoje išrinkto Europos Parlamento nario Jörgeo Meutheno imunitetą siekiant pagal Vokietijos baudžiamojo proceso kodekso (vok. *Strafprozessordnung*) 152 straipsnio 2 dalį pradėti baudžiamąjį procesą dėl Baudžiamojo kodekso 266 straipsnyje numatyto piktnaudžiavimo pasitikėjimu valdant patikėtą turtą ir įtarimų padarius Partijų įstatymo (vok. *Parteiengesetz*) 31d straipsnio 1 dalies 1 punkte numatytą nusikalstamą veiką;
- B. kadangi 2016, 2017 ir 2018 metais, būdamas partijos „Alternative für Deutschland“ (AfD) federaliniu atstovu spaudai, Jörg Meuthen:
- pateiktoje AfD partijos 2016 metų veiklos ataskaitoje, kaip įtariama, nurodė netikslią informaciją apie aukas, kurių suma siekia 89 800 EUR ir kurias jis, kaip AfD partijos kandidatas 2016 m. kovo 13 d. vykusiuose Badeno-Viurtembergo žemės parlamento rinkimuose, savo rinkiminei kampanijai reklamos, rinkimams skirtų plakatų, lankstinukų, skelbimų ir grafinių priemonių forma galimai gavo iš Šveicarijos bendrovės, ir tų lėšų aiškiai nenurodė Vokietijos Bundestago pirmininkui 2017 m. gruodžio 21 d. pateiktoje AfD partijos 2016 metų veiklos ataskaitoje,
  - pateiktoje 2017 metų veiklos ataskaitoje, kaip įtariama, nurodė neteisingą arba neišsamią informaciją apie įvairius konkursus dėl rinkiminės kampanijos, susijusios su 2017 m. gegužės 14 d. Šiaurės Reino-Vestfalijos regiono parlamento ir 2017 m. rugsėjo 24 d. Vokietijos Bundestago rinkimais,
  - kiek tai susiję su 2018 m. spalio 14 d. vykusiais rinkimais į aštuonioliktosios kadencijos Bavarijos žemės parlamentą, kaip įtariama, pateikė Bundestago pirmininkui neteisingą 2018 metų veiklos ataskaitą;

(¹) 2008 m. spalio 21 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Marra / De Gregorio ir Clemente*, C-200/07 ir C-201/07, ECLI:EU:C:2008:579; 2010 m. kovo 19 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Gollnisch / Parlamentas*, T-42/06, ECLI:EU:T:2010:102; 2011 m. rugsėjo 6 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Patriciello*, C-163/10, ECLI:EU:C:2011:543; 2013 m. sausio 17 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Gollnisch / Parlamentas*, T-346/11 ir T-347/11, ECLI:EU:T:2013:23; 2019 m. gruodžio 19 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Junqueras Vies*, C-502/19, ECLI:EU:C:2019:1115.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

- C. kadangi Jörg Meuthen išrinktas į Europos Parlamentą nuo 2017 m. lapkričio 8 d.;
- D. kadangi, atsižvelgiant į tai, galimai padarytos nusikalstamos veikos nėra susijusios su Europos Parlamento nariui einant pareigas pareikšta nuomone ar balsavimu, kaip numatyta Protokolo Nr. 7 dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų 8 straipsnyje;
- E. kadangi Protokolo Nr. 7 dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų 9 straipsnyje nustatyta, kad Europos Parlamento nariai savo valstybės narės teritorijoje naudojami imunitetais, kurie toje valstybėje yra suteikiami parlamento nariams;
- F. kadangi Vokietijos Federacinės Respublikos Pagrindinio Įstatymo 46 straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse nurodyta:
- „2. Bundestago narys be Bundestago sutikimo negali būti traukiamas atsakomybėn ar suimamas dėl baudžiamosios veikos, išskyrus atvejus, kai jis užtinkamas bedarantis nusikaltimą arba suimamas kitą dieną po nusikalstamos veikos įvykdymo.
  3. Bundestago sutikimas taip pat būtinas norint apriboti Bundestago nario asmens laisvę arba iškelti bylą remiantis 18 straipsnio nuostatomis.
  4. Bundestago reikalavimu bet kokia baudžiamoji byla arba remiantis 18 straipsnio nuostatomis iškelta byla prieš Bundestago narį turi būti nutraukta, o suėmimas ir asmens laisvės apribojimas atšaukti.“;
- G. kadangi Baudžiamojo proceso ir baudų skyrimo proceso gairių 192b straipsnis reglamentuoja Europos Parlamento nario imuniteto atšaukimą ir kadangi visų pirma jo 1 dalyje numatyta:
- „1. Vokietijos Federacinėje Respublikoje išrinktas Europos Parlamento narys naudojasi imunitetu, kuris suteikiamas Vokietijos Bundestago nariui. [...]“;
- H. kadangi, pirma, Parlamentas negali būti prilyginamas teismui ir, antra, vykstant imuniteto atšaukimo procedūrai Parlamento narys negali būti laikomas „kaltinamuoju“⁽²⁾;
- I. kadangi Parlamento nario imuniteto paskirtis – apsaugoti Parlamentą ir jo narius nuo patraukimo atsakomybėn už veiksmus, kurie yra padaryti vykdant Parlamento nario įgaliojimus ir kurių negalima atskirti nuo tų įgaliojimų;
- J. kadangi šiuo atveju Parlamentas nenustatė, jog būtų *fumus persecutionis* įrodymų, t. y. faktinių aplinkybių, kurios rodytų, jog atitinkamas baudžiamasis procesas pradėtas siekiant pakenkti Parlamento nario, taigi, ir Europos Parlamento, politinei veiklai;
1. nusprendžia atšaukti Jörgo Meutheno imunitetą;
  2. paveda Pirmininkei nedelsiant perduoti šį sprendimą ir atsakingo komiteto pranešimą kompetentingai Vokietijos institucijai ir Jörgui Meuthenui.

⁽²⁾ 2019 m. balandžio 30 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Briois / Parlamentas*, T-214/18, EU:T:2019:266.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

P9_TA(2022)0019

Prašymas atšaukti Álvaro Amaro imunitetą**2022 m. vasario 15 d. Europos Parlamento sprendimas dėl prašymo atšaukti Álvaro Amaro imunitetą (2021/2082(IMM))**

(2022/C 342/27)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Guardos apylinkės teismo teisėjo 2021 m. balandžio 26 d. pateiktą prašymą atšaukti Álvaro Amaro imunitetą, kuris susijęs su baudžiamuoju procesu ir kuris buvo paskelbtas 2021 m. birželio 7 d. plenariniame posėdyje,
  - išklauses Álvaro Amaro paaiškinimų, kaip nurodyta Darbo tvarkos taisyklių 9 straipsnio 6 dalyje,
  - atsižvelgdamas į Protokolo Nr. 7 dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų 8 ir 9 straipsnius ir į 1976 m. rugsėjo 20 d. Akto dėl Europos Parlamento narių rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise 6 straipsnio 2 dalį,
  - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2008 m. spalio 21 d., 2010 m. kovo 19 d., 2011 m. rugsėjo 6 d., 2013 m. sausio 17 d. ir 2019 m. gruodžio 19 d. sprendimus ⁽¹⁾,
  - atsižvelgdamas į Portugalijos Respublikos Konstitucijos 157 straipsnio 2 ir 3 dalis ir 1993 m. kovo 1 d. Įstatymo Nr. 7/93, kuriuo nustatomas Portugalijos Respublikos Asamblėjos narių statusas, 11 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 5 straipsnio 2 dalį, 6 straipsnio 1 dalį ir 9 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Teisės reikalų komiteto pranešimą (A9-0017/2022),
- A. kadangi Guardos apylinkės teismo teisėjas pateikė prašymą atšaukti Parlamento nario Álvaro Amaro imunitetą, siekdamas prieš jį pradėti baudžiamąjį procesą dėl viešųjų lėšų pasisavinimo einant politines pareigas – veikos, kuri, kaip įtariama, buvo vykdoma nuo 2007 m. vidurio iki 2013 m. vidurio ir kuri yra numatyta ir už kurią bausmės nustatytos Portugalijos baudžiamojo kodekso 26 straipsnyje ir 1987 m. liepos 16 d. Portugalijos įstatymo Nr. 34/87 3 straipsnio i punkte ir 11 straipsnyje;
- B. kadangi 2005 m. spalio 9 d. Álvaro Amaro buvo išrinktas Gouveios miesto meru (kadencijai, kuri baigėsi 2009 m.) ir 2009 m. spalio 11 d. buvo perrinktas į šias pareigas (kadencijai, kuri baigėsi 2013 m.); kadangi, kaip įtariama, jis, eidamas mero pareigas, kartu su kitais asmenimis suderinęs veiksmus pažeidė biudžeto kontrolės ir viešųjų pirkimų taisykles ir nediskriminavimo, skaidrumo ir tinkamo viešųjų lėšų valdymo principus: įtariama, kad taip elgdamasis jis nevykdė pareigų, kurios jam priklauso kaip valstybės tarnautojui, siekdamas gauti naudos sau ir kitiems kaltinamiesiems; kadangi, be to, jis, kaip įtariama, pažeidė administracinės teisės, visų pirma viešųjų pirkimų, taisykles ir principus, siekdamas neteisėtai finansinės naudos;
- C. kadangi Álvaro Amaro buvo išrinktas į Europos Parlamentą per 2019 m. gegužės mėn. įvykusius Europos Parlamento rinkimus;
- D. kadangi veika, kuria įtariamasis Álvaro Amaro, nėra susijusi su jam einant pareigas pareikšta nuomone ar balsavimu, kaip numatyta Protokolo Nr. 7 dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų 8 straipsnyje;

⁽¹⁾ 2008 m. spalio 21 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Marra/ De Gregorio ir Clemente*, C-200/07 ir C-201/07, ECLI:EU:C:2008:579; 2010 m. kovo 19 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Gollnisch/ Parlamentas*, T-42/06, ECLI:EU:T:2010:102; 2011 m. rugsėjo 6 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Patriciello*, C-163/10, ECLI: EU:C:2011:543; 2013 m. sausio 17 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Gollnisch/ Parlamentas*, T-346/11 ir T-347/11, ECLI:EU:T:2013:23; 2019 m. gruodžio 19 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Junqueras Vies*, C-502/19, ECLI:EU:C:2019:1115.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

- E. kadangi Protokolo Nr. 7 dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų 9 straipsnyje nustatyta, kad Europos Parlamento nariai savo valstybės narės teritorijoje naudojami imunitetais, kurie toje valstybėje narėje yra suteikiami nacionalinio parlamento nariams;
- F. kadangi Portugalijos Konstitucijos 157 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta:
- „2. Respublikos Asamblėjos nariai negali būti apklausiami arba jiems negali būti pateikiami kaltinimai be Asamblėjos leidimo. Pastaruoju atveju Asamblėja būtina turi nuspręsti suteikti leidimą, jei esama akivaizdžių požymių, kad padaryta tyčinė nusikalstama veika, už kurią skiriama maksimali daugiau nei trejų metų laisvės atėmimo bausmė.
3. Nė vieno Respublikos Asamblėjos nario negalima sulaikyti, suimti arba įkalinti be Asamblėjos leidimo, išskyrus už tyčinę nusikalstamą veiką, už kurią baudžiama laisvės atėmimo bausme, nurodyta ankstesnėje dalyje, ir jei asmuo buvo sulaikytas darantis nusikalstamą veiką (*in flagrante delicto*).“;
- G. kadangi tik Parlamentas gali nuspręsti, ar konkrečiu atveju atšaukti imunitetą, ar jo neatšaukti; kadangi Parlamentas gali pagrįstai atsižvelgti į Parlamento nario poziciją, kad galėtų priimti sprendimą, ar atšaukti jo imunitetą, ar jo neatšaukti ⁽²⁾; kadangi per klausymą Álvaro Amaro nurodė, jog jis neprieštarauja, kad būtų atšauktas jo imunitetas;
- H. kadangi Parlamento nario imuniteto paskirtis – apsaugoti Parlamentą ir jo narius nuo patraukimo atsakomybėn už veiksmus, kurie yra padaryti vykdant Parlamento nario įgaliojimus ir kurių negalima atskirti nuo tų įgaliojimų;
- I. kadangi nusikalstamos veikos, kuriomis kaltinamas Álvaro Amaro, buvo įvykdytos iki jo išrinkimo į Europos Parlamentą;
- J. kadangi šiuo atveju Parlamentas neaptiko jokių *fumus persecutionis* priedaidos įrodymų, t. y. faktinių aplinkybių, kurios leistų manyti, kad minėtą teismo procesą ketinama pradėti siekiant pakenkti Europos Parlamento nario, taigi ir Europos Parlamento, politinei veiklai;
- K. kadangi, pirma, Parlamentas negali būti prilyginamas teismui ir, antra, vykstant imuniteto atšaukimo procedūrai Parlamento narys negali būti laikomas „kaltinamuoju“ ⁽³⁾;
1. nusprendžia atšaukti Álvaro Amaro imunitetą;
  2. paveda Pirmininkei nedelsiant perduoti šį sprendimą ir atsakingo komiteto pranešimą kompetentingai Portugalijos Respublikos institucijai ir Álvaro Amaro.

⁽²⁾ 2008 m. spalio 15 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Mote / Parlamentas*, T-345/05, ECLI:EU:T:2008:440, 28 punktas.

⁽³⁾ 2019 m. balandžio 30 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Briois / Parlamentas*, T-214/18, ECLI:EU:T:2019:266.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

III

(Parengiamieji aktai)

EUROPOS PARLAMENTAS

P9_TA(2022)0020

Europos Sąjungos prisijungimas prie Konvencijos dėl atvirosios jūros žvejybos išteklių išsaugojimo ir valdymo šiaurės Ramiajame vandenyne *****2022 m. vasario 15 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliucija dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos prisijungimo prie Konvencijos dėl atvirosios jūros žvejybos išteklių išsaugojimo ir valdymo šiaurės Ramiajame vandenyne projekto (12617/2021 – C9-0420/2021 – 2021/0184(NLE))**

(Pritarimo procedūra)

(2022/C 342/28)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Tarybos sprendimo projektą (12617/2021),
  - atsižvelgdamas į Konvenciją dėl atvirosios jūros žvejybos išteklių išsaugojimo ir valdymo šiaurės Ramiajame vandenyne (12617/2021 ADD 1),
  - atsižvelgdamas į prašymą dėl pritarimo, kurį Taryba pateikė pagal Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo 43 straipsnį ir 218 straipsnio 6 dalies antros pastraipos a punktą (C9-0420/2021),
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 105 straipsnio 1 ir 4 dalis ir į 114 straipsnio 7 dalį,
  - atsižvelgdamas į Žuvininkystės komiteto rekomendaciją (A9-0008/2022),
1. pritaria Tarybos sprendimo projektui;
  2. paveda Pirmininkei perduoti Parlamento poziciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms bei parlamentams ir Korėjos Respublikos vyriausybei, kaip Konvencijos deponitai.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

P9_TA(2022)0021

Tarpparlamentinių delegacijų narių skaičius

2022 m. vasario 15 d. Europos Parlamento sprendimas dėl tarpparlamentinių delegacijų narių skaičiaus (2022/2547(RSO))

(2022/C 342/29)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Pirmininkų sueigos pasiūlymą dėl sprendimo,
- atsižvelgdamas į 2019 m. balandžio 17 d. sprendimą dėl tarpparlamentinių delegacijų, delegacijų jungtiniuose parlamentiniuose komitetuose ir delegacijų parlamentinio bendradarbiavimo komitetuose bei daugiašalėse parlamentinėse asamblėjose skaičiaus ⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į 2019 m. liepos 17 d. savo sprendimą dėl tarpparlamentinių delegacijų narių skaičiaus ⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. spalio 5 d. savo sprendimą dėl delegacijos ES ir JK parlamentinėje partnerystės asamblėjoje sudarymo ir jos narių skaičiaus nustatymo ⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 223 ir 224 straipsnius,

1. nusprendžia toliau išdėstyta tvarka nustatyti šių tarpparlamentinių delegacijų narių skaičių:

a) Europa, Vakarų Balkanai ir Turkija

- delegacijos:
- ES ir Šiaurės Makedonijos jungtiniame parlamentiniame komitete: 13 narių;
- ES ir Turkijos jungtiniame parlamentiniame komitete: 25 nariai;
- ES ir JK parlamentinėje partnerystės asamblėjoje: 35 nariai;
- Delegacija bendradarbiavimo su Šiaurės šalimis klausimais bei ryšiams su Šveicarija ir Norvegija, taip pat ES ir Islandijos jungtiniame parlamentiniame komitete ir Europos ekonominės erdvės (EEE) jungtiniame parlamentiniame komitete: 18 narių;
- Delegacija ES ir Serbijos stabilizacijos ir asociacijos parlamentiniame komitete: 15 narių;
- Delegacija ES ir Albanijos stabilizacijos ir asociacijos parlamentiniame komitete: 14 narių;
- Delegacija ES ir Juodkalnijos stabilizacijos ir asociacijos parlamentiniame komitete: 14 narių;
- Delegacija ryšiams su Bosnija ir Hercegovina ir Kosovu: 13 narių;

b) Rusija ir Rytų Partnerystės valstybės

- Delegacija ES ir Rusijos parlamentinio bendradarbiavimo komitete: 31 narys;
- Delegacija ES ir Ukrainos parlamentiniame asociacijos komitete: 16 narių;
- Delegacija ES ir Moldovos parlamentiniame asociacijos komitete: 14 narių;
- Delegacija ryšiams su Baltarusija: 12 narių;
- Delegacija ES ir Armėnijos parlamentiniame partnerystės komitete, ES ir Azerbaidžano parlamentinio bendradarbiavimo komitete ir ES ir Gruzijos parlamentiniame asociacijos komitete: 18 narių;

⁽¹⁾ OL C 158, 2021 4 30, p. 536.

⁽²⁾ OL C 165, 2021 5 4, p. 23.

⁽³⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0398.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

c) Magribas, Mašrekas, Izraelis ir Palestina

- delegacijos ryšiams su:
- Izraeliu: 18 narių;
- Palestina: 18 narių;
- Magribo šalimis ir Arabų Magribo sąjunga, įskaitant ES ir Maroko, ES ir Tuniso bei ES ir Alžyro jungtinius parlamentinius komitetus: 18 narių;
- Mašreko šalimis: 19 narių;

d) Arabijos pusiasalis, Irakas ir Iranas

- delegacijos ryšiams su:
- Arabijos pusiasaliu: 16 narių;
- Iraku: 8 nariai;
- Iranu: 11 narių;

e) Amerika

- delegacijos ryšiams su:
- Jungtinėmis Amerikos Valstijomis: 64 nariai;
- Kanada: 18 narių;
- Brazilijos Federacine Respublika: 14 narių;
- Centrinės Amerikos šalimis: 15 narių;
- Andų bendrijos šalimis: 13 narių;
- MERCOSUR: 19 narių;
- Delegacija ES ir Meksikos jungtiniame parlamentiniame komitete: 14 narių;
- Delegacija ES ir Čilės jungtiniame parlamentiniame komitete: 15 narių;
- Delegacija CARIFORUM ir ES parlamentiniame komitete: 15 narių;

f) Azijos ir Ramiojo vandenyno regionas

- delegacijos ryšiams su:
- Japonija: 24 nariai;
- Kinijos Liaudies Respublika: 38 nariai;
- Indija: 24 nariai;
- Afganistanu: 8 nariai;
- Pietų Azijos šalimis: 15 narių;
- Pietryčių Azijos šalimis ir Pietryčių Azijos valstybių asociacija (ASEAN): 27 nariai;
- Korėjos pusiasaliu: 13 narių;
- Australija ir Naujaja Zelandija: 12 narių;
- Delegacija ES ir Kazachstano, ES ir Kirgizijos, ES ir Uzbekistano ir ES ir Tadžikistano parlamentinio bendradarbiavimo komitetuose ir ryšiams su Turkmėnistanu ir Mongolija: 19 narių;

g) Afrika

- delegacijos ryšiams su:
- Pietų Afrika: 16 narių;
- Panafrikos Parlamentu: 12 narių;

2022 m. vasario 15 d., antradienis

h) Daugiašalės asamblėjos

- Delegacija AKR ir ES jungtinėje parlamentinėje asamblėjoje: 78 nariai;
- Delegacija Viduržemio jūros sąjungos parlamentinėje asamblėjoje: 49 nariai;
- Delegacija Europos ir Lotynų Amerikos šalių parlamentinėje asamblėjoje: 75 nariai;
- Delegacija EURONEST parlamentinėje asamblėjoje: 60 narių;
- Delegacija ryšiams su NATO parlamentine asamblėja: 10 narių.

2. atsižvelgdamas į 2019 m. liepos 11 d. Pirmininkų sueigos sprendimą dėl delegacijų biurų sudėties, nusprendžia, kad delegacijos biurą gali sudaryti ne daugiau kaip du pirmininko pavaduotojai;

3. paveda Pirmininkei perduoti šį sprendimą susipažinti Tarybai ir Komisijai.

2022 m. vasario 15 d., antradienis

P9_TA(2022)0026

Prieštaravimas deleguotajam aktui: Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondas: paramos paraiškų nepriimtino laiko tarpiai

2022 m. vasario 15 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl 2021 m. lapkričio 5 d. Komisijos deleguotojo reglamento, kuriuo dėl paramos paraiškų nepriimtino laiko tarpio ir jų datų papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1139 dėl Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo (C(2021)7701 – 2021/2961(DEA))

(2022/C 342/30)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Komisijos deleguotąjį reglamentą (C(2021)7701),
  - atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1139, kuriuo nustatomas Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondas ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2017/1004 ⁽¹⁾, ypač į jo 11 straipsnio 4 dalį ir 62 straipsnio 6 dalį,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 111 straipsnio 3 dalį,
  - atsižvelgdamas į Žuvininkystės komiteto pasiūlymą dėl rezoliucijos,
- A. kadangi Komisijai pagal Reglamento (ES) 2021/1139 (EJRŽAF) 11 straipsnio 4 dalį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nurodoma riba, nuo kurios nustatomas nepriimtino laiko tarpis, kuris turėtų būti proporcingas sunkių pažeidimų, nusikalstamos veikos ar sukčiavimo pobūdžiui, sunkumui, trukmei ir pasikartojimui ir kuris turėtų trukti bent vienus metus;
- B. kadangi 2014 m. gruodžio 17 d. Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2015/288 ⁽²⁾, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 508/2014 ⁽³⁾ (EJRŽF) nuostatos dėl paraiškų nepriimtino laiko tarpio ir datų, numatytas 12 mėnesių nepriimtino laiko tarpis devynių taškų už pažeidimą atveju, o nedidelių pažeidimų atveju nepriimtino laiko tarpis prasideda tik tada, kai surenkami devyni taškai;
- C. kadangi Komisijos deleguotuoju reglamentu (C(2021)7701), kuriuo papildomas EJRŽAF, šios sąlygos sugriežtinamos, nes nepriimtino laiko tarpis prasideda padarius antrą pažeidimą ir vos tik surenkami septyni taškai ir jo trukmė apskaičiuojama skaičiuojant po du mėnesius už tašką, o tai atrodo neproporcinga ir neatitinka EJRŽAF nuostatų;
- D. kadangi Komisija turėtų pasiūlyti alternatyvų ir proporcingesnę sprendimą dėl nepriimtino laiko tarpio trukmės, skaičiuojamos pagal taškus;
- E. kadangi proporcingesnis sprendimas galėtų būti už pirmus du pažeidimus taikyti tik vieno mėnesio, o ne dviejų mėnesių už kiekvieną tašką, nepriimtino laiko tarpį tam tikrų pažeidimų atveju, taip geriau atsižvelgiant į pagrindinio reglamento loginį pagrindimą proporcingumo požiūriu;
1. pareiškia prieštaravimą dėl Komisijos deleguotojo reglamento;
  2. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Komisijai ir pranešti jai, kad deleguotasis reglamentas negali įsigalioti;
  3. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.

⁽¹⁾ OL L 247, 2021 7 13, p. 1.

⁽²⁾ 2014 m. gruodžio 17 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2015/288, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 508/2014 dėl Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo papildomas nuostatomis dėl paraiškų nepriimtino laiko tarpio ir datų (OL L 51, 2015 2 24, p. 1).

⁽³⁾ 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 508/2014 dėl Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo ir kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 2328/2003, (EB) Nr. 861/2006, (EB) Nr. 1198/2006 bei (EB) Nr. 791/2007 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1255/2011 (OL L 149, 2014 5 20, p. 1).

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

P9_TA(2022)0027

Paprastųjų tunų laimikio dokumentavimo programa ***I

2022 m. vasario 16 d. priimti Europos Parlamento pakeitimai dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma paprastųjų tunų (*Thunnus thynnus*) laimikio dokumentavimo programa ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 640/2010 (COM(2020)0670 – C9-0336/2020 – 2020/0302(COD))⁽¹⁾

(Įprasta teisėkūros procedūra: pirmasis svarstymas)

(2022/C 342/31)

Pakeitimas 1

Pasiūlymas dėl reglamento

6 kostatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas

- (6) kai kurias ICCAT rekomendacijų nuostatas ICCAT KSŠ dažnai keičia ir ateityje greičiausiai dar keis. Todėl, siekiant būsimus ICCAT rekomendacijų pakeitimus greitai įtraukti į Sąjungos teisę, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus **dėl šių aspektų**: privalomo **eTLD** ir **TLD** naudojimo, **su grupiniais TLD susijusių** taisyklių, **TLD** ir **eTLD** tvirtinimo, nukrypti leidžiančios nuostatos dėl informavimo apie įsagais paženklintas žuvis, susijusios su Reglamente (ES) 20.../..⁽¹⁾ nustatyto mažiausiu dydžiu, taikymo termino; laimikio ir vėlesnių prekybos sandorių registravimo ir tvirtinimo **eTLD** sistemoje, informacijos, susijusios su tvirtinimu ir kontaktiniais centrais, informacijos, susijusios su **TLD** ar spausdintais **eTLD**, nurodytų ataskaitų teikimo datų ir **nuorodų į** ICCAT rekomendacijų **priedus**;

⁽¹⁾ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 20.../..., kuriuo nustatomas daugiamečių rytų Atlanto ir Viduržemio jūros paprastųjų tunų išteklių valdymo planas, iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 1936/2001, (ES) 2017/2107 bei (ES) 2019/833 ir panaikinamas Reglamentas (ES) 2016/1627.

Pakeitimas

- (6) kai kurias ICCAT rekomendacijų nuostatas ICCAT KSŠ dažnai keičia ir ateityje greičiausiai dar keis. Todėl, siekiant būsimus ICCAT rekomendacijų pakeitimus greitai įtraukti į Sąjungos teisę, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus, **kuriomis iš dalies keičiamas šis reglamentas dėl** privalomo **eBCD** ir **BCD** naudojimo, **grupinių BCD ir eBCD** taisyklių, **BCD** ir **eBCD** tvirtinimo, nukrypti leidžiančios nuostatos dėl informavimo apie įsagais paženklintas žuvis, susijusios su Reglamente (ES) 20.../..⁽¹⁾ nustatyto mažiausiu dydžiu, taikymo termino, laimikio ir vėlesnių prekybos sandorių registravimo ir tvirtinimo **eBCD** sistemoje, informacijos, susijusios su tvirtinimu ir kontaktiniais centrais, informacijos, susijusios su **BCD** ar spausdintais **eBCD**, nurodytų ataskaitų teikimo datų ir **šis reglamentas papildomas priedais, pridėtais prie** ICCAT rekomendacijų, **išvardytų šio reglamento priede, ir atitinkamais tų priedų pakeitimais**;

⁽¹⁾ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 20.../..., kuriuo nustatomas daugiamečių rytų Atlanto ir Viduržemio jūros paprastųjų tunų išteklių valdymo planas, iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 1936/2001, (ES) 2017/2107 bei (ES) 2019/833 ir panaikinamas Reglamentas (ES) 2016/1627.

⁽¹⁾ Klausimas buvo grąžintas atsakingam komitetui, kad būtų vedamos tarpinstitucinės derybos pagal Darbo tvarkos taisyklių 59 straipsnio 4 dalies ketvirtą pastraipą (A9-0172/2021).

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

Pakeitimas 2

Pasiūlymas dėl reglamento

2 straipsnio 1 dalies 1 punktą

Komisijos siūlomas tekstas

-
1. **TLD** – paprastųjų tunų laimikio dokumentas, pateiktas **ICCAT rekomendacijos 18-13 2 priede nurodytu formatu**;

Pakeitimas

-
1. **BCD** – paprastųjų tunų laimikio dokumentas, pateiktas **formatu, nurodytu šio reglamento priedo 1 punkte**;

Pakeitimas 3

Pasiūlymas dėl reglamento

4 straipsnio 6 dalis

Komisijos siūlomas tekstas

-
6. Patvirtintame **TLD** atitinkamai pateikiama **ICCAT rekomendacijos 18-13 1 priede nurodyta** informacija. Laimikio dokumento išdavimo, numeravimo, pildymo ir tvirtinimo **nurodymai išdėstyti ICCAT rekomendacijos 18-13 3 priede**.

Pakeitimas

-
6. Patvirtintame **BCD** atitinkamai pateikiama informacija, **nurodyta šio reglamento priedo 2 punkte**. Laimikio dokumento išdavimo, numeravimo, pildymo ir tvirtinimo **instrukcijos nurodytos šio reglamento priedo 3 punkte**.

Pakeitimas 4

Pasiūlymas dėl reglamento

8 straipsnio 3 dalis

Komisijos siūlomas tekstas

-
3. Patvirtintame **TRS** pateikiama **ICCAT rekomendacijos 18-13 4 ir 5 prieduose nurodyta informacija**.

Pakeitimas

-
3. Patvirtintame **BFTRC** pateikiama **informacija, nurodyta šio reglamento priedo 4 ir 5 punktuose**.

Pakeitimas 5

Pasiūlymas dėl reglamento

11 straipsnio 1 dalies c punktas

Komisijos siūlomas tekstas

-
- c) laikantis **ICCAT rekomendacijos 18-12 3 priede išdėstyty** procedūrų – vieninteliu atveju, kai kyla su sistema susijusių techninių problemų, dėl kurių valstybė narė negali naudoti **eTLD** sistemos. Valstybių narių dėsimas imtis būtinų veiksmų, kaip antai pateikti duomenis, būtinus naudotojų registracijai **eTLD** sistemoje užtikrinti, ar kiti išvengiami atvejai nėra laikomi priimtina technine problema;

Pakeitimas

-
- c) laikantis **šio reglamento priedo 6 punkte nurodyty** procedūrų – vieninteliu atveju, kai kyla su sistema susijusių techninių problemų, dėl kurių valstybė narė negali naudoti **eBCD** sistemos. Valstybių narių dėsimas imtis būtinų veiksmų, kaip antai pateikti duomenis, būtinus naudotojų registracijai **eBCD** sistemoje užtikrinti, ar kiti išvengiami atvejai nėra laikomi priimtina technine problema;

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

Pakeitimas 6
Pasiūlymas dėl reglamento
13 straipsnio 1 dalis

Komisijos siūlomas tekstas

1. Iki kiekvienų metų rugpjūčio 15 d. valstybės narės pateikia Komisijai ataskaitą, į kurią įtraukiama **ICCAT rekomendacijos 18-13 6 priede** nurodyta informacija, apimanti laikotarpį nuo ankstesnių metų sausio 1 d. iki gruodžio 31 d.

Pakeitimas

1. Iki kiekvienų metų rugpjūčio 15 d. valstybės narės pateikia Komisijai ataskaitą, į kurią įtraukiama **šio reglamento priedo 7 punkte** nurodyta informacija, apimanti laikotarpį nuo ankstesnių metų sausio 1 d. iki gruodžio 31 d.

Pakeitimas 7
Pasiūlymas dėl reglamento
13 straipsnio 2 dalis

Komisijos siūlomas tekstas

2. Metiniams ataskaitų teikimo reikalavimams patenkinti naudojamos eTLD sistemos sukurtos ataskaitos. Valstybės narės savo metinėse ataskaitose pateikia **ICCAT rekomendacijos 18-13 6 priede** nurodytus elementus, kurių iš **eTLD** sistemos gauti negalima.

Pakeitimas

2. Metiniams ataskaitų teikimo reikalavimams patenkinti naudojamos eTLD sistemos sukurtos ataskaitos. Valstybės narės savo metinėse ataskaitose pateikia **šio reglamento priedo 7 punkte** nurodytus elementus, kurių iš **eBCD** sistemos gauti negalima.

Pakeitimas 8
Pasiūlymas dėl reglamento
14 straipsnio - 1 dalis (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

-1. Ne vėliau kaip ... [šėši mėnesiai po šio reglamento įsigaliojimo dienos] Komisija pagal 15 straipsnį priima deleguotąjį aktą, kuriuo šis reglamentas papildomas ICCAT rekomendacijų, išvardytų šio reglamento priede, priedų nuostatomis. Komisijai pagal 15 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl atitinkamų vėlesnių to deleguotojo akto dalinių pakeitimų.

Pakeitimas 9
Pasiūlymas dėl reglamento
14 straipsnio 1 dalies i punktas

Komisijos siūlomas tekstas

i) nuorodų į ICCAT rekomendacijų priedus, pateiktų 2 straipsnio 1 dalyje, 4 straipsnio 6 dalyje, 8 straipsnio 3 dalyje, 11 straipsnio 1 dalies c punkte ir 13 straipsnio 1 bei 2 dalyse.

Pakeitimas

Išbraukta.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

Pakeitimas 10
Pasiūlymas dėl reglamento
Priedas (naujas)

Komisijos siūlomas tekstas

---

*Pakeitimas***Priedas**

- (1) 2 straipsnio 1 punkte nurodytas BCD formatas nustatytas ICCAT rekomendacijos 18–13 2 priede;
  - (2) 4 straipsnio 6 dalies pirmame sakinyje nurodyta informacija nustatyta ICCAT rekomendacijos 18–13 1 priede;
  - (3) 4 straipsnio 6 dalies antrame sakinyje nurodyta informacija nustatyta ICCAT rekomendacijos 18–13 3 priede;
  - (4) 8 straipsnio 3 dalyje nurodyta informacija nustatyta ICCAT rekomendacijos 18–13 4 priede;
  - (5) 8 straipsnio 3 dalyje nurodyta informacija nustatyta ICCAT rekomendacijos 18–13 5 priede;
  - (6) 11 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytos procedūros nustatytos ICCAT rekomendacijos 18–12 3 priede;
  - (7) 13 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyta informacija nustatyta ICCAT rekomendacijos 18–13 6 priede.
-

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

P9_TA(2022)0028

Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšų mobilizavimas. Prancūzijos paraiška „EGF/2021/005 FR/Airbus“

2022 m. vasario 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo dėl Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo atleistiems darbuotojams lėšų mobilizavimo pagal Prancūzijos paraišką „GF/2021/005 FR/Airbus“ (COM(2021)0698 – C9-0011/2022 – 2021/0363(BUD))

(2022/C 342/32)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą Europos Parlamentui ir Tarybai (COM(2021)0698 – C9-0011/2022),
  - atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/691 dėl Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo atleistiems darbuotojams (EGF), kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1309/2013 ⁽¹⁾ (toliau – EGF reglamentas),
  - atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2020 m. daugiamečių finansinė programa ⁽²⁾, ypač į jo 8 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinį susitarimą dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo, taip pat dėl naujų nuosavų išteklių, įskaitant veiksmų gaires dėl naujų nuosavų išteklių nustatymo ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. gruodžio 16 d. tarpinstitucinis susitarimas), ypač į jo 9 punktą,
  - atsižvelgdamas į Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto nuomonę,
  - atsižvelgdamas į Regioninės plėtros komiteto laišką,
  - atsižvelgdamas į Biudžeto komiteto pranešimą (A9-0013/2022),
- A. kadangi Sąjunga nustatė teisėkūros ir biudžetines priemones siekiant teikti papildomą paramą darbuotojams, nukentėjusiems dėl globalizacijos ir technologinių bei aplinkos pokyčių, pvz., pasaulio prekybos sistemos pokyčių, ginčų dėl prekybos, svarbių pokyčių Sąjungos prekybos santykiuose ar vidaus rinkos struktūroje, finansų ar ekonomikos krizės, taip pat perėjimo prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos arba skaitmeninės transformacijos ar automatizavimo padarinių;
- B. kadangi Sąjunga išplėtė Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo atleistiems darbuotojams (EGF) taikymo sritį, kad galėtų teikti finansinę paramą didelio masto restruktūrizavimo atveju, taigi ji apima ir koronaviruso krizės ekonominių padarinių atvejus;
- C. kadangi numatoma, kad dėl šiuo metu vykstančio transporto sektoriaus priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo aviacijos sektoriuje bus patiriamas įvairiapusis poveikis, ir kadangi Sąjunga atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant būtiną solidarumą – skiriant finansinius įnašus iš EGF, kad būtų galima greitai reintegruoti paramos gavėjus į deramą ir tvarų užimtumą pradiniam jų veiklos sektoriuje ar kituose sektoriuose, ir kartu užtikrinant suderinamumą su vis žalesne ir labiau skaitmenine Europos ekonomika vadovaujantis Europos žaliuoju kursu;
- D. kadangi Prancūzija pateikė paraišką „EGF/2021/005 FR/Airbus“ dėl EGF finansinės paramos po to, kai ekonomikos sektoriuje, kuris priskiriamas NACE 2 red. 30 skyriui (Transporto įrangos gamyba), NUTS 2 lygmens Pietų Pirėnų (FRJ2) ir Luaros krašto (FRG0) regionuose Prancūzijoje per atskaitinį laikotarpį, kuris yra nuo 2020 m. lapkričio 1 d. iki 2021 m. kovo 1 d., iš darbo buvo atleisti 508 darbuotojai;

⁽¹⁾ OL L 153, 2021 5 3, p. 48.

⁽²⁾ OL L 433 I, 2020 12 22, p. 11.

⁽³⁾ OL L 433 I, 2020 12 22, p. 28.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

- E. kadangi paraiška yra susijusi su 508 atleistais darbuotojais, kurių veikla įmonės „Airbus“ („Airbus SE“) padalinio „Airbus Commercial“ ekonominiame ir socialiniame vienete ⁽⁴⁾ nutrūko;
- F. kadangi paraiška grindžiama EGF reglamento 4 straipsnio 2 dalies a punkte nustatytais intervencijos kriterijais, pagal kuriuos per keturių mėnesių ataskaitinį laikotarpį nutraukti veiklą turi ne mažiau kaip 200 darbuotojų, atleistų iš valstybės narės įmonės;
- G. kadangi COVID-19 pandemijos sąlygomis bendri kelionių apribojimai lėmė bendrą komercinės aviacijos žlugimą, visų pirma keleivinių skrydžių sektoriuje, ir, kaip nurodo įmonė „Airbus“, nesitikima, kad šis sektorius visiškai atsigaus iki 2025 m. ⁽⁵⁾;
- H. kadangi įmonė „Airbus“, kurios komercinės aviacijos skyrius sudaro 77 proc. visos apyvartos ⁽⁶⁾, nuo 2020 m. balandžio mėn. turėjo sumažinti savo gamybos lygį trečdaliu ⁽⁷⁾ ir todėl įgyvendinti restruktūrizavimo planą, pagal kurį Prancūzijoje buvo panaikintos 4 248 darbo vietos ⁽⁸⁾;
- I. kadangi Prancūzijos valdžios institucijų parama ilgalaikiai veiklai ne visą darbo dieną, dėl kurios buvo tinkamai deramasi su susijusiais darbuotojais, ir Civilinės aeronautikos mokslinių tyrimų patariamiosios tarybos (pranc. *Conseil pour la recherche aéronautique civile*) programos skatinimas leido gerokai sumažinti atleistų darbuotojų skaičių (2 002 darbo vietos); kadangi, kalbant apie kitas 2 246 darbo vietas, beveik visiems darbuotojams buvo taikomos vidaus judumo priemonės arba susitarta dėl savanoriško darbo santykių nutraukimo paketų;
- J. kadangi Komisija paskelbė, kad sveikatos krizė sukėlė ekonomikos krizę, parengė ekonomikos gaivinimo planą po to, kai Europos Parlamentas priėmė rezoliucijas ir 2020 m. gegužės 18 d. buvo pristatyta Prancūzijos ir Vokietijos Europos ekonomikos gaivinimo po koronaviruso krizės iniciatyva ⁽⁹⁾, ir pabrėžė EGF, kaip neatidėliotinos pagalbos priemonės, vaidmenį ⁽¹⁰⁾;
- K. kadangi EGF lėšų didžiausia metinė suma neviršija 186 mln. EUR (2018 m. kainomis), kaip nustatyta 2020 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa ⁽¹¹⁾, 8 straipsnyje;
1. pritaria Komisijai, kad įvykdytos EGF reglamento 4 straipsnio 2 dalies a punkte nustatytos sąlygos, taigi Prancūzija turi teisę gauti finansinę 3 745 264 EUR paramą pagal šį reglamentą; nurodyta suma sudaro 85 proc. bendros 4 406 194 EUR sumos, kurią sudaro tik prie individualių poreikių pritaikytų paslaugų išlaidos;
2. pažymi, kad Prancūzijos valdžios institucijos paraišką pateikė 2021 m. liepos 26 d., o Komisija savo vertinimą baigė 2021 m. lapkričio 19 d. ir 2022 m. sausio 5 d. informavo Parlamentą;
3. palankiai vertina priemones, kurių ėmėsi Prancūzijos nacionalinės ir vietos valdžios institucijos, pvz., priimtos naujų teisės aktų dėl nepaprastosios padėties nuostatos ⁽¹²⁾, paramos aeronautikos pramonei planas, ilgalaikės veiklos ne visą darbo dieną programa ⁽¹³⁾ ir plano „Ader 4“ papildymas, dėl kurių gerokai sumažėjo atleistų darbuotojų skaičius;

⁽⁴⁾ Ekonominis ir socialinis vienetas arba ESU (pranc. *unité économique et sociale*, UES) – tai siekiant skatinti bendrą darbuotojų atstovavimą pagal Prancūzijos įstatymus nustatyta teisinė forma, apimanti įmones, turinčias tą pačią vadovybę, veikiančias tame pačiame sektoriuje, kurių darbuotojai turi tuos pačius interesus, bet kurios teisiškai yra skirtingos bendrovės. Atleisti padalinio „Airbus Commercial“ ESU darbuotojai. Šis vienetas apima dvi „Airbus SE“ patronuojamąsias įmones Prancūzijoje – „Airbus SAS“ ir „Airbus Operations SAS“.

⁽⁵⁾ Neskelbtas dokumentas: „Airbus“ „Livre 2“ – COVID-19 krizės ir jos poveikio „Airbus“ veiklos sektoriui Prancūzijoje vidaus analizė. https://lentreprise.lexpress.fr/actualites/1/actualites/le-geant-europeen-airbus-en-chiffres_2129633.html

⁽⁷⁾ <https://www.airbus.com/newsroom/press-releases/en/2020/04/airbus-reports-first-quarter-q1-2020-results.html>.

⁽⁸⁾ Pagal „Airbus“ restruktūrizavimo planą „Accord collectif relatif au plan d'adaptation des sociétés composant l'UES Airbus Commercial dans le contexte de la crise économique Covid-19 et ses conséquences sur l'emploi“.

⁽⁹⁾ <https://www.elysee.fr/en/emmanuel-macron/2020/05/18/french-german-initiative-for-the-european-recovery-from-the-coronavirus-crisis>

⁽¹⁰⁾ COM(2020)0442.

⁽¹¹⁾ OL L 433 I, 2020 12 22, p. 11.

⁽¹²⁾ *Loi d'urgence n°2020-734*, 2020 m. birželio 17 d.

⁽¹³⁾ *Activité Partielle de Longue Durée* (APLD): <https://www.service-public.fr/professionnels-entreprises/vosdroits/F35381>

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

4. pažymi, kad paraiška susijusi su 508 atleistais darbuotojais, kurių veikla nutrūko; taip pat pažymi, jog Prancūzija numato, kad 297 iš visų kriterijus atitinkančių paramos gavėjų dalyvaus įgyvendinant priemones (tiksliniai paramos gavėjai);
5. primena, kad tikėtina, jog atleidimų socialinis poveikis bus didelis abiejuose regionuose ir kad pirmąjį 2021 m. ketvirtį nedarbo lygis Oksitanijoje siekė 9,4 proc., o Luaros krašte – 6,9 proc. ⁽¹⁴⁾;
6. atkreipia dėmesį į tai, kad Oksitanijoje manoma, jog atleidimai iš darbo turės didelį poveikį darbo rinkai, nes regionas yra labai priklausomas nuo aeronautikos, kaip svarbiausio sektoriaus, o įmonė „Airbus“ yra didžiausias privatus darbdavys regione;
7. pažymi, kad Oksitanija išvirtino kaip svarbi startuolių ekosistema, kurioje atsiveria galimybės paramos gavėjams, norintiems pradėti savo verslą; atkreipia dėmesį į tai, kad didelė poveikį patyrusių regiono gyventojų dalis turi aukštąjį išsilavinimą;
8. atkreipia dėmesį į tai, kad, nors manoma, kad Luaros krašte aviacijos krizės poveikis vietos ekonomikai ir darbo rinkai turėtų būti mažiau nuostolingas dėl didelio regiono ekonomikos įvairinimo, manoma, kad jūrų sektoriuje, atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje atsiras galimybių, o tam savo ruožtu reikia tinkamo perkvalifikavimo;
9. atkreipia dėmesį į tai, kad iš 13,5 proc. tikslinių paramos gavėjų yra vyresni nei 54 metų amžiaus ir 74,7 proc. yra nuo 30 iki 54 metų amžiaus;
10. pažymi, kad įmonė „Airbus“ 2020 m. lapkričio 1 d. tiksliniams paramos gavėjams pradėjo teikti individualiems poreikiams pritaikytas paslaugas ir kad todėl išlaidos joms bus laikomos tinkamomis finansuoti iš EGF finansinės paramos nuo 2020 m. lapkričio 1 d. iki tada, kai sueis 24 mėnesiai nuo Finansavimo sprendimo įsigaliojimo dienos;
11. primena, kad individualiems poreikiams pritaikytas paslaugas, kurias ketinama teikti darbuotojams ir savarankiškai dirbantiems asmenims, sudaro šie veiksmai: veiklos pradžios dotacijos, verslo kūrimo mokymai, išmokos išlaidoms, susijusioms su verslo kūrimo mokymais, taip pat atlygio skirtumo kompensavimas;
12. mano, kad, atsižvelgiant į projekto pobūdį, šios prie individualių poreikių pritaikytos paslaugos turėtų trukti atitinkamą laikotarpį;
13. palankiai vertina tai, kad suderintas individualiems poreikiams pritaikytų paslaugų paketas buvo sėkmingų kolektyvinių derybų, vykdomų tarp įmonės „Airbus“ ir darbuotojų atstovų ir konsultuojantis su personalo ir profesinių sąjungų atstovais, susitarimo rezultatas; palankiai vertina tai, kad paramos gavėjams finansinė parama suteikiama greitai, nors kai kuriais atvejais reikia papildomų investicijų naujai įmonei steigti;
14. pabrėžia, kad 98,7 proc. finansinės paramos yra susijusi su startuolių ir įmonių steigimu, o tai paskatins profesinę reintegraciją ir pertvarkymą, padidins atitinkamų regionų konkurencingumą ir prisidės prie ekonomikos atsigavimo;
15. pažymi, kad Prancūzijos valdžios institucijos patvirtino, kad reikalavimus atitinkantiems veiksams neteikiama pagalba iš kitų Sąjungos fondų ar finansinių priemonių;
16. pakartoja, kad EGF parama neturi pakeisti veiksmų, už kuriuos įmonės atsakingos pagal nacionalinę teisę ar kolektyvines sutartis, arba jokių kitų išmokų ar teisių, kurias paramos gavėjai gali gauti, siekiant užtikrinti visišką skiriamos paramos papildomumą; prašo, kad prie individualių poreikių pritaikytų paslaugų, kurios turi būti finansuojamos iš EGF, gavėjai būtų viešai ir asmeniškai informuojami apie Sąjungos teikiamą bendrą finansavimą;
17. pažymi, kad visi procedūriniai reikalavimai įvykdyti; pabrėžia, kad kiekvienu procedūros etapu būtina užtikrinti skaidrumą, ir ragina įtraukti socialinius partnerius į paslaugų paketo įgyvendinimo ir vertinimo procesą;
18. pritaria prie šios rezoliucijos pridedamam sprendimui;
19. paveda Pirmininkei pasirašyti šį sprendimą su Tarybos pirmininku ir užtikrinti, kad jis būtų paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*;
20. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją ir jos priedą Tarybai ir Komisijai.

⁽¹⁴⁾ Prancūzijos nacionalinio statistikos ir ekonominių tyrimų instituto surinkti duomenys.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

PRIEDAS

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo atleistiems darbuotojams lėšų mobilizavimo pagal Prancūzijos paraišką „GF/2021/005 FR/Airbus“

(Šio priedo tekstas čia nepateikiamas, nes jis atitinka galutinį aktą – Sprendimą (ES) 2022/359.)

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

P9_TA(2022)0035

Geležinkeliai: laikinųjų priemonių taikymo trukmės pratęsimas – COVID-19 ***I

2022 m. vasario 16 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliucija dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamos Reglamento (ES) 2020/1429 nuostatos dėl laikinųjų priemonių, susijusių su mokesčių už naudojamą geležinkelių infrastruktūra ėmimu, taikymo trukmės (COM(2021)0832 – C9-0001/2022 – 2021/0437(COD))

(Įprasta teisėkūros procedūra: pirmasis svarstymas)

(2022/C 342/33)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą Europos Parlamentui ir Tarybai (COM(2021)0832),
- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 2 dalį ir į 91 straipsnį, pagal kuriuos Komisija pateikė pasiūlymą Parlamentui (C9-0001/2022),
- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 3 dalį,
- atsižvelgdamas į 2022 m. sausio 19 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę⁽¹⁾,
- pasikonsultavęs su Regionų komitetu,
- atsižvelgdamas į 2022 m. sausio 26 d. Tarybos atstovo laišku prisiimtą išpareigojimą pritarti Parlamento pozicijai pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 4 dalį,
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 59 ir 163 straipsnius,
  1. priima per pirmąjį svarstymą toliau pateiktą poziciją;
  2. ragina Komisiją dar kartą perduoti klausimą svarstyti Parlamentui, jei ji savo pasiūlymą pakeičia nauju tekstu, jį keičia iš esmės arba ketina jį keisti iš esmės;
  3. paveda Pirmininkei perduoti Parlamento poziciją Tarybai, Komisijai ir nacionaliniams parlamentams.

P9_TC1-COD(2021)0437

Europos Parlamento pozicija, priimta 2022 m. vasario 16 d. per pirmąjį svarstymą, siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2022/..., kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2020/1429, kiek tai susiję su aptariamojo laikotarpio, kuriuo taikomos laikinosios priemonės, susijusios su mokesčių už naudojamą geležinkelių infrastruktūra ėmimu, trukme

(Kadangi Parlamentas ir Taryba pasiekė susitarimą, Parlamento pozicija atitinka galutinį teisės aktą, Reglamentą (ES) 2022/312.)

⁽¹⁾ Dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje.

2022 m. vasario 16 d., trečiadienis

P9_TA(2022)0036

Makrofinansinė pagalba Ukrainai ***I**2022 m. vasario 16 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliucija dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo dėl makrofinansinės paramos teikimo Ukrainai (COM(2022)0037 – C9-0028/2022 – 2022/0026(COD))****(Įprasta teisėkūros procedūra: pirmasis svarstymas)**

(2022/C 342/34)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą Europos Parlamentui ir Tarybai (COM(2022)0037),
- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 2 dalį ir į 212 straipsnį, pagal kuriuos Komisija pateikė pasiūlymą Parlamentui (C9-0028/2022),
- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 3 dalį,
- atsižvelgdamas į 2022 m. vasario 11 d. Tarybos atstovo laišku prisiimtą įsipareigojimą pritarti Parlamento pozicijai pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 4 dalį,
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 59 ir 163 straipsnius,
  1. priima per pirmąjį svarstymą toliau pateiktą poziciją;
  2. ragina Komisiją dar kartą perduoti klausimą svarstyti Parlamentui, jei ji savo pasiūlymą pakeičia nauju tekstu, jį keičia iš esmės arba ketina jį keisti iš esmės;
  3. paveda Pirmininkei perduoti Parlamento poziciją Tarybai, Komisijai ir nacionaliniams parlamentams.

P9_TC1-COD(2022)0026**Europos Parlamento pozicija, priimta 2022 m. vasario 16 d. per pirmąjį svarstymą, siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą (ES) 2022/... dėl makrofinansinės pagalbos teikimo Ukrainai***(Kadangi Parlamentas ir Taryba pasiekė susitarimą, Parlamento pozicija atitinka galutinį teisės aktą, Sprendimą (ES) 2022/313.)*

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

P9_TA(2022)0046

Darbuotojų apsauga nuo rizikos, susijusios su kancerogenų, mutagenų ir reprotoksinių medžiagų poveikiu darbe ***I

2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliucija dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2004/37/EB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su kancerogenų arba mutagenų poveikiu darbe (COM(2020)0571 – C9-0301/2020 – 2020/0262(COD))

(Įprasta teisėkūros procedūra: pirmasis svarstymas)

(2022/C 342/35)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą Europos Parlamentui ir Tarybai (COM(2020)0571),
  - atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 2 dalį ir ypač į 153 straipsnio 2 dalies b punktą kartu su 153 straipsnio 1 dalies a punktu, pagal kuriuos Komisija pateikė pasiūlymą Parlamentui (C9-0301/2020),
  - atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 3 dalį,
  - atsižvelgdamas į 2021 m. vasario 16 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,
  - pasikonsultavęs su Regionų komitetu,
  - atsižvelgdamas į preliminarų susitarimą, kurį atsakingas komitetas patvirtino pagal Darbo tvarkos taisyklių 74 straipsnio 4 dalį, ir į 2021 m. gruodžio 22 d. laišku Tarybos atstovo prisiimtą išipareigojimą pritarti Parlamento pozicijai pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 4 dalį,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 59 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Teisės reikalų komiteto nuomonę,
  - atsižvelgdamas į Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto pranešimą (A9-0114/2021),
1. priima per pirmąjį svarstymą toliau pateiktą poziciją;
  2. pritaria prie šios rezoliucijos pridedamam bendram Parlamento ir Tarybos pareiškimui, kuris bus paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* C serijoje kartu su galutiniu pagal teisėkūros procedūrą priimamu aktu;
  3. atsižvelgia į prie šios rezoliucijos pridėtą Komisijos pareiškimą;
  4. ragina Komisiją dar kartą perduoti klausimą svarstyti Parlamentui, jei ji savo pasiūlymą pakeičia nauju tekstu, jį keičia iš esmės arba ketina jį keisti iš esmės;
  5. paveda Pirmininkei perduoti Parlamento poziciją Tarybai, Komisijai ir nacionaliniams parlamentams.

P9_TC1-COD(2020)0262

Europos Parlamento pozicija, priimta 2022 m. vasario 17 d. per pirmąjį svarstymą, siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2022/..., kuria iš dalies keičiama Direktyva 2004/37/EB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su kancerogenų arba mutagenų poveikiu darbe

(Kadangi Parlamentas ir Taryba pasiekė susitarimą, Parlamento pozicija atitinka galutinį teisės aktą, Direktyvą (ES) 2022/431.)

⁽¹⁾ OL C 56, 2021 2 16, p. 63.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PRIEDAS

Europos Parlamento ir Tarybos bendras pareiškimas dėl Direktyvos 2004/37/EB taikymo srities

[bus paskelbtas L serijoje tiesiogiai po teisėkūros procedūra priimamo akto]

Europos Parlamentas ir Taryba laikosi bendros nuomonės, kad pavojingi medicinos preparatai, kuriuose esama medžiagų, atitinkančių klasifikavimo kaip (1A arba 1B kategorijos) kancerogeninė medžiaga, (1A arba 1B kategorijos) mutageninė medžiaga arba (1A arba 1B kategorijos) reprodukcijai toksiška medžiaga kriterijus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1272/2008, patenka į Direktyvos 2004/37/EB taikymo sritį. Atitinkamai pavojingiems medicinos preparatams taikomi visi Direktyvos 2004/37/EB reikalavimai.

Komisijos pareiškimas dėl veiksmų plano ir teisėkūros procedūra priimamų aktų

18a straipsnio trečioje pastraipoje nustatytos Komisijos pareigos, susijusios su veiksmų plano pateikimu ir teisėkūros procedūra priimamo akto pasiūlymo pateikimu, negali prieštarauti Komisijos institucinėms prerogatyvoms ir jos iniciatyvos teisei, kurios kyla tiesiogiai iš Sutarčių.

18a straipsnio trečioje pastraipoje daroma nuoroda į Direktyvos 2004/37/EB 16 straipsnį, kuriame nustatyta pareiga remiantis turima informacija, įskaitant mokslo ir technikos duomenis, nustatyti visų medžiagų, kurių atveju tai įmanoma tai padaryti, ribines vertes. Įgyvendinant šią nuostatą, Komisija taip pat raginama pateikti 18a straipsnio trečioje pastraipoje nurodytą veiksmų planą. Siekiant skaidrumo, šiame veiksmų plane bus pateiktas kitų 25 naujų arba peržiūrėtų medžiagų, kurias reikia moksliai įvertinti, sąrašas. Išvardytų medžiagų vertinimas vyks laikantis nustatytos procedūros, įskaitant konsultacijas su socialiniais partneriais, Darbuotojų saugos ir sveikatos patarimojo komiteto (ACSH) nuomonę ir poveikio vertinimą, kuriais remiantis tinkamu laiku rengiami būtini pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

P9_TA(2022)0047

Transporto priemonių apmokestinimas už naudojimąsi tam tikra infrastruktūra ***II

2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliucija dėl per pirmąjį svarstymą priimamos Tarybos pozicijos, siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 1999/62/EB, 1999/37/EB ir (ES) 2019/520, kiek tai susiję su transporto priemonių apmokestinimu už naudojimąsi tam tikra infrastruktūra (10542/1/2021 – C9-0423/2021 – 2017/0114(COD))

(Įprasta teisėkūros procedūra: antrasis svarstymas)

(2022/C 342/36)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į per pirmąjį svarstymą priimtą Tarybos poziciją (10542/1/2021 – C9-0423/2021),
  - atsižvelgdamas į 2017 m. spalio 18 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,
  - atsižvelgdamas į 2018 m. vasario 1 d. Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,
  - atsižvelgdamas į Komisijos nuomonę (COM(2021)0693),
  - atsižvelgdamas į per pirmąjį svarstymą priimtą savo poziciją ⁽³⁾ dėl Komisijos pasiūlymo Parlamentui ir Tarybai (COM(2017)0275),
  - atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 7 dalį,
  - atsižvelgdamas į preliminarų susitarimą, kurį atsakingas komitetas patvirtino pagal Darbo tvarkos taisyklių 74 straipsnio 4 dalį,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 67 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Transporto ir turizmo komiteto rekomendaciją antrajam svarstymui (A9-0006/2022),
1. pritaria per pirmąjį svarstymą priimtai Tarybos pozicijai;
  2. pažymi, kad aktas priimtas remiantis Tarybos pozicija;
  3. paveda Pirmininkui pasirašyti aktą su Tarybos pirmininku pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 297 straipsnio 1 dalį;
  4. paveda generaliniam sekretoriui pasirašyti aktą, patikrinus, ar tinkamai įvykdytos visos procedūros, ir, susitarus su Tarybos generaliniu sekretoriumi, pasirūpinti, kad jis būtų paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*;
  5. paveda Pirmininkei perduoti Parlamento poziciją Tarybai, Komisijai ir nacionaliniams parlamentams.

⁽¹⁾ OL C 81, 2018 3 2, p. 188.

⁽²⁾ OL C 176, 2018 5 23, p. 66.

⁽³⁾ Priimti tekstai, 2018 10 25, P8_TA(2018)0423.

ISSN 1977-0960 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-521X (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos
leidinių biuras
L-2985 Liuksemburgas
LUXEMBURGAS

LT